ESBAB-I MUCİBELİ HÜKÜM

1951 TKP
(Türkiye Komünist Partisi)
TEVKİFATI

B D S
YAYINLARI

BELGE
ESBAB-I MUCİBELİ HÜKÜM
1951 TKP (Türkiye Komünist Partisi) TEVKİFATI
B D S
YAYINLARI

1951 TKP TEVKİFATI

ESBABI MUCİBELİ HÜKÜM

1951 TKP
(Türkiye Komünist Partisi)
TEVKİFATI

BDS YAYINLARI

26 Ekim 1951 günü, Marsilya'ya hareket edecek olan gemiye binmek için Galata Rıhtımı Gümrüğüne giren, polisin izleme raporlarında *"kesik saçlı bayan"* şeklinde tanımlanan genç bir kadın doktor gözaltına alındı. Bu genç kadın doktor Sevim Tarı'ydı. (Günümüzde Mihri Belli'nin eşi Sevim Belli). O gün Doktor Sevim Tarı'nın Galata Rıhtımı'nda gözaltına alınıp Sansaryan Han'ına götürülmesiyle, ünlü 1951 Komünist Tevkifatı başlatılmıştı. Bilerek *"başladı"* değil, *"başlatılmıştı"* dedik. Çünkü; bir yandan 1946'dan itibaren Türkiye Komünist Partisi'nin çeşitli birimlerine gizli polis örgütünden sızdırılan ajanların istihbaratı, öte yandan da TKP'nin Örgütlenme Sekreteri Zeki Baştımar'ın faaliyetleri sırasında gösterdiği aşırı dikkatsizlik; devletin TKP'ye darbe indirmek için kendince uygun bir anı beklediğini göstermekteydi.

Tevkifatın arkası bir çorap söküğü gibi geldi: TKP Merkez Komite üyesi ve Örgütlenme Sekreteri Zeki Baştımar, öteki MK üyeleri; Doktor Şefik Hüsnü Değmer, Reşat Fuat Baraner, Mihri Belli, Mehmet Bozışık, Halil Yalçınkaya ardı arkasına tutuklandılar.

Soruşturmanın başlatılmasının hemen ardından İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün Sansaryan Han'ındaki Birinci Şubesinin hücreler bölümü *"Ankara Garnizon Komutanlığı 2 No'lu Askeri Ceza ve Tutukevi"* olarak kullanılmaya başlandı. Tutuklular, Komünist Masası görevlilerinin işkenceli sorgularının yanında, Demokrat Parti iktidarının çıkardığı bir kararnameyle askeri sorgu hakimi tarafından da sorgulandılar. Aralarında asker kişiler bulunduğu gerekçesiyle de askeri mahkeme tarafından yargılandılar. İki yılı aşkın bir süre Sansaryan Han'ındaki hücrelerde yatırılan tutukluların sayısı oldukça fazlaydı. Daha sonra Merkez Komutanlığı'nın bulunduğu Harbiye Askeri Ceza ve Tutukevine nakledilen tutukluların yargılanması da burada gizli celselerde sürdürüldü.

• • •

1951 Komünist Tevkifatı'nın oluşumu ve sonucu itibariyle birkaç maddede toplanabilen bazı özellikleri bulunmaktadır:

1) Türkiye Komünist Partisi'nin ilk kurucusu / önderi Mustafa Suphi ve yoldaşlarının 1921'de Karadeniz'de öldürülmelerinden sonra haraketin önderliğini üstlenen Doktor Şefik Hüsnü Değmer başta olmak üzere ileriki yıllarda hem seçimle hem de kooptasyon (atama) yoluyla yönetime getirilen Merkez Komite üyelerinin tümü bu tevkifatta yakalanmıştı.

2) Bu tevkifatta; 1920'li yılların başından itibaren aşağı-yukarı her yıl tevkifata uğrayan TKP'nin o döneme kadar en kalabalık sayıda (187 kişi) mensubu yargılanmıştı.

3) Komünist örgütlenme ve propagandayı önleyici TCK'nın ünlü 141. ve 142. maddeleri o döneme dek ençok 5 yıla kadar ağır hapis cezasını gerektirirken; DP iktidarı soruşturma sürmekteyken her iki yasada yaptığı değişiklikle idam da içinde olmak üzere hapis cezalarını ağırlaştırmıştı. Bu durumda yasadaki değişiklikten önce tutuklanan sanıklar 141-142'nin eski şekliyle cezalandırılırken, daha sonra tutuklanan sanıklar daha ağır cezalara mahkum edilmişlerdi.

4) Ayrıca DP iktidarı değişiklik sırasında yasaya eklediği *"7. fıkra"*yla, ilk kez *"pişmanlık"* duyan sanıkları kazanma yolunu denemiş ve bunda da başarılı olmuştu. 187 sanıklı "1951 Türkiye Komünist Partisi Davası"nın 20'ye yakın sanığı *"7. fıkra"*dan yararlanarak çok az ceza almışlardı.

5) İki yılı aşkın bir süre devam eden ilk tahkikat (yani siyasi polisin işkenceli sorgusu) sırasında MK üyeleri arasıdaki *"çözülenler" / "direnenler"* ayrışımı; askeri hapishanede yatarlarken, MK çoğunluğunun, Örgütlenme Sekreteri Zeki Baştımar'ı hem üst yönetimden hem de partiden atmaları sonucunu doğurmuştu. Buna rağmen dava sonuçlandıktan sonra Kominform bu kararı *"ciddiye"!* almamış ve Zeki Baştımar'ı Yakup Demir takma adıyla TKP Genel Sekreteri olarak atamıştır. Zeki Baştımar'da ölünceye kadar (1973) bu *sıfatını!* muhafaza etmiştir.

6) 1951 Tevkifatı'nın diğer bir özelliği de; 1917 Ekim İhtilali'nin hızı ve komünist mücadelelerin prestijinin oldukça yüksek olduğu dönemde, 1919'da Sovyetler Birliği'nde III. Komünist Enternasyonal'in bir seksiyonu olarak kurulan Türkiye Komünist Partisi'nin 'Soğuk Savaş'ın başlarında yediği bu en ağır darbenin ardından dağılmış olmasıydı. Bundan sonra TKP'nin siyasi ömrü 1919-1951 olarak saptanmıştır.

7) 1951 Tevkifatı'nın sonuncu ve en önemli özelliği de; yargılanma sırasında parti üyelerinin *Zekiciler / Mihriciler* olarak ikiye ayrılmasıdır. Bu ayrım günümüzde halen daha sürmekte olup birbirlerine en ağır suçlama ve saldırılarda bulunmalarına neden olmaktadır.

• • •

BDS; hertürlü resmi tarihe karşıdır. Kuruluşundan buyana (1986) tarihe gerçekçi açıdan yaklaşmaya özen gösteren bir çizgide yayın yapmaya azami dikkat göstermiştir. Ancak böyle bir anlayışla kuşaklararası ilişkinin rayına oturabileceğine, deney ve kültür birikimlerinin kuşaktan kuşağa aktarılabileceğine inanmaktadır. Yakın tarihimizin en önemli siyasi olaylarından biri olan ve günümüzde hâlâ pekçok hükümlüsünün hayatta olduğu ve toplumun değişik kesimlerinde bulunduğu *"1951 Türkiye Komünist Partisi Tevkifatı Davası"*nın *"Esbabı Mucibeli Hüküm"*ünün, 50 yıl önceki Türkiye'nin siyasi yaşamına (sol / iktidar) ışık tutması dileğiyle...

BDS YAYINLARI
Haziran/2000

T.C.
ANKARA GARNİZON K.lığı
2 No'lu As. Mahkemesi
Esas: 1953/17
Karar: 1954/33

ESBABI MUCİBELİ HÜKÜM

Türk milleti adına icrayı kaza ve adalet tevziine salâhiyetli Ankara Garnizon Kumandanlığı 2 No'lu Siyasi Mahkemesi, Askeri Muhakeme U. K.nun 141. maddesine tevfikan;

REİS : Tetkik Kurulu âzalarından Sv. Alb. Yusuf Özsan (331/52)
DURUŞMA HAKİMİ : 3. sınıf As. Ad. Hâkim İzzettin Cebe (938/4)
AS. AZA : Tetkik Kurulu âzalarından P. Kur. Alb. Muharrem Saltekin (1336/42)

dan müteşekkil olarak ve iddia makamında 2. sınıf As. Ad. Hâkim Halil Ölçer (929-C-8) ve zabıt kâtipliğinde Süleyman Erözcan hazır bulundukları halde, gizli Komünist Cemiyeti teşkil etmek ve bu cemiyete girmek ve faaliyet göstermek suçlarını işlemekten maznun:

1 - Adı: Zeki Baştımar, babası Mehmet, Sürmenede 1324 yılında, Hayriye'den doğma bekâr, yüksek tahsil sahibi, mütercimlik yapar, Kalitarya'da öğretmen Emin beyin evinde kiracı olarak oturmakta beyanına göre hükümsüz.

2 - Adı: Halil Yalçınkaya, babası Mehmet, 1311 yılında Zile'de Şerife'den doğma, evli iki çocuklu, orta tahsil sahibi, Aksaray Küçük Mühendis Sokak No. 19'da oturur, kalem tamircisi, 1929'da komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan İzmir Ağır Ceza mahkemesince 4 seneye hükümlü.

3 - Adı: Mehmet Bozışık, babası Hüseyin, Kavala'da 1317 yılında, Şerife'den doğma, evli, çocuksuz, orta tahsilli, Kasımpaşa İplikçi Fırın Caddesi No. 71'de oturur, tütün işçiliği yapar, 1938 yılında komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan İstanbul Ağır Ceza Mahkemesince 6 aya hükümlü.

4 - Adı: Mihri Belli, babası Hayrettin, Silivri'de 1331 yılında, Müveddet'ten doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Levent Mahallesi Beyyolu 31 No'da oturur, halen boşta, 1944 yılında 1 No'lu Örfi İdare Mahkemesince komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan bir buçuk yıla mahkûm.

5 - Adı: Şefik Hüsnü Değimer, babası Hüsnü, Selânik'de 1887 yılında, Rukiye'den doğma, evli, çocuksuz, yüksek tahsilli, Şişli Kırağı Sokak 39 No'da oturur, serbest tabib, 1925'te İstiklâl Mahkemesince gıyaben on beş yıla hüküm almış, bilâhare kanunlardaki tadilat sebebiyle tebdilen bir yıl, ayrıca 1928 yılında İstanbul Ağır Ceza Mahkemesince amele haraketine karıştığı iddiasıyle altı aya, 1947 yılında İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesince yine T.C.K. 141. maddesi şümulü ile ilgili görülen faaliyeti sebebiyle beş yıla hükümlü.

6 - Adı: Reşat Fuat Baraner, babası Fuat, 1323 Selânik'de, Zeynep'den doğma, evli, çocuksuz, yüksek tahsilli, Kurtuluş Eşref Efendi Sokak No. 202/1'de oturur, mütercim, 1930 yılında İstanbul Ağır Ceza Mahkemesince komünizm lehinde faaliyette bulunmak suçundan 4 seneye, 1937 yılında almış olduğu altı ay mahkûmiyetine ait fiilin bilâhare 1944 yılında Garnizon Mahkemesi'nde görülmekte olan dâva ile tevhidi neticesinde 7 sene 9 ay ağır hapse hükümlü.

7 - Adı: Celâl Zühtü Benneci, babası Zühtü, Manastır'da 1323 yılında Zekiye'den doğma, evli, bir çocuklu, orta tahsilli, Maçka Bayır Sokak 32 No'da oturur, bakkallık yapar, 3. Kor. As. Mahkemesince 1931 yılında yedi buçuk seneye (Komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan ötürü) hükümlü.

8 - Adı: Abdülkadir Demirkan, babası Osman, Samsun'da 1335 yılında Melek'den doğma, evli, iki çocuklu, yüksek tahsilli, Üsküdar Miroğlu Sokak 140 No'da oturur, kıdemli beşinci sınıf öğretmen beyanına göre hükümsüz.

9 - Adı: Kemal Ergin, babası Ramiz, Piriştine'de 1324 yılında Emine'den doğma, evli, üç çocuklu, orta tahsilli, Ankara Dış Kapı 13/B'de oturur, Zafer Gazetesi idare âmiri, 1949 yılında Ankara 4. Asliye Ceza Mahkemesince hilâfı hakikat evrak tanziminden bir sene iki aya hükümlü.

10 - Adı: Enver Gökçe, babası Mehmet, Malatya'da 1336 yılında Hanife'den doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Kadırga Öğrenci Yurdu'nda oturur, yurdun yönetim memuru, hükümsüz.

11 - Adı: Şevki Akşit, babası Ekrem, Çatalca'da 1337 yılında Rabia'dan doğma, bekâr, lise mezunu, Beyoğlu Balıkpazarı Balık Sokak No. 16'da oturur, işportacı, hükümsüz.

12 - Adı: Bilâl Şen, babası Beytullah, Razgırat'ta 1338 yılında Hasibe'den doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Gedikpaşa Hamam Sokak 9 No'da oturur Gazetecilik Enstitüsü'nde öğrenci, 1945 yılında 1 No'lu Örfi İdare Mahkemesince komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan altı aya hükümlü.

13 - Adı: Recep Akesi, babası Halil İbrahim, Şam'da 1337 yılında Fethiye'den doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Aksaray Taşkasap Nakibüleşref Sokak 58 No'da oturur, Tahtakale'de 77 No'da şekerci Halil Tokmen müessesesinde muhasip, 1945 yılında ileri gençlik dâvası ile ilgili olarak Örfi İdare Mahkemesince altı aya hükümlü.

14 -Adı: Şahamettin Bakırsan, babası Hüseyin, Erzurum'da 1336 yılında Sabire'den doğma, evli, bir çocuklu, yüksek tahsilli, Aksaray Guraba Hüseyinağa Mahallesi Kakmacı Sokak 13 No'da oturur, hususi tetebbu ile meşgul, 1950 yılında İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesince komünizm lehinde propaganda yapmaktan 9 aya hükümlü.

15 - Adı: Hayati Sencar, babası Tahir, Samsun'da 1339 yılında Hatice'den doğma, bekâr, lise mezunu, Aksaray Valide Cami Sokak 38 No'da oturur, İşçi Sigartalarında sigorta memuru, hükümsüz.

16 - Adı: Recep Yelkenkaya, babası Ömer, Sürmene'de 1927 yılında Saniye'den doğma, bekâr, ilk mektep mezunu, Fener Haliç Caddesi No. 60'da oturur sepetçilik yapar, hükümsüz.

17 - Adı: Faik Şekeroğlu, babası Halil, İstanbul'da 1337 yılında Hacer'den doğma, bekâr, Akşam Sanat Okulu mezunu, kaynakçı, çalgı imalâtçısı, Fener Apdisubaşı Mismarcı Çeşme Sokak No. 15'de oturur, hükümsüz.

18 - Adı: Nihat Tunalı, babası Süleyman, İstanbul'da 1926 yılında Nazmiye'den doğma, bekâr, lise mezunu, Büyükdere Cami Sokak 25 No'da oturur, İktisat Fakültesi öğrencisi, 1946 yılında 2 No'lu Örfi İdare Mahkemesince komünizm lehinde propaganda yapmaktan iki buçuk yıla hükümlü.

19 - Adı: Mustafa Arhavi, babası Hakkı, Üsküpte 1917 yılında Emine'den doğma, evli, bir çocuklu, lise mezunu, Üsküdar İhsaniye Mahallesi Şerif Bey Çeşmesi Sokak 9/2'de oturur. Kazomacı, 1945 yılında ileri gençler birliği faaliyeti ile ilgili olarak Örfi İdare Mahkemesince altı aya, ayrıca 3 sene 9 aya İstanbul Ağır Ceza Mahkemesince hükümlü.

20 - Adı: Ahmet Özdemir, babası Hasan, Demirhisar'da 1326 yılında Ganime'den doğma, evli üç çocuklu, Ortaköy Gültekin Sokak 17 No'da oturur, sıhhi tesisatçı, hükümsüz.

21 - Adı: Oruç Ali Tütenkesek, babası Osman, Antalya'da 1341 yılında Cemile'den doğma, bekâr lise mezunu, Göztepe Kayışdağı Caddesi 131 No'da oturur, İktisat Fakültesi'nde öğrenci, hükümsüz.

22 - Adı: Abuzer Özdemir, babası Mehmet, Malatya'da 1927 yılında Rabia'dan doğma, evli, çocuksuz, lise mezunu, Nişantaşı Vali Konağı Caddesi 34/6'da oturur, Teknik Üniversite İnşaat Fakültesi'nde öğrenci hükümsüz.

23 - Adı: Ferit Teksoy, babası Saffet, Hayfa 1335 yılında Hikmet'den doğma bekâr lise mezunu, Aksaray Taşkasap Molla Şeref Mahallesi Nakibüleşref Sokak 58 No'da oturur. Mütercim, 1944 yılında ileri gençlik birliği faaliyeti ile ilgili olarak Örfi İdare Mahkemesince iki yıla hükümlü.

24 - Adı: İlhan Berktay, babası Halil, 1931 yılında İzmir'de Ülfet'ten doğma, evli, çocuksuz, lise mezunu, Nişantaşı Vali Konağı Caddesi 34/6'da oturur. Teknik Üniversite Makine Faklütesi'nde öğrenci, hükümsüz.

25 - Adı: Vecdi Özgüner, babası Halit, Balıkesir'de 1341 yılında Enveriye'den doğma, bekâr, lise mezunu, Kumkapı Köşklü Hamam çıkmazı 16 No'da oturur Tıp Fakültesi öğrencisi, hükümsüz.

26 - Adı: Şaban Ormanlar, babası Hüsmen, Üsküpte 1927 yılında Melek'ten doğma, bekâr, lise mezunu, Aksaray Nalıncı Sokak 2/3'te oturur, Güzel Sanatlar Akademisi Mimari kısmında öğrenci hükümsüz.

27 - Adı: Kadri Çokuşurlu, babası Riza, Dırama'da 1329 yılında Gülsüm'den doğma, evli üç çocuklu, ilk mektep mezunu, Taksim Hacı Ahmet Mah. İplikçi Fırın Cad. 112 No'da oturur, tütün işçisi, 1933 yılında komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan 1. Ağır Ceza Mahkemesince hükümlü.

28 - Adı: Kadri Buldu, babası Ahmet, Darıdere'de 1324 yılında Fatma'dan doğma, evli bir çocuklu, ilk mektep mezunu, Fatih Kocadede Mahallesi Silistire Sokak 11 No'da oturur, tütün işçiliği yapar, Bursa Ağır Ceza Mahkemesince komünizm lehinde faaliyette bulunmak suçundan 1933 yılında 4 sene 6 aya hükümlü.

29 - Adı: Mustafa Özcelik, babası Mehmet, Serez'de 1331 yılında Ümmü'den doğma, evli, iki çocuklu, ilk mektep mezunu, Kasımpaşa Hacıüsrev Mahallesi Araplar Sokak No. 98'de oturur, tütün işçiliği yapar, İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesince 1949 yılında komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan 3 yıla hükümlü.

30 - Adı: İdris Erdinç, babası Ali, 1334 yılında Doyran'da Aşire'den doğma, evli üç çocuklu, Kasımpaşa Hacıhüsrev Büyük Yokuş 19 No'da oturur şoförlük yapar, az okur yazar, hükümsüz.

31 - Adı: Seyit Atılal, babası ibrahim, Dırama'da 1326 yılında Rukiye'den doğma, evli, iki çocuklu, okur yazar, Ortaköy Kabalak Sokak 22 No'da oturur, tütün işçiliği yapar, 1932 yılında İstanbul Ağır Ceza Mahkemesince komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan dört yıla hükümlü.

32 - Adı: Mustafa Toprak, babası Mehmet, Kavala'da 1339 yılında Meryem'den doğma evli, iki Çocuklu, ilk mektep mezunu, Kasımpaşa Hacıhüsrev Mahallesi Araplar Sokak 3 No'da oturur, tütün işçiliği yapar, 1933 yılında Bursa Ağır Ceza Mahkemesince komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan 4 sene 6 aya hükümlü.

33 - Adı: Arif Nanak, babası Hasan, İskeçe'de 1327 yılında Hacer'den doğma, bekâr, az okur yazar, Fındıklı Mebusan Caddesi 68 No'da oturur, tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

34 - Adı: Mehmet Üstüner, babası Osman, Kavala'da 1318 yılında Fatma'dan doğma, evli, üç çocuklu, ilk mektep mezunu, Beşiktaş Uzunca Ova Cad. 95 No'da oturur tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

35 - Adı: Halil Çalışır, babası Ahmet, İstanbul'da 1928 yılında Havva'dan doğma, bekâr, ilk mektep mezunu, Ortaköy Amcabey Sokak 17 No'da oturur, tramvay biletçisi, hükümsüz.

36 - Adı: Salih Başdurak, babası Mehmet, Dırama'da 1339 yılında Hasibe'den doğma, evli, iki çocuklu, orta mektep mezunu, Ortaköy Dere Çıkmazı No. 12'de oturur, tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

37 - Adı: Tahir Hallaçoğlu, babası İbrahim, Kavala'da 1330 yılında Naile'den doğma, evli, çocuksuz, okur yazar, Ortaköy Müverrih Sadettin Sokak 38 No'da oturur, tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

38 - Adı: İbrahim Atılal, babası Mustafa, Dırama'da 1336 yılında Ayşe'den doğma evli, bir çocuklu, ilk mektep mezunu, Ortaköy Kabalak Sokak 22 No'da oturur tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

39 - Adı: Eşref Bilkiye, babası Ali, Kavala'da 1339 yılında Emine'den doğma evli, iki çocuklu, okur yazar, Ortaköy Müverrih Saadettin Sokak 38 No'da oturur, tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

40 - Adı: Hasan Doğruyol, babası Mustafa, Dırama'da 1334 yılında Bahriye'den doğma, evli, dört çocuklu, az okur yazar, Ortaköy Fakirhane Sokak 17 No'da oturur, tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

41 - Adı: Hüseyin Özaksel, babası Necip, Kavala'da 1339 yılında Fatma'dan doğma, evli iki çocuklu, okur yazar, Ortaköy Gürcüoğlu Sokak 31 No'da oturur, tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

42 - Adı: Emin Atılal, babası Mustafa, İstanbul'da 1340 yılında Ayşe'den doğma, evli, iki çocuklu, ilk okul mezunu, Ortaköy Kabalak Sokak 22 No'da oturur,tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

43 - Adı: Süheyl Terek, babası Hakkı, Antalya'da 1338 yılında Zehra'dan doğma, bekâr, sanat enstitüsü mezunu, Kumbaracı Yokuşu Camcı Fevzi Sokak 15/4'te oturur, İstanbul Şehir Tiyatrosu'nda dekoratör, 1950 yılında İzmir Ağır Ceza Mahkemesince komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan bir yıla hükümlü.

44 - Adı: Dündar Baştımar, babası İbrahim, Zehra'dan 1336 yılında Sürmene'de doğma, evli, bir çocuklu, lise mezunu, Levent (G) Yolu 14 No'da oturur, kumaş ticareti ile meşgul, İstanbul 1 No'lu Örfi İdare Mahkemesince ileri gençler birliği hâdisesi ile ilgili olarak iki senede hükümlü.

45 - Adı: Veysel Akkaş, babası Mehmet, Ünye'de 1926 yılında Vesile'den doğma, bekâr, lise mezunu, Ünye Orta Mahalle Mektep Sokak 5 No'da oturur, Hukuk Fakültesinde öğrenci, 1950 yılında İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesince komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan altı aya hükümlü.

46 - Adı: Vahe Damgaciyan, babası Hırant, İstanbul'da 1926 yılında Maryam'dan doğma, bekâr, orta mektep mezunu, Altınbakkal Bayır Sokak 116 No'da oturur kalorifer tesisatçısı, hükümsüz.

47 - Adı: Kâzım Yelkenkaya, babası Ahmet, İstanbul'da 1341 yılında Lütfiye'den doğma, bekâr, orta mektep mezunu, Unkapanı Müftü Ali Mahallesi 13/3 No'da oturur, sepetçi, hükümsüz

48 - Adı: Salâhattin Akarışık, babası Cemil, 1318 yılında İstanbul'da Vasfiye'den doğma, evli, iki çocuklu, orta mektep mezunu, Şehremini Baruthane Yokuşu Toprak Sokak 21 No'da oturur, kunduracılık yapar, Ankara Garnizon K. Askeri Mahkemesince 1944 yılında komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan altı aya hükümlü.

49 - Adı: Nuran Bozer, babası Niyazi, Adana'da 1927 yılında Feride'den doğma, bekâr, lise mezunu, Rumelihisarı Mektep Sokak 10 No'da oturur, Tıp Fakültesi talebesi, hükümsüz.

50 - Adı: Sevinç Tanık, babası Mustafa, Tarsusta 1927 yılında Zehra'dan doğma, bekâr, lise mezunu, Kalyoncu Kulluk Düğün Sokak 1 No'da oturur, Tıp Fakültesi talebesi, hükümsüz.

51 - Adı: Melâhat Türksal, babası Enver, Antalya'da 1339 yılında Refetten doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Çemberlitaş Peykhane Caddesi 51 No'da oturur, ev kadını, hükümsüz.

52 - Adı: Sevim Tarı, babası İsmail Hakkı, İstanbul'da 1925 yılında Ayşe'den doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Lâleli Caddesi 36/8'de oturur, serbest doktor, hükümsüz.

53 - Adı: Nuran Ertan, babası Rıza, Bursa'da 1926 yılında Cevahir'den doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Ankara Namıkkemal Mahallesi Üçüncü Cad. 2/3'te oturur, ev kadını, hükümsüz.

54 - Adı: Muzaffer Eren, babası İhsan, İstanbul'da 1339 yılında Zühre'den doğma, evli, çocuksuz, orta mektep mezunu, Ayvansaray Bostan Sokak 36 No'da oturur, Denizcilik Bankası personel memuru, hükümsüz.

55 - Adı: Sıdıka Umut, babası Bahattin, Sivas'ta 1339 yılında Zekiye'den doğma, bekâr, lise mezunu, Ankara Tuna Caddesi Halk Sokak No. 11/1'de oturur, Dil Tarih Coğrafya Fakültesinde öğrenci, hükümsüz.

56 - Adı: Mübeccel Kıray, babası Mehmet Hilmi, İzmir'de 1339 yılında Fatma'dan doğma, evli, çocuksuz, yüksek tahsilli, Amerikan Haberler Bürosu'nda kültür işleri müşaviri, hükümsüz.

57 - Adı: Güleren Özdemir, babası Kâmil, Ayvalık'ta 1930 yılında Naşide'den doğma evli, çocuksuz, Nişantaşı Vali konağı Caddesi 34/6'da oturur, Hukuk Fakültesi'nde öğrenci, hükümsüz.

58 - Adı: Macit Bilge, babası Bedri, Filorina'da 1334 yılında Macide'den doğma, evli, iki çocuklu, Yapı Enstitüsü mezunu, İzmir Rıfat Paşa Caddesi 12/B'de oturur, inşaat teknisyenliği yapar, hükümsüz.

59 - Adı: Cazım Aktimir, babası İbrahim Rasih, Kandiya'da 1318 yılında Ayşe Şükran'dan doğma, bekâr, lise mezunu, İzmir Gazi Kadınlar Sokak 21 No'da oturur, ticaret ile müştegil, 1925, 1930 ve 1931 yıllarında komünizm lehinde faaliyette bulunmak isnadı ile netice olarak dört yıla hükümlü.

60 - Adı: Ahmet Bilge, babası Bedri, Filorina'da 1337 yılında Macide'den doğma, dul, bir çocuklu; inşaat enstitüsü mezunu, İzmir Karşıyaka 1713 Sokak 68 No'da oturur, inşaat teknisyeni, hükümsüz.

61 - Adı: Fazıl Barkan, babası Muttalip, İzmir'de 1332 yılında Reşide'den doğma, evli, bir çocuklu, orta mektep mezunu, inşaat teknisyeni, İzmir 848 Sokak 8 No'da oturur, hükümsüz.

62 - Adı: Kâmil Akar, babası Hamit, Biga'nın Yenice Köyü'nde 1339 yılında Zeynep'ten doğma, evli, iki çocuklu, orman mektebi mezunu, İzmir Karşıyaka 1836 Sokak 4 No'da oturur, Karşıyaka Orman Bölge şefi, hükümsüz.

63 - Adı: İhsan Konaş, babası Mehmet Fikri, Üsküdar'da 1328 yılında Fahriye'den doğma, evli, iki çocuklu, okur yazar, İzmir Kızılçullu 1068 Sokak numarasız hanede oturur, kereste fabrikalarında testere bileyicisi, 1932 yılında İzmir Ağır Ceza Mahkemesince katil suçundan 8 sene 4 aya hükümlü.

64 - Adı: Doğan Çetiner, babası Nedim, Mihalıççık'da 1336 yılında İhsan'dan doğma, evli, çocuksuz, yüksek tahsilli, İzmir Kültür Mahallesi 1398 Sokak 13 No'da oturur, Devlet Kara Yolları Teknik Hesap Servisi'nde memur, hükümsüz.

65 - Adı: Bekir Karayel, babası Veli, Yenipazarda 1336 yılında Fatma'dan doğma, evli, iki çocuklu, orta mektep mezunu, Ankara Gülveren Bahçeleri 13 No'da oturur, Zafer matbaasında mürettip, hükümsüz.

66 - Adı: Sabahattin Dikmen, babası Ali Riza, Adana'da 1926 yılında Zekiye'den dooğma, bekâr, Ticaret Lisesi mezunu, Ankara Işıklar Caddesi 2 No'da oturur, muhasebeci, (Serbest olarak çalışmaktadır), hükümsüz.

67 - Adı: Hayati Tüzün, babası Kadri, Nasliç'te 1338 yılında Kıymet'ten doğma, bekâr, orta mektep mezunu, Ankara Yeni Mahalle inşaat müteahhidi Riza'nın evinde oturur, Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünde arşiv memuru, hükümsüz.

68 - Adı: Cemil Toygar, babası Yusuf Ziya, Akdağ madeninde 1336 yılında Halide'den doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Ankara Küçük Evler 33 Sokak No. 23'de oturur, Büyük Millet Meclisi basımevi idare memuru hükümsüz.

69 - Adı: Mustafa Kolkır, babas İbrahim, Tavasta 1332 yılında Esma'dan doğma, bekâr, sanat enstitüsü mezunu, Balıkesir Anafartalar Caddesi Haçseren Sokak 5 No'da oturur, gazete bayiliği yapar, hükümsüz.

70 - Adı: Asım Akşar, babası Sıddık, Kalkandelen'de 1338 yılında Samia'dan doğma, bekâr, lise mezunu, Kasımpaşa Sipahi Fırın Sokak 91 No'da oturur, matbaacılık yapar, hükümsüz.

71 - Adı: Hüseyin Arıkçay, babası Mehmet, Piriştine'de 1325 yılında Gülzade'den doğma, evli, çocuksuz, okur yazar, Cerrahpaşa Kürkçü Başı Çeşme Sokak 2/1 No'da oturur, kunduracılık yapar, hükümsüz.

72 - Adı: Turhan Baykara, babası Hayrullah, Konya'da 1930 yılında Şükriye'den doğma, bekâr,

lise mezunu, Beylerbeyi Şahbaz Yiğit Sokak No. 16'da oturur, yedek subay öğrencisi iken mevkuf hale gelmiş, hükümsüz.

73 - Adı: Kenan Toksal, babası Ahmet, Çarşamba'da 1926 yılında Melâhat'ten doğma, bekâr, Karagümrük İskender Bey Mahallesi Nakkaş Levni Sokak No. 7'de oturur, lise mezunu olup Hukuk Fakültesinde öğrenci, hükümsüz.

74 - Adı: Yakup Irgat, babası Salih, İzmir'de 1318 yılında Fatma'dan doğma, evli, beş çocuklu, ilk mektep mezunu, Vefa Darülhadis Sokak No. 14'de oturur, inşaat işçiliği yapar, hükümsüz.

75 - Adı: Musa Emre, babası Süleyman, Ankara'da 1323 yılında Fatma'dan doğma, bekâr, ilk mektep mezunu, Fatih Kirmasti Mahallesi Viran Mescit Sokak 30 No'da oturur, marangozluk yapar, hükümsüz.

76 - Adı: Suavi Barutçuoğlu, babası Şükrü, 1931 yılında Antakya'da Adile'den doğma, bekâr, lise mezunu, Gedikpaşa Tayyareci Kemal Sokak 20 No'da oturur Hukuk Fakültesi talebesi, hükümsüz.

77 - Adı: Ekrem Atak, babası Kerim, Artvin'de 1339 yılında Azize'den doğma, bekâr, lise mezunu, Selimiye Eczane Sokak No. 32'de oturur, Hukuk Fakültesi'nde talebe, hükümsüz.

78 - Adı: Tayyar Uslu, babası Talip, İstanbul'da 1336 yılında Şükriye'den doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Üsküdar Tabaklar Mahallesi Nalçacı Hasan Sokak 15 No'da oturur, İstanbul İş Bankası'nda memur, hükümsüz.

79 - Adı: Oğuz Eren, babası Tevfik, İstanbul'da 1340 yılında Zihniye'den doğma evli, çocuksuz, tahsilsiz, Ayvansaray'da Bostan Sokak 36 No'da oturur Devlet Denizyolları'nda devriçark memuru, hükümsüz.

80 - Adı: İbrahim Kıray, babası Sadullah, Bakırköy'de 1339 yılında Eşref'ten doğma, evli, çocuksuz, yüksek tahsilli, Matbaacı Osman Bey Sokak 18 No'da oturur,Tıp Fakültesinde asistan, hükümsüz.

81 - Adı: Muammer Tamkan, babası Ramazan, İstanbul'da 1341 yılında Gülbahar'dan doğma, evli, iki çocuklu, ilk mektep mezunu, Ortaköy Leylek Yuvası Sokak 26 No'da oturur, tütün işçisi, hükümsüz.

82 - Adı: Arif Damar, babası Hüsnü, Eceabat'ta 1341 yılında Mükerrem'den doğma bekâr, orta mektep mezunu, Kumkapı Köşklü Hamam Çıkmazı Sokak No. 16'da oturur, işportacılık yapar, hükümsüz.

83 - Adı: Ahmet Konuk, babası Taşkıran, Kavala'da 1322 yılında Ayşe'den doğma, evli, üç çocuklu, az okur yazar, Ortaköy Dereboyu Ay Aydın Sokak 12 No'da oturur, bakkallık yapar, hükümsüz.

84 - Adı: Ahmet Bacak, babası Halil, Dırama'da 1339 yılında Hanife'den doğma, evli, iki çocuklu, az okur yazar, Ortaköy Amcabey Sokak 17 No'da oturur, tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

85 - Adı: Hasan Takarmağan, babası Hüseyin, Kavala'da 1331 yılında Sıdıka'dan doğma, evli, dört çocuklu, az okur yazar, Tahtakılıç Sokak 24 No'da oturur, şapka fabrikasında amele, hükümsüz.

86 - Adı: Hüseyin Alkaranfil, babası İbiş, Dırama'da 1325 yılında Nefize'den doğma, evli, bir çocuklu, az okur yazar, Düzce Camiikebir Mahallesi Kumral Sokak 11 No'da oturur, tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

87 - Adı: Cemal Çokran, babası Zühtap, Dırama'da 1341 yılında Fatma'dan doğma, evli, iki çocuklu, okur yazar, Ortaköy Cavitağa Yeni Kaldırım Sokak No. 31'de oturur, tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

88 - Adı: Hasan Tartı, babası Halil, Balya'da 1328 yılında Zekiye'den doğma, evli, iki çocuklu, az okur yazar, Balat Molla Aşkı Mahallesi No. 8'de oturur, demircilik yapar, hükümsüz.

89 - Adı: Tahsin Güzelfilibe, babası Ahmet, Filibe'de 1319 yılında Hatice'den doğma, evli, üç çocuklu, az okur yazar, Edirnekapı Tekir Saray Ulubatlı Hasan Sokak 18 No'da oturur, seyyar satıcılık yapar, hükümsüz.

90 - Adı: İsmet Oran, babası Sefer, Kavala'da 1339 yılında Fatma'dan doğma, evli, iki çocuklu, orta mektep mezunu, Ortaköy Çırçır Çeşmesi Sokak 36 No'da oturur, seyyar satıcılık yapar, hükümsüz.

91 - Adı: Hasan Küçükpomak, babası Osman, Kavala'da 1335 yılında Hatice'den doğma, evli, beş çocuklu, cahil, Kasımpaşa İplikçi Fırın Caddesi Saf Kuyu Sokak 27 No'da oturur tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

92 - Adı: Hüseyin Pekhamarat, babası Salih, Dırama'da 1328 yılında Havva'dan doğma, evli, beş çocuklu, az okur yazar, Ortaköy Cavit Ağa Sarmacı Sokak 14 No'da oturur tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

93 - Adı: Hüseyin Uysal, babası Abdi, Dırama'da 1325 yılında Şefika'dan doğma, evli, dört çocuklu, okur yazar, Ortaköy Sarıbal sokak 17 No'da oturur, tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

94 - Adı: Yaşar Beyazteke, babası Ramazan, Dırama'da 1338 yılında Ayşe'den doğma, evli, üç çocuklu, ilk mektep mezunu, Ortaköy Sarmacı Sokak 12 No'da oturur, tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

95 - Adı: Turgut Akalın, babası Şahin, Şumnu'da 1929 yılında Nigâr'dan doğma, bekâr, lise mezunu, Ankara Meşrutiyet Caddesi Konur Sokak 44/B'de oturur, Tıp Fakültesi'nde öğrenci, hükümsüz.

96 - Adı: Ahmet Fırıncı, babası Mehmet, Hopa'da 1317 yılında Ayşe'den doğma, bekâr, orta tahsilli, Yedikule İki yüzlü Çeşme Sokak 70 No'da oturur, dericilik yapar, 1932 yılında İstanbul'da Ağır Ceza Mahkemesince komünizm lehinde propaganda yapmaktan dört yıla, 1946 yılında yine aynı suçtan dört seneye (İstanbul Ağır Ceza Mahkemesince) hükümlü.

97 - Adı: Ömer Lütfi Tunçay, babası Sadık, Çorlu 1334 yılında Hayriye'den doğma, evli, iki çocuklu, maullim mektebi mezunu, Ankara Işıklar Caddesi 26 No'da oturur, Büyük Millet Meclisi Arşiv memurluğundan açığa alınmış, hükümsüz.

98 - Adı: Tevfik Dilmen, babası Hasan Hüsnü, Bursa'da 1332 yılında Naciye'den doğma, bekâr, lise mezunu, Beyoğlu Bostan Mahallesi Küçük Odalar Sokak No. 3'de oturur, muamelecilik yapar, 1944 yılında Ankara Garnizon Mahkemesince komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan bir yıla, ayrıca ve aynı mahkemece evrak zayiinden üç yıla hükümlü.

99 - Adı: Bekir Kenan Yaşlıçam, babası Emin, İstanbul'da 1337 yılında Dilber'den doğma, evli bir çocuklu, orta tahsilli, Ankara Yağcılar Sokak 5 No'da oturur, Çankaya Arazi ve Kadastro Müdürlüğü'nde fen memuru, hükümsüz.

100- Adı: Süleyman Salter, babası Remzi, Şebinkarahisar'da 1330 yılında Zikriye'den doğma, evli, çocuksuz, orta tahsilli, Cebeci Abidin Paşa köşkü civarı Aydede Sokak 86 No'da oturur,.devlet Demiryolları Cer dairesinde memur, hükümsüz.

101- Adı: Salih Çakır, babası Mehmet Hakkı, Eski Cuma'da 1929 yılında Hatice'den doğma, bekâr, lise tahsilli, Ankara Ergen Sokak 56 No'da oturur, Tıp Fakültesi'nde öğrenci, hükümsüz.

102- Adı: Mümtaz Göktürk, babası İsmail Hakkı, Gerede'de 1340 yılında Emine Macide'den doğma, evli, bir çocuklu, yüksek tahsilli, Ankara Maltepe Süleyman Bey Mahallesi 9 No'da oturur, Ankara Halk Sandığı muamelât servisinde çalışır, hükümsüz.

103- Adı: Aydemir Kandemir, babası Ahmet Hami, Pınarbaşında 1341 yılında Şefika'dan doğma, evli, bir çocuklu, Ticaret Lisesi mezunu, Ankara Soğukkuyu Rüzgârlı Sokak 5 No'da oturur, Sümerbank muhasebe memuru, hükümsüz.

104- Adı: Kemal Bekir Özmanav, babası Bekir, Çivril'de 1340 yılında Ayşe'den doğma, evli, çocukszu, Devlet Konservatuvarı mezunu, Ankara Yenişehir Sezenler Sokak 8/33'te oturur, Devlet Tiyatrosu'nda aktör, hükümsüz.

105- Adı: Kâmuran Baştuji, babası Tahir, Malatya'da 1927 yılında Remziye'den doğma, bekâr, lise mezunu, Ankara Öncebeci Bahadırlar Sokak 30/3'te oturur, Tıp Fakültesi'nde talebe, hükümsüz.

106- Adı: Hilmi Artan, babası Abdullah, Adana'da 1340 yılında Zekiye'den doğma, bekâr, lise mezunu, Adana Naciran Mahallesi 25. Sokak 45 No'da oturur, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde talebe, hükümsüz.

107- Adı: Faruk Ural, babası Naci, Uşak'ta 1926 yılında Hasibe'den doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Uşak Belediye Caddesi 8 No'da oturur, tevkiften evvel boşta, Ankara İkinci Ağır Ceza Mahkemesince komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan iki sene 4 aya hükümlü.

108- Adı: Arif Önal, babası Arif Hikmet, Diyarbakır'da 1923 yılında Sara'dan doğma, bekâr, lise mezunu, Ankara Yenişehir Konur sokak 61 No'da oturur, plân ve kopya teknisiyeni, hükümsüz.

109- Adı: Ruhi Su, babası Abdullah, Van'da 1328 yılında Huriye'den doğma, dul, bir çocuklu, yüksek tahsilli, Ankara Işıklar Caddesi Karakuş Sokak Halila Apartmanı Kat:1 2/A'da oturur, Devlet Operası'nda artist, hükümsüz.

110- Adı: Raci Dinçer, babası İsmail Hakkı, İstanbul'da 1340 yılında Mürüvvet'ten doğma, bekâr, lise mezunu, Beyoğlu Toprak Lüle Sokak 14 No'da oturur, serbest çalışmakta, İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesince komünizm lehinde neşren propaganda yapmak suçundan bir sene 4 aya hükümlü.

111- Adı: Saim Altınçeş, babası Yunus, İstanbul'da 1337 yılında Safiye'den doğma, evli, çocuksuz, yüksek tahsilli, İzmir 760 Sokak 12 No'da oturur, Çalışma Bakanlığı müfettişi, hükümsüz.

112- Adı: Vasfi Yükseksoy, babası İhsan, İstanbul'da 1926 yılında Zühre'den doğma, bekâr, orta tahsilli, Ayvansaray Bostan Sokak 36 No'da oturur, tevkiften üç ay evel mülga 81. piyade alayına sevkedilmiş, hükümsüz.

113- Adı: Hasan Kaşarcı, babası İsmail, Şumnu'lu 1915 doğumlu, Fatma'dan doğma, evli, çocuksuz, Beyoğlu Serdar Ömer Paşa Caddesi 162 No'da oturur, trikotaj fabrikası sahibi, 1934 yılında Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesince komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan üç sene dört aya hükümlü.

114- Adı: Halim Spatar, babası, Mümtaz, Simav'da 1929 yılında Reşadett'ten doğma, bekâr, lise mezunu, Lâleli Yeşil Tulumba sokak Selâmet apartımanı üçüncü dairede oturur, Tıp Fakültesi'nde talebe hükümsüz.

115- Adı: İsmet Meriç, babası Osman, Yenipazar'da 1933 yılında Nazmiyeden doğma bekâr, orta tahsilli, Rami Yeni Mahalle Dikili ağaç sokak No. 39 da oturur, boşta, hükümsüz.

116- Adı: Arif Çalışkan, babası İsmail, Şumnuda 1929 yılında Fatmadan doğma, bekâr, okur yazar, Rami Taşlıtarla 622 No'da oturur, sıcak demirci işçisi, hükümsüz.

117- Adı: Mehmet Sonugür, babası Salim, Razgırat'ta 1336 yılında Zehra'dan doğma, bekâr lise tahsilli, Fatih Halıcılar Caddesi 59 No' da oturur, İktisat Fakültesi'nde talebe, hükümsüz.

118- Adı: Hüsnü Onat, babası Hasan Cemal, Ayvalık'ta 1929 yılında Mahinur'dan doğma, bekâr, lise tahsilli, Kumkapı Sarayiçi Sokak 11 No'da oturur, Hukuk Fakültesi'nde talebe, hükümsüz.

119- Adı: Emin Emek, babası Yusuf, Milâs 1321 yılında Ayşe'den doğma, evli, üç çocuklu, orta tahsilli, İzmir Alsancak 1466 Sokak 3 No'da oturur, terzilik yapar, hükümsüz.

120- Adı: Selâhattin Soylu, babası Hüsamettin, İzmir'de 1339 yılında Lamia'dan doğma, evli, bir çocuklu, orta tahsilli, İzmir Karşıyaka 1762 Sokak No. 7'de oturur, Pirine yağı fabrikatörü, hükümsüz.

121- Adı: Erdoğan Berktay, babası İbrahim Halim, İzmir'de 1337 yılında Ülfet'ten doğma, evli, bir çocuklu, yüksek tahsilli, İzmir Tevfik Rüştü Aras Bulvarı 12/3'te oturur, avukat, hükümsüz.

122- Adı: Turhan Tuna, babası Enver, İstanbul'da 1927 yılında Bedia'dan doğma, bekâr, Devlet Konservatuvarı mezunu, Ankara Kurtuluş Misafir Sokak No. 24'de oturur, Devlet Konservatuvarında orkestra keman asistanı, hükümsüz.

123- Adı: Orhan Suda, babası Nizamettin, Ankara'da 1929 yılında Faika'dan doğma, bekâr, orta tahsilli, Ankara Yeni Mahalle 8056 ada 22 parsel No. 39'da oturur, İstatistik Genel Müdürlüğü yayın şubesinde memur, hükümsüz.

124- Adı: Şükrü Başar, babası Hasan, Merzifon'da 1338 yılında Elife'den doğma, bekâr, orta tahsilli, Ankara Dışhisar 18 No'da oturur, Kömür Satış ve Tevzi Müessesesinde memur, hükümsüz.

125- Adı: İsmail Ayyıldız, babası Ahmet, İskeçe'de 1930 yılında Gülsüm'den doğma, bekâr, ilk mektep mezunu. Ankara Demirlibahçe eski tren yolu 39 No'da oturur, seyyar kitapçı, hükümsüz.

126- Adı: İlhan Başgöz, babası Hasan, Sıvas'ta 1337 yılında Zican'dan doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Ankara Tuna caddesi Halk Sokak 11 No'da oturur, edebiyatçı, hükümsüz.

127- Adı: Celâl Gürol, babası Fehmi, Edirne'de 1341 yılında Nesibe'den doğma, bekâr, orta tahsilli, Ankara Özveren Sokak 12 No'da oturur, Kara K.K. İstihkâm dairesinde ücretli memur, hükümsiz.

128- Adı: Necati Anık, babası İbrahim, Mürefte'de 1336 yılında Ülfet'ten doğma, bekâr, orta tahsilli, Maltepe Süleyman Bey mahallesi 88 No'da oturur, Ankara fişek fabrikasında memur, hükümsüz.

129- Adı: Muzaffer Arabul, babası Mustafa, İstanbul'da 1333 yılında Emine'den doğma, evli, üç çocuklu, lise mezunu, Devlet Kara Yolları Konya Müdürlüğü emrinde görevli, Konya Tarla Mahallesi 371. Sokak 8 No'da oturur, hükümsüz.

130- Adı: Veli Gemici, babası Adem, Antalya'da 1332 yılında Mürüvet'ten doğma, evli, iki çocuklu, yüksek tahsilli, Antalya Aksu Nahiyesi Kundu köyü numarasız hanede oturur, çiftçilikle müşteğil, hükümsüz.

131- Adı: Ahmet Gayretli, babası Mustafa, Kayseri'de 1926 yılında Elmayi'den doğma, bekâr, sanat mektebi mezunu, Kayseri Büyükbahçebaşı Yoldaş Sokak 19 No'da oturur, tesviyecilik yapar, 1947 yılında Ankara Garnizon Mahkemesi'nde komünizm lehinde faliyette bulunmaktan dokuz aya hükümlü.

132- Adı: Hasan Yılmaz, babası Ali, Hacıbektaş'ta 1335 yılında Münire'den doğma, evli, çocuksuz, az okur yazar, Ankara Cebeci Demirlibahçe Güzeltepe Sokak 21/B'de oturur, matbaacı, hükümsüz.

133- Adı: Ulvi Uraz, babası Fevzi, İstanbul'da 1337 yılında Feriha'dan doğma, evli, çocuksuz, yüksek tahsilli, Ankara Necatibey Caddesi 53/4'de oturur, Ankara Devlet Tiyatrosu aktör ve rejisörü, hükümsüz.

134- Adı: Recep Egemen, babası İbrahim, İzmir'de 1328 yılında Fatma'dan doğma, evli, üç ço-

cuklu, yüksek tahsilli, Ankara Kızılay İzmir Caddesi 27/3'de oturur, madencilik arama enstitüsü jeolojik şubesinde müdür, hükümsüz.

135- Adı: Ziya Kırman, babası Alaaddin, İstanbul'da 1332 yılında Mediha'dan doğma, evli, çocuksuz, Ankara Gazi Mustafa Kemal Bulvarı 43 No'da oturur, maden tetkik arama enstitüsünde memur, hükümsüz.

136- Adı: Mustafa Karayol, babası Mahmut, Erzurum'da 1928 yılında Cevahir'den doğma, dul, iki çocuklu, ilk mektep mezunu, Ankara Atıfbey Mahallesi Birinci Sokak 92 No'da oturur, şöförlük yapar, hükümsüz.

137- Adı: Cavit Aydıner, babası Selim, Çandarlı'da 1330 yılında Pembe'den doğma, evli, üç çocuklu, Ankara Abidinpaşa Köşkü civarı 71 No'da oturur, lise mezunu olup Devlet Demir Yolları idaresinde memur, hükümsüz.

138- Adı: Mehmet Ressamoğlu, babası Hüsnü, Rodos'da 1926 yılında Sıdıka'dan doğma, bekar, yüksek tahsilli, İzmir Karşıyaka Belediye Sokak 20 No'da oturur, Roma Üniversitesi'nde doktora yapmak üzere tahsiline devam etmekte ve Roma Radyosu'nda Türkçe servisinde şef, hükümsüz.

139- Adı: Zehra Kosva, babası Hasan Galip, Kavala'da 1336 yılında Düriye'den doğma, dul, bir çocuklu, ilk mektep mezunu, Kasımpaşa'da Ufakköprü Sokak 52 No'da oturur, tütün işçiliği yapar, hükümsüz.

140- Adı: Selçuk Uraz, babası Vasfi, İstanbul'da 1336 yılında Aheste'den doğma, evli, çocuksuz, yüksek tahsilli, Ankara Selçuk Sokak 33/8'de oturur, Devlet Konservatuvarı tiyatro bölümünde öğretmen, hükümsüz.

141- Adı: Tevhide Göloğlu, babası Mehmet, Kastamonu'da 1339 yılında Emine'den doğma, evli, bir çocuklu, yüksek tahsilli, Ankara Gazi Mustafa Kemal Bulvarı 156/1'de oturur, ev kadını, hükümsüz.

142- Adı: Behçet Pekmerdol, babası Hamdi, İzmit'te 1338 yılında Zarife'den doğma, evli, bir çocuklu, yüksek tahsilli, Bayazıt Kimyager Dervişpaşa Sokak No. 30'da oturur, askeri öğretmen, hükümsüz.

143- Adı: Hüseyin Kerpiç, babası Yaşar, Dırama'da 1337 yılında Pakize'den doğma, evli, çocuksuz, ilk mektep mezunu, Ortaköy Büyükşekerci Sokak 39 No'da oturur, PTT'de memur, hükümsüz.

144- Adı: Rasim Yıldızbakan, babası Ahmet, Drama'da 1331 yılında Ayşe'den doğma, evli, üç çocuklu, az okur yazar, Ortaköy Leylekyuvası 4 No'da oturur, tranvay biletçisi, hükümsüz.

145- Adı: Hıristo Prodromidis, babası Arapiyos, Erbaa'da 1323 yılında Erazmiya'dan doğma, evli, iki çocuklu, ilk mektep mezunu, Beşiktaş Köyiçi No. 21'de oturur, serbes olarak komisyoncu yanında çalışmakta, hükümsüz.

146- Adı: Hayati Denizkuşu, babası Mustafa, İzmir'de 1926 yılında Naciye'den doğma, bekâr, köy enstitüsü mezunu, İzmir Karaburun kazası Sahip köyünde numarasız hanede memur, İstanbul Eğitim Enstitüsü'nde talebe, hükümsüz.

147- Adı: İhsan Hasırcı, babası Mehmet, Safranbolu'da 1926 yılında Seher'den doğma, bekâr, orta tahsilli, Safranbolu'nun Onarı köyünde numarasız hanede oturur, bahçıvanlık yapar, hükümsüz.

148- Adı: Aclan Sayılgan, babası Hilmi, İzmir'de 1924 yılında Hatice'den doğma, evli, bir çocuklu, lise tahsilli, Ankara Tuna Caddesi 3 No'da oturur, Devlet Tiyatrosu'nda artist, hükümsüz.

149- Adı: Balkar Yekebaş, babası Vehbi, İstanbul'da 1929 yılında Hayriye'den doğma, bekâr, lise mezunu, Ankara Karanfil Sokak 20 No'da oturur, tıp fakültesinde talebe, hükümsüz.

150- Adı: Selçuk Senel, babası Fikret, Afyon'da 1928 yılında Fatma'dan doğma, bekâr, lise mezunu, Ankara Abidinpaşa Mahallesi Kayalar Sokak 102/B'de oturur, tıp fakültesinde talebe, hükümsüz.

151- Adı: Ali Tunacan, babası Yusuf, Vidin'de 1332 yılında Fatma'dan doğma, evli, iki çocuklu, yüksek tahsilli, Diyarbakır İstasyon Lojmanı'nda oturur, Devlet Demiryolları müfettişi, hükümsüz.

152- Adı: Nevzat Yavuzyıldırım, babası Ahmet, Bolu'da 1930 yılında Aliye'den doğma, bekâr, lise mezunu, Düzce Cedidiye Mahallesi Köprü Sokak No. 13'de oturur, Tıp Fakültesinde talebe, hükümsüz.

153- Adı: Turan Tamar, babası Ruhi, Gebze'de 1341 yılında Lütfiye'den doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Ankara Atatürk Bulvarı 95/4'de oturur, avukat, hükümsüz.

154- Adı: Yılmaz Çolpan, babası Ragıp, Gönen'de 1928 yılında Firdevs'den doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Ankara Cami Sokak No. 18'de oturur, mütercim olup Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nde görevli, hükümsüz.

155- Adı: Şükrü Ünal, babası Kâni, Tokat'ta 1926 yılında Raife'den doğma, evli, bir çocuklu, lise mezunu, Ankara Kırgızlar Mahallesi Yüner Sokak No. 8'de oturur, serbest elektrikçi, hükümsüz.

156- Adı: Nejat Özön, babası Nihat, istanbul'da 1927 yılında İnayet'ten doğma, bekâr, yüksek tahsilli, Ankara Gazi Mustafa Kemal Bulvarı 127/1'de oturur, Yd. Sb. Okulunda öğrenci, hükümsüz.

157- Adı: Lütfi Kanak, babası İbrahim, Akdağmaden'de 1336 yılında Ayşe'den doğma, evli, çocuksuz, lise tahsilli, Gazlıçeşme 14. Sokak numarasız evde oturur, arazi kadastro teknisiyeni, hükümsüz.

158- Adı: Ali Cihan Erkaya, babası Ziya, Keçiborlu'da 1928 yılında Lütfiye'den doğma, evli, çocuksuz, kadastro lisesi mezunu, Kırıkkale Yenidoğan Mahallesi Güven Sokak 25/A'da oturur, yevmiyeli fen memuru olarak Kırıkkale Belediyesi'nde çalışmakta, hükümsüz.

159- Adı: Fuat Hikmet Güner, babası Sedat, Çanakkale'de 1341 yılında Rabia'dan doğma, evli, bir çocuklu, yüksek tahsilli, Adana İstiklâl Mahallesi 222. Sokak 31 No'da oturur, Adana Erkek lisesi felsefe öğretmeni, hükümsüz.

160- Adı: Adnan Yücebaş, babası Salih, Denizli'de 1928 yılında Zehra'dan doğma, bekâr, lise mezunu, Fatih Muktesip İskender Mahallesi Akseki Cad. 13 No'da oturur, Tıp Fakültesi'nde talebe, hükümsüz.

161- Adı: Nahit Ergin, babası Kemal, Vize'de 1931 yılında Saadet'ten doğma, bekâr, orta tahsilli, Ankara Dışkapı 13/B'da oturur, Zafer gazetesi abone memuru, hükümsüz.

162- Adı: İsmail Tümer, babası Mustafa, Bâlâ'da 1339 yılında Şefika'dan doğma, evli, üç çocuklu, ilkokul mezunu, Ankara Yeni Doğan Mahallesi Rüstem Ağa Sokak 76 No'da oturur, terzilik yapar, hükümsüz.

163- Adı: İmadettin Selhep, babası Mehmet Fevzi, İstanbul'da 1927 yılında Mürüvvet'ten doğma, evli, çocuksuz, orta tahsilli, Ankara Kavaklıdere Boylu Sokak 8/3 No'da oturur, komisyonculuk yapar, geçmişte hükümlülüğü olduğunu fakat hatırlamadığını beyan etti.

164- Adı: Özer Sağnak, babası Hüsrev, Ankara'da 1930 yılında Merzuka'dan doğma, bekâr, lise tahsilli, Ankara Bahçelievler Maarif evleri 27 No'da oturur, Ziraat Fakültesinde talebe, hükümsüz.

165- Adı: Zekâi Özgenç, babası Veysi, 1928 yılında İzmir'de Müveddet'ten doğma, bekâr, Tıp Fakültesi öğrencisi, Beşiktaş Kılıçali Eski Konak Sokak 24 No'da oturur, hükümsüz.

166- Adı: Ali Hikmet Maltepe, babası Mehmet, İzmir'de 1341 yılında Fatma'dan doğma, evli, bir çocuklu, kimya mühendisi, sabıkasız, İstanbul Beyazıt Nur Sokak No. 6'da oturur.

167- Adı: Şükran Kurdakul, babası Mehmet Salih, İstanbul'da 1927 yılında Mukadder'den doğma, bekâr, orta okul mezunu, sabıkasız, Beşiktaş Hasanpaşa deresi No. 55'te oturur. İstanbul Matbaasında komisyoncu.

168- Adı: Selma Ertekin, babası Rüştü, İstanbul, 1340 Nimet'ten doğma, evli, bir çocuklu, yüksek tahsilli, sabıkasız, Kadıköy Bahariye Cad. No. 65'de oturur, ev kadını.

169- Adı: İsmail Öztürk, babası Abdullah, Çankırı'da 1933 yılında Arzu'dan doğma, bekâr, Yüksek Ticaret talebesi, sabıkasız, Fatih Çırçır Fenerci Hüseyin Çıkmazı No. 3'de oturur.

170- Adı: Saim Buğay, babası Ömer, Mersin'de 1934 yılında Seher'den doğma, evli, çocuksuz, Yüksek Ticaret talebesi, sabıkasız, Üsküdar Bağlarbaşı Cad. 227 No'da oturur.

171- Adı: Naciye Buğay, babası Avni, İstanbul'da 1930 yılında Cemile4den doğma, evli, çocuksuz, lise mezunu, hükümsüz, Üsküdar Bağlarbaşı Caddesi No. 227'de oturur, ev kadını.

172- Adı: Merih Demirkan, babası Ertuğrul, Samsun'da 1335 yılında Ümmühan'dan doğma, evli, iki çocuklu, yüksek tahsilli, hükümsüz, Osmanbey Paşakay Apartmanı Şair Nigâr Sokak 61/6'da oturur, Yapı Kredi Bankası memuru.

173- Adı: Solmaz Berktay, babası Kâmil, Ayvalık'ta 1932 yılında Naşide'den doğma, evli, çocuksuz, Tıp Fakültesi'nde öğrenci, hükümsüz, Nişantaşı Vali Konağı Cad. 34/6'da oturur.

174- Adı: Behice Hatko, babası Sadık Bursa'da 1326 yılında Mahire'den doğma, evli, bir çocuklu, sosyoloji doktoru, 1951 yılında Ankara Garnizon Mahkemesince T.C.K.nun 161. maddesine göre 15 aya hükümlü ve cezası infaz edilmiş, Anadoluhisarı Riyaziyeci Sokak 7 No'da oturur, ev kadını.

175- Adı: Bayram Çokgeçim, babası İskender, Drama'da 1336 yılında Fatma'dan doğma, evli, üç çocuklu, okur yazar, hükümsüz, Ortaköy Müverrih Sadettin Sokak No. 8'de oturur, garson.

176- Adı: Halil Dumanoğlu, babası Mehmet, Rodosta 1922 yılında Vesile'den doğma, bekâr, lise mezunu, hükümsüz, son olarak Kadeş vapurunda kâtip muavini, İzmir Karşıyaka 1683 Sokak 16/C'de oturur.

177- Adı: Necati Beygu, babası Abdülhalim, Erzurum'da 1337 yılında Nuriye'den doğma, dul, bir çocuklu, hükümsüz, Anafartalar Cad. No. 118'de oturur, İstanbul Bonmarşesi Md.lüğünü yapmakta.

178- Adı: İsmet Gürcanlar, babası Hasan, Gönende 1923 yılında Vahide'den doğma, bekâr, sanat okulu mezunu, hükümsüz, Fatih Eski Saraçhane Sokak No.49'da oturur, atölye sahibi.

179- Adı: Hüsamettin Dinç, babası Muharrem, Manastır'da 1337 yılında Fitnat'tan doğma, bekâr, sanat okulu mezunu, hükümsüz, Beşiktaş Yenimahalle Bostaniçi No. 23'te oturur, Kasımpaşa'da Havuzlar karşısında 85/1 No'lu mahalde çalışır.

180- Adı: Yıldız Baştımar, babası İbrahim, Trabzon'da 1339 yılında Zehra'dan doğma, bekâr, yüksek tahsilli, hükümsüz, Kuzguncuk Paşalimanı 109 No'da oturur, ev kadını.

181- Adı: Arslan Kaynardağ, babası Ali Ruhi, Adana'da 1340 yılında Sultan'dan doğma, bekâr, Felsefe Fakültesi mezunu, 1945 yılında İleri Gençler Birliği dâvası sebebiyle Örfi İdare Mahkemesince beş aya hükümlü, Galata Tekirdağ otelinde oturmakta, serbest mütercimlik yapmakta.

182- Adı: Cavit Sar, babası Celâlettin, Kalkandelen'de 1325 yılında Gülsen'den doğma, evli, bir çocuklu, orta mektebe kadar okumuş, hükümsüz, Fatih Sarıgüzel Cad. 53 No'da oturur, terzi.

183- Adı: Mustafa Aygölü, babası Hasan, İzmir'de 1338 yılında Hanife'den doğma, evli, çocuksuz, yüksek tahsilli, hükümsüz, Feriköy Tabakhane Sokak 16/3'te oturur, İstanbul Defterdarlığı milli emlâk müdür muavini.

184- Adı: Sururi Özbadur, babası Ahmet Rıfat, Bergama'da 1334 yılında Hatice'den doğma, evli, bir çocuklu, ilk mektep mezunu, hükümsüz, İzmir Şehirler Cad. 1506 Sokak No. 4'de oturur, elbise temizleyicisinin 15 Ekim 1953 tarihinden itibaren gizli olarak yapılan duruşmaları sonunda, mevcut beyanlardan ve duruşma müddetince ikame edilen yazılı delillerden ve şehadetten edinilen kanaata göre; ZEKİ BAŞTİMAR'a ait karar kısmında izah olunduğu üzere, Emekçi Köylü Sosyalist Partisi'nin komünist faaliyet gösterdiği sabit görülerek 15 Aralık 1946 tarihinde kapatılması hususunda emir verilmesi neticesi olarak legal sahaya çıkmak imkânını kaybeden komünist faaliyetin, tekrar gizli çalışma yolunu tuttuğu ve Emekçi Köylü Sosyalist Partisi içerisindeki faaliyeti sebebiyle aranmış ve fakat o tarihte yakalanamamış olan MEHMET BOZIŞIK'ın CAZİM AKTİMUR ile birlikte İzmir'de, kendilerine ve ilgililere ait karar kısımlarında izah olunduğu şekilde faaliyet göstererek, partinin gizli faaliyetinin ilk teşkilât kademelerini kurdukları, hücre ve bilâhare de İzmir vilâyet komitesini teşkil ettikleri, tevkifatın dışında kalmış olan ZEKİ BAŞTİMAR ile Ankaraya giderek temas eden MEHMET BOZIŞIK'ın İzmir'deki faaliyetinden ZEKİ BAŞTİMAR'ı haberdar ettiği o tarihlerde esasen Ankara'da da mevzii olmakla beraber gizli komünist faaliyete, bu cümleden olmak üzer hücreler ve komiteler teşkiline, Türkiye Gençler Derneği içerisinde bulunan sol temayüllü kimselerin partiye kazanılmasına gayret gösterildiği ve yekdiğerine mütenazır olarak bu faaliyetin gelişmesine çalışıldığı sırada ve 1949 yılı mayısında ZEKİ BAŞTİMAR'ın KEMAL ERGİN'i İstanbul'a göndermesi ve orada tütüncüler arasında bulunan eski ve sabıkalı komünistlerle temas temini neticesi olarak, İstanbul'da mevcut mevzii faaliyetin canlı bir şekle sokulduğu, aynı yılın temmuz ayı sonlarında veya ağustosu başlarında ZEKİ BAŞTİMAR'ın İstanbul'a gelmesiyle faaliyetin hızlandırıldığı ve İzmir, Ankara ile gerek bu vilayetler parti teşkilâtı içerisinde bulunan şahısların gelip gitmeleri neticesi olarak yapılan şahsi temaslarla ve gerekse tesbit edilen adresler vasıtasiyle temin edilen muhaberlerle mevcut faaliyetin bir elden ve teşkilatlı bir şekilde yürümeğe devam ettirilmesinin sağlandığı, 1949 yılında parti ileri gelenleri arasında bulunan ŞEFİK HÜSNÜ DEYMER, REŞAT FUAT BARANER, MEHMET BOZIŞIK gibi şahısların hapiste olmaları sebebiyle ZEKİ BAŞTİMAR, CELAL ZÜHTÜ BENNECİ, KEMAL ERGİN, TEVFİK DİLMEN, HALİL YALÇINKAYA, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY, CAZİM AKTİMUR, MACİT BİLGE, ENVER GÖKÇE, ŞEVKİ AKŞİT ve tevkif edilmeden evvelki tarihlerde MEHMET BOZIŞIĞİN da iştirakiyle faaliyetin organize edildiği ve bu yoldaki faaliyetin Af Kanunu'nun çıkmasından sonra daha da hızlandırıldığı anlaşılmış ve sabit görülmüştür. Bu faaliyete katılmış olanların durumları ve faaliyet şekil ve dereceleri ayrı ayrı kendilerine ait karar kısımlarında izah edilmiştir.

Maznunların yapılan duruşma sonunda bidayetten itibaren ileri ürmüş oldukları müşterek itiraz ve iddiaları ve mahkemenin görüşü aşağıda belirtilmiştir:

20 Ekim 1953 tarihli celsede maznunlardan ERDOĞAN BERKTAY ve mütaakıp celselerde diğer bazı maznunlar As. C. K.nun 148. maddesinin B. bendinin bu kabil suçların askeri müessesclerde, askeri fabrikalarda işçi toplulukları içerisinde ve bu kasdi cümri ile işlenilmesi halinde tatbik edilebileceğini, buna nazaran da sadece askeri şahıslarla temasta bulunan sivil maznunların askeri mahkemede muhakeme olunabileceklerini ve binaenaleyh kendileri ve doğrudan doğruya askeri şahıslarla teması olmıyanlar haklarında vazifesizlik kararı verilmesini talep etmiş, aynı zamanda T.C.K.nun 141 ve 142. maddeleri üzerlerinde yapılan tâdiller sırasında As.C.K.nun 148/B fıkrasının tâdile uğramadığını, binaenaleyh 148/B.nin T.C.K.nun muaddel şekillerine sâri olamıyacağını ve nihayet sivil ve askerler müştereken bir suç işlemiş iseler, bunun da As. C. K.nun 2 ve 3. maddeleri gereğince müştereken sivil adliyece takibinin gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

Mezkûr tarihli celsede ittihaz edilen ara kararında belirtildiği üzere;

A) As.C.K.nun 148. maddesinin (B) bendi ile sivil şahısların T.C.K.nun 141 ve 142. maddesinde yazılı suçları ordu içerisinde ve ordu mensupları arasında işlemeleri halinde askeri mahkemenin vazifeli olduğu kabul edilmiş ve bununla askeri şahısların ifsadedilmiş olmaları gözetilmiştir ki, As. Tm. mahkemesinin içtihatları ve bu meyanda 4 Şubat 1954 gün ve 54/331 esas 54/149 karar sayılı ilâmları da bu hususu teyit etmiştir. Bu dâvada maznunlara gizli komünist partisini yeniden faaliyete geçirip teşkilâtlandırmak ve muhtelif suretlerle bu gayeye mâtuf hareketlerde bulunmak suçu isnat edildiğine ve maznunlar arasında 5. sınıf öğretmen ABDÜLKADİR DEMİRKAN, 6. sınıf öğretmen BEHÇET PEKMERDOL ve suç tarihinde kimyager üsteğmen (Hâlen emekliye sevkedilmiştir) ALI HIKMET MALTEPE bulunduklarına ve bu şahıslar, parti mensubu oldukları iddia olunan ve yapılan duruşma sonunda mertebei subuta varan maznunlar taraflarından ifsadedilmiş ve parti amaline hizmete sevkolunmuş ve bu şahıslar da sivil şahısları aynı hedefe sürükledikleri gibi, ABDÜLKADİR DEMİRKAN ile BEHÇET PEKMERDOL da birbirleriyle parti temas ve faaliyetlerinde bulunmuş olduklarına ve kastı batını olup tezahürleriyle meydana çıkacağı ve yukardaki izahat ise maznunların ordu mensuplarını da hedef tuttuklarını göstermesine, parti faaliyetini kül olarak mütalâa etmemeğe imkân görülmemesine,

B) T.C.K.nun 141 ve 142. maddeleri üzerlerinde yapılan her tâdil ile beraber ve aynı zamanda As. C. K.nun 148/B bendinin de değiştirilmesi ve tâdilin bu madde şümulünde kaldığının tasrihi ile atfın da yenilenmesine kanuni bir lüzum olmadığı ve ilk yapılan atıftan sonra T.C.K.nun atfın şümulüne giren maddeleri üzerlerinde yapılan tâdiller sırasında vazıı kanunun As. C. K.nun 148/B maddesi üzerinde bir tâdil yapmamış olmasına göre bu halin; tâdilin şümulü üzerinde değişikliğe lüzum görmediğini ve aynen sirayetin devamını kabul ettiğini göstermiş bulunmasına, bugüne kadar yapılmakta olan tatbikatta da tâdillerle beraber atıf yapan maddelerin de değiştirilmesi lüzumunu gösterir bir karar ve içtihada rastlanılmasına.

C) As. Mu. U. K.nun 3. maddesinde (Aşağıda yazılı suçları işliyenler askeri şahıslardan olmasalar bile askeri mahkemelere verilirler) denilmesine ve bu maddenin A fıkrasında tadat edilen maddeler arasında As. C. K.nun 148/B maddesinin de mevcut olmasına, atfın hukuki manasının atıf yapılan maddenin atfı yapan kanunun o maddeyi kendi içerisine almış olması demek olduğuna, buna nazaran da As. M. U. K.nun 2. maddesinin tatbik imkânı mevcut olmamasına binaen bu noktalara mâtuf talepler yerinde görülmemiştir.

Maznunlar umumiyet itibariyle:

1- Gizli komünist partisinin mevcut olmadığını, kendilerinin de böyle bir parti ile temas temin edemediklerini,

2- Böyle bir faaliyetin mevcudiyeti kabul olunduğu ve T.C.K.nun 141. maddesine göre tatbikat yapıldığı takdirde,

A) Sevk ve idare tâbirinden, 3038 sayılı kanunun esbabı mucibe mazbatasında yazılı olduğu üzere, vazıı kanunun yüksek sevk ve idareyi kasdettiğini yani bu kanuni unsur içerisine ancak iddianameye göre; merkez komitesine dahil bulundukları ileri sürülen maznunların sokulabileceğini, aşağı kademelerde vazife alan maznunların sevk ve idare tâbiri içerisine girmiyeceklerini, mevcut kanuni partilere kıyas edildiği takdirde bucak başkanlarının sevk ve idare edenler arasında mütalâa edilemiyeceklerini ve aynı zamanda sevk ve idare edenlerin kendilerinden aşağı kademede bulunanlar üzerlerinde az çok bir otoritelerinin mevcut olması gerektiğini, bunun delilinin mevcut olmadığını,

B) Teşebbüsün nazara alınması gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

Halbuki yapılan tahkikat dosyaları muhtevası ile duruşma sırasında ikame edilen delillerden, şahit beyanlarından ve maznunların bir kısmının tahkikatta ve duruşmadaki açık itiraflarından gizli komünist partisinin mevcut bulunduğu ve bu gizli partinin Marksist ve Leninist bir görüşle faaliyete geçirilmiş ve yürütülmek istenilmiş olduğu anlaşılmıştır. Şöyle ki:

A) 26 Ekim 1951 cuma günü Marsilya'ya hareket etmek üzere olan maznun SEVİM TARI'nın polisçe mevcut bilgilere dayanılarak Şube 4 müdürlüğüne celp ve binmiş olduğu 7723 plâka sayılı taksi içerisinde ve üzerinde yapılan arama sonunda elde edildiği (Dosya 12, sıra 127) de mevcut 26 Ekim 1951 tarihli zabıttan anlaşılan ve (Dosya 6, sıra 1-1/11) de mevcut (T.K.P. teşkilât prensipleri) adlı 12 sayfalık teksir makinesiyle basılmış yazının birinci paragrafında giriş kısmında aynen "Partimiz Marksçı ve Leninci bir partidir, onun üyesi olmak şerefini taşıyanların pernsiplerini, gayelerini, mücadele usul ve şekillerini iyi bilmeleri gerektir" denildikten sonra aynı paragrafın mütaakıp kısmında "Marksçı, Leninci bir parti için nazariye ile fiiliyat, sözle iş birbirine aykırı düşmez" denildiği ve mütaakıp paragraflarda komünist partisinin ana prensiplerinden, parti üyelerinin ödev ve haklarından, parti içerisindeki idare tarzının Santralizme dayandığından, teşkilât ve sevk ve idaresinden ve kademelerinden, parti organlarından bahsedilmesi,

B) Aynı tarihli arama zaptında SEVİM TARI'nın yakalanması sırasında elde edildiği yazılı bulunan (Dosya 6. sıra 2-2/10) da mevcut haziran, temmuz, ağustos aylarına mahsus bülten içerisinde de dış olaylar, emperyalist cephede iç çalışmalar, İran olayları, Emperyalist blokun durumu, Barış Uğrunda Savaş başlıklı pragraflarda dünya olayları izah edilirken devamlı surette komünist dünyanın methüsenasının yapıldığı, buna mukabil demokrasi cephesinin emperyalist, harbçi, istismarcı, olarak gösterilmek istenildiği ve bu fikirlerin müdafaasının yapıldığı; "İç Olaylar" başlıklı paragrafta da yurdumuzun sömürge haline getirildiği, "Zirai ve Mali Durum" adlı paragrafta da idarenin Amerikan emperyalizmi ile ortak olduğu ve memleketi iktisadi çöküntüye, işsizliğe, istihsaldeki geriliğe, tabii menbaların elden çıkmasına sürüklediği ve nihayet hükümetin barış cephesine karşı Kore'de harbe giriştiği fikrinin müdafaa edildiğinin görülmesi,

C) ZEKİ BAŞTIMAR'ın (Mevhum şahıs) ŞAKİR tarafından kendisine verildiğini, kendisinin de KEMAL ERGİN ve ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'a verdiğini ifade ettiği (Duruma zaptı sahife 604-605) parti plâtformu mahiyetindeki görüşler adlı neşriyatında dış manzara, memleketimizi mahva sürükleyen dış politika ve Amerikan yardımı, iç durum, mali ve iktisadi durum, hayat pahalılığı ve emekçi yığınlar, hedefleri değiştiren oklar, demokrasi oyunu, parti meseleleri, küçümsenmiyecek bazı meseleler ve bir tehlike, önümüzde duran vazifeler başlıklı kısımları ihtiva ettiği ve bu yazılardan memlekette sosyalizmin ve komünizmin tahakkukunun halâs yolu olacağı fikrinin müdafaasının yapıldığı ve memleketimizde bilhassa iktisadi bakımdan her şeyin mahvolmuş gösterilmek istenildiğinin anlaşılması.

D) Foto kopyaları mevcut olan (Deliler dosya A, sıra 20) tamim başlıklı olup T.K.P. İzmir vilâyet komitesi imzasını taşıyan ve ŞÜKRÜ DİNSEL'in gayri muayyen bir müddet için patiden ihracını anlatan bir sahifelik yazı, T.K.P. merkez komitesine hitaben yazılı olup "Yoldaşlar" diye başlıyan temmuz 1950 tarihli, T.K.P İzmir vilâyet komitesi imzalı bir buçuk sahifelik olup İzmir'deki komünist faaliyeti bildiren rapor, ocak 1950 tarihli olup "Yoldaşlar" diye başlıyan T.K.P. Ankara komitesi imzalı bir buçuk sahifelik yazıda (Ki bu yazının birinci paragrafında "Türkiye işçi ve köylü sınıflarının ve çalışan halk yığınlarının en yılmaz müdafii olan T.K.P. inkılâpçı savaşına gizlilik şartları içerisinde bugün de devam etmektedir") denilmekte olmasına,

E) Diğer foto kopyaları mevcut neşriyatın hemen hepsinde müdafaa edilen fikirlerin işçi sınıfına diğer sınıflar üzerlerinde tahakkümünü sağlamaya mâtuf ve komünizmi över mahiyette olmasına ve bir teşkilâtın mevcut olduğunu anlatır mahiyette bulunmasına, maznun KEMAL ERGİN'in İzmir parti teşkilâtı ile parolalı ifadelerle yapmış olduğu temas ve İstanbul'dan verilen direktifleri anlatan ve Adli Tıp Gn. Md. fizik şubesinin 14 Nisan 1945 tarihli istiktap raporu ile MEHMET SUNGUR adı altında yazılan bu mektupların KEMAL ERGİN'in el yazısı mahsulü olduğunun sabit olmasına (Dosya 11, sıra 96, 1-11).

F) Eminönü 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 5 Kasım 1951 tarihli olup 6 No'lu dosyada 30, 30/2, 30/3 sıra numaralarında mevcut zabıtlarından bilirkişi olarak tayin edildikleri anlaşılan Prof, Recai Okan'dan, Prof. Sulhi Dönmezer, Doçent Naci Şensoy'un T.K.P. teşkilât pernsipleri ve üç aylık bülten üzerinde yapmış oldukları tetkik sonunda verdikleri 5 Kasım 1951 tarihli raporda aynen T.K.P. teşkilât prensiplerinin tetkikinden muhtevası itibariyle ya tamamiyle teşekkül etmiş veya edecek olan bir komünist partisinin nizamnamesi veyahut T.K.P. kurucularının müşterek beyannamesi mahiyetini taşımakta ve işbu nizamname veya beyannamenin taazzuv etmiş veya etmek üzere bulunan bir komünist teşekküle aidiyeti tetkik mevzuu yazının ilk satırında "Partimiz Marksçı, Leninci bir partidir" şeklinde sarahaten ifade edilmiş bulunmakta ve mütaakıp satırlarda da bu taazzuvun Leninin, Stalinin teşkilât prensiplerine dayanan komünist partileri meyanında yer aldığı da ayrıca zikredilmektedir. Diğer taraftan yazının yukarda giyme içinde mezkûr müstakil bölümlerin tarzı tahriri hep ve daima bunun bir komünist partisi nizamnamesi veya kurucularının müştrek beyannamesi olduğu teyit eder mahiyettedir" denilmesine ve haziran, temmuz ve ağustos aylarına mahsus bülten hakkında da bu yazının (Dünya ve memleket olaylarını Demirperde memleketleri nâmiyle mâruf komünist memleketler ülkeleri hükûmetlerinin noktai nazarlarının tahlilini ve halka bu suretle telkin edilmesi gayesini gütmekte ve binnetice tamamiyle komünist propagandası mahiyetini arzetmekte, aynı zamanda komünist olmıyan memleketlerin ve hususiyle Amerika'nın emperyalist gayelerle giriştiği iddia olunan faaliyetlerini tenkid eder mahiyette) olduğunun belirtilmiş bulunmasına,

G) Şahit olarak dinlenilmiş bulunan ŞÜKRÜ DİNSEL, YUSUF ETİK, BEHÇET ŞENER, İBRAHİM TURAN, SABAHATTİN ÖZBAY, NECDET GÜNÇAKIN, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın mahkeme huzurunda açık olarak gizli komünist partisinin mevcudiyetini ifade etmiş olmalarına,

H) Partinin faaliyetinin bir kısmını teşkil eden aidat veya yardım paralarının (Komünizm lehin-

de faliyette bulunmuş olup ta cezaya çarptırılmış ve ceza evine kapatılmış bulunan şahıslara veya ailelerine) partililerden toplanılmış ve gönderilmiş olduğunu,ifade eden şahit İSMAİL SAFA SINDIR, berber AHMET HOŞBAY'ın şehadetleri, Ankara vilâyet komitesi sekreteri ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın merkeze, İSMAİL SAFA SINDIR adresine yüz lira gönderdiğini anlatan T.B.M.M. P.T.T. şefliğinin 30 Nisan 1954 gün ve 137 sayılı yazısı, BEHÇET ŞENER'in aidat olarak İzmire iki defa para gönderdiğini anlatan Ankara merkez P.T.T. Müdürlüğünün 3 Mayıs 1954 tarih ve 4548 sayılı yazısı, İzmir'den yine İSMAİL SAFA adresiyle merkeze gönderilen ve KEMAL ERGİN'e teslim edilen paraları gösterir İstanbul P.T.T. Başmüdürlüğünün 25 şubat 1952 tarih ve 1293/44222 sayılı yazısı ve eki liste (Dosya 1/1, sıra 59 "Not: 50:60 sıra mükerrerdir") ve partiye aidat verdiklerini kabul ve ifade eden maznunların beyanları,

I) Maznunlardan: TEVFİK DİLMEN, ACLAN SAYILGAN, NEVZAT YAVUZ YILDIRIM, NEJAT ÖZÖN, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY, TURAN TAMAR, TURHAN TUNA, İHSAN KONAŞ, AYDEMİR KANDEMİR, BEHÇET PEKMERDOL, SELÇUK ŞENEL, KEMAL BEKİR ÖZMANAV, FUAT HİKMET GÜNER, YILMAZ ÇOLPAN, ALİ HİKMET MALTEPE, ŞÜKRÜ ÜNAL, ULVİ URAZ, SELÇUK URAZ, ALİ CİHAN ERKAYA'nın ilk tahkikatta ve duruşmadaki gizli komünist partisinin mevcut olduğunu ve bu partiye katılmış parti içerisinde faaliyet göstermiş, aidat vermiş olduklarını belirten açık beyanları ile diğer maznunlardan bir kısmının tahkikatta açık ve duruşmada tevilli beyanları,

J) Duruşma devam ettiği sırada SEVİM TARI tarafından el yazısiyle yazılan ve ilk tahkikat ifadesini teyit eder mahiyette olup parti faaliyetini de anlatan İstanbul Merkez K.lığının 17 Mayıs 1954 gün ve 54/533 sayılı yazısına ekli 14 Mayıs 1954 tarihli zabıt varakası ilişiği 28 yapraktan ibaret yazı, karşısında yurdumuzda Marksist ve Leninist gayelerle kurulmuş gizli faaliyet gösteren ve memlekette kendi görüş ve gayelerine uygun bir cemiyet ve idare sisteminin yerleşmesine çalışan Türk Gizli Komünist Partisinin mevcut olduğuna mahkeme heyetince tam ve vicdani bir kanâat hasıl edilmiştir.

Maznunların hemen ekserisi hakkında ceza tâyin edilirken tatbik edilmiş olan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesindeki suç unsurlarına gelince:

5435 sayılı kanunla yapılan tâdil ile T.C.K.nun 141. maddesinin birinci fıkrası aynen (Memleket içindeki içtimai bir sınıfın diğerleri üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya içtimai bir sınıfı ortadan kaldırmak veya memleket içinde kurulmuş iktisadi veya içtimai temel nizamları devirmek amaciyle cemiyet tesis, teşkil, tanzim veya sevk ve idare eden kimse üç yıldan on yıla kadar ağır hapis cezasiyle cezalandırılır) şekline sokulmuştur.

Vazıı kanunun yıkıcı bir amaç taşıyan cemiyetten, komünist ve anarşist cemiyetleri kasdettiği daha bidayette 3038 sayılı kanunun sevki sırasında kaleme alınan 10 Nisan 1936 tarih ve Başvekâlet Kararlar Müdürlüğü 6/1135 sayılı yazıda (141 - bu madde Türkiye'de teşekkül etmiş veya edecek olan maksatları siyasi, içtimai nizamı bozmağa mâtuf bulunan siyasi cemiyetleri istihdaf etmektedir. Maddenin sıhhatine ve ihtiva ettiği unsurlara nazaran komünist ve anarşist cemiyetler bu maddenin şümulüne dahil bulunmaktadır. Devletin selâmet ve hayatı bu gibi muzır ve yıkıcı faaliyetlere karşı korumak için böyle bir maddeye lüzum vardır) denilmesinden ve 8 Haziran 1936 tarih ve 51 karar 1/495, 1/204 esas sayılı Adliye Encümeni mazbatasında da (141 ve 142. maddeler memleketin siyasi, içtimai ve hukuki nizamını ve milli hissiyatın sağlamlığını korumağa mâtuf ve mer'i ceza kanunlarında mevcut olmıyan tamamiyle yeni hükümleri ihtiva etmektedir. Bu hükümlerin memleket dahilinde kurulmasını veya faaliyette bulunmasını menettiği cemiyetler, bilhassa komünist ve anarşistlik gayelerini taşıyan siyasi cemiyetlerdir) denilmesinden anlaşılmaktadır; ancak, cemiyet tâbirini mahkememiz dar ve mûtat mânasiyle değil aynı maksadı istihdaf eden diğer daimi ve muvakkat komiteler ile organizasyonları da şümulüne alan mânada kabul etmiştir. Çünkü aksi halde ve kanunda cemiyetin kaç kişiden teşekkül edeceği de tasrih edilmediğine göre; T.C.K.nun 141. maddesinin 1. fıkrasında yazılı gayelere varmağa çalışan ve komünist faaliyet için teşkil edilmiş bulunan daimi veya muvakkat komiteler ve diğer organizasyonlar karşısında müdahale olunmaması ve ceza verilmemesi gerekmektedir ki vazıı kanunun da maksadına aykırı görülmüştür.

Komünist bir cemiyetin T.C.K.nun 141. maddesinin 1. fıkrasında yazılı (Sınıf tahakkümünü tesis, içtimai bir sınıfı ortadan kaldırmak, memleket içerisinde kurulmuş iktisadi ve içtimai temel nizamları devirmek) gayelerini güttüğü ise; gerek 5435 sayılı kanunla yapılan tâdilin (9 Mayıs 1949 tarih 71/1348 sayılı Başvekâlet yazısına ekli) ve gerekse son tâdilin gerekçesinde sarahatle, komünizmin; mevcut mülkiyet esasını tanımadığı, memlekette mevcut ahlâk telâkkilerini kabul etmediği, aile mefhumuna kıymet vermeyip kadında iştirakte cemiyetin müdahalesine lüzun görmediği, cemiyet içerisinde zümre tahakkümünü yani amele diktatörlüğünü cebir yolu ile tesis etmeyi

gaye edindiği ve bu suretle zümre tahakkümünü kurarak memleket içerisinde müesses iktisadi ve içtimai nizamları devirip yerine kendi görüşlerine uygun iktisai ve içtimai bir nizam kurmayı hedef tuttuğu anlaşılmıştır.

Mezkûr maddede yazılı suç unsurlarında *tesis teşkil*, ihdas etmek, kurmak mânasını ifade etmektedir. Müessisin kanunda bir kişi olacağını veya daha fazla olamıyacağını anlatır bir kayıt mevcut olmadığı gibi, müessisin cemiyete dahil bir şahıs olmasının da şart koşulmadığı aşikârdır ve bu iki tâbir hemen aynı mânayı ifade etmektedir.

Tanzim: Yukarda belirtilen gayeleri hedef tutan bir cemiyetin tesis ve teşkili sırasında veya bilâhare bu cemiyete dahil olan şahısların faaliyetlerini düzene koymak ve gayeye, hedefe doğru sevketmek, cemiyet içerisinde disiplini yaratmak, cemiyetin genişlemesi, yeni âza temini için gayret göstermek, gayeye varmak ve müessiriyetini temin etmek yolunda gösterilen faaliyet ve mümasili hareketler (Tanzim unsuru) içerisine dahil hareketler olarak kabul edilmiştir.

SEVK VE İDARE: Tesis, teşkil eden şahıslardan olabileceği gibi bunun dışında kalan ve fakat yukarda belirtilen gayeye varmayı hedef tutan bir cemiyet dahil olmuş bulunan herhangi bir şahsın o cemiyete başkanlık etmesi veya cemiyetin idaresi, için yapılması gereken faaliyete iştirak etmesi (Bu iştirakin kısmen veya tamamen olması neticeyi değiştirmez) cemiyetin faaliyetini kısmen veya tamamen intizama koyması ve bu maksada varmak için az çok kendisinden aşağı kademelerde bulunanlar üzerinde otoriteye sahip bulunması mânasında anlaşılmış ve bu hareketlerden herhangi birine tevessül suçun tekemmülü için kâfi görülmüştür (5435 sayılı kanun ile tâdil edilen T.C.K. nun 141. maddesine göre haklarında ceza tâyin olunan maznunlara ceza verilirken suçluluklarına esas tutulan faaliyetleri bu madde anlayışı içerisinde kıymetlendirilmiş olduğundan ayrıca her maznun hakkındaki kısımda tekrardan da kaçınılmış olmak için madde unsurları izah olunmamıştır).

TEŞEBBÜS: T.C.K.nun 141. maddesinde yazılı suç, suçların bir bakıma yapılan taksimine göre şekli suçlar cümlesindendir. Bu da vazu kanunun suç sayılan fiillerin neticesinin doğmuş olmasını suçun tekemmülü için şart koşmamış bulunmasiyle tezahür etmektedir. Yukarda belirtilen esbabı mucibe mazbatalarında da bu suçların tehlike suçu olduğu ve neticeyi beklemeğe lüzum olmadığı ve esasen bu şartın tahakkukunun yasak edilen cemiyetin gayesine varmış bulunması demek olduğu anlaşılmıştır. Buna nazaran bu suçlarda teşebbüs hukukan kabil değildir. Çünkü teşebbüs edilmekle suç tamam olmaktadır.

Tesis, teşkil eden kimselerin evvel ve âhır cemiyete dahil olması şartı aranmaksızın T.C.K.nun 141. maddesine göre ceza tehdidi altında bulundurulması da bu suça teşebüsün kabil olmadığının ifadesidir. Cemiyete dahil şahıslardan birinin o cemiyetin gayesine varma yolundaki herhangi bir gayretinin (Cemiyete yeniden âza almağa çalışmak gibi) muhatabının müspet cevap vermemesi ile akamete uğraması hali de, cemiyete dahil şahsın gösterdiği faaliyetin suç sayılamıyacağını ve cezalandırılamıyacağını anlatmaz.

141. maddenin 3. fıkrasında yazılı (Yukardaki fıkralarda yazılı amaçlara varmak için cemiyetlerce her ne suretle olursa olsun cebir ve şiddet kullanmak vasıta olarak kabul edilmişse, veya bu cihet açıklanmamış olmakla beraber *cebir ve şiddet veya tehdit başarı için gerekli bulunmuş ise*) noktasına gelince:

Her ne kadar elde edilen T.K.P. teşkilât prensipleri içerisinde cebir ve şiddetin vasıta olarak kullanılacağı tasrih edilmemiş ise de; daha ilk satırında "Partimiz Marksçı ve Leninci bir partidir" denilmiş olmasına komünizmin hiç değişmiyen ana vasfının cebir yolu ile amele diktatörlüğünü tesis etmek olduğuna, bugünkü şartlar altında memleketimizde illegal faaliyette bulunan gizli komünist partisinin kanun dışı bulunması hasebiyle hiç bir zaman meşru yollarla iktidara gelmesi kabil bulunmadığına ve memleket içerisinde müesses içtimai, iktisadi ve hukuki nizamları komünist anlayışına göre teşkil ve tanzime ve nihayet işçi sınıfı diktatörlüğünü memleketimizde cebir yoluna başvurmaksızın tahakkuk ettirmesine imkân görülememesine ve kanunda cebrin filhal kullanılmış olması şart olmadığına ve cebir unsuru komünizmin hususi kasti bulunduğuna ve bu hususların gerekçelerden ve kanunun kabulü sırasında Mecliste yapılan münakaşaları havi zabıtlardan anlaşılmasına ve kanaat getirilmesine binaen 3. fıkrada yazılı (Açıklanmamış olmakla beraber cebir ve şiddet veya tehdit başarı için gerekli bulunmuş ise) unsurunun dâvaya mevzu fiilde mevcut olduğu kabul edilmiştir.

Şahitlere karşı umumiyetle yapılan itiraza gelince:

Duruşma sırasında vaka şahidi olarak dinlenilen YUSUF ETİK, ŞÜKRÜ DİNSEL, BEHÇET ŞENER, İBRAHİM TURAN, SABAHATTİN ÖZBAY, NECDET GÜNÇAKIN'ın polis ajanı oldukları, âmme şahidi olamıyacakları ileri sürülerek dinlenilmemeleri talep edilmiştir.

Bu şahitlerden BEHÇET ŞENER'in 3 Şubat 1948, İBRAHİM TURAN'ın 25 Eylül 1948, ŞÜKRÜ

DİNSEL'in 20 Ekim 1946, YUSUF ETİK'in 1 Aralık 1944 tarihlerde Milli Emniyet tarafından angaje edildikleri Ege Bölge Emniyet Baş Müfettişliğinin 4 Mayıs 1954 gün ve 1257 sayılı, NECDET GÜNÇAKIN'ın 1946 yılında, SABAHATTİN ÖZBAY'ın da 1948 yılında Milli Emniyet tarafından angaje edildikleri Ankara Emniyet Baş Müfettişliğinin 12 Mayıs 1954 tarihli yazılarından anlaşılmıştır.

Bu cihet ne kadar hakikat ise, adı geçenlerin gizli komünist partisi faaliyetine agâh olduktan sonra emniyete başvurarak memleket için zararlı olduğuna inandıkları bu faaliyeti ihbar ettikleri ve mütaakiben de emniyetin direktifi dairesinde hareketle içlerine karışıp; yapılan faaliyete vâkıf oldukları da mahkeme huzurundaki yeminli ve açık şehadetlerinden ve Emniyet Baş Müfettişlikleri yazılarından anlaşılan bir hakikattir. Gizli komünist partisi içerisindeki faaliyetin ilk ve esaslı şartı gizliliğe riayet olduğuna ve buna nazaran diğer suçlarda olduğu gibi, hâdiselere o faaliyet içerisine katılmadan vâkıf olunmaya imkân bulunmadığına ve memleketin emniyetini korumak vazifesiyle mükellef emniyet teşkilâtının bu ihbarlar karşısında elini kolunu bağlayıp neticeyi beklemesini düşünmenin ne kadar yersiz olduğunun âyân bulunmasına binaen, ihbar üzerine bu şahısların tavzif edilmeleri en normal hareket tarzı olarak görülmüş, adı geçenlerin bu vazifeyi aldıktan sonra muttali oldukları olayları raporla emniyete bildirmiş, yani emniyet içerisinde hizmet kabul etmiş olmalarının mahkeme huzurunda yeminle şehadette bulunmalarına mâni teşkil ettiğini kabule, iddiayı teyit eten kanuni bir hüküm de mevcut olmaması sebebiyle imkan görülememiştir. Şahitlerin dinlenilmemeleri hususundaki talep bu mütalâa içerisinde 12 Nisan 1954 tarihli ara kararı ile de reddedilmiştir.

Milli Emniyetin kanunen mevcut olmaması sebebiyle, şahitlere vazife vermeğe yetkili bir makamun da mevcut sayılamıyacağı ve şahitlerin kendileri gibi suçlu sayılmaları gerektiği yolundaki talep te, 27 Nisan 1954 tarihli ara kararında izah olunduğu üzere Milli Emniyetin memleketin emniyet hizmetinde uzun senelerdenberi vazife görmekte olmasına ve 29 Haziran 1943 tarihinde meriyete giren 4443 sayılı kanuna ekli Başvekâlet kadrolarını gösterir cetvelde ve son defa bu kanunu tadil eden 6330 sayılı kanunda Milli Emniyet Hizmetleri Reisinden Başvekâlet teşkilatı içerisinde bahsedilmiş bulunmasına göre, Milli emniyet kanunen mevcut olduğuna ve bu teşkilâtın T.C.K.nun 49. maddesinin 1. fıkrasında yazılı (Salâhiyettar bir merci) tâbiri şümulüne dahil bulunduğuna kanaat getirilmiş olmasına binaen bu makamdan aldıkları emre göre hareket etmiş olan şahitler haklarında vâki talep kabule şayan görülmemiştir.

Yazılı deliller meyanında bulunan polis takip raporlarının hukuki kıymeti haiz olmadığı ve polisin vatandaşı takibe de salâhiyetli bulunmadığı ve binnetice raporların okunmamasına karar verilmesi hususunda maznunlar taraflarından vâki talep te 22 Şubat 1954 tarihli ara kararında izah olunduğu üzere, herhangi bir suçla ilgili görülen şahsın polisçe takibinin lâlettayin bir vatandaşın ulu orta polise takip ettirilmesi, olarak kabul ve tasvifine imkân görülemediği gibi, komünist faaliyet kanunlarımızda suç olarak kabul edilmiş bulunmasına ve binnetice gizli ve memleket için zararlı bi faaliyetin meydana çıkarılabilmesi için o faaliyete katıldığından şüphe edilen kimselerin durumlarının aydınlatılması gayesiyle polise takip ettirilmeleri ve bu hususu belirtir raporların vazifeliler taraflarından düzenlenmesi, polisin mâni tedbirler alma vazifesi şümulüne giren bir faaliyet olmasına siyaset adamlarının sözlerinin mahkemelerin takdir yetkilerini tahdit edeceğinin kabulüne imkân görülememesine ve halen maznun bulunan şahısların müsnet suçla olan ilgi derecelerinin tâyininde faydalı olacağı âşikâr bulunmasına binaen yerinde görülmemiştir. Okunan raporların bir çok noktalarının ilgili maznunlar taraflarından kabul edilmiş olması da raporların maddi vakıalara dayanmakta olduğunu ve doğruluğunu göstermiştir.

Maznunların müdafaasında iştirak ettikleri bu noktalar, buraya kadar sırasiyle (Ve her maznun hakkındaki kısımdan ayrı ayrı ve tekraren yazılmamış olmak için) topluca cevaplandırılmış ve mahkememizin sureti kabulü de belirtilmiştir.

Gizli komünist cemiyete girdikleri ve bu cemiyet içerisinde muhtelif şekil ve suretlerle faaliyet gösterdikleri iddia olunan maznunlardan,

KEMAL ERGİN:

3 Ocak 1952 tarihinde tevkif olunarak mevkufen mahkemeye sevkedilen maznun KEMAL ERGİN gizli komünist partisine intisapla parti içinde komite sekreterliği yapmak, tanzim işine katılmak iddiaları ile mahkemeye tevdi edilmiş, T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince cezalandırılması istenilmiş ve iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi teyit ve tekrar etmiştir.

Maznun KEMAL ERGİN; HİKMET ELİN tarafından partilendikten sonra Ankara'da bulunduğu sırada maznunlardan ZEKİ BAŞTİMAR ile tanışmış ve onun tekrar gizli komünist partisi içinde çalışmayı teklif etmesi üzerine beraberce çalışmağa başlamıştır. Bir taraftan parti gizli neşriyatını bu meyanda Görüşler'i maznun ZEKİ BAŞTİMAR'dan alarak makineden geçmiş, bir taraftan partiye ait kitap vesaireyi muhafaza etmiş, bir taraftan da kendisine bağlı olanlar vasıtasiyle Türkiye Gençler Derneği faaliyetini idare etmiştir. Ezcümle bu faaliyet hususunda evvelâ ŞEVKİ AKŞİT ile temas eden maznun KEMAL ERGİN, ŞEVKİ AKŞİT'in Ankara'dan İstanbul'a gelmesi üzerine daha evvel tanıdığı maznun ENVER GÖKÇE ile temasa geçmiş, bir müddet de onunla temas ettikten sonra kesinleşmiş mahkûmiyetinden kurtulmak maksadiyle İstanbul'a geleceği sıralarda ENVER GÖKÇE'yi ZEKİ BAŞTİMAR'a tanıştırmış ve ondan sonra İstanbul'a gitmiştir.

Maznunun (Dosya 14 sahife 316) ilk tahkikat ifadeleri ve duruşmadaki (Sahife 32-36) beyanları, ENVER GÖKÇE'nin (Dosya 15, sahife 702) ilk tahkikat ifadeleri ve duruşmadaki (Sahife 78), ZEKİ BAŞTİMAR'ın (Dosya 13, sahife 184, dosya 16, sahife 921) ilk tahkikat ifadeleri ve duruşmadaki (Sahife 393, 394) beyanları ile daha Ankara'da iken maznun KEMAL ERGİN'in gizli komünist partisi içinde ZEKİ BAŞTİMAR'a bağlı olarak yukarda yazılı şekilde faaliyet gösterdiği, Ankara vilâyet komitesini yalnız olarak temsil ettiği sabit olmuştur. Ancak, maznunlar duruşmada vakıaları aynen kabul ve anlatmakla beraber bu çalışmalarının bir parti çalışması olmadığını beyan etmişlerdir ki, bunun da bir tevil olduğuna kanaat getirilmiştir.

Maznun KEMAL ERGİN; 1949 mayısında Ankara'dan İstanbul'a gelirken ZEKİ BAŞTİMAR'dan aldığı direktif üzerine, İstanbul'da maznun HALİL YALÇINKAYA ile temasa geçmiş ve bilâhare Ortaköydeki tütün işçileri arasında faaliyet göstermesi kararlaştırıldığından, maznun HÜSEYİN KERPİÇ delâletiyle KADRİ ÇOKUĞURLU ile tanışıp maznun KADRİ ÇOKUĞURLU, SEYİT ATILAL, MUSTAFA TOPRAK, MUSTAFA ÖZÇELİK, ARİF NANAK kısımlarında izah olunduğu üzere evvelâ KADRİ ÇOKUĞURLU'nun sekreterliğinde adı geçenlerden müteşekkil olarak tütüncüler komitesini kurmuş, bilâhare bu komite yine kendisine bağlı olarak maznun SEYİT ATILLAL sekreterliğinde ARİF NANAK, MUSTAFA TOPRAK'tan müteşekkil olarak üçlü şekilde devam etmiştir. Bu komiteye zaman zaman parti neşriyatından olan GÖRÜŞLER, MAOÇETUNG, STALİN'in 70. yıldönümü, KOMÜNİST ENFORMASYON BÜROSU kararları, YOLDAŞLAR, İNGİLİZ AMERİKAN TEZADI, gibi neşriyatı vermiştir.

Maznun KEMAL ERGİN'in (Dosya 13 sahife 176) ilk tahkikat ve duruşmadaki (Sahife 26-30) KADRİ ÇOKUĞURLU'nun (Dosya 15 sahife 868) ilk tahkikat ve duruşmadaki (Sahife 109), SEYİT ATILAL'ın (Dosya 14 sahife 332) ilk tahkikat ve duruşmadaki (Sahife 112-114), ARİF NANAK'ın (Dosya 14 sahife 352) ilk tahkikat ve duruşmadaki (Sahife 116), MUSTAFA TOPRAK' ın (Dosya 14 sahife 359) ilk tahkikat ve duruşmadaki (Sahife 115), MUSTAFA ÖZÇELİK'in (Dosya 15 sahife 517) ilk tahkikat ve duruşmadaki (Sahife 118) HÜSEYİN KERPİÇ'in ((Dosya 167 sahife 916) ilk tahkikat ve duruşmadaki (Sahife 135) ifadeleri ile maznun KEMAL ERGİN'in İstanbul'a geldikten sonra Tütüncüler Komitesini evvelâ KADRİ ÇOKUĞURLU'nun sekreterliğinde beşli olarak kurduğu kendi kısımlarında izah olunduğu üzere MUSTAFA ÖZÇELİK'İN cezaevine girmesi ve KADRİ ÇOKUĞURLU'nun ayrılması üzerine yazılı şekilde kaldığı ve kendisine bağlı olarak Ankara'ya gidinceye kadar çalıştığı sabit olmuştur. Ancak bu faaliyet hakkında maznunlar duruşmada hâdisatı kabul fakat bunun bir parti çalışması olamadığını, söylemek suretiyle tevil yoluna saptıkları anlaşılmıştır.

Maznun KEMAL ERGİN kendisinden iki üç ay sonra İstanbul'a gelen ZEKİ BAŞTİMAR'la Kadıköyün'de buluşmuş ve İstanbul'daki teşkilâtın ne şekilde olacağı hakkında görüşmüş, ZEKİ BAŞTİMAR kendisine şimdilik işsiz olduğundan bu işlerle yalnız uğraşmasını, bilâhare başka bir arkadaş verileceğini, bâzan tercüme ve bülten yazılarını yazmasını söylediği gibi emin bir adres bulmasını da bildirmiş ve bu adrese dışardan gelecek aidat ve mektuplar olacağını söylemiş bunun üzerine maznun KEMAL ERGİN, tanınmamış bu işlerle alâkası olmıyan, Vize'den tanıdığı ve Ankara'da asker bulunduğu sırada kendisine evci çıkan, Haliç Feneri'nde berber AHMET HOŞBAY'ın adresini ZEKİ BAŞTİMAR'a vermiş ve bilâhare bu adrese gelen mektup ve paraları ZEKİ BAŞTİMAR'a ulaştırmıştır. Bir müddet sonra AHMET HOŞBAY dükkânını değiştirdiğinden ve çekimser bir hal takındığından, Ankara'da tanıdığı İSMAİL SAFA SINDIR'A tesadüfünde onun adresinden istifadeyi düşünmüş ve kendi mahkûmiyetinden bahsederek evvelâ Erenköy bilâhare Bakırköy Osmaniye'deki adreslerinden (İSMAİL SAFA SINDIR'ın) istifade etmiştir. Kendi zamanında bu adrese gelen mektup ve paraları alarak ZEKİ BAŞTİMAR'a vermiştir.

Maznun KEMAL ERGİN (Dosya 13 sahife 174) ilk tahkikat ifadelerinde yukarda yazılı hususları mufassalan izah ettiği halde duruşmada (Sahife 29) ZEKİ BAŞTİMAR'ın kendisini bacanağı BURHAN OKYALAZ'ın evinde araması üzerine Kalpazankaya'da buluştuklarını, HALİL YALÇINKA-

YA'nın tavassut etmediğini, sözü geçen adreslerden faydalanmadığını, bu adreslere gelen mektup ve paralardan haberi olmadığını söylemiş, HALİL YALÇINKAYA ilk tahkikat (Dosya 14 sahife 277) ve duruşmadaki (Sahife 386) ifadelerinde kedisinin bir tavassutu olmadığını beyan etmiş, MAZNUN ZEKİ BAŞTİMAR ise ilk tahkikat (Dosya 13 sahife 185) ifadesinde KEMAL ERGİN'in bir gün BURHAN OKYALAZ'ın evine uğradığında orada bulduğunu, Çiftehavuzlar'daki evine gelmek arzusunu göstermiş ise de; mahkûm bulunduğundan bunu mahzurlu görerek Kadıköy iskelesinde buluşmayı kararlaştırdıklarını ve buluştuklarını beyan etmiştir. Aynı zamanda AHMET HOŞBAY, İSMAİL SAFA SINDIR adreslerini KEMAL ERGİN'in temin ettiğini buraya gelen mektup ve aidatı KEMAL ERGİN'den aldığını (Dosya 13 sahife 186) ilk tahkikat ifadesinde sarahaten söylediği halde duruşmada (Sahife 405) bundan haberi olmadığını söylemek suretiyle tezada düştüğü gibi buluşmaları hakkında ilk tahkikat ifadesine ve KEMAL ERGİN'in ifadelerine aykırı olarak Kalpazankaya'da tesadüfen buluştuklarını söylemek suretiyle bir defa daha tezada düşmüşlerdir.

Maznunların yukarda yazılı şekilde buluştuklarına, AHMET HOŞBAY ve İSMAİL SAFA SINDIR adreslerinden istifade ederek buraya gelen mektup ve aidat paralarını aldıklarına, maznunların birbirine uygun ilk tahkikat ifadeleri, şahit AHMET HOŞBAY'ın (Sahife 677) ve şahit İSMAİL SAFA SINDIR'ın (Sahife 618) duruşmadaki yeminli şahadetleri dosya 1/1 sıra 59'da mevcut cetvel ve ilişiği yazı (duruşma dosya 6 sıra e/70, 1-2) de mevcut T.B.M.M. P.T.T. Md.lüğünün 30 Nisan 1954 tarih 173 sayılı yazısı ve eki cetvel ile kanaat getirilmiştir.

Maznun KEMAL ERGİN ile ZEKİ BAŞTİMAR teşkilât üzerinde bu şekilde çalıştıkları sırada maznun TEVFİK DİLMEN'de İstanbul'a gelmiş ve bir müddet sonra ZEKİ BAŞTİMAR ile karşılaşmıştır. ZEKİ BAŞTİMAR kendisine alışmak lüzumundan bahsetmiş ve kendisini ikna ederek nihayet başka bir arkadaş da tanıtacağını söyliyerek KADIKÖY iskelesinde buluşacaklarını bildirmiş ve bir gün KEMAL ERGİN gelerek TEVFİK DİLMEN'i almış Kadıköy'de ZEKİ BAŞTİMAR ile buluşarak konuşmuşlar ve ZEKİ BAŞTİMAR bundan sonra KEMAL ERGİN ile temas etmesini T. DİLMEN'e söylemiş ve buluşmalar ikisi arasında devam etmeğe başlamıştır. Bu buluşmalarda KEMAL ERGİN, TEVFİK DİLMEN'e çalışma şeklinden memleketteki Amerikan nüfuzundan bahsettiği gibi bundan sonra teşkilâtın semt komitesi, mıntıka komitesi, vilâyet komitesi şeklinde olacağını söylemiş ve bu suretle çalışmalarına devam etmişlerdir.

KEMAL ERGİN (Dosya 13 sahife 176) ZEKİ BAŞTİMAR'ın emri üzerine TEVFİK DİLMEN'i çalıştığı yerden alarak KADIKÖY'üne gittiklerini ve bundan sonra ikisinin vilâyet komitesini teşkil ettiklerini, Ankaraya gidinceye kadar beraber çalıştıklarını söylediği halde duruşmada (Sahife 27) TEVFİK DİLMEN ile buluşup konuştuklarını fakat ne şekilde buluştuklarını hatırlamadığını, beraber vilâyet komitesini kurmadıklarını söylemiş, maznun ZEKİ BAŞTİMAR ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 13 sahife 186) TEVFİK DİLMEN'i bulduktan sonra, KEMAL ERGİN'i göndererek bir gün üçü beraber Kadıköy'ünde buluştuklarını parti teşkilâtından, tanınmışların ayrı, tanınmamışların ayrı teşkilâtlanmalarından, polisten bahsettiklerini ve bundan sonra kendisi ile KEMAL ERGİN'in, KEMAL ERGİN ile TEVFİK DİLMEN'in temas ettiğini, müstesna ahvalde üçünün toplandıklarını söylediği halde duruşmada (Sahife 396) kendisinin Ankara'dan tanıdığı TEVFİK DİLMEN'e tesadüf ettiğini fikirleri arasında mutabakat olduğunu anlaması üzerine randevulaştıklarını, TEVFİK DİLMEN'in ise KEMAL ERGİN'le daha evvel temasta bulunduklarını söylemek suretiyle tezada düşmüştür.

TEVFİK DİLMEN'in KEMAL ERGİN'le olan münasebetinin bir parti teması olduğuna, İstanbul vilâyet komitesini beraber idare ettiklerine maznun ZEKİ BAŞTİMAR ve KEMAL ERGİN'in ilk tahkikattaki birbirine uygun ve duruşmadaki müevvel beyanları, maznun TEVFİK DİLMEN'in ilk tahkikat (Dosya 13 sahife 109) ve duruşmadaki (Sahife 39) beyanları ile kanaat getirilmiştir.

Maznun KEMAL ERGİN, ZEKİ BAŞTİMAR'ın Ankara'dan İstanbul'a gelmesi üzerine başlıyan çalışmalarında neşriyat istendiğini söylemiş ve bunun faydalı olacağı hususunda mutabakat hâsıl olduktan sonra, o sırada işsiz ve güçsüz bulunan KEMAL ERGİN'e bir ev tutulmasına ve yazı makinesi, teksir makinesi, karbon kâğıdı, kâğıt gibi neşriyat vasıtalarının alınarak bu evde neşriyat yapılmasına karar verilmiş, maznunlardan RECEP ZÜHTÜ YELKENKAYA'nın delâleti ile bir ev tutulmuş, ZEKİ BAŞTİMAR'ın verdiği ve kısmen de kendisinde olan aidat paraları ile yazı makinesi, teksir makinesi, diğer neşriyat vasıtaları alınmış ve bu evden KEMAL ERGİN taşınıncaya kadar neşriyat bu evde yapılmış, ev sahibinin KEMAL ERGİN'i evden çıkarması üzerine bütün bunlar OĞUZ EREN kısmında izah olunduğu üzere OĞUZ EREN'in evine MUZAFFER EREN'in de malûmat ve muvafakati altında naklolunmuş ve Af Kanununu mütaakıp KEMAL ERGİN Ankaraya giderken bunları OĞUZ EREN'in evine alarak TEVFİK DİLMEN'e devretmiştir.

KEMAL ERGİN ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 468) evi tutarak neşriyat malzemesini

aldığını bu meyanda 620 liraya bir de teksir makinesi almış olduğunu, parasını kısmen üzerinde bulunan aidattan kısmen de ZEKİ BAŞTİMAR'dan aldığını ev sahibinin kendisini evden çıkarması üzerine bunları OĞUZ EREN'in evine naklettiğini ve Ankara'ya giderken de bu şekilde TEVFİK DİLMEN'e devrettiğini söylediği halde, duruşmada (Sahife 28) evden çıkmak lüzumunu hissedince bunlar bir müddet TEVFİK DİLMEN'in evinde kalmıştı, ondan sonra emanetçiye intikal etti, ondan sonra da yine TEVFİK DİLMEN aldı, demek suretiyle OĞUZ EREN ve MUZAFFER EREN'i bu işten çıkarmak istemiş ise de bu suretle hem tezada düşmüş hem de bir defa TEVFİK DİLMEN'e geldiğini söylemek suretiyle aklıselimin de kabul edemiyeceği bir beyanda bulunmuştur.

ZEKİ BAŞTİMAR ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 16 sahife 931) bir teksir makinesi alındığını KEMAL ERGİN'in neşriyatı bununla yaptığını bilâhara bunun MUZAFFER EREN namında bir kadının evinde sakladığını ve TEVFİK DİLMEN'in bunları bir emanetçiye bıraktığını numarasını kendisine verdiğini söylediği halde duruşmada (Sahife 395) Emekçi ve Köylü Partisinin Ankara şubesine ait binasının devri sırasında 1200 lira kadar bir meblâğı yaptıkları masraf karşılığı olarak almış ve bu para ile teksir makinesini ve daktiloyu temin etmiş ve Küçükmustafapaşa'da bir ev tutmuş olduğunu bu evde KEMAL ERGİN'in oturduğunu ve neşriyatı bastıklarını, 1950 yılında af Kanunu üzerine KEMAL ERGİN Ankaraya döneceğinden KEMAL ERGİN'de bulunan neşir vasıtalarını TEVFİK DİLMEN'e vermek düşüncesiyle muvafakatini sorduğunda bir müddet muhafaza edebileceği cevabını almış olduğunu ve bunun üzerine de TEVFİK DİLMEN'e devredildiğini, Şakir'in bunları istemesi üzerine DİLMEN'in emanetçiye bıraktığını makbuzunu kendisine verdiğini söylemek suretiyle hem kendi ifadelerinde hem de KEMAL ERGİN'le olan ifadelerinde tezada düşmüştür. İlk tahkikat ifadeleri birbirine uygun bulunduğu halde duruşmadaki ifadeleri birbirine tamamen mübayindir. KEMAL ERGİN ev sahibi kendisini evden çıkarması üzerine TEVFİK DİLMEN'e verildiğini DİLMEN'in bunları bir müddet muhafazadan sonra emanetçiye bıraktığını ve yine emanetçiden aldığını söylemesine mukabil ZEKİ BAŞTİMAR ilk tahkikattaki hakiki şekilden ayrılarak KEMAL ERGİN'in Ankaraya gitmesi üzerine ve DİLMEN'in muvafakati ile bir müddet DİLMEN'de kaldığını ondan sonra emanetçiye verildiğini ve oradan ŞAKİR'in aldığını söylemek suretiyle şayanı kabul olmıyacak şekilde hem mübayenet ve hem de tevile düşmüştür.

Esasında Küçükmustafapaşa'daki evde parti neşriyatının teksir edildiğine ve ev sahibinin KEMAL ERGİN'i evden çıkarması üzerine, bütün teksir edilmiş neşriyatiyle neşir vasıtalarını OĞUZ EREN'in evine bıraktığına ve TEVFİK DİLMEN'e burada teslim edildiğine, maznun ZEKİ BAŞTİMAR ve KEMAL ERGİN'in ilk tahkikat ifadeleri, OĞUZ EREN'in (Dosya 14 sahife 447), MUZAFFER EREN'in (Dosya 14 sahife 478) de mevcut ilk tahkikat ifadeleri ve TEVFİK DİLMEN'in (Dosya 15 sahife 542) ilk tahkikat ifadesi ve duruşmadaki (Sahife 41, 43) beyanları ile kanaat getirildiği gibi mübayenetlerin te'lifi sırasındaki beyanları da bu kanaatin tahassülüne âmil olmuştur (Duruşma zaptı 443).

Maznun KEMAL ERGİN o tarihte polisçe tanınmamış kimselerden bulunduğundan İstanbul'da ZEKİ BAŞTİMAR'dan aldığı emir ve talimata uygun olarak İzmir ile muhabereyi temin etmiş ve maznun MACİT BİLGE'ye yazılacak mektupları ZEKİ BAŞTİMAR'ın direktifine uygun olark bizzat yazmış, yapılan neşriyatı almaları için MACİT BİLGE'yi İstanbul'a davat ederek mektuplarda tafsilâtı yazılı olduğu üzere randevular tâyin etmiş, MACİT BİLGE'nin İstanbul'a gelişinde bizzat temas ederek ondan İzmir faaliyeti hakkındaki raporunu almış Z. BAŞTİMAR'a ulaştırmış, onun talimatını da MACİT BİLGE'ye bildirmiş ve neşriyat vermiştir.

Maznun KEMAL ERGİN ilk tahkikat ifadesinde ZEKİ BAŞTİMAR'dan aldığı talimat üzerine İzmir'e AYDIN namına kahveci MAHARREM ŞANGAR eliyle MEHMET GÜLER adresine gönderdiğini, MACİT BİLGE'nin İstanbul'a gelişlerinde MACİT BİLGE ile bizzat temas etiğini söylediği halde (Dosya 14 sahife 312:324) duruşmada bunları tamamen reddederek bu mektupları kendisinin yazmadığını, MACİT BİLGE'yi tanımadığını (Sahife 29,31) söylemiştir. ZEKİ BAŞTİMAR ise ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 16 sahife 766) İzmire yazılan mektuplardan haberi olmadığını, KEMAL ERGİN'e adres vermediğini, bütün parti teşkilâtına yazılmış olan tamimi kendisinin yazdığını söylemekte, duruşmada (Sahife 406) İzmir irtibatını tamamen inkâr etmektedir.

KEMAL ERGİN'in dosyada mevcut MEHMET SUNGUR imzalı mektupları (Deliller dosya E, sıra 3,4) bizzat yazarak Muharrem Şangar eliyle MEHMET GÜLER adresine, gönderdiğine, ilk tahkikat ifadesinde bu mektuplardaki vakıaları ve kapalı tâbirleri, dosyada foto kopyeleri mevcut İzmir raporlarına uygun bir şekilde izah etmesi duruşmada şahit olarak dinlenen BEHÇET ŞENER(Sahife 644-651) ve YUSUF ETİK'in (Sahife 652-657) bu izahatı aynen tekrarlamaları, TEVFİK DİLMEN'in ilk tahkikat ifadesi (Dosya 14 sahife 286) ve duruşmadaki ifadeleriyle (Sahife 46, 47), MACİT BİLGE'nin ilk tahkikat ifadeleri (Dosya 17 sahife 108), dosyada foto kopyaları mevcut KEMAL ER-

GİN'in el yazısı ile olan ve altında MEHMET SUNGUR imzası bulunan mektuplar ve bu mektupların KEMAL ERGİN'in el yazısı olduğunu belirten adli tıp işleri fizik şubesi Md.nün 16 Nisan 1954 tarih ve özel 539, genel 954/3183 sayılı raporu ile kanâat getirilmiştir (Deliller dosya E sıra 8).

KEMAL ERGİN, dosyada mevcut parti neşriyatından bir kısmını ZEKİ'den alarak makinede kendisinin yazdığını MUTAFA SUPHİ hakkındaki yazıyı da kendisinin kaleme aldığını duruşmada kabul ve beyan etmektedir (Sahife 27).

KEMAL ERGİN İstanbul'a geldikten sonra, Ankara'da iken de bir partili olarak temas ettiği ŞEVKİ AKŞİT ile tekrar temasa başlamış ve kendisine yazılmak üzere verilen neşriyatı yazdıktan sonra bir nüshasını ŞEVKİ AKŞİT'e vermiş ve ŞEVKİ AKŞİT, KEMAL ERGİN zamanında İstanbul mıntıka komitesini teşkil etmiştir (Dosya 17 sahife 1132). Ankaraya giderken de ŞEVKİ AKŞİT ve ENVER GÖKÇE'yi TEVFİK DİLMEN'e devretmiştir. Duruşmada ise bunları inkâr etmiştir (Sahife 26).

KEMAL ERGİN'in bu komiteyi teşkil ettiğine kendisinin ilk tahkikat ifadesi, TEVFİK DİLMEN'in ilk tahkikat ifadesi (Dosya 14 sahife 393) ve duruşmadaki (Sahife 41) ifadesi ve ZEKİ BAŞTİMAR'ın ilk tahkikat ifadesi ile kanaat getirilmiştir.

KEMAL ERGİN, RECEP ZÜHTÜ YELKENKAYA ile tanıştıktan sonra onun üzerinde meşgul olarak partilemiş, tanınmamış birisi olması ve faaliyetini beyenmiş bulunması sebebiyle, Ankaraya gideceği zaman akrabası KAZIM YELKENKAYA'yı TEVFİK DİLMEN'e tanıtarak askerden dönecek olan RECEP ZÜHTÜ YELKENKAYA ile tanışmasını temine çalışmıştır.

KEMAL ERGİN, KAZIM YELKENKAYA'yı, FAİK ŞEKEROĞLU'nu ve onun tavsiyesi ile de OĞUZ EREN ve MUZAFFER EREN'i partilemiş ve RECEP ZÜHTÜ YELKENKAYA sekreterliğinde bir hücre teşkil etmiş, onun askere gitmesi üzerine OĞUZ EREN ve MUZAFFER EREN'i kendisi devralarak neşriyat ve vasıtalarını evlerinde saklamış, Ankaraya giderken OĞUZ EREN'i TEVFİK DİLMEN'e tanıtmak suretiyle bunları devretmiştir.

KEMAL ERGİN duruşmada (Sahife 25) RECEP ZÜHTÜ YELKENKAYA'yı tanıdığını ve fikirlerini telkin ettiğini ve onunla daha açık konuştuğunu, diğerlerini tanımakta ise de; bunlarla aynı şekilde konuşmadığını (Sahife 27) bu şahısları partilememiş olduğunu ve bunlar arasında herhangi bir şekilde parti münasebeti kurulmadığını ileri sürmüş ise de; yukarda yazılı şekilde bu şahısları partilediğine, bunlar arasında hücreler kurduğuna kendisinin ilk tahkikat ifadesi (Dosya 14 sahife 469), (Dosya 13 sahife 178) FAİK ŞEKEROĞLU'nun ilk tahkikat ifadesi (Dosya 13 sahife 216) RECEP ZÜHTÜ YELKENKAYA'nın ilk tahkikat ifadesi (Dosya 13 sahife 223), MUZAFFER EREN, OĞUZ EREN'in (Dosya 14 sahife 477, 446, 447) ilk tahkikat ifadeleriyle ve duruşmada KEMAL ERGİN'in kendilerini tanıdığını söylediği halde diğerlerinin tanışmadıklarını söylemek suretiyle gerek kendi ifadeleri gerekse KEMAL ERGİN'in ifadeleriyle husule gelen mübayenetlerle kanaat getirilmiş, TEVFİK DİLMEN'in ilk tahkikat ifadesi (Dosya 14 sahife 541) ve duruşmadaki (Sahife 40, 41, 43, 44) ifadeleriyle bu kanaat teeyyüt etmiştir.

KEMAL ERGİN, İstanbul'dan ayrılacağı sırada MACİT BİLGE'nin İzmir'deki adresini de TEVFİK DİLMEN'e vermiş ve bir tehlike vukuunda bu adrese bilgi vereceğini söylemiştir.

KEMAL ERGİN, SEYİT ATILAL tarafından maznun MEHMET ÜSTÜNER'e tanıştırılmış ve KEMAL ERGİN iki defa kendisine gizli K.P.ne girmeyi teklif etmiştir. Samsun'dan gelen ŞEVKET ÖZPARLAK tarafından verilen 50 lirayı MEHMET ÜSTÜNER, KADRİ ÇOKUĞURLU'ya verdiğinden, KEMAL ERGİN bu parayı KADRİ ÇOKUĞURLU'dan almış ve aldığını da ikrar etmiştir.

Bu hususta MEHMET ÜSTÜNER'in ilk tahkikat (Dosya 15 sahife 513) ve duruşmadaki (Sahife 127) KEMAL ERGİN'in ilk tahkikat (Dosya 14 sahife 469), (Dosya 15 sahife 720) duruşmadaki (Sahife 30) ifadeleriyle ve MEHMET ÜSTÜNER kısmında izah olunan muvacehe neticesinde sabit olmuştur.

KEMAL ERGİN, ilk tahkikat ifadelerinin mütaaddit yerlerinde aidat aldığını, bundan zaruri ihtiyaçlarını çıkardıktan sonra geri kalanını ZEKİ BAŞTİMAR'a verdiğini beyan etmiş, duruşmada (Sahife 30) aidat hususunu tevil ederek kendisi ile temasta bulunan kimselerin hapiste bulunanlara yardım olmak üzere âzami iki buçuk lirayı geçmiyen bir para verdiklerini, fakat kendisinin bu paraları hapistekilere vermiyerek neşriyat işine sarfettiğini söylemek suretiyle, aidat aldığını müevvel bir şekilde ikrar etmiştir.

Af Kanununun neşri üzerine Ankaraya dönmeye karar veren KEMAL ERGİN, İstanbul'dan ayrılmadan evvel ZEKİ BAŞTİMAR'ın da katıldığı TEVFİK DİLMEN'le üçlü bir toplantı yapılmış, ZEKİ BAŞTİMAR Ankara'da vilâyet komitesi sekreterliğini ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'dan almasını ve beraberce Ankara'daki parti teşkilâtını idare etmelerini söylemiş, gerekli talimat ve direktifi de vermiştir. KEMAL ERGİN, İstanbul'dan ayrılmadan evvel partilediği İDRİS ERDİNÇ'i TEVFİK DİL-

MEN'e devretmiş (Dosya 16 sahife 857) ve İDRİS ERDİNÇ kısmında ne şekilde tanıştığı izah olunan İzmit'li hamal SABRİ ile TEVFİK DİLMEN'in buluşmalarını temin maksadiyle Pendik'te iki hafta randevu tesbit etmiş ve kendisi de İzmit'e uğrıyarak hamal SABRİ'yi aramış, fakat hamal SABRİ, DİLMEN'le buluşma yerine gelmemiştir. KEMAL ERGİN İzmitt'te SABRİ'yi bulamayınca Adapazarı, Düzce ve Bolu'ya uğrıyarak Ankaraya gitmiştir.

Bu cihette KEMAL ERGİN'in ilk tahkikat (Dosya 14 sahife 470) ve duruşmadaki (Sahife 31) beyanları ve TEVFİK DİLMEN'in doğruluğunu duruşmada teyit ve kabul ettiği ilk tahkikat beyanları ile sabit olmuştur. KEMAL ERGİN, bu hususta duruşmada vâki suale o zaman bu işin avcısı olduğu şeklinde cevap vermesi de bu faaliyetin parti içinde bir çalışma olduğuna delildir.

Ankaraya giden KEMAL ERGİN, ZEKİ BAŞTİMAR'dan aldığı talimata uygun olarak ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'la buluşmuş ve bu konuşmalarında partinin prensipi, mümkün olduğu kadar fazla adam kazanmak ve muhiti genişletmek olduğu halde, Ö. L. TUNÇAY'ın daha az ve fakat esaslı kimselerle çalışmayı tercih ettiğini öğrendiğini, Ö. L. TUNÇAY'a ben vilâyet komitesi sekreteri olarak geldim diyemediğini, beraber çalışacaklarını söylediğini, Ö. L. TUNÇAY'ın memuriyetten çıkarılıncaya kadar bütün temasları kendisinin yaptığını fakat memuriyetten çıktıktan sonra mecburi olarak iş için dışarıya gittiğinden evvela SÜLEYMAN SALTER'i tanıştırdığını, bir randevu ile KAMURAN BAŞTUJİ'yi tanıştırmış olduğunu, bu meyanda FARUK URAL, ACLAN SAYILGAN, K.BEKİR ÖZMANAV, TURHAN TUNA, NEVZAT YAVUZYILDIRIM, BALKAR YEKEBAŞ, SALİH ÇAKIR, SELÇUK ŞENEL, İSMAİL AYYILDIZ isimlerini hatırladığını, BEKİR KARAYEL'in vilâyet komitesinde bulunduğunu, fakat daha Ö. L. TUNÇAY zamanında onun tarafından çıkarıldığını, BEKİR KENAN YAŞLİÇAM'ı tanıdığını, Sergievi durağında bir hücre teşkil ettiğini, bu hücreye SABAHATTİN ÖZBAY, ORHAN SUDA ve BEKİR KENAN YAŞLİÇAM'ın katıldığını, RUHİ SU ve aradaşları ile bir parti münasebeti olmadığını, kendisi Ankaraya gittikten sonra bir defa Ö. L. TUNÇAY'ı temas için İstanbul'a gönderdiğini, ikisinde İSMAİL SAFA SINDIR adresine mektup yazarak üç defa da bizzat gelerek ZEKİ BAŞTİMAR'la temas ettiğini; ZEKİ BAŞTİMAR'la buluşmasını TEVFİK DİLMEN'in sağladığını, bir defasında da HALİL YALÇINKAYA'ya haber vermek suretiyle buluştuğunu söylemiştir.

KEMAL ERGİN yukarda yazılı ilk tahkikat ifadesinde bir çok münasebetleri gizlediği gibi duruşmada da ilk tahkikat ifadesinde tanıdığını kabul ettiği kimseleri de tanımadığını söylemiştir.

KEMAL ERGİN'in Ankaraya dönüşünden sonra bir müddet kendisi, Ö. L. TUNÇAY ve BEKİR KARAYEL'den müteşekkil vilâyet komitesini teşkil ettikleri Ö. L. TUNÇAY ve BEKİR KARAYEL kısımlarında izah olunduğu şekilde vârit bulunduğu gibi, KEMAL ERGİN'in SABAHATTİN DİKMEN, BEKİR KENAN YAŞLIÇAM, ORHAN SUDA, AYDEMİR KANDEMİR ile olan münasebetleri, teşkil ettiği hücre ve bu hususdaki faaliyet AYDEMİR KANDEMİR'e ait karar kısmında mufassalan izah edilmiştir.

Maznunun KAMURAN BAŞTUJİ ile olan temasları adı geçene ait karar kısmında tabarüz ettirilmiş, SIDIKA UMUT ve RUHİ SU ile olan temasları da SİDİKA UMUD'a ait karar kısmında gösterilmiştir.

Maznunun SÜLEYMAN SALTER'le münasebeti, gelen mektupları bu vasıta ile aldığ adı geçene ait karar kısmında etraflı olarak belirtilmiş ve Bolu'ya gidecek olan NEVZAT YAVUZYILDİRİM'ı, KAMURAN BAŞTUJİ vasıtasiyle çağırarak NEVZAT'a Bolu'daki hareket tarzı hakkında talimat erdiği, ALİ CİHAN ERKAYA'yı ne şekilde bulabileceğini sorduğu, NEVZAT YAVUZYILDIRIM'a ait karar kısmında izah edilmiştir.

Şahit SABAHATTİN ÖZBAY duruşmadaki yeminli şahadetinde (Sahife 626:631) KEMAL ERGİN'le olan münasebetini, B. K. YAŞLIÇAM, AYDEMİR KANDEMİR ve kendisinden müteşekkil hücrenin ne şekilde kurulduğunu, arşivin kendisinde bulunduğunu KEMAL ERGİN'in bildiğini açıklamıştır.

KEMAL ERGİN'in gizli komünist partisine girerek hücre ve komite faaliyeti gösterdiğine neşriyatı yazdığına, aidat aldığına, neşriyat okuduğuna ve okuttuğuna yukarda yazılı hususlar muvacehesinde kanaat getirilmiştir.

Maznunun evinde ve üzerinde 4 Ocak 1952 tarihinde yapılan aramada tutulan zabıt varakasına göre (Dosya 5 sıra 31) el konulduğu anlaşılan yazılı belgeler arasında 14 Eylül 1938 tarih 2/959 sayılı, 13 Aralık 1944 tarih 3/1915 sayılı, 29 Haziran 1953 tarih 1044 sayılı kararname ile yasak edilen Benerci Kendini Niçin Öldürdü? Medarı Maişet Motörü adlı kitaplar ile L'ambassade Depologne Kaert, Le plan Sexennal de la Reconstriction de Varsovie isimli kitapların bulunduğu anlaşılmıştır.

KEMAL ERGİN yazılı müdafaasında: İlk tahkikat ifadelerinin zorla kabul ettirilmiş olduğunu dâvanın ispatına mesnet olamıyacaklarını, yapılan isnatla ilgili faaliyeti olmadığını, T.K.P. teşkilât

prensiplerini görmediğini, mektuplardaki el yazılarının kendisi tarafından yazılmadığını polis mütehassıslarının yazısını taklit ettiklerini, şahitlerin şahadetinin yalan olduğunu, AHMET HOŞBAY adresine para gönderilmediğinin Fener postahanesi cevapları ile meydana çıktığını, ŞEVKİ AKŞİT ve ENVER GÖKÇE ile Türkiye Gençler derneği faaliyeti bakımından temasta bulunduğu ve bu faaliyete veche verdiği iddialarının doğru olmadığını, ZEKİ BAŞTİMAR ile memleket işlerinin aksayan taraflarını görüşmüş ve aksaklıkları giderecek teşekkülün konmünist partisi olabileceğine inanmış ve bu sebeple partiyi bulmağa ve onun emrinde hizmete katılmağa çalışmış ise de bulamayınca kanunlar muvacehesinde suç sayılmıyan fiillere tevessül ile gayeye varmayı düşünmüş olduğunu, İstanbul'da tütün işçileri arasında sendika kurma ve haklarının namuslu insanlar taraflarından korunması için teşvikkâr konuşmalar yaptığını, TEVFİK DİLMEN'in aralarına katılmasının parti faaliyetine iştirak mahiyetinde olmayıp sadece aynı gaye için çalışan ve o şekilde düşünen üçüncü bir arkadaşın aralarına katılması mahiyetini taşıdığını, teksir makinesiyle yazıları çoğaltığını ve bunlardan bazılarını da bazı şahıslara okuduğunu, yazıların bir kısmını ZEKİ BAŞTİMAR'la yazdıklarını, bir kısmını ZEKİ'nin elde edip kendisine verdiğini fakat bunları başkalarına vermediğini, makinenin alınması hususunda yardım gösterecek mali kudrete sahip olup olmamasının dava ile alâkası bulunmadığını, partiye intisabın ancak o parti nizamnamesini okumak ve kabul etmekle mümkün olabileceğini ve bu sebeple de müsnet suçla ilgili fiili bulunmadığını, Ankara ve İstanbul'da hücre ve komite faaliyeti göstermediğini, merkez komitesi yedek üyeliğine seçilmesi hususunu DİLMEN'den başka söyleyen olmadığını ve bu beyanın hakikate uymadığını suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istediğini söylemiştir.

Maznun müdafaasında ilk tahkikat ifadelerinin davanın ispatına medar olamıyacağını beyan etmiş ise de; ilk tahkikat ifadelerinin hakikate uygun bulunduğu yukarda izah edilen sebeplerle ve SEVİM TARİ'nın MİLİRİ BELLİ'ye verdiği ve bir zabıtla alınan 56 sahifelik el yazısı ile sabit bulunduğundan bu cihede mâtuf müdafaası vârit bulunmadığı gibi, mektuplardaki el yazılarının kendisine ait olduğu salahiyetli adli tıp işleri fizik şubesinin raporu ile sabit bulunmasına binaen bu cihete mâtuf müdafaası da yerinde görülmemiştir. Şahitlerin şahadetinin doğruluğu, diğer maddi delillerle sabit olduğuna nazaran bu cihete mâtuf müdafaası, aleyhinde delil ikame olunmadığı hakkındaki müdafaaları da şayanı kabul görülmemiştir. Partiye intisap için tüzüğünün okunması da şart olmadığına göre bu müdafası, TEVFİK DİLMEN'in bütün ifadeleri ile bir parti çalışması yapıldığı tebarüz etmesine ve gerekçede gösterilen diğer sebeplere göre diğer müdafaaları da vârit görülmemiştir.

Bu bakımdan, maznunun fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcudiyeti de sabit görüldüğünden hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre, bidayetten itibaren T.K.P.nin teşkilâtlanmasına ve taazzuvuna çalışması ve partiye fazla eleman temin etmesi ve binnetice o tarihe kadar bu yola sapmamış olan şahısları ifsat etmesi, parti içerisinde işgal ettiği mevki nazara alınarak takdiren ve teşdiden *on sene* müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi gereğince *üç sene dört ay* müddetle *Yalvaç*'ta emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, mezkûr kanunun 31. maddesine göre müebbeden âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 36. maddeye göre kararın yukarı kısmında tâdat edilen yasak neşriyatın müsadesine, 5887 sayılı harçlar kanununa tevfikan *200* lira harç ödemesine, As. M. U. K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

ZEKİ BAŞTİMAR:

28 Ekim 1951 tarihinde tevkif edilerek mevkufen mahkemeye sevkolunan maznun ZEKİ BAŞTİMAR, gizli K. P.sine girmek, gizli partinin en salâhiyetli organı içinde vazife almak ve bu şekilde parti içerisinde sevk ve idare, tanzim işleriyle meşgul olmak iddiaları ile suçlandırılarak T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına ve As. C. K.nun 148/B bendine göre cezalandırılması istenilmiş ve iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında bu talebi tekrarlamıştır.

ZEKİ BAŞTİMAR duruşmada (Sahife 392:408) mevcut ve mer'i kanunlar müvacehesinde suçsuz olmadığını, komünist olduğunu ve bu konudaki fikir ve inanışlarını yapmak için her fırsat ve imkândan istifade ettiğini, ancak gizli bir teşkilât kurmaya çalışmamış bulunduğunu, kendisinin de böyle bir teşkilâta dahil bulunmadığını, gizli komünist partisini aramış ise de bulamadığını ve partiye giremediğini, kendi faaliyetinin daha ziyade gizli neşriyat suretiyle fikirlerini yaymak olduğunu, memlekette irticaa, emperyalizm ajanlarına ve harb tahrikçilerine karşı mücadele etmek düşüncesiyle komünist partisine girmek istediğini, fakat konuştuğu komünist sandığı kimselerin bir şey

söylemediklerini, ancak kapatılan emekçi ve Köylü Sosyalist Partisi'nin ihyasını düşündüklerini, Ankara'da evvelce temayüllerini bildiği KEMAL ERGİN ile temasa geçtiğini KEMAL ERGİN'e de kendi düşüncelerinden ve Komünist Partisine girmek istediğinden bahsettiğini ve onun da aynı fikirde olduğunu ve bu durum karşısında boş durmaktansa beraber çalışmaya karar verdiklerini, aynı şekilde ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'a da açıldığını onun da komünist partisine girmek istediğini fakat bu partiyi bulamadığını, Ö. L. TUNÇAY'ın esnaf muhiti ile ve KEMAL ERGİN'in de daha ziyade talebe muhiti ile temasta bulunduklarını, ancak ortada bir teşkilât olmadığını ve kendilerinin de bu teşkilâtı kuracak dumda bulunmadıklarını, parti ile irtibat sağlıyamadıklarını, bu faaliyetlerinin gayesinin komünist partisine adam kazanmak için münferit temaslar olduğunu ve mevzuları Ö. L. TUNÇAY ve KEMAL ERGİN ile onbeş günde bir toplanıp konuştuklarını, KEMAL ERGİN ile daha sık konuştuğunu, bir gün İstanbul'da Şakir adında bir komüniste rastladığını, Şakir ile sol faaliyet hakkında konuştuklarını ve komünist partisini ŞAKİR'den sorduğunu, Şakir'in de irtibatı kaybettiğini, fakat bulacağını umduğunu söylediğini, bundan sonra ŞAKİR ile irtibatı kaybetmediğini, 1949 senesinde İstanbul'a gelişinde ŞAKİR'in komünist partisinin bir yazısı olduğunu söyliyerek, Görüşler başlıklı yazıyı verdiğini, bu suretle partinin mevcut olduğunu anlamış ve ŞAKİR'in parti ile temasta bulunduğu neticesine varmış ve ŞAKİR'den görüşler adlı yazıyı alarak Ankaraya dönmüş olduğunu, bu yazıyı Ankara'da teksir ettiğini, KEMAL ERGİN'in 1949 da İstanbul'a gelmesi üzerine Ö. L. TUNÇAY ile temaslarını devam ettirdiğini, bu arada KEMAL ERGİN'in İstanbul'a gitmeden evvel tanıştırdığı ENVER GÖKÇE ile de temas ettiğini ve bir gün Ö. L. TUNÇAY, ENVER GÖKÇE, kendisi bir gezinti yapmışlarsa da bunun Ankara vilâyet komitesinin kurulması demek olmadığını, Ö. L. TUNÇAY ile beraber geldiğini söyliyen BEKİR KARAYELİ orada gördüğünü hatırlıyamadığını, burada siyasetle ilgili bir şey konuşmadıklarını, partinin bahis konusu edilmediğini; yalnız onların bâzı nazari sualleri üzerinde görüştüklerini, 1949 yaz aylarında İstanbul'a naklimekân ettiğini, KEMAL ERGİN'i aramış ise de bulamadığını; bir gün Burgaz adasında tesadüf ettiğini; KEMAL ERGİN'in Ankara'dan ayrıldığı sırada İstanbul'da bazı muhitler ile temas edeceği hususunun aralarında görüşüldüğünü, bir işçi muhiti olan Ortaköy'de temaslar yapacağının konuşulduğunu, kendisine KEMAL ERGİN'e ceza evinden çıkmış bâzı komünistlerin isimlerini Ankara'da iken söylediğini, KEMAL ERGİN bu muhitte fikirlerini yaymak üzere faaliyet göstermiş ve neticede kendisine neşriyata mutlak surette ihtiyaç olduğundan bahsedince, bu hususu ŞAKİR ile de görüştüğünü ve aynı neticeye vardıklarını ve neşriyatın yapılmasını sağlamak maksadiyle Ankara'da Emekçi ve Köylü Sosyalist Partisi'nin binasının devri sırasında aldığı 1200 liradan teksir makinesi ve yazı makinesi temin ve bir de ev tuttuklarını; Küçükmustafapaşa'da tutulan bu eve KEMAL ERGİN'in yerleştiğini ve bazı neşriyatı bu evde bastıklarını, bu neşriyatı üç kısımda toplamanın mümkün olduğunu, birinci kısmı tercümelerin; ikinci kısmı başka gizli kanallardan gelen yazıların, üçüncü kısmı da kendilerinin yaptıkları neşriyatın teşkil ettiğini, İngiliz-Amerikan tezadı, Lenin'in ölüm yıldönümü, Stalin'in 70. yaş günü gibi neşriyatın tercümeleri, Görüşler, T.K.P. teşkilât prensipleri gibi yazıların başka gizli kanallardan gelen grubuna ve MUSTAFA SUPHİ OLAYI, barış mevzulu broşür gibi yazıların kendilerinin yaptıkları neşriyat grubuna dahil olduğunu, Ö. L. TUNÇAY, KEMAL ERGİN ve kendisinin temaslarının üçlü olarak yapılmadığını, ayrı ayrı bu şahıslarla temas ettiğini, 1950 yılı bidayetinde evvelce Ankara cezaevinden tanıdığı TEVFİK DİLMEN'e İstanbul'da rasladığını, tekrar buluşmak üzere randevu kararlaştırdıklarını, bu buluşmalarda TEVFİK DİLMEN ile de fikirleri arasında mutabakat olduğunu anladığını, TEVFİK DİLMEN'in daha evvel de KEMAL ERGİN ile temasta bulunduğunu anladığını, Af Kanunu üzerine KEMAL ERGİN Ankaraya döneceğinden, neşir vasıtalarını DİLMEN'e teslim ettiğini, ŞAKİR ev tuttuğundan ve bu neşir vasıtalarını istediği için TEVFİK DİLMEN'in bunları emanetçiye bırakarak markasını kendisine getirdiğini, 1951 yılı baharında ŞAKİR'in T.K.P. teşkilât prensiplerinin kendisinde olduğunu söylemesi üzerine ŞAKİR'den bu yazının bir suretini arap harfleriyle yazmak suretiyle aldığını ve bilâhare bunu yeni harflerle yazmak üzere TEVFİK DİLMEN'e vermiş ise de, TEVFİK DİLMEN bu yazı işini bitiremediğinden, mütaakıp kısmen kendisinin tamamlamış olduğunu ve bilâhare de bu yazının terkedildiğini, bu arada yine ŞAKİR ile üç aylık bülteni de müştereken hazırlamış ve teksir etmiş olduğunu, bir randevu ile ŞAKİR'in bu teksir edilmiş yazıları TEVFİK DİLMEN'e verdiğini, kendi faaliyetinin bunlara inhisar ettiğini, hücre faaliyeti komite teşkili iddialarının vârit olmadığını, aidat toplatmadığını, T. DİLMEN ve KEMAL ERGİN yapmakta oldukları neşriyat için yardım parası almışlarsa da bunun da çok mahdut olduğunu, Ankara'da Ö. L. TUNÇAY ve KEMAL ERGİN ile olan münasebetleri dışında siyasi bir münasebet teşkil etmediğini, komünizm lehinde ne RACİ DİNÇER ne RUHİ SU ile görüşmediğini, MEHMET BOZIŞIĞIN İzmir'den gelerek Ankara'da kendisiyle görüşmüş olmadığını, bu şahsı 20 senedenberi görmediğini, HALİL YALÇINKAYA ile de si-

yasi bir münasebeti bulunmadığını ve fiili komite diye bir komite kurmadıklarını, CELAL ZÜHDÜ BENNECİ'yi 1944 yılında cezaevinde tanıdığını, 1949 yılında bir defa Şişli ile Hürriyeti Ebediye tepesi civarında karşılaşmış ve konuşmuş olduğunu, bir defa da Kapalıçarşı'da rasladığını, bir müddet beraber yürüdüklerini, bir defa da dükkanında bir komisyoncu tavsiye etmesini rica ettiğini aralarında siyasi bir mevzuu görüşmemiş olduklarını, CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin dükkanına uğraması suretiyle vâki olan bu son görüşmelerinden 2-3 gün sonra da tevkif edildiğini, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ı 1943 senesinde Yedek Subayda olduğu sırada tanıdığını, o vakit sanat ve edebiyattan konuştuklarını, 1951 yılında da Babıâli'de rasladığını, o tarihte Şenlik köyünde oturduğundan, plâja geldiği takdirde daha iyi dostluk edebileceklerini, söylediğini ve fakat ABDÜLKADİR DEMİRKAN plâja gelmeden evvel Bakırköy'de bir muhallebicide tekrar karşılaştıklarını ve sahile kadar birlikte yürüyerek yine sanat ve edebiyattan bahsettiklerini, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın kendisine yazmakta olduğu bir romandan ve bazı şiirlerden bahsettiğini, kendisini Emirgana davet ettiğini, kendisinin de DEMİRKAN'ı tekrar plaja çağırdığını ve bu suretle aralarında bazı görüşmelerin cereyan ettiğini, onun asker olduğunu bilmediğini, As. Lisede sivil öğretmen zannettiğini, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın yazmakta olduğu roman için gazeteleri taradığını, söylediğini, kendisi de tarihi bilgilerle alâkalı bir kitap yazmakta olduğundan ABDÜLKADİR'den gazetelerde; yazmakta olduğu kitapla ilgili tarihi bilgiler varsa, buna ait kısımların kendisine verilmesini istediğini, onun da bir iki defa paket halinde bu gazete kısımlarını verdiğini, ABDÜLKADİR'e neşriyat olarak hiç bir yazı vermediğini, komünizmden ve partiden bahsetmemiş ve ABDÜLKADİR'i TEVFİK DİLMEN ile de tanıştırmamış olduğunu, temaslarından haberi olmadığını, ŞEVKİ AKŞİT' i tanımadığını, polis raporunda buluştuğu belirtilen şahsın KEMAL DAYAN olduğunu ve bu şahsı da DÜNDAR BAŞTİMAR'ı cezaevine ziyarete gittiği sırada tanıdığını, KEMAL DAYAN'ın kendisinden gençlik meselelerini sorduğunu bu şahsa da komünizmden bahsetmediğini, Ankara'dan tanıdığı ENVER GÖKÇE'ye bir gün tesadüf etmiş, birlikte yemek yemiş ve ENVER GÖKÇE'nin kendisinden komünist partilerinde alt kademe ile üst kademeler arasındaki münasebetlerin şekilleri, bizde de komünist partisi olup olmadığı hususunda sualler sorduğunu, bu suallerden ENVER'in T.K.P. Teşkilât prensiplerini okumuş olduğunu anladığını, ve suallerine T.K.P. Teşkilât prensiplerinden anladığı şekilde cevap verdiğini, bizde de komünist partisi varsa da kendisinin partiyi bilmediğini söylemiş olduğunu, ENVER GÖKÇE ve ŞEVKİ AKŞİT'in vilâyet komitesi içerisinde bulunduklarından malûmatı olmadığını KEMAL ERGİN ve DİLMEN ile yaptığı konuşmalarda Hücre, Vilayet, Mıntıka komitesi gibi tâbirlerin geçmiş olabileceğini, kendi fiillerinin böyle bir faaliyet mahiyetini taşımadığını, Gençlik Komitesinin teşekkülünden haberi bulunmadığını, MİHRİ BELLİ'yi 1945-46 senelerinde DÜNDAR BAŞTİMAR ile mevkuf olduğu sırada görerek tanıdığını, bilahare 1951 yılına kadar görmediğini, bu yıl içerisinde bir iki defa görmüş ve konuşmuş olduğunu, randevulu olarak buluşmadıklarını, MİHRİ BELLİ Ankara'da iken ona mektup göndermediğini, MACİT BİLGEYİ, TEVFİK DİLMEN vasıtasiyle tanıdığını,DİLMEN'in (İzmir'den birisi geldi seninle görüşmek istiyor) demesi üzerine muvafakat ettiğini ve DİLMEN ile beraber MACİT'in Filorya'ya geldiklerini, MACİT BİLGE'nin burada kenisine İzmir'de ileri fikirli bir muhitin mevcudiyetinden bahsettiğini, bir gazete çıkarmak istediklerini anlatarak yazı vermek suretiyle yardım ricasında bulunduğunu, ayrıca aralarında memleket meselelerinden, aktüel hadiselerden bahsettiklerini, fakat komünizm ve partiden bahsedilmediğini, SAİM ALTINEŞ'i de DİLMEN'in tanıttığını, evvelâ ismen işitmiş olduğunu, SAİM ALTINEŞ'ten yazmakta olduğu eser hakkında yardım istediğini, SAİM ALTINEŞ ile DİLMEN'in tanıştırmasından sonra buluşmuş ise de; suçla ilgili hususlardan bahsetmediklerini, festivale bazı kimselerin gönderilmiş olduğundan da TEVFİK DİLMEN'in kendisine bahsettiğini, fakat isimleri hatırlayamadığını, bunlara yol parasının ne şekilde temin olunduğu, bazı neşriyat gönderildiği, kıyafet yollandığı hakkında bir bilgisi olmadığını ve kendisinin para vermediğini Parisle muhaberesi olmadığını, Marsilya irtibatından haberdar bulunmadığını ve DİLMEN'in de bu hususlardan kendisine bahsetmediğini, 2 Eylül 1951 tarihinde Yenimahallede toplantı yapılmadığını, kendisinin bu tarihte evinde oturmakta olduğunu, dışarıya çıkmadığını ve Yenimahalle'de yapıldığı iddia edilen toplantıda T.K.P. Teşkilat prensiplerini toplantıya gelenlere okumadığını, Cihangir toplantısı iddiasının tamamen asılsız olduğunu, SEVİM TARI'yı ailece tanışmaları sebebiyle eskidenberi tanıdığını, Paris'te olduğunu bildiğini ve bir gün tramvayla Beyoğluna çıkarken yaya gitmekte olan SEVİM TARI'yı gördüğünü, bilahare ABDÜLKADİR DEMİRKAN ile görüştüğü zaman DEMİRKAN'ın SEVİM ile görüşmek isteğinden bahsetmesi ve kendisinin de aynı arzuyu izhar etmesi üzerine DEMİRKAN'a bir kart vermiş ve eğer mahzuru yoksa Yenimahalle'de Ali Bağın'a gelmesini ve orada bekliyeceğini söylemesini rica etmiş olduğunu, bilahare davete icabetle SEVİM TARI ve DEMİRKAN'ın beraber geldiklerini, ABDÜLKADİR'in işi olduğunu söyleyerek ayrıldığını,

SEVİM TARI ile bir müddet görüştükten sonra ayrıldıklarını, ayrı ayrı zamanlarada 2-3 defa buluşmuş olduklarını, SEVİM TARI'dan Jön Türkler meselesini sorduğunu, esaslı bir bilgi veremediğini, bu arada SEVİM TARI'nın kendisinden bazı plaklarla kitaplar istediğini, bunların bir kısmını kendisinin, bir kısmını da DİLMEN'in temin etmiş olduklarını, plâkları kendisinin aldığını, SEVİM TARI'nın partili olup olmadığı hakkında bilgisi bulunmadığını, SEVİM'in yakalanması sırasında üzerinde çıkmış bulunan suçla ilgili bazı yazıların kendisi tarafından verilmediğini, ŞAKİR'i Moskova'dan tanıdığını, evini bilmediğini, ABDÜLKADİR DEMİRKAN ile buluşmalarının, o sırada DÜNDAR Nişantaşı'nda oturduğundan ziyaret maksadiyle oraya gidip geldiğini ve Sirkeciye giderken ABDÜLKADİR'e tesadüf ettiğini ve konuştuğunu, SEVİM TARI ile Paris 'e gitmeden evvel bir kaç defa Kuzguncuk'da görüştüğünü, SEVİM TARI'nın kendisinden sorduğunun her halde mühim şeyler olmaması lâzımgeldiğini, Plak bedeli olarak SEVİM TARI'dan 100 lira aldığını, kitapları şahsına ait kitaplar arasından verdiğini, piyasadan alınmadığını, TEVFİK DİLMEN'in aldığı kitapların bedelini de hadiseden kısa bir zaman sonra tevkif edildiği için veremediğini, ŞEFİK HÜSNÜ DEYMER'i tanıdığını, fakat Emekçi ve Köylü Sosyalist partisi kapandıktan sonra kendisini bir daha görmediğini ve aralarında siyasi bir münasebetin mevcut olmadığını, İstanbul'a gelirken KEMAL ERGİN'e HALİL YALÇINKAYA'dan bahsetmediğini, ve İstanbul'da onun vasıtasiyle buluşmadıklarını, Ankara'da teksir edilen Görüşler'in üç nüsha olduğunu, birisinin kendisinde kaldığını, diğerlerini KEMAL ERGİN ve Ö. L. TUNCAY'ın aldığını, Nuhun Gemisi, Barış, Hür Gençlik Dergileriyle Şahsen alâkası bulunmadığını; KADRİ BULDU ile ENVER GÖKÇE'nin buluşmaları için TEVFİK DİLMEN'e randevu bildirmediğini; kendi sekreterliğinide CELAL ZÜHTÜ BENNECİ ve HALİL YALÇINKAYA'dan müteşekkil bir komite kurulmadığını, ABDÜLKADİR'in kendisine bir talebe grubundan, radyo alınmasından, makineden bahsetmediğini, irtibat adresi olarak kullanılan Berber AHMET HOŞBAY ve İSMAİL SAFA SİNDİR adreslerinden malûmattar bulunmadığını, bu adreslere mektup ve para geldiğini bilmediğini, festivale ipekli kumaş üzerine yazılmış bir yazının gönderildiğinden bilgisi olmadığını, SEVİM TARI'ya da böyle bir yazıyı vermediğini; SEVİM ile olan konuşmalarında SEVİM TARI, İsviçre'de kalacağından bahsettiği ve İsviçre'de tanıdığı bulunup bulunmadığını sorduğu için SADUN AREN'in adresini vermiş olduğunu, Paris'e ne hakiki ismi ile ve ne de FERHAT müstaar adı altında mektup yazmadığını, SEVİM TARI'ya Fransız komünist partisine hitaben yazılmış bir belgeyi vermediğini, kendisi İstanbul'da bulunduğu sırada Ö. L. TUNCAY'ın iki defa İstanbul'a gelip kendisiyle görüşmüş ve Ankara'daki durumdan esnaf muhiti ile terziler muhitinden, inşaat işçileri sendikasından bahsetmiş, talebe grubu arasındaki durumu anlatmış, bunların disipline riayet etmediklerinden alakasını keseceğini söylemiş bulunduğu iddialarının böyle olduğunu ve fakat kendisinin Ö. L. TUNÇAY'a ortada bir teşkilat bulunmadığına göre disiplinli hareket etmelerinin istenilemiyeceğini söylediğini, RECEP EGEMEN ve ZİYA KİRMAN ile münasebeti mevcut olmadığını, SEVİM TARI'nın kendisine parti hakkında bir yazı vermediğini, Barış yolu hakkında konuşmadıklarını, böyle bir derginin mevcudiyetinden bihaber bulunduğunu, tek cephe hakkında görüşmediklerini, Gençlik mukavemet cephesi adlı teşekkülden haberi olmadığını ve SEVİM ile bu mevzuları görüşmedikleri, Ö. L. TUNÇAY ile olan görüşmeleri arasında, ÖMER'in; ASİM AKŞARI'in durumu hakkında bir şey söylemiş olup olmadığını hatırlamadığını, Boğazkesen'de parti faaliyeti için ev tutulduğunu bilmediğini ve bu mahalde TEVFİK DİLMEN ile buluşmadığını, Ö. L. TUNÇAY'a SADUN AREN'i tanıtmadığını ve KEMAL ERGİN, TEVFİK DİLMEN, MACİT BİLGE'ye merkez komitesi yedek üyeliklerine seçildiklerine dair bir şey söylemediğini, gizli komünist partisini kendisi gibi polisin de aradığını ve fakat bulamadığını, partinin müşkül şartlar içerisinde ve çok gizli olarak çalıştığını, İstanbul'da bulunduğu sırada ENVER GÖKÇE'nin Ankara'dan gelişlerinden birinde kendisini Çiftehavuzlar'da ziyaret etmesi neticesi olarak görüştüklerini ENVERİN kendisinden nazari olan bazı bilgiler ve bu arada Emperyalizm hakkında sualler sorduğunu, Gençlik derneğinden bahsettiğini ve başkaca teması olmadığını, sonraki tarihlerde ve KEMAL ERGİN'in Ankaraya gitmesi üzerine KEMAL ERGİN ile olan teması kesilmişse de KEMAL ERGİN'in bir iki defa İstanbul'a geldiğini, KEMAL ERGİN ile Mecidiyeköy'de karşılaştığını, KEMAL ERGİN'in Ankara'dan ikinci gelişinde de TEVFİK DİLMEN ile beraber kendisine geldiklerini, o gün kendisinin TEVFİK DİLMEN ile buluşmak üzere randevusu olduğundan evvela DİLMEN'in ayrıldığını, KEMAL ERGİN ile bir müddet konuştuktan sonra onun da ayrılıp gittiğini, buluşmanın Yenikapı civarında Bulvar üzerinde olduğunu, KEMAL ERGİN ile her iki buluşmasında da TEVFİK DİLMEN ile randevusu olduğunu ve DİLMEN'in KEMAL ERGİN'i beraberine alarak getirdiğini ve fakat kendileriyle ayrı ayrı görüştüğünü, üç aylık bültene OSMAN NURİ isminin yazılıp yazılmadığını hatırlamadığını, eğer yazılmış ise bunun gazete havadisinden çıkarılmış olabileceğini, fakat menşeini katiyetle belirtemiyeceğini söylemiştir.

ZEKİ BAŞTIMAR, (Dosya 13 sahife 184) 8 Ocak 1952 tarihli ilk tahkikat ifadesinde KEMAL ERGİN ile beraber Ankara'da çalıştıklarını, onun gençlik ve tahsil dernekleriyle münasebeti bulunduğunu hatırladığına göre ŞEVKİ AKŞİT ve ENVER GÖKÇE'den müteşekkil bir hücre kurduğunun muhtemel bulunduğunu, kendisinin verdiği gizli neşriyat ve dairede muhafaza edemiyeceği bazı yazıları KEMAL ERGİN'in muhafaza ettiğini, yazdığı yazıları onun makineden geçtiğini, 1949'da KEMAL ERGİN'i BURHAN OKYALAZ'ın evinde gördüğünü ve Kadıköy'de buluştuklarını, komünist partisinin dağınık bir halde bulunduğunu, müsait zemin içinde olduklarını ve Ortaköy'de tanınmamışlardan bir teşkilat kurmanın mümkün olacağını söylediğini ve bir semt komitesi kurulduğunu, İzmir'den gelecek aidat ve mektuplar için AHMET HOŞBAY adresini KEMAL'den aldığını ve gelen para ile mektupları kendisinin de ŞAKİR'e verdiğini, bilâhare Erenköy posta şefi İSMAİL SAFA SINDIR adresinden istifade edildiğini, İSMAİL SAFA SINDIR Bakırköy Osmaniyesine gittikten sonra da yanı şekilde istifadeye devam olunduğunu, TEVFİK DİLMEN ile buluştuğunu, bilâhare KEMAL ERGİN'e DİLMEN'in yerini söyliyerek beraber geldiklerini, bu konuşmada tanınmış olanların ayrı ayrı teşkilâtlanmalarının lâzım geldiğini ve TEVFİK DİLMEN'i KEMAL ERGİN'e bağlıyarak kendisiyle KEMAL ERGİN'in temas ettiğini, Ankara'da hazırladığı Görüşler'i ilk olarak KEMAL ERGİN'e burada verdiğini ve makinede yazdırdığını, bir nüshasını kendisinin aldığını, diğerlerini KEMAL ERGİN'in sekreterlere vereceğini, KEMAL ERGİN'e makinede yazması için Görüşler, Maoçetung, Komünist Enformasyon Bürosu kararları, MUSTAFA SUPHİ OLAY'ı, İngiliz-Amerikan tezadını verdiğini, diğerlerinin ŞAKİR vasıtasiyle teksir makinesinde çoğaltıldığını, bu neşriyatın hücrelere kadar okutturulduğunu, bilâhare sekreterler tarafından imha edildiğini, Barış, Nuhu Gemisi, Hür Gençlik neşriyatının okunmasını tavsiye etiğini, T. K. P. teşkilât prensiplerini kendisinin kaleme aldığını, üç aylık bülteni ŞAKİR ile yazdıklarını, Ankara'daki binanın devrinden aldıkları 1000 liradan bir teksir makinesi alındığını, bunu ŞAKİR'in aldığını, KEMAL ERGİN'in topladığı aidatı kendisine tahminen ayda 80 lira olarak verdiğini ve yapmış olduğu neşriyat masrafları ile zaruri masraflarını KEMAL ERGİN gittikten sonra DİLMEN'in vilayet komitesi sekreteri olarak kaldığını, Beyoğlu ve İstanbul mıntıkalarının kurulduğunu ve bu suretle vilayet komitesinin üç kişiye çıktığını, zannına göre İstanmul mıntıka komitesinin başında ŞEVKİ AKŞİT, Beyoğlu mıntıka komitesi sekreterliğinde ENVER GÖKÇE'nin bulunduklarını, DİLMEN'in anlattığına göre Beyoğlu mıntakasındaki faaliyetin tütün işçileri arasında olduğunu, İstanbul mıntakasında ŞEVKİ AKŞİT'in Üniversite muhitinde, bilhassa İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği arasında bazı kimseleri partiye çekebildiklerini, buradaki faaliyetin Beyoğlu bölgesine nazaran daha verimli olduğunu, vilayet komitesi toplantısında üst kademeden birisinin bulunmasının istenildiğini, kendisinin bunun doğru olmadığını söylediğini, ancak; irtibat yapan kimselerin birbirini tanıyacağını, parti demokrasisine bu hal muhalif ise de, illegal çalışmada zaruri olduğunu söylediğini, DİLMEN'in kendisine KEMAL DAYAN'dan bahsettiğini, Haliç mıntakasında bir faaliyetten haberi olduğunu, İSMET isminin aklında kaldığını, festivale gidecek kimselerin paralarının festival komitesince ödeneceğini ve Yüksek Tahsil Gençlik Derneğinden iki kişinin gönderileceğinden DİLMEN'in bahsettiğini bilâhare bu para ödeneceğine göre, kendisinin ŞAKİR'den 500 lira alarak DİLMEN'e verdiğini, ikinci defa 500 lira vermediğini, bunun DİLMEN'in üzerinde bulunan aidattan ve dışardan temin edildiğini, buraya sol dergilerin gönderildiğini DİLMEN'den duyduğunu, yine festivale gönderilen Türk Komünist Partisi'nin görüşü, Türkiye'de gençlik hareketleri ve Türkiye'de Marşal plânı başlıklı yazıları kendisinin hazırladığını, bunları DİLMEN'e verdiğini, bunların SEVİM TARI'ya verilmesi lazımgeldiğini; çünkü onu partili olarak bildiklerini ve sözü geçen yazıların gönderildiğini DİLMEN'den öğrendiğini, ikinci gidenin yol parasının bir miktarının kendisi tarafından temin olunduğunu, işittiğini, festival hakkındaki malûmatı dönüşünde SEVİM TARI'dan aldığını, TEVFİK DİLMEN'in gideceklere bir bavul alıp verdiğini de bildirmiş olduğunu, vilayet komitesi arasında bazı toplantılarda üst kademeden birinin bulunması arzusiyle alt kademedeki aktif unsurların üst kademedekiler tarafından tanınması hakkındaki dilekleriden doğan ihtilafın halledilmemesi üzerine, TEVFİK DİLMEN'e verdiği bir randevu ile ENVER GÖKÇE ile Kumkapı'da buluştuğunu, buluşma sonunda bu dileğin mahzurlu olduğuna, ENVER GÖKÇE'yi ikna ettiğini, birlikte lokantada yemek yediklerini, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ı 1943 yılında Ankara'da tanıdığını, fakat asker olduğunu bilmediğini, bilahare Babıâli'de tesadüf ettiğini; Kuleli Askeri Lisesi'nde hoca olduğunu öğrendiğini, asker olduğunu söyleyince çekindiğini, buluşmak üzere bir randevu tesbit ettiklerini ve Bakırköy'de buluşup dondurmacıya uğradıklarını, sahildeki gazinoya gittiklerini, bundan sonra Haylayf plajı'nda, Küçükçekmece'de, Suadiye'de, Emirgan'da buluştuklarını iki defa da Maçka'da randevu neticesi buluştuğunu; ABDÜLKADİR'in o civarda akrabası bulunduğundan kendisi de DÜNDAR BAŞTİMAR'a uğrıyacağından bu mahalli tercih ettiklerini, ABDÜLKADİR'in sol fikirli olduğunun muhakkak bulunduğu-

nu; parti hususunda kendisinden istifade etmeyi düşündüğünü ve kupür toplamasını rica ettiğini, bazı randevularda bu kupürleri ABDÜLKADİR'den aldığını, bir zaman kendisinde Milli emniyet adamı olduğu şüphesinin uyandığını, ABDÜLKADİR'in partili olmadığını, kendisine vazife verilmediğini, aidat alınmadığını, kupür toplama vazifesini fiilen merkez komitesinde ŞAKİR ile idare ettiğinden doğacak mesuliyeti kendisinin kabul ettiğini, SEVİM TARI'yı evvelce tanıdığını, ABDÜLKADİR ile buluşmasında onların da tanıştıklarını öğrendiğini, görüşmek istediğini, ABDÜLKADİR'in SEVİM ile beraber gelişine memnun olmadığını, ABDÜLKADİR'in de bunu anlamış olacağını ve bu yüzden ayrılıp gittiğini, gazinoda SEVİM TARI ile konuştuklarını, SEVİM'in festivale gidişi anlatıp izahat verdiğini, NAZİM HİKMET ile olan konuşmasını söylediğini, bir başka buluşmalarında SEVİM'in kendisinden İskenderun hadisesini sorduğunu, toprak kanunundan konuştuklarını; bir diğer buluşmalarında İleri Jön Türkler Birliği hakkında SEVİM TARI'dan izahat almış, ihtilafları dinlemiş bulunduğunu, kendisinin de ihtilafların halli icap ettiğini, partinin memleket mevzuundaki görüşlerinin bu birlik tarafından da benimsenmesi lâzım geldiğini ve buna gayret edilmesi gerektiğini anlattığını, SEVİM TARI'nın Legal teşekküle idare heyeti üyesi olarak girdiğini anlattığını, yine komünist partisinin gençlik hakkındaki düşüncelerini konuştuklarını, solcu kimselerin Legal teşekküller arasına girerek buraya adam kazanmalarının doğru olacağını söylediğini, plakları vermek için iki defa Yenikapı'da buluştuklarını, bir defa da Osmanbey'de pastahanede buluştuklarını, T.K.P. teşkilat prensiplerini okuyarak fikir edinmesi için üç aylık bültenle beraber verdiğini ve bilahara iade etmesini söylediğini, plaklar için SEVİM'den ellişerden iki defa yüz lira aldığını, aidattan 100 lira borcu olan SEVİM'e bu parayı oradaki ihtiyaçlarınıza sarfedersiniz diyerek SEVİM'de bıraktığını, SEVİM TARI'nın partili olduğunu, DİLMEN'in de vilayet komitesi sekreteri olarak bilinmesi lazım geldiğini, SEVİM TARI'ya giderken partinin görüşüne uygun olarak daha geniş bir talebe muhiti arasında faaliyet göstermeleri, Türkiye'nin Atlantik Paktına girmesi aleyhinde Türk muhiti arasında propaganda yapmaları hususunda talimat verdiğini, ŞEVKİ AKŞİT'i Ankara'dan tanırsa da bir muarefesi olmadığını, ancak ceza evinde iken YILDIZ BAŞTİMAR'ı ziyarete gittikçe onu da gördüğünü, tahliye olunduktan sonra ŞEVKİ'nin de ziyarete gelmesi sebebiyle rasladığını ve ŞEVKİ AKŞİT kendisinden randevu istediğinden Bakırköy'de buluşmayı kararlaştırdıklarını ve gençlik hareketleri üzerinde kendisine sualler sorduğunu, kendisinin de izahat verdiğini, bir başka buluşmalarında yine gençlik ve işçi mevzuunda konuştuklarını, bir başka buluşmada ENVER GÖKÇE'nin sorduğu suali tekrar onun da sorduğunu ve kendisinin ENVER 'e anlattığı gibi anlattığı, o sırada AKŞİT'in Üniversite mıntıka komitesinde çalıştığını fakat kendisinin bu hususta bir şey sormadığını, 2 Eylül 1951 tarihinde Yenimahalle'de MİHRİ BELLİ, REŞAT FUAT BARANER, HALİL YALÇINKAYA ile buluşmadıklarını, 9 Ocak 1952 tarihli ilk tahkikat ifadesinde, Doçent SADUN AREN'i Ankara'dan tanıdığını 1951 senesinde İstanbul'da kendisine rasladığını, yazmakta olduğu Cemiyet Şekilleri Tarihi adlı eseri hakkında yardım istediğini, onun da SAİM ALTINEŞ'i tavsiye ettiğini, telefonla SAİM ALTINEŞ'i bulduğunu ve bu yardımı ondan istemiş ise de netice hasıl olmadığını, MİHRİ BELLİ'yi DÜNDAR BAŞTİMAR ile cezaevinde yattığı zamandan tanıdığını, yurt dışından döndüğünü gazetelerde okuduğunu, bundan sonra tesadüf ettikçe konuştuklarını, MİHRİ BELLİ'nin para hakkındaki fikirlerini öğrenmek ve mutabakat hasıl olursa partiye davet etmek üzere görüşmek istediğinden ve geçmişli olması bakımından alenen konuşmak, polisin gözünden kaçmıyacağı için tenha yerlerde bu hususları konuşmayı kararlaştırdığını ve kendisine randevu verdiğini; buluşmalarının raporlarda yazılı yerlerde vaki olduğunu, aralarında dünya durumu ve Türkiye'nin siyasi durumu hakkında müdavelei efkârda bulunduklarını, her buluşmalarında ki buluşma arasında geçen siyasi ve ekonomik olayları münakaşa ettiklerini, parti mevzuu tanınmış ve tanınmamışların teşkilatlanmasını, gençlik mevzularını görüştüklerini sendika mevzuundan bahsettiklerini, bu konuşmalar neticesinde partiye davet ettiği takdirde kabul edeceğini anlamış ise de; MİHRİ BELLİ'nin gizlilik şartları içerisinde çalışamıyacak patavatsız hareketleri ile faaliyeti meydana çıkaracağı mülahazasiyle teklif etmediğini, MİHRİ BELLİ ile buluştuktan sonra ABDÜLKADİR DEMİRKAN ile buluşmasının bir tesadüf olduğunu, REŞAT FUAT'ı Moskova'dan tanıdığını, bir parti münasebeti olmadığını, siyasi mevzuları konuştuğunu, evlerine gidip geldiklerini, ŞAKİR ile tanışmasını, buluşmasını kararlaştırdıkları faaliyet şekillerini, kendisinin hazırladığı Görüşler başlıklı yazıyı K. ERGİN'e tape ettirip bir nüshasını ŞAKİR'e verdiğini, ŞAKİR ile her ayın muayyen günleri buluştuklarını, bunların yerlerini, topladığı aidatı ŞAKİR'e verdiğini, ŞAKİR ile 3 Ekim 1951 tarihinde son olarak buluştuğunu, 13 ve 23'te olan randevulara gitmediğini, T.K.P. teşkilat prensiplerini Şenlik köyünde hazırladığını ve teksir edilmek üzere ŞAKİR'e verdiğini, üç aylık bülteni kısmen kendisinin kısmen de ŞAKİR'in hazırladığını ve teksir için ŞAKİR'e verdiğini, T.K.P. teşkilat prensiplerine ŞAKİR'in bir şey ilave etmediğini, teksirden sonra on nüsha aldığını, birisini SEVİM

TARI'ya diğerlerini TEVFİK DİLMEN'e verdiğini, teksir makinesiyle teksir edilen neşriyatı hatırladığı kadar söylediğini, MUSTAFA SUPI-İl'nin resmini ŞAKİR'in yaptırdığını, İleri Jön Türkler Birliği'nin parti ile irtibat ve teması olmadığını, İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği'ndeki bazı azalara mektup geldiğini, gelen mektup partili birisine gelmiş ise o üyenin bunu sekreterine söylediğini ve bu suretle merkez komitesine kadar silsile yolu ile haber geldiğini, festivalden de bu şekilde haberdar olduklarını, teşkilata göre bir hücrenin kurulması için daima aynı müessese içerisinde eleman arandığını, mümkün olmadığı takdirde ayrı ayrı yerlerden temin edildiğini, eskiden buna sokak hücresi denildiğini, bunun makbul bir şekil olmadığını, bir müessesede bir kaç hücre kurulursa o müesseseye göre bir komite teşkil edildiğini, mıntıka komitelerinin kurulduğunu, onun üstünde vilayet komitesi olduğunu, onun da merkez komitesine bağlı bulunduğunu, Ankara'ya giderken KEMAL ERGİN'e Ankara'da da teşkilat kurması için emir verdiğini; fakat temas için isim söylemediğini, SEYİT ATILAL'ı hiç tanımadığını ve bu şahısla temasa geçmesi için KEMAL ERGİN'e emir vermediğini; İzmirle irtibat mevcut olduğunu, Ankara ile olmadığını; KEMAL ERGİN teşkilat kurduğu taktirde olabileceğini söylemiştir.

ZEKİ BAŞTİMAR'ın bu ilk tahkikat ifadesiyle duruşmadaki beyanlarınıntetkikinde; Ankara'da bulunduğu zaman içerisinde KEMAL ERGİN'le bir parti faaliyeti kurduğunu açıkça kabul ve ifade etmesine mukabil duruşmada bunu vakıa olarak zikretmekte ilk tahkikat ifadesinde olduğu gibi neşriyat verip yazdırdığını kabul, fakat bunun da bir parti faaliyeti olmadığını ileri sürmekte, partiyi aradıklarını beyan etmektedir. KEMAL ERGİN'in 1949 senesinde İstanbul'a geldiğini, kendisi de aynı sene içinde İstanbul'a gelmiş ise de KEMAL ERGİN'i bulamadığını, bilahare Burgazadası'nda tesadüf ettiğini söylemesine mukabil ilk tahkikat ifadesinde KEMAL ERGİN'i bacanağı BURHAN OKYALAZ'ın evinde bulduğunu ve Kadıköy'de buluşmayı kararlaştırdıklarını söylemek suretiyle buluşma vakıasını kabul, fakat izah şeklinde tezatlara düşmüştür. KEMAL ERGİN ise, bu hususu kendi kısmında izah edildiği üzre ZEKİ BAŞTİMAR'ın BURHAN OKYALAZ'a bıraktığı randevu üzerine Kalpazankaya'da buluştuklarını söylemek suretiyle birbirleri arasında da tezada düşmüşlerdir. ZEKİ BAŞTİMAR, KEMAL ERGİN'e Ankara'dan gelirken bazı isimlerden bahsettiğini, KEML ERGİN ise bunlar meyanında SEYİT ATİLAL'ın isminin bulunduğunu söylediği halde ZEKİ BAŞTİMAR ilk tahkikat ifadesinde SEYİT ATILAL'ı hiç tanımadığını ve KEMAL'e söylemediğini beyan etmiş, sonraki ifadelerinde SEYİT ATILAL'ın tevkif olunduğunu anlıyarak bu hususu kabul etmiştir.

KEMAL ERGİN'in mutlak surette neşriyata ihtiyaç olduğunu söylemesi üzerine bir yazı makinesi ve bir teksir makinesi alındığını, bunlarla neşriyatın yapıldığını ilk tahkikat ifadesinde ve duruşmadaki beyanında aynen kabul etmekte, yalnız bunun da bir parti faaliyeti olmadığını duruşmada ilave etmektedir. KEMAL ERGİN ise bu neşriyatın ilerisi için hazırlandığını söylemek suretiyle tezada düşmüştür. Neşriyatın o günler için hazırlandığını ve hücrelere kadar tevzi edildiği vilayetlere gönderildiği, neşriyatı okuduklarını söyliyen maznunların beyanları ve elde mevcut foto kopyeleriyle sabittir. Bunun bir parti faaliyeti olarak yapıldığı, tevzi edildiği anlaşılmaktadır.

ZEKİ BAŞTİMAR duruşmada Görüşler başlıklı yazıyı ŞAKİR'den aldığını söylemesine mukabil ilk tahkikat ifadesinin muhtelif yerlerinde Görüşleri Ankara'da kendisinin hazırladığını, hatta bunu KEMAL ERGİN'e makinede yazdırıp bir nüshasını ŞAKİR'e verdiğini söylemek suretiyle de tezada düşmüştür. Bunun Ankara'da KEMAL ERGİN'e verildiği ve burada tekrar teksir edildiği KEMAL ERGİN'in ifadeleriyle de sabittir.

Teksir makinesine verilen para hususunda düşülen mübayenetler ve bunun telifi KEMAL ERGİN'e ait karar kısmında izah edilmiştir.

Küçükmustafapaşa'da neşriyat maksadiyle bir ev tutulduğu ve KEMAL ERGİN'in de burada oturduğu kendisinin de buraya gittiğini ZEKİ BAŞTİMAR her iki ifadesinde de kabul etmektedir.

TEVFİK DİLMEN ile olan münasebetini maznun her iki ifadesinde de kabul etmekte, ancak duruşmada bunun parti faaliyeti cümlesinden olmadığını, münferit temas mahiyetini taşıdığını söylemiştir. Bu hususu izah ederken ZEKİ BAŞTİMAR, kendi ifadeleri arasında mübayenete düştüğü gibi KEMAL ERGİN'in de ifadeleriyle mübayenetler meydana getirmiştir.

Duruşmada 1950 yılında rasladığı TEVFİK DİLMEN ile fikirleri arasında mutabakat olduğunu ve kendisinden evvel TEVFİK DİLMEN'in KEMAL ERGİN ile de konuştuğunu beyan ettiği halde ilk tahkikat ifadesinde evvelâ kendisinin TEVFİK DİLMEN'le temas ettiğini, bilahare KEMAL ERGİN'i yollayarak ikisiyle beraber Kadıköy'de buluştuğunu; TEVFİK DİLMEN'i KEMAL ERGİN'e bağlıyarak kendisiyle temasın KEMAL ERGİN tarafından yapıldığını söylemek suretiyle tezada düşmüş, KEMAL ERGİN gerek ilk tahkikat ve gerekse duruşmada verdiği ifadelerinde Z. BAŞTİMAR'ın bildirmesi üzerine T. DİLMEN'i Kadıköy'e götürerek evvela üçlü buluştuklarını bilahare

ikisinin İstanbul vilayet komitesini teşkil ettiklerini ZEKİ BAŞTİMAR'la kendisinin temas ettiğini söylemek suretiyle ZEKİ BAŞTİMAR'ın ilk tahkikat ifadelerinin doğru olduğunu teyit etmiştir.

ZEKİ BAŞTİMAR duruşmadaki ifadesinde T.K.P. teşkilat prensiplerini ŞAKİR'den alarak Arap harflerine çevirdiğini, bunun tekrar Türk harflerine çevrilmesi için TEVFİK Dilmen'e verdiğini, onun yarım getirmesi üzerine kendisinin tamamladığını ve teksir edilmek üzere ŞAKİR'e verdiğini söylemesine mukabil ilk tahkikat ifadesinin muhtelif yerlerinde Şenlik köyünde oturduğu sırada T.K.P. teşkilât prensiplerini kendisinin hazırladığını ve ŞAKİR'in bu neşriyat üzerinde hiç bir tesiri olmadığını söylemek suretiyle tezada düşmüştür. Bundan başka ŞAKİR'in elinde bulunan T.K.P. teşkilat prensiplerini kendisi Arap harfleriyle yazıp Türk harflerine çevirmesine ve bundan sonra teksir edilmesi için ŞAKİR'e vermesine lüzum yoktur. Zaten bu ŞAKİR'in elinde mevcuttur;

Mevhum bir şahıs olduğuna kanaat getirilen ŞAKİR'in yerine göre maznun tarafından kullanıldığına onunla başka birisini saklamağa çalıştığına kanaat getirilmiştir. Burada da T.K.P. teşkilat prensiplerinin kendisi tarafından hazırlandığına dair ilk tahkikat ifadesinin doğruluğu bir defa daha tezahür etmiştir. Bu şekilde üç aylık bültenin de kendisi tarafında hazırlandığı sabit olmaktadır. Esasen Kore harbine gitmemek için dağa çıkan OSMAN NUR hadisesinin BEHÇET PEKMERDOL tarafından ABDÜLKADİR DEMİRKAN'a söylenilmesi ve bu hadisenin bültende yer alması ABDÜLKADİR DEMİRKAN'dan alınan materyal üzerine bunun ZEKİ BAŞTİMAR tarafından hazırlandığına bir delildir.

ZEKİ BAŞTİMAR duruşmadaki beyanında aidat toplamadığını ve toplanamadığını, TEVFİK DİLMEN, KEMAL ERGİN yapmakta oldukları neşriyat için yardım parasını aldıklarını söylediği halde ilk tahkikat ifadesinde aidat toplandığını sarahatle söylemektedir. TEVFİK DİLMEN hiç bir zaman neşriyat yapmadığına göre burada da ZEKİ BAŞTİMAR'ın ilk tahkikat ifadelerinin doğruluğu meydana çıkmaktadır.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ı 1943 yılında Ankara'da tanıdığını, Yedek Subayda olduğunu bildiğini, 1951'de İstanbul'da tesadüf ettiğini, plaja geldiği takdirde daha iyi arkadaşlık edeceklerini söylediğini; plaja gelmeden evvel Bakırköy'de muhallebicide rasladığını, ABDÜLKADİR'in kendisini Emirgana daveti üzerine kendisinin de onu plaja davet ettiğini, ABDÜLKADİR ile sanat ve edebiyattan bahsettiklerini, bu suretle bazı konuşmaları olmuşsa da onun asker olduğunu bilmediğini Askeri Lise'de sivil öğretmen zannettiğini, ABDÜLKADİR'in yazmakta olduğu romandan bahisle gazeteleri taramasını söylemesi üzerine kendisi de tarihi bilgilerle ilgili bir kitap yazdığından bu kitapla ilgili tarihi bilgilerin kendisine verilmesini istediğini ve ABDÜLKADİR'in bunları paket halinde getirdiğini, komünizmden, partiden bahsetmediğini söylemesine mukabil ilk tahkikat ifadesinde ABDÜLKADİR'e Babıâli'de rasladığını, asker olduğunu bildiği için çekindiğini; buna rağmen randevulu olarak muhtelif yerlerde buluştuklarını, parti hususunda ondan istifadeye karar verdiğinden kendi mesuliyeti altında kupür toplama vazifesi verdiğini söylemek suretiyle tezada düşmüştür. ABDÜLKADİR'in kupür faaliyeti ise diğer maznunların ifadeleriyle sabit bulunduğuna göre ZEKİ BAŞTİMAR'ın burada da ilk tahkikat ifadesinin doğru olduğu anlaşılmaktadır.

ZEKİ BAŞTİMAR, duruşmadaki beyanında ŞEVKİ AKŞİT'i tanımadığını Bakırköy'de KEMAL DAYAN ile konuştuğunu ve KEMAL DAYAN'ın kendisinden gençlik meselelerini sorduğunu söylemesine mukabil ilk tahkikat ifadesinde daha Ankara'da iken KEMAL ERGİN'in ENVER GÖKÇE ve ŞEVKİ AKŞİT'ten müteşekkil bir hücre kurduğunu, ŞEVKİ AKŞİT ile randevulu olarak üç defa buluştuğuna kendisine gençlik hareketleri hakkında, vilayet komitesindeki toplantılarda üst kademeden birisinin bulunması hususunda sualler sorduğunu, DİLMEN'in sekreterliğinde ENVER GÖKÇE ve ŞEVKİ AKŞİT'in vilayet komitesinde bulunduklarını söylemek suretiyle bir defa daha tezada düşmüştür. İlk tahkikat ifadesinde söylediği hususların TEVFİK DİLMEN'in ifadelerindeki izahata uygunluğu, burada da maznunun ilk tahkikat ifadesinin doğruluğunu göstermiştir. KEMAL DAYAN halen yabancı memlekete firar etmiş bulunduğu için ayın mevzuda onunla konuşmayı kabul etmesi ŞEVKİ AKŞİT'i kurtarmağa matuf bir beyandır.

ZEKİ BAŞTİMAR duruşmadaki beyanında ENVER GÖKÇEYE Kumkapı'da tesadüf ettiğini, Ankara'dan da tanıdığını, alt kademe toplantılarında üst kademeden birisinin bulunması hakkında konuştuğunu, bundan ENVER GÖKÇE'nin T.K.P. teşkilat prensiplerini okuduğunu anladığını, suallerine cevap verdiğini söylemesine mukabil; ilk tahkikat ifadesinde TEVFİK DİLMEN'in bildirmesi üzerine ENVER GÖKÇE ile randevulu olarak buluştuklarını ve aynı mevzuu konuştuklarını söylemektedir ki, TEVFİK DİLMEN ve ENVER GÖKÇE'nin de ilk tahkikat ifadelerinde hadiseyi aynı şekilde anlatmış olmaları ZEKİ BAŞTİMAR'ın tahkikat ifadesinin doğruluğunu bir defa daha anlatmış ve duruşmada tevile sapmığına kanaat getirilmiştir.

ZEKİ BAŞTİMAR duruşmada MİHRİ BELLİ ile randevulu olarak buluşmadıklarını söylemesi-

ne mukabil ilk tahkikat ifadesinde randevulu olarak buluştuklarını ve sebeplerini anlatmakta ve mevcut polis raporlarının bu beyanları teyit etmekte bulunduğunun görülmesi de ilk ifadelerin doğruluğunu göstermiştir. ZEKİ BAŞTİMAR'ın bu izahatı tam bir parti çalışması şeklindedir. Yalnız MİHRİ BELLİ'nin partili olduğunu saklamıştır.

SAİM ALTINEŞ'i evvela ismen işittiğini ve TEVFİK DİLMEN vasıtasiyle tanıdığını iki defa görüştüğünü; eseri hakkında yardım istediğini söylemesine mukabil bu noktada da ilk tahkikat ifadesinden ayrılmaktadır. Ancak bu kısımda duruşmadaki beyanının hakikate yakın olduğu TEVFİK DİLMEN'in ilk tahkikat ve duruşmadaki beyanı ile sabittir. İlk tahkikat ifadesinde maznun, ŞAİM ALTINİŞ'i telefonla bulduğunu söylemiştir ki, ankara'dan gelen ve tanımadığı bir şahsı telefonla bulmuş olmasının mümkün olmadığı aşikârdır.

Festivale bazı kimselerin gönderildiğini TEVFİK DİLMEN'den işitmiş ise de yol paralarının ne suretle temin olunduğunu bilmediğini, neşriyat ve kıyafet gönderdiğinden haberi olmadığını ve kendisinin para vermediğini, duruşmada ifade etmesine mukabil ilk tahkikat ifadesinde, SEVİM TARI'nın da izah ettiği şekilde festivale gidecek olanların yol paralarını festival komitesince ödeneceği bilindiğinden TEVFİK DİLMEN'e birinci giden şahıs için 500 lira verdiğini, ikinci gidenin kısmen kendi parası kısmen de TEVFİK DİLMEN'in üzerinde bulunan aidattan verildiğini, bunlarla sol dergilerin gönderildiğini TEVFİK DİLMEN'den duyduğunu ve kendisinin de Türk komünist partisinin görüşü, Türkiye'de gençlik hareketleri ve Türkiyede Marşal plânı başlıklı yazıları yazarak gönderilmek üzere TEVFİK DİLMEN'e verdiğini, DİLMEN'in bir bavul aldığını söylemek suretiyle duruşmadaki ifadesiyle tezada düşmüştür. İlk tahkikat ifadelerinin doğruluğu TEVFİK DİLMEN, SEVİM TARI, ALİ TÜTENKESEN, HALİM SPATAR'ın ifadeleriyle meydana çıkmıştır.

Duruşmadaki beyanında ZEKİ BAŞTİMAR, Cihangir toplantısının vaki olmadığını asılsız olduğunu söylemiş ise de; maznun ŞEFİK HÜSNÜ DEYMER'e ait karar kısmında mufassalan izah edildiği üzere bunun bir merkez komitesi toplantısı olarak yapıldığı, TEVFİK DİLMEN'in ilk tahkikat ve duruşmada MEHMET BOZIŞIK, HALİL YALÇINKAYA'nın toplantıya iştirak ettiklerine dair ilk tahkikattaki ifadeleri ve CELAL ZÜHTÜ BENNECE; AHMET FİRİNCİ'nın toplantıya davet edildiklerine dair ilk tahkikat beyanlarıyle sabit olmuştur.

ZEKİ BAŞTİMAR, SEVİM TARI ile ailece tanışmaları sebebiyle eskidenberi tanıştıklarını, Paris'te olduğunu bildiğini, Karaköy'de gördüğünü, ABDÜLKADİR'i de tanıdığını öğrenince görüşmek arzusu izhar ederek bir kart verip Yenimahalle randevusunu tesbit ettiğini; randevu yerine ABDÜLKADİR'in de geldiğini fakat işi olduğundan ayrıldığını, SEVİM TARI ile 2-3 defa buluşmuş olduklarını, SEVİM TARI'dan İleri Jön Türkler meselesini sorduğunu, SEVİM'in de kendisinden bir kitap ve plak istediğini, plakları ve bir kısım kitapları kendisinin kitapların diğer kısmının da DİLMEN'in temin ettiğini, bunları SEVİM TARI'ya verdiğini, SEVİM'in partili olduğu hakkında bilgisi bulunmadığını, SEVİM TARI'nın üzerinde bulunan bir kısım yazıları kendisinin vermediğini, SEVİM TARI ilk olarak Paris'e gitmeden bir kaç defa Kuzguncukta görüştüklerini, plak bedeli olan 100 lira aldığını, TEVFİK DİLMEN'e kitap bedellerini vermediğini, SEVİM TARI'ya Fransız Komünist Partisine hitaben ipekli kumaş üzerine yazılmış bir belgeyi de vermediğini ve böyle bir yazıdan haberi olmadığını, SEVİM TARI'nın kendisine İsviçre'de kalacağından bahsettiğini ve tanıdığı olup olmadığını sorması üzerine, SADUN AREN'in adresini verdiğini, Paris'e ne hakiki ismi ve ne de FERHAT müstaar adı ile mektup göndermediğini söylemesine mukabil; yukarda sözü geçen ilk tahkikat ifadesinde SEVİM TARI ile görüşmek istediğini ABDÜLKADİR'e söylediğini, fakat ABDÜLKADİR'in beraber gelmesinden memnun olmadığını, bunu hisseden ABDÜLKADİR'in yanlarından ayrıldığını, muhtelif zaman ve yerlerde SEVİM TARI ile buluşarak ondan festivale gidişi, NAZIM HİKMET ile konuşması; İleri Jön Türkler arasındaki ihtilaf, Legal Talebe Cemiyetine idare heyeti üyesi olarak girdiği hususlarında bilgi aldığını, kendisinin de İleri Jön Türkler Birliği üyeleri arasındaki ihtilafı haletmesi gerektiğini; partinin memleket mevzuundaki görüşlerinin bu birlik tarafından benimsenmesi lazım geldiğini, komünist partisinin gençlik hakkındaki düşüncelerini görüştüklerini, Solcu kimselerin Legal teşekküller arasına girmesi lazım geldiğini söylediğini, plaklar için ellişer liradan iki defa da yüz lira aldığını, T.K.P. teşkilat prensiplerini ve üç aylık bülteni fikir edinmesi için SEVİM TARI'ya verdiğini, aidattan 100 lira borçları olduğunu, fakat bunu almadığını, SEVİM TARI'ya giderken partinin görüşüne uygun olarak daha geniş bir talebe muhitinde faaliyet göstermelerini tembih ettiğini, Türkiye'nin Atlantik Paktına girmesi aleyhinde propaganda yapmasını söylediğini beyan etmiştir. İlk tahkikat ifadesinde takip raporlarına uygun bir şekilde buluşmalarını mahallen söylemiş ve SEVİM TARI'nın ilk tahkikat ifadeleri de ZEKİ BAŞTİMAR'ın ilk tahkikat ifadelerini teyit etmiştir. Takip raporlarında görülmeyen Osmanbey buluşmasını maznunlar ilk tahkikat ifadelerinde beyan etmişlerdir ki, bu haller de ZEKİ BAŞTİMAR'ın bu hususlarda da ilk

tahkikat ifadesinin doğru olduğunu göstermiştir. İlk tahkikat ifadesinde SEVİM TARI'ya kart gönderdiğini ne SEVİM TARI, ne de ZEKİ BAŞTİMAR söylememişlerse de; duruşmada bu hususun TEVHİDE GÖLOĞLU tarafından açıklanması üzerine her ikisi de kabul etmişlerdir.

ZEKİ BAŞTİMAR İzmir'den kendisiyle görüşmek üzere gelen MACİT BİLGE'yi lâalettayin bir kimse olarak göstermeğe çalışmakta ise de, 21 Ocak 1952 tarihli ilk tahkikat ifadesinde "dünya ve memleket durumu hakkında görüşlerimi anlattım, İzmir'de muhitin nasıl olduğunu sordum, sol fikirli kimseler var mı? Dedim" şeklindeki beyaniyle kısmen olsun işin hakiki mahiyetini anlatmıştır. Zaten daha KEMAL ERGİN zamanında MACİT BİLGE'yi (AYDİN) ismen tanıması izah edildiği şekilde muhavere temin ettirmesi, şifahi ve yazılı raporları zamanına göre KEMAL ERGİN veya TEVFİK DİLMEN'den alması, MACİT BİLGE'yi Florya'da izmir vilayet komitesi sekreteri olduğunu bilerek kabulüne bir delildir. KEMAL ERGİN'in, MACİT BİLGE'nin ilk tahkikattaki sarih ve duruşmadaki müevvel, ZEKİ BAŞTİMAR'ın aynı şekildeki ve TEVFİK DİLMEN'in gerek ilk tahkikat ve gerekse duruşmadaki ifadeleri bu kanaati tam olarak tevlit etmiştir.

ZEKİ BAŞTİMAR duruşmadaki ifadesinde 2 Eylül 1951 tarihinde Yenimahalle'de yapılan (MİHRİ BELLİ, REŞAT FUAT BARANER, HALİL YALÇINKAYA'nın iltihakiyle) dörtlü toplantıyı reddetmiş ise de 26 Mart 1952 tarihli ilk tahkikat ifadesinde dağılmış olan parti teşkilatını kendisinin toplayıp faaliyete geçirdiğini münferiden yaptığı temaslardan sonra Yenimahallede dörtlü toplantının yapıldığını mufassalan izah etmiştir. Bu husus REŞAT FUAT BARANER ve HALİL YALÇINKAYA'ya ait karar kısımlarında delilleri ile izah edildiği üzere vakidir ve toplantının yapıldığına vicdanen kanaat getirilmiştir.

Maznunun MİHRİ BELLİ ile randevulu olarak buluşmaları ve bunların mahiyeti hakkında tahassul eden kanaatta MİHRİ BELLİ hakkındaki karar kısmında izah edilmiştir.

ZEKİ BAŞTİMAR, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile olan münasebetini duruşmada izah ederken aynen KEMAL ERGİN gibi fikir mutabakatı olduğunu ve on beş günde bir münferiden temas ettiğini, maksatlarının ilerde bulacakları komünist partisine adam kazanmak olduğunu, Ö. L. TUNÇAY'ın işçi muhitinde, terziler arasında meşgul olduğunu söylemektedir ki, yalnız bu beyanı bir teşkilat içinde bulunduklarını anlatmağa kafidir. Mevcut olmıyan bir parti için adam kazanmak teksir ve yazı makineleri almak, neşriyat yapmak gibi bir şey düşünülemiyeceği aşikârdır. Kaldı ki bu neşriyatın teşkilâta tevzi edildiği üyeleri okuması için vilayetlere gönderildiği ve bunlardan bazılarının ele geçtiği İzmir vilayet komitesine gönderilenlerin fotokopyelerinin elde bulunduğu yukarki kısımlarda da belirtilmiş ve sabit olmuştur. Şu halde daha bidayette Ö. L. TUNÇAY ile olan münasebeti de parti ve teşkilat neticesidir. Nitekim (Dosya 15, sahife 562, dosya 16, sahife 925) ZEKİ BAŞTİMAR da ilk tahkikat ifadesinde komünistlerin yeniden faaliyete geçmeleri lazım geldiğini söylediğini ve Ö. L. TUNÇAY'ın da kabul ettiğini ve temasları olduğunu söylemektedir. ZEKİ BAŞTİMAR Ankara'dan İstanbul'a gelmeden evvel, Ö. L. TUNÇAY sekreterliğinde ENVER GÖKÇE ve BEKİR KARAYEL'den müteşekkil vilayet komitesini teşkil ettiği "ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ve ENVER GÖKÇE le buluştuk, Kavaklıdereye doğru gezerek konuştuk, BEKİR KARAYEL'i hatırlamıyorum" şeklindeki beyaniyle hadiseyi te'vile çalışmışsa da bu komitenin teşekkülüne Ö. . TUNÇAY'ın gerek ilk tahkikat ve gerekse duruşmadaki açık ikrarı, ENVER GÖKÇE, BEKİR KARAYEL'in ilk tahkikattaki sârih beyanları ve duruşmadaki te'villi ifadeleriyle sabit olmuş ve kanaat getirilmiştir.

ZEKİ BAŞTİMAR bu vilayet komitesini teşkil ettikten sonra, İstanbul'a gelmiş ve Çiftehavuzlar'da ev tutmuştur. Ö. L. TUNÇAY Ankara vilayet komitesi sekreteri sıfatiyle İstanbul'a gelerek kendisiyle temas etmiş ve Dil-Tarih Fakültesi'nde bulunan kimselerin partiye faydalı olamıyacaklarını, bırakılmaları gerektiğini söylemesine mukabil kendisinin bunların bırakılmalarının doğru olmadığını, partili olmasalar bile onlarla meşgul olunması lâzım geldiğini söylediğini, Ö. L. TUNÇAY'ın daha ziyade işçilerle meşgul olunması lâzım geldiği kanaatini izhar ettiğini, kendisinin de doğru olduğunu kabul ve fakat bunun münevverleri bırakmak demek olmadığını belirttiğini, Ö. L. TUNÇAY'ın kendisine inşaatçılar sendikasından bahsetmiş olduğunu söylemektedir ki, bu kısım Ö. L. TUNÇAY'a ait karar kısmında da belirtilmiştir. Bahsi geçen hususlar ZEKİ BAŞTİMAR'ın ilk tahkikattaki sârih duruşmadaki tevilli beyanı Ö. L. TUNÇAY ve TEVFİK DİLMEN'in her iki tahkikat safhasındaki açık beyanları ile sabittir.

Nitekim KEMAL ERGİN İstanbul'dan Ankaraya vilayet komitesi sekreteri sıfatiyle gidip ZEKİ BAŞTİMAR ile temas için İstanbul'a geldiğinde Ö. L. TUNÇAY'dan fazla meşgul olmuyor diye şikâyet etmesi üzerine, ZEKİ BAŞTİMAR kendisine vilayet komitesi sekreteri sıfatiyle meşgul olmasını KEMAL ERGİN'e söylediğini ilk tahkikat ifadesinde sarahaten beyan etmiştir (Dosya 15, sahife 563).

ZEKİ BAŞTİMAR gençlik mukavemet hareketi diye bir şeyden haberi olmadığını söylemesine

mukabil (Dosya 15 sahife 564) SEVİM TARI'dan gelen bir rapor üzerine buna muttali olduğunu, tahkik ettirdiğini, hatta SEVİM TARI'nın bunlara ait bir de tüzük gönderdiğini, fakat bunun bilahare kendiliğinden dağılmış bulunduğunu, parti aleyhine bir teşekkül olduğunu ve bu husus TEVFİK DİLMEN'e yazdırdığı FERHAT imzalı bir mektupla SEVİM TARI'ya bildirdiğini beyan etmiştir ki, bu husus, doğruluğu ele geçen 56 sahifelik el yazıları ile de sabit olan SEVİM TARI'nın ilk tahkikat ifadesi, TEVFİK DİLMEN'in ilk tahkikat ve duruşmadaki beyanlarından anlaşılmış ve kanaat getirilmiştir. Maznun FERHAT imzası ile mektup yazmadığını ve yazdırmadığını duruşmada söylemiş ise de; mezkûr ifadeler muvacehesinde bunun da vâki olduğuna kanaat getirilmiştir.ZEKİ BAŞTİMAR ifadesinde (Dosya 15, sahife 566) teksir makinesinin KEMAL ERGİN zamanında MUZAFFER EREN'in evine bırakıldığını ve TEVFİK DİLMEN'e bu şekilde devredildiğini, bunların MUZAFFERİN'in evinden alınması lüzumu hasıl olunca, TEVFİK DİLMEN bunları emanetçi SULTANA'ya naklettirerek numarayı kendisine verdiğini söylemektedir ki, bu suretle KEMAL ERGİN'in ve kendisinin bu hususa mütaallik duruşmadaki ifadelerinin değil, ilk tahkikat ifadelerinin doğru olduğu bir kere daha teyit etmiştir.

Maznun ZEKİ BAŞTİMAR duruşmada, vilayet komitesi ve mıntıka komitesi toplantıları için tutulan evde TEVFİK DİLMEN ile buluştuğunu inkâr etmiş ise de, (Dosya 15, sahife 567) iki defa bu evde DİLMEN ile buluştuğunu sarahaten söylemekte ve bu suretle DİLMEN'in ifadelerini teyit etmektedir.

Maznun ZEKİ BAŞTİMAR Paris'e SEVİM TARI'ya mektup yazdığını (Dosya 16, sahife 960) ilk tahkikat ifadesinde tekrar etmekte ve bu mektupta neler yazdığını belirtmektedir ki, bu hususta SEVİM TARI'nın ilk tahkikat ifadesi ve TEVFİK DİLMEN'in gerek ilk tahkikat, gerekse durşmadaki beyaniyle sabit olmaktadır.

Yine maznun (Dosya 16, sahife 946) festivale gidenlerin EREM ESEN ve HALİM SPATAR olduğunu, mektubun HALİM SPATAR ile gönderildiği, çünkü onun partili olduğunu beyan etmek suretiyle SEVİM TARI'nın ve TEVFİK DİLMEN'in ifadelerini teyit etmiş bulunmaktadır.

ZEKİ BAŞTİMAR (Dosya 16, sahife 920 ilâ 997) ve (Dosya 17, sahife 998 ilâ 1060) ilk tahkikat ifadelerinde bundan evvelki ifadelerin de müphem bıraktığı bazı kısımları tavzih etmekte fakat bazı kısımları yine kapalı şekilde beyan ve kabul etmektedir.

ZEKİ BAŞTİMAR, MİHRİ BELLİ'ye verilmek üzere Ankara'ya ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın karısı MERİH DEMİRKAN ve ŞEVKİ AKŞİT vasıtasiyle mektup gönderdiğini reddetmekte ise de; bu husus MİHRİ BELLİ kısmında izah olunduğu üzere ABDÜLKADİR DEMİRKAN ve MERİH'in ilk tahkikat ifadeleri, TEVFİK DİLMEN'in ilk tahkikat ve duruşmadaki açık beyanları ile sabit olmuştur.

ZEKİ BAŞTİMAR Ankara'dan İstanbul'a gelişinde kendi sekreterliğinde CELAL ZÜHTÜ BENNECİ ve HALİL YALÇINKAYA'dan müteşekkil komiteyi de inkar etmekte ise de; duruşmada CELA ZÜHTÜ BENNECİ ile bir defa Abidei Hürriyet yolunda, bir defa Kapalıçarşı'da rastlayarak konuştuğunu söylemek suretiyle, CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin ifadelerini duruşmada müevvelen olsun kabul etmiş bulunmaktadır. MEHMET BOZIŞIK'ın ifadeleri de bu hususu teyit etmektedir. Bu nokta CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'ye ait karar kısmında izah olunduğundan burada ayrıca tekrarlanmamıştır.

ENVER GÖKÇE'nin Ankara'dan temas maksadiyle İstanbul'a gelişi ve ZEKİ BAŞTİMAR ile teması hususları ENVER GÖKÇE kısmında izah olunduğu şekilde vâki olmuştur.

Maznun ZEKİ BAŞTİMAR Fransız Komünist Partisi'ne hitaben ipek kumaş üzerine yazılan bir belgeyi SEVİM TARI'nın istediğini, fakat kendisinin vermediğini söylemekte (Dosya 17, sahife 1055) aşağı yukarı metnini belirtmektedir. ZEKİ BAŞTİMAR'ın tevilli olan bu beyanlarına rağmen mezkûr belgenin verildiğine, SEVİM TARI'nın doğruluğu da şüphe kalmıyan ilk tahkikat ifadesiyle kanaat getirilmiştir.

ZEKİ BAŞTİMAR, RUHİ SU ve SADUN AREN'i partilemediğini söylemekte ise de RUHİ SU'nun partili olarak Ö. L. TUNÇAY'a devredildiğini bilahara RUHİ SU ile KEMAL ERGİN'in temas ettiği, aidat aldığı, KEMAL ERGİN'in ilk tahkikat ve Ö. L. TUNÇAY'ın hatkikat ve duruşmadaki beyanları ile sabit olmuştur. Ankara'da iken RACİ DİNÇER ile olan parti münasebetleri de RACİ DİNÇER'in ifadelerinde sarahaten belirtilmiştir.

Yukarıda yazılı hususlara maznun ZEKİ BAŞTİMAR'ın lik tahkikattaki kısmen açık; kısmen tevilli ikrarları ve keza duruşmadaki tevilli beyanları, SEVİM TARI'nın ifadeleri ve bu ifadelerin doğruluğunu anlatan ve duruşma sırasında ele geçen (56) sahifelik el yazıları, Ö. L. TUNÇAY ve TEVFİK DİLMEN'in ilk tahkikat ve duruşmadaki açık beyan ve ikrarları, KEMAL ERGİN'in ilk tahkikatta açık ve duruşmada tevilli ifadeleri, 12 No'lu dava dosyası içerisinde mevcut olup duruş

ma sırasında ikame edilen polis takip raporları ve maznun ZEKİ BAŞTİMAR ile muhtelif sebeplerle ve mahallerde temas eden diğer maznunların bir kısmının ilk tahkikattaki sarih ifadeleri; ENVER GÖKÇE'nin tahkikatta sarih, duruşmada tevilli beyanları ile sabit olmuş ve tamamen kanaat getirilmiştir.

ZEKİ BAŞTİMAR'ın evinde ve üzerinde yapılan aramada 31 Ocak 1950 tarih 3/12428 sayılı kararname ile yasak edilen PARALLEL 50, 29 Haziran 1953 tarih ve 1044 sayılı kararname ile yasak edilen LENİNE SUR LA GRADE GUERRE DE LUNİON SOVİETİQUE POUR LE SALUT DE LA PATRİE J. STALİNE, Lenin tarafından yazılmış 1940 basımlı kitap 1944 senesinde Slav dili ile yazılmış üzerinde orak-çekiç resmi bulunan kitap ve aşikâr sol temayüllü olduğu bilirkişi raporundan anlaşılan NAZIM HİKMET başlıklı fikir ve politika dergileri bulunmuştur.

ZEKİ BAŞTİMAR müdafaasında işlediği iddia edilen fiilin dava mevzuu yapılacak önemi taşımadığını, fakat ilk tahkikat safhaları ile ve bu tahkikatın yapılış şekli ile davanın alelade bir dava olmaktan çıktığını, tahkikatta gayri insani ve gayri ahlaki metotların hepsinin vazifeliler taraflarından kullanıldığını, kanun mümessilerı elinde kanunların muayyen siyasi maksatlar için kullanıldığını bu tarzdaki hareketlerinin vatandaşın felaketini intaç ettiğini, memleketimizin bir hukuk memleketi olduğu sözünün devlet adamlarının hükümet sözcülerinin ağızlarında ve matbuatta sarfedildiğini ve fakat hukuk devleti ve hukuk rejimi tabirinin devlet idarecilerinin müesses hukuk kaidelerine riayet etmeleriyle tuhakkuk edebileceğini, memleketimizde ileri fikir cereyanlarına ve bilhassa komünistlere karşı tatbik edilen kanunlar üzerinde politika icabı olarak zaman zaman oynandığını ve aynı zamanda siyasi mülahazalarla, kanunlarla oynanıp mevzuatın sık sık ihlal edildiğini, bugünkü mevzuat muvacehesinde T.C.K.nun 141. As. C. K.nun 148. maddeleri ve As. C. K.nun 148. maddesinin B. fıkrasında yazılı suç unsurlarını izah ile davanın askeri mahkemeye verilmemesi gerektiğini ve umumi mahkemelerde davanın rüiyetine "ikinci maddeninde" cevaz verdiğini, mevcut kanunları hükümetin siyasi mülahazalarla istediği şekilde manalandırdığına, Nabolant davasının askeri mahkemede görülmesi gerekirken umumi mahkemelerde bakılmasının misal ve delil teşkil ettiğini, hükümetin Atlantik Paktına girmek için gayret gösterirken her çareye ve bu arada memleketi komünizmin tehdidi altında gösterme yoluna tevessül ettiğini ve bu sebeple de mevcut davayı yaratmış ve büyültmüş bulunduğunu, askeri mahkemelerin Anayasanın emrettiği istiklâle sahip olmadıklarını ve hakimlere başkaca bir vazife verilememesi gerektiği halde askeri mahkemelerde bulunan askerlerin hakimlikten gayri asli vazifelerinin mevcut olduğunu ve yine askeri mahkemenin bu gibi davaları rüyet etmekle siyasete karıştırılmış olduklarını, tarafsızlıklarının kabul edilemiyeceğini ve en büyük adli amirin M. S. Vekili olduğu kabul edildiğine göre siyasi hasımları mevkiinde bulunacağını bu hal ile anayasa hükmü ile diğer kanun hükümleri arasında bir aykırılık mevcut olduğuna göre üstün olan kanun hükmünü tatbik gerektiğini, zümre diktatörlüğü sözü ile memlekette bir komünizm tehlikesi uyandırmağa çalışıldığını halbuki komünizmin inkılâpları koruma, irtica ile mücadele yolunu tuttuğunu efkârı umumiyede yanlış zehabın tahassülü için yukardaki şekilde diktatörlük iddiasının ortaya atıldığını, irticaın harb ve barış düşmanlığı olarak ifade edilebileceğini ve memlekette bugün barışı müdafaa etmenin suç sayıldığını, iktidarın mevcut hareketleriyle irticai körüklediğini, irticaın komünizmle işbirliği yaptıkları yolundaki sözlerin aleyhte propagandadan ibaret olduğunu gülünç bir iftira olarak vasıflandıracağını, *memleketi bugünkü çıkmazdan kurtaracak yolun komünist partisinin işaret ettiği yol olduğuna inandığını,* ancak savcının iddia ettiği gibi T.K.P. teşkilât prensiplerinde partimiz Marksçı, Leninci bir partidir diye yazılı olmasının Türkiye Komünist Partisi'nin gayesinin cebir ve şiddet yolu ile iktidarı ele almak ve amele diktatörlüğünü tesis etmek mânasını ihtiva etmediğini, ifade ve Marksizm ve Leninizmi anlayış tarzını izah ve altıncı paragrafta da komünizmin gayesine ulaşmak için cebir ve şiddet kullanmayı mutlak bir zaruret olarak kabul etmek doğru olamıyacağını bunun her memleketin mevcut ekonomik ve sosyal şartlarına göre tayini gerektiğini, bir memlekette sosyal ve ekonomik tahavvüller oldukça, komünizmin de gayesine varmak için şekil değiştirmesi gerekeceğini ve cebir unsurunun komünizmin hususi bir maksadı olduğunu kabule imkân bulunmadığını, gizli faaliyetin ise Görüşler adlı yazıda belirtildiği üzere partinin mutlak bir prensipi olmadığını bilâkis faaliyetin kanunileşmesi için elinden geleni yapmaya partinin hazır bulunduğunu, eğer faaliyete set çekilmekle gizli faaliyete sevkediliniyorsa bundaki kusurun ve tahrikin kanunlardan doğduğunu, yine iddianamede ihtilâlci kelimesine dayanılarak komünist partisinin cebir ve şiddet kullanmayı hedef tuttuğu ileri sürülmüşse de iddianın mesnedi bulunmadığını ve revolüsyoner kelimesinin karşılığının daha ziyade inkılapçı olarak ifade edilmesi gerektiğini ve hatta ihtilal kelimesinin iktidar partisi başvekilinin sözleri arasında da geçmiş bulunduğunu ve memleketimizde komünistlere karşı cephe almış bulunan kimselere komünistlerin şiddete baş vurarak harekete geçtiklerinin misalinin verilemiyeceğini,

bunun da komünizmde cebrin gaye olduğunun kabul edilemiyeceğini gösterdiğini, aynı zamanda komünizmin mevcut mülkiyet esasını tanınmadığını, ahlâk telâkkilerini kabul etmediğini, aile mefhumuna kıymet vermediği ve nihayet amele diktatörlüğünü cebir yolu ile tesisinin değişmiyen ana vasfı olduğu iddialarının komünistlerin gayeleri ile telif edilemiyeceğini ve bu sözlerin komünist aleyhtarlarının basma kalıp iddiaları olduğunu, komünistlerin nihai gayelerinin uzak idealler bulunduğunu, işçi sınıfının diktatörlüğü şiarının Türk komünistlerinin programlarında yer almadığını ve faaliyetleri hedefini teşkil etmediğini, duruşma sırasında ikame edilen neşriyat arasında halâs yolunun komünizmde olduğunu belirten bir fikre ve hatta imaya tesadüf edilemiyeceğini ve bütün bu belirttiği noktalara binaen iddia olunan ve Türk komünistlerine izafe edilen fiilin T.C.K.nun 141. maddesinde yazılı suçları teşkil etmiyeceğini ve böyle bir fiilin mevcut olmadığını, Türkiye komünist partisinin sınıf tahakkümünü tesisi düşünmeyip bilakis bütün sınıfların müsavi şekilde faydalanacakları bir memlekette mevcut içtimai sınıfların ortadan kaldırılması gibi bir gayeyi gütmediğini ve gerek iktisadi gerek içtimai temel nizamları devirmek amacı ile hareket etmediği gibi bu yolda hareket ettiğini gösterecek bir delilin de mevcut olmadığını, teşkilat prensipleri içerisinde bu neticeyi doğuracak bir yazıya raslamadığını, komünizmin ve onun safında bulunanların peşinde koştukları gayelerin yalnız sermayedar ve toprak sahiplerine değil, emekçi sınıflara da müsavi haklar tanıyan demokratik bir rejimin gerçekleşmesi, emperyalizmin siyasi ve ekonomik tahakkümüne mâni olmak dünyanın üzerinde dolaşmakta olan harb tehlikesini barışla önlemek bulunduğunu ve fakat emperyalizmin harbi körüklediğini ifade ile bu noktayı anlatır gerek dış ve gerekse memleket içi neşriyattan parçaları belirttiği ve barış için mücadele etmenin memleketimizde suç teşkil ettiğini ve fakat bu suçu işlemenin de vazife olduğunu ve milletini seven bir insanı, cezanın; vazifesini yerine getirmekten alıkoyamıyacağını, tahkikatta hakimin kendisine (Bu memleket siz komünistlerin eline geçmektense batsın daha iyi) dediğini rejimi memlekete tercih etmenin vatanseverlerin işi olmadığını, kapitalist âlemde ahlâk buhranının hüküm sürdüğünü ve kendi matbuatlarında bunların ifadesini bulmanın mümkün olduğunu ve ahlâk sükutunu önlemek için kati tedbirler istemenin ahlâk telâkkilerini tanımamak diye ifade edilemiyeceğini ve bu yolda tedbir alan memleketlerin komünist partilerinin önderliği altında yürüyen milletler olduklarını, aile mefhumunu tanımadıkları iddiasının da iftira olduğunu ailenin bu günkü bozuk şeklinden olsa olsa şikâyet ettiklerini, mevcudiyeti iddia olunan Türkiye komünist partisinin mevcudiyetinden haberi olmıyan şahısların mevcut olabileceğini fakat kendisinin *partinin mevcudiyetini kabul ettiğini*, ancak azâ olmadığını, savcının partinin mevcudiyetini ispat yolunda gayret sarfetmesine lüzum olmadığını çünkü partinin mevcudiyetini ispatın maznunların suçluluğunu ispata yetmiyeceğini, iddiaya ve mütalâaya esas alınan ve üzerinde durulan T. K. P. teşkilât prensiplerinin bir nüshasını elde ettiğini, kopya edilerek teksir edildiğini, bu broşürün yazılış tarzından da anlaşılacağı üzere bir nizamname olmadığını, parti teşkilâtının ana prensiplerini izâh ettiğini, komünist partisinin neşriyatının sonuna partinin adını ilâve etmenin bir gelenek halini aldığını ve fakat T.K.P. teşkilât prensiplerinde böyle bir kaydın mevcut olmadığını, üç aylık bültenin ise devamlı surette komünist dünyasının methü senası mahiyetini taşımadığını ve ancak komünizme sempatilerini fikirlerini yaymak suretiyle ifade etmeyi gösterebileceğini, komünist partisi ile alakalarını ve mensubiyeti isbata yetmiyeceğini ve bu üç aylık bültenin komünist partisiyle âlakası bulunmadığını, görüşler adlı yazının aslını tedarik edenin ŞAKİR hakikatte SUPHİ adındaki şahıs olduğunu ve polisin bulamadığı kimseler hakkında ötedenberi olduğu üzere kullandığı tabirle bu şahsı mevhum diye vasıflandırdığını ve görüşlerin komünist partisi neşriyatı olmadığını iddia edemiyecekse de KEMAL ERGİN ve ÖMER LÜTFİ'ye verdiği nüshaların kopyaları olduğunu ve ancak içlerinde komünist partisi neşriyatı olduğunu gösterir kaydın mevcut bulunmadığını, bu yazıyı okumuş olanın okuyanlar için partiye intisaplarına delil olamıyacağını görüşlerin iddiaya rağmen ve hilafına olarak komünist partisine atfedilen yıkıcı gayelerin bir vehim eseri olduğunu gösterecek ibareleri ihtiva ettiğini ve bu yazı ile memleketimizde iktisadi bakımdan her şeyin mahvolmuş olduğu gösterilmediğini, ŞÜKRÜ DİNSEL'in komünist partisinden ihracına dair olan yazının hakiki mahiyetinin mehul olduğunu kendisiyle alâkası olmadığını, Temmuz 1950 tarihli T. K. P. İzmir vilâyet komitesi imzalı raporunda kendisine ulaştırılmadığını veya ulaştırılmak üzere bir başkasına verildiğini gösterir delil bulunmadığını, Ocak 1950 tarihli T. K. P. Ankara komitesi imzalı yazıda T. K. P.den bahsedilmesinin bir şey ispat edemiyeceğini ve T. K. P. Teşkilatında komiteler, kademeler (Mutlak şekilde vilayet komitesi mıntaka komitesi şeklinde belirtildiğini) burada ise Ankara komitesi ibaresinin mevcut olmasının acemi uydurması olduğunu gösterdiğini, duruşmada foto kopyaları okunan yazılarda müdafaası yapılan fikrin; işçi sınıfının diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü icabettirecek mahiyet taşımadığını ve bu fikri anlatmadığını gizli neşriyat yapılmışsa sebebinin kanuni bir neşir vasıtasının bulunmamasından ileri geldiğini, neşriyatı üç kısım altında

belirtebileceğini birinci kısmı yabancı dillerden tercüme edilenlerin, ikinci kısmı bizzat kaleme aldıklarının, üçüncü kısmı da tesadüfen ve meçhul yollardan elde etmiş olduklarının teşkil ettiğini bu neşriyatın hiç birinde de izah edilen fikrin müdafaasının yapılmadığını, KEMAL ERGİN'in İzmir teşkilatı ile muhaberesine dair olan yazıların parti ile ilgili bulunduğu hususunun tahkikatta zorla kabul ettirildiğini ve gizli partinin mevcudiyetine delil teşkil edemiyeceğini, T.K.P. teşkilât prensipleri üzerine tetkikat yapan heyetin verdiği raporun mahiyetinin de iddiaya uygun neticeye varılmasına imkân vermediğini ve hakikatte bu yazının ne bir nizamname ne de bir beyanname olmadığını sadece komünist partisinin teşkilât prensiplerini belirten öğretici mahiyette bir yazı olduğunu, üç aylık bülteninde dünya ve memleket olaylarının Marksistçe izahını yapan ve münferit şahıslara okutulmak gayesiyle kaleme alınan bir yazı olduğunu, şahitlerin ücretli provakatör olduklarını, parti aidat ve yardım paralarının merkeze gönderildiği ve merkezin kendisiyle bağlı bulunduğu iddiasının yersiz olduğunu, gizli komünist partisi içerisine katılmış ve faaliyet göstermiş olduklarını duruşmada beyan eden maznunların 7. fıkradan faydalanma kastiyle hareket ettiklerini, üç aylık bültende yer alan OSMAN NURİ'nin Kore'ye gitmemek için dağa çıktığı haberinin keza partinin mevcudiyetini isbat etmiyeceğini ve ayni zamanda kendisinin ABDÜLKADİR'in ve BEHÇET'in gizli teşkilatla ilgileri bulunduğunun delilini teşkil edemiyeceğini duruşma sırasında elde edilen ve SEVİM TARININ ilk tahkikattaki ifadelerini teyit eder mahiyette olan yazının tahkikat ifadeleri gibi hakikate uymadığını ve bu yazının MİHRİ BELLİ'ye yazılmasına lüzum olmadığını, esas hakkındaki mütalâada gizli komünist partisinin tarihçesini yaparak suça mevzu faaliyetlerle ilgili göstermeğe ve devamı imiş fikrini uyandırmaya çalışıldığını ve bu buna mesnet olarak 1944 yılında yapılan tevkifatta kapatılmış bulunan HIKMET ELİN ile KEMAL ERGİN'i münasebettar kılmaya çalıştığını ve iddia makamı esas hakkındaki mütalaada KEMAL ERGİN'e ait kısımda KEMAL ERGİN'in kendisinin direktifi ile vilayeti idare ettiğini belirttiği halde ek iddianamede Ankara'da kendi sekreterliğinde BEHİCE BORAN ve YAŞAR ÇÖLDEN müteşekkil bir vilayet komitesinin mevcudiyeti iddia edilmekle tezada düşüldüğünü ve Ankara'da bir vilayet komitesi mevcut olduğuna göre KEMAL ERGİN'in direktif altında çalışmasının mevzubahis olamıyacağını direktifle çalıştığı kabul edilirse ekomitenin vücudu hikmetinin kalmıyacağını ve bu tenakusla Ankara'da iddia olunan teşkilâtlı faaliyete mesnet bulmaya çalışmanın telaşının meydana çıktığını, duruşmada belirttiği üzere Marksizm ile alakasının eski olduğunu ve fakat bir komünist olarak memleketi hakkında taşıdığı fikirleri gerçekleştirmek lüzumu ve zaruretini idrak edişinin sonraya rastladığını partiye girmiye karar verdiğini, imkân bulamadığını, komünist partisinin azası olmıyan bir kimsenin parti adına faaliyet göstermesine ve teşkilat kurmasına imkân olmadığı gibi selahiyeti de bulunamıyacağını, T. K. P. Teşkilat prensipleri içersinde partiye kabul şartlarının belirtildiğini ve bu arada tek tek partiye alınmanın izah edildiğni binnetice grup teşkil ederek topyekün partiye katılmasına da imkânı olamıyacağını, yaptığı temasların münferit şahıslarla olduğunu ve bu temaslarda muvaffak olabilmek için gizli neşriyatla fikirlerini yaymayı uygun bulduğunu ve Ankara'da başlayıp İstanbul'da devam eden faaliyetinin münferit mahiyet taşıdığını bunun aksini ifade eden iddia mesnedi delillerden ilk tahkikattaki beyanların tezyike müstenit bulunduğunu ve huzurda maznunların bu noktayı belirttiklerini, partiye girmiş ve parti içerisinde faaliyet göstermiş olduklarını ifade eden ve hakikatte ise kısmen emniyetin ve kısmen de 7. fıkranın tesirleri altında hareket eden maznınların ifadeleri doğru olmamakla beraber bunlar içerisinde ve meselâ ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile TEVFİK DİLMEN'in ifadeleri arasında hakikati ifade eden kısımlarında mevcut olduğunu ifade ile bu iki maznının ilk tahkikatta ve duruşmada vermiş oldukları ifadelerinin bâzı kısımlarını zikriyle bunlar arasında gördüğü tezatları da belirttiği ve iddianın diğer mesnedi olan şahit beyanlarının ise, ücretli ajanların ifadeleri olduğunu T. K. P. Ankara komitesi imzalı tamimin delil kuvvetini haiz bulunmadığını ve bu suretle parti faaliyetinin Ankaraya ait olan kısmının mesnetlerinin çürüdüğünü, bu faaliyetin İstanbuldaki safhasının evvelce de belirttiği gibi münferit temaslar olduğunu, DİLMEN ifadeleri arasında bunların tezahürünü görmenin mümkün bulunduğunu, KEMAL ERGİN İstanbula gelirken İstanbulda HALİL YALÇINKAYA ile temasa geçmesini söylediği ve İstanbula geldikten sonra da YALÇINKAYA vasıtasiyle KEMAL ERGİN'i bulduğu, tütüncüler arasında teşkilat kurmasını veya teşkilâtı genişletmesini söylediği iddialarının yersiz bulunduğunu, Nuhun Gemisi, Barış ve buna benzer dergilerin direktifi ile yayınlandığı iddiasının mesnetsiz bulunduğunu ve İstanbuldaki komitelerin teşekkül ve faaliyetlerinden bunlara ŞEVKİ AKŞİT ve ENVER GÖKÇE'nin karışmış bulunduklarından haberdar olmadığını, MEHMET BOZIŞIK'la iddiaya uygun teması bulunmadığını ve bu şahıstan bir isim listesi alarak DİLMEN'e vermediğini, BOZ MEHMET'i Cihangir toplantısına çağırdığı iddiasının vârit olmadığını, HALİL YALÇINKAYA, CELAL BENNECİ ve kendisinden müteşekkil faal komitenin hayal mahsulü bulunduğunu Ankaradan İstanbula geldikten sonra duruşmada be-

lirttiği gibi temasları olmuşsa da suçla ilgisiz bulunduğunu, ABDÜLKADİR ile olan münassebetinin mahiyetini duruşmada izah ettiğini ve adı geçene üç aylık bülten ile T. K. P. teşkilât prensiplerini vermediğini, TEVFİK DİLMEN ile tanışma şeklini ABDÜLKADİR'in duruşmada izah ettiğini, TEVFİK DİLMEN'in ifadelerinin doğru olmadığını, bunlar içerisinde ABDÜLKADİR'in gizli parti ile ve gizli faaliyetle ilgisinden TEVFİK DİLMEN'e bahsetmediğinin de anlaşıldığını ve ABDÜLKADİR ile olan temasının bir parti teması şeklinde kabulü iddiasının yersiz bulunduğunu, DİLMEN'in Görüşleri ve diğer neşriyatı ABDÜLKADİR'e verdiğini ifade ettiğini, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın asker olduğunu dahi bilmediğini, polis raporlarının da bunu gösterdiğini MİHRİ BELLİ'nin memlekete gelmesi üzerine irtibat maksadiyle mektup gönderip cevap aldığı iddiasının ve Cihangirde bu toplantıya katıldıkları iddia edilen şahıslar ile birlikte buluşmuş ve faaliyeti izah etmiş olduğu iddiasının yersiz bulunduğu ve TEVFİK DİLMEN'in beyanlarının bu iddiaları ispat etmekten uzak olduğunu, REŞAT FUAT BARANER, AHMET FIRINCI, ile aralarında iddiaya uygun teması olmadığını, Yenimahallede yapıldığı ileri sürülen toplantının vâkit olmadığını ve kendisinin hiç bir ifadesine bu gibi parti toplantısı yaptığından bahsetmediğini, ancak tazyik sonunda bu toplantının kır gezintisi şeklinde yapıldığını kabul ettiğini, bununsa tevilli ikrar mahiyetinde olmadığını, Berlin festivaline gidecek şahıslara para verdiği ve orada yapacakları faaliyete elverişli malzemenin temininine tevessül ettiği iddialarının da gayri vâkit bulunduğunu SEVİM TARI ile yaptıkları görüşmelerde gizlilik olmadığını, NÂZIM HİKMET'e plâk göndermediğini ve SADUN AREN'in Komünist Partisi âzası olduğu vebu sebeple aralarında münasebetleri bulunduğu iddialarının da vâkit olmadığını, SALİM ALTİNEŞ'le olan temasları belirtirken tezada düştüğünü, YAŞAR ÇÖLÜN beyanlarının hukukî kıymeti olmadığını, İleri Jön Türkler Birliğine SEVİM TARI'yı göndererek bu birliği kendi görüşüne uygun faliyete sevketmeğe çalıştığı iddiasının gayri vâkit olduğunu ve bu meyanda ileri sürülen dış faaliyetle ilgili iddiaların kanunî delillerle ispat edilemediğini, dış memleketlerde bulunan partililerle irtibat tesis etmek ve müşterek faaliyet teminine çalışmak ve bu maksatla dış büro denilen grupun teşkilinde rol oynamak ve NÂZIMLA münasebet tesis etmek iddialarının Marsilya irtibatı iddiasının keza vâkit olmadığını, ENVER GÖKÇE ve ŞEVKİ AKŞİT ile gizli teşkilâtla ilgili teması olmadığını ŞEVKİ AKŞİDİ cezaevinde tanıdığını, MACİT BİLGE ile iddiaya uygun münasebeti olmadığı gibi KEMAL ERGİN'e İzmirle muhabere etmesini söylemediğini, HOŞBAY ve SINDIR adreslerine gelen mektup ve paraların ERGİN ve DİLMEN vasıtasiyle kendisine ulaştırıldığı iddialarının da hakikatle alâkası olmadığını, iddia olunan yedek fiili komitenin teşekkül etmediğini ve böyle bir şey düşünülmüş olsa o zaman merkez komitesi içerisinden seçilecek şahıslardan terekküp etmesi gerekeceğini, halbuki yedek komiteye seçildikleri iddia edilen şahısların merkez komitesi âzası olmadıklarını ve TEVFİK DİLMEN'in de toplantının yapıldığı yerde bulunduğu halde toplantıya katılmamış olmasının iddianın yersizliğini göstermeğe kâfi bulunduğunu, duruşmada belirtiği gibi 1947 senesinden itibaren Komünist Partisini aradığını, bu maksatla İstanbula geldiğini ve fakat partiye girmek imkânını bulamadığını, tahkikatta komünist olarak kimleri tanıdığı sorulduğunda 1944 yılında Ankarada komünist olduklarını kabul eder yollu ifadelerini duyduğu kimseleri saydığını ve bunu sorgu hâkiminin bilgilerinin doğru olabileceğini söylemek suretiyle ifade ettiğini, gerek tahkikat sırasında ve gerekse duruşmada beyanları arasında esaslı bir farkın mevcut olmadığını, mevhum merkez komitesi hakkındaki beyanının da aynı mahiyeti taşıdığını, iddia makamının komünist partisi mensuplarının Halk Partisi köşe başlarını kapmayı ve bu suretle iktidarı ele geçirmeyi düşündüklerini iddia etmesinin vâkit olamıyacağını, komünistlerin bunun hayal peşinde koşmak olduğunu takdir ettiklerini, iddia makamının aleyhindeki iddiaları yaparken kifayetsizliğini ve delil noksanını görmüş olması ebebiyle bir de kendisinin yapması lâzım gelen bir çok şeyleri başkalarına yaptırdığını ileri sürdüğünü ve fakat bu işleri neden kendisinin yapması lâzım geldiğini belirtemediğini, yapıldığı iddia edilen işlerin emir ve direktifi ile yapıldığına dair ileri sürülen delilin ilk tahkikattaki beyanlar olduğunu halbuki bunların yekdiğeri ile tezat teşkil eden noktaları ihtiva ettiklerini, tahkikat sırasında şaşırtılması için yüzlerce sualin emniyet mensupları ile birlikte tevcih edildiğini ve tahkikatın devamı boyunca işkence gördüğünü, 24 saatten fazla içinde yaşanılması mümkün olmıyan hücrelerde iki seneye yakın bir zaman kaldığını ve bunun tevlit ettiği hâleti ruhiye içerisinde bulunan bir adamın ifadeleri arasında yekdiğeri ile mütenakız beyanlar bulmanın kolay olduğunu, tahkikat sırasında iddia makamı ile aralarında geçen bâzı münakaşalar sebebiyle duruşmada sual tevcih ederek tavzihini istemeyişi sebebinin nasıl olsa reddedileceği düşüncesinden ileri geldiğini bir müddet evvel B. M. Meclisince insan haklarını ve ana hürriyetleri koruma sözleşmesini kabul ettiğini ve bu sözleşme karşısında T. C. K. nun 141 nci ve 142 nci maddeleri hükümlerinin aykırılık ifade ettiğini, mezkûr sözleşmenin kabulü ile bu sözleşmede bahsi geçen hürriyetlerin korunmasını Meclisin kabul etmiş olduğunu ve bunun neticesi ola-

rak ta antlaşma daha sonra kabul ve 19 Mart 1954 tarihinde Resmi Gazete ile ilân edildiğine göre vâzii kanunun T. C. K. nun 141 nci ve 142 nci maddelerinin kaldırılmasını zımnen kabul ettiğini ifade ile antlaşmanın 25 nci, 26 ncı, 28 nci, 9 ncu, 10 ncu, 11 nci maddeleri ve 17 nci, ve 18 nci ve 64 ncü maddesi üzerinde tahliller yaparak T. C. K. nun 141 nci maddesinin hükümlerinin tatbik edilmemesi gerektiği neticesine varmış bulunduğunu ve duruşma sırasında faaliyetinin mahiyetini izah ve meri kanunlar müvacehesinde suçlu bulunduğunu ifade etmiş ise de, şimdi kanaatini değiştirdiğini, sözleşmenin meriyete girmesiyle 141 nci madde zımnen ortadan kaldırılmış bulunacağından suçunun da kendiliğinden ortadan kalktığını ve esas hakkındaki mütalâada adliye encümeni mazbatalarından Başvekâlet kararlar Md. tezkerelerinden bahsedilmekle isnadı altında bulundukları faaliyetin T. C. K. nun 141 nci maddesi şümulüne sokulabilmesi yolunda gayret gösterildiğini, halbuki ortada suç sayılacak bir fiili bulunmadığını, kanunların sarih olarak suç saymadıkları fiiller için kimseye ceza verilemiyeceğini, işlendiği iddia olunan fiil anayasaya ve insan hakları sözleşmesine aykırı olan kanunlarla suç olarak tavsif edilemiyeceğinden dâvanın sukutu hususunda karar ittihazını talep ve müdafaa etmiştir.

ZEKİ BAŞTİMAR müdafaasının başında vazife noktasına temas etmiş ise de; kararın ilk kısmında vazife noktasına karşı dermeyan olunan def'iler cevaplandırılmış ve hangi sebeplere binaen yerinde görülmemiş oduğu belirtilmiş bulunduğundan burada ayrıca cevaplandırılmamıştır. Yine maznun müdafaasında kanunî unsurlara ve bu meyanda cebir unsuruna temasla T. C. K. nun 141 nci maddesinde yazılı suçu teşkil edecek fiili bulunmadığını ileri sürmüş ise de; kanunî anasır kararın ilk kısmında izah edildiği şekilde fiilinde mevcut kabul edildiği ve kanaat getirildiği cihetle müdafasının bu kısmına da itibar olunmamıştır. ZEKİ BAŞTİMAR müdafaasının mühim bir kısmında duruşmadaki beyanlarına uygun şekilde mazı.unların bâzıları ile yaptığı temasları kabul ve izah etmiş, ancak bunların parti münasebeti olmadığını, kendisinin gizli komünist partisine girmek istemesine rağmen, partiyi bulamadığını ifade etmiş ise de; yukarda doğruluğu kabul ve tebarüz ettirilen ilk tahkikat ifadelerinin muhtelif yerlerinde 1946 senesinde dağılmış bulunan parti teşkilâtını derleyip toplamak üzere bizzat faaliyete geçtiğini ve dağınık bir şekilde çalışan parti mensuplarını bir araya getirmek amacı ile harekete geçmiş bulunduğunu ifade etmiş bulunmasına ve duruşmada sabit olan faaliyet şeklinin de bunu gösterdiğine nazaran ve heyetimizce de tam olarak kanaat getirilmiş bulunduğundan temasların parti faaliyeti mahiyetini taşımadığı noktasına mâtuf müdafaası da yerinde görülmemiştir. Maznunun müdafaasının mühim bir kısım duruşmadaki ifadelerini tekrarlamaktan ibaret bulunmuş ve son kısımlarında ise, duruşmada hareketinin bir suç teşkil ettiğini kabul ettiğini ve fakat B. M. M. since insan haklarını ve ana hürriyetleri koruma sözleşmesinin kabulü ve 19 Mart 1954 tarihinde Resmî Gazete ile neşredilmiş bulunması karşısında artık kendisini suçlu görmediğini, mezkûr sözleşmenin kabulü ile T. C . K. nun 141 ve 142 nci maddelerinin zımnen ortadan kaldırılmış olduğunu kabul edildiğini ileri sürmüş ise de; HAYATİ SENCAR'a ait karar kısmında bu noktalar ve mezûr maddelerin anayasaya olan aykırılıkları iddiaları etraflı olarak cevaplandırılmış ve bu sebepler müvacehesinde ZEKİ BAŞTİMAR'ın iddiaları da yerinde görülmemiştir. Maznunun çok uzun olan müdafaası müsnet suça karşı kendisini hukukî bakımdan müdafaa etmekten ziyade komünist partisinin propagandasını yapar mahiyette olduğu müdafaanın tarzı tahririnden açıkça anlaşılmaktadır. Bu da maznunun duruşmada olduğu gibi müdafaa sırasında da aynı gaye uğrunda faaliyetten geri durmadığını göstermiş ve mahkememize o yolda kanaat gelmiştir.

ZEKİ BAŞTİMAR'ın yukarda belirtilen beyanları ve izhar olunan kanaat müvacehesinde, dağılmış bulunan parti teşkilâtını bir araya toplayıp faaliyete (Teşkilâtlı bir şekilde) geçirdiği ve bu suretle parti içerisinde en üst kademlerde yer işgal ettiği ve bilhassa İzmir, Ankara, İstanbul vilayetlerindeki faaliyetin organize edilmesini temin yolunda gayret gösterdiği sabit olmuş ve kanaat ta getirilmiş bulunduğundan ve fiilinde T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin kanuni unsurlarının mevcut olduğu anlaşıldığından hareketine uyan mezkûr maddenin 1. ve 3. fıkraları gereğince ve gizli komünist partisi içerisinde gösterdiği faaliyet derecesi ve işgal ettiği mevki nazara alınarak takdiren ve teşdiden *on sene* müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi uyarınca *üç sene dört ay* Amasya'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, aynı kanunun 31. maddesine göre âmme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, 36. maddeye göre kararın yukarı kısımlarında mahiyetleri belirtilen komünizmle ilgili ve yasak kitapların müsaderesine, diğerlerinin maznuna iadesine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelim 48. maddesi uyarınca 200 lira harç ödemesine, As. M. U. K.nun 277. maddesine tevfikan mevkuf kaldığı müddetin mahkumiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına, T. C.K.nun 141. maddesinde yazılı cezanın âzami haddine hükmedilmiş bulunduğundan As. C. K.nun 148. maddesinin B. bendinin tatbikine (Aynı kanunun 50. maddesi nazara alınarak) mahaal olmadığına;

ENVER GÖKÇE:

20 Kasım 1951 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan ENVER GÖKÇE gizli komünist cemiyete girmek ve bu cemiyet içerisinde faaliyet göstererek muhtelif hücre ve komitelere katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında; T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talebedilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında bu iddiasını tekrarlamıştır.

Maznun ENVER GÖKÇE ilk tahkikat sırasında yapılan sorgularında suçunu ikrar ettiği halde duruşmada Gizli komünist partisine katılmadığını ve bu parti içersinde komite ve hücre faaliyeti göstermemiş, vilayet komitesine katılmamış bulunduğunu, ancak; (Sahife 77 ilâ 83) komünizm lehinde bazı faaliyetlerde bulunduğunu, 1949 yılında Ankarada bulunduğu sırada Türkiye Gençler Derneğine girmiş ve komünist fikirleri benimsemiş olduğunu, bu sebeple de gerek kendisi gibi düşünen ve gerekse sol temayüllü olan veyahut Demokratik fikirler taşıyan kimselerle bu muhit içersinde temas ettiğini, dernek muhitinde MELAHAT TÜRKSAL, NURAN ERTAN, NECDET GÜNÇAKIN; AHMET ARİF ÜNAL, HAYATİ TÜNÜN, NECAT ANIK ile temasta bulunmuş ise de; bu şahısların Doktriner fikirlere sahip bulunmadıklarını sadece demokratik düşünceli olduklarını, 1947:1948 yıllarında KEMAL ERGİN ile de tanıştığını, KEMAL ERGİN'le iki komünist nasıl konuşursa o şekilde konuştuklarını; KEMAL ERGİN vasıtasiyle komünizm mevzuunda sahibi salâhiyet bir şahıs olarak ZEKİ BAŞTİMAR ile de tanıştığını, bu tanışmanın Ankara'da su deposu yanında vaki olduğunu, KEMAL ERGİN'in kendisine Maoçetung'u, kendisinin de ERGİN'e Diyalektik Materyalizmi verdiğini, ZEKİ BAŞTİMAR'ın su deposuna geldiği sırada ortaya Ö. L. TUNÇAY, BEKİR KARAYEL'in de gelmiş olduklarını, bir müddet sonra BEKİR KARAYEL'in ayrıldığını ZEKİ BAŞTİMAR; Ö. L. TUNÇAY ve kendisinin birlikte gezdiklerini ve aralarında dünya meselelerini ve Emperyalist mefkûreli rejimleri görüştüklerini ve kendisinin o tarihten sonra Ö. L. TUNÇAY ile de ayrıca bu mevzuları görüştüğünü, 1950 yılı şubatına kadar Ankara'da kaldığı müddet zarfında Z. BAŞTİMAR ile temasının devam ettiğini, nihayet Z. BAŞTİMAR'ın İstanbul'a gitmesi 1949 yılı içerisinde mevzubahis olunca mektuplaşmıya ve temasa devama karar verdiklerini, bu cümleden olmak üzere İstanbul'a iki gidişinde de ZEKİ BAŞTİMAR ile görüştüğünü, İstanbul'a ikinci gidişinde vaki görüşmelerinde dünya meselelerinden bahsetmekle beraber BAŞTİMAR'ın MUSTAFA SUPHİ'nin resimlerinden de bahsederek güvenebileceği arkadaşlarına bunlardan verebileceğini, resimlerin KEMAL ERGİN'de bulunduğunu söylemesi üzerine Pehlivanlı kahveye giderek KEMAL ERGİN'i bulmuş ve ondan mezkûr resimleri almış, Ankara'ya gittiğinde Ö. L. TUNÇAY ve AHMET ARİF ÜNAL'a vermiş bulunduğunu, AHMET ARİF ÜNAL, HİLMİ ARTAN, ŞEVKİ AKŞİT, ASAF ERTEKİN, CAHİT GÜÇLÜ, NECDET GÜNÇAKIN, ÖZER SAĞNAK, MÜMTAZ GÖKTÜRK, CEMAL GÜROL, YILMAZ ÇOLPAN ile de arasında tanışma mevcut ise de birlikte parti faaliyeti göstermediklerini; 1950 yılında Yıldız'daki talebe yurduna tayin edilip İstanbul'a geldikten sonra, tevfik edildiği sırada tanıdığı ve komünist olduğunu bildiği TEVFİK DİLMEN'le de aynı mahiyete görüşmeler yaptığını, DİLMEN'in kendisine Ortaköy muhitindeki tütüncüler arasında sendikalist fikirlere sahip insanlar bulunduğundan ve onların münevverlerle temaslarının iyi olacağından bahsetmiş ve bunun neticesi olarak SEYİT ATILAL, ARİF NANAK, MUSTAFA TOPRAK ile tanıştığını, bu şahıslarla olan temasında kendisine sendika nizamnamesinin Hükümetin ve patronun arzusuna göre hazırlanmış olmasında, idarenin tek şahsa bırakıldığından şikâyet etmiş olduklarını, kendisinin de nasıl olsa lazım geldiği hususunda fikir vermiş ve o sırada Ortaköy yurdunda bulunduğu için (1950 temmuzundan sonra) sık sık bu şahıslarla temas ettiğini, onlardan aldığı sendika nizamnamesini istediği üzerine DİLMEN'e verdiğini; bu arada İBRAHİM ATILAL, YAŞAR ÖZŞANSAL ile tanıştığını, YAŞARI DİLMENİN TANITTIĞINI, Tütün işçileriyle yaptığı görüşmeler sırasında sendika kongresi sebebiyle bazı sendikalistlerin listesinin tesbit edildiği bir vakıa ise de; bu şahısların kimler olduklarını hatırlamadığını, YAŞAR ÖZŞANSAL ve SEYİT ATILAL'ın daha iyi malumat verebileceklerini, ŞEVKİ AKŞİT ile de İstanbul'da az bir teması olduğunu, KADRİ BULDU'yu tanımadığını, NECİL ve GÜN TOGAY'ı tanıdığını, aralarında İBRAHİM KIRAY'ın adresini kararlaştırarak NECİL TOGAY'ın Fransa'dan sendikalizme, Marksizmin nazari bilgilerine müteallik bazı neşriyatı göndermesi hususunda anlaştıklarını, fakat bunları göndermediğini; bir iki gazete geldiğini, bunlardan birini DİLMENE verdiğini adıgeçen şahıslardan hiç birisinden para almadığını, İBRAHİM ATILAL, YAŞAR BEYAZTEKE'ye okumaları için neşriyat vermediğini, bu şahıslara T.K.P. Teşkilât prensiplerini şahsen okuduğunu (AHMET ARİF ÜNAL'ın ikazından sonra bu beyanını değiştirerek adıgeçenlere T.K.P. Teşkilât prensiplerini okumadığını söylemiştir.) ZEHRA KOSOVA'yı SEYİT ATILAL'ın yanında görerek tanıdığını, Kadırga yurdunda iken ZEKİ BAŞTİMAR'a Kumkapı'da tesadüf ettiğini, DİLMEN'in kendisine verdiği T.K.P. teşkilat prensiplerini okuduktan sonra kendisin-

de, partinin mevcut olup olmadığı, varsa âzası durumuna girmiş bulunup bulunmadığı hususunda şüphe uyandığından ZEKİ BAŞTİMAR'dan sormuş mezkur belgeyi okumakla üye olunamıyacağı cevabını almış bulunduğunu; bu meyanda BAŞTİMAR'ın nazari olarak gizlilikten, parti kademelerinden, üst kademeler ile aşağı kademeler arasında olması lâzım gelen temasın şeklinden bahsettiğini söylemiş ve bu suretle iddianamede yazılı hususların bir çoğunu, buluşmaları, patili şahıslarla olan temaslarını kabul ve ikrar etmiş ve ancak parti faaliyeti olmadığını söyliyerek tevile çalışmıştır.

İddianameye göre Ankara ve İstanbul'da ayrı ayrı zamanlarda faaliyet gösterdiği iddia edilen ENVER GÖKÇE, kendisinin BEHİCE HATKO tarafından partilendiğini tahkikat sırasında ifade etmiş ise de, bu husus başka bir beyanla teyit edilmediğinden BEHİCE HATKO hakkındaki karar kısmında izah edildiği üzere vârit görülmemiştir. Ancak; ENVER GÖKÇE'nin partili olduğuna ve gizli komünist (Cemiyete) partisine girmiş ve parti içinde daha Ankara'da iken faaliyet göstermiş ve İstanbul'da da bu faaliyetine devam etmiş olduğu duruşma sırasında suçlarını ve bu meyanda ENVER GÖKÇE ile olan parti çalışmalarını tekrar eden maznunların beyanlarından, YAŞAR ÖZŞANSAL; NECDET GÜNÇAKIN'ın şahadetlerinden anlaşılmış ve kanaat getirilmiştir.

ASAF ERTEKİN sekreterliğinde kurulmuş olan hücreye katıldığı ve bu hücrede CAHİT GÜÇLÜ'nün de bulunduğu iddiası, 1945-46 senelerine raslıyan hadiselere taallûk etmesi ve tatbikata başlama tarihine nazaran ortada zaman aşımı mevcut bulunması, diğer taraftan iddiayı teyit eden bir beyana da raslanılamaması karşısında ENVER GÖKÇE'nin mücerret ikrarına dayanılarak bu hücrenin kurulmuş olduğu sabit görülmemiş ve BEHİCE HATKO hakkındaki karar kısmında da aynı kanaat izhar edilmiştir.

Maznunun Türkiye Gençler Derneğine girdiği; dernek faaliyetine katıldığı ve derneğin komünizmle ilgili faaliyet gösterdiği iddialarının ortaya atılması sonunda, tevkif edilmiş ve fakat neticede milli haysiyeti rencide eder mahiyette faaliyet gösterdiği sabit görülmiyerek beraatine karar verilmiş olduğu ve 1 Ağustos 1948 tarihinden 3 Kasım 1948 tarihine kadar mevkuf kaldığı (Duruşma dosya 6, sıra E/115-6) da mevcut Ankara 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 7 Şubat 1949 tarih ve 1949/4 karar sayılı olup 28 Nisan 1949 tarihinde tasdik edilmek suretiyle kesinleşen ilamından anlaşıldığı gibi maznun da derneğe ve faaliyetine katıldığını kabul ve ikrar etmiştir.

ENVER GÖKÇE'nin Ankara faaliyeti sırasında ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde kurulan hücreye MELAHAT TÜRKSAL ile birlikte katıldığı ise, ŞEVKİ AKŞİT ve MELAHAT TÜRKSAL'a ait karar kısımlarında da izah edildiği üzere MELAHAT TÜRKSAL'ın (Dosya 14, sahife 903) te mevcut olup hücrenin kurulduğunu ŞEVKİ AKŞİT'e aidatını verdiği belirten ifadesi ve maznun GÖKÇE'nin (Dosya 15, sahife 703) te mevcut olup yekdiğerini teyit eder mahiyette olan ifadesinde anlaşılmış ve maznunun duruşmada, inkara saptığına kanaat getirilmiştir.

Bilahare ŞEVKİ AKŞİT'in ayrılması üzerine kendisi sekreter olmak üzere MELAHAT TÜRKSAL ve NURAN ERTAN'dan müteşekkil hücreyi teşkil ettiği iddiası ise; adı geçenlere ait karar kısımlarında da izah edildiği üzere yalnız ENVER GÖKÇE'nin ikrarına dayanması ve başka bir delil ile teyit edilmemesi, NURAN ERTAN ve MELAHAT TÜRKSAL taraflarından da teşekküllü ifade edilmemiş olması sebebiyle sabit görülmemiştir.

1949 yılında AHMET ARİF ÜNAL'i partilediği, adı geçenin (Dosya 21, sahife 325) te mevcut açık beyanı ve ENVER GÖKÇE'nin (Dosya 18, sahife 1068, 1071) açık ikrarı ile sabit olmuştur. AHMET ARİF ÜNAL partilendikten sonra ENVER GÖKÇE'ye bağlanmıştır. Ancak,HİLMİ ARTAN'ı da iştirak ettirecek birlikte hücre kurduğu iddiası başka bir delil ile teyit edilmemiş olduğundan sabit görülmemiştir. Maznunun kendisine bağlı olan A. A. ÜNAL'a Diyalektik Materyalizmi (Daktilo ile yazılmış şekilde) okuttuğu ve LENİN Meseseleleri adlı bir yazıyı da okudukları mevcut beyanlarından anlaşılmıştır.

Diğer taraftan ENVER GÖKÇE'nin İLHAN BAŞGÖZ'ü de partilediği, yine (Dosya 17, sahife 1071) de mevcut ifadesini teyit eden İLHAN BAŞGÖZ'ün (Dosya 23, sahife 903) te mevcut beyanından anlaşılmış ve sabit görülmüştür. Maznun partilediği bu şahıslardan parti aidatlarını da almıştır.

Maznunun, ŞEVKİ AKŞİT'in İstanbul'a gitmesinden sonra ve duruşmadaki açık beyanından anlaşıldığı üzere KEMAL ERGİN ile temas temin ettiği birlikte komünist mevzuları görüştükleri; bilâhare KEMAL ERGİN'in kendisini ZEKİ BAŞTİMAR'a tanıştırdığı, bu buluşmanın Su Deposunda vâki olduğu KEMAL ERGİN'in (Duruşma sahife 32), ZEKİ BAŞTİMAR'IN (Duruşma Sahife 394) bu hususu teyit eden beyanlarından anlaşılmıştır.

ENVER GÖKÇE, ZEKİ BAŞTİMAR ile temaslarının devamı sırasında yine Su Deposu civarında ZEKİ BAŞTİMAR, Ö. L. TUNÇAY, BEKİR KARAYEL'in iştirakiyle bir toplantı yaparak orada Ankara vilayet komitesini teşkil ettikleri ve sekreterliğe Ö. L. TUNÇAY'ın getirildiği ise, maznunun duruşmada bu toplantı ve buluşmanın vâki olduğunu kabul eden, fakat parti faaliyeti ile ilgisi olmadı-

ğını ifade eden tevilli ikrarı hakikatti açık beyanı, Ö. L. TUNÇAY'ın tahkikatta ve duruşmadaki (Duruşma sahife 66, 67) sârih beyanı BEKİR KARAYEL'in (Dosya 20, sahife 191) de mevcut beyanı ve ZEKİ BAŞTİMAR'ın tahkikatta açık, duruşmadaki tevilli ikrarı ile sabit olmuş ve heyete de bu hususta tam bir kanaat gelmiştir. Maznunlar müvacehede duruşmadaki gibi beyanda bulunarak iddiayı ve komite teşekkülünü reddetmiş iseler de, bu halin inkârda ısrara devamlarından ileri geldiği neticesine varılmıştır.

ENVER GÖKÇE'nin Ankara faaliyeti sırasında NECDET GÜNÇAKIN'a Gizli Komünist Partisi'nin mevcudiyetinden bahis ve hücre faaliyeti göstermesini tavsiye ettiği hücrelerin mahiyetlerini izah ve mütaakiben de tertiplediği bir randevu ile NECDET GÜNÇAK'ın AHMET ARİF ÜNAL ve MUZAFFER ARABUL ile temasını sağladığı ve neticede adı geçenlerin bir hücre kurdukları, ENVER GÖKÇE'nin duruşmadaki inkârına rağmen, yeminle dinlenilen şahit NECDET GÜNÇAKIN'ın şahadetinden (Duruşma sahife 624) AHMET ARİF ÜNAL'ın (Dosya 21, sahife 325), MUZAFFER ARABUL'un (Dosya 21, sahife 334-337) de mevcut olup hücrenin teşekkül ettiğini ve faaliyetinin NECDET GÜNÇAKIN'ın Yedek Subay Okuluna, MUZAFFER ARABUL'un Trabzona gitmesine kadar devam ettiğini ifade eden açık beyanlarından anlaşılmış ve kanaat getirilmiştir. ENVER GÖKÇEN'in İstanbul'a gidişlerinde de ZEKİ BAŞTİMAR'la temas ettiği tahkikattaki açık ve duruşmada yukarki kısımda belirtilen şekildeki vakıayı kabul, parti teması olmadığını ifade eden beyanından anlaşılmıştır. Maznun bu gidişlerinde parti neşriyatı cümlesinden olan MUSTAFA SUPHİ'ye ait resimleri alarak Ankara'ya getirmiş, AHMET ARİF ÜNAL ve Ö. L. TUNÇAY'a vermiştir ki, bu da maznunun AHMET ARİF ÜNAL ile olan parti temasının diğer bir delilini vermiştir. Olayı maznun duruşmada da kabul ve ikrar etmiştir.

ENVER GÖKÇE 1950 yılı şubatında İstanbul'a gelerek vazifeye başladıktan sonra da faaliyetine devam etmiş, bu cümleden olmak üzere ZEKİ BAŞTİMAR, TEVFİK DİLMEN ile temaslarda bulunmuştur. TEVFİK DİLMEN bu temasın, KEMAL ERGİN'in kendisine ŞEVKİ AKŞİT ve ENVER GÖKÇE'den bahsetmesinden sonra vâki olduğunu (Dosya 13; sahife 113) belirtmiştir ki; bu da ENVER GÖKÇE'nin beyanının teeyyüt ettiğini göstermiştir. Maznunun ve ZEKİ BAŞTİMAR'ın beyan ve kabul ettikleri üzere ENVER GÖKÇE'nin ZEKİ BAŞTİMAR ile buluşmalar yaptığı (Dosya 12, sıra 71) de mevcut 22 Ekim 1961 tarihli polis takip raporundan da anlaşılmıştır. Raporda ENVER GÖKÇE ile ZEKİ BAŞTİMAR'ın 21 Ekim 1951 tarihinde Kumkapı'da buluştukları belirtilmiş ve delilerin ikamesi sırasında bu rapor okunduğunda maznunlar rapor muhtevasına karşı itirazda bulunmamış, sadece bunun buluşma olmayıp tesadüf olduğu yolunda beyanda bulunmuşlardır.

ENVER GÖKÇE duruşmadaki ifadesinde de kabul ettiği üzere TEVFİK DİLMEN ile temasından sonra SEYİT ATİLAL ile tanışmış ve o tarihte Tütüncüler Komitesini teşkil etmekte olan MUSTAFA TOPRAK, ARİF NANAK'ı da SEYİT vasıtasiyle öğrenmiştir. ENVER GÖKÇE'nin SEYİT ATİLAL ile tanıştırılması sırasında tanınmış olan partililerle tanınmamış olan partililerin ayrı ayrı çalıştırılmaları esası kabul edildiğinden SEYİT ATİLAL'ın YAŞAR ÖZŞANSAL ile olan teması da kesilmiş ve o da ENVER GÖKÇE'ye bağlanmıştır. ENVER GÖKÇE, SEYİT ATİLAL ile tanışıp temasa başladıktan sonra SEYİT ATİLAL'ın ve ona bağlı partililerin aidatlarını SEYİT ATİLAL'dan almıştır (Dosya 14, sahife 34). Ayrıca YAŞAR ÖZŞANSAL'ın ve ona bağlı partililerin aidatlarını da YAŞAR ÖZŞANSAL'dan alarak yukarıya ulaştırmıştır. Bu husus YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadetiyle de sabittir (Duruşma sahife 635).

ENVER GÖKÇE tütüncüler ile temas ve faaliyet gösterdiği sırada KADRİ BULDU ile randevulu şekilde Dolmabahçe'de saat kulesi dibinde buluşmuş ve parolayı bildirmek suretiyle yekdiğeriyle anlaştıktan sonra kendisini (OSMAN) adı ile tanıtmış, KADRİ BULDU'dan şahsi durumu hakkında malûmat aldıktan sonra mütaakip randevuyu kararlaştırarak ayrılmıştır. Bu buluşmalarında ENVER GÖKÇE yeni eleman temini lüzumundan bahsetmiş ve KADRİ BULDU'yu KEMAL DAYAN ile de tanıştırmıştır. Ayrıca verdiği direktifle KADRİ BULDU'yu bazı irtibat işlerinde de kullanmıştır. Yine bu faaliyet içerisinde ENVER GÖKÇE, SEYİT ATİLAL yanında gördüğünü kabul ettiği ZEHRA KOSOVA'ya parti faaliyetine, hiç değilse sendika faaliyetine katılması hususunda teklifte bulunmuş ise de, red cevabı aldığından müşterek faaliyeti temin edememiştir. Bu hususlar adıgeçenlerin tahkikatta mevcut açık beyanlarından anlaşılmış ve ENVER GÖKÇE'nin ifadelerini teyit eder mahiyette oldukları görülmüştür. ENVER GÖKÇE'nin tütüncüler grubu ile ilgili faaliyeti sırasında hücrelilerin durumları ile ne dereceye kadar alâkalanmış ve hangi hudutlara vukuf kesbetmiş olduğu, tanınmamışlar grubuna dahil olan ve YAŞAR ÖZŞANSAL'a bağlı bulunan EŞREF BİLKİYE, SALİH BAŞDURAK, MEHMET EMİN ATILAL, TAHİR HALLAÇOĞLU, MUAMMER TAMKAN, HALİL ÇALIŞIR, AHMET KONUK, AHMET BACAK, İSMET ORAN, HÜSEYİN ÖZAKSEL...e ait karar kısımlarında izah edilmiştir.

ENVER GÖKÇE'nin kendi sekreterliğinde YAŞAR BEYAZTEKE ve İBRAHİM ATILAL'den müteşekkil bi hücre kurduğu da adı geçen maznunlara ait karar kısımlarında izah olunduğu üzere, YAŞAR BEYAZTEKE'nin hücrenin kurulduğunu anlatan (Dosya 14, sahife 424) beyanı, ENVER GÖKÇE'nin duruşmadaki reddi hilâfına olarak tahkikatta (Dosya 13, sahife 130) da mevcut beyanından anlaşılmış ve sonradan ifadesinden rücu etmekle beraber adı geçenlere T.K.P. teşkilat prensiplerini okumuş olduğunu duruşmada beyan etmesinden anlaşılmış ve hücrenin teşekkülüne, ENVER GÖKÇEN'in ikaz üzerine inkâra saptığına kanaat getirilmiştir.

ENVER GÖKÇEN'in Beyoğlu mıntıka komitesi sekreterliğini yaptığı ve bu komitesinin YAŞAR ÖZŞANSAL ve HALİL ÇALIŞIR'ın iştirakleri ile kurulmasına karar verildiği, adı geçen maznun HALİL ÇALIŞIR'ın randevu mahalline gittiği ve fakat ENVER GÖKÇE'nin gelmemesi sebebiyle buluşmanın vâki olmadığı, HALİL ÇALIŞIR'a ait karar kısmında da belirtildiği üzere TEVFİK DİLMEN 'in (Duruşma sahife 42) de mevcut beyanından şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın (SAHİFE 635) yeminli şahadetinden, HALİL ÇALIŞIR, ENVER GÖKÇEN'in tahkikattaki beyanlarından anlaşılmıştır. Her ne kadar komitenin ÜÇLÜ olarak teşekkülü kararlaştırılmış ise de; müşterek faaliyetin temin edilemediği ve ancak ENVER GÖKÇEN'in Beyoğlu mıntıkasında yapılacak faaliyetin mesuliyetini deruhte etmiş olduğu anlaşılmıştır.

ENVER GÖKÇEN'in TEVFİK DİLMEN tarafından bildirilen randevu ile GÜN TOGAY ve NECİL TOGAY ile temas ettiği ve onlar eliyle Paris'ten Marksist neşriyat getirmeğe teşebbüs ettiği tahkikattaki açık ikrarı (Dosya 15, sahife 510) ve TEVFİK DİLMEN'in (Dosya 17, sahife 1188) de mevcut açık beyanlarından anlaşılmıştır. DİLMEN bu beyanlarının doğruluğunu duruşmada da beyan ve teyit etmiştir; (SAHİFE 476), ENVER GÖKÇE bu temas sonunda NECİL'in gönderdiği bir kısım gazeteye İBRAHİM KIRAY'la yaptığı buluşmalar sonunda İBRAHİM KIRAY'dan almış ve bir defasında DİLMEN'e ulaştırmıştır. Bu hususta İBRAHİM KIRAY'ın beyanı, kendi ikrarı, TEVFİK DİLMEN'in beyanı ve nihayet yapılan müvaceheden(sahife 449) anlaşılmıştır.

Maznun ENVER GÖKÇE tevali eden faaliyetleri sırasında bidayette TEVFİK DİLMEN tarafından yalnız olarak yürütülmekte olan (KEMAL ERGİN'in Ankara'ya gitmesi sebebiyle) vilâyet komitesine evvelâ ŞEVKİ AKŞİT ve sonradan da kendisi katılmıştır. Bu suretle vilâyet komitesinin ÜÇLÜ hale geldiği, TEVFİK DİLMEN'in komitenin sekreterliğini yaptığı, 1951 yılı içerisinde ŞEVKİ AKŞİT'in nisan ayında tevkif ve haziran ayında tahliye edilmesinden sonra yine komiteye iştirakiyle tekrar ÜÇLÜ olarak faaliyete devam ettiği ve 1951 yılı ağustosunda ve ondan sonraki tarihlerde de aynı durumu muhafaza ettiği TEVFİK DİLMEN ve ŞEVKİ AKŞİT'e ait karar kısımlarında da izah edildiği üzere TEVFİK DİLMEN'in tahkikat ve duruşmadaki açık beyanı, ENVER GÖKÇEN'in tahkikattaki ikrarı ve duruşmadaki tevilli beyanları ile sabit olmuş ve teşekkülüne kanaat getirilmiştir. ŞEVKİ AKŞİT bu iddiayı da külliyen reddetmişse de bu hareketinin samimi olmadığı ve inkarda ısrardan ibaret bulunduğu kanaat ve neticesine varılmıştır.

Maznunun 26 Ekim 1951 tarihinde evinde yapılan aramada müsnet suçla ilgili bir hususa raslanılamadığı (Dosya 12, sıra 112) de mevcut mezkûr tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

ENVER GÖKÇE müdafaasında müsnet parti faaliyetini duruşmada olduğu gibi reddederek aleyhindeki iddialara iki şahit ve iki maznun beyanının mesnet teşkil ettiği; TEVFİK DİLMEN ve Ö. L. TUNÇAY'ın partili olmadıklarını, bu sebeple parti faaliyetinden bahsedemiyeceklerini, polis tazyiki ile bu yolda ifade verdiklerini, duruşmada da ifadelerine devam ettiklerini, NECDET GÜNÇAKİN'ın parti içerisine girdiği iddiasının doğru olmadığını, ajan olmaktan ziyade müfteri durumunda olduğunu, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın da raporları ile ifadelerinin birbirini tutmadığını, raporlarında yazılı hücreleri belirtememesinin de bunu gösterdiğini ve bu sebeplere binaen adı geçenlerin şahadetlerine itibar edilmemesi gerektiğini, kim tarafından partilendiği hususunun tesbit edilemediğini, NECİL ve GÜN TOGAY'ın partilenmeleri hususunda da mübayenet mevcut olduğunu, İBRAHİM KIRAY'la olan münasebetlerinin parti faaliyeti olarak gösterilmesinin doğru olmadığını YAŞAR BEYAZTEKE'nin kendisi tarafından mı, yoksa İBRAHİM ATILAL tarafından mı partilendiğinin tezahür etmediğini, şu veya bu yoldaki kabulün mesnedi bulunmadığını, tahkikatın terör havası içinde yapıldığını T. C. K.nun 141. maddesinin şümulüne giren bir faaliyeti olmadığını, komünist olduğunu izah etmiş ise de, bunun komünizmin tahakkuku istediği manasını taşımadığını, bir Marksist olarak Emekçi sınıfların hakim sınıf durumunda olan sermayedar sınıf karşısında hak ve hürriyete seyyanen sahip oluşunu istediğini, geriliklere karşı mücadele ettiğini, Marksizmin memlekette milli bir dava haline getirilmesi fikrinde olduğunu ve fakat 141. maddeyi ihlâl edecek şekilde hareket etmediğini, hakkında âdilâne bir karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

ENVER GÖKÇEN'in suç unsurlarına, şahadete yöneltilmiş itiraz ve müdafaaları kararın birinci kısmında izah olunan sebeplere binaen yerinde görülmediği gibi, TEVFİK DİLMEN ve Ö. L. TUN-

ÇAY'ın polis tazyiki ile yalan söylediklerini belirten müdafaası, adı geçenlerin beyanlarının doğrulukları harici delillerle de tahakkuk etmiş bulunması sebebiyle yerinde ve kabule değer görülmemiştir. Kanunun atıfetinden faydalanmayı düşünmeleri ise; hakkı müdafaaya taallûk eden bir husus olduğu cihetle itibara şayan değildir.

Maznunun duruşmadaki beyanı ise, komünist faaliyeti ve bütün iddiaları kısmen açık ve kısmen tevilli ikrar mahiyetinde olup, sadece parti teşkili iddiasını çürütme gayesine göre veçhelendirilmiştir. Yukarda Ankara'da bulunduğu senelerden itibaren gösterdiği sabit görülen ve kanaat getirilen faaliyet şekline göre ve vukuunu kabul ettiği temaslara, bu temasların muhataplarına, buluşmalarda konuşulan hususlara nazaran maznunun gizli komünist (Cemiyete) partisine girdiğine, faaliyetine katıldığına, aidat verip aldığına, partinin genişlemesi yolunda gayret göstermiş yeni elemanlar temin etmiş olduğuna, hayatlarını güç kazanmakta olduklarını görerek KEMAL ERGİN ile başlayan ifsat hareketini ondan sonra da tütüncüler arasında devam ettirdiğini ve binnetice fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğuna kanaat getirildiği gibi, müdafaasında dahi güttüğü dâvanın propagandasını yapmaktan geri durmadığı, müşahede edilmesine binaen iddiaları ve müdafaası vârit ve kabule değer görülmemiştir.

Bu sebeple maznunun talep vechile hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ve gizli komünist cemiyet içerisinde göstermiş olduğu faaliyet derecesi ve işgal ettiği mevkii nazara alınarak takdiren ve teşdiden *yedi sene* müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi uyarınca *iki sene dört ay* müddetle Sungurlu'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, aynı kanunun 31. maddesine göre müebbeden âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 200 lira harç ödemesine, bu dâvâ sebebiyle mevkuf kaldığı müddetin ve evvelce beraat ettiği suçtan dolayı 11 Ağustos 1948 tarihinden 3 Kasım 1948 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin, fiillerde zaman bakımından tedahül olması nazara alınarak ve As. M. U. K.nun 277. maddesine göre mahkumiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

ŞEVKİ AKŞİT:

20 Kasım 1951 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan ŞEVKİ AKŞİT gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek ve faaliyet göstererek hücrelere ve komitelere katılmak, sekreterlik etmek iddiaları ile mahkemeye sevk edilmiş, hakkında; T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Ş. AKŞİT gerek ilk tahkikatta ve gerekse duruşmada (Sahife 83-87) bütün parti faaliyeti iddiasını reddetmiş ve tahkikatın terör ve işkence içerisinde yürütüldüğünü ve bu sebeple ilk tahkikat ifadelerine dayandırılan iddiaların mesnedi bulunmadığını, kendisiyle parti temasında bulunduğu iddia edilen şahısları muhtelif vesilelerle tanımış olduğunu ve fakat aralarında siyasi bir münasebetin bulunmadığını ifade etmiştir.

İddianameye göre ŞEVKİ AKŞİT'in komünizm lehindeki faaliyeti Ankara ve İstanbul'da olmak üzere iki safha arzetmektedir. ŞEVKİ AKŞİT'in Ankara'da bulunduğu sırada komünist faaliyete katılıp katılmadığı hususu incelendikte; ZEKİ BAŞTİMAR'ın ilk tahkikatta (Dosya 13, sahife 184) verdiği ifadesinde (KEMAL ERGİN ile tanıştıktan sonra onun fikirlerini de öğrendiğim için Ankara'da beraber çalışmıya başladık, KEMAL ERGİN'in Gençlik ve Tahsil dernekleriyle teması bulunduğundan, eğer muvaffak olabilirse, bu muhitlerden partiye adam çekmesini kendisine söyledim. Ankara'da çalıştığımız müddet zarfında müsmir bir netice almak imkânı hâsıl olmadı. Yalnız hatırladığıma göre Yüksek Tahsil Gençlik derneği içinde bir hücre kurmıya muvaffak oldu. Bunların ENVER GÖKÇE ve ŞEVKİ AKŞİT olmaları çok muhtemeldir) diye bahsetmesi, KEMAL ERGİN'in bütün ifadelerinde ŞEVKİ AKŞİT'le parti temasında bulunduğunu belirtmesi ve fakat Ankara'da iken kendisinin daha ziyade faaliyet dışında kaldığını söylemesi, ENVER GÖKÇEN'in (Dosya 15, sahife 512) de ŞEVKİ AKŞİT'in daha Ankara'da iken kendisini dahil olduğu hücrede sekreterlik yaptığını ifade etmesi, yine KEMAL ERGİN'in (Dosya 17, sahife 1118) "Ben ŞEVKİ AKŞİT'in Ankara'da partisiz olduğunu iddia etmedim. Benimle partili olarak irtibatı yoktu" demesi, HİLMİ ARTAN'ın (Dosya 22, sahife 550) de kendisine gizli komünist partisinden bahsedenin ŞEVKİ AKŞİT olduğunu belirtmesi, NURAN ARTAN'ın (Dosya 22, sahife 585) ŞEVKİ AKŞİT benim fikirlerimi biliyordu, bir gün beğendiğin fikirler etrafında bir çalışma yapmak ister misin dedi. Sualim üzerine de bu çalışmanın hücre çalışması olduğunu, kabul ettiği taktirde; hücre toplantılarına muntazam gitmek, neşriyat okumak lâzım geldiğini söylediğini ifade etmesi, MUZAFFER ARABUL'un dernekten tanıdığı ŞEVKİ AKŞİT'in kendisine Gizli Komünist Partisi'nin mevcudiyetinden bahsettiğini söylemesi, (Dosya

21, sahife 334) karşısında ŞEVKİ AKŞİT'in daha Ankara'da iken komünist faaliyete katıldığına kanaat getirilmiştir. Hen ne kadar kim tarafından partilendiği tam olarak tesbit edilememiş ise de; bu hal; partili olmadığını ispattan uzaktır.

ŞEVKİ AKŞİT'in Ankara'da bulunduğu sırada hücre teşkil etmiş olup olmadığı hususuna gelince; kendi sekreterliğinde MELAHAT TÜRKSAL ve ENVER GÖKÇE'den müteşekkil bir hücre kurduğu, MELAHAT TÜRKSAL'ın (Dosya 14, sahife 903) ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde kendisi ve ENVER GÖKÇE'den müteşekkil hücrenin Ankara'da iken kurulmuş olduğunu, iki buçuk lira aidat verdiğini söylemesi, ENVER GÖKÇEN'in (Dosya 15, sahife 703) te aynen bu hücrenin kurulduğunu, aidatını ŞEVKİ AKŞİT'e verdiğini ve fakat NURAN ERTAN'ın da hücreye dahil olduğunu belirten ifadesi (Kİ NURAN ERTAN kısmında NURAN'ın hücreye dahil olmadığı neticesine varıldığı belirtilmiştir. NURAN'ın hücreye dahil olmadığı neticesine varılması da, hücrenin teşekkül etmediği mânasını ifade etmiyeceği cihetle) karşısında sabit görülmüştür.

Maznun ŞEVKİ AKŞİT'in sekreterliğinde HLİMİ ARTAN ve CAHİT GÜÇLÜ'den müteşekkil bir hücre kurulduğu iddiası; CAHİT GÜÇLÜ hakkında takibat yapılmaması, bu hücrenin ŞEVKİ AKŞİT tarafından da diğerleri gibi reddedilmiş olması, bu hususiaki beyanın HİLMİ ARTAN'dan başka bir şahsın ifadesiyle teyit edilmemesi karşısında, HİLMİ ARTAN kısmında da izah edildiği üzere vârit ve sabit görülmemiştir.

İddianameye göre teşekkül ettiği ileri sürülen ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde NECATİ ANIK, HAYATİ TÜZÜN'den müteşekkil hücrenin, NECATİ ANIK'ın ve HAYATİ TÜZÜN'ün ifadeleri arasında teşekkülüne dair bir beyana raslanılamaması ve ŞEVKİ AKŞİT tarafından da reddedilmiş olması karşısında teşekkülüne kanaat getirilememiştir.

1949 yılı bidayetinde İstanbul'a geldikten sonra da parti faaliyetine devam ettiği iddiasına gelince, KEMAL ERGİN İstanbul'da ŞEVKİ AKŞİT ile parti teması yaptığını ilk tahkikat sırasında kabul ederek, ZEKİ BAŞTİMAR ile yaptıkları görüşmelerde tanınmışlarla tanınmamışları ayrı ayrı organize etmek lüzumuna ve neticesine vardıklarını, ZEKİ BAŞTİMAR'ın direktifi üzerine bu hususu SEYİT ATILAL, TEVFİK DİLMEN, ŞEVKİ AKŞİT'e intikal ettirdiğini, ENVER GÖKÇEN'in o sıralarda yeni gelmiş olduğunu (1950 şubat) bu tarihte henüz vilayet komitesine alınmamış olduklarını, ŞEVKİ AKŞİT ve ENVER GÖKÇEN'i TEVFİK DİLMEN'e kendisinin tanıttığını, İstanbul neşriyatını kendisinin makinede teksir ettiğini, bunların bir nüshasını ZEKİ BAŞTİMAR'a verdikten sonra diğerlerini ŞEVKİ AKŞİT, SEYİT ATILAL, TEVFİK DİLMEN'e verdiğini, ŞEVKİ AKŞİT'ten aidatını aldığını (Dosya 13, sahife 177-180) ifade etmiş olması, TEVFİK DİLMEN'in duruşmada ve tahkikatta ŞEVKİ AKŞİT'le olan parti temasını açıklaması ve ZEKİ BAŞTİMAR'ın da aşağıda belirtileceği üzere ŞEVKİ AKŞİT'in parti faaliyetine katıldığını belirtmesi ve nihayet ENVER GÖKÇEN'in ve diğer ilgili maznunların ifadelerinde de (Kendi kısımlarında ŞEVKİ AKŞİT ile olan ve sabit görülen temasları kasdedilmiştir.) faaliyetinin anlaşılması karşısında, bu hususiaki iddiaların yerinde olduğu neticesine varılmıştır. Duruşmada bu ifadelerin reddi ise, mahkemede inkâra saptıkları kanaatini hâsil etmiştir.

İddianamede daha KEMAL ERGİN İstanbul'dan ayrılmazdan evvel İstanbul mıntıka komitesinin ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde HAYATİ SENCAR, RECEP YELKENKAYA'dan müteşekkil olduğu KEMAL ERGİN'in (Dosya 17, sahife 1132) de mevcut ifadesine istinaden ileri sürülmüş ise de, RECEP YELKENKAYA, HAYIT SENCAR, ŞEVKİ AKŞİT'in ifadeleri arasında bu beyanı teyit eden bir hususa raslanılamaması ve duruşmada da iddiayı teyit eden başka bir delil elde edilememesi sebebiyle vârit görülmemiştir.

İstanbul mıntıka komitesinin ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde HAYATİ SENCAR, RECEP AKESİ'den müteşekkil olarak kurulduğu (1950 yılı ağustosunda) ŞEVKİ AKŞİT'in ve HAYATİ SENCAR'ın inkarlarına rağmen, RECEP AKESİ'nin (Dosya 15, sahife 593-594) 1950 yılı yazında ŞEVKİ AKŞİT ve HAYATİ SENCAR ile İstanbul mıntıka komitesini kurduklarını ifade eden beyanı ve bu beyanın TEVFİK DİLMEN tarafından da tahkikatta ve duruşmada (Sahife 41) 1950 yılı ağustosunda İstanbul mıntıka komitesinin adı geçenlerin iştirakleriyle teşkil edilmiş olduğunu, RECEP AKESİ ayrılınca, yerine RECEP YELKENKAYA'nın alındığını, 1951 yılı ocağından sonra da RECEP AKESİ'nin parti faaliyeti göstermediğini ifade etmesiyle sabittir. TEVFİK DİLMEN'in ifadelerinin doğruluklarının harici beyanlarla ve delillerle teyit edilmiş bulunması karşısında, maznunların duruşmada, muvacehelerde mücerret inkâra saptıklarına kanaat getirilmiştir. ZEKİ BAŞTİMAR'ın (Dosya 13, sahife 189) da mevcut ifadesinde, İstanbul mıntakasının başında ŞEVKİ AKŞİT'in bulunduğunu belirtmesi de bu kanaati teyit etmiştir.

TEVFİK DİLMEN'in vilayet komitesinin sekreterliğini yaptığı sırada komiteye ŞEVKİ AKŞİT'in de âza olarak girdiği, diğer üyenin ENVER GÖKÇE olduğu ŞEVKİ AKŞİT'in 11 Nisan 1951 tarihin-

den 12 Haziran 1951 tarihine kadar mevkuf kalıp tahliye edilmesinden sonra da komiteye katıldığı; TEVFİK DİLMEN'in tahkikatta ve duruşmada (Sahife 41, 43, 44) tek olarak vilâyet komitesi sekreteri sıfatiyle çalışmakta iken, evvelâ ŞEVKİ AKŞİT'in komiteye alındığını, bir müddet müşterek çalıştıklarını, bu tarihte ŞEVKİ AKŞİT'in tevkifi üzerine yerine RECEP YELKENKAYA'nın alındığını (RECEP YELKENKAYA'nın iltihakı hususundaki beyanları yektiğerine mübayin olduğundan ve telif edilemediğinden kendi kısmında belirtildiği üzere bu noktadaki iddiaya mesnet olan beyanlar karar ittihazına yeter görülmemiştir) belirtmesi ENVER GÖKÇEN'in tahkikatta (Dosya 15, sahife 704) ŞEVKİ AKŞİT'in mevkufiyeti sona erince yeniden vilâyet komitesine dahil olduğunu belirtmesi karşısında sabit görülmüş ve duruşmada inkârda ısrar ettikleri neticesine varılmıştır. ZEKİ BAŞTİMAR'ın (Dosya 13, sahife 189) "KEMAL ERÇİN gittikten sonra İstanbul vilayet komitesinde TEVFİK DİLMEN yalnız olarak kaldı. bir müddet sonra da Beyoğlu ve İstanbul mıntıka komiteleri kuruldu, bu suretle vilayet komitesi üç kişiden mürekkep bir hale geldi. Zannıma göre İstanbul mıntakası başında ŞEVKİ AKŞİT, Beyoğlu mıntakasının başında ENVER GÖKÇE bulunuyordu" şeklindeki ifadesi de bu komitenin kurulduğunu anlatmış ve kanaat tahassülüne âmil olmuştur.

ŞEVKİ AKŞİT'in parti faaliyeti içersinde ayrıca kendi sekreterliğinde BİLAL ŞEN ve RECEP AKESİ'den müteşekkil hücreyi kurduğu adı geçenlere ait karar kısımlarında izah edildiği üzere, ŞEVKİ AKŞİT'in inkârına rağmen BİLAL ŞEN'in (Dosya 13, sahife 227) hücrenin kendisi, RECEP AKESİ'nin katılmaları ile ve ŞEVKİ AKŞİT'in sekreterliğinde kurulmuş olduğunu, Gülhane parkında yaptıkları toplantıdan sonra mütaakıp buluşmayı kararlaştırıp ayrıldıklarını, sonraki buluşmalarının iki ay kadar devam ettiğini (FERİT TEKSOY'a ait karar kısmında bu hücreye TEKSOY'un iştirakinin kabul edilmeyişi sebebi izah edilmiştir) belirten ifadesiyle bu ifadeyi teyit eden RECEP AKESİ'nin (Dosya 15, sahife 593-595) de mevcut beyanı ile sabit olmuş ve kanaat getirilmiştir.

ŞEVKİ AKŞİT'in gençlik komitesine sekreterlik ettiği ve bu komitenin festivale gidecek olan yazıyı hazırladığı iddiası ise, bu komitenin teşekkül ettiğine FERİT TEKSOY ve VECDİ ÖZGÜNER'e ait karar kısımlarında da izah olunduğu üzere delil kifayetsizliği sebebiyle ve aynı zamanda bu komite tarafından hazırlandığı ileri sürülen ve bilahare Berlin Festivali'ne gönderilmiş olan yazının komite tarafından hazırlanmış olmayıp kendisi tarafından hazırlandığını VECDİ ÖZGÜNER'in tahkikatta sarahatle beyan etmesi karşısında sabit görülmemiş ve binnetice ŞEVKİ AKŞİT'in bu komiteye sekreterlik ettiğine, Berlin festivaline gönderilen gençlik hakkındaki yazının yazılmasına iştirak ettiğine kanaat getirilememiştir. Diğer taraftan ŞEVKİ AKŞİT muhtelif (Münferit) parti temaslarında da bulunmuş ve bu cümleden olmak üzere MELAHAT TÜRKSAL ile temas etmiş, onun vasıtasiyle SEVİM TARI'ya parti teklifi yaptırmış ve direktifleri yine MELAHAT TÜRKSAL kanalı ile SEVİM TARI'ya ulaştırmış, aynı kanaldan Y. SERTEL'e de parti teklifi yaptırmıştır ki bu hususlar SEVİM TARI ve MELAHAT TÜRKSAL'ın tahkikatta vermiş oldukları ifadelerden anlaşılmıştır. Diğer taraftan ŞEVKİ AKŞİT'in TEVFİK DİLMEN'den parti neşriyatını ve bu cümleden olmak üzere T.K.P. teşkilat prensiplerini de aldığı (Sahife 459) 4 Şubat 1954 tarihli celsede yapılan muvaceheden anlaşılmıştır. Her ne kadar ŞEVKİ AKŞİT bu iddiayı da reddetmiş ise de, vilayet komitesinin sekreteri olan Tevfik Dilmen'in bu komite üyesi olan ENVER GÖKÇE ve ŞEVKİ AKŞİT'e T.K.P. teşkilat prensiplerini verdiğini ifade etmesi ENVER GÖKÇE'nin de muvacehede bunu kabul etmesi karşısında DİLMEN'in bu yazıyı ŞEVKİ AKŞİT'e vermemesini icap ettirecek bir sebep de mevcup olmadığına göre üç aylık bültenle beraber T.K.P. teşkilât prensiplerini de vermiş olduğu yolundaki beyanının doğruluğuna ve binnetice ŞEVKİ AKŞİT'in mücerret inkâra devam ettiğine kanaat getirilmiştir. ZEKİ BAŞTİMAR'ın yazdığı mektubu MERİH DEMİRKAN'dan alarak MİHRİ BELLİ'ye verdiği ve cevabını da MERİHE getirdiği iddiası, gerek TEVFİK DİLMEN'in tahkikat ve duruşmadaki beyanı ve gerekse ABDÜLKADİR DEMİRKAN ve MERİH DEMİRKAN'ın tahkikatta mevcut beyanları karşısında sabit görülmüş ve maznunun inkâr cümlesinden olarak bu iddiayı da reddettiği anlaşılmıştır. Bu nokta MİHRİ BELLİ'ye ait karar kısmında etraflı olarak izah edildiğinden ayrıca burada tafsil edilmemiştir.

ŞEVKİ AKŞİT'in ZEKİ BAŞTİMAR ile 9 Ağustos 1951 tarihinde buluştuğu (Dosya 12, sıra 19) mevcut polis takip raporundan, 20 Eylül 1951 tarihinde Bakırköyünde köprü üzerinde, 5 Ekim 1951 tarihinde yine Bakırköy'de ZEKİ BAŞTİMAR ile buluştuğu aynı dosyada 46 ve 59 sıra numaralarında mevcut polis takip raporlarından anlaşılmıştır. Maznun ŞEVKİ AKŞİT raporlar polis tertibi olduğundan muhtevasına cevap vermiyeceğini belirtmiş ZEKİ BAŞTİMAR da buluştuğu şahsın KEMAL DAYAN oluğunu söylemiştir. Polisçe tanınmış olması sebebiyle ZEKİ BAŞTİMAR'la buluşan şahsın KEMAL DAYAN olmayıp ŞEVKİ AKŞİT olduğuna kanaat getirilmiştir.

Maznun VECDİ ÖZGÜNER ve MİHRİ BELLİ ile de temas etmiştir. Bu husus (Dosya 12, sıra 145) de mevcut 4 ekim 1951 tarihli rapordan anlaşılmıştır. ŞEVKİ AKŞİT ve MİHRİ BELLİ duruş-

mada bu raporu cevaplandırmamışlardır. Takip raporlarına karşı vâki itirazları kararın birinci kısmında izah edilmiş ve cevaplandırılmış bulunduğundan burada ayrıca tekrar edilmemiştir.

Maznun ŞEVKİ AKŞİT'in evinde yapılan aramada suçla ilgili yazılı belgeye raslanılamadı (Dosya 12, sıra 77) de mevcut 1 Kasım 1951 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Dernek davası sırasında 14 Nisan 1951 tarihinde tevkif, 12 Haziran 1951 tarihinde tahliye edildiği ise IV numaralı dernek dosyasında (Sıra 1/19, 24/49) sırada mevcut belgelerden ve maznunun beyanından anlaşılmıştır. Türkiye Gençler Derneği içerisinde göstermiş olduğu iddia olunan Cumhuriyetçiliği ve Milli Haysiyeti sarsar mahiyetteki hareketleri sebebiyle 11 Ağustos 1948 tarihinde tevkif edilerek 3 Kasım 1948 tarihinde tahliye edildiği ve takibat sonunda 7 Şubat 1949 tarihinde beraatine karar verildiği ve bu kararın 28 Nisan 1949 tarihinde tasdik edilmek suretiyle kesinleştiği duruşma (Dosya 6, sıra E/115-6) de mevcut Ankara Birinci asliye Ceza Mahkemesi'nin 948/23 esas sayılı ilâmından anlaşılmıştır. Maznun müdafaasında duruşmada olduğu gibi parti faaliyeti iddiasını reddiyle kendisi hakkında T.C.K.nun 141. maddesine göre sevk ve idare edenler misillü ceza tâyini taleb edilmişse de, bu iddiayı teyit edecek bir delilin mevcut olmadığını, duruşmada verdiği ifadesinin doğru olduğunu, kendisiyle ilgili gösterilen şahıslarla olan temaslarının mahiyetini anlatmış ve bu husus diğer maznunların beyanlarında teyit etmiş olmasının ifadelerinin doğruluğunu gösterdiğini, tahkikatta tazyik yapıldığını, bu yüzden ilk ifadelerle duruşmadaki beyanlar arasında mevcut farkın meydana geldiğini, hücrelerde kapalı tutuldukları hususunu iddia makamının da kabul ettiğini, hücrelerde keşif yapılması talebinin reddinin doğru olmadığını, TEVFİK DİLMEN'in 7. fıkradan faydalanmak gayesiyle hareket ettiğini, tahkikat ifadelerinin de yekdiğerine mübayin olduğunu, Festival komitesine gönderilecek yazıyı hazırladığı, MERİH DEMİRKAN'dan mektup alıp MİHRİ BELLİ'ye verdiği iddialarının mesnedi bulunmadığını, T.C.K.nun 141. maddesi şümulüne girecek bir fiilinin mevcut olmadığını, suçsuz bulunduğunu anlatmış ve kendisiyle ilgili beyanların tahlilini yaparak beraatine karar verilmesini beklediğini ifade etmiştir.

Yukarda belirtilen beyanlara ve bu beyanlardan edinilen kanaatla varılan neticelere ve izhar olunan kabul suretine göre maznun ŞEVKİ AKŞİT'in gizli komünist (Cemiyete) partisine girmediği, faaliyet göstermediği, sevk ve idare, tanzim unsurlarının fülinde mevcut olmadığı yolundaki müdafaası yerinde ve kabule değer görülmemiş olduğu gibi velevki tahkikatta tazyik görmüş olsa dahi inkârdan başka bir şey söylememiş olmasına mukabil diğer maznunlarınve TEVFİK DİLMEN'in beyanlarından partiye ve faaliyetine katılmış olduğu anlaşıldığı, DİLMEN'in ifadeleriyle de faaliyeti tezahür ettiği ve yine kendi kısmında tahkikat ifadelerinin kararlarının doğruluklarının harici delillerle nasıl teeyyüt etmiş bulunduğu izah edilen KEMAL ERGİN'in ifadesinden de aynı sonuca varıldığı ve ENVER GÖKÇE'nin tahkikattaki beyanlarının adı geçenlerin yine tahkikattaki beyanları.... delillerle nasıl teeyyüt etmiş bulunduğu izah edilen KEMAL ERGİN'in duruşmadaki beyanlarına uygun bulunması karşısında bu noktaya mâtuf müdafaası da yerinde görülmemiş ve maznunun mücerret inkâra başvurduğuna kanaat getirilmiştir. Hücrelerde keşif yapılmamış olmasının doğru bulunmadığı iddiası ise; bu hususun müsnet fiilin işlenilmiş olup olmadığı ile ilgisi olmadığı gibi Emniyet Mürürlüğü'nde mevcut olup mevkuflakın kapalı tutulmalarına tahsis edilmiş olan bu mahallerin, Merkez Kumandanlığı'nda mevcut odaların, yeni inşa edilen ceza evinin havasız ve gayri sıhhi olduklarının tesbiti esasa müessir olacak mahiyette görülmemiş tahkikat sırasında mevkufların konulacağı yeri tâyin, tesbit, ihtilâttan men hususlarına ve müddetine karar vermek ise, doğrudan doğruya Adli Amirlik yetkisine dahil mevaddan bulunmasına binaen vârit görülmemiş, bu husus duruşmada da 14 Mayıs 1954 tarihli celsede ittihaz edilen ara kararında belirtilmiştir.

Bu durum karşısında maznun ŞEVKİ AKŞİT'in suçluluğuna ve hücre sekreterliği yapmak; aidat almak, komitelere iştirak etmek, aidat vermek, ve vilayet komitesine kadar yükselmek suretiyle vâki fiillerinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğuna kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ve gizli komünist cemiyet içerisinde göstermiş olduğu kararın yukarı kısmında belirtilen faaliyeti şekil ve derecesine nazaran takdiren ve teşdiden *yedi sene* müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre *iki sene dört ay* müddetle Gümüşhanede umumi emniyet nezaretinde bulundurulmasına, 31, madde uyarınca müebbeden âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 200 lira harç ödemesine, bu dava sebebiyle mevkuf kaldığı müddetin ve fiilin mütemadi suç vasfını taşıması ve zaman bakımından tedahülün mevcut olması nazara alınarak ve 6 Mart 1940 tarih 5 esas 68 karar sayılı tevhidi içtihat da gözetilerek 11 Ağustos 1948 tarihinden 3 Kasım 1948 tarihine, 11 Nisan 1951 tarihinden 12 Haziran 1951 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin As. M. U. K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

SEYİT ATILAL:

28 Ocak 1952 tarihinde tevkif olunan ve mevkufen mahkemeye sevkedilen maznun SEYİT ATILAL, gizli komünist partisine intisapla parti içinde hücre sekreterliği ve komite içinde faaliyet göstermek ve komite sekreterliği yapmış olmak iddiaları ile T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla müaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza talebi ile mahkemeye sevkolunmuş ve esas hakkındaki mütalâasında muddeiumumi bu iddiasını teyit ve tekrar etmiştir.

SEYİT ATILAL, duruşmada ilk tahkikat ifadelerini reddederek, partiye intisap etmediğini, komite ve hücre sekreterliğini yapmadığını, eskiden tanıdığı KEMAL ERGİN'i düğünde görmesi üzerine tekrar arkadaşlığa başladıklarını, ARİF NANAK, KADRİ ÇOKUĞURLU, MUSTAFA ÖZÇELİK, MUSTAFA TOPRAK, KEMAL ERGİN her ne kadar bir yerde toplanmışlar ise de, bunun parti faaliyeti ile ilgisi olmayıp tütün işçilerinin durumu hakkında konuşulduğunu, KEMAL ERGİN'in açık bir parti teşkil edileceğinden bahsettiğini ve KADRİ ÇOKUĞURLU'nun Kasımpaşa'da oturmak suretiyle KEMAL ERGİN'e yakınlığı düşünülerek, onunla KADRİ ÇOKUĞURLU'nun temas etmesine karar verildiğini bir müddet sonra KADRİ ÇOKUĞURLU hastalandığından rasladıkça konuştuklarını, neşriyat okumadıklarını, sendika mevzuunda konuşmak üzere KEMAL ERGİN tarafından TEVFİK DİLMEN'in kendilerine tanıştırıldığını ve yine bir gün TEVFİK DİLMEN'le gezerken ENVER GÖKÇE'ye tesadüf ettiklerini ve TEVFİK DİLMEN'in sendika mevzuunda bundan fikir alabileceklerini söylediğini, diğer maznunlarla da tütün işçisi olmak, akraba bulunmak gibi sebeplerle tanıştığını fakat aralarında bir parti münasebeti ve faaliyeti bulunmadığını söylemiştir (Sahife 112-114).

Duruşmadaki inkârına rağmen SEYİT ATILAL ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 331:336) müsnet faaliyeti kabul ile partiye intisap ettiğini, hücre ve komite faaliyeti gösterdiğini, neşriyat okuduğunu, aidat verdiğini ve toplanıp kendisine verilen aidatı zamanına göre bağlı bulunduğu kimselere verdiğini, tevkifattan bir müddet evvel partiden çekildiğini söylemiştir.

HÜSEYİN KERPİÇ ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 377):949 senesinde gizli komünist partisine intisapla SEYİT ATİLAL'ın sekreterliğinde şahit YAŞAR ÖZŞANSAL ile birlikte bir hücre kurduklarını söylemiştir.

Şahit YAŞAR ÖZŞANSAL duruşmadaki yeminli ifadesinde (Sahife 633): Maznun HÜSEYİN KERPİÇ'in ifadesini aynen tekrarlıyarak, SEYİT ATILAL'ın teklifi ile gizli komünist partisine girdiğini SEYİT ATILAL'ın sekreterliğinde idareci bir hücre teşkil ettiklerini beyan etmiştir.

KADRİ ÇOKUĞURLU ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 16 sahife 867): HÜSEYİN KERPİÇ ve YAŞAR ÖZŞANSAL'ın ifadelerini aynene tekrar ederek SEYİT ATILAL'ın sekreterliğinde hücrenin kurulduğunu, KEMAL ERGİN'in bir gazinoda yaptığı toplantı sonunda kendisinin sekreterliğinde ARİF NANAK, SEYİT ATILAL, MUSTAFA TOPRAK, MUSTAFA ÖZÇELİK'ten müteşekkil tütüncüler komitesini kurduklarını (Dosya 16 sahife 870) KEMAL ERGİN tarafından kendisine verilen neşriyatı SEYİT ATILAL'a da verdiğini, aidat aldığını söylemiştir.

Arif Nanak ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 352): KADRİ ÇOKUĞURLU'nun ifadesini aynen tekrarlıyarak komitenin kurulduğunu, KADRİ ÇOKUĞURLU'nun ayrılması üzerine SEYİT ATILAL'ın sekreterliğinde MUSTAFA TOPRAK ve kendisinden müteşekkil üçlü faaliyetin tevkifattan 7, 8 ay evveline kadar devam ettiğini, SEYİT ATILAL'dan neşriyat aldığını ve aidat verdiğini söylemiştir.

EŞREF BİLKİYE ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 355): SEYİT ATILAL sekreterliğinde YAŞAR ÖZŞANSAL ve kendisinden müteşşekkil bir semt komitesi kurulduğunu söylemiştir.

MUSTAFA ÖZÇELİK, (Dosya 15 sahife 517) KEMAL ERGİN tarafından vâki teklifi ve KADRİ ÇOKUĞURLU'nun sekreterliğinde isimleri geçenlerle bir hücre kurduklarını söylemiştir.

MUSTAFA TOPRAK ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 304, 59):Diğer maznunların ifadelerini teyit ederek KADRİ ÇOKUĞURLU'nun sekreterliğinde kendisi, ARİF NANAK, MUSTAFA TOPRAK, MUSTAFA ÖZÇELİK, SEYİT ATILAL'dan müteşekkil bir hücre kurduklarını, MUSTAFA ÖZÇELİK'in ceza evine girmesi, KADRİ ÇOKUĞURLU'nun da bu hücreden ayrılması üzerine SEYİT ATILAL sekreterliğinde kendisi de ARİF NANAK'tan müteşekkil semt komitesi mahiyetindeki hücrenin faaliyet gösterdiğini, SEYİT ATILAL'a aidat verdiğini neşriyat aldığını söylemiştir.

ENVER GÖKÇE ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 378): SEYİT ATILAL'ın kendisine TEVFİK DİLMEN tarafından tanıştırıldığını SEYİT ATILAL vasıtasiyle de MUSTAFA TOPRAK ve ARİF NANAK'ı tanıdığını, bunların tütüncüler komitesini teşkil ettiğini, bilahare MUSTAFA TOPRAK ve SEYİT ATILAL'ın partiden ayrıldıklarını, SEYİT ATILAL grubuna neşriyat verdiğini söylemiştir.

KEMAL ERGİN ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 13 sahife 178, dosya 15 sahife 716): ZEKİ BAŞTİ-

MAR'ın direktifi üzerine, SEYİT ATILAL ile temasa geçtiğini, KADRİ ÇOKUĞURLU sekreterliğinde komitenin teşkil edildiğini, KADRİ ÇOKUĞURLU'nunn ayrılması ve MUSTAFA ÖZÇELİK'in hapse girmesi üzerine bu komitenin SEYİT ATILAL sekreterliğinde üçlü bir halde kaldıkların, ZEKİ BAŞTİMAR'dan aldığı talimatı SEYİT ATILAL'a intikal ettirdiğini ve Ankara'ya giderken maznunu, TEVFİK DİLMEN'e tanıttığını, SEYİT ATILAL'a neşriyat verdiği gibi aidat da aldığını söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN gerek ilk tahkikat ifadelerinde (Dosya 13 sahife 163) gerek duruşmadaki beyanlarında (Sahife 41, 43) bu hususları tafsilen izah etmiştir.

Maznunlar duruşmadaki sorgularında, ilk tahkikat ifadelerinin tazyik altında alındığından doğru olmadıklarını beyan ile bu ifadeleri reddetmiş iseler de, bazı ufak ayrılıklara rağmen esas vakıaları birbirine uygun beyan ettikleri gibi duruşmadaki ifadelerinde de vakıları kısmen ve müevvelen kabul etmeleriyle bu ifadelerinin doğruluğuna kanaat gerilmiş ve TEVFİK DİLMEN gerek ilk tahkikat (Dosya 13 sahife 163, dosya 14 sahife 386) ifadeleri ve gerekse duruşmadaki (Sahife 40) beyanları ile bu iddiaları teyit etmiş olduğu gibi şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın duruşmadaki (Sahife 633) yeminli ifadesiyle maznun SEYİT ATILAL'ın gizli Türk Komünist Partisi'ne intisapla bu parti içinde faaliyet gösterdiğine, komitelere dahil olduğuna ve bunlara sekreterlik ettiğine, neşriyat okuduğuna, aidat verdiğine ve aldığına tam bir kanaat getirilmiştir.

Maznunun evinde ve üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şey bulunmadığı, dosya 5 sıra 56'daki 28 Ocak 1952 tarihli arama zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun SEYİT ATILAL yazılı müdafaasında; siyasetle meşgul olmadığını, TEVFİK DİLMEN ve KEMAL ERGİN'le olan konuşmalarının suç mahiyetini taşımıyan fikir teatisinden ibaret bulunduğunu, kendisinin ilk tahkikatta cebre müstenit ifadesinin bir kıymeti olmadığını, bazı maznunların 7. fıkradan faydalanmak üzere olan beyanlarının suç isnadı mahiyetinde bulunduğunu, şahit YAŞAR ÖZŞANSAL şahit durumunda olmadığından ifadesine itibar edilmemesini, gerek KADRİ ÇOKUĞURLU, gerekse HÜSEYİN KERPİK zamanındaki faaliyet iddialarının Af Kanunu'ndan evvele ait bulunduğunu, kendi sekreterliğindeki ARİF NANAK ve MUSTAFA TOPRAK teşekkülünün vâki olmadığını, vârit kabul edilse bile bunun bir hücre olduğunu, bu hücrenin tevkifattan evvel dağılmış olduğuna göre sevk ve idare edenler durumuna giremiyeceğini, şekli bir suç sanığı olduğuna göre takibat yapılmaması gerektiğini, partiye âza aldığına dair delil bulunmamasının faaliyetsizliğini gösterdiğini, T.K.P. teşkilât prensiplerinin kendisi partiden ayrıldıktan sonra ortaya çıktığının duruşmada anlaşıldığına göre hakkında 5435 sayılı kanunla yapılan tadilden evvelki şekle göre ceza tâyini icap edeceğini, partiden ayrılmasının takdiri tahfif sebebi sayılmasını, ancak suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznun SEYİT ATILAL'ın parti içindeki faaliyetinde kendisiyle ilgili maznunların ilk tahkikat ifadeleri, maznun TEVFİK DİLMEN'in ilk tahkikat ve duruşmadaki beyanları ve şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın huzurdaki şahadeti ile kanaat getirilmiş olduğuna göre müdafaasının başında ileri sürdüğü sebepler vârit olmadığı gibi bir kısım faaliyet iddialarının Af Kanunu'ndan evvel olması cezanın tamamen kaldırılmasını mucip olmadığı gibi 15 Mayıs 1950 tarihinden sonraki faaliyet Af Kanunu'nun şümulünden hariç kalmasına ve tevkifattan 9 ay evvel partiden ayrıldığı ve buradaki tevkifat kelimesi ile maznun SEVİM TARI'nın tevkifi kabul edilmiş olsa bile maznun SEVİM TARI 26 Ekim 1951 tarihinde tevkif olunduğuna göre, maznunun mâruflar komitesine sekreterlik faaliyetinin 951 senesi ilk aylarına kadar devam ettiği ve bu suretle aftan sonra asgari 8, 9 ay faaliyetinin sürdüğü açık bulunmasına nazaran bu hususa mâtuf müdafaası da şayanı iltifat görülmemiştir.

Maznunun kendi sekreterliğindeki mâruflar komitesinin bir komite olmayıp bir hücre olduğunun TEVFİK DİLMEN'in ifadesiyle sabit bulunduğu iddiasına gelince, bunun bir komite olduğu, maznunların ilk tahkikat ifadeleriyle sabit olmuştur. Bunun bir hücre olduğu kabul edilmiş olsa bile, kendisi bu hücrenin sekreteri olduğu kabul edildiğine göre, sevk ve idare edenler durumuna giremiyeceği hakkındaki müdafaasının da yersiz bulunduğu anlaşılmıştır.

T.K.P. teşkilât prensiplerinin kendisinin partiden ayrıldıktan sonra ortaya çıktığından bahisle hakkında 5435 sayılı kanunla yapılan tadilden evvelki şekle göre ceza tayini icap edeceği hakkındaki müdafaası da vârit ve kabule şayan değildir. Çünkü 5435 sayılı kanun 16 Haziran 1949 tarihinde meriyete girmiştir ki tam maznunun faaliyetleri sırasındadır.

Yukarda yazılı sebepler dolayısıyle müdafaasını kabule imkân görülemediği cihetle, gizli komünist cemiyete girmek ve bunun sevk ve idarecilerinden bulunmak suçundan dolayı hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince beş sene müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine aynı kanunun 173. maddesine göre *bir sene sekiz ay* müddetle *Demirci*'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, ancak tevkifat başlamadan kendiliğinden cemiyetten ayrılması takdiri tahfif sebebi kabul olunarak tâyin olunan cezanın

T.C.K.nun 59. maddesi gereğince altına birinin tenzili ile *dört sene iki ay* müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine ve *bir sene dört ay yirmi gün* müddetle *Demirci*'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, T.C.K.nun 31. maddesi uyarınca mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5337 sayılı Harçlar Kanununa göre 152 lira harç ödemesine, As. M.U.K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

ARİF NANAK:

28 Ocak 1952 tarihinde tevkif olunarak mahkemeye mevkufen sevkedilen maznun ARİF NANAK, gizli komünist partisine intisapla komite faaliyetine katılmak ve komite sekreterliği yapmış olmak iddiaları ile T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza talebi ile mahkemeye sevkolunmuş ve esas hakkındaki mütalâasında müddeiumumi bu iddiasını teyit ve tekrar etmiştir.

ARİF NANAK, duruşmada (Sahife 116) ilk tahkikat ifadelerinin cebre müstenit olduğunu söyliyerek ifadelerini red ile partiye intisap etmediğini, komiteye dahil olmadığını, mâruflar komitesine sekreterlikte bulunmadığını, KEMAL ERGİN'i bir düğünde tanıştıklarını, tütün işçilerinin çalışma şekillerinden bahsedildiğini, Kasımpaşa'da bir kıraathanede toplanarak konuştuklarını, KEMAL ERGİN'in işçi haklarını koruyacak açık bir partiden bahsettiğini, KEMAL ERGİN'in kendileri ile buluşmasının güçlükler doğuracağı düşünülerek KADRİ ÇOKUĞURLU ile görüşmesinin ve onun vasıtasiyle bilgi almalarının uygun olduğuna karar verildiğini, bundan sonra KEMAL ERGİN'le temas etmediğini bir gün KEMAL ERGİN'le beraber giderlerken Taksim'de tesadüf ettikleri TEVFİK DİLMEN'in kendilerine tanıştırıldığını, TEVFİK DİLMEN'in de ENVER GÖKÇE'yi kendilerine tanıştırdığını, bunlarla sendika mevzuunda konuştuklarını, İDRİS ERDİNÇ, MEHMET ÜSTÜNER, HİRİSTO PRODROMİDİS'i tütün işçisi olduklarından tanıdığını, aralarında başka bir münasebet olmadığını, kimseden aidat almadığı ve vermediğini, gizli neşriyat olarak bir şey okumadığını, MUSTAFA TOPRAK ve SEYİT ATİLAL'ın 950 yılı içerisinde iş için Bursa'ya gittiklerini hatırladığını söylemiştir.

Duruşmadaki inkârına rağmen ARİF NANAK ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 14 sahife 352) KADRİ ÇOKUĞURLU'nun sekreterliğinde kendisi, SEYİT ATILAL, MUSTAFA TOPRAK, MUSTAFA ÖZÇELİK'den müteşekkil bir hücre kurduklarını KADRİ ÇOKUĞURLU'nun ayrılması üzerine, SEYİT ATILAL'ın sekreterliğindeki üçlü faaliyetin tevkifattan 7-8 ay evveline kadar devam ettiğini, biri KADRİ ÇOKUĞURLU, diğeri SEYİT ATILAL zamanında olmak üzere iki neşriyat geldiğini, bunlardan birinin MAOÇETUNG diğerinin MUSTAFA SUPHİ hakkında olduğunu birde resim bulunduğunu, kendisinin 160 kuruş aidat verdiğini, HİRİSTO PRODROMİDİS'ten partili olmamakla beraber para aldığını tevkifattan bir müddet evvel dağıldığını söylemiştir.

SEYİT ATILAL ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 14 sahife 331) KEMAL ERGİN'in daveti üzerine yapılan toplantılarda evvela KADRİ ÇOKUĞURLU'nun sekreterliğinde tütüncüler komitesini kurduklarını, KADRİ ÇOKUĞURLU'nun ayrılması ve MUSTAFA ÖZÇELİK'in ceza evine gönderilmesi üzerine kendi sekreterliğinde ARİF NANAK ve MUSTAFA TORAK'tan müteşekkil olarak kaldıklarını, aidatı kendisinin topladığını, zamanında bir defa gelen ve görüşler olduğunu tahmin ettiği neşriyatı ARİF NANAK'a da verdiğini, tevkifattan 9 ay kadar evvel arzusu ile partiden ayrıldığını söylemiştir.

KADRİ ÇOKUĞURLU ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 16 sahife 867) SEYİT ATILAL'ın beyanını teyit ederek kendi sekreterliğinde ARİF NANAK, MUSTAFA TOPRAK, MUSTAFA ÖZÇELİK, SEYİT ATILAL'dan müteşekkil tütüncüler komitesini kurduklarını (Dosya 16 sahife 870, 872) kendi zamanında gelen neşriyatın birer nüshasını bunlara bu meyanda ARİF NANAK 'a da verdiğini aidat aldığını söylemiştir.

MUSTAFA TOPRAK ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 14 sahife 304, 359) diğer maznunların ifadelerini teyit ederek evvelâ KADRİ ÇOK UĞURLU'nun sekreterliğinde ARİF NANAK'ın da dahil bulunduğu bir hücre kurduklarını, KADRİ ÇOKUĞURLU'nun ayrılması ve MUSTAFA ÖZÇELİK'in de ceza evine girmesi üzerine, SEYİT ATILAL sekreterliğinde ARİF NANAK ve kendisinden müteşekkil semt komitesi mahiyetindeki hücrenin faaliyet gösterdiğini, aidat verdiklerini ve neşriyat aldıklarını söylemiştir.

ENVER GÖKÇE ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 14 sahife 378) SEYİT ATILAL'ın kendisine TEVFİK DİLMEN tarafından tanıştırıldığını ve onun vasıtasiyle de MUSTAFA TOPRAK ve SEYİT ATILAL'ın partiden ayrıldıklarını, bilâhare TEVFİK DİLMEN'le yaptıkları bir konuşmada tütüncüler komitesini tekrar ihyaya karar verdiklerini ve bu defa maruflar komitesi namı altında ve tanın-

mış, mahkûm olmuş komünistler arasında hücre kurmak ve bunlarla irtibat temin etmek maksadiyle maznun ARİF NANAK sekreterliğinde İDRİS ERDİNÇ ve MEHMET ÜSTÜNER'den müteşekkil komiteyi kurduklarını, bir defa toplanan bu komiteye kendisinin T.K.P. teşkilât prensipleri başlıklı neşriyatı verdiğini ve ARİF NANAK 'tan 26 Ekim 951 tarihinde bunu geri aldığını söylemiştir.

KEMAL ERGİN ilk tahkikat ifadelerinde: (Dosya 13 sahife 178, dosya 15 sahife 716) KADRİ ÇOKUĞURLU, SEYİT ATILAL, MUSTAFA TOPRAK, MUSTAFA ÖZÇELİK ve ARİF NANAK'ın ifadelerini teyit ederek KADRİ ÇOKUĞURLU sekreterliğinde bir komite teşkil ettiklerini, KADRİ ÇOKUĞURLU'nun ayrılması ve MUSTAFA ÖZÇELİK'in de hapse girmesi üzerine SEYİT ATILAL sekreterliğinde üçlü bir halde kaldıklarını söylemiştir.

MUSTAFA ÖZÇELİK de ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 15 sahife 517) kendisinin de katıldığı KADRİ ÇOKUĞURLU, ARİF NANAK, MUSTAFA TOPRAK, SEYİT ATILAL hücresinin kurulduğunu söylemiştir.

MEHMET ÜSTÜNER ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 15 sahife 515) TEVFİK DİLMEN'in teklifini reddetti ise de ARİF NANAK'ın ısrarına dayanamıyarak kabul ettiğini ve bu suretle ARİF NANAK sekreterliğinde maruflar komitesini teşkil ettiklerini, yaptıkları bir toplantıda Kasımpaşa, Beşiktaş ve Ortaköy semtlerinde oturan tütün işçileri arasında işlenmesi ve partiye müfit olacak şekilde yetiştirilmeleri hususunun konuşulduğunu bir lira aidat verdiğini söylemiştir.

İDRİS ERDİNÇ ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 15 sahife 688) ARİF NANAK sekreterliğinde kendisinden ve MEHMET ÜSTÜNER'den müteşekkil olarak maruflar komitesini kurduklarını, yaptıkları bir toplantıda Kasımpaşa, Beşiktaş ve Ortaköy semtlerinde oturan tütün işçileri üzerinde işlenmesi ve bunların partiye müfit olacak şekilde yetiştirilmeleri hususlarının konuşulduğunu, bir defa daha toplanmış ise de MEHMET ÜSTÜNER'in gelmediğini, iki defa birer liradan ARİF NANAK'a aidat verdiğini söylemiştir.

Maznun ARİF NANAK'la alâkalı ve yukarıda isimleri zikrolunan maznunlar duruşmadaki sorgularında ilk tahkikat ifadelerinin tazyik altında alındığından doğru olmadıklarını beyan ile bu ifadelerini reddetmiş iseler de esasa müessir olmıyan ufak ayrılıklara rağmen esas vakıaları birbirine uygun olarak beyan ettikleri gibi duruşmadaki sorgularında da vakıaları kısmen ve müevvelen kabul etmeleriyle ilk tahkikat ifadelerinin doğruluğuna inanılmış, TEVFİK DİLMEN gerek ilk tahkikat ifadeleri (Dosya 13 sahife 163, dosya 14 sahife 386) ve gerekse duruşmadaki (Sahife 40) beyanları ile bu iddiaları teyit etmiş olduğundan maznun ARİF NANAK 'ın gizli komünist partisine intisapa bu parti içinde faaliyet gösterdiğine, komitelere dahil olduğuna ve maruflar komitesine sekreterlik ettiğine, neşriyat okuduğuna aidat verdiğine ve aldığına tam bir kanaat getirilmiştir.

Maznunun evinde ve üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şey bulunmadığı Dosya 5 sıra 61'deki 23 Ocak 952 tarihli arama zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun ARİF NANAK yazılı müdafaasında: Gizli komünist partisi faaliyetine katılmamış ve sevk ve idarecilik yapmamış olduğunu, ilk tahkikat ifadelerinin alı cürüm mahiyetinde bulunduğunu, TEVFİK DİLMEN'in beyanının menfaata müstenit olduğunu, bu ifadeleri teyit eden şahadet veya maddi delil bulunmadığını, maruflar komitesine katılmadığını, bu komite içerisinde ne gibi bir nüfuz kullandığının gösterilmediğni, TEVFİK DİLMEN ve ENVER GÖKÇE'nin bunda hücre diye bahsettiklerini, ifadeler arasında mübayenetler bulunduğunu, yalnız aleyhte olan ifadelerin nazara alındığını, HİRİSTO PRODROMİDİS ile münasebetinin dostluktan ibaret bulunduğunu, suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznun ARİF NANAK, gerek KEMAL ERGİN, gerek TEVFİK DİLMEN ve ENVER GÖKÇE ile olan tanışma ve münasebetlerini duruşmada da kabul ve sendika mevzuunda bilgilerinden istifade edeceklerini beyan etmek suretiyle vakıayı tevile çalışmış olduğundan, KEMAL ERGİN'in ayrılması üzerine meznunları TEVFİK DİLMEN'le tanıştırması, TEVFİK DİLMEN'in de ENVER GÖKÇE'ye devretmesi şekli, maznunların ilk tahkikat ifadelerinde birbirine uygun beyanları, TEVFİK DİLMEN'in gerek ilk tahkikat, gerekse duruşmadaki sarih beyanları ile ve kendisi sekreter bulunduğuna göre, maznun ARİF NANAK'ın müdafaası varit görülmemiştir.

Yukarıda yazılı sebepler dolayısiyle maznunun müdafasını kabule imkân görülmediği cihetle, gizli komünist cemiyete girmek ve bunun sevk ve idarecilerinden bulunmak suçundan dolayı hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince *BEŞ SENE* müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, ayni konunun 173. maddesine göre *BİR SENE SEKİZ AY* müddetle *DÜZCE* de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, T.C.K.nun 31. maddesi uyarınca mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı harçlar kanununa göre (182) lira harç ödemesine, As.M.U.K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına,

MUSTAFA TOPRAK:

28 Ocak 952 tarihinde tevkif olunarak mahkemeye mevkufen sevk edilen MUSTAFA TOPRAK, gizli komünist partisine intisapla komite faaliyetine katılmak, tanzim işine iştirak etmek iddiaları ile T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza talebi ile mahkemeye sevk olunmuş ve esas hakkındaki mütalâasında müddeiumumi bu iddiasını teyit ve tekrar etmiştir.

MUSTAFA TOPRAK duruşmada: (Sahife 115) ilk tahkikat ifadelerini red ile, bir düğünde tanıştığı KEMAL ERGİN'le KADRİ ÇOKUĞURLU, SEYİT ATILAL, ARİF NANAK, MUSTAFA ÖZÇELİK Yenişehir'de bir rumun kahvesinde buluştuklarını burada sendika mevzuunu ve tütün işçilerinin mevsim çalışmaları konuştuklarını, bilahara KEMAL ERGİN Ankara'ya gideceğinden bahisle TEVFİK DİLMEN'le konuşmalarını söylediğini, bir müddet TEVFİK DİLMEN'le yine ayni mevzularda konuştuktan sonra, TEVFİK DİLMEN'in Taksim'de rastladıkları ENVER GÖKÇE'yi tanıştırdığını, bir müddet de ENVER GÖKÇE ile aynı mevzuda konuştuktan sonra SEYİT ATILAL ile çalışmıya giderken bu temaslardan vazgeçtiklerini, TEVFİK DİLMEN, KEMAL ERGİN ve ENVER GÖKÇE ile sendika mevzuunda konuşmalarının şahsı alâkadar eden mevzular olduğunu söylemiştir.

Duruşmadaki inkârına rağmen MUSTAFA TOPRAK ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 14 sahife 359) KEMAL ERGİN'in kendilerini daveti üzerine toplandıklarını KEMAL ERGİN'in kendilerine oturmanın doğru olmadığını, parti içinde çalışmak lâzım geldiğini söylemesi üzerine orada hazır bulunan SEYİT ATILAL, KADRİ ÇOKUĞURLU, ARİF NANAK, MUSTAFA ÖZÇELİK ve kendisinin bunu kabul ettiklerini, KADRİ ÇOKUĞURLU'nun sekreterliğinde bir komite kurulduğunu, SEYİT ATILAL ve KADRİ ÇOKUĞURLU arasında ihtilâf olduğundan KADRİ ÇOKUĞURLU'nun kendilerinden alındığını, MUSTAFA ÖZÇELİK'in de cezasını çekmek üzere ceza evine girmesi üzerine SEYİT ATILAL sekreterliğinde bir komitenin kendisi ve ARİF NANAK'tan müteşekkil kaldığını, bir müddet sonra TEVFİK DILMEN'in KEMAL ERGİN tarafından kendilerine tanıştırıldığını, bilahare ENVER GÖKÇE'nin TEVFİK DİLMEN tarafından kendilerine tanıştırılması üzerine, partiden ayrılıncıya kadar ENVER GÖKÇE ile temas ettiklerini, bu faaliyet sırasında MAOÇETUNG, mahiyetini bilmediği bir yazı ve parti gizliliğine ait bir yazıyı SEYİT ATILAL'dan alarak okuduğunu, aidat olarak bazen bir buçuk bazen iki lira verdiğini, bazı kimseleri partiye davet etmeleri TEVFİK DİLMEN tarafından söylenmesi üzerine kendisinin KADRİ BULDU (Bulgaryalı Kadri) ve MEHMET ÜSTÜNER'in (S[illegible]çi Mehmet) partiye kendisi davet etti ise de kabul etmediklerini, SEYİT ATILAL sekreterliğin[illegible]çlü hücrenin bir komite olduğunu, ENVER GÖKÇE zamanında SEYİT ATİLAL'dan bir hafta s[illegible] kendisinin de partiden istifa ettiğini söylemiştir.

KADRİ ÇOKUĞUR[illegible] tahkikat ifadesinde (Dosya 16 sahife 867): KEMAL ERGİN'in bir gazinoda yaptığı toplantı n[illegible]nde kendisinin sekreterliğinde ARİF NANAK, SEYİT ATILAL, MUSTAFA ÖZÇELİK ve MUSTAFA TOPRAK'tan müteşekkil tütüncüler komitesini kurduklarını (Dosya 16 sahif 870) söylemiştir.

ARİF NANAK ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 352): Diğer maznunların beyanını aynen tekrarlıyarak, KADRİ ÇOKUĞURLU sekreterliğinde SEYİT ATILAL, MUSTAFA TOPRAK, MUSTAFA ÖZÇELİK ve kendisinden müteşekkil bir hücre kurduklarını, KADRİ ÇOKUĞURLU'nun kendilerinden ayrılması üzerine SEYİT ATILAL'ın sekreterliğinde MUSTAFA TOPRAK ve kendisinden müteşekkil hücrenin tevkifattan 7-8 ay evveline kadar devam ettiğini, SEYİT ATILAL'dan neşriyat aldığını ve aidat verdiğini söylemiştir. MUSTAFA ÖZÇELİK ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 15, sahife 517): KEMAL ERGİN tarafından vâki teklifi ve KADRİ ÇOKUĞURLU sekreterliğindeki kendisinin de katıldığı hücrenin kurulduğunu söylemiştir.

SEYİT ATILAL ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 331: 336): Diğer maznunların ifadelerini aynen teyit ve tekrar ederek,KEMAL ERGİN'in yaptığı taplantıdaki teklifi, KADRİ ÇOKUĞURLU sekreterliğinde kendisi, ARİF NANAK, MUSTAFA TOPRAK ve MUSTAFA ÖZÇELİK'ten müteşekkil bir hücre kurduklarını, KADRİ ÇOKUĞURLU'nun ayrılması üzerine kendisinin sekreter kaldığını gelen neşriyatı ARİF NANAK ve MUSTAFA TOPRAK'a verdiğini, hatırladığına göre bunun Görüşler olduğunu, aidatı kendisinin topladığını ve nihayet evvelâ kendisinin sonra da MUSTAFA TOPRAK'ın gizli cemiyetten ayrıldıklarını söylemiştir.

KEMAL ERGİN ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 13, sahife 178, dosya 15, sahife 716): Diğer maznunların ifadelerini teyit ederek KADRİ ÇOKUĞURLU'nun sekreterliğindeki komiteye MUSTAFA TOPRAK'ın katıldığını, KADRİ ÇOKUĞURLU'nun buradan ayrılması ve MUSTAFA ÖZÇELİK'in hapse girmesi üzerine bu komitenin SEYİT ATILAL sekreterliğinde üç kişi olarak kaldığını, kendisinin SEYİT ATILAL ile temas ettiğini ona neşriyat verdiğini ve aidatları ondan aldığını söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN de ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 13 sahife 163, dosya I, sahife 386): Bu hususları teyit ve duruşmada (Sahife 40) bu beyanları tekrar etmiştir.

ENVER GÖKÇE de ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 378) bu hussları teyit etmiştir.

TEVFİK DİLMEN HARİÇ, diğer maznunlar ilk tahkikat ifadelerinin tazyik altında alındığından doğru olmadıklarını beyan ile bu ifadelerini reddetmiş iselerde, bazı ufak ayrılıklara rağmen esas vakıaları birbiren uygun olarak ve bazı kısımlarını pek teferruatlı bir şekilde beyan ettikleri gibi duruşmadaki sorgularında da vakıaları kısmen ve müevvelen kabul etmeleriyle bu ifadelerinin doğruluğuna kanaat getirilmiş, TEVFİK DİLMEN'in beyanları da bu iddiaları teyit ve tesbit etmiş bulunmasıyle maznun MUSTAFA TOPRAK'ın gizli komünist partisine intisap ettiğine, MEHMET ÜSTÜNER'i ve KADRİ BULDU'yu partiye davet etmek suretiyle tanzim işine karıştığına, komitelere dahil olduğuna ve bu suretle parti içinde faaliyet gösterdiğine neşriyat okuduğuna ve aidat verdiğine kanat getirilmiştir. Maznunun evinde ve üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şey bulunmadığı, Dosya 5 sıra 58'deki 28 Ocak 1952 tarihli arama zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun MUSTAFA TOPRAK duruşmadaki yazılı müdafaasında: Bu dava ile ilgili faaliyeti olmadığını, suçlu olarak görülmesi sebebinin 946 yılında Emekçi, köylü ve sosyalist partisine girmesi ve aynı zamanda tütüncüler sendikası âzalığına katılmış olduğu, KEMAL ERGİN ve TEVFİK DİLMEN, ENVER GÖKÇE ile olan münasebetleriin siyasi mahiyet taşımadığını, TEVFİK DİLMEN'in menfaat sağlamak maksadiyle atfı cürümde bulunduğunu, ENVER GÖKÇE ve TEVFİK DİLMEN'in ifadelerinde maruflar komitesinin bir hücre olarak gösterildiğini, suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznunun müdafasında ileri sürdüğü emekçi ve köylü partisine girmesi ve sendika âzalığına katılmış olmasından dolayı bu davaya dahil edildiği iddiası, Emekçi ve köylü partisine girmiş ve sendikaya dahil olmuş bir çok kimselerin dahili dava edilmesiyle vârit ve kabule şayan olmadığı gibi, iddia olunan faaliyetin gizli siyasi bir parti faaliyeti olduğu, TEVFİK DİLMEN'in ilk tahkikattaki ve duruşmadaki beyanı ile ve diğer meznunlarla kendisinin ilk tahkikattaki beyanları ile sabit bulunduğuna göre temasların siyasi mahiyet taşımadığına mâtuf müdafası da yerinde görülmemiştir.

Maznunun katıldığı beşli ve üçlü teşekkülün bir hücre olmayıp evvela tütüncüler komitesi, bilahare mâruflar komitesi olarak faaliyet gösterdiği, TEVFIK DİLMEN'in ilk tahkikattaki sarih beyanı (Dosya 14 sahife 386, 388) ve duruşmadaki "Tütüncüler komitesini de SEYİT ATILAL, ARİF NANAK ve MUSTAFA TOPRAK teşkil ediyorlardı" (Sahife 41) tarzındaki beyanı ve yine "SEYİT ATILAL, ARİF NANAK ve MUSTAFA TOPRAK'tan müteşekkil olan hücre tanınmış komünistlerden müteşekkil olmak itibariyle mâruflar komitesi adını aldı" (Sahife 42) şeklindeki ifadesiyle bunların birer komite olduğunu teyit etmiş olduğu gibi maznunların ilk tahkikat ifadeleri de bunların birer komite olduğunu tebarüz ettirmesine, ENVER GÖKÇE'nin de ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 384) TEVFİK DİLMEN'in beyanlarına uygun bir şekilde bunun evvela tütüncüler komitesi adını taşıdığını ve bilahare mâruflar komitesi olarak adlandırıldığını söylemesi karşısında üçlü teşekkülün bir hücre olduğuna dair müdafasının da yerinde olmadığına kanaat getirilmiştir.

Yukarda yazılı mucip sebepler dolayısiyle maznun MUSTAFA TOPRAK'ın müdafaasını kabule imkân görülemediği cihetle, gizli komünist cemiyete girmek ve bunun sevk ve idarecilerinden bulunmak, tanzim işine katılmak suçundan dolayı hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince *beş sene* müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine aynı kanunun 173. maddesine göre *bir sene sekiz ay* müddetle *Kula*'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, ancak tevkifat başlamadan kendiliğinden cemiyettten ayrılması takdiri tahfif sebebi kabul olunarak T.C.K.nun 59. maddesi uyarınca tayin olunan cezanın altıda birinin tenzili ile *dört sene iki ay* müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine *bir sene dört ay yirmi gün* müddetle *Kula*'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, T.C.K.nun 31. maddesi gereğince mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na göre (152) lira harç ödemesine, As.M.U.K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

MUSTAFA ÖZÇELİK:

5 şubat 1952 tarihinde tevkif olunan ve mevkufen mahkemeye sevkedilen 3 Kasım 1953 tarihinde mahkemece tahliye olunan maznun MUSTAFA ÖZÇELİK, gizli komünist partisine intisapla parti içinde komite dahilinde faaliyet göstermek iddialariyle T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. 3. fıkralarına göre ceza talebi ile mahkemeye sevkolunmuş ve esas hakkındaki mütalâasında müddeiumumi bu iddiasını teyit ve tekrar ile ceza tayinini ve 5677 sayılı Af Kanunu'nun nazara alınmasını istemiştir.

MUSTAFA ÖZÇELİK duruşmada (Sahife 118): İlk tahkikat ifadelerini reddederek gizli komünist partisine girmediğini, komite ve hücre faaliyeti göstermediğini, düğünde gördüğü KEMAL ERGİN'in arzusu üzerine beraber oturup konuştuklarını, KEMAL ERGİN'in bu konuşmalarda işçi haklarını koruyacak açık bir partiden bahsettiğini, sendikalara girmeyi tavsiye ettiğini, KADRİ ÇOKUĞURLU kendisine yakın bulunduğundan istedikleri malûmatı onun vasıtasiyle öğreneceklerini, açık parti hakkında onunla haber göndermeyi kararlaştırdıklarını, kendisi 1949 kasımında ceza evine girdiğinden bir daha KEMAL ERGİN'i görmediğini söylemiştir.

MUSTAFA ÖZÇELİK ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 15 sahife 517): KEMAL ERGİN'in teklifi üzerine bir hücre kurduklarını, KADRİ ÇOKUĞURLU'nun sekreter seçildiğini, kısa bir müddet sonra kendi cezasını tamamlamak üzere ceza evine girdiğini ve aftan istifade ederek çıktığını bundan sonra KADRİ ÇOKUĞURLU'ya bağlandığını, neşriyat okuduğunu ve aidat verdiğini söylemiştir.

SEYİT ATILAL ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 331): KADRİ ÇOKUĞURLU'nun sekreterliğinde kurulan komiteye MUSTAFA ÖZÇELİK'in de dahil bulunduğunu ve kısa bir müddet sonra hapse girmesi üzerine aralarından ayrıldığını söylemiştir.

ARİF NANAK ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 352): MUSTAFA ÖZÇELİK'in KADRİ ÇOKUĞURLU sekreterliğinde kurulan komiteye dahil olduğunu beyan etmiştir.

MUSTAFA TOPRAK ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 352): Diğer maznunların ilk tahkikat ifadelerini teyit ederek, MUSTAFA ÖZÇELİK'in KADRİ ÇOKUĞURLU sekreterliğindeki komiteye dahil olduğunu ve ceza evine girmesi üzerine bu komiteden ayrıldığını beyan etmiştir.

KADRİ ÇOKUĞURLU ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 16, sahife 870): Kendi sekreterliğinde kurulan tütüncüler komitesine MUSTAFA ÖZÇELİK'in de dahil bulunduğunu söylemiştir.

KEMAL ERGİN ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 17, sahife 1130): MUSTAFA ÖZÇELİK'in yapılan toplantılara iştirak ettiğini, partili olduğunu, komiteye dahil bulunduğunu, KADRİ ÇOKUĞURLU söylüyorsa doğru olduğunu söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 395): MUSTAFA ÖZÇELİK'in bir müddet komiteye dahil bulunduğunu söylemiştir.

Muznunlar duruşmada ilk tahkikat ifadelerinin tazyik altında alındığından doğru olmadıklarını beyan ile bu ifadelerini reddetmiş iseler de, maznun MUSTAFA ÖZÇELİK'in tütüncüler komitesine dahil olarak ceza evine girinceye kadar komite faaliyeti gösterdiğine, birbirine uygun beyanda bulunmaları kendisinin de KEMAL ERGİN'le olan toplantıyı duruşmada diğer maznunlar gibi kabul etmesi ve maznun TEVFİK DİLMEN'in beyaniyle, maznun MUSTAFA ÖZÇELİK'in gizli komünist partisine intisapla bu parti içinde faaliyet gösterdiğine, komiteye dahil olduğuna, neşriyat okuyup aidat verdiğine vicdani kanaat getirilmiştir.

Maznunun tevkifi sırasında evinde, üzerinde ve iş yerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şey bulunmadığı dosya 5 sıra 128'deki 5 Şubat 1952 tarihli arama zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun MUSTAFA ÖZÇELİK duruşmadaki yazılı müdafaasında: İlk tahkikat ifadesinin suç isnadı mahiyetinde olduğunu, partiye girdiğini gösterir delil bulunmadığından beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznunun parti içindeki faaliyetine yukarda belirtilen beyanlarla kanaat getirilmiş bulunduğundan müdafaası vârit ve kabule şayan görülmemiştir.

Maznunun sabit olan gizli komünist cemiyete (Partisine) girmek ve bunun sevk ve idarecilerinden bulunmak suçundan dolayı hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine aynı kanunun 173. maddesi gereğince BİR SENE SEKİZ AY müddetle SÖĞÜT'te emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, ancak maznun 11 Kasım 1949 tarihinde ceza evine girmek suretiyle komite içindeki faaliyeti fiilen kesilmiş olduğuna göre 5677 sayılı Af Kanunu'nun 2. ve 5. fıkraları gereğince üçte ikisinin tenzili ile BİR SENE SEKİZ AY müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine ve ALTI AY YİRMİ GÜN müddetle SÖĞÜT'te emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na göre (60) lira harç ödemesine, As.M.U.K.nun 277. maddesi uyarınca mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına,

KADRİ ÇOKUĞURLU:

14 Eylül 1952 tarihinde tevkif olunarak mevkufen mahkemeye sevkolunan ve 18 Aralık 1953 tarihinde mahkemece tahliye olunan maznun KADRİ ÇOKUĞURLU, gizli komünist partisine girmek, komite dahilinde faaliyet göstermek, sekreterlik etmek iddiaları ile T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza talebi ile mahkemeye sevkolunmuş ve

esas hakkındaki mütalâasında müddeiumumi bu iddiasını teyit ve tekrar etmiş, 5677 sayılı Af Kanunu'ndan istifade ettirilmesini istemiştir.

KADRİ ÇOKUĞURLU duruşmada (Sahife 109): İlk tahkikat ifadelerini reddederek, MEHMET BOZIŞIK'ı tütünden, İDRİS ERDİNÇ'i Kasımpaşa'dan, SEYİT ATILAL ve MUSTAFA TOPRAK'ı tütünden tanıdığını, KEMAL ERGİN'i tütüncüler arasında gördüğünü ve beraber bir kahvede MUSTAFA TOPRAK, SEYİT ATILAL, MUSTAFA ÖZÇELİK'in toplanmış ve KEMAL ERGİN'in burada işçi haklarının korunması için açık bir partiden bahsetmiş olduğunu, ARİF NANAK'ı tanımadığını ve bu toplantıda bulunup bulunmadığını hatırlamadığını, hücre faaliyeti, komite faaliyeti göstermediğini aidat vermediğini ve almadığını, neşriyat okumadığını ve okutmadığını iddiada isimleri geçen bazı maznunları hiç tanımadığını söylemiştir.

Duruşmadaki inkârına rağmen ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 15, sahife 865:902): KEMAL ERGİN'in yaptığı toplantılara ARİF NANAK da dahil olduğu halde katıldığını, tütüncüler komitesini teşkil ettiklerini, kendisinin sekreter olduğunu, kendisine verilen MAOÇETUNG, MUSTAFA SUPHİ'ye ait yazı ve resimleri, STALİN'in 72. yıldönümü adlı neşriyatı SEYİT ATILAL, KADRİ BULDU ve BAYRAM'a okuttuğunu ve verdiğini bir müddet sonra SEYİT ATILAL ile aralarında ihtilaf çıktığından, KEMAL ERGİN'in SEYİT ATILAL'ı tercih etmesi üzerine kendisinin partiden çıkarıldığına dair haber geldiğini, bunun için de KADRİ BULDU'ya bağlandığı zaman kendisinden aidat alınmadığını, MEHMET BOZIŞIK'ın talebi üzerine partiye tavsiye edilecek kimselerin isimlerini MEHMET BOZIŞIK'a verdiğini bu temas ve ihtilaflara ait bir çok teferruatı, İzmir'den gelen MEHMET BOZIŞIK'la olan temasını, daha o zaman harekete geçtiğini, hücreler teşkil ettiğini, HÜSEYİN KERPİÇ vasıtasiyle KEMAL ERGİN'le tanıştığını, Samsun'dan gelen aidatı MEHMET ÜSTÜNER'den alarak 35 lirayı MEHMET BOZIŞIK'a, 50 lirayı da KEMAL ERGİN'e verdiğini, İDRİS ERDİNÇ sekreterliğinde ARİF NANAK ve kendisinden müteşekkil bir komite kurulduğunu söylemiştir.

SEYİT ATILAL ilk tahkikat fadesinde (Dosya 14, sahife 332): KEMAL ERGİN'in yaptığı toplantı neticesinde maznun KADRİ ÇOKUĞURLU'nun sekreterliğinde tütüncüler komitesini kurduklarını, KADRİ ÇOKUĞURLU'nun neşriyat getirdiğini ve bir müddet sonra onlardan ayrıldığını söylemiştir.

KEMAL ERGİN ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 15, sahife 716): KADRİ ÇOKUĞURLU sekreterliğinde bir komite kurduklarını, bilahare KADRİ ÇOKUĞURLU'nun ayrıldığını söylemiştir.

ARİF NANAK ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 352): KADRİ ÇOKUĞURLU sekreterliğinde bir hücre kurduklarını söylemiştir.

ENVER GÖKÇE ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 379): KADİR ÇOKUĞURLU ile SEYİT ATILAL arasındaki anlaşmazlığı söylemiştir.

MUSTAFA ÖZÇELİK ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 15, sahife 517): Maznun KADRİ ÇOKUĞURLU sekreterliğinde bir hücre kurduklarını söylemiştir.

MUSTAFA TOPRAK ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 359): KADRİ ÇOKUĞURLU sekreterliğinde bir komite kurduklarını söylemiştir.

MEHMET ÜSTÜNER ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 15, sahife 513): Samsuna giderken muhtemelen kendisine KADRİ ÇOKUĞURLU'nun talimat verdiğini, Samsun'da ŞEVKET ÖZPARLAK'ın verdiği 50 lirayı KADRİ ÇOKUĞURLU'ya verdiğini beyan etmiştir.

HÜSEYİN KERPİÇ ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 16, sahife 916): KEMAL ERGİN'in randevunu KADRİ ÇOKUĞURLU'ya söylediğini birbirlerini tanımadıkları için kendisini tanıştırdığını söylemiştir.

ZEKİ BAŞTİMAR ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 16, sahife 930): KEMAL ERGİN ile SEYİT ve iki KADRİ arasındaki ihtilafı konuştuklarını söylemiştir.

MEHMET BOZIŞIK ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 491): ZEKİ BAŞTİMAR'ın KADRİ ÇOKUĞURLU etrafındaki arkadaşlara ihtiyacımız var demesi üzerine KADRİ ÇOKUĞURLU'dan partiye tavsiye ettiği arkadaşların listesini istediğini ve alarak ZEKİ BAŞTİMAR'a verdiğini söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 386): KADRİ ÇOKUĞURLU sekreterliğinde tütüncüler komitesinin kurulduğunu söylemiştir.

Maznunlar duruşmadaki sorgularında ilk tahkikat ifadelerinin tazyik altında alındığından doğru olmadıklarını beyanla reddetmiş iseler de, bu ifadelerinde bazı ufak ayrılıklara rağmen esas vakıaları birbirine uygun olarak beyan etmeleri ve bu ifadelerinde bir çok teferruattan da bahsetmiş bulunmaları, MEHMET ÜSTÜNER tarafından 50 liranın KADRİ ÇOKUĞURLU'ya verildiği ve ondan KEMAL ERGİN'in aldığı gerek ilk tahkikat ifadelerinde, gerekse duruşmada MEHMET ÜSTÜNER ve KEMAL ERGİN tarafından kabul edilmesine rağmen, ilk tahkikat ifadesinde KADRİ ÇOKU-

ÇURLU bunu kabul ve tafsilatını anlatmış olduğu halde duruşmada kabul etmemesi, HÜSEYİN KERPİÇ, KADRİ ÇOKUĞURLU'yu 1949 senesinde KEMAL ERGİN'e tanıttığını, o vakit KEMAL ERGİN'in ve KADRİ ÇOKUĞURLU'nun birbirlerini tanımadıklarını ilk tahkikat ifadesinde ve duruşmada söylediği halde KADRİ ÇOKUĞURLU'nun bunu ilk tahkikatta kabul etmesine mukabil, duruşmada ve müvacehede reddetmesi ile (Sahife 558) ilk tahkikat ifadelerinin doğruluğuna inanılmış bulunduğundan KADRİ ÇOKUĞURLU'nun gizli komünist partisine girdiğine, hücre ve komite sekreterliği yaptığına, bu suretle parti içinde faaliyet gösterdiğine, aidat aldığına ve verdiğine, neşriyat okuduğuna ve okuttuğuna tam bir kanaat getirilmiştir.

Yapılan aramada suçla ilgili bir şey bulunamamıştır (Ankara aramaları dosyası sıra 45/1).

Maznun KADRİ ÇOKUĞURLU yazılı müdafaasında: 15 Nisan 1950 tarihinden sonra hiç bir teşkilatla ilgisi olmadığını ve bu tarihten sonra KEMAL ERGİN'i de görmediğini, MEHMET BOZIŞIK ve TEVFİK DİLMEN'le siyasi bir münasebeti bulunmadığını, KEMAL ERGİN'in kendisine açık partiden bahsetmiş ve bazı yazılar okumuş bulunduğunu, Af kanunu nazara alınarak hakkında âdil bir karar verilmesini istemiştir.

Sarahatle söylememekle beraber maznun KADRİ ÇOKUĞURLU müdafaasında bir teşkilat içinde çalıştığını bu bakımdan KEMAL ERGİN'le temas ettiğini söylemek suretiyle müsnet faaliyeti kabul etmiş olduğu gibi duruşmada KEMAL ERGİN'in kendisine bir şey okumadığını ileri sürmüş olmasına rağmen müdafaasında okuduğunu kabul etmesi ve yukardaki mucip sebepler müvacehesinde müdafaası vârit ve kabule şayan görülmemiştir.

Şu hale göre maznun KADRİ ÇOKUĞURLU'nun gizli komünist cemiyete (Partisine) girmek, bunun sevk ve idarecilerinden bulunmak suçundan dolayı hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine aynı kanunun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY müddetle KANDIRA'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, ancak KEMAL ERGİN İstanbul'dan ayrılmadan bir müddet önce partiden ayrıldığı ZEKİ BAŞTİMAR'ın beyanı (Dosya 16, sahife 937), TEVFİK DİLMEN'in vilayet komitesi sekreterliği zamanında faaliyette bulunduğu tesbit edilemediğinden 5677 sayılı Af Kanunu'nun 2. v 5. maddeleri gereğince cezasının üçte ikisinin tenzili ile BİR SENE SEKİZ AY müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre ALTI AY YİRMİ GÜN müddetle KANDIRA'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa göre (60) lira harç ödemesine, As.M.U.K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına;

İDRİS ERDİNÇ:

9 Mayıs 1952 tarihinde tevkif olunarak mevkufen mahkemeye sevkolunan ve 10 Aralık 1953 tarihinde mahkemece tahliye olunan maznun İDRİS ERDİNÇ, gizli komünist partisine girmek, parti içinde komite dahilinde faaliyet göstermek iddialarıyle T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza talebi ile mahkemeye sevkedilmiş ve esas hakkındaki mütalâasında müddeiumumi bu iddiasını teyit ve tekrar etmiştir.

İDRİS ERDİNÇ duruşmada (Sahife 119): Parti içinde hiç bir faaliyeti olmadığını, MEHMET BOZIŞIK'ı 1950 senesinde tanıdığına göre daha evvelki tarihlerde İzmir'den haber getirmesine imkân olmadığını, KADRİ ÇOKUĞURLU ile merhabası olduğunu, KEMAL ERGİN'i işçi muhitinde tanıdığını, Hamal SABRİ'nin İzmit'te eşyasına yardım etmiş olduğunu ve trende kalması üzerine Haydarpaşa'da da yardımı dokunur düşüncesiyle ses çıkarmadığını, Pendik'te denize girmek üzere indiklerinde KEMAL ERGİN'i gördüklerini ve bir müddet sonra kenddisinin ayrıldığın, TEVFİK DİLMEN'i KEMAL ERGİN vasıtasiyle tanıdığını, MEHMET ÜSTÜNER'i hiç tanımadığını ve hiç kimseye aidat vermediğini söylemiştir.

İDRİS ERDİNÇ ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 15, sahife 688): ARİF NANAK sekreterliğinde olmak üzere MEHMET ÜSTÜNER ve kendisinden müteşekkil bir hücre kurduklarını, kurdukları bu hücrenin maruflar komitesi olduğunu, bir defa üçlü olarak toplandıklarını ikinci toplantıya MEHMET ÜSTÜNER'in gelmediğini, Kasımpaşa, Beşiktaş ve Ortaköy semtlerinde oturan tütün işçileri arasında çalışacaklarını ve onları patiye müfit bir hale getireceklerini, TEVFİK DİLMEN'in MEHMET BOZIŞIK'a kendisi ile randevu bildirdiğini ve kendisinin bunu MEHMET BOZIŞIK'a söylediğini, MEHMET ÜSTÜNER'i TEVFİK DİLMEN'e kendisinin tanıştırdığını, ARİF NANAK'a iki defa yüzer kuruş aidat verdiğini, KEMAL ERGİN'in İzmit'ten bir işçi ile tanışmak istemesi üzerine Hamal SABRİ'yi Pendik'te KEMAL ERGİN'e tanıttığını söylemiştir.

KEMAL ERGİN lik tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 470 Dosya 16 sahife 856) İDRİS ERDİNÇ'i tütüncüler arasında ismi çok geçtiğinden tütüncüler vasıtasiyle tanıdığını ve müsait buldu-

ğundan üzerinde işliyerek partilediğini, 2,5 lira aidat aldığını, İzmit'ten hamal SABRİ'yi İDRİS ERDİNÇ'in getirdiğini söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 396) ENVER GÖKÇE'nin ARİF NANAK vasıtasiyle maruflar komitesini yeniden MEHMET ÜSTÜNER ile İDRİS'ten teşkil ettiğini, komite sekreterinin ARİF NANAK olacağını kararlaştırdıklarını söylemiştir.

ENVER GÖKÇE ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 384) TEVFİK DİLMEN'le olan konuşmalarında tütüncüler komitesini tekrar ihya etmeyi uygun bulduklarını ve bunun isminin maruflar komitesi olduğunu bunun vazifesinin de tanınmış ve mahkum olmuş komünistler arasında hücreler kurmak ve bunlarla irtibat temin etmek olduğunu, bu komitenin ARİF NANAK'ın sekreterliğinde İDRİS ve MEHMET ÜSTÜNER'den teşekkül ettiğini, bu komitenin bir defa toplanabildiğini o sırada partice neşrolunan T.K.P. teşkilat prensipleri başlıklı neşriyatı ARİF NANAK'a verdiğini, bunun İDRİS tarafından da okuduğunu ve bu faaliyetin 26 Ekim 1951 tarihine kadar devam ettiğini söylemiştir.

MEHMET ÜSTÜNER ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 15 sahife 515) ARİF NANAK'ın ısrarı üzerine onun sekreterliğinde İDRİS ERDİNÇ ve kendisinden müteşekkil maruflar komitesini kurduklarını bir lira aidatını ARİF NANAK'a verdiğini, Kasımpaşa, Beşiktaş ve Ortaköy semtlerinde oturan tütün işçileri arasında çalışarak bunları partiye müfit bir hale getirmeyi konuştuklarını söylemiştir.

HÜSEYİN KERPİÇ ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 16 sahife 916) İDRİS ERDİNÇE SADUN AREN'le buluşması için randevu verdiğini beyan etmiştir.

MEHMET BOZIŞIK ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 491, Dosya 17 sahife 1093) Şöför İDRİS'in kendisine talimhanede set üstünde ZEKİ BAŞTİMARLA buluşmak üzere randevu getirdiğini, kaybolan randevuları yine Şoför İDRİS'in temin ettiğini ve sürgünden döndükten sonra bir defa kendisine randevu getirdiğini söylemiştir.

KADRİ ÇOKUĞURLU ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 167 sahife 865) İDRİS ERDİNÇ sekreterliğinde tütüncüler ana hücresini kurduklarını, bu çalışma sırasında İDRİS'e 100 lira kadar toplamış olan aidatı verdiğini söylemiştir.

HÜSEYİN KERPİÇ duruşmada da SADUN AREN için randevu getirmesi keyfiyetini söylemesi ve İDRİS ERDİNÇİN bunu kabul etmemesi üzerine yapılan muvacehede (Sahife 449) ifadelerinde ısrar etmişlerdir.

TEVFİK DİLMEN duruşmada, ilk tahkikat ifadelerini aynen kabul etmesine mukabil diğer maznunlar duruşmada, ilk tahkikat ifadelerinin tazyik altında alındığından doğru olmadıklarını beyan ile bu ifadelerini reddetmiş iseler de, bazı ufak ayrılıklara rağmen vakıaları birbirine uygun şekilde beyan etmelerine mukabil duruşmada mübayenet ve tezatlara düşmeleriyle maznun İDRİS ERDİNÇ'in gizli komünist partisine girdiğine, mâruflar komitesine dahil olarak faaliyet gösterdiğine, aidat ödediğine neşriyat okuduğuna, irtibat işlerinde çalıştığına kanaat getirilmiştir.

Maznunun üzerinde ve evinde yapılan aramada suçla ilgili bir şey bulunamamıştır.

Maznun İDRİS ERDİNÇ yazılı müdafaasında: Maznun MEHMET Bozışık'tan KADRİ ÇOKUĞURLU'ya talimat getirmediğini, hamal SABRİ'yi siyasi bir gaye ile KEMAL ERGİN'e tanıtmadığını, maruflar komitesine dahil olmadığını, tahkikatta da bu şekilde ifade verdiğini, bu fiillerin yapıldığı kabul olunsa bile 949 yılından evvel rastladığını bu sebeple Af Kanunu'ndan istifade etmesi lazım geldiğini, Maruflar komitesine girdiğine dair yalnız TEVFİK DİLMEN'in beyanı bulunduğunu bunun da katiyet ifade etmeyip tasavvur halinde olduğundan bahsedildiğini, aleyhinde delil bulunmadığından beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznun İDRİS ERDİNÇ'in hamal SABRİYİ KEMAL ERGİN'in talebi üzerine İstanbul'a getirdiği ilk tahkikat ifadeleriyle sabit olduğuna ve bir hamalın Hayrdarpaşa'da eşyasına yardım iddiasının vârit olamıyacağına, eşya için getirilmiş olsaydı Pendik'te inmeyip Haydarpaşa'da inmeleri lazım geleceğine göre bu cihete matuf müdafaaları vârit olmadığı gibi, mâruflar komitesine dahil olduğu gerek kendisinin gerekse ARİF NANAK ve MEHMET ÜSTÜNER'in ilk tahkikat ifadeleri, ENVER GÖKÇE'nin beyanları, TEVFİK DİLMEN'in ilk tahkikat ve duruşmadaki ifadeleriyle sabit bulunduğundan buna müteveccih müdafaası da yersiz görülmüştür.

Maznunun, faaliyetin 949'dan evvele ait iddiası da, maznun ENVER GÖKÇE'nin tarih zikrederek bu faaliyet 26 Ekim 1951 tarihine kadar devam etmiştir, tarzındaki açık beyaniyle şayanı kabul görülmemiştir.

Yukarda yazılı sebepler dolayısıyle maznun İDRİS ERDİNÇ'in müdafaası kabule şayan görülmediğinden, maznunun gizli komünist cemiyete (Partiye) girmek ve bunun sevk ve idarecilerinden bulunmak suçundan dolayı hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun

173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY müddetle MUSTAFAKEMALPAŞA'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına T.C.K.nun 31. maddesi uyarınca mahkumiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa göre (182) lira harç ödemesine, As.M.U.K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, aynı kanunun 156. maddesine göre tevkifine;

MEHMET ÜSTÜNER:

15 Şubat 1952 tarihinde tevkif olunan ve mevkufen mahkemeye sevkedilen 10 Aralık 1953 tarihinde de mahkemece tahliye olunan maznun MEHMET ÜSTÜNER, gizli komünist partisine girmek, parti içinde ve komite dahilinde faaliyet göstermiş olmak iddiasiyle T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza talebi ile mahkemeye sevkolunmuş ve esas hakkındaki mütalâasında müddeiumumi bu iddiasını teyit ve tekrar etmiştir.

MEHMET ÜSTÜNER duruşmada (Sahife 127): İlk tahkikat ifadelerini reddederek, partiye intisap etmediğini, mâruflar komitesine dahil olmadığını, Samsun'a talimat götürmediğini, Samsun'dan aidat getirmediğini, ŞEVKET ÖZPARLAK'tan aldığı 50 liranın MUSTAFA ÖZÇELİK'e verilmek üzere olduğunu ve kendisi, MUSTAFA ÖZÇELİK'i tanımadığından bu parayı KADRİ ÇOKUĞURLU 'ya verdiğini; KEMAL ERGİN'i bir gün arkadaşları ile gezerken Sergi Sarayı civarında rastladıklarını ve kendisine tütüncü olarak tanıtıldığını, İDRİS ERDİNÇ'i ceza evinde tanıdığını, TEVFİK DİLMEN'i tanımadığını, neşriyat okumadığını, aidat vermediğini söylemiştir.

Duruşmadaki inkârına rağmen ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 15, sahife 513): SEYİT ATILAL tarafından vâki partiye girme teklifini reddettiğini, SEYİT ATILAL vasıtasiyle tanıdığı KEMAL ERGİN'in de teklifini reddettiği halde KEMAL ERGİN'in aynı teklifi tekrarladığını ve bu defa da reddettiğini, şoför İDRİS vasıtasiyle tanıdığı TEVFİK DİLMEN'in teklifini de reddettiğini, nihayet Samsun'dan dönüşünde TEVFİK DİLMEN'in ARİF NANAK sekreterliğinde maruflar komitesini kuracaklarını söylemesi ve ertesi günü de ARİF NANAK'ın ısrarı üzerine kabul ederek ARİF NANAK sekreterliğinde kendisi ve İDRİS ERDİNÇ'ten müteşekkil mâruflar komitesini kurduklarını, KADRİ ÇOKUĞURLU ve MEHMET BOZIŞIK'tan aldığı talimatı Samsun'da ŞEVKET ÖZPARLAK'a ulaştırdığını ve parti aidatı olarak ŞEVKET ÖZPARLAK'ın verdiği 50 lirayı KADRİ ÇOKUĞURLU'ya verdiğini KEMAL ERGİN'le ŞEVKET ÖZPARLAK'ı buluşturduğunu, ŞEVKET ÖZPARLAK tarafından sorulan sualleri cevaplandırmak için TEVFİK DİLMEN'le iki defa randevulu olarak buluştuğunu söylemiştir.

ENVER GÖKÇE ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 384): TEVFİK DİLMEN'le olan konuşmalarımızda tütüncüler komitesini tekrar ihya etmeyi uygun bulduk ve bunun ismi Maruflar Komitesi oldu, bunun vazifesi de tanınmış ve mahkûm olmuş komünistler arasında hücreler kurmak ve bunlarla irtibat temin etmekti. Bu komite ARİF NANAK'ın sekreterliğinde İDRİS ve Samsunlu MEHMET'ten (MEHMET ÜSTÜNER) teşekkül etti. Bu komite bir defa toplanabildi. Ben kendilerine o sırada partice neşrolunan T.K.P. teşkilât prensipleri başlıklı neşriyatı verdim. ARİF NANAK ve İDRİS ERDİNÇ okumuşlar, MEHMET okuyamamış, benim ARİF'ten neşriyatı aldığım gün, odamda arama yapılmıştır. Yani bu faaliyet tevkifimize tekaddüm eden günlerdedir. Hatırladığıma göre 26 Ekim 1951 tarihidir demiştir.

KADRİ ÇOKUĞURLU ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 16, sahife 867): MEHMET ÜSTÜNER'in bir zaman kendisine bağlı olduğunu ve bunun MEHMET BOZIŞIK'ın İzmir'den kaçak olarak İstanbul'a geldiği sıralarda bulunduğunu söylediği gibi, Samsun'dan üç defa aidat geldiğini, bunun üçünü de MEHMET ÜSTÜNER'den aldığını (Dosya 16, sahife 873) söylemiştir.

KEMAL ERGİN ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 469): Sepetçi MEHMET'i (MEHMET ÜSTÜNER), SEYİT ATILAL vasıtasiyle tanıdığını, gizli partiye girmesi hususundaki teklifi, oğlunun Teknik Üniversite'de okumasından dolayı reddettiğini, ŞEVKET ÖZPARLAK'la kendisini MEHMET ÜSTÜNER'in tanıştırdığını ve Samsun'dan 50 lira yardım parası getirdiğini (Dosya 15, sahife 720) söylemiştir. İDRİS ERDİNÇ ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 688): ARİF NANAK sekreter olmak üzere Samsun'lu MEHMET ve kendisinden müteşekkil olarak bir hücre kurduklarını bunun Mâruflar Komitesi olduğunu ARİF NANAK 'ın söylediğini (Dosya 15, sahife 690) MEHMET ÜSTÜNER'i TEVFİK DİLMEN'le tanıştırdığını, Maruflar Komitesi'nin bir defa toplandığını, ARİF NANAK'ın Kasımpaşa, Beşiktaş, Ortaköy semtlerinde oturan tütün işçileri üzerinde işlemelerini ve bunların partiye müfit olacak şekilde yetiştirilmelerini anlattığını söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 396): ENVER GÖKÇE'nin ARİF NANAK vasıtasiyle Maruflar Komitesini Beşiktaş'ta oturan tütün işçisi MEHMET ile İDRİS'ten teşkil ettiğni, sekreterin ARİF NANAK olmasını kararlaştırdıklarını söylemiştir.

KEMAL ERGİN duruşmada (Sahife 30) ŞEVKET ÖZPARLAK'ın MEHMET ÖZPARLAK'ın MEHMET ÜSTÜNER marifetiyle 50 lira verdiğini ve bunu kendisinin KADRİ ÇOKUĞURLU'dan aldığını beyan etmesine mukabil, KADRİ ÇOKUĞURLU ilk tahkikattaki ifadesine muhalif olarak duruşmada (Sahife 110) MEHMET ÜSTÜNER'den para almadığını, MEHMET ÜSTÜNER ise Samsun'dan gelirken 50 lira getirdiğini, fakat ŞEVKET ÖZPARLAK'ın İstanbul'a gelişinde kendisine para vermediğini duruşmada beyan etmişlerdir (Sahife 128).

Yapılan müvacehede (Sahife 449) KEMAL ERGİN Samsun'dan gelen ŞEVKET'in getirdiği 50 lirayı MEHMET ÜSTÜNER'e verdiğini onun da KADRİ ÇOKUĞURLU'ya verdiğini, kendisinin bu parayı KADRİ ÇOKUĞURLU'dan aldığını beyan etmesine mukabil, MEHMET ÜSTÜNER duruşmadaki beyanına muhalif olarak ŞEVKET'in getirdiği parayı KADRİ ÇOKUĞURLU'ya, MUSTAFA ÖZÇELİK'e verilmek üzere verdiğini beyan etmiştir.

Maznunlar duruşmadaki sorgularında ilk tahkikat ifadelerinin tazyik altında alındığından doğru olmadıklarını beyan ile bu ifadelerini reddetmiş iseler de, bazı ufak ayrılıklara rağmen esas vakıaları birbirine uygun olarak beyan etmelerine mukabil duruşmada mübayenet ve tezatlara düşmeleriyle maznun MEHMET ÜSTÜNER'in gizli komünist partisine girdiğine, Maruflar Komitesi'ne dahil olarak faaliyet gösterdiğine, aidat ödediğine, KEMAL ERGİN ve ŞEVKET ÖZPARLAK'ın irtibatını temin ettiğine Samsun-İstanbul münasebetini sağlamaya çalıştığına kanaat getirilmiştir.

Mazununun evinde, iş yerinde ve üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şey bulunmadığını, dosya 5 sıra 91 ve 92'deki 15 Şubat 1952 tarihli arama zabıt varakalarından anlaşılmıştır.

Maznun MEHMET ÜSTÜNER yazılı müdafaasında: Sevk ve idare edenler gibi cezalandırılmasını icap ettirecek bir faaliyeti olmadığını, komiteye dahil olmadığını ve teşekkülünü bilmediğini, TEVFİK DİLMEN'in ifadesinin bunu teyit ettiğini ŞEVKET'in verdiği elli lirayı MUSTAFA ÖZÇELİK'e vermek üzere KADRİ'ye verdiğini, aidat vermediğini, neşriyat okumadığını, beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarda yazılı beyanlar müvacehesinde maznunun müdafaası vârit olmadığı gibi, yukarda tebarüz ettirilen mübayenet ve tezatlarla, duruşmadaki beyanının değil, ilk tahkikat ifadesinin doğruluğuna ve bu suretle müdafaasında ileri sürdüğü sebeplerin kabulüne imkân olmadığına kanaat getirilmiştir.

İzat edilen sebepler dolayısıyle maznun MEHMET ÜSTÜNER'in müdafaası şayanı kabul görülemediği cihetle, maznun MEHMET ÜSTÜNER'in gizli komünist cemiyete (Partiye) girmek ve bunun sevk ve idarecilerinden bulunmak suçundan dolayı hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY müddetle KONYA EREĞLİSİNE emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına T.C.K.nun 31. maddesi uyarınca ceza müddetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa göre (182) lira harç ödemesine, As.M.U.K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, aynı kanunun 156. maddesine göre TEVKİFİNE;

ZEHRA KOSOVA:

31 Mart 1952 tarihinde tevkif ve 13 Mayıs 1953 tarihinde tahliyesine karar verilmiş olan ZEHRA KOSOVA gizli komünist cemiyete girmek suçlusu sanığı olarak mahkemeye sevkedilmiş; hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun gerek tahkikatta (Dosya 15, sahife 576) ve gerekse duruşmada (Sahife 120) vermiş olduğu ifadelerinde müsnet suçu külliyen red ile kendisiyle parti temasında bulunduğu ileri sürülen maznunların işçi olmak itibariyle arkadaşı olduklarını, kendisinin sendikalist olduğunu ve fakat komünistlikle ilgili bulunmadığını söylemiştir.

ZEHRA KOSOVA ile parti temasında bulunduğu iddia edilen İDRİS ERDİNÇ, MUSTAFA TOPRAK da duruşmada müsned suçu ve parti faaliyetini külliyen reddetmişlerdir. Tahkikatta ise MUSTAFA TOPRAK (Dosya 14; sahife 361) TEVFİK DİLMEN ile temasa başladıktan sonra ve SEYİT ATILAL, ARİF NANAK ve kendisinden müteşekkil komitenin kurulduğu sırada TEVFİK DİLMEN'in adam teminini istediğini, kendisinin de bu meyanda ZEHRA KOSOVA'yı temin ettiğini ve İzmitli BAYRAM'I da iştirak ettirerek hücre kurduğunu, ancak; iki ay sonra İzmit'li BAYRAM'ın ayrılması ve ZEHRA KOSOVA'nın, MEHMET BOZIŞIK'ın hapisten çıkması sebebiyle yine bu işin başına geçeceğini onun emrinde çalışmak istemediğini ileri sürerek partiden çekileceğini söylemesi üzerine ZEHRA KOSOVA ile de alâkasının kesildiğini, ZEHRA KOSOVA'dan aidat aldığını, kendisine gelen neşriyatı okuttuğunu, ZEHRA'nın ayrılış tarihinin 1951 yılı başlarına yani ilk tahkikattaki

ifade tarihinden bir sene evvele rasladığını söylemiştir. MUSTAFA TOPRAK'ın kurduğunu ifade ettiği bu hücrenin diğer üyesi İzmit'li BAYRAM bulunamamış ve İzmit'li BAYRAM diye mahkemeye sevkedilen şahsın BAYRAM ÇOKGEÇİM olduğu faaliyete katıldığı iddia edilen BAYRAM olmadığı anlaşılmış bulunduğundan asıl faiilin ifadesi temin edilememiştir. Bu suretle ZEHRA KOSOVA'nın mezkur hücreye katıldığı iddiası MUSTAFA TOPRAK'ın tahkikattaki beyanından başka bir beyan ve delil ile teyit edilememiş bulunduğundan hücrenin teşekkülüne ve binnetice ZEHRA KOSOVA'nın bu hücreye girdiğine kanaat getirilememiştir.

ENVER GÖKÇE'de (Dosya 15, sahife 509) 1951 yılı baharında S. ATILAL'ın sekreterliğindeki hücrenin bir üyesinin Z. KOSOVA olduğunu, bu hususu TEVFİK DİLMEN'den duyduğunu, SEYİT ATILAL ayrıldıktan sonra YAŞAR ÖZŞANSAL vasıtasiyle ZEHRA KOSOVA ile buluştuğunu, fakat ZEHRA'nın parti faaliyeti ile beraber sendika kollarında çalışmayı da reddettiğini bilahare de kendisini görmediğini söylemiştir. Duruşma sırasında da (Sahife 82) ZEHRA KOSOVA'yı Tütün işçileri sendikasına dahil bir kadın olarak SEYİT ATILAL'ın yanında görmek suretiyle tanıdığını, SEYİT ATILAL'ın ZEHRA'ya sendikaya girmesi için teklifte bulunduğunu, kendisinin de aynı mealde sözler sarfettiğini, fakat ZEHRA'nın şahsi bazı sebeplerle sendika faaliyeti ile alakalanılacağını söylemiş olduğunu ifade etmiştir. ZEHRA KOSOVA ise bu teması dahi reddettiğinden muvacheleri yapıldığında (Sahife 449) ENVER GÖKÇE ve ZEHRA KOSOVA aynı surette beyanda bulunarak ifadesinde ısrar etmişlerdir. SEYİT ATILAL da (Sahife 114) bu husus iddia makamının talebiyle sorulduğu zaman ZEHRA KOSOVA'yı sadece tütün işçisi olarak tanıdığını ifade etmiştir. Bu suretle vâki beyanlar arasında mevcut mübayenetler telif edilememiş ve TEVFİK DİLMEN'in ifadeleri arasında ENVER GÖKÇE'nin beyanını teyiteden bir hususa raslanılmamış ve SEYİT ATILAL da ZEHRA KOSOVA ile hücre faaliyeti gösterdildiğini beyan etmesi ve YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şehadeti içerisinde ZEHRA KOSOVA'yı suçlandırır bir noktaya raslanılamamış bulunması karşısında ENVER GÖKÇEN'in beyanı maznun aleyhine hüküm ittihazına yeter görülmemiştir.

KADRİ ÇOKUĞURLU tahkikatta Tütüncüler ana komitesini kurduktan sonra İDRİS ERDİNÇ'in ZEHRA KOSOVA ve NERİMAN HİKMET'ten müteşekkil bir hücre teşkil ettiğini (Dosya 16, sahife 867) söylemiştir. İDRİS ERDİNÇ'in ifadeleri arasında (Dosya 15, sahife 688, 696) bu hücrenin mevcudiyetini anlatır bir beyanına raslanılamamıştır. İDRİS ERDİNÇ duruşmada da iddiayı reddettiğinden ve NERİMAN HİKMET'in ifadesi de temin edilememiş olduğundan mezkur hücrenin teşekkülü iddiası sadece ÇOKUĞURLU'nun beyanına inhisar etmiştir. Bu hücrenin teşekkül ettiği iddia edilen tarih MEHMET BOZIŞIK'ın Ceza evine kapatılmasından evvele yani 1947 yılına rastlamaktadır ki, zaman aşımı gözetildiğinden NERİMAN HİKMET hakkında takibata tevessül edilmemesi de bunu göstermiştir. Bu durum karşısında ZEHRA KOSOVA'nın mezkûr hücreye katıldığına da kanaat getirilememiştir.

Maznunun 31 Mart 1952 tarihinde evinde yapılan aramada da suçla ilgili bir şeye tesadüf edilemediği (5) numaralı dosyada sıra (136) da mevcut zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında ENVER GÖKÇE ile siyasi bir münasebeti olmadığını, hatta ENVER GÖKÇE'yi görmediğini; hiç bir hücreye katılmadığını, tahkikatta ve duruşmada hakikati söylediğini, iddiayı teyit eden delil bulunmadığından beraatine karar verilmesini istediğini belirtmiştir. Yukarda belirtilen ifadelerden maznun ZEHRA KOSOVA'nın gizli komünist cemiyete girdiğine ve hücre faliyetine katıldığına kanaat getirilmediği cihetle müdafaası yerinde görülmüştür. Bu bakımdan ve delil kifayetsizliği sebebiyle maznun ZEHRA KOSOVA'nın müsned suçtan dolayı ve suçluluğuna kanaat getirilemediği cihetle beraatine.

EŞREF BİLKİYE:

2 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen ve 30 Kasım 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen EŞREF BİLKİYE, Gizli Komünist Cemiyet'e girmek, hücre ve komiteye katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde Gizli Komünist Partisi'ne girdiğini, hücre ve komite faaliyetine katıldığını (Dosya 14, sahife 355-358) kabul ve ikrar etmiştir. Maznun bu meyanda HÜSEYİN KERPİÇ'in tesirinde kalarak ve YAŞAR ÖZŞANSALAN partinin mevcudiyetinden bahsetmesi üzerine partiye girmeyi kabul etmiş, SEYİT ATILAL'ın sekreterliğinde YAŞAR ÖZŞANSAL'ın da iştirakiyle bir Semt Komitesi teşkil etmiş olduklarını, tanınmış komünistlerle tanınmamış olanların ayrı ayrı çalışmaları emredilmesi üzerine SEYİT ATILAL'ın bu Ana hücreden ayrıldığını, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın sekreter olduğunu ve HASAN DOĞRUYOL'un da komitenin

üçüncü şahsını teşkil ettiğini; bir müddet sonra HASAN DOĞRUYOL çoluk çocuğunu alıp Bursaya gidince yerine semt komitesine SALİH BAŞDURAĞI aldıklarını, kendisinin HÜSEYİN PEKHAMARAT ve HÜSEYİN ÖZAKSEL'den müteşekkil hücresi olduğunu, evinde partililerin iki defa toplandıklarını, toplantının ikincisine HASAN DOĞRUYOL'un gelmediğini, aidat verdiğini, SALİH BAŞDURAK ile onun hücresindekilerin aidatlarını da alarak YAŞAR ÖZŞANSAL'a verdiğini, MUAMMER TAMKAN'ı partilediğini, sarhoş kavgacı olduğundan partiden çıkarıldığını ve bilahare kendisine hastalık gelmesi sebebiyle ifade tarihi olan 2 Şubat 1952 tarihinden tahminen bir sene kadar evvel partiden ayrılmış olduğunu beyan etmiş olmasına mukabil duruşmada (Sahife 121) müsned suçu külliyen reddederek ilk ifadesinin doğru olmadığını, evinde yapılan toplantının çocuğunun dünyaya gelmesinden ileri geldiğini ve 1950 yılı şubatına kadar hastalığının devam ettiğini söylemiştir.

Maznunun SEYİT ATILAL sekreterliğinde YAŞAR ÖZŞANSAL'ın da iştirakiyle kurulan idareci hücreye katıldığı ve bu hücrenin teşekkül halinde bulunduğu sırada KEMAL ERGİN'in, SEYİT ATILAL ile yaptığı temas sırasında ayrılacağından bahisle TEVFİK DİLMEN ile tanıştırmasından sonra ve TEVFİK DİLMEN mâruf ve mâruf olmıyanların ayrı ayrı teşkilâtlanacaklarını söylemesi üzerine, SEYİT ATILAL'ın sekreterlikten ayrılmasiyle YAŞAR ÖZŞANSAL'ın sekreterliğinde kendisi gibi tanınmış olan HASAN DOĞRUYOL'un da iştirakiyle teşkil edilen Semk Komitesi'ne (Idareci Hücre) katıldığı S. ATILAL'ın (Dosya 14, sahife 333), YAŞAR ÖZŞANSAL'ın (Sahife 633), HASAN DOĞRUYOL'un (Dosya 14, sahife 347), ENVER GÖKÇEN'in (Dosya 14, sahife 384) de mevcut açık beyanlarından ve TEVFİK DİLMEN'in YAŞAR ÖZŞANSAL'ın tanınmamışların başında bulunduğunu ve SEYİT ATILAL vasıtasiyle YAŞAR ÖZŞANSAL ile temas sağladığını belirten beyanı (Sahife 42) ile sabit olmuş ve kanaat getirilmiştir. Gerek ENVER GÖKÇE ve gerekse YAŞAR ÖZŞANSAL'ın maznunu partililer arasında sayılmaları da maznunun gizli komünist cemiyete katılanlar arasında bulunduğunu anlatmıştır.

EŞREF BİLKİYE'nin sekreterliğinde HÜSEYİN PEKHAMARAT ve HÜSEYİN İZAKSEL'in iştirakiyle kurulmuş bir hücrenin mevcut olduğu iddiasına gelince:

EŞREF BİLKİYE, bu hususu tahkikattaki beyanı içerisinde kabul ve ikrar etmesine mukabil HÜSEYİN PEKHAMARAT ve HÜSEYİN ÖZAKSEL'e ait karar kısımlarında da izah edildiği üzere bu ikrar başka beyanlarla ve delâille teeyyüt etmediği gibi şahit olarak dinlenmiş bulunan YAŞAR ÖZŞANSAL'ın da böyle bir hücreden bahsetmemesi karşısında teşekkülüne kanaat getirilememiştir.

Yine EŞREF BİLKİYE sekreterliğinde HÜSEYİN ÖZAKSEL ve TAHİR HALLAÇOĞLU'ndan müteşekkil hücrenin kurulduğuna da adı geçenlere ait karar kısımlarında etraflı olarak izah olunduğu üzere mevcut beyanlar arasında böyle bir hücrenin teşekkül ettiğini gösterir ifadeye ve şahedete raslanılmamış olmasına binaen kanaat getirilememiştir.

Maznunun evinde partililerin (HÜSEYİN ÖZAKSEL, TAHİR HALLAÇOĞLU, HASAN DOĞRUYOL, SALİH BAŞDURAK, MEHMET EMİN ATILAL, YAŞAR ÖZŞANSAL) toplanmış ve parti faaliyetini görüşmüş oldukları adı geçenlere ait karar kısımlarında da belirtildiği üzere ilk tahkikatta vermiş oldukları ve yekdiğerini teyit eder mahiyette olan ifadelerinden ve yeminli şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadetinden anlaşılmıştır. Maznunlar ve EŞREF BİLKİYE duruşmada, bunun EŞREF'in çocuğunun dünyaya gelmesinden mütevelli bir toplantı olduğunu, pati faaliyeti ile ilgisi bulunmadığını ifade etmiş iseler de; YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadetiyle bu toplantıya katılanların oraya EŞREF BİLKİYE'nin çocuğunun dünyaya gelmesi sebebiyle gelmiş ve fakat orada, ENVER GÖKÇE'nin verilmesini istediği rapor hadisesini görüşmüş olduklarının sabit olması; mücerret bu hal suçun tekemmülü için kâfi bir delil olmasa bile maznunların parti ile olan alâkalarını göstermiş ve duruşmada tevile saptıklarına kanaat getirilmiştir.

Maznunun MUAMMER TAMKAN'ı ikna ederek partiye girmesini sağladığı ve aidatını aldığı hem kendisini ve hem de MUAMMER TAMKAN'ın (Dosya 13, sahife 146, 147) de mevcut ifadelerinden ve YAŞAR ÖZŞANSAL'ın bu hususta kendisi, EŞREF BİLKİYE, HASAN DOĞRUYOL'dan müteşekkil idareci hücrenin karar vermiş olduğunu anlatan şahadetiyle sabit olmuştur (Sahife 634).

HASAN KÜÇÜKPOMAK'ın tek olarak EŞREF BİLKİYE'ye bağlandığı iddiası diğer beyanlarla ve şahadetle teyit edilemediğinden sabit görülememiştir.

Maznunun İstanbul'da evinde ve Bursa'da İBRAHİM ÇEYREN'in yanında iken eşyası arasında yapılan aramada suçla ilgili bir belgeye raslanılamadığı 5 numaralı dosyada mevcut (Sıra 66-69) 28 Ocak 1952, 31 Ocak 6952 tarihli zabıt varakalarından anlaşılmıştır.

Maznun EŞREF BİLKİYE yazılı müdafaasında, duruşmada olduğu gibi suçu reddetmiş, tahkikatta alınan ifadeleri kabul etmediğini, zorla imza ettirilmiş olduğunu, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın polis olduğunu, şahadete itibar edilemiyeceğini, aynı zamanda polise ihbarda bulunana kadar onun da

suçlu durumda olduğunu, hakikatte gizli komünist partisine katılmadığından beraat kararı verilmesini istediğini belirtmiştir.

Yukarda belirtilen ifadeleri ve sureti kabule göre maznunun komünist cemiyete katıldığına; aidat verdiğine, faaliyet göstererek komiteye girdiğine, MUAMMER TAMKAN'ı partilediğine kanaat getirildiğinden müdafaası yerinde görülememiş ve ilk ifadelerinin TEVFİK DİLMEN'in beyanı ve şahadetle de teyit edilmiş bulunması karşısında doğruluklarına inanılmış ve maznunun tevile saptığına kanaat getirilmiştir. Her ne kadar duruşmada ara kararında da belirtildiği üzre YAŞAR ÖZŞANSAL'ın bu işin memleket hesabına zararlı olduğunu idrak ettikten sonra polise ihbarda bulunması suçunu ortadan kaldıramaz ise de; o tarihten sonraki faaliyet hakkında şahadette bulunamıyacağını kabule imkân görülememesi (Ki, ihbardan evvelki hareketleri hakkında takibat yapılması için evrakın Adli Amirliğe tevdiine de karar verilmiştir) karşısında ve beyanlarının diğer beyanlara uygunluğu muvacehesinde bu noktaya matuf müdafaası da yerinde görülmemiştir.

Maznunun hastalandığı tarihin Af Kanunu'nundan evvele rastlayıp rastlamadığı hususu üzerinde durularak İşçi Sigortaları Kurumu hastanesine tekraren yazılmış ve Austro Türk Tütün Limited şirketinden sorulmuş ise de maznunun iddia ettiği şekilde ve tarihlerde rapor almadığına dair bir kayda raslanılamadığı duruşma Dosya II (Sıra A/65) de mevcut 9 Aralık 1953 tarih ve 13151 sayılı, duruşma Dosya IV (Sahife C/63) te mevcut 3 Şubat 1954 gün ve 74 sayılı yazılarla bildirilmiştir. Diğer taraftan maznun aldığı rapor Austro Türk Tütün Limited şirketine verdiğini beyan etmiştir ki, bu husus doğru olsa bile maznunun mezkûr müessesede 13 Haziran 1950 tarihinden 23 Aralık 1950 tarihine kadar çalışmış olduğunun bildirilmesi karşısında raporun mevcudiyeti kabul edilse dahi (Ki, şahit maznunun hastalık geçirdiğini ifade etmiş ve fakat tarih belirtememiştir) bunun mezkûr tarihler arasında müesseseye ibrazı mümkün olacağından Af Kanunu'ndan yani 15 Mayıs 1950 tarihinden sonraya rasladığı neticesine varılmış olduğu gibi HASAN DOĞRUYOL'un 1950 yılı sonbaharında Semt komitesine girdiğini, EŞREF BİLKİYE'nin de komitede bulunduğunu, 1951 yılı başında Bursa'ya gittiğini beyan etmesi, SEYİT ATILAL'ın; tanınmışlarla tanınmamışların faaliyetlerinin ayrıldığı zamanın TEVFİK DİLMEN ile temasa başladıktan sonraya rasladığını (KEMAL ERGİN'in Af Kanunu'ndan sonra Ankara'ya gitmesiyle DİLMEN Tütüncülere tanınmış ve tanınmamışların ayrı ayrı faaliyet göstereceklerini bildirmiştir) söylemesi de bu noktadaki kanaati teyit etmiş ve fiilin Af Kanunu'ndan sonraki tarihlerde nihayet bulduğuna ve ancak şahadetten anlaşıldığı üzere hastalandığı için parti faaliyetinden ayrıldığına kanaat getirilmiştir.

Bu durum karşısında maznunun fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının da mevcut olduğu anlaşıldığından hareketine uygun görülen T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasıyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY Burhaniye'de Umumi Emniyet nezaretinde bulundurulmasına, partiden ayrılması ve mütaakip zamanlarda faliyete katılmaması lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilerek ve T.C.K.nun 59. maddesi gereğince ve bu cezanın üçte birinin tenzili ile ÜÇ SENE DÖRT AY ağır hapse ve BİR SENE BİR AY ON GÜN Burhaniye'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, aynı kanunun 31. maddesi gereğince mahkumiyetine müsavi müddetle amme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 121 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına.

HÜSEYİN ÖZAKSEL:

28 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan maznun HÜSEYİN ÖZAKSEL, Gizli Komünist Cemiyete (Partisine) girmek ve faaliyet göstererek hücreye katılıp sekreterlik yapmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun tahkikatta yapılan sorgusu sırasında (Dosya 14, sahife 150, 365) tevkifinden 8-9 ay kadar evvel SALİH BAŞDURAK'ın teklifi üzerine Gizli Komünist partisine girdiğini, HASAN KÜÇÜKPOMAK'ın ayrılmasiyle yerine TAHİR HALLAÇOĞLU'nun alınmış ve SALİH BAŞDURAK'ın konuşmalarında gizliliğe riayet, aidatın muntazam verilmesinden bahsetmiş olduğunu, aidat verildiğini, EŞREF BİLKİYE'nin evindeki toplantıya katılmış ise de; bunun parti faaliyetiyle ilgisi bulunmadığını söylemiştir. Duruşmada ise suçu ve iddiaları külliyen reddetmiş, birlikte parti faaliyeti gösterdikleri iddia edilen şahıslarla arasındaki temasın sadece arkadaşlık mahiyetinde olduğunu ve kendisi gibi onların da işçi olmalarından ileri geldiğini beyan etmiştir (Sahife 123).

Maznunun iddianameye göre TAHİR HALLAÇOĞLU, SALİH BAŞDURAK'tan müteşekkil

hücreye katıldığı ve bu hücrenin sekreterliğini yaptığı ileri sürülmüş; SALİH BAŞDURAK ve TAHİR HALLAÇOĞLU kısımlarında belirtildiği üzere sekreterliği vârit görülmemiş ise de; maznunun bu hücreye katıldığına ve sekreterliği SALİH BAŞDURAK'ın yaptığına, TAHİR HALLAÇOĞLU'nun (Dosya 15, sıra 697), SALİH BAŞDURAK'ın (Dosya 14, sahife 349) da mevcut ifadeleri ve maznunun beyanı muvacehesinde kanaat getirilmiştir. Maznunun Gizli Komünist Partisi'ne girdiği ve parti içersinde faaliyet gösterdiği, aidat verdiği hususları ise, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadetinden (Sahife 635) anlaşılmıştır. Maznun ayrıca EŞREF BİLKİYE'nin evinde partililerin yaptığı toplantıya da katılmış, Tütün işçileri sendikası, idare heyetinin seçimi sırasında da idare heyetinde partililerin ekseriyeti teşkil etmesine gayret göstermiştir. Ki, bu hususlar da şahadet ve toplantıya katılan MEHMET EMİN ATILAL, TAHİR HALLAÇOĞLU, EŞREF BİLKİYE, SALİH BAŞDURA ifadelerinden anlaşılmıştır.

Maznunun HASAN DOĞRUYOL sekreterliğinde HÜSEYİN PEKHAMARAT'ın iştirakiyle teşekkül eden hücreye de katıldığı iddia edilmekte ise de, HÜSEYİN PEKHAMARAT'ın (Dosya 14, sahife 351, 363) HASAN DOĞRUYOL'un (Dosya 14, sıra 346-348) ifadeleri arasında bu iddiayı teyit eden bir beyana raslanılmaması ve YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadetiyle de teyit edilmemiş bulunması sebebiyle hücrenin teşekkülüne kanaat getirilememiştir.

Maznunlardan ENVER GÖKÇEN'in ilk tahkikat sırasında verdiği ifadesinde Ortaköy muhitindeki partilileri tâdat ederken HÜSEYİN ÖZAKSEL'i de saymış olması yukarda belirtildiği üzere maznunun Gizli Komünist Partisi'ne girdiği hususunu teyit etmiştir (Dosya 14, sahife 384).

Maznunun üzerinde ve evinde yapılan aramada müsned suçla ilgili bir hususa raslanılmadığı (5) numaralı dosyada (Sıra 59) mevcut 28 Ocak 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında, parti faaliyetini külliyen reddederek bu dâvaya katılmasına, Tütün İşçileri Sendikası haysiyet divanına âza seçilmiş olmasının sebep teşkil ettiğini, tahkikatta alınan ifadelerin cebre müstenit bulunduğunu, aleyhinde delil olmadığını, L. ÖZŞANSAL'ın polisten para aldığını, bitaraf olarak şahadet etmediğini, aidat topladığı iddiasının da sabit olmadığını ve müsned suçu işlemediğinden beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznunun mevcut şahadet ve yukarda belirtilen ifadelerden Gizli Komünist Cemiyet'e girdiği, aidat verdiği, hücreye katıldığı anlaşıldığı ve sabit görüldüğü cihetle bu noktalara mâtuf iddiası ve şahadete müteallik itirazları da ilk kısımda belirtilmiş olan sebeplere binaen yerinde görülmemiş ve maznunun ilk tahkikattaki ifadelerini tazyik gibi bir iddiaya istinat ettirerek reddetmiş olmasının yekdiğerini teyit eder mahiyette olan bu beyanları çürütmek gayesine mâtuf bulunduğu neticesine varılmış ve ancak; maznunun hücre sekreterliği yaptığına kanaat getirilemediği gibi sevk ve idare, tanzim unsurlarını ihtiva eden filin mevcudiyeti de anlaşılamadığı cihetle T.C.K.nun 141. maddesinin 1. fıkrasına göre ceza tayini hususundaki talep yerinde görülememiştir.

Bu bakımdan maznunun Gizli Komünist Cemiyet'e girmek suçunu işlediği sabit olduğu ve kanaat te getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre SEKİZ AY müddetle Milâsta emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına (Tevkifat başladıktan sonra partiden istifa ettiğini YAŞAR ÖZŞANSAL'a bildirdiği anlaşılmakta ise de; istifa yukarıya ulaştırılamadığı gibi tevkifattan sonra yapılması karşısında hüsnüniyetle ve nedamet hissi içerisinde yapıldığına kanaat getirilemediğinden bu hal lehine takdiri tahfif sebebi olarak kabul edilmiştir). 5887 sayılı Harçlar kanununa göre 78 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına ve başka suçtan mevkuf değilse tahliyesine.

MEHMET EMİN ATILAL:

28 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan maznun MEHMET EMİN ATILAL Gizli Komünist Cemiyet'e (Partisine) girmek ve parti içerisinde hücre faaliyetine katılıp sekreterlik komite üyeliği yapmak idiaları ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâasındada bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun tahkikat sırasında alınan ifadesinde (Dosya 14, sahife 337-341) EŞREF BİLKİYE'nin daveti ile 1950 yılı içerisinde Gizli Komünist Partisi'ne girdiğini, EŞREF'in kendisine partinin gizliliğinden bahsetmiş ve evine de dâvet etmesi üzerine gittiğinde orada YAŞAR ÖZŞANSAL, TAHİR HALLAÇOĞLU, HASAN DOĞRUYOL, HÜSEYİN ÖZAKSEL, SLIH BAŞDURAK'ın da bulunduklarını gördüğünü, orda parti faaliyetinden, bu faaliyete ait neşriyattan bahsedildiğini; birkaç gün sonra kendisi sekreter olmak üzere KİRCO HÜSEYİN ve TAHİR HALLAÇOĞLU'ndan müteşekkil bir hücre teşkil ettiklerini, EŞREF BİLKİYE'nin getirdiği neşriyatı okuduklarını, bir müddet sonra

EŞREF'in kendisini SALİH BAŞDURAK'a tanıttığını, ondan faaliyeti hakkında bilgi aldığını, bilahare TAHİR HALLAÇOĞLU'nun bu hücreden alınmış, yerine CEMAL ÇOKRAN'ın katılmış olduğunu, yukarı kademe ile olan irtibatı YAŞAR ÖZANSAL'ın temin ettiğini, maruflar ile maruf olmıyan komünistlerin ayrı ayrı çalışmalarını söylediğini, EŞREF BİLKİYE semet komitesinden ayrıldıktan sonra YAŞAR ÖZŞANSAL'ın sekreterliğindeki semt komitesine dahil olduğunu, diğer üyenin SALİH BAŞDURAK olduğunu ve bunun bir idareci hücre olarak faaliyet gösterdiğini, aidat verdiğini, kendi hücresinde bulunanlardan da aidat aldığını söylemiştir. Duruşmada ise bu ifadesinin doğru olmadığını, tazyikle elde edildiğini söyliyerek müsned suçu külliyen reddetmiş, EŞREF BİLKİYE'nin evinde yapılan toplantının parti faaliyetiyle ilgisi olmadığını ifade etmiştir (SAHİFE 124).

Maznunun EŞREF BİLKİYE tarafından partilendiği yolundaki beyanı EŞREF BİLKİYE'nin ifadesiyle teyit edilmemiş ise de; EŞREF BİLKİYE'nin, MEHMET EMİN ATILAL'dan aidatını aldığını söylemesi, şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın duruşmadaki açık ifadesiyle maznunun Gizli Komünist Partisi faaliyetine katıldığı ve aidat verdiğinin anlaşılması, ENVER GÖKÇE'nin de maznunu Ortaköy muhitindeki partililer arasında sayması (Dosya 14, sahife 384) tahkikattaki ikrarı karşısında gizli komünist partisine girdiğine kanaat getirilmiştir.

İddianamede maznunun sekreterliğinde SALİH BAŞDURAK ve HASAN KÜÇÜKPOMAK'tan müteşekkil bir hücrenin kurulduğu ileri sürülmüş ise de; ne SALİH BAŞDURAK'ın (Dosya 14, sahife 349) ve ne de HASAN KÜÇÜKPOMAK'ın (Dosya 14, sahife 166) ifadeleri arasında böyle bir hücrenin kurulduğunu anlatır beyana raslanılmaması, YAŞAR ÖZŞANSAL tarafından da şahadet sırasında iddianın teyit edilmemiş bulunması ve maznun MEHMET EMİN ATILAL'ın da bu hücreyi belirtir beyanına raslanılmaması karşısında teşekkülüne kanaat getirilememiştir.

MEHMET EMİN ATILAL sekreterliğinde TAHİR HALLAÇOĞLU ve HÜSEYİN PEKHAMARAT'tan müteşekkil hücrenin kurulduğu bilahare TAHİR HALLAÇOĞLU'nun alınması sebebiyle hücreye onun yerine CEMAL ÇOKRAN'ın katıldığı ve MEHMET EMİN ATILAL'ın yine hücre sekreterliğine devam ettiği ise adı geçenlere ait karar kısımlarında da izah edildiği üzere HÜSEYİN PEKHAMARAT'ın (Dosya 14, sahife 351), TAHİR HALLAÇOĞLU'nun (Dosya 15, sahife 697-699) CEMAL ÇOKRAN'ın (Dosya 14, sahife 367) de mevcut açık beyanları maznunun ikrarı ile sabit olmuş ve ifadelerin yekdiğerini teyit eder mahiyette olması karşısında maznunun tahkikat ifadesinin doğru olduğuna, tazyik ile hakikate aykırı beyanlarda bulunmadığına kanaat getirilmiştir.

Diğer taraftan maznunun YAŞAR ÖZŞANSAL sekreterliğinde kurulan Semt Komitesi'ne (İdareci Hücre) katıldığı ilk tahkikattaki ikrarını teyit eden EŞREF BİLKİYE'nin (Dosya 14, sahife 355) de mevcut ifadesi, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şehadetiyle sabittir. (Duruşma dosya I, sahife 633-640), yine YAŞAR ÖZŞANSAL'ın maznunun ve toplantıya katılmış olan diğerlerinin ifadelerini teyit eden şahadetinden, EŞREF BİLKİYE'nin evinde yapılan toplantıya da katıldığı, bu toplantıda ENVER GÖKÇEN'in verilmesini istediği (İşçilerin durumlarından memnun olup olmadıklarını belirtir mahiyetteki) rapor, mevzuunu görüştükleri anlaşılmıştır. Maznunun üzerinde ve evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (5) numaralı dosyada (Sıra 54) de mevcut 28 Ocak 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır. Maznun müdafaasında yapılan isnadların ilk tahkikattaki beyanlara dayandığını, bu beyanların ise duruşmada sahipleri taraflarından reddedildiğini, delil olarak kabul edilemiyeceğini, ENVER GÖKÇE'yi tanımadığını EŞREF BİLKİYE'nin evindeki toplantının parti faaliyeti ile ilgisi bulunmadığının duruşmada meydana çıktığını, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın polis olduğunu, şahadetine itibar edilemiyeceğini ve suçsuz olduğundan beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznunun şahadete ve fiilinde suç unsuru bulunmadığına müteallik olan müdafaası, ilk kısımda izah edilen ve ileri sürülen sebeplere binaen yerinde görülmediği gibi ilk tahkikat sırasında gerek kendisinin ve gerekse diğer ilgililerin vermiş oldukları ifadeler arasında yukarda belirtilen şekilde ve yekdiğerini teyit eder mahiyette olan noktaların mevcudiyeti ve parti faaliyetine katıldığına, aidat verdiğine, hücre ve komiteye katıldığına dair olan ikrarların şahadetle de sabit bulunmasına binaen kararın hakikate uymadığını, tazyik neticesi söylenilmiş ulu orta sözler oldukları yolundaki müdafaası yerinde görülmemiş ve maznunun duruşmada inkara saptığına kanaat getirilmiştir. Yukarda belirtilen fiilleri sabit görüldüğü ve bu suretle Gizli Komünist Cemiyet'e girdiğine ve fiilinde sevk ve idare ve tanzim unsurlarının mevcut olduğu neticesine varıldığı cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY Çine'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. madde uyarınca mahkûmiyetine müsavi müddetle amme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na göre 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyetk halinin devamına.

HASAN DOĞRUYOL:

28 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan maznun, Gizli Komünist Partisi'ne (Cemiyete) girmek ve parti içerisinde hücre ve komite faaliyetine katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda parti faaliyetini (Dosya 14, sahife 346-348) kabul ve ikrar ederek 1950 yılı sonbaharında YAŞAR ÖZŞANSAL'ın teklifi ile Gizli Komünist Partisi'ne girdiğini, bilahare EŞREF BİLKİYE ile tanıştığını, aidatını EŞREFe verdiğini, EŞREF BİLKİYE'nin evinde bazı partililerin yaptıkları toplantıya, SALİH BAŞDURAK, TAHİR HALLAÇOĞLU ve diğerleriyle birlikte katıldığını, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın, HÜSEYİN ÖZAKSEL ve HÜSEYİN PEKHAMARAT ile hücre kurmasını söylediğini, fakat kendisinin bunu yapmadığını, YAŞAR ÖZŞANSAL sekreterliğindeki komiteye katıldığını, bu komitenin vazifesinin diğer hücreleri kontrol olduğunu, fakat bunu da yapmadığını, çoluk çocuğunu alarak Bursa'ya gittiğini, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın, MUSTAFA SUPHİ hakkında bir yazı ile resmini getirdiğini, fakat okumadan iade ettiğini ve partide iki ay kadar kalmış ve 1951 yılı başında ayrılmış olduğunu söylemiştir. Duruşmada ise müsned suçu külliyen reddetmiştir (Sahife 122).

HASAN DOĞRUYOL'un, YAŞAR ÖZŞANSAL tarafından partiye alındığı yolundaki beyanı YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadetiyle teyit edilmemiş ve bu suretle maznuna kimin teklifte bulunmuş olduğu noktası aydınlanmamış ise de; parti içerisinde gösterdiği faaliyetin (Partinin gizlilik çerçevesi içerisinde çalışmasına binaen) partisiz şahıslar taraflarından yapılmasına imkân görülmemesi YAŞAR ÖZŞANSAL'ın maznun partili olduğunu ve aidatını ondan aldığını ifade etmesi karşısında gizli komünist cemiyete girdiğine kanaat getirilmiştir.

Maznunun YAŞAR ÖZŞANSAL sekreterliğindeki Semt komitesine (İdareci hücre) girdiği ise, gerek kendisinin açık ikrarı ve gerekse şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadeti ve maznunun tahkikattaki ikrarını teyit eden EŞREF BİLKİYE'nin (Dosya 14, sahife 355) de mevcut sarih beyanından anlaşılmış ve kanaat getirilmiştir.

Maznunun partiye katıldıktan sonra EŞREF BİLKİYE'nin evinde partililerin bir kısmının iştirakiyle yapılan toplantıya katıldığı, ikrarını teyit eden YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadeti, MEHMET EMİN ATILAL'ın (Dosya 14, sahife 327), EŞREF BİLKİYE'nin (Dosya 14, sahife 356), MUAMMER TAMKAN'ın (Dosya 13, sahife 149) de mevcut beyanlarından ve maznunların hadiseyi kabul ve EŞREF BİLKİYE'nin çocuğunun doğması sebebiyle toplanmış iseler de; parti hakkında görüşmediklerini beyanla tevile çalışmalarından anlaşılmıştır.

Maznunun evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanmadığı (5) numaralı dosyada (Sıra 52) de mevcut 28 Ocak 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; YAŞAR ÖZANSAL'ın polis ajanı olduğunu ve polisten korktuğu için aleyhinde beyanda bulunduğunu, şahadetine itibar edilemiyeceğini, aleyhindeki diğer beyanların sahipleri tarafından duruşmada reddedildiğini, bu sebeple de bunlara itibar edilemiyeceğini, ifadelere kıymet atfedildiği takdirde, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın tuzağına düşmüş olduğunu EŞREF BİLKİYE'ye Bursa'ya giderken partiden ayrıldığını söylemiş bulunduğunun, bu tarihin EŞREF'in hastalanıp ayrılmasından evvele rastladığının ve keza komite faaliyetinin de aynı tarihlere tesadüf ettiğinin lehte noktalar olarak nazara alınmasını, Af Kanunu'ndan faydalandırılmasını, hakikatte hiç suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarıda belirtilen ifadelerin muhtevalarına ve sureti kabule göre maznunun gizli komünist partisi faaliyetine katıldığı, partiye aidat verdiği ve idareci hücre durumunda olan komiteye girdiği sabit görüldüğünden bu noktalara ve ilk kısımda belirtilen sebeplere binaen şahadete yöneltilen müdafaaları yerinde görülmemiş ve suçluluğuna kanaat getirilmiştir.

Maznunun Bursa'ya gittikten sonra parti teması yapmadığı ve giderken de partiden ayrıldığını bildirdiği EŞREF BİLKİYE'nin tahkikattaki beyanından ve şahadetten anlaşılmıştır. Bu ayrılışın tarihinin 15 Mayıs 1950 tarihinden evvel olduğu iddiası ise, 1950 yılı sonbaharında partiye intisap ve iki ay sonra partiden ayrılmış olduğunu ifade etmesi, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın da bu tarihi maznunun beyanına uygun olarak 1951 yılı diye belirtmesi (Sahife 639), 10 aralık 1953 tarihli celsede de yapılan tetkik sonunda aynı neticeye varıldığının belirtilmesi, EŞREF BİLKİYE'nin ayrılış tarihinin Af Kanunu'ndan sonraya rasladığının sabit olması sebeplerine binaen yerinde görülmemiş ve fakat partiden 1951 yılı başında ayrılmış ve bir daha parti içerisine katılıp temas ve faaliyet göstermemiş olduğu neticesine varılmıştır.

Bu duruma göre ve maznunun komite faaliyetine de katıldığı sabit görüldüğünden fiilinde sevk

ve idare unsurunun mevcudiyetine kanaat getirilmekle hareketine uyan T.C.K.nun 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi uyarınca BİR SENE SEKİZ AY müddetle Eğridir'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, partiden 1951 yılında ayrıldıktan sonra bir daha faaliyet göstermemiş olması lehine takdiri tahfif sebebi addedilerek evli ve dört çocuk babası oluşu da gözetilerek T.C.K. nun 59. maddesinin 6123 sayılı kanunla tadilinden evvelki şekline göre cezasının üçte birinin tenzili ile ÜÇ SENE DÖRT AY müddetle ağır hapis cezasiyle, BİR SENE SEKİZ AY ON GÜN müddetle Eğridir'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, aynı kanunun 31. maddesi gereğince mahkûmiyetine müsavi müddetle amme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na tevfikan 121 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına.

SALİH BAŞDURAK:

28 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan maznun SALİH BAŞDURAK gizli komünist cemiyete (Partisine) girmek ve parti içerisinde hücre ve komite faaliyeti göstermek iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikatta yapılan sorgusu sırasında, HASAN DOĞRUYOL'un teklifi üzerine gizli komünist partisine girdiğini (Dosya 14, sahife 307, 349), ilk önce HÜSEYİN ÖZAKSEL sekreterliğindeki hücreye TAHİR HALLAÇOĞLU ile kendisinin katılmış olduklarını, bu hücrede bilahare sekreter değişikliği yapılmış ve hücreye kendisinin sekreter olmuş bulunduğunu, hücrelilerden aidatlarını aldığını ve kendi aidatı ile birlikte bağlı olduğu MEHMET EMİN ATİLAL'a verdiğini, ayrıca sekreterliği zamanında EŞREF BİLKİYE ile temas ettiğini ve EŞREF'in ayrılması üzerine onun yerine Ortaköy Semt Komitesi'ne (İdareci hücreye) katıldığını, bu komitede YAŞAR ÖZŞANSAL ve MEHMET EMİN ATİLAL'ın bulunduklarını, komitede gizliliğe riayet ve aidat hususundaki direktifleri aşağı kademeye ulaştırdığını, fakat EŞREF'in evindeki toplantıya katılmadığını söylemesine mukabil duruşmada (Sahife 124) iddiayı külliyen reddile partiye girmediğini ve kimse ile parti teması yapmamış, aidat vermemiş, neşriyat okumamış bulunduğunu söylemiştir.

Maznunun HASAN DOĞRUYOL'un teklifi ile partiye girdiğini belirten beyanı, tahkikatta bu husus HASAN DOĞRUYOL'a sorulmadığı ve duruşmada da HASAN DOĞRUYOL külliyen parti temasını reddettiği cihetle teyit olunmamış ise de; şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadetinden ve ENVER GÖKÇEN'in (Dosya 14, sahife 384) de mevcut ifadesinde SALİH BAŞDURAK'ı Ortaköy muhitindeki partililer arasında sayması, diğer maznunların SALİH BAŞDURAK'ın ikrarlarını teyit eden beyanları karşısında gizli komünist partisine girdiğine kanaat getirilmiştir.

Maznunun HÜSEYİN ÖZAKSEL sekreterliğindeki hücreye girdiği yolundaki beyanının doğru olmadığı ve bu hücrede kendisinin sekreter oduğu, TAHİR HALLAÇOĞLU ile HÜSEYİN ÖZAKSEL'in hücrenin üyeleri bulundukları TAHİR HALLAÇOĞLU kısmında etraflı olarak izah edildiği üzere maznunun tevilli ikrarı, hücre üyesi TAHİR HALLAÇOĞLU'nun (Dosya 15, sahife 697), HÜSEYİN ÖZAKSEL'in (Dosya 14, sahife 350) EŞREF BİLKİYE'nin (Dosya 14, sahife 356) da mevcut olup yekdiğerini teyit eder mahiyette olan beyanlarından anlaşılmıştır.

Maznun SALİH BAŞDURAK'ın, MEHMET EMİN ATILAL sekreterliğinde HASAN KÜÇÜKPOMAK'ın da iştirakiyle kurulan hücreye katıldığı iddiası ise; HASAN KÜÇÜKPOMAK'ın (Dosya 14,, sahife 161, 166), MEHMET EMİN ATILAL'ın (Dosya 14, sahife 337-341) de mevcut ifadelerinde bu hususu teyit eden bir beyana raslanılamaması ve SALİH BAŞDURAK tarafından da bahse konu hücrenin teşekkülünden bahsedilmiş olması şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın keza ifadesinde bu hücreden bahsetmemesi karşısında, HASAN KÜÇÜKPOMAK'a ait karar kısmında da izah edildiği üzere varit ve yerinde görülmemiş ve binnetice SALİH BAŞDURAK'ın bu hücreye katıldığına kanaat getirilememiştir,

Diğer taraftan SALİH BAŞDURAK'ın, YAŞAR ÖZŞANSAL sekreterliğinde kurulan Semt Komitesi'ne katıldığı, maznunun tahkikattaki açık ikrarını teyit eden MEHMET EMİN ATİLAL'ın (Dosya 14, sahife 339), EŞREF BİLKİYE'nin (Dosya 14, sahife 356) de mevcut sarih beyanlarından anlaşılmıştır. YAŞAR ÖZŞANSAL sekreterliğindeki bu komitenin bidayette (YAŞAR ÖZŞANSAL-HASAN DOĞRUYOL-EŞREF BİLKİYE) şeklinde teşekkül ettiğini ve HASAN DOĞRUYOL'un ayrılmasiyle MEHMET EMİN ATILAL'ın, EŞREF BİLKİYE'nin ayrılması üzerine de SAHİL BAŞDURAK'ın alındıkları anlaşılmış, şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadeti de bunu göstermiştir.

Maznun SALİH BAŞDURAK'ın, EŞREF BİLKİYE'nin evinde bir kısım partililerin yaptığı toplan-

tıya katıldığı YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadetinden (Sahife 636), MEHMET EMİN ATILAL, TAHİR HALLAÇOĞLU, MUAMMER TAMKAN, EŞREF BİLKİYE, HASAN DOĞRUYOL'un bu şahadeti teyit eden beyanlarından anlaşılmıştır. Bu toplantıya katılan maznunların hepsinin katılmayı kabul ve fakat mahiyetini değiştirmeleri de duruşmada tevile çalıştıklarını göstermiştir. Mezkûr toplantıda ENVER GÖKÇEN'in verilmesini istediği işçilerin durumlarından memnun olup olmadıklarını belirten raporlar meselesinin görüşüldüğü ve bilâhare bu hususta partililerden ulaşan malûmatın ENVER GÖKÇE'ye verildiği de yine şahadetten anlaşılmıştır. Maznunun Tütüncüler Sendikası'nın idare heyeti seçilmeden evvel partili olan şahısların idare heyetine alınmalarını sağlamak için faaliyet gösterdiği ve kendisi gibi bu faaliyete iştirak eden ve partili olan TAHİR HALLAÇOĞLU, HÜSEYİN ÖZAKSEL, İBRAHİM ATILAL'ın gayretleriyle Tütün İşçileri Sendikası idare heyetinde ekseriyeti temine muvaffak oldukları (Sahife 635) ve maznunun partiye aidat verdiği şahadetle ve ikrariyle sabit olmuştur.

Maznunun evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa raslanılamadığı (5) numaralı dosyada (Sıra 53) mevcut 28 Ocak 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında tütün işçilerinin sefaletini, patronlar taraflarından istismar edildiklerini görmüş, bununla mücadele etmiş ve bu sebeple Tütün İşçileri Sendikası'na girerek faaliyet göstermiş, emeklerinin haklarını almağa çalışmış bulunduğunu; bugün ise bu yüzden mahkemeye sevkedildiğini, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın polis ajanı olduğunu, hakikati söylemediğine, ifadesine itibar olunmaması gerektiğini, şahidin ifadesine itibar edilse bile bu şahsın gizli komünist partisinin devirici bir gaye taşıdığını ve kendisine neşriyat okuttuğunu söylememesinin de nazara alınması icap ettiğini, keza T.K.P. teşkilât prensiplerini de YAŞAR ÖZŞANSAL'a bağlı olanların okumadıklarının duruşmada sabit olduğunu, bu sebeple 3. fıkranın tatbik edilmemesini istediğini ve karar sırasında YAŞAR ÖZŞANSAL olmadan bu neticelerin doğup doğamıyacağının da nazara alınmasını ve suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznunun şahadete ve fiilinde suç unsurlarının mevcut olmadığına matuf müdafaaları ilk kısımda cevaplandırıldığı üzere varit olmadığı gibi gizli komünist partisine (Cemiyetine) katıldığı, partiye aidat verdiği, hücre ve semt komitesine girdiği, sekreterlik yaptığı sabit olduğu ve partisiz bir şahsın partililerle bu şekilde temasta bulunmasına imkân görülemediği, T.K.P. Teşkilât prensiplerini okumamış olduğu iddiası varit olsa bile mücerret bu hal işlediği sabit görülen fiillerin suç olmak vasfını ortadan kaldıramıyacağı cihetle ve bu suretle vâki hareketlerinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcudiyetine kanaat getirildiğinden müdafaasının reddi ile hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY müddetle Burdur'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. maddeye tevfikan mahkûmiyetine musavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesine göre 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K. 277. maddesi uyarınca mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına.

HASAN KÜÇÜKPOMAK:

25 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen ve mahkemece 16 Kasım 953 tarihinde tahliyesine karar verilen HASAN KÜÇÜKPOMAK gizli komünist partisine (Cemiyetine) girmek iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla tadil edilen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun tahkikatta (Dosya 14, sahife 461, 466), EŞREF BİLKİYE'nin kendisine bir dernek kuracaklarından bahisle kendisini de yanlarına alacaklarını söylemesi üzerine EŞREF'e (Peki) dediğini, EŞREF'le bir kaç buluşmadan sonra kendisiyle teması kesmesini söyliyerek HÜSEYİN ÖZAKSEL ile buluşturduğunu, 50 kuruş aidat istemişse de vermediğini, HÜSEYİN ÖZAKSEL ile de 7-8 defa buluşup konuştuklarını, 1951 senesi yılbaşında evlendiğini ve temasını kestiğini, esasen evlendikten sonra evvelâ Bursaya, sonra da Samsun'a gittiğini, hücreye katılmadığını söylemiş, duruşmada (Sahife 125) EŞREF BİLKİYE, SALİH BAŞDURAK, HÜSEYİN ÖZAKSEL adlarındaki şahısları tanımadığını, Ortaköy'de 10 gün kadar oturduğunu, sonra Kasımpaşa'ya taşındığını söylemiştir. EŞREF BİLKİYE duruşmada parti faaliyeti iddiasını reddetmiştir. Tahkikatta iddia ve faaliyeti tekrar etmiş ise de; bu ifadesi içerisinde ne HASAN KÜÇÜKPOMAK'ı partilediğini ve ne de onun bir hücreye girdiğini belirtir beyanına raslanılamamıştır (Dosya 145, sahife 455-458).

HASAN KÜÇÜKPOMAK ile parti temasında bulundukları iddia edilen ve hücrenin sekreteri olarak gösterilen HÜSEYİN ÖZAKSEL, (Dosya 14, sahife 350), SALİH BAŞDURAK'ın teklifi ile gizli

komünist partisine girdikten sonra HASAN KÜÇÜKPOMAK'ın da iştirakiyle bir hücre kurmuşlarsa da sekreterliği SALİH BAŞDURAK'ın yaptığını, bu hücrenin 15 gün kadar devam ettiğini ve HASAN KÜÇÜKPOMAK'ın evlenerek ayrılmasiyle nihayet bulduğunu, bilahare onun yerine TAHİR HALLAÇOĞLU'nun geldiğini söylemiştir. Duruşmada ise parti faaliyetini reddetmiştir.

SALİH BAŞDURAK da tahkikatta ne kendi sekreterliğinde ve ne de HÜSEYİN ÖZAKSEL'in sekreterliğinde HASAN KÜÇÜKPOMAK'ın iştirakiyle bir hücre kurulmuş olduğundan bahsetmemiş, TAHİR HALLAÇOĞLU, kendisi ve HÜSEYİN ÖZAKSEL'in bir hücre teşkil ettiklerini; sekreterin HÜSEYİN ÖZAKSEL olduğunu söylemiş, duruşmada ise bu ifades ni reddetmiştir.

KADRİ ÇOKUĞURLU ise, HASAN KÜÇÜKPOMAK'ın, BAYRAM sekreterliğinde KAZİM ÇAVUŞ'un da iştirakiyle kurulan hücreye dahil olduğunu (Dosya 16, sahife 871) söylemiştir. BAYRAM adındaki şahsın mahkemeye sevkedilen BAYRAM ÇOKGEÇİM olmadığı anlaşıldığı gibi KAZIM ÇAVUŞ adındaki şahsın da ifadesi temin edilemediği ve mahkemeye de sevkedilmiş bulunduğu cihetle bu hücrenin teşekkül ettiği de KADRİ ÇOKUĞURLU'nun tahkikattaki beyanına inhisar etmiştir.

Maznunun MEHMET EMİN ATILAL sekreterliğinde kurulan hücreye girdiği hususunda SALİH BAŞDURAK'ın ve MEHMET EMİN ATILAL'ın ifadeleri arasında bir kayda raslanılamamıştır (Dosya 14, sahife 308, 337-341).

25 Şubat 1952 tarihinde maznunun evinde yapılan aramada, suçla ilgili bir hususa raslanılamadığı (Dosya 5, sıra 109) da mevcut mezkûr tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında duruşmadaki beyanını tekrarla müsnet suçu ve parti faaliyetine katıldığı iddiasını reddi ile beraatine karar verilmesini talep etmiştir.

Yukarda belirtilen ifadeler müvacehesinde HASAN KÜÇÜKPOMAK'ın EŞREF BİLKİYE'nin teklifi üzerine gizli komünist partisine girdiği sabit olmadığı gibi SALİH BAŞDURAK'ın, maznunun iştirakiyle bir hücre faaliyeti göstermediklerini söylemesi ve hücre üyesi TAHİR HALLAÇOĞLU idi demesi, HÜSEYİN ÖZAKSEL'in ise; SALİH BAŞDURAK'ın sekreterliğindeki hücrede HASAN KÜÇÜKPOMAK'ın bulunduğunu söylemesi, EŞREF BİLKİYE'nin ifadesine ise HASAN KÜÇÜKPOMAK'ı partilediğine ve HÜSEYİN ÖZAKSEL'e tanıttığına dair bir kayda raslanılamaması ve yine mevcut beyanlar arasında maznun HASAN KÜÇÜKPOMAK'ın MEHMET EMİN ATILAL sekreterliğindeki hücreye katıldığına dair de bir beyana tesadüf edilememesi ve nihayet Ortaköy muhitindeki faaliyeti açıklıyan şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın HASAN KÜÇÜKPOMAK'ı ilzam edecek bir beyanda bulunmaması, aramada suçla ilgili bir husus elde edilememesi, duruşmada bütün maznunlar (HASAN KÜÇÜKPOMAK'la ilgili olan) isnadı külliyen reddettiklerinden tahkikattaki mübayin noktaların teklifine de imkân hâsıl olmaması karşısında maznunun tahkikattaki ikrarına rağmen gizli komünist cemiyete girdiğine kanaat getirilemediğinden beraatine;

TAHİR HALLAÇOĞLU:

2 Haziran 1952 tarihinde tevkif edilen ve 26 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun TAHİR HALLAÇOĞLU, gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek suçunu işlediği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında; T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre cezalandırılması talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 15, sahife 697-699) YAŞAR ÖZŞANSAL'ın teklifi üzerine 1949 senesinde gizli komünist partisine girdiği, bir müddet sonra HASAN DOĞRUYOL'un sekreterliğinde EŞREF BİLKİYE, HÜSEYİN ÖZAKSEL ve kendisinden müteşekkil bir hücre kurduklarını, HASAN DOĞRUYOL'un ayrılması üzerine EŞREF BİLKİYE'nin sekreterliğinde HÜSEYİN ÖZAKSEL ve kendisinden müteşekkil hücreyi kurduklarını bir müddet sonra aynı hücreye SALİH BAŞDURAK'ın sekreter verildiğini, bilahare hücrelerde değişiklik yapıldığından MEHMET EMİN ATILAL sekreterliğindeki hücreye HÜSEYİN PEKHAMARAT, HÜSEYİN ÖZAKSEL ve kendisinin katıldıklarını, hücre toplantılarında umumiyet itibariyle dünya ahvalinden, parti disiplinine riayetten, gizliliğe dikkat edilmesi, aidatın muntazam verilmesi luzumundan bahsedildiğini, EŞREF BİLKİYE'nin evinde yapılan toplantıya katılmış, orada YAŞAR ÖZŞANSAL'ın konuşma yapmış olduğunu, Ortaköyün mesul şahsı kendisi olduğunu söylediği ifade etmiş olmasına mukabil duruşmada; müsnet suçu külliyen reddetmiş ilk tahkikattaki ifadesinin tazyika müstenit bulunduğunu, hakikate uymadığını söylemiştir (Sahife 129).

Maznun her ne kadar kendisini YAŞAR ÖZŞANSAL'ın teklifi üzerine partiye girdiğini ifade etmekte ise de; YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadeti karşısında bu beyanın doğruluğuna kanaat getirilememiş ve fakat maznunun aşağıda izah edilen ve sabit görülen faaliyet şekline göre kimin teklifi ile

partiye girdiği kati olarak tesbit edilememekle beraber gizli komünist faaliyete iştirak ve hücrelere katıldığı, aidat verdiği anlaşılmıştır.

Maznun TAHİR HALLAÇOĞLU'nun M. EMİN ATILAL sekreterliğindeki hücreye katıldığı HÜSEYİN PEKHAMARAT ve CEMAL ÇOKRAN'a ait karar kısımlarında izah edildiği üzere, HÜSEYİN PEKHAMARAT'ın (Dosya 14, sahife 351) MEHMET EMİN ATILAL'ın (Dosay 14, sahife 338) de mevcut açık beyanlarından anlaşılmış ve iddianın bu noktaya ait kısmının yerinde olduğu neticesine varılmıştır. Bu hücre 1951 yılı içerisinde teşkil edilmiştir.

EŞREF BİLKİYE sekreterliğinde TAHİR HALLAÇOĞLU İLE HÜSEYİN ÖZAKSEL'in iştirakleri ile bir hücre kurulduğu iddiasını ise, EŞREF BİLKİYE tahkikatta (Dosya 14 sahife 355) bu hücrenin teşekkülünden hiç bahsetmemiş, bilâkis SALİH BAŞDURAK'ın sekreterliğindeki HÜSEYİN ÖZAKSEL ve TAHİR HALLAÇOĞLU'ndan müteşekkil bir hücre kurulduğunu söylemiştir. Hücrenin diğer üyesi HÜSEYİN ÖZAKSEL ise, EŞREF BİLKİYE'nin bu beyanını teyit eder mahiyette beyanda bulunarak SALİH BAŞDURAK sekreterliğinde kendisi ve TAHİR HALAÇOĞLU'ndan müteşekkil hücrenin tevkifinden 8 ay kadar evvel kurulduğunu söylemiştir. SALİH BAŞDURAK'da (Dosya 14 sahife 348) da mevcut ifadesinde hücrenin adı geçenlerden müteşekkil olarak kendi sekreterliğinde kurulduğunu beyan ve teyit etmiştir (Dosya 14 sahife 350). Şahit YAŞAR ÖZŞÖNSAL da EŞREF BİLKİYE sekreterliğinde TAHİR HALAÇOĞLU ve HÜSEYİN ÖZAKSEL'den müteşekkil hücrenin kurulduğunu söylememiş, ancak; TAHİR HALLAÇOĞLU'nun partili olduğunu, aidat verdiğini belirtmiştir. Bu ifadelerin maznunun EŞREF BİLGİYE sekreterliğinde evvelâ teşekkül edip bilahara S. BAŞDURAK'ın hücreye sekreter verildiğini belirten kısımlarından, birinci kısmı; diğer beyanla teyit edilmediğinden doğruluğuna ve binnetice EŞREF BİLKİYE sekreterliğinde HÜSEYİN ÖZAKSEL ve TAHİR HALLAÇOĞLU'ndan müteşekkil hücrenin kurulduğuna kanaat getirilmiş ve fakat diğer beyanların hepsinin hücrenin SALİH BAŞDURAK sekreterliğinde TAHİR HALLAÇOĞLU ve HÜSEYİN ÖZAKSEL'den müteşekkil olarak kurulduğunu ifade eder mahiyette olduklarından ve maznun da bu hücreyi kabul ettiğinden teşekkülüne kanaat getirilmiştir. SALİH BAŞDURAK sekreterliğindeki bu hücre de 1951 yılında kurulmuştur.

Maznunun HASAN DOĞRUYOL sekreterliğinde dörtlü bir hücreye dahil olduğu hususunda iddia mevcut olmayıp, HÜSEYİN ÖZAKSEL sekreterliğinde SALİH BAŞDURAK ve TAHİR HALLAÇOĞLU'ndan müteşekkil hücre kurulmuş olduğu ileri sürülmüş bulunduğundan mevcut ifadeler tetkik edildikte; hücrenin sekreteri olduğu iddia edilen HÜSEYİN ÖZAKSEL'in bu hücreden bahsetmediği (Dosya 14 sahife 350) hücrenin diğer üyesi olan SALİH BAŞDURAK'ın da aynı mahiyette ifade verdiği (Dosya 14 sahife 349) ve maznun TAHİR HALLAÇOĞLU'nun da HÜSEYİN ÖZAKSEL sekreterliğinde bu hücrenin teşekkül ettiğini söylediği, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şehadetinde de iddiayı teyit eden bir beyana rastlanılmadığı cihetle mezkûr hücrenin teşekkülüne kanaat getirilememiştir.

Maznun TAHİR HALLAÇOĞLU'nun EŞREF BİLKİYE'nin evinde partililerin bazılarının yaptıkları toplantıya iştirak ettiği de, ikrarını teyit eden şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadeti (Sahife 633-640) ile sabit olduğu gibi maznun ENVER GÖKÇE'nin de Ortaköy muhitindeki partililer arasında sayması (Dosya 14, sahife 384) ve yine şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın TAHİR HALLAÇOĞLU'nun aidatını aldığını (Sahife 635) söylemesi maznunun parti içerisine girdiğini göstermiş ve partili olmıyan bir şahsın partililerle bu şekilde temas ve faaliyet göstermesine de imkân görülememesi müsnet suçu işlediği kanaatini tevlit etmiştir. Diğer taraftan maznun tütün işçileri sendikası idare heyeti seçimi yapılacağı sırada idare heyetine partililerin seçilmelerini sağlamak yolunda gayret gösterdiği ve bu idare heyetine neticede partililerin sokulmasını muvaffak olunduğu da (Sahife 635) şahadetle sabittir.

ŞAHİT YAŞAR ÖZŞANSAL her ne kadar HÜSEYİN ÖZAKSEL sekreterliğinde TAHİR HALLAÇOĞLU ve HÜSEYİN PEKHAMARAT'tan müteşekkil bir hücrenin de kurulmuş olduğunu söylemiş ise de, adı geçenlerin hiç biri tarafından böyle bir hüçrenin teşekkül ettiğinden bahsedilmemiş olması ve YAŞAR ÖZŞANSAL'ın hücrelerdeki değişiklik sebebiyle hepsini doğru olarak hatırlıyamadığını beyan etmiş bulunması nazara alınmış ve bu beyan hücrenin teşekkülünü kabule yeter görülememiş bulunduğundan TAHİR HALLAÇOĞLU'nun böyle bir hücreye katılmadığı neticesine varılmıştır (İddianamede de bu hücreden bahsedilmemiştir).

Maznunun evinde yapılan aramada suçla ilgil bir hususa raslanılamadığı (5) numaralı dosyada mevcut (Sıra 64) 28.1.1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznunun yazılı müdafaasında iddiayı külliyen reddederek aleyhinde delil bulunmadığından beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznunun bu müdafaası YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadeti, ENVER GÖKÇE'nin tahkikattaki be-

yanı ve maznunun ikrarını teyit ile MEHMET EMİN ATILAL ve SALİH BAŞDURAK sekreterliğindeki hücrelere katıldığını ifade eden beyanları karşısında vârit ve kabule değer görülmemiştir. Maznunun partiye ve faaliyetine iştirak ettiği, hücrelere katıldığı, aidat verdiği sabit görüldüğünden ve kanaat getirildiğinden hareketine uyan T.C.K. nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre SEKİZ AY müddetle Çerkeşte emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na göre 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına;

CEMAL ÇOKRAN:

5 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen ve 16 Kasım 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen CEMAL ÇOKRAN, gizli komünist cemiyete (partisine) girmek suçunu işlediği iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre cezalandırılması talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun, tahkikatta yapılan sorgusu sırasında (Dosya 14, sahife 367) arkadaşı olan SALİH BAŞDURAK'ın yaptıkları konuşmalar sırasında kendisine komünizmin iyiliklerinden bahsetmiş, kendisinin de bunun doğruluğunu anlamış ve daveti üzerine gizli komünist partisine girmiş, 50 kuruş aidat vermiş olduğu ve fakat bir başkasiyle temas etmediğini, hücre faaliyetine katılmadığını söylemiş duruşmada ise; bu ifadesini reddederek isnarı kabul etmediğini (Sahife 129) belirtmiştir.

Duruşmada isnadı külliyen reddeden SALİH BAŞDURAK'ın ilk tahkikatta (Dosya 14, sahife 307, 349) da mevcut ifadesi içerisinde CEMAL ÇOKRAN'ı partilediğine dair bir kayda rastlanılamamış, CEMAL ÇOKRAN'ın kendi hücresinde olmadığını beyan ettiği görülmüştür.

Maznunun MEHMET EMİN ATILAL sekreterliğinde kurulmuş olan hücreye dahil olduğu iddiası, MEHMET EMİN ATILAL, HÜSEYİN PEKHAMARAT taraflarından da duruşmada reddedilmiştir. Buna mukabil ilk tahkikatta MEHMET EMİN ATILAL (Dosya 14, sahife 338) kendi sekreterliğinde HÜSEYİN PEKHAMARAT ile TAHİR HALLAÇOĞLU'ndan müteşekkil hücre kurulduğunu, bir müddet sonra bu hücreden TAHİR HALLAÇOĞLU'nun alınarak HASAN DOĞRUYOL'un hücresine verilmesi üzerine, CEMAL ÇOKRAN'ın kendi sekreterliğindeki hücreye katıldığını, kendi aidatiyle hücresindekilerin aidatını EŞREF BİLKİYE'ye verdiğini, bilahare idareci hücreye geçince yine CEMAL ÇOKRAN'dan aidatını aldığını söylemiştir.

HÜSEYİN PEKHAMARAT'da (Dosya 14, sahife 352) tahkikatta aynen MEHMET EMİN ATILAL gibi ifadede bulunarak TAHİR HALLAÇOĞLU'nun ayrılması üzerine CEMAL ÇOKRAN'ın hücrelerine dahil olduğunu, sekreterliği MEHMET EMİN ATİLAL'ın yaptığını söylemiştir.

Şahit olarak dinlenilmiş olan YAŞAR ÖZŞANSAL da CEMAL ÇOKRAN'ı Ortaköy'deki partililer arasında saymış (Sahife 633, 635, 636) ve CEMAL ÇOKRAN'ın aidat vermiş olduğunu, evvelâ TAHİR HALLAÇOĞLU'na bağlanmış, bilahare hücreye alınmış bulunduğunu ve fakat hücrelerin devamlı surette değişiklik göstermesi sebebiyle tam olarak hücresini hatırlıyamadığını söylemiştir.

Bu beyanlar karşısında CEMAL ÇOKRAN'ın gizli komünist partisine girmiş ve parti faaliyetine katılarak MEHMET EMİN ATILAL hücresine girmiş, aidat vermiş bulunduğu neticesine varılmış ve kanaatte getirilmiştir. Ayrıca, HÜSEYİN ÖZAKSEL sekreterliğindeki hücreye katıldığı iddiası, hücrenin sekreteri olduğu ileri sürülen HÜSEYİN ÖZAKSEL tarafından duruşmada reddedilmiş ve tahkikat ifadesinde de böyle bir hücreden bahsetmediği görülmüştür. Hücrenin diğer üyesi TAHİR HALLAÇOĞLU da bu hücreden ne tahkikatta ne de duruşmada bahsetmemiş, şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın ifadesiylede hücrenin teşekkülü teyit edilmemiştir. Bu durum karşısında ve hücrenin teşekkül ettiğini gösterir başka delil ve beyan mevcut olmadığından teşekkülüne kanaat getirilememiştir.

Maznunun evinde ve üzerinde yapılan aramada müsnet suçla ilgili bir hususa raslanılamadığı (5) numaralı dosyada (Sıra 125) mevcut 5 Şubat 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında, duruşmada olduğu gibi isnadı külliyen reddiyle YAŞAR ÖZŞANSAL'ın polis ajanı olduğunu, ifadesine itibar edilmemesi gerektiğini, müsnet suçu işlediğini gösterir delil bulunmadığından beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerden ve şahit beyanından CEMAL ÇOKRAN'ın kim tarafından partilendiği kati olarak anlaşılamamakla beraber, gizli komünist partisine (Cemiyete) girdiği, aidat verdiği, MEHMET EMİN ATILAL sekreterliğindeki hücreye katıldığı sabit görüldüğü ve ENVER GÖKÇE'nin de maznunu (Dosya 14, sahife 384) Ortaköy muhitindeki partililer arasında sayması da bu kanaati teyit ettiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesi-

nin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre SEKİZ AY Zile'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa göre 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesi uyarınca makûmiyetinden sayılmasına;

AHMET KONUK, AHMET BACAK, İSMET ORAN:

15 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen ve duruşmada 16 Kasım 1953 tarihinde tahliyelerine karar verilen maznun AHMET KONUK, AHMET BACAK, İSMET ORAN gizli komünist cemiyete girmek suçunu işledikleri iddiasiyle mahkemeye sevkedilmişler ve haklarında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznunlar duruşmada vermiş oldukları ifadelerinde (AHMET KONUK sahife 129, AHMET BACAK sahife 130, İSMET ORAN sahife 131) müsnet suçu ve parti faaliyeti iddiasını külliyen red ile tahkikatta vermiş oldukları ifadelerini kabul etmediklerini, bu ifadelerin tazyike müstenit bulunduğunu, hakikate uymadığını ve birbirlerini, İskeçeli KÜÇÜK ALİ ile HALİL ÇALIŞIR'ı tütün işçisi olmak itibariyle tanıdıklarını söylemişlerdir. İlk tahkikatta ise, maznun AHMET KONUK, (Dosya 14, sahife 415, 416) İskeçeli KÜÇÜK ALİ'nin teklifi üzerine gizli komünist partisine girdiğini, ayda bir lira aidatı KÜÇÜK ALİ'ye verdiğini, KÜÇÜK ALİ'nin gizliliğe riayet, aidatı muntazam verme; disiplin, polisten sakınma gibi mevzulardan bahsettiğini, HALİL ÇALIŞIR'ı da KÜÇÜK ALİ'nin partili olarak tanıttığını, beraber çalışacaklarını söylemiş ve bunun üzerine HALİL ÇALIŞIR, AHMET BACAK ve kendisinin bir hücre teşkil etmiş olduklarını, İskeçeli KÜÇÜK ALİ, Şapkacı HASAN'ı (TEKARMAĞAN) da getirmişse de, onun çalışmayı kabul etmemiş olduğunu, HALİT ÇALIŞIR ile SALİH BAŞDURAK kavga ettikten sonra aralarından ayrıldığını söylemiştir.

AHMET BACAK tahkikatta (Dosya 14, sahife 417, 422) de mevcut ifadesinde İskeçeli KÜÇÜK ALİ'nin teklifi üzerine partiye girdiğini, evvela AHMET KONUK(TAŞKIRAN), HALİL ÇALIŞIR ile birlikte çalıştıklarını, bir müddet sonra AHMET KONUK ayrıldığından İSMET ORAN'ın aralarına katıldığını ÜÇLÜ olarak toplandıklarını, bilahare kendisinin HALİL ÇALIŞIR'ın "Mülkiyet ortadan kalkacak, senin benim karım olmıyacak" demesine kızarak partiden ayrıldığını ve ifadesinin müteakıp kısmında ise partiye girişini aynı suretle anlatmakla beraber AHMET KONUK ile temasını bu şahsın bakkal dükkanına giderek İskeçeli KÜÇÜK ALİ'nin ona ne söylediğini sormuş ve onun da artık benimlesin demiş olduğunu ve bu suretle aralarındaki münasebetin tecessüs ettiğini ifade etmiş, bilahare Dondurmacı İSMET ORAN ile tanıştığını, böylece HALİL ÇALIŞIR'ın sekreterliğinde kendisi ve İSMET ORAN'ın bir hücre kurduklarını, HALİL'in Gölgeler Ordusu adlı kitabı verdiğini, okuyamadığını, iki lira olan aidatını HALİL ÇALIŞIR'a verdiğini söylemiştir.

İSMET ORAN (Dosya 14, sahife 413, 441) de mevcut ifadesinde HALİL ÇALIŞIR'ın daveti ile partiye girdiğini, AHMET BACAK'ın da iştirakiyle bir hücre teşkil ettiklerini, bir lira aidat kararlaştırılmış ise de vermediğini, HALİL ÇALIŞIR'ın randevularda gizliliğe riayetten, fazla sual sorulmamasından, memleketteki işsizlik ve sefaletten bahsettiğini, Gölgeler Ordusu adlı kitabı kendisine vermişse de yarısını okuyabildiğini, buluşmaların üç defa tekrarlandığını, HALİL ÇALIŞIR'ın parti iş başına gelirse şahsi mülkiyetin kalkacağını ve hücre ile sekreterin ne demek olduğunu anlatmış ve kendisinden başkasını tanımıyacaklarını söylemiş olduğunu ifade etmiştir.

HALİL ÇALIŞIR da duruşmadaki inkarına rağmen tahkikatta (Dosya 14, sahife 425, 426) da mevcut ifadesinde AHMET BACAK; İSMET ORAN'ın iştirakiyle kendi sekreterliğinde hücre teşekkül ettiğini, hücrelilerden aidatlarını aldığını söylemiş ise de; AHMET KONUK ve AHMET BACAK'tan müteşekkil hücreden hiç bahsetmemiştir.

ENVER GÖKÇE ise bu noktayı (KÜÇÜK ALİ'nin sekreterliğinde BAKKAL AHMET KONUK ve Şapkacı HASAN'dan müteşekkil bir hücre, HALİL ÇALIŞIR sekreterliğinde AHMET BACAK, Dondurmacı İSMETTEN müteşekkil bir hücre kuruldu. Bu hücre devam ediyordu, Bakkal AHMET KONUK yaşlı bir adam olduğundan, disipline uymuyor, KÜÇÜK ALİ'ye itaat etmiyordu. Bakkal AHMET'i KARA HALİL'in hücresine vermeyi düşündü isek de, KARA HALİL de çok genç olduğundan bunu da doğru bulmadık, Bakkal AHMET'i çeviremiyeceğini düşündük. Şapkacı HASAN ile şahsen temas ediyordu) şeklinde izah etmiştir (Dosya 14, sahife 382).

KADRİ BULDU da AHMET BACAK ve Dondurmacı İSMET'in HALİL ÇALIŞIR sekreterliğinde hücre kurduklarını sarahatle söylemiş (Dosya 14, sıra 399) ise de yine KARA HALİL sekreterliğinde AHMET KONUK ve AHMET BACAK'tan müteşekkil hücre kurulduğundan bahsetmiştir. Yalnız; ENVER GÖKÇE ile yaptığı buluşmada ENVER'in tanınmamışlardan kimleri tanırsın sualine karşı Bakkal AHMET KONUK'u söylediğini belirtmiştir.

Bu beyanlardan HALİL ÇALIŞIR'ın duruşmadaki inkarına rağmen onun sekreterliğinde AHMET BACAK ve İSMET ORAN'dan müteşekkil hücrenin teşekkül ettiğine ve binnetice adı geçen maznunların bu hücreye katılmış olduklarına kanaat getirilmiş ve ENVER GÖKÇE, KADRİ BULDU'nun ifadelerinin maznun AHMET BACAK ve İSMET ORAN'ın ifadelerini teyit eder mahiyette oluşu da maznunların duruşmada inkara saptıklarını göstermiştir.

KADRİ ÇOKUĞURLU, AHMET KONUK'un HASAN TEKARMAĞAN'ın iştirakiyle İskeçeli KÜÇÜK ALİ'nin sekreterliğinde bir hücre teşkil ettiklerini (Dosya 16, sahife 867) söylemiştir. Şapkacı HASAN (TEKARMAĞAN) ise gerek duruşmada ve gerekse tahkikatta (dosya 14, sahife 413, duruşma sahife 132) müsnet faaliyeti külliyen red ve kimse ile parti teması olmadığını söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN de ENVER GÖKÇEN'in KADRİ BULDU'dan öğrendiği isimler arasıda Dondurmacı İSMET, AHMET BACAK, Bakkal AHMET (KONUK) isimlerini hatırladığını bu şahıslardan mücaat gördüğünü ENVER 'in hücrelendirdiğini söylemiş, duruşmada da bu ifadesini ve doğruluğunu beyan etmiştir.

AHMET KONUK, AHMET BACAK ve İSMET ORAN'ın evlerinde, üzerlerinde ve ayrıca AHMET KONUK'un iş yerinde yapılan aramalarda suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (5) numaralı dosya da (Sıra 82, 95, 98) de mevcut 15 Şubat 1952 tarihli zabıt varakalarından anlaşılmıştır.

Maznun AHMET BACAK, AHMET KONUK ve İSMET ORAN yazılı müdafaalarında kendilerinin gizli komünist partisine girmediklerini, aleyhlerinde delili bulunmadığını, TEVFİK DİLMEN'in 7. fıkradan faydalanmak kastiyle hareket ettiğini, tahkikatta alınmış ifadelerinin ve diğer maznunların beyanlarının delil sayılamıyacağını, bu ifadelerin duruşmada reddedildiğini, suçsuz bulunduklarından beraatlerine karar verilmesini istediklerini ifade etmişlerdir.

Yukarda belirtilen ifadelerden ve bu meyanda TEVFİK DİLMEN, HALİL ÇALIŞIR ve KADRİ BULDU'nun beyanlarından HALİL ÇALIŞIR sekreterliğinde kurulan hücreye AHMET BACAK ve İSMET ORAN'ın dahil olduklarına, aidat verdiklerine ve binnetice gizli komünist cemiyete girmek suçunu işlediklerine kanaat getirilmiştir. Diğer taraftan; HASAN TEKARMAĞAN'ın iddiayı teyit eden bir beyanı mevcut olmamasına ve İskeçeli KÜÇÜK ALİ'nin de yakalanmamış bulunması yüzünden ifadesinin temin edilmemiş bulunmasına rağmen AHMET KONUK'un tahkikatta mevcut kısmen açık, kısmen tevilli beyanından, ENVER GÖKÇEN'in İskeçeli KÜÇÜK ALİ sekreterliğinde AHMET KONUK ve HASAN TEKARMAĞAN'dan müteşekkil bir hürenin kurulduğunu ve Bakkal AHMET KONUK'un yaşlı bir adam olmak itibariyle parti disiplinine uymadığını, KÜÇÜK ALİ'ye itaat etmediğini, bu yüzden HALİL ÇALIŞIR hücresine vermeyi düşünmüş ve onu da genç bulmuş olduklarından vermediklerini, HASAN TEKARMAĞAN'la temasa devam ettiğini söylemesi, DİLMEN'in; ENVER GÖKÇENİN KADRİ BULDU'dan öğrendiği partililer arasında AHMET KONUK'u saydığını hatırladığını ifade etmesi, KADRİ ÇOKUĞURLUNUN mezkûr hücrenin teşekkül ettiğini söylemesi karşısında AHMET KONUK'un saydığını hatırladığını ifade etmesi, K. ÇOKU ve kanaat da getirilmiştir.

Bu durum karşısında her üç kanunun da müdafaları yerinde görülmemiş ve suçluluklarına kanaat getirilmiş ve sabit görülmüş bulunduğu cihetle hareketlerine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİŞER SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyelerine, aynı kanunun 173. maddesine göre SEKİZER AY müddetle AHMET KONUK'un İznik'te, İSMET ORAN'ın BİLECİK'te, AHMET BACAK'ın Bozüyük'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmalarına, 5887 sayılı Harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 73'er lira harç ödemelerine, As.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan mevkuf kaldıkları müddetin cezalarından sayılmasına;

HALİL ÇALIŞIR:

5 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen HALİL ÇALIŞIR gizli komünist cemiyete (partisine) girmek ve parti içerisinde faaliyet göstererek hücre ve komitelere katılmak iddiaları ile mahkemeye sevkedilmiş hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tâyini talebedilmiş, iddia makamı esası hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun tahkikat sırasında yapılan sorgularında (dosya 14, sahife 368, 369, 372:375, 425:427 hulâsaten İskeçeli KÜÇÜK ALİNİN teklifi ile gizli komünist partisine girdiğini, bir müddet sonra HASAN DOĞRUYOL İle beraber çalışacaklarını söylemiş ve HASAN DOĞRUYOLA HÜSEYİN UYSAL bağlı ise de; onunla temas etmemesi gerektiğini bildirmiş ve bir müddet sonra da kendisini ENVER GÖKÇE ile buluşturmuş, onu takiben ve ENVER'in tertibi ile YAŞAR ÖZŞANSAL'ın da iştirakiyle ENVER GÖKÇE sekreterliğinde Beyoğlu mıntıka komitesini kurduklarını, ENVER GÖK-

ÇE'den okumak için birşeyler istemişse de vermediğini ve YAŞAR ile; ENVER'i mütaakip randevularda beklemiş iseler de gelmemiş olduğunu, aidatını İskeçe'li KÜÇÜK ALİ'ye vermediğini, bilahare ENVER istemiş ise de buluşamadıklarından veremediğini söylemiş, 425. sahifeden sonraki ifadelerinde ise kendi sekreterliğinde İSMET ORAN, AHMET BACAK'tan müteşekkil bir hücre kurduğunu, 1951 yazında KADRİ BULDU ile tanıştıktan sonra HASAN DOĞRUYOL ve HÜSEYİN UYSAL ile hücre kurduğunu, fakat KADRİ BULDU, HÜSEYİN UYSALIN kendisini tanımasını doğru görmediği için direktifi HASAN DOĞRUYOL vasıtasiyle verdiğini, hücreden aidat aldığını (İSMET ORAN, AHMET BACAK) fakat HASAN DOĞRUYOL ile Hüseyin UYSALDAN almadığını, ENVER GÖKÇE ile kendisini Mete caddesinde tanıştıranın İskeçeli KÜÇÜK ALİ olmayıp KADRİ BULDU olduğunu, SALİH BAŞDURAĞIN İSMET ORANI ellerinden aldı diye kendisine tokat attığını, bunu ENVER'e söylediğini, komite teşekkül ettikten sonra ENVER'in gelmediğini, buluşmadıklarını söylemiş duruşmada ise; (Sahife 136) kendisi ile parti temasında bulunduğu iddia edilen maznunların ekserisinin tütün işçileri oldukları ve Ortaköy muhitinde bulunmaları sebebiyle tanıdığını, ENVER GÖKÇE'yi ceza evinde gördüğünü, Beyoğlu mıntıka komitesine girmediğini, neşriyat okumamış, aidat vermemiş ve almamış olduğunu söylemiştir.

İskeçeli KÜÇÜK ALİ yakalanamadığından ifadesi temin edilememiş ve binnetice HALİL ÇALIŞIR'ın İskeçeli KÜÇÜK ALİ'nin teklifi ile partiye girip girmediği noktası tesbit edilememiştir.

Maznun HALİL ÇALIŞIR ile hücre faaliyeti gösterdikleri iddia olunan AHMET KONUK (Dosya 14, sahife 415) HALİL ÇALIŞIR sekreterliğinde kendisi ve AHMET BACAK'tan müteşekkil bir hücre kurduklarını söylemiş, AHMET BACAK ise (dosya 14, sahife 417, 422) İskeçe'li KÜÇÜK ALİ'nin direktifi üzerine HALİL ÇALIŞIR ve AHMET KONUKLA birlikte çalıştıklarını, kendisine okumak üzere Gölgeler Ordusu adlı kitabı HALİL ÇALIŞIRIN verdiğini, okumadığını, bir müddet sonra aralarından AHMET KONUK'un ayrıldığını, yerine İSMET ORAN'ın geldiğini, bu suretle hücre teşkil ettiklerini, HALİL ÇALIŞIR'a bir lira aidat verdiğini söylemiştir.

İSMET ORAN, HALİL ÇALIŞIR'ın daveti ile partiye girdiğini, AHMET BACAK'ın da iştirakiyle hücre teşkil ettiklerini (Dosya 14, sahife 441) Gölgeler Odusu adlı kitabı HALİL'in getirdiğini, bir lira aidat kararlaştırdıklarını, HALİL'in parti iş başına gelirse mülkiyetin kalkacağını, hücre ve sekreterin ne demek olduğunu, gizliliğe riayet ve fazla sual sorulmaması gerektiğini anlatmış ve memleketteki işsizlik ve sefalettten bahsetmiş olduğunu söylemiştir.

Bu noktada ENVER GÖKÇE (Dosya 14, sahife 378) KADRİ BULDU (Dosya 14, sahife 399) da mevcut ifadelerinde HALİL ÇALIŞIR sekreterliğinde AHMET BACAK ve İSMET ORAN'dan müteşekkil hücrenin kurulmuş olduğunu teyit etmişler, duruşmada ise bu ifadelerini reddetmişlerdir. İfadeler arasındaki mutabakat karşısında maznunların duruşmadaki inkârlarının hakikatle ilgisi olmadığına, HALİL ÇALIŞIR sekreterliğinse AHMET BACAK ve İSMET ORAN'dan müteşekkil hücrenin teşekkül etmiş bulunduğuna, HALİL ÇALIŞIR hücrelilerden aidat aldığına, okumaları için Gölgeler Ordusu adlı kitabı getirdiğine kanaat getirilmiştir.

HALİL ÇALIŞIR'ın bu hücrenin teşekkülünden evvel AHMET KONUK ve AHMET BACAK'tan müteşekkil hücreyi teşkil etmiş olup olmadığı hususuna gelince; AHMET KONUK; AHMET BACAK hücreden hiç bahsetmemiştir. ENVER GÖKÇE bu noktayı (Bakkal AHMET KONUK yaşlı bir adam olduğundan disipline uymuyor, KÜÇÜK ALİ'ye itaat etmiyordu, Bakkal AHMET'i KARA HALİL'in hücresine vermeyi düşündü isek de KARA HALİL de (ÇALIŞIR) çok genç olduğundan bunu da doğru bulmadık, Bakkal AHMET'i çeviremiyeceğini düşündük, AHMET KONUK, Şapkacı HASAN ile temas ediyordu) şeklinde izah etmiştir. Şapkacı HASAN TEKARMAĞAN ise (Dosya 14, sahife 413) iddiayı külliyen reddetmiştir. KADRİ ÇOKUĞURLU da AHMET KONUK'un HASAN TEKARMAĞAN ile parti teması olduğunu, İskeçeli KÜÇÜK ALİ'nin sekreterliğindeki hücreye girdiklerini (Dosya 167, sahife 867) söylemiş, duruşmada reddetmiştir.

TEVFİK DİLMEN ise ENVER GÖKÇE'nin KADRİ BULDU'dan öğrendiği isimler arasında AHMET KONUK, AHMET BACAK, İSMET ORAK isimlerini hatırladığını, ENVER'in bu şahıslardan müsait gördüklerini hücrelendirdiğini söylemiştir.

Bu beyanlardan AHMET KONUK ve AHMET BACAK'a ait karar kısımlarında da izah edildiği üzere adı geçenlerin HALİL ÇALIŞIR ile birlikte parti temas ve faaliyeti gösterdiklerine ve hücre teşkil ettiklerine kanaat getirilmiştir.

Yine HALİL ÇALIŞIR sekreterliğinde HÜSEYİN UYSAL ve H. DOĞRUYOL iştirakleriyle hücre teşkili iddiasını; HALİL ÇALIŞIR ilk tahkikatta bu hücrenin teşekkül ettiği; ancak aralarındaki parti temas ve bağlantısının ÜÇLÜ olarak buluşup yapılmadığını (ALİ bana, sana HASAN GACO'yu (DOĞRUYOL) veriyorum. Onun yanında HÜSEYİN UYSAL var fakat muhacir HÜSEYİN (UYSAL) seni görmiyecek, seni yukarıya tanıtacağım, oradan aldığın emirleri HASAN DOĞRUYOL'a söyle,

yani yaptır, fakat Muhacir HÜSEYİN seni bilmemelidir dedi) şeklindeki ifadesiyle anlatmıştır. HÜSEYİN UYSAL ve HASAN DOĞRUYOL'un ifadeleri arasında bu beyanı teyit eden bir hususa raslanılamamış esasen duruşmada cümlesi de iddiayı reddetmişlerdir. Bu durum karşısında ve HALİL ÇALIŞIR'ın beyanının diğer beyanlarla teyit edilmediği görüldüğünden mezkûr hücrenin teşekkülüne kanaat getirilememiştir.

Beyoğlu mıntıka komitesine katıldığı iddiası ise; maznun tarafından tahkikatta kabul, duruşmada reddedilmiştir. Bu komiteye sekreterlik ettiği iddia edilen ENVER GÖKÇE de duruşmada iddiayı reddetmişse de; tahkikatta (Dosya 14, sahife 378) HALİL ÇALIŞIR'ı Bulgarya'lı KADRİ'nin tanıştırdığını, (379), Beyoğlu mıntıkasındaki teşkilâtlanmanın vilayet komitesi sekreteri sıfatıyle DİLMEN'in, Beyoğlu mıntıka komitesi sekreteri sıfatıyle kendisinin mesuliyeti altında olduğunu (Sahife 382), Beyoğlu mıntıka komitesinin HALİL ÇALIŞIR'ın iltihakiyle tam olarak teşekkül ettiğini, o tarihe kadar bu komitede YAŞAR ÖZŞANSAL ve kendisinin bulunduklarını, bir toplantı yapmış ve vazife üzerinde konuşmuş, YAŞAR ve HALİL'in hücrelerinden birbirlerine haber vermemeleri, yalnız adet bildirmeleri ve teşkilatlanmağa çalışılması hususlarını görüşmüş olduklarını, fakat, mütaakip randevuları kaçırdıkları ve tevkifatta yapıldığı için bir daha buluşamadıklarını söylemiş, duruşmada ise bu ifadesini reddetmiştir.

TEVFİK DİLMEN (Sahife 42) Beyoğlu mıntıkası için ENVER GÖKÇE'nin (1951 yılı eylülünden sonra) vazifenlendirildiğini, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın da ENVER GÖKÇE'ye bağlandığını, (Sahife 43) Beyoğlu mıntaka komitesini ENVER GÖKÇE sekreterliğinde HALİL ÇALIŞIR ve YAŞAR ÖZŞANSAL'ın teşkil ettiklerini, o sırada ENVER GÖKÇE'nin aynı zamanda vilayet komitesi âzası olduğunu söylemiştir.

Şahit olarak dinlenilen YAŞAR ÖZŞANSAL ise; (Sahife 635) Beyoğlu mıntaka komitesini kurmayı düşünmüş ve bunun neticesi olarak ENVER GÖKÇE ile aralarında bir randevu kararlaştırılmış ve kendisinin randevu mahalline gittiği zaman orada HALİL ÇALIŞIR'ı görmüş ve fakat ENVER GÖKÇE'nin gelmemiş olduğunu, HALİL'in de kendisinin de birbirlerine bekledikleri arkadaşın gelmediğini söylemiş ve fakat ENVER GÖKÇE isminden bahsetmiş olduklarını HALİL ÇALIŞIR'ı evvelden de tanıdığını ve fakat o tarihe kadar bu faaliyetle ilgili olduğunu bilmediğini, HALİL ÇALIŞIR'ın randevu mahalline gelmesinden teşekkülü düşünülen Beyoğlu mıntıka komitesinin 3. şahsı olduğunu anladığını ifade etmiştir.

Bu beyanlardan Beyoğlu mıntıka komitesinin ENVER GÖKÇE sekreterliğinde kurulmasına karar verildiği ve bu komitenin ENVER GÖKÇE'nin mesuliyetine tevdi edildiği ve fakat komite üyelerinin iştirakiyle faaliyete geçirilmesinin mümkün olmadığı, ancak komiteye katılacakları kararlaştırılan HALİL ÇALIŞIR ve ENVER GÖKÇE'nin bu kasti cürmi ile hareket ettikleri ve HALİL ÇALIŞIR'ın bu sebeple randevu mahalline geldiği kanaat ve neticesine varılmıştır.

Maznunun üzerinde ve evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Dosya 5, sıra 124) de mevcut 5 Şubat 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında iddianame ile esas hakkındaki mütalaa arasında fark olmadığını, her ikisinin de ilk tahkikattaki ifadeleri dayandırıldığını, bu ifadelerin ise tazyikle elde edildiğini, Beyoğlu mıntıka komitesine girmediğini şahit YAŞAR'ın beyanını da teyit eden başka bir delilin mevcut olmadığını, 141. maddenin aradığı cürmi kastin kendisinde mevcut olmadığını, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın ifadesine itibar edilse dahi bu şahsın Beyoğlu mıntıka komitesinin kurulmamış olduğunu anlattığını, DİLMEN'in de bunu kabul ettiğini, binnetice sevk ve idare edenler gibi cezalandırılmasının doğru olmadığını, hücre faaliyetine katılmadığını, suçsuz bulunduğu gözetilerek beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Yukarda belirtilen beyanlara ve sureti kabule göre ve her ne kadar İskeceli KÜÇÜK ALİ'nin ifadesi temin edilememesi sebebiyle, onun teklifi üzerine partiye girdiği husus tesbit edilememiş ise de; partisiz bir şahsın gizli olarak faaliyet gösteren T.K.P.si içerisinde bu faaliyeti göstermesine imkân görülmemesine, kastin batını olup ancak tezahürleriyle mevcudiyeti veya ademi mevcudiyeti anlaşılabileceğine, maznunun ise parti faaliyetine fiilen katıldığı neticesine varılmış ve kanaat getirilmiş olduğundan cürmi kastinin mevcudiyetini kabul etmemeğe imkân görülememesine binaen müdafaası kabul edilmemiş, gizli komünist partisine ve faaliyetine katıldığına, aidat verip aldığına, hücre sekreterliği yaptığına ve bu suretle kısmen olsun komünist cemiyetin faaliyetin tanzimine, kollektif faaliyetin kısmen olsun hali intizama konulmasına ve faaliyetin telifine, müşterek gayeye yönelmesine gayret gösterdiğine, fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğuna kanaat getirildiğinden, hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY Yıldızelinde emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulması-

na, 31. maddeye tevfikan mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesine göre 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesi gereğince mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

HÜSEYİN ALKARANFİL:

19 Mart 1952 tarihinde tevkif edilip 16 Kasım 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun HÜSEYİN ALKARANFİL gizli komünist partisine (Cemiyete) girmek ve hücreye katılmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. maddelerine göre ceza tâyini talep edilmiş iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında maznunun suçunun sabit olmadığını belirterek beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznun duruşmada isnadı külliyen reddederek (Sahife 133) kendisi ile parti teması yaptığı ileri sürülen şahısları tanımadığını ve 1946 yılında evini Düzce'ye nakletmiş bir daha da İstanbul'a gelmemiş olduğunu beyan etmesine mukabil ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 15, sahife 554); iddiaya uygun şekilde beyanda bulunmuş, 1951 yılı ağustosunda İskeçeli KÜÇÜK ALİ'nin teklifi ile partiye girdiğini, parası olmadığı için aidat vermediğini, bilahare Hendeğe gittiğini söylemiştir.

İskeçeli KÜÇÜK ALİ bulunamamış olduğundan ifadesi temin edilememiştir. Maznun ile aynı hücreye katıldığı iddia edilen HASAN TEKARMAĞAN'ın da duruşmada, HÜSEYİN ALKARANFİL'i tanımadığını bu sebeple de parti faaliyetleri olamıyacağını söylemiş, ilk tahkikatta da isnadı aynı şekilde reddetmiş ve HÜSEYİN ALKARANFİL'i ilzam edecek bir beyanda bulunmamıştır (Dosya 14, sahife 413).

Diğer maznun KADRİ ÇOKUĞURLU'nun gerek ilk tahkikat ve gerekse duruşmada vermiş olduğu ifadelerinde de HÜSEYİN ALKARANFİL aleyhinde bir beyana raslanılamamıştır. Yapılan aramada da suçla ilgili bir hususa raslanılamamıştır.

Bu durum karşısında maznunun diğer herhangi bir delil veya beyan ve şahadetle teeyyüt etmiyen ilk tahkikat ifadesindeki ikrarı esasen kuvvetli vakıalara dayanır bir mahiyette taşımadığından cezalandırılmasına yeter görülmemiş, maznunun İskeçeli KÜÇÜK ALİ sekreterliğindeki hücreye girdiğine ve suçluluğuna vicdanen kanaat getirilememiş olduğundan iddia makamının mütalâasına uygun olarak müsnet suçtan dolayı beraatine;

HASAN TEKARMAĞAN:

15 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen ve 16 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen HASAN TEKARMAĞAN, gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek ve muhtelif hücrelere katılmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında; T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre cezalandırılması talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun gerek tahkikatta (Dosya 145, sahife 413) ve gerekse duruşmada (Sahife 132) vermiş olduğu ifadelerinde müsnet suçu külliyen reddetmiştir.

Maznunun, İskeçeli KÜÇÜK ALİ sekreterliğinde kurulduğu iddia edilen ve HÜSEYİN ALKARANFİL'in de iştirakiyle teşekkül eden hücreye katıldığını gösterir, KADRİ ÇOKUĞURLU'nun beyanından başka (Dosya 16 sahife 867) bir beyan ve delile raslanılamamıştır. İskeçeli KÜÇÜK ALİ'nin yakalanamamış ve dolayısıyle ifadesinin temin edilememiş olması, bu hücrenin hakkında başka beyanlar içerisinde bilgiye tesadüf edilememesi, (Ve aynı esbaba binaen HÜSEYİN ALKARANFİL hakkında beraat kararı verilmesi) karşısında hücrenin teşekkülüne kanaat getirilememiştir.

Yine İskeçeli KÜÇÜK ALİ sekreterliğinde, AHMET KONUK ve HASAN TEKARMAĞAN'dan müteşekkil bir hücre kurulduğu iddiasına gelince; bu husus ENVER GÖKÇE (Dosya 14, sahife 382, 383) deki ifadesinde teyit ile hücrenin kurulduğunu ifade etmiştir. AHMET KONUK ise tahkikattaki ifadesinde (Dosya 14, sahife 415, 416) kısmen açık, kısmen tevilli beyanda bulunmuş, KADRİ ÇOKUĞURLU ise ENVER GÖKÇE'nin ifadesini teyit ederek (Dosya 146, sahife 867) İskeçeli KÜÇÜK ALİ'nin sekreterliğinde AHMET KONUK ve HASAN TEKARMAĞAN'ın iştirakleriyle bir hücre teşkil edildiğini beyan etmiş ve bu durum karşısında hücrenin teşekkül ettiğine, HASAN TEKARMAĞAN'ın da hücreye katıldığına ve binnetice gizli komünist cemiyete girmiş olduğuna kanaat getirilmiştir.

HALİL ÇALIŞIR sekreterliğinde HÜSEYİN UYSAL'ın iştirakiyle kurulan hücreye katıldığı iddiası ile ilgili ifadeler tetkik edildikten; bu hücrenin sekreteri olduğu ileri sürülen HALİL ÇALIŞIR (Dosya 14, sıra 427) HASAN TEKARMAĞAN'la hücre teşkil etmediğini söylemiş, hücrenin diğer

üyesi HÜSEYİN UYSAL da ne tahkikatta ve ne de duruşmada böyle bir hücrenin teşekkülünden bahsetmemiştir. ENVER GÖKÇE bu hücrenin kurulduğunu (Dosya 14, sahife 383) "Yukarda anlattığım hücreler arasında bazı değişiklikler oldu. HÜSEYİN ile HASAN, KARA HALİL'in sekreterliğinde bir hücre oldu" şeklinde ifade etmiştir. KADRİ BULDU'nun ifadesi içerisinde HASAN TEKARMAĞAN ile parti teması yaptığına veya HALİL ÇALIŞIR'ın HüSEYİN UYSAL ve HASAN TEKARMAĞAN ile bir hücre kurmuş bulunduğuna dair bir kayda raslanılamamıştır. Bu durum karşısında hücrenin teşekkülü iddiası sadece ENVER GÖKÇE'nin sarih olmaktan uzak beyanına münhasır kalmış, teşekkülü de ve binnetice HASAN TEKARMAĞAN'ın bu hücreye katıldığına kanaat getirilememiştir.

Maznunun evinde ve iş yerinde yapılan aramada; suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (5) numaralı dosyada mevcut (Sıra 100) 15 Şubat 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında da duruşmadaki beyanını tekrarlıyarak bütün iddiaları külliyen reddetmiştir. Yukarda belirtilen ifadelerden edinilen kanaate göre maznunun gizli komünist partisine girmemiş ve hücre faaliyeti göstermemiş olduğu hususundaki müdafaası yerinde görülmemiş ve gizli komünist cemiyete girmek suçunu işlediğine, hücreye katıldığına kanaat getirilmiştir.

Bu sebeple HASAN TEKARMAĞAN'ın hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına tevfikan İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, 173. maddeye tevfikan SEKİZ AY müddetle Kırkağaç'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesine uyarak 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.K.M.U.K.nun 277. maddesi uyarınca mahkumiyetinden sayılmasına;

HÜSEYİN UYSAL:

28 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilen 16 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun HÜSEYİN UYSAL, gizli komünist cemiyete (partisine) girmek ve muhtelif hücrelere katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, idida makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun, tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 14, sahife 311, 371) MUAMMER TAMKAN'ın bir gün kendisini çağırdığını, deniz kenarına gittiklerini, orada TAŞKO HÜSEYİN'in de bulunduğunu, MUAMMER'in üçümüz hücre kuracağız dediğini ve yazı getirip okutacağını söylediğini, fakat getirmediğini, kısa bir zaman sonra da MUAMMER'in tevkif edildiğini, MUAMMER seni de yazalım iyi olur demişse de neye yazdıklarını, ne olacağını bilmediğini söylemiş, duruşmada da müsnet suçu ve parti faaliyetini külliyen reddetmiştir (Sahife 133).

Maznunun HALİL ÇALIŞIR sekreterliğinde HASAN TEKARMAĞAN'ın da iştirakiyle kurulan hücreye katıldığı iddiasının vârit olmadığı, iddiayı teyit eden delil bulunmaması sebebiyle hücrenin teşekkülüne kanaat getirilemediği, HASAN TEKARMAĞAN kısmında izah edildiğinden, burada ayrıca tafsil edilmemiştir. ENVER GÖKÇE'nin (Dosya 14, sıra 383) de mevcut (HASAN HÜSEYİN KARA HALİL'in sekreterliğinde bir hücre oldu) şeklindeki müphem beyanı bu hücreyi teşekkül etmiş, kabule imkân verecek mahiyette görülmemiştir.

Yine HALİL ÇALIŞIR sekreterliğinde HASAN DOĞRUYOL'un iştirakiyle teşkil edilen hücreye katıldığı iddiasına gelince; HASAN DOĞRUYOL'un ilk tahkikatta ve duruşmada verdiği ifadelerinde bu hücrenin teşekkülünü anlatır bir kayda raslanılamamıştır. HALİL ÇALIŞIR ise bu hücreyi ilk tahkikatta (Dosya 14, sahife 373) İskeçeli KÜÇÜK ALİ bana sana HASAN DOĞRUYOL'u veriyorum onun yanında HÜSEYİN UYSAL var, fakat seni muhacir HÜSEYİN görmiyecek, seni yukarıya tanıtacağım, oradan aldığın emirleri HASAN DOĞRUYOL'a söyle yani yaptır, fakat MUHACIR HÜSEYİN UYSAL seni bilmemelidir dedi şeklinde anlatmış ve bu temasın ÜÇLÜ hale inkılâp etmediğini HASAN DOĞRUYOL ile kendisinin, HÜSEYİN UYSAL'ın da HASAN DOĞRUYOL ile temasının kararlaştırıldığını ve HÜSEYİN UYSAL'ın resmen temasa geçmeyip bunun HASAN DOĞRUYOL kanalı ile yapıldığını anlatmış, HASAN DOĞRUYOL da aidat almadığını söylemiştir.

ENVER GÖKÇE Ortaköy'deki teşkilatlanmayı anlatırken bu noktayı (diğer HASAN ve MUHACIR HÜSEYİN de KADRİ ve İskeçeli KÜÇÜK ALİ ile bunları organize etmek için çalışma yapıyorlardı) şeklinde ifade etmiştir ki, (Dosya 14, sahife 382) bu beyanlar arasında mutabakat mevcut olmadığından ve duruşmada da telifi temin edilmediğinden HALİL ÇALIŞIR sekreterliğinde HÜSEYİN UYSAL ve HASAN DOĞRUYOL'dan müteşekkil hücre kurulduğuna kanaat getirilememiştir.

KADRİ BULDU ise HÜSEYİN UYSAL'ın HASAN DOĞRUYOL sekreterliğinde AHMET KO-

NUĞUN'da iştirakiyle kurulan hücrede olduğunu bilahare HÜSEYİN UYSAL ve HASAN DOĞRUYOL'un MUAMMER TAMKAN ile hücrelendirilmesi düşünülmüş ise de; ENVER GÖKÇEN'in (MUAMMER'i kastederek) partiden atılıp atılmıyacağı belli değil, hücrelendirmeyin demiş olduğunu (Dosya 14, sahife 399, 400) söylemiştir. HASAN DOĞRUYOL'un ifadesinde kendi sekreterliğinde adı geçenlerin iştirakiyle hücre teşkil ettiğine dair bir kayda rastlanılamadığı gibi AHMET KONUG'UN ifadesinde de bunu anlatır beyana tesadüf edilememiştir.

MUAMMER TAMKAN ise tahkikatta (Dosya 13, sahife 154) HÜSEYİN UYSAL'ı partilediğinden bahsetmemiş, sadece MEHMET BOZIŞIK'ın Adapazarı'nda bulunduğu sıralarda HÜSEYİN UYSAL ve HÜSEYİN ALKARANFİL ile Hamidiye çeşmesi civarında buluştuk ertesi günü HASAN DOĞRUYOL da mezkür mahalle geldi, onu hücre kâtibi seçtik, tekrar bir randevu yaptık HÜSEYİN UYSAL İskeçeli KÜÇÜK ALİ ile oraya geldiler, KÜÇÜK ALİ bana; yukarıdan emir geldi sen esrar kullandığın için hücre ile alâkanı keseceksin dedi. Bu suretle alâkam kesildi, demiş ve bu suretle bu hücre toplantısı sırasında HÜSEYİN UYSAL'ın İskeçeli KÜÇÜK ALİ ile beraber gelmiş olduğunu anlatmıştır. Halbuki böyle bir hadiseden bahseden bir ifadeye ne HÜSEYİN ALKARANFİL'in ve ne de HASAN DOĞRUYOL'un beyanları arasında rastlanılamamış, İskeçeli KÜÇÜK ALİ yakalanamamış olduğundan ondan sormak suretiyle tahkik imkânı da elde edilememiştir. Bu durum karşısında HÜSEYİN UYSAL'ın HASAN DOĞRUYOL sekreterliğindeki hücreye katıldığına ve bilahare de MUAMMER TAMKAN'ın ifadesinde bahsettiği şekilde İskeçeli KÜÇÜK ALİ ile beraber Hamidiye çeşmesi civarına geldiğine kanaat getirilememiştir.

Maznun müdafaasında; suçsuz olduğunu, HASAN DOĞRUYOL ile aralarında parti teması olmadığını, ilk tahkikat sırasında verilmiş olan ve aleyhte noktaları ihtiva eden ifadelerin, duruşmada reddedilmiş olması sebebiyle delil teşkil edemiyeceğini ve başkaca aleyhte bir delil de bulunmadığından beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarıda belirtilen ifadeler muvacehesinde ve ifadelerin yektiğerini teyit eder mahiyette olmamalarına, maznunun gizli komünist cemiyete girdiğini, aidat verdiğini, sarahatla belirten bir beyan elde edilmemiş bulunmasına ve maznunun evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (5) numaralı dosyada (sıra 60) da mevcut 28 Ocak 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmasına binaen, maznunun müdafası yerinde görülmüş ve delil kifayetsizliği sebebiyle suçluluğuna kanaat getirilememiş olduğundan müsned suçtan dolayı beraatine;

HÜSEYİN PEKHAMARAT:

28 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilen ve 16 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun HÜSEYİN PEKHAMARAT gizli komünist partisine (Cemiyetine) girmek iddiasıyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nın 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tayini talebedilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikatta (Dosya 14, sahife 303, 351, 363) vermiş olduğu ifadelerinde gizli komünist partisine MEHMET EMİN ATILAL'ın teklifi üzerine girdiğini ve bilahare MEHMET EMİN ATILAL sekreterliğinde TAHİR HALLAÇOĞLU'nun da iştirakiyle hücre teşkil ettiklerini, TAHİR ayrılınca yerine CEMAL ÇOKRANIN girdiğini, 50 kuruş aidat verdiğini, EŞREF BİLKİYE'nin evinde yapılan toplantıya katıldığını, bu toplantıda YAŞAR ÖZŞANSAL'ın da bulunduğunu, parti mevzularında, aidat, gizlilik, parti disiplinine riayet gibi hususlarda konuşulduğunu ve bu toplantıdan sonra hücreden TAHİR HALLAÇOĞLU'nun alınmış, yerine CEMAL ÇOKRAN'ın verilmiş olduğunu söylemiş, duruşmada ise bu ifadesini reddederek hakikate uymadığını, tazyike müstenik bulunduğunu (sahife 123) beyan etmiştir.

CEMAL ÇOKRAN'a ait karar kısmında etraflı olarak izah edildiği üzere HÜSEYİN PEKHAMARAT'ın tahkikat ifadesinde belirttiği MEHMET EMİN ATILAL, TAHİR HALLAÇOĞLU ve kendisinden müteşekkil hücreye bilahare CEMAL ÇOKRAN'ın katıldığı ve o şekilde devam ettiği, MEHMET EMİN ATILAL'ın (Dosya 14, sahife 338) de mevcut açık ikrarı ve şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şehadeti ile sabittir. TAHİR HALLAÇOĞLU'da maznunla beraber hücre faaliyeti gösterdiklerini MEHMET EMİN ATILAL sekreterliğinde kendisi ve HÜSEYİN PEKHAMARAT'tan müteşekkil hücre kurulduğunu, ancak bu hücreye HÜSEYİN ÖZAKSELİN de dahil bulunduğunu söylemiştir ki; bu ifadede de mezkûr hücreye HÜSEYİN PEKHAMARAT'ın katılmış olduğunu göstermiştir (Dosya 15, sahife 697-699) aynı zamanda YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şehadetiyle de maznunun partili olduğunun, aidat verdiğinin anlaşılması, HÜSEYİN PEKHAMARAT'ın gizli komünist cemiyete intisap ettiğini göstermiştir. (Sahife 633-640).

İddianamenin EŞREF BİLKİYE'ye ait faaliyeti izâh eden kısmında EŞREF BİLKİYE sekreterliğin-

de HÜSEYİN ÖZAKSEL ve HÜSEYİN PEKHAMARAT'tan müteşekkil bir hücreden bahsedilmekte ise de; bu hücre yalnız EŞREF BİLKİYE tarafından söylenildiği, diğer alakalıların ifadelerinde teşekkülüne dair bir kayda raslanılmadığı ve şahit YAŞAR ÖZŞANSAL tarafından da beyan edilmediği cihetle teşekkülüne ve binnetice HÜSEYİN PEKHAMARAT'ın bu hücreye katıldığına kanaat getirilmemiştir. Yine iddianamenin ENVER GÖKÇE bölümünde Ortaköy'deki faaliyet izah edilirken, H. DOĞRUYOL sekreterliğinde HÜSEYİN ÖZAKSEL ve HÜSEYİN PEKHAMARAT'tan müteşekkil hücre kurulduğu belirtilmişse de; bu hücrenin teşekkülüne dair adı geçenlerin ifadelerinde bir kayda raslanılamaması ve şahit YAŞAR ÖZŞANSAL tarafından da bu hücrenin mevcudiyetinden bahsedilmemesi sebebiyle teşekkülüne kanaat getirilmemiştir.

Maznunun 28 Ocak 1952 tarihinde evinde yapılan aramada; suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (5) numaralı dosyada (Sıra 62) de mevcut mezkûr tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında gizli komünist partisine girdiğini gösterir delil bulunmadığını, aidat verdiği, neşriyat okuduğu hususlarında bir iddia da mevcut olmadığını, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın polis ajanı olduğunu bu itibarla şahadetinin bitaraf olamıyacağını, suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerden doğan neticeye ve varılan kanaata göre; maznunun müdafası yerinde görülmemiş, gizli komünist partisine (Cemiyete) girdiğine ve MEHMET EMİN ATILAL sekreterliğinde kurulan hücreye dahil olduğuna, aidat verdiğine ve binnetice suçluluğuna kanaat getirilmiş olduğu, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın polise hizmet etmesinin şehadetine mâni bir hal olarak kabulüne imkân görülmediği cihetle maznunun gizli komünist cemiyete girmek suçundan dolayı hareketine uyan T.C.K.nın 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına tevfikan İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi gereğince SEKİZ AY Gerede'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, beş çocuk babası oluşu ve kalabalık nüfuslu ailesine bakacak kimsesi olmayışı, lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilerek, T.C.K.nın 59. maddesine göre tayin edilen cezanın altıda birinin tenzili ile BİR SENE SEKİZ AY ağır hapse ve ALTI AY YİRMİ GÜN Gerede'de Emniyeti Umumiye nezareti altına bulundurulmaya mahkûmiyetine, 5887 sayılı harçlar kanununa tevfikan 60 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin, As.M.U.K. 277. maddesi gereğince mahkûmiyetinden sayılmasına.

HÜSEYİN KERPİÇ:

5 Şubat 1952 tarihinde tevkif, 13 Mayıs 1953 tarihinde tahliye edilen maznun HÜSEYİN KERPİÇ; Gizli komünist partisine (Cemiyetine) girdiği, komite faaliyetine katıldığı, aidat topladığı, buluşmaları sağlamak için irtibatçılık yaptığı iddiaları ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tâyini talep edilmiş, İddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamakla beraber Af Kanunu'nun da nazara alınmasını istemiştir.

Maznun duruşmada (Sahife 134) hulâsaten, iddiayı reddederek Gizli komünist partisine girmediğini, parti içerisinde faaliyet göstermediğini, Emekçi ve Köylü sosyalist partisi kurulduğu zaman bu partinin tüzüğünün hoşuna gittiğini, P.T.T.de memur olması sebebiyle partiye giremediğini, SEYİT ATILAL ile yaptığı konuşma sonunda partiye SEYİT ATILAL eliyle nakden yardımda bulunduğunu, SADUN ARENİ, BURHAN OKYALAZ'ın evinde tanıdığını, SADUN ve kendisi sol fikirli olduklarından aralarında müşterek mevzuları görüştüklerini, SADUN'un isteği üzerine İ. ERDİNÇ'le Tophane'de buluşmalarını temin ettiğini, (1949'dan evvel), diğer maznun KEMAL ERGİN'i de BURHAN OKYALAZ'ın evinde tanıdığını, o da sol fikirli olduğundan aralarında siyasetten, dünya meselelerinden bahsettiklerini ve 1949 yılı içerisinde KEMAL ERGİN'in talebi üzerine o tarihe kadar birbirlerini tanımamış olan KADRİ ÇOKUĞURLU ile KEMAL ERGİN'i de tanıştırdığını, KEMAL ERGİN'in bir gün kendisine artık siyasi fikirlerinde olgunlaşma olduğunu, beraber konuşabileceklerini söylemesi üzerine, (Ne, o yoksa beni bir partiye mi alacaksın) demiş olduğunu, ERGİN'in de (Böyle bir şey yok, sadece görüşme) demiş ve badema da yanına sokulmamış bulunduğunu söylemiştir.

İlk tahkikatta ise (Dosya 14, sahife 366, 367) tevkifini takiben alınan ifadesinde; SEYİT ATILAL ve YAŞAR ÖZŞANSAL'ın komünist partisine girmek tekliflerini reddettiğini ve 3-4 seneden beri bu şahıslarla dargın olduğunu, evvelâ korktuğunu söyliyerek bu şahıslardan kurtulmağa çalışmış, olmayınca; sekreterlik meselesini bahane ederek alâkasını kesmiş bulunduğunu söylemiş 7 Şubat 1952 tarihinde alınan ifadesinde, hulâsaten SEYİT'in yaptığı teklifi kabul eder göründüğünü, SEYİT'in Y. ÖZŞANSAL'a da söylemiş olduğunu, bir ara E. BİLKİYE'nin aralarına girdiğini fakat 15-20 gün geçtikten sonra sekreterlik yüzünden aralarının açılmış ve kendisinin çekilmiş olduğunu, son-

radan HATİ'nın KADRİ (ÇOKUĞURLU) ve YAŞAR ÖZŞANSAL peşine düşmüş, faaliyette bulunmasını teklif etmişlerse de reddettiğini, SEYİT'in teklifini kabul ettiği sıralarda EŞREF BİLKİYE ve YAŞAR ÖZŞANSAL'dan aidatlarını almış ve SEYİT ATILAL'a kendi aidatı olan (Haftada 50 kuruş) ile birlikte vermiş bulunduğunu, neşriyat görmediğini, randevuları Ortaköy ve Beşiktaş'ta yapmış, komünizmin iyiliklerinden, bu idarede işçinin haklarının korunduğundan, konuştukları olduğunu, aidatı muntazam vermekten bahsettiklerini, partiden ayrıldıktan sonra SALİH BAŞDURAK'tan HALİL ÇALIŞIR'ı niye tokatladığını sorduğu zaman (Bu parti işidir) dediğine kızarak böyle partinin... diye küfretmiş bulunduğunu anlatmıştır.

SEYİT ATILAL da duruşmada (Sahife 112), parti faaliyetini tamamen reddederek kendisiyle parti teması yaptığı ileri sürülen KEMAL ERGİN, TEVFİK DİLMEN gibi şahıslarla arasındaki münasebetin vâkıaları kabul etmekle beraber sendika mevzulu görüşmeler, işçi haklarını koruyacak açık bir parti kurmak istediğinden kendisine bahsedilmesi, ENVER GÖKÇE ile olan temasını da keza sendika mevzuu ile alâkalı görüşme ve buluşmalar şeklinde izah ve tevile kalkışmasına mukabil ilk tahkikatta (Dosya 14, sahife 331), 1 Şubat 1952 tarihinde alınan ifadesinde parti faaliyetini kabul ve ikrar etmekle beraber HÜSEYİN KERPİÇ ile olan münasebetini de; KADRİ ÇOKUĞURLU'nun partili olduklarını bildirdiği HÜSEYİN KERPİÇ ve YAŞAR ÖZŞANSAL ile yine KADRİ'nin direktifi üzerine temasa geçmiş, onlardan KADRİ'nin kendilerine bir şey söylemiş olup olmadığını sormuş, müspet cevap alması üzerine de kendisi sekreter olmak üzere bu şahıslarla hücre kurmuş olduklarını, bir sene kadar sonra HÜSEYİN KERPİÇ'in bir dargınlık çıkararak ayrıldığını, 334. sahifede de kendisi YAŞAR ÖZŞANSAL ve HÜSEYİN KERPİÇ'ten müteşekkil hücrenin Ortaköy Semt komitesi olduğunu, gayenin Ana bir hücre olarak yetiştireceği kimselerle yeni hücreler teşkil etmekten ibaret bulunduğunu bertafsil anlatmıştır.

KADRİ ÇOKUĞURLU, KEMAL ERGİN ile buluşmalarını HÜSEYİN KERPİÇ'in temin etmediğini beyan ettiğinden duruşmada bu noktanın telifi için muvaceheleri yapılmış ise de; her iki maznun da (Sahife 558) ifadelerinde ısrar etmişlerdir. Aynı suretle HÜSEYİN KERPİÇ, KEMAL ERGİN ile de muvacehe edilmiş ve fakat KEMAL ERGİN de duruşmadaki ifadesinde ısrarla buluşturmayı reddetmiş (Sahife 449) bu suretle her üç maznun beyanlarının da ısrar ettiklerinden duruşmada doğan mübayenetin telifi mümkün olamamıştır. Ancak; KEMAL ERGİN duruşmaki ifadesinde (sahife 28), HÜSEYİN KERPİÇ'i, BURHAN OKYALAZ'ın evinde tanıdığını, HÜSEYİN'in ayrılması diye bir hadisenin mevcut olmadığını, onun bıçak, silah taşıma gibi hareketlerini kendileri fikren çalışmayı kabul ettiklerinden faaliyetlerine aykırı gördüğü için HÜSEYİN KERPİÇ'le alâkasını kestiğini söylemiştir. ZEKİ BAŞTİMAR da ilk tahkikatta (Dosya 13, sahife 185, 186) Ortaköy'deki faaliyeti anlatırken; "KEMAL'in bana anlattığına göre, uzun çalışmalardan sonra Semt Komitesi'ne yakın pamuk ipliği ile birbirine bağlı bir teşekkülün meydana geldiğini anladım. Ben isimler üzerinde fazla durmadığım için hatırlıyamıyorum. KEMAL ERGİN bana bu hususları anlatırken SEYİT ve ARİF NANAK isimlerinden bahsetmişti, SAKAT YAŞAR ve HÜSEYİN isimleri de yabancı gelmiyor. Fakat, hangi HÜSEYİN söylenmiştir, bunu bilmiyorum" demiştir.

Gizli komünist partisi faaliyetine vâkıf olduktan ve memleket için zararlı olduğuna kanaat getirdikten sonra ihbarda bulunan ve ihbarı takiben Emniyet Müdürlüğünden verilen direktife göre Gizli komünist partisi mensubu gibi görünüp partinin muttali olduğu faaliyetini raporlariyle bildirmiş olması sebebiyle duruşmada şahit olarak dinlenilmesine karar verilen ve celbolunan Y. ÖZŞANSAL ifadesinde; bu noktayı izah ederek tarihleri kesin olarak hatırlıyamamakla beraber SEYİT ATILAL, HÜSEYİN KERPİÇ ve kendisinden müteşekkil bir idareci hücre kurulduğunu, sekreterliği S. ATİLAL'ın yaptığını bilahare HÜSEYİN KERPİÇ'le SEYİT ATILAL'ın araları açıldığından HÜSEYİN KERPİÇ'in ayrıldığını, HÜSEYİN KERPİÇ idareci hücreden, yani Semt Komitesi'nden ayrıldıktan sonra tekrar partiye girmesini teklif etmişse de, HÜSEYİN KERPİÇ'in reddettiğini, bu teklifinin 1949 senesinde vâkı olmadığını, çünkü bu tarihte kendisinin de partiden haberi olmadığını, SEYİT ATILAL ve HÜSEYİN KERPİÇ ile aralarında Semt komitesinin kurulması hadisesinin ve bu şahıslarla olan münasebetinin 1951 yılında TEVFİK DİLMEN'i, SEYİT ATI AL'ın tanıtmasından evvele rastladığını beyan etmiştir.

ENVER GÖKÇE de, HÜSEYİN KERPİÇ hakkındaki suali (Dosya 14, sahife 385), benim zamanımda HÜSEYİN KERPİÇ yoktu, partiye tavsiye eden de olmadı, Tokat hadisesinde HÜSEYİN KERPİÇ, SALİH BAŞDURAK'ı kahveden çağırarak muaheze etmiş şeklinde cevaplandırmıştır.

Maznunun tevkifi sırasında iş yerinde ve üzerinde yapılan aramada müsned suçla ilgili bir şeye tesadüf edilemediği (Dosya 5, sıra 126) da mevcut 5 Şubat 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır. Evinde yapılan aramada elde edilen yazılı belgeler suçla ilgili görülmediğinden tahkikatta maznuna iade edilmiştir (Dosya 5, sıra 127).

Maznun müdafaasında, duruşmada olduğu gibi beyanda bulunarak parti faaliyeti iddiasını reddetmiş ve beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerden maznun HÜSEYİN KERPİÇ'in gizli komünist cemiyete (Partisine) girdiği ve parti içerisinde faaliyet göstererek idareci bir hücre olan Otaköy Semt Komitesi'ne katıldığı, aidat vermiş ve almış olduğu ve ancak daha K.ERGİN İstanbul'dan ayrılmazdan evvel partiden, S. ATILAL ile aralarında vâki ihtilâf üzerine ayrıldığı ve bu suretle komite faaliyetine katılmış olmakla kısmen olsun partinin maksat ve gayelerine varması yolunda gayret gösterdiği ve binnetice fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğu ve suçlu bulunduğu anlaşılmış ve sabit görülmüş bulunduğundan müdafaasına itibar olunmamıştır.

Maznunun fiilinin (KEMAL ERGİN'in İstanbul'dan ayrılış tarihi 1950 Temmuz'u olduğuna ve HÜSEYİN KERPİÇ'in ayrılış tarihi buna tekaddüm etmesine, nazaran ve bu tarihin tam olarak tesbiti ise mümkün olmadığından maznun lehine kabul edilerek) Af kanunu'ndan evvele rasladığı kabul edilmiştir. HÜSEYİN KERPİÇ'in belirtildiği şekilde sabit olan suçundan ötürü hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY Beypazarı'nda Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, parti içerisinde kısa bir zaman kaldıktan sonra ihtiyarı ile ayrılmış ve bademe parti faaliyetine ilgi göstermemiş olması lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilerek T.C.K.nun 59. maddesi gereğince muayyen cezanın altıda birinin tenzili ile DÖRT SENE İKİ AY ağır hapse mahkûmiyetine, BİR SENE DÖRT AY YİRMİ GÜN Beypazarı'nda Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına ve 5677 sayılı Af Kanunun 2. ve 5. maddeleri gereğince bu cezanın üçte ikisi tenzil edilerek BİR SENE DÖRT AY YİRMİ GÜN müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, BEŞ AY ON YEDİ GÜN Beypazarında emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesine göre 50 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan mahkumiyetinden sayılmasına.

RASİM YILDIZBAKAN:

15 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen ve 10 Şubat 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun RASİM YILDIZBAKAN, KADRİ ÇOKUĞURLU ve KADRİ BULDU ile parti temasında bulunmuş olmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve 5435 sayılı kanunla değişen T.C.K.nun 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre cezalandırılması istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun gerek tahkikatta (Dosya 14, sahife 412) ve gerekse duruşmada yapılan sorgularında müsnet suçu külliyen reddetmiş (Sahife 134) ve kendisi ile parti temasında bulunduğu iddia olunan KADRİ BULDU, KADRİ ÇOKUĞURLU'yu tanımadığını söylemiştir.KADRİ ÇOKUĞURLU, duruşmada vermiş olduğu ifadesinde (Sahife 109), RASİM YILDIZBAKAN'ı hiç tanımadığını söylemesine mukabil ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 16, sahife 900-902) hülasaten; tramvaycı RASİM'in kendisi ile alâkası olmadığını, İskeçeli KÜÇÜK ALİ'ye bağlı bulunduğunu,aidatı KÜÇÜK ALİ'nin aldığını, İDRİS ERDİNÇ ile kavga ettikten sonra ARİF NANAK ve İDRİS ERDİNÇ'in ayrılmalarını takiben tramvaycı RASİM'in de kendilerinden ayrılarak SEYİT ATILAL grubuna katıldıklarını belirtmiştir. İskeçeli KÜÇÜK ALİ adındaki şahıs bulunamamış ve mahkemeye celbi temin edilememiş olduğundan RASİM YILDIZBAKAN'ın bu şahısla olan temasını KADRİ ÇOKUĞURLU'nun beyan ettiği şekilde vâkı olup olmadığının tesbiti mümkün olamamıştır.

KADRİ ÇOKUĞURLU 902. sahifedeki ifadesinde MEHMET BOZIŞIK'ın hapisten çıkmasından sonra kendisine bağlı olan şahıslar ve bu arada RASİM YILDIZBAKAN'ı, KADRİ BULDU'ya devrettiğini onun da İskeçeli KÜÇÜK ALİ'ye devretmiş olduğunu belirttiğinden bu nokta üzerinde durulmuş ise de; KADRİ BULDU'da duruşmada (Sahife 112), RASİM YILDIZBAKAN'ı tanımadığını söylemekte ısrar etmiş ve ilk tahkikat sırasında alınan ifadesinde de (Dosya 14, sahife 398-402, 433), RASİM YILDIZBAKAN'ı ilzam eden bir beyanda bulunmamıştır.

Maznun müdafaasında gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada vermiş olduğu ifadelerinin doğru olduğunu, suçsuz bulunduğunu, aleyhinde delil olmadığını, sanık beyanlarının atfı cürüm mahiyetinde olduğunu, beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Yukarda belirtilen ifadeler arasında KADRİ ÇOKUĞURLU'nun aleyhte olan beyanını teyit eden bir hususa rastlanılamadığı, evinde üzerinde yapılan aramada müsned suçla ilgili bir husus elde edilemediği (Dosya 5, sıra 85, 86), 15 Şubat 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşıldığı gibi başkaca aleyhte bir delile de rastlanılamamış olduğundan maznunun müdafaası yerinde görülmüş ve suçluluğuna kanaat getirilememiş bulunduğundan BERAATİNE.

MEHMET SONUGÜR:

26 Ağustos 1952 tarihinde tevkif edilip duruşmada 16 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun (Ayrıca dernek tahkikatı sırasında 9 Nisan 1951'den 28 mayıs 1951'e kadar mevkuf kalmıştır); MEHMET SONUGÜR'ün partili olduğu, BİLAL ŞEN ile parti temasında bulunduğu, HÜSNÜ ÖZDEMİR'in evine girerken görüldüğü, Dereköy'de hududu geçmiye kalkıştığı ileri sürülmüş ve gizli komünist partisi faaliyetine, partiye intisap suretiyle katılmaktan suçlu olarak tecziye iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ise de; MEHMET SONUGÜR'ün partiye intisap etmediği, BİLAL ŞEN'in bütün faaliyetini; İstanbul vilayet komitesi sekreteri olarak yakinen bilmekte olduğunu ifade eden TEVFİK DİLMEN'in (D. zaptı sahife 55) açık beyanından anlaşıldığı gibi velevki hududu geçmek niyetiyle dahi olsa Dereköyüne gitmiş bulunması ve bu mahalle gidişini inanılabilecek mantıki bir sebebe istinat ettirememesi (deliller dosya 1/1, sıra 65) gizli komünist partisi faaliyetine katılmış olmasını ifade etmiyeceği gibi HÜSNÜ ÖZDEMİR'in evine gitmesi de müsned suçtan dolayı maznunu cezalandırmıya yeter derecede kuvvetli bir delil olarak kabule imkân vermediği cihetle maznunun gizli komünist partisi faaliyetine katılmadığı yolundaki müdafaası yerinde görülmüş ve heyetimizde de suçlu olduğu kanaati hasıl olmamış bulunduğundan iddia makamının talebi veçhile BERAATİNE; arama sırasında el konulan matbuallardan (22 Şubat 1938 gün ve 2/8235 sayılı kararname ile yasak edilmiş bulunan KAPİTAL adlı kitabın komünizm ile de ilgili görülmesine binaen T.C.K.nun 36. maddesi gereğince müsaderesine) diğerlerinin maznuna iadesine.

ARİF ÇALIŞKAN:

21 Nisan 951 tarihinde tevkif edilip mahkemece 16 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun ARİF ÇALIŞKAN'ın İSMET MERİÇ tarafından partilendiği, 250 kuruş aidat verdiği ve fakat sonra (İddianamede ne kadar sonra olduğu zikredilmemiştir) vaz geçerek partiden ayrılacağını bildirdiği ileri sürülmüş ve gizli komünist partisi faaliyetine intisap suretiyle katılmaktan suçlu olarak mahkemeye sevkedilmiş, T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre cezalandırılması talep edilmiş ise de; İSMET MERİÇ ilk tahkikat ifadesinde ARİF ÇALIŞKAN'a partiye girmesini teklif etmiş (Ek dosya1, sahife 39/1-3) olduğunu, aidat almadığını, resim aldığını, fakat ARİF ÇALIŞKAN'ın 15 günden sonra kendisine teklifini kabul edemiyeceğini bildirmiş bulunduğunu, TEVFİK DİLMEN de duruşmada (sahife 55) ARİF ÇALIŞKAN'ın partili olmadığını, BİLAL ŞEN'e bağlı gösterilmesinin vârit bulunmadığını belirtmişlerdir. Yapılan aramada da suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı ek arama dosyası (Sıra 9) da mevcut 28 Şubat 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmış ve bu hal karşısında maznunun gizli komünist partisine girmediği ve faaliyetine katılmadığı yolundaki müdafaası yerinde görülmüş ve mahkemece de suçluluğuna kanaat getirilememiş bulunduğundan, iddia makamının esas hakkındaki mütalâasına uygun olark BERAATİNE.

DÜNDÜR BAŞTİMAR:

2 Kasım 1951 tarihinde tevkif ve duruşmada 23 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznunun ZEKİ BAŞTİMAR'a bağlı olduğu, irtibat işlerinde çalıştığı, RECEP AKESİ ve BİLAL ŞEN'i partiye davet ettiği ve bu şahıslara (Görüşler)i verdiği, gençlik komitesine verilen direktifleri ŞEVKİ AKŞİT'e ulaştırdığı, MİHRİ BELLİ ile yakın teması olduğu, doğrudan doğruya merkez komitesinden emir aldığı iddia edilmiş ve T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre cezalandırılması istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında ise; maznunun suçu sabit olmadığı mucip sebebiyle beraatine karar verilmesini talep etmiştir.

Maznun duruşmada; (Sahife 142) hulasaten, hakkındaki iddiaların komplo olduğunu, daha evvelki tarihlerde de müteaddit defalar komünizm lehinde propaganda yapmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş bulunduğunu, ekserisinden me'i muhakeme ve beraat kararı aldığını, son defaki tevkifinin de aynı mahiyette olduğunu ve ŞEVKET MOCA'nın Emniyet makamları üzerindeki tesirinin bir neticesi bulunduğunu, BİLAL ŞEN, RECEP AKESİ, MİHRİ BELLİ, ŞEVKİ AKŞİT ve ZEKİ BAŞTİMAR ile olan münasebetlerinin parti faaliyetiyle alâkası bulunmadığını ifade etmiş ve bu suretle tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesini tekrarlamıştır.

Kendisiyle ilgili gösterilen maznunların cümlesi de duruşmada DÜNDAR BAŞTİMAR'la olan münasebetlerinin müsnet suçla ilgili tarafı bulunmadığını ifade etmişlerdir. ŞEVKİ AKŞİT, ZEKİ BAŞTİMAR ve MİHRİ BELLİ tahkikat sırasında da aynı suretle faaliyeti red ve DÜNDAR BAŞTİMAR'la olan münasebetlerini arkadaşlık olarak isimlendirmişlerdir. Ancak; bu şahıslardan RECEP AKESİ ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 15, sahife 593-595), Terlikçi FERİT hâdisesi adiyle vasıflandırılan dâva sonunda (Komünizm lehinde propaganda yapmak) tahliye edildikten tahminen 2-3 ay ka-

dar sonra 1949 yılı kasım ayı sıralarında bir gün BİLAL ŞEN ile birlikte Sultanahmet'te DÜNDAR BAŞTİMAR'a rastladıklarını, DÜNDAR'ın parti faaliyetinden bahis ve girmelerini teklif etmiş, kendilerinin de kabul etmiş bulunduklarını söylemiştir.

BİLAL ŞEN de ilk tahkikatta hâdiseyi vakıa olarak ifade etmekle beraber, parti meselesinin mevzuubahis olmadığını, aradan 15-20 gün geçtikten sonra RECEP AKESİ'nin "GÖRÜŞLER'i getirmiş olduğunu söylemiştir (Dosya 13, sahife 226, 227).

Maznunun evinde, üzerinde; iş yerinde yapılan aramada suçla ilgili bir belgeye raslanılamadığı (Dosya 10, sıra 4, 5) 26/27 ekim 1951 tarihli arama zabıt varakalarından anlaşılmıştır.

Polis takip raporlarının 12 numaralı dosyada 66 ve 68, 69 sıra numaralarında mevcut olan 16 Ekim 1951, 18 Ekim 1951, 19 Ekim 1951 tarihli olanlarında DÜNDAR BAŞTİMAR'ın, ZEKİ BAŞTİMAR'la olan buluşma ve gezmelerinin takip ve safhaları yazıldığı ve buluşmalardaki gezme tarzlarından komisyoncularla olan temaslarından ev aradıkları kanaatine varıldığının belirtildiği görülmüştür.

Maznun her ne kadar bidayette sevk ve idare edenler misillû cezalandırılma talebiyle mahkemeye sevkedilmiş ise de; duruşma sırasında iddia makamı bu talebinden rücu etmiş ve maznunun sadece gizli komünist cemiyete girmek suçlusu bulunduğunu ifade etmiş, esas hakkındaki mütalâasında ise, maznunun gizli komünist cemiyete katıldığı da varit olmadığından beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarda belirtilen ifadeler ve diğer delillere göre maznun DÜNDAR BAŞTİMAR'ın gizli komünist cemiyete girdiğ anlaşılamadığı gibi, BİLAL ŞEN ve RECEP AKESİYE partiye girmeleri hususunda teklifte bulunduğu iddiası da RECEP AKESİ'nin beyanından gayri hiç bir beyanla teyit olunmamış, BİLAL ŞEN'in ifadesi de RECEP AKESİ'nin ifadesiyle mübayin bulunmuş ve maznunun suçluluğunu gösterir başka bir delil de elde edilememiş olduğu ve ZEKİ BAŞTİMAR'a bağlı bulunduğu, merkez komitesinden emir aldığı, ŞEVKİ AKŞİT'e verilecek direktifleri ulaştırdığı iddialarını tevsik edecek delil ve kuvvetli karineye de dâva dosyası içersinde rastlanılamamış olduğu cihetle maznunun suçluluğuna ve binnetice gizli komünist cemiyete girdiğine ve faaliyet gösterdiğine kanaat getirilememiş bulunduğundan müdafaası yerinde görülmüş olduğu cihetle iddia makamının talebi vechile BERAATİNE.

GÜLÖREN ÖZDEMİR:

22 Kasım 1951 tarihinde tevkif edilen ve duruşmada 23 Kasım 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun GÜLÖREN ÖZDEMİR; gizli komünist cemiyete girmek suçlusu sanığı olarak mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre cezalandırılması istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun, gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada yapılan sorgulamada müsned suçu külliyen reddetmiş ve kendisini partilediği iddia edilen ŞABAN ORMANLAR'ı arkadaş olarak tanıdığını, ABUZER ÖZDEMİR'in karısı olmanın aleyhinde bir delil olarak gösterilemiyeceğini söylemiştir (Duruşma sahife 144).

Maznun ile parti temas ve faaliyeti gösterdiği ileri sürülen Ş. ORMANLAR duruşmada isnadı külliyen reddetmesine mukabil (Sahife 168) ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 14, sahife 500) VECDİ ÖZGÜNER'in teklifi ile gizli komünist partisine girip hücre teşkil ettikten sonra hücre arkadaşlarının, yani NURAN BOZER ile VECDİ ÖZGÜNER'in tevkif edilmeleri üzerine KEMAL DAYAN'a bağlandığını, GÜLÖREN ÖZDEMİR'i partiye tavsiye ettiğini ve KEMAL DAYAN'ın direktifi ile GÜLÖREN'in kendisine bağlanmış olduğunu, KEMAL DAYAN'ın verdiği iki bülteni okumak üzere GÜLÖREN'e vermiş ve son olarak KEMAL DAYAN'a iade etmiş, 1951 Nisanında iki ay kadar mevkuf kalmış tahliyesinden sonra GÜLÖREN'in tekrar kendisine bağlanmış bulunduğunu söylemiştir. (Dosya 15, sahife 556) da mevcut ifadesinde de GÜLÖREN ile olan temasını hemen aynı şekilde anlatmış ve onu partiye tavsiye etmiş olduğunu tekrarlamıştır.

Maznun GÜLÖREN ÖZDEMİR'in evinde yapılan aramada suçla ilgili bir belgeye raslanılamadığı (Dosya 12, sıra 134) de mevcut 26 Ekim 1951 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Dernek tahkikatı sırasında yapılan aramada elde edilen kitaplar üzerlerinde yaptırılan Bilirkişi tetkikatı sonucunu gösterir 17 Eylül 1951 tarihli rapordan, maznuna ait olan 66/B numaralı paketten resmen Türkiyeye giremez neşriyattan madut olan (I.U.S.Kongresi) neşriyatı ile Moskova menşeli (JOZEF STALİN) adlı kitabın aşikâr şekilde sol temayülleri destekliyen ve 14 Numara altında belirtilmiş olan belgelerin elde edildiği anlaşılmıştır.

Yukarda belirtilen beyanlardan ŞABAN ORMANLAR'ın aleyhte olan ifadesinde (KEMAL DA-

YAN'ın direktifi ile GÜLÖREN ÖZDEMİR'in kendisine bağlandığı, KEMAL DAYAN'ın okumak üzere verdiği iki bülteni GÜLÖREN ÖZDEMİR'e verdiği ve sonra tekrar KEMAL DAYAN'a iade ettiği, tahliyesinden sonra yine GÜLÖREN'in kendisine bağlandığı) yazılı ise de; KEMAL DAYAN halen Avrupada olması sebebiyle ŞABAN ORMANLAR'ın bu ifadesinin doğruluğunun tahkikine imkân bulunamaması ve dava dosyası içersinde mevcut diğer ifadeler arasında ŞABAN ORMANLAR'ın bu beyanını teyit eden başka bir beyana raslanılamaması ve her ne kadar aramalarda yasak ve komünizmle ilgili kitaplar elde edilmiş ise de; mücerret bu hal maznunun gizli komünist cemiyete girmiş olduğunu isbata yeter görülememesi karşısında maznunun müsnet suçu işlemediği yolundaki müdafaası yerinde görülmüş ve suçluluğuna da vicdanen kanaat getirilememiş olduğundan BERAATİNE ve ancak yukarda isimleri belirtilen yasak ve Moskova menşeli olan (İ.U.S. kongresi) neşriyatı ile JÖZEF STALİN adlı kitabın müsaderesine, diğer belgelerin maznuna iadesine.

TAYYAR USLU, EKREM ATAK:

15 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilip 23 Kasım 1953 tarihinde tahliyelerine karar verilen TAYYAR USLU ve EKREM ATAK, irtibatı kesilen TAYYAR USLU ile TEVFİK DİLMEN'in, BİLAL ŞEN vasıtasiyle temas sağlamasını takiben FERİT TEKSOY'un sekreterliğinde EKREM ATAK'ın da iltihakı ile hücre teşkil ettikleri, EKREM ATAK'ın, NİHAT TUNALI ile de parti teması olduğu iddiasiyle mahkemeye sevkedilmişler ve haklarında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince cezalandırılmaları istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznunlardan TAYYAR USLU; (Duruşma sahife 148), müsnet suçu reddederek kendisiyle parti temasında bulunduğu iddia edilen şahıslardan BİLAL ŞEN'i, İleri Gençler Birliği davası sırasında maznunlar arasında görerek tanıdığını, kendisiyle tesadüf ettikce görüştüklerini, 1951 yılı yazında BİLAL ŞEN'e köprü üstünde rastladığını, BİLAL'in siyasetle meşgul olup olmadığını sormasına cevaben, meşgul olmadığını bildirdiğini, bir, bir buçuk ay kadar sonra bir gün Taksim Belediye bahçesinden çıkarken tekrar rasladığını,-BİLAL'in yanındaki şahsın kendisiyle görüşmek istediğini söylediğini, BİLAL'in köprü üstündeki konuşmasından kuşkulu olduğu için, reddetmek istemişse de imkan bulamadığını, bu şahsın kendisine memleketteki ekonomik bozukluktan, Amerikan emperyalizminin memlekete yayılmakta olduğundan münevver kimselerin mücadele etmeleri gerektiğinden bahsettiğini ve fakat bu teklifi de reddetmiş olduğunu, bu şahsın TEVFİK DİLMEN OLDUĞUNU ve bir daha da görüşmediklerini, EKREM ATAK'ı da İleri Gençler Birliği davası sırasında tanımış olduğunu, FERİT TEKSOY'un mektep arkadaşı bulunduğunu söylemiştir.

İlk tahkikat sırasında (Dosya 14, sahife 254) ise; hiç bir hadiselerden bahsetmemiş, T. DİLMEN'i tanımadığını, diğer şahısları da arkadaş olarak tanıdığını ifade etmiş ve fakat bilahare 22 Şubat 1952 tarihinde alınan ifadesinde (Dosya 14, sahife 296) Köprü üstündeki tesadüfü anlattıktan sonra BİLAL ŞEN'in sualine cevaben "Bazen Belediye bahçesinde" oturduğunu söylediğini, BİLAL'in bu arada FERİT TEKSOY, EKREM ATAK ile çalışmak isteyip istemediğini sormuş, bunu reddetmiş bulunduğunu, bilahare BİLAL'in aynı teklifi tekrarlamış ve sonra da TEVFİK DİLMEN ile (SAİM) buluşturmuş olduğunu söylemiş ve aralarındaki görüşmeyi duruşmada da anlattığı şekilde ifade etmiştir.

BİLAL ŞEN bu hadiseyi ve TAYYAR USLU ile olan temasın ilk tahkikatta (Dosya 13, sahife 236) TEVFİK DİLMEN'in direktifi ile parti irtibatı kaybolmuş bulunan TAYYAR USLU ile temas sağlayıp TEVFİK DİLMEN'in verdiği randevuyu (TAYYAR USLU'nun buluşacağı şahısla olan buluşma yeri) TAYYAR USLU'ya bildirmiş olduğunu, gidip gitmediğini bilmediğini, T. USLU'nun itimadını temin için DİLMEN'in direktifi üzerine hücre arkadaşlarının isimlerinde FERİT TEKSOY ve EKREM ATAK olduğunu söylemiş bulunduğunu ifade etmiş, duruşmada ise, bu ifadesini reddederek tazyika müstenit bulunduğunu, doğru olmadığını söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN de, TAYYAR USLU ile BİLAL ŞEN vasıtasiyle temas sağladığını (Dosya 14, sahife 245) ve yaptığı konuşmaya ve teklife rağmen TAYYAR USLU'nun polis takibinden bahisle çalışma teklifini reddettiğini söylemiştir. FERİT TEKSOY ise, duruşmada (sahife 266) TAYYAR USLU ve EKREM ATAK ile hücre teşkil etmediğini beyan etmiştir.

Her üç maznunun ifadeleri arasında görülen mübayenet sebebiyle 5 Şubat 1954 tarihli celsede muvaceheleri yapılmış (sahife 471) ve TAYYAR USLU ile TEVFİK DİLMEN Taksim Belediye gazinosu civarındaki buluşma ve konuşmayı aynı şekilde ifade etmişler ve o güne kadar birbirlerini tanımadıklarını söylemişlerdir. Evvelden randevu tesbit edilmiş olup olmadığı noktasında DİLMEN; BİLAL ŞEN ile aralarında kararlaştırdıklarını TAYYAR USLU'ya söyleyecek olanın BİLAL ŞEN olduğunu, BİLAL ise; randevuyu kararlaştırmadıklarını, TAYYAR USLU da, BİLAL'in kendisine ran-

devu bildirmediğini söylemişler ve bu suretle mübayin nokta tamamen telif edilememiş ise de; bu ifadelerden evvela direktif dairesinde BİLAL ŞEN'in, TAYYAR USLU ile temasa geçtiği, birlikte çalışmasını düşündükleri şahısların isimlerini bildirdiği ve aynı zamanda TEVFİK DİLMEN'in, TAYYAR USLU'yu tanımaması sebebiyle kendisiyle buluşturmasını BİLAL'e söylediği ve BİLAL'in de fiilen bunu temin ettiği anlaşılmıştır ki; (Bu hal DİLMEN'in ifadelerinin doğruluğunun diğer bir delilini vermiştir) BİLAL'in, TAYYAR USLU'ya, DİLMEN'in randevusunu bildirip bildirmediği hususu meşkûk kalmış ve ancak fiilen buluşmanın vukua geldiği BİLAL'in tahkikatta bu husus kısmen teviline, duruşmada da mücerret inkârına rağmen anlaşılmış ve kanaat getirilmiştir. Muvaceheden doğan diğer netice de TAYYAR USLU'nun teklife karşı red cevabı vermiş olduğunun DİLMEN'in ifadesiyle de teeyyüt etmiş olmasıdır.

Diğer maznun EKREM ATAK ise gerek ilk tahkikatta ve gerekse duruşmada (dosya 14, sahife 267, duruşma sahife 149) isnadı külliyen reddetmiş ve kendisiyle ilgili gösterilen şahısları İleri Gençler Birliği davası sırasında tanımış ve fakat bilahare bu şahıslarla arasında parti münasebet ve faaliyeti geçmediğini beyan ve müdafaa etmiştir. NİHAT TUNALI ve MİHRİ BELLİ'nin ifadeleri arasında EKREM ATAK'ı izam edecek bir beyana da raslanılamamıştır.

TAYYAR USLU'nun üzerinde ve evinde yapılan arama sonunda düzenlenen 15 Ocak 1952 tarihli zabıttan (Dosya 5, sıra 39-41) tetkik için alındığı anlaşılan belgelerden "Sınıf kavgası" adlı kitabın 22 Şubat 1938 gün ve 2/8235 sayılı kararname ile yasak edildiği, İşçi sınıfı ihtilali, Devlet ve ihtilâl adlı kitapların da aşikâr solcu oldukları 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan ve yasak kitaplar listesinden anlaşılmıştır.

EKREM ATAK'a ait olup (Dosya 5, sıra 46) da bulunan 16 Ocak 1952 tarihli arama zaptında tetkik için alındığı anlaşılan belgeler arasında 2 Şubat 1945 tarih ve 3/2122 sayılı kararname ile yasak edilmiş bulunan (Toprak Kokusu) adlı kitabın bulunduğu, dernek davası sebebiyle yapılan takibat sırasındaki aramada da (NEUE ZEİT) adlı derginin elde edildiği ve bunun da yurda girmesi yasak olan dergilerden madut olduğu 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan anlaşılmıştır.

Yukarıda açık olarak belirtilen beyanlardan TAYYAR USLU'nun parti faaliyetine katılmasını sağlamak için TEVFİK DİLMEN ve BİLAL ŞEN'in iştirakleri ile gayret gösterildiği ve TAYYAR USLU'nun FERİT TEKSOY, EKREM ATAK ile hücrelendirilmesine çalışıldığı ve fakat TAYYAR USLU'nun muvafakat etmemesi neticesi olarak bu gayeye varılamadığı ve bu suretle teşkili vilayet komitesi sekreteri TEVFİK DİLMEN tarafından derpiş edilen FERİT TEKSOY, EKREM ATAK, TAYYAR USLU hücresinin faaliyet sahasına çıkarılamadığı anlaşılmıştır. EKREM ATAK'ın, NİHAT TUNALI ile parti temasında bulunduğu iddiası da hiç bir delil ve karine ile teeyyüt etmemiştir. Her ne kadar maznunların evlerinde yapılan aramalarda yasak ve komünizmle ilgili bazı kitapların mevcut olduğu görülmüşse de; bu hal maznunların müsnet suçu işlemiş olduklarının delili olarak kabul edilemediği ve ancak sol temayüllü olduklarını gösterebileceği, bu ise; cezalandırılmalarına esas tutulamıyacağı gibi partiye girdiklerini de ispattan uzak olduğu ve dosyada mevcut diğer beyan ve delillerden de TAYYAR USLU ve EKREM ATAK'ın gizli komünist cemiyete girdikleri anlaşılamadığı ve mertebei subuta varmadığı ve Mahkeme heyetine de kanaat gelmediği cihetle suçsuzluklarını belirten müdafaalarına itibar olunarak BERAATLERİNE; yukarda tâdat edilen âşikâr solcu ve yasak kitapların komünizmle olan ilgileri de gözetilerek T.C.K.nun 36. maddesine göre müsaderesine, diğerlerinin maznunlara iadesine.

HÜSEYİN ARIKÇAY, SELAHATTİN AKARIŞIK:

15 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilen ve mahkemece 23 Kasım 1953 tarihinde tahliyelerine karar verilen her iki maznunun da partili oldukları MUSTAFA ARHAVİ'nin sekreterliğinde bir hücre teşkil ettikleri ileri sürülmüş ve cezalandırılmaları talebi ile mahkemeye sevkedilmiş iseler de; maznunlar haklarında beyanda bulunmuş olan diğer maznunlardan BİLAL ŞEN; ilk tahkikat sırasında, MUSTAFA ARHAVİN'in; AKARIŞIK ve ARIKÇAY ile hücreyi kurmuş olduğunu söylemesine mukabil duruşmada ifadesini külliyen reddederek bu hücrenin kurulmuş olduğunu, MUSTAFA ARHAVİ gerek ilk tahkikatta ve gerekse duruşmada isnadı reddederek AKARIŞIK ve ARIKÇAY ile hücre kurmadığını ifade etmişlerdir. AKARIŞIK ilk tahkikatta ve duruşmada isnadı külliyen reddetmiş, ARIKÇAY da isnadı reddetmekle beraber MUSTAFA ARHAVİN'in 1951 yılı Mayıs, Haziran aylarında müteaddit defalar dükkânına geldiğini ve kendisine daima sendikadan bahsettiğini ve nihayet (Sana bir şey vereyim, oku) dediğini, reddettiğini, bunun üzerine (Vereceğim neşriyat parti neşriyatıdır) okuman lâzım, dediğini, bu suretle kendisini ağına düşürmeğe çalıştığını anlamış olduğundan teklifini red ve dükkanına gelmemesini ihtar etmiş bulunduğunu (İlk tahkikat dosya 14, sahife 259) söylemiştir. TEVFİK DİLMEN ise BİLAL ŞEN'in MUSTAFA ARHAVİ'ye bağlı SELA-

HATTİN AKARIŞIK ve HÜSEYİN ARIKÇAY'dan müteşekkil hücresinin hiç bir zaman kurulmadığını, MUSTAFA ARHAVİN'in tekliflerine AKARIŞIK ve ARIKÇAY'ın menfi cevap vermiş, parti içinde çalışmayı reddetmiş olduklarını (İlk tahkikat, dosya 14, sahife 244), duruşmada da teyiden beyan etmiştir.

Bu durum karşısında MUSTAFA ARHAVİN'in; komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan evvelce mahkûm olmuş bulunduklarını ve Emekçi Köylü partisine de girmiş olduklarını gözönüne alarak sol temayüllü olan SELAHATTİN AKARIŞIK ve HÜSEYİN ARIKÇAY'ı gizli komünist partisi faaliyetine iştirak ettirmek için teşebbüsünde bulunmuş olduğunu ve fakat müspet bir netice alamadığını ve bu suretle teşkili düşünülen hücrenin fiilen kurulamamış bulunduğunu göstermiş ve mahkeme heyetine de bu yolda tam bir kanaat gelmiştir.

SELAHATTİN AKARIŞIK'ın evinde yapılan aramada da suçla ilgili bir hususa raslanılamadığı (dosya 5, sıra 44) de mevcut zabıt varakasından anlaşılmıştır. HÜSEYİN ARIKÇAY'ın evinde yapılan aramada bazı yazılı belgeler alınmış ise de; bunların müsnet suçla ilgili olmadıkları ve yasak kitaplar arasında bulunmadıkları, yasak kitaplar listeleriyle yapılan karşılaşma ile tezahür etmiştir (Dosya 5, sıra 33).

Maznunlar müdafaalarında, duruşmada olduğu gibi beyanda bulunarak gizli komünist cemiyete girmek ve faaliyet göstermek iddiasını reddile suçsuz bulunduklarından BERAATLERİNE karar verilmesini talep etmişlerdir.

Maznunların yukarda belirtilen ifadeler ve varılan kanaat muvacehesinde müdafaaları yerinde görülmüş ve iddiaya uygun faliyette bulunduklarını ispata yeter delilin mevcut olmadığı anlaşılmış ve suçluluklarına vicdanen kanaatle getirilememiş bulunduğundan müsnet suçtan dolayı BERAATLERİNE, aramada el konulan suçla ilgisiz belgelerin maznunlara iadesine.

AHMET ÖZDEMİR, YAKUP IRGAT:

16 Ocak 1952 tarihinde tevkif ve 23 Kasım 1953 tarihinde tahliye edilen maznun ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'ın sekreterliğinde kurulan hücrenin (AHMET ÖZDEMİR'in iştirakiyle) üyesi olmak BİLAL ŞEN ile de parti temasında bulunmak 16 Ocak 1952 tarihinde tevkif ve 26 Kasım 1953 tarihinde tahliye edilen AHMET ÖZDEMİR de aynı hücreye katılmak, keza BİLAL ŞEN ile parti temasında bulunmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmişler ve haklarında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince ceza tâyini talep edilmiştir.

Maznun YAKUP IRGAT ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 14, sahife 270, 279, 291) evvela isnadı reddetmiş ve sonraki ifadelerinde suçunu ikrar ederek hulâsaten; BİLAL ŞEN'i Emekçi Köylü partisi zamanından tanıdığını, BİLAL'in kendisine memleketteki işsizlikten bahsettiğini, bu arada işsiz olduğu için bir lira aidat verdiğini, bir buluşmalarında AHMET ÖZDEMİR'in de geldiğini, sonra BİLAL'in artık kendisinin gelemiyeceğini ŞAHAT ile (ŞAHAMETTİN BAKIRSAN) konuşmalarını söylediğini ve mütaakiben ŞAHAMETTİN BAKIRSAN ile Horhorda buluşmıya başladıklarını, bu sırada iş bulunduğundan aidatının iki buçuk liraya yükseldiğini; AHMET ÖZDEMİR'in işi müsait olduğu zamanlar buluşmalara geldiğini, bazen de kendisinin gelemediğini, bir müddet sonra tevkifat başladığından ayrıldıkların, defterine kaydettiği NAZIM HİKMET'in Moskova radyosunda konuşma saat ve dalga uzunluğunu kahvede de duyarak yazmış olduğunu, BİLAL ve ŞAHAMETTİN'in söylemiş olduklarını ifade etmesine mukbil duruşmada (sahife 147) isnadı red ve tahkikat ifadesinin tazyika müstenit bulunduğunu ŞAHAMETTİN'i tanımadığını söylemiştir. Tahkikatta ise; ŞAHAMETTİN'in resmi gösterildiğinde; ŞAHAP diye tanıdığı şahsın resim sahibi olduğunu ifade etmiştir (Dosya 14, sahife 271).

AHMET ÖZDEMİR gerek tahkikatta (Dosya 14, sahife 272) ve gerekse duruşmada (Sahife 147) iddiaları külliyen reddetmiştir. BİLAL ŞEN bu hususta duruşmadaki inkârına rağmen ilk tahkikatta (Dosya 13, sahife 229) TEVFİK DİLMEN'le temasta bulunduğu ve tanıştığı sıralarda inşaat demircisi olan AHMET ÖZDEMİR ve duvarcı ustalığı yapan YAKUP'tan müteşekkil bir hücresi bulunduğunu, bu tarihin 1951 senesi yazına rasladığını, TEVFİK DİLMEN'in kendisinin parti içerisindeki durumunu bilmekte olduğunu söylemiştir.

ŞEHAMETTİN BAKIRSAN da keza duruşmadaki inkârına mukabil ilk tahkikata (Dosya 14, sahife 273) hulasaten; sendika komitesi dağıldıktan sonra YAKUP ve AHMET'ten müteşekkil bir hücre kurdum, ikisini de BİLAL ŞEN şahsen tanıttı, toplantıları Horhor civarında, sokakta yapıyorduk, hücrede Semt komitesinde görüşülen sendika meseleleri, işçi talepleri gibi hususları konuştuklarını, YAKUP'tan iki buçuk, AHMET'ten bir lira aidat aldığını ve BİLAL ŞEN'e verdiğini söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN, tahkikatta (Dosya 14, sahife 393), BİLAL'in kurduğu semt komitesine bağlı bir inşaatçı hücresi bulunduğunu söylemiş ve duruşmada da bu beyanını kabul ve teyit etmiştir.

YAKUP IRGAT'ın 16 Ocak 1952 tarihinde üzerinde ve evinde yapılan aramalarda elde edilen yazılı belgelerde (Dosya 5, sıra 47, 43) AHMET ÖZDEMİR hakkındaki aramada (Sıra 49) elde edilen belgelerde suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığından bu belgelerin tahkikatta maznunlara iade edildiği anlaşılmıştır.

Maznunlardan YAKUP IRGAT müdafaasında; tahkikat sırasında elde edilen ifadelerin tazyikten mütevellit olduğunu, bu ifadelerin delil olarak kabul edilemiyeceğini, hakikate de uymadığını, aleyhinde delili bulunmadığını ve bu sebeple suçsuzluğu tahakkuk ettiğinden beraatine ve ceza verildiği takdirde teciline karar verilmesini talep etmiş, AHMET ÖZDEMİR; duruşmadan vareste tutulması hususundaki talebinin kabulünden ve müdafaasını yazılı olarak gönderebileceği hususunun da karar altına alınmasından sonra bıraktığı adreste bulunamamış ve müdafaasını da göndermemiştir.

Yukarıda belirtilen beyanlara nazaran maznunların duruşma sırasında vermiş oldukları ifadelerinde ve müdafaada, gizli komünist partisine girmedikleri ve suçsuz bulunduklarını ileri sürmeleri yerinde görülmemiş ve mevcut beyanlardan her iki maznunun da bidayette BİLAL ŞEN ile parti teması yaptıkları ve sonra da ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'a devrolundukları ve ŞAHAMETTİN BAKIRSAN sekreterliğindeki hücreyi teşkil ettikleri, aidat verdikleri anlaşılmış ve mahkemece de suçluluklarına kanaat getirilmiştir. Maznunların tahkikat ifadelerinin cebre dayandığı yolundaki müdafaaları ise; ifadelerde hadiselerin izah olunuş şekline göre ve esas itibariyle yekdiğerini tamamlar oldukları görülmesine binaen bir an için varit olduğu kabul edilse dahi bu ifadelerin hakikatleri anlatır mahiyette olduklarına kanaat getirildiğinden yerinde görülmemiş ve duruşmadaki inkârlarına itibar olunmamıştır. Bu sebeple maznunların gizli komünist cemiyete girmek suçunu işlediklerine (Ki, partiye girmemiş olan bir şahsın hücre faaliyeti göstermesine de imkân olmadığı nazara alınarak) kanaat getirildiğinden talep vechile hareketlerine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre İKİŞER SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyelerine, aynı kanunun 173. maddesine tevfikan SEKİZER AY müddetle AHMET ÖZDEMİR'in Bandırma'da, YAKUP IRGAT'ın İzmit'te Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmalarına, 5887 sayılı Harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 73'er lira (Ayrı,ayrı) harç ödemelerine, ceza miktarına nazaran YAKUP IRGAT'ın tecil talebinin reddine, maznunların mevkuf kaldıkların müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesi gereğince mahkumiyetlerinden sayılmasına.

MUSA EMRE:

15 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilip, 23 Kasım 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun gizli komünist cemiyete girdiği, evvela BİLAL ŞEN, sonra da ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'a bağlandığı iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun duruşmada (Sahife 147), ŞAHAMETTİN BAKIRSAN ve AHMET ÖZDEMİR'i hiç tanımadığını, BİLAL ŞEN'i emekçi ve Köylü Sosyalist partisinde iken tanımış ise de; bilahare aralarında parti münasebet ve faaliyeti geçmemiş bulunduğunu beyan etmiş, ilk tahkikatta da 16 Ocak 1952 tarihinde alınan ifadesinde (Dosya 14, sahife 257), Emekçi ve Köylü partisinin kapanmasından sonra bir gün BİLAL ŞEN'e rastladığını, kendisine İnşaat sendikasının açıldığını söyleyerek, girmesini teklif etmiş, kabul etmiş, bunun üzerine BİLAL'in kendisine sendika hakkında bir yazı getirmiş, okuduktan sonra iade etmiş olduğunu ve BİLAL ŞEN'e parasız kaldığı zamanlar 50 kuruş ve bir lira verdiğini, fakat bunun aidat olmadığını söylemiştir. 22 Ocak 1952 tarihinde alınan ifadesinde ise; BİLAL ŞEN ile yaptıkları konuşmalarda BİLAL ŞEN'in, MUSTAFA SUPHİ olayı, MAOÇETUNG'un nutku adlı yazıları kendisine okumuş olduğunu söylemiş, aidat vermediğini, ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'ı tanımadığını tekralamıştır.

Maznunun üzerinden ve evinde 15 Ocak 1952 tarihinde yapılan aramada elde edilen ve tetkik için alınan yazılı belgeler arasında (Dosya 5, sıra 38) suçla ilgili bir şeye rastlanılamadığı ve tahkikat sırasında maznuna iade edildiği anlaşılmıştır.

MUSA EMRE ile parti faaliyet ve temasında bulunduğu ileri sürülen maznun BİLAL ŞEN duruşmadaki reddine mukabil ilk tahkikat sırasında (Dosya 13, sahife 229) vermiş olduğu ifadesinde soyadını bilmediği MUSA adında bir şahsın da kendisine bağlı bulunduğunu (MUSA EMRE marangozdur) 232. sahifedeki ifadesinde de ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'ın sekreterliğinde evvelce benim hücrem olan YAKUP ve AHMET'ten müteşekkil bir hücre vardı, MUSA ile ben tek olarak temas ediyordum, bilahare ŞAHAM'a devrettim demiştir.

TEVFİK DİLMEN bu noktayı ilk tahkikatta (Dosya 14, sahife 393) verdiği ifadesinde; "bir de tek

olarak MUSA EMRE, BİLAL ŞEN'e bağlı idi" şeklinde ifade etmiş, duruşmada da bu ifadelerinin doğruluğunu kabul ve teyit etmiştir.

ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'ın ifadelerinde MUSA EMRE hakkında bir kayda raslanılamamıştır. Duruşmada maznunların cümlesi de isnadı reddettiklerinden duruşmada beyanlar arasındaki mübayenet telif edilememiştir.

Maznun müdafaasında; duruşmada olduğu gibi iddiaları reddederek tahkikatta mevcut beyanların kendisi aleyhinde delil teşkil edecek mahiyet taşımadığını, BİLAL ŞEN'in ifadelerinin aleyhte delil olarak kabul edilemiyeceğini, TEVFİK DİLMEN'in ifadelerinde kendisini ilzam edecek bir husus varsa bunun iftira olmaktan başka bir mahiyeti bulunamıyacağını ve bu şahsın 7. fıkradan faydalanmak gayesiyle hareket ettiğini, suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerin şekil ve mahiyetlerinden maznun MUSA EMRE'nin gizli komünist partisine (Cemiyetine) girdiği ve BİLAL ŞEN'e bağlandığı neticesine varılmıştır. TEVFİK DİLMEN ve BİLAL ŞEN'in bu hususu birbirine uygun şekilde belirtmeleri ve partisiz bir şahsın partili bir şahsa bağlandığından bahsedilemiyeceğinin aşikâr olması karşısında ve maznunun ilk tahkikattaki tevilli ikrarı da nazara alınarak müdafaası yerinde görülmemiş ve gizli komünist cemiyete girmek suçunu işlediğine kanaat getirilmiştir.

Bu sebeple maznunun gizli komünist cemiyete girmek suçundan dolayı hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi gereğince SEKİZ AY Adapazarı'nda Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına.

TURHAN SACİT BAYKARA, KENAN TOKSAL:

15 Aralık 1951 tarihinde tevkif ve 24 Kasım 1953 tarihinde tahliye edilen TURHAN SACİT BAYKARA, 12 Aralık 1951 tarihinde tevkif edilip aynı tarihte tahliye edilen KENAN TOKSAL, KEMAL DAYAN tarafından partiye alınmış ve bilahare ORUÇ ALİ TUTENKESEN ile temasa geçmiş ve onun sekreterliğindeki hücreye girmiş olmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve haklarında 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş; iddia makamı esas hakkındaki mütalaasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Her iki maznun da duruşmada vermiş oldukları ifadelerinde (Sahife 155, 156) müsnet suçu külliyen reddetmişler, birlikte faaliyet göstermemiş, hücre kurmamış olduklarını, aralarında arkadaşlık münasebetinin mevcut olduğunu söylemişlerdir. Tahkikat sırasında da TURHAN SACİT BAYKARA'nın (Dosya 14, sahife 330), parti faaliyetini aynı şekilde reddetmesine mukabil KENAN TOKSAL (Dosya 13, sahife 1-12) de mevcut 21 Aralık 1951 tarihli ifadesinde hülasaten; daha Işık Lisesi'nde iken yazı meraki olduğunu, bu sebeple neşriyatıda takip ettiğini, yüksek tahsile başladıktan sonra İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneğine ve bu derneğin Çiçekpalasta yaptığı NAZIM HİKMET toplantısına katıldığını, bu yüzden evinin arandığını, sorguya çekildiğini, bundan sonra KEMAL DAYAN'ın kendisine gizli bir cemiyetin mevcudiyetinden bahisle girme teklifinde bulunduğunu, aidattan bahsettiğini, bir müddet sonra da ALİ TÜTENKESEN'in Maltepe'de randevu verdiğini ve bu randevuya TURHAN SACİT BAYKARA'nın da geleceğini söylediğini, gittiği zaman ALİ TÜTENKESEN'i Maltepe istasyonunda bulduğunu, biraz sonra da TURHAN SACİT BAYKARA'nın geldiğini ve birlikte gezerlerken ALİ TÜTENKESE'nin artık beraber çalışacaklarını, gizliliğe riayet lüzumunu anlattığını, tekrar Edirnekapı-Topkapı yolunda buluşmak üzere ayrılmış ve sonra muayyen mahalde buluşmuş, bu defa da takip ettikleri gazeteler üzerinde görüşmüş ve mütaakip randevuyu yine aynı yer olarak kararlaştırılmış ve buluştuklarında 1 Mayıs Bayramının neden ihdas edildiği konusunu görüşmüş ve bu konuşmadan KEMAL DAYAN'ın bahsettiği gizli cemiyetin komünist cemiyet olduğunu ve kendisini de yetiştirmekte olduklarını anlamış bulunduğunu, bilahare memleketine gittiğini, bu suretle alakasını kestiğini, 11 Aralık 1951 tarihinde memleketinde tevkif edildiğini söylemiştir.

ALİ TÜTENKESEN de duruşmadaki inkarına rağmen (Sahife 274) ilk tahkikatta vermiş olduğu ifadesinde hulâsaten; BİLAL ŞEN'e bağlı olduğu sırada BİLAL ŞEN'in kendisine o tarihlerde ceza evinde bulunan KEMAL DAYAN'ı görmesini söylemiş ve görüştüklerinde de KEMAL DAYAN'ın, TURHAN SACİT BAYKARA'yı bulmasını bildirmiş olduğunu, bundan; TURHAN SACİT BAYKARA'nın partili olduğunu anladığını ve TURHAN'ı bulduktan sonra da TURHAN'dan hücre arkadaşını sormuş, KENAN TOKSAL olduğunu öğrenmiş ve bu suretle birlikte ve kendi sekreterliğinde

bir hücre teşkil etmiş olduklarını, bu şahıslardan birer lira aidat aldığını, gizli komünist partisi çalışmasının hücre esasına göre kurulmuş bulunduğunu söylemiş ve buluşmalarındaki bütün teferruatı domates almalarına varıncaya kadar anlatmış ve bu hususların KENAN TOKSAL'ın ifadesine uygun olduğu görülmüştür (Dosya 13, sahife 23-42).

BİLAL ŞEN de ilk tahkikatta (Dosya 13, sahife 230) ABUZER ÖZDEMİR ile ALİ TÜTENKESEN'in birer hücre kurduklarını bildirdiğini ve fakat hücre arkadaşlarının isimlerini bilmediğini, ABUZER ÖZDEMİR ile ALİ TÜTENKESEN'in kendi sekreterliğinde kurulmuş hücrenin üyeleri olduklarını, bu hücrede 1951 yılı yazında bir ay kadar çalıştıklarını ve kendisinin 1 Mayıs günü mevzulu konuşma yapmış olduğunu söylemiştir ki, ALİ TÜTENKESEN'in kendi hücresinde de aynı mevzuu ele alması bu işin sistemli şekilde yürütüldüğünü göstermiştir. BİLAL ŞEN bu ifadesini duruşmada reddederek baskıya müstenit bulunduğunu söylemiş ise de; ifadesindeki hususlar diğer maznunların bu arada BİLAL ŞEN'in parti içerisindeki faaliyetine vakıf olan TEVFİK DİLMEN'in de beyanına uygun bulunduğundan tazyik yapılmış olsa bile beyanların uydurma olmayıp hakikatin ifadesinden ibaret bulunduğuna ve maznunun işi tazyik yapıldığı neticesine bağlayıp davanın esas mevzuu olan vakıaları izahtan kaçındığına kanaat getirmiştir.

Bidayette dernek tahkikatı yapılırken maznun TURHAN SACİT BAYKARA hakkındaki aramada elde edilen Hür Gençlik, Medet, Ne için Sovyetler Birliği'nin dostuyum gibi aşikâr solcu matbuaların bulunduğu, 17 Eylül 1951 tarihli Bilirkişi raporundan, son tevkif sırasında Yedeksubay Okulu talebesi iken yapılan aramada suçla ilgili bir belgeye raslanılamadığı (Dosya 11, sıra 33) de mevcut 13 Aralık 1951 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

KENAN TOKSAL'ın tevkifi sırasında yapılan aramada elde edildiği (Dosya 11, sıra 45/1, 2, 3) de mevcut 11 Aralık 1951 tarihli zabıttan anlaşılan (Kel) adlı eserin 28 Ekim 1944 tarihli ve 3/1732 sayılı kararname ile yasak edildiği İçişleri Vekaletinden gönderilen 16 Mart 1954 tarih ve 16919 sayılı yazıya ekli yasak kitaplar cetvelinden (deliller dosya G., sıra 3) anlaşılmıştır.

Bu durum karşısında ve TEVFİK DİLMEN'in (Dosya 14, sahife 244) de mevcut ifadesinde; "ŞEVKİ AKŞİT'e bağlı talebelerin irtibatları kesilmesi sebebiyle ve BİLAL ŞEN, ALİ TÜTENKESEN'i tanıdığı için bu vasıta ile talebe grubu ile irtibat tesis ettiğini ve KEMAL DAYAN'ın tahliyesi üzerine, BİLAL ŞEN'e bunlarla alakasını söyledim" diye beyanda bulunmasından ALİ TÜTENKESEN'in. BİLAL ŞEN ile temasa geçtiğini ve onun sözü üzerine cezaevine gidip KEMAL DAYAN ile temas ettiğini belirten ifadesinin doğru olduğunu göstermiş ve aynı zamanda üst kademe emrine göre hareketle TÜTENKESEN vasıtasiyle talebe grubu ile temas sağlandığı anlaşılmıştır.

Bu sebeple TURHAN SACİT BAYKARA'nın mücerret inkârına ve Müdafaa Vekili avukat İHSAN TÜZEL'in müvekkili aleyhindeki beyanların KEMAL DAYAN'dan duymağa müstenit olduğu, KEMAL DAYAN da ortada bulunmadığına göre ifadelere hukuki bir kıymet atfedilemiyeceği yolundaki müdafaasına rağmen gerek TURHAN SACİT BAYKARA'nın ve gerekse KENAN TOKSAL'ın gizli komünist cemiyete girmiş olduklarına ve ALİ TÜTENKESEN'le birlikte üçlü olarak toplandıklarına ve bu hareketlerinin gizli komünist partisi çalışma şekli ve esası olan hücre faaliyetinde bulunmak olduğuna ve KEMAL TOKSAL'ın fiilen İstanbul'dan ayrılmasına kadar ALİ TÜTENKESEN'in sekreterliğinde birer partili olarak hücre faaliyeti göstermiş ve yine parti disiplini icabı olarak sekreterin getirmiş olduğu mevzuları görüşmüş olduklarına tam ve vicdani bir kanaat hasıl edilmiştir. KENAN TOKSAL'ın, KEMAL DAYAN'ın bahsetmiş olduğu cemiyetin komünist cemiyet olduğunu anladığını söylediği halde ihbarda bulunmıyarak ALİ TÜTENKESEN ile temasa devam etmesi de komünist faaliyeti hoş gördüğünün diğer bir delilidir.

Partiye girmek suçu ise bu yoldaki teklifin kabulü ile tekemmü edeceği ve vecibelerin bundan sonra doğacağı, partiye girmemiş olan bir şahsın aidat vermesi; randevuya gelmesi mevzuu bahis olamıyacağı da bunu gösterdiği ve gizli komünist cemiyete (partisine) girme teklifini kabul eden şahsın bilahare partinin kendisinden beklediği hususları kısmen veya tamamen yerine getirmemesi, meselâ; aidat vermemesi; randevulara muntazam gitmemesi, parti disiplinine riayet etmemesi gibi hususlar partili ile parti arasında muhasebesi yapılacak noktalar olduğundan maznun vekilinin bu noktaya matuf müdafaada yerinde görülmemiştir. Nitekim, partinin beklediği ve istediği vecibeleri yerine getirilmemiş olanlar haklarında partiden ihraca kadar varan kararlar verilmiş olması da bu yoldaki kanaati teyit etmiştir.

Bu bakımdan KENAN TOKSAL ve TURHAN SACİT BAYKARA'nın ve müdafi vekilin suçlu olmadıklarını ifade eden müdafaalarının reddiyle ve gizli komünist cemiyete girmek suçundan hareketlerine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına tevfikan İKİŞER SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyelerine, aynı kanunun 173 maddesi gereğince KENAN TOKSAL'ın SEKİZ AY müddetle Bafra'da, TURHAN SACİT BAYKARA'nın SEKİZ AY müd-

detle İnegöl'de emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmalarına, TURHAN SACİT BAYKARA 1930 doğumlu olup tevkif tarihi suçunun sona erdiği tarih olarak kabul edilse dahi 21 yaşını doldurmadığından mezkûr kanunun 56. maddesi uyarınca bu cezanın altıda birinin tenzili ile BİR SENE SEKİZ AY ağır hapis cezasiyle tecziyesine, ALTI AY YİRMİ GÜN İnegöl'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, yukarda adları geçen yasak ve komünizmle ilgili kitapların T.C.K.nun 36. maddesi uyarınca müsaderesine, diğerlerinin maznunlara iadesine, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesine göre KENAN TOKSAL'ın 73 lira, TURHAN SACİT BAYKARA'nın 60 lira harç ödemelerine, mevkuf kaldıkları müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan mahkumiyetlerinden sayılmasına.

ORUÇ ALİ TÜTENKESEN:

1/12/1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan maznun ORUÇ ALİ TÜTENKESEN, gizli komünist partisine girmek ve faaliyet göstererek hücrelere katılmak, sekreterlik yapmak iddiaları ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1., 3, fıkraları gereğince cezalandırılması talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

ORUÇ ALİ TÜTENKESEN ilk tahkikat sırasında (Dosya 14 sahife 23-42) 1944-45 yıllarında HİLMİ ARTAN ve NECATİ AYKAÇ'ın kendisine komünizmi methettiklerini, NECATİ'nin Rusya'daki refahtan, tahsil imkânlarından, patronun işçiyi istismar etmediğinden işçinin hayatının muntazam ve bizden iyi olduğundan orada da aile hayatının mevcudiyetinden bahsettiğini, kendisine diyalektik meteryalizmi, kapitali ve altın gözlü kız romanını vermiş olduğunu bunları okuduğunu, bu arada sol fikirli bazı şahısları da tanıdığını bilahara İstanbul Yüksek tahsil gençlik derneğine girdiğini 1950 yılında VECDİ ÖZGÜNER'in kendisine legal çalışmanın zor olduğunu illegal çalışmak lazım geldiğini ve böyle çalışan bir gizli komünist partisinin mevcudiyetini anlatıp girmesini teklif edince kabul ettiğini, VECDİ'nin hücre, sekreter, gizlilik hakkında konuştuğunu ve görüşler adlı bülteni verdiğini, bilahare VECDİ'NİN SEKRETERLİĞİNDE Zekai ve SOLMAZ GÖRKMEN ile hücre kurduklarını, VECDİ'den MAOÇETUNK, komünist enformasyon bürosu kararları. MUSTAFA SUPHİ olayına ve LENİN'e ait yazıları aldığını okuduğunu, bundan sonra VECDİ'den ayrılmış KEMAL DAYAN'a bağlanmış onun sekreterliğinde ABUZER ÖZDEMİR'in de iştirakiyle bir hücre kurmuş iseler de bir ay sonra KEMAL DAYAN'ın yerine İLHAN BERKTAY'ın geldiğini bu iki hücre zamanında tevkifler yapıldığından neşriyat getirmediklerini, günlük gazeteleri takip ettiklerini İLHAN BERKTAY da tevkif edilince (9.4.1951) BİLAL ŞEN'in sekreter olduğunu hücrenin yine kendisi ve ABUZER ÖZDEMİR'den müteşekkil olarak devam ettiğini, BİLAL'in 1 Mayıs'ın ehemmiyetini anlattığını bundan sonra kendi sekreterliğinde TURHAN SACİT BAYKARA ve KENAN TOKSAL'dan müteşekkil hücreyi kurduğunu, KENAN memleketine gidince TURHAN SACİT BAYKARA ile münasebete devam ettiğini, KEMAL DAYAN'ın hapisten çıktıktan sonra T.K.P. teşkilât prensiplerini Haziran, Temmuz, Ağustos aylarına ait üç aylık bülteni getirdiğini, bu tarihin EREM ESEN'in Avrupa'dan dönmesinden sonraya rastladığını VECDİ ÖZGÜNER'in parti faaliyet ve gayesini izah ederken (İşçi sınıfı teşkilâtlandırıldıktan sonra umumi bir grev ve cebir ile gayeye varılacağını) söylediğini, kardeşi EREM ESEN'in Berlin festivaline gitmesine karar verildiğini KEMAL DAYAN'ın söylediğini ve KEMAL'in getirdiği parti neşriyatını havi valizi GÜN TOĞAY'a vermek üzere kardeşine verdiğini söylemiş, EREM 29 Eylül 1951 tarihinde dönünce festival hakkında malûmat almış olduğunu söylemiş ve bu bilgisini izah etmiş SEVİM TARI'nın beyanlarına uygun şekilde anlatmış müstear isimleri belirtmiş ve EREM'in takip edilmesi üzerine NURAN BOZER delâletiyle NİLÜFER ERGUN'un evinde bir müddet misafir bırakıldıktan sonra Suriye'ye kaçırıldığını söylemiş, duruşmada ise bu ifadesinin doğru olmadığını, zorla kabul ettirildiğini, partiye girmemiş, faaliyet göstermemiş bulunduğunu, EREM'in Avrupa'ya gidişinin gezmek maksadıyle olduğunu, polis aradığı zaman evvelce emniyete işkence gördüğü için ona da işkence etmesinler diye saklanacak yeri de olmadığından NURAN BOZER vasıtasiyle NİLÜFER adındaki kızın evinde saklanıldığını NURAN BOZER'in durumu bilmediğini, EREM'in nerede olduğunu dahi bilmediğini söylemiştir (sahife 274).

ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'in gizli komünist partisine VECDİ ÖZGÜNER'in daveti ile girdiğini anlaşılmakta, VECDİ ile parti teması yaptığına kanaat getirilmekte ise de; ZEKAİ ÖZGENÇ ve SOLMAZ GÖRKMEN haklarındaki beraat kararı kısmında etraflı olarak izah edildiği üzere, VECDİ ÖZGÜNER sekreterliğinde SOLMAZ GÖRKMEN ve ZEKAİ ÖZGENÇ'in de iştirakleriyle hücre teşkil ettiklerine, bu hücrenin kurulduğunu belirten beyanlar diğer maznunların beyanları ile teyit edilmediği ve duruşmada ise bütün hücreliler taraflarından reddolunduğu cihetle ve lehte olan beyanlar ile aleyhte olan beyanları arasında tercih yapılmasını sağlıyacak tamamlayıcı delil ve karine bu-

lunamadığından yani delil kifayetsizliği sebebiyle kanaat getirilememiştir. Maznun KEMAL DAYAN sekreterliğindeki hücreye ABUZER ÖZDEMİR ile birlikte girdikleri hususu KEMAL DAYAN'dan Avrupa'da olması sebebiyle tahkik edilememiştir.

ALİ TÜTENKESEN'in bu hücrenin teşekkülünü ifade etmesine mukabil ABUZER ÖZDEMİR tahkikatta ve duruşmada iddiayı reddetmiştir. TEVFİK DİLMEN ise (Sahife 42) 1951 yılı mayıs ayı içersinde BİLAL ŞEN vasıtasiyle TÜTENKESEN ve ABUZER ÖZDEMİR ile BİLAL ŞEN'in temaslarını temin ettiklerini bundaki maksadın o tarihte dernekli arkadaşların bir çoklarının mevkuf bulunmaları sebebiyle mevkuf olmıyanlarla temas temini olduğunu ve KEMAL DAYAN'ın tahliyesinden sonra bu işi üzerine aldığını söylemişse de hücrenin teşekkülünden bahsetmemiştir. Bu durum karşısında bu hücrenin kurulduğu yalnız TÜTENKESEN'in tahkikattaki beyanına dayandığı ve başka bir ifade ile teyit edilmediği cihetle teşekkülüne kanaat getirilememiştir.

Aynı hücreye bilahare İLHAN BERKTAY'ın sekreterlik yaptığı iddiası da yine TÜTENKESEN'in tahkikattaki beyanına dayanmaktadır. Duruşmada ve tahkikatta bu hücrenin kurulduğunu anlatır başka bir beyan ve delile rastlanılamadığından bu hücrenin de teşekkülüne ve binnetice ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'in hücreye katıldığına kanaat getirilememiş mücerret ikrarı fiilin vukuunu kabule yeter görülmemiştir.

BİLAL ŞEN sekreterliğinde ABUZER ÖZDEMİR'in iştirakiyle kurulan hücreye katıldığı iddiası ise; ABUZER ÖZDEMİR'in tahkikat ve duruşmadaki inkârına rağmen ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'in yukarda belirtilen ikrarı ve bu ikrarı teyit eden BİLAL ŞEN'in (Dosya 2, sahife 229) TEVFİK DİLMEN'in direktifi ile ORUÇ ALİ TÜTEN'i bulduğunu DİLMEN'in ABUZER'den de bahsettiğini ve bir isim listesi verdiğini, bu listede ABUZER'in adı bulunduğunu TÜTENKESEN'in ABUZER'i tanıdığını ve bilahare kendisi sekreterliğinde ALİ TÜTENKESEN ve ABUZER ÖZDEMİR'den müteşekkil hücreyi kurduğunu ifade etmesi, TEVFİK DİLMEN'in duruşmada (Sahife 42) dernekli arkadaşların bir çoklarının tevkif edilmeleri sebebiyle ve mevkuf olmıyanların temaslarını temin gayesiyle, 1951 yılı mayıs ayı içersinde TÜTENKESEN, BİLAL ŞEN, ABUZER ÖZDEMİR'in temaslarını temin ettiklerini söylemesi ve (Sahife 53) daha aşağıdaki kademelerin aidatlarını getirenler arasında BİLAL ŞEN'in de bulunduğunu belirtmesi karşısında bu hücrenin teşekkül ettiğine kanaat getirilmiştir.

Bilahare ALİ TÜTENKESEN sekreterliğinde TURHAN SACİT BAYKARA ve KENAN TOKSAL'dan müteşekkil bir hücrenin kurulmuş olduğu ise; TURHAN SACİT BAYKARA ve KENAN TOKSAL'a ait karar kısmında etraflı olarak izah edildiği üzere, ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'in ikrarı, KENAN TOKSAL'ın bu ikrarı teyit eden açık beyanı (Dosya 13 sahife 1:12) BİLAL ŞEN'in (Dosya 13 sahife 230) ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'in hücre kurduğunu bildiğini ve fakat hücre arkadaşlarının isimlerini bilmediğini söylemesi gerek BİLAL ŞEN hücresinde ve gerekse bu hücreye dahil olan ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'in kurduğu hücrede aynı mevzuun (1 Mayıs günü) ele alınması karşısında hücrenin teşekkül ettiğine kanaat getirilmiştir.

KEMAL ERGİN'in (Dosya 13 sahife 180) ŞEVKİ AKŞİT'in partililer arasında TÜTENK'i de saydığını söylemesi de ORUÇ ALİ'nin partili olduğu kanaatini teyit etmiştir.

Diğer taraftan ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'in kardeşi EREM'in Avrupa'ya Berlin festivaline katılmak üzere parti namına gönderildiği, neşriyat götürdüğü hususundaki beyanlarının doğruluğu da TEVFİK DİLMEN'in (duruşma sahife 49,50) de mevcut açık beyanından, ULVİ URAZ'ın (Sahife 216)'daki açık ifadesinden, VECDİ ÖZGÜNER'in tahkikattaki beyanından, SEVİM TARI'nın tahkikatta açık, duruşmada tevilli (Sahife 297) ikrarından ve son olarak elde edilen el yazıları muhtevasından anlaşılmış ve EREM'in bu sebeple polis takibine alındığı anlaşılınca NURAN BOZER ve VECDİ ÖZGÜNER'e ait karar kısımlarında belirtildiği üzere memleket dışına kaçırıldığı anlaşılmıştır ki bu da ALİ TÜTENKESEN'in parti faaliyeti ile olan alâkasının diğer bir delilidir.

Maznunun dernek davası sırasında tetkik için el konulan kitapları arasında RÜZGARLARIM KONUŞUYOR adlı yasak kitap ile âşikâr solcu olan Ankara nümayişi ve biz adlı dernek yayınının mevcut olduğu 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan anlaşılmıştır.

Maznunun müdafaasında; partiye katılma, hücre teşkili, sekreterlik iddialarını küllîyen reddetmiş tahkikattaki beyanların tazyik neticesi elde edildiğini, delil addedilemiyeceğini, bir hücrede üye bulunduğu sırada diğer bir hücreye sekreterlik yapamıyacağını, fiilinde 141. maddenin 1. ve 3. fıkralarının unsurlarının mevcut olmadığını, TEVFİK DİLMEN'in 7. fıkradan faydalanmak emeliyle aleyhte konuştuğunu, 5435 sayılı kanun muvacehesinde hücre sekreterlerinin idareci olarak gösterilemiyeceklerini, festivalin parti faaliyeti ile alâkası olmadığını ve EREM'in parti tarafından gönderilmediğini, kaçırılması sebebinin polisten kurtarılması gayesinden ileri geldiğini suçsuz olduğunu beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Maznunun müdafası yukarda belirtilen beyanlara ve sureti kabule göre yerinde görülmemiş gizli komünist cemiyete (Partisine) girdiğini parti içinde faaliyet göstererek hücreye katıldığını, hücre sekreterliği yaptığını, neşriyaz okuduğuna, BİLAL ŞEN kanaliyle aidatların TEVFİK DİLMEN'e ulaştığına, Berlin festivaline katılan EREM ESEN'in polis takibine alındığını öğrenerek yurt dışına kaçmasına önayak olduğuna ve EREM'in partiye ait neşriyatı Paris'e götürdüğünü bildiğine tamamen kanaat getirilmiş ve bu hareketleriyle parti faaliyetinin müşterek gayeye yönelmesine, kısmen olsun kollektif faaliyetin telifine çalıştığı ve fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğu neticesine varıldığı cihetle ve vicdanen de suçluluğuna kanaat getirildiğinden talep veçhile hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine aynı kanunun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY müddetle İstanbul'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, T.C.K.nun 31. maddesi uyarınca mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuniyetine 36. maddeye göre yasak ve komünizmle ilgili olup yukarı kısımda adı belirtilen kitapların müsaderesine diğerlerinin müznuna iadesine, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 182 lira harç ödemesine mevkuf kaldığı müddetin As.Mh.Us.K.nun 277. maddesine göre mahkumiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

BİLAL ŞEN:

9 Aralık 1951 tarihinde tevkif edilen BİLAL ŞEN gizli komünist partisine girmek ve muhtelif hücre ve komitelere katılmak iddialarıyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiştir. İddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun duruşmada müsnet suçu ve parti faaliyetini külliyen reddetmiş, kendisine tazyik ve işkence yapılmak suretiyle elde edilen ilk tahkikat ifadesini kabul etmediğini, hakikata uymadığını beyan ve ifade etmiştir. (Sahife 104) tahkikatta ise (Dosya 13 sahife 225:238) suçu kabul ve ikrar ederek 1945'te Feshane fabrikasında (İşçiler birleşiniz) yazılı kartları dağıttığından altı aya mahkûm olduğunu, 1946'da Emekçi köylü sosyalist partisine girdiğini, ileri gençler birliği hadisesinde RECEP AKESİ ile arkadaş olduğunu 1948'de terlikçi FERİT ile birlikte komünizm lehinde propaganda yapmaktan ŞAHAMETTİN BAKIRSAN, FERİT TEKSOY, RECEP AKESİ dahil) tevkif edildiğini sonra beraatine karar verildiğini, 1949 haziranında DÜNDAR BAŞTİMAR'ın teklifi ile partiye girdiğini ve sonra RECEP AKESİ'nin görüşler mecmuasını getirdiğini okuduklarını bilahara ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğindeki hücreye ve sırasiyle, kendi sekreterliğinde kurulan ŞAHAMETTİN BAKIRSAN, RECEP AKESİ hücresinde (Sendika Komitesi), 1951 yazında MUSA EMRE, YAKUP IRGAT, AHMET ÖZDEMİR hücresinde, RECEP YELKENKAYA, İBRAHİM ATİLAL ve kendisinden müteşekkil sendika komitesinde, MUSTAFA ARHAVİ, ŞAHAMETTİN BAKIRSAN ve kendisinden müteşekkil semt komitesinde, kendi sekreterliğinde ALİ TÜTENKESEN, ABUZER ÖZDEMİR hücresinde faaliyet gösterdiğini, TEVFİK DİLMEN'le, HAYATİ SENCER'le, HALİL YALÇINKAYA ile parti teması olduğunu, hücrelerde Görüşler, Dünya Barış Haberleri, LENİN'in hayatına ait bir tercüme, İngiliz Amerikan tezadı, T.K.P. Teşkilât prensipleri, Yoldaşlar yani partililerin ihracına ait tamim (Afaroz beyannamesi) okuduğunu söylemiştir.

ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde bir hücre teşkil ettikleri iddiasını hücrenin sekreteri olduğu ileri sürülen ŞEVKİ AKŞİT ne tahkikatta ve ne de duruşmada teyit eder bir beyanda bulunmamıştır.

Hücrenin diğer üyesi RECEP AKESİ duruşmadaki reddi hilâfına olarak tahkikatta (Dosya 154 sahife 593:595) Gülhane parkında BİLAL ŞEN, kendisi ve ŞEVKİ AKŞİT'in buluştuklarını ve bu buluşmada ŞEVKİ AKŞİT'in bir hücre kuracaklarını kendisinin sekreter olacağını söylemiş ve bilahara buluşmak üzere ayrıldıklarını, FERİT TEKSOY'un gelip gelmediğini hatırlamadığını, aidat olarak bir lira verdiğini, temaslarının iki ay kadar devam ettiğini söylemiştir.

FERİT TEKSOY bu hücreye katılmadığını, tahkikatta du duruşmada da söyliyerek iddiayı reddetmiştir.

BİLAL ŞEN ise bu hücreye katıldığını kabul ederek hadiseyi (Dosya 13 sahife 217) FERİT TEKSOY'un randevu alıp RECEP AKESİ'ye söylemiş RECEP AKESİ de bana söyledi, beraber mi ayrı mı gittik hatırlamıyorum. Gülhane parkında buluştuk. ŞEVKİ AKŞİT'te geldi, ŞEVKİ AKŞİT siz partiye alındınız, kabul ediyormusunuz dedi, biz de kabul ettik, öyle ise bundan sonra bir hücre olarak çalışacağız, hücre sekreteri ben olacağım dedi. Yenikapıda başka randevu tesbit ettik. Bu buluşmaya FERİT TEKSOY gelmedi, hücre üçlü olarak kuruldu, bir kaç buluşma yaptık şeklinde anlatmıştır. Bu beyanlara göre hücre teşkili için yapılan buluşmaya bidayette FERİT TEKSOY'un katıldığı kati olarak anlaşılamadığından FERİT TEKSOY'un reddi kendi kısmında izah olunduğu üzere yerinde

görülmüşse de bu hücrenin ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde kurulduğuna ve iki ay kadar faaliyet gösterdiğine aidatı ŞEVKİ AKŞİT'in aldığına kanaat getirilmiş ve binnetice BİLAL ŞEN'in bu hücre faaliyetine katıldığı neticesine varılmıştır.

BİLAL ŞEN, RECEP AKESİ, ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'dan müteşekkil sendika komitesinin kurulmuş olduğu ise, BİLAL ŞEN'in açık ikrarı, RECEP AKESİNİN (Dosya 15 sahife 593) kendi sekreterliğinde BİLAL ve ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'dan müteşekkil bir sendika komitesi kurulduğunu, HAYATİ SENCAR'dan da işçi sigortaları mevzuunda faydalanıldığını, kendisi emekçi köylü sosyalist partisinde iken de sendikaların defterlerini tuttuğundan işçilerin kendisini tanıdıklarını düşünerek sendikaların yardımı ile legal sahaya sendika gazetesini çıkarmayı düşündüklerini fakat finanse etmediklerini, BİLAL ŞEN'in komiteye getirdiği bir yazı sebebiyle aralarında ihtilaf çıktığından (1950 kasımı) aralarının açıldığını, BİLAL'den bir lira aidat aldığını kendi aidatı ile ŞEVKİ'ye verdiğini anlatan beyanı, ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'ın (Dosya 14 sahife 273) bu komitenin bir parti hücresi cephesi olduğunu bilmediğini, çünkü konuşmaların daima sendika mevzuu üzerinde cereyan ettiğini, komitede de iş kanunun tenkidi mahiyetinde bir yazının hazırlandığını, sigorta mevzuunda uzunca boylu sarışın birisinin yardım ettiğini beyan etmesi karşısında sabit görülmüştür. RECEP AKESİ kısmında da etraflı olarak izah edildiği üzere bu sendika komitesinin bir parti hücresi cephesi olduğu ve BİLAL ŞEN'in bu hücreye sekreterlik ettiği iddiası başka delile dayanmadığından varit görülmemiş ancak sendika komitesine katıldığı kanaat ve neticesine varılmıştır.

TEV İK DİLMEN'in (Sahife 50) 1950 yılında RECEP AKESİ sekreterliğinde sendika komitesinin ŞAHAMETTİN BAKIRSAN ve BİLAL ŞEN'den müteşekkil olduğunu söylemesi ve komitenin iş kanunu üzerinde çalıştığını, bilahare hem ihtilaf sebebiyle hem de sigorta mevzuunda bilgisi nazara alınarak HAYATİ SENCAR'ın bu komiteye yardımcı verildiğini, ihtilaf yüzünden RECEP AKESİ'nin 1951 ocağında ayrılmış, bilahare de 1951 martında komitenin dağılmış olduğunu belirtmesi de yukarıda varıldığı belirtilen kanaatın tahassülünün diğer bir amili olmuş ve komitenin bu şekilde kurulduğunu ayrıca bir parti hücresi cephesi olmadığını göstermiştir.

BİLAL ŞEN'in YAKUP IRGAT, AHMET ÖZDEMİR ile de parti teması yaptığı BİLAL ŞEN'in tahkikattaki ikrarını teyit eden TEVFİK DİLMEN'in beyanı YAKUP IRGAT'ın (Dosya 14 sahife 291) BİLAL ŞEN'i emekçi köylü partisinden tanıdığını, BİLAL'in kendisine memleketteki işsizlikten bahsettiğini bu arada işsiz olduğu için bir lira aidat verdiğini, bir buluşmalarında AHMET ÖZDEMİR'in de geldiğini, bilahare BİLAL'in artık ŞAHAMETTİN BAKIRSAN ile buluşacaklarını söyliyerek kendilerinden ayrıldığını, belirten ifadesi ile sabittir. MUSA EMRE ile de parti teması yaptığı ikrarını teyit eden MUSA EMRE'nin kısmen tevilli ifadesinden (Dosya 14 sahife 257) anlaşılmıştır. Ancak bu şahıslarla hücre kurduğu anlaşılamamış ve kanaatta getirilememiştir.

BİLAL ŞEN'in kendi sekreterliğinde ABUZE ÖZDEMİR, ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'den müteşekkil hücre kurduğu da kendi ikrarını teyit eden ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'in (Dosya 13 sahife 29) adı geçenlerden müteşekkil olarak bu hücreyi İLHAN BERKTAY'ın tevkifinden sonra (9 Nisan 1951 İLHAN'ın tevkifi) teşkil ettiklerini, hücrede BİLAL ŞEN'in (1 Mayıs) hakkında bir konuşma yaptığını, bu meyanda bir mayısın silah kullanmadan amelenin bir gösterisi olduğunu, bunun esasının Amerika'dan geldiğini, bir amelenin haksız olarak mahkum oluşunu protesto maksadiyle yapılan bir toplantı olduğunu o vakittenberi devam edegeldiğini söylediğini anlatan ifadesi, TEVFİK DİLMEN'in duruşmada (Sahife 42) dernekli arkadaşların bir çoklarının tevkif edilmeleri sebebiyle, mevkuf olmıyanların temaslarını temin maksadiyle 1951 yılı mayıs ayı içerisinde TÜTÜNKESEN, BİLAL ŞEN, ABUZER ÖZDEMİR'in temaslarını temin ettiklerini söylemesi ve (Sahife 53) daha aşağı kademelerde bulunanlar arasındaki partililerin aidatlarını kendisine getirenler arasında BİLAL ŞEN'in de bulunduğunu belirtmesi ve TÜTENK ile DİLMEN'in hücrenin teşekkülü tarihini yekdiğerine uygun olarak söylemeleriyle sabit olmuş ve BİLAL ŞEN ve ABUZER ÖZDEMİR'in inkâra saptıklarına ve muvacehelerde de maznunların inkârına ısrara devam ettiklerine kanaat getirilmiştir.

BİLAL ŞEN'in kendi sekreterliğinde İBRAHİM ATILAL ve RECEP YELKENKAYA'dan müteşekkil sendika komitesini evvelki komitenin 1951 yılı martında dağılmasından sonra teşkil ettiği, kendi ikrarını teyit eden İBRAHİM ATILAL'ın (Dosya 14 sahife 342-345), RECEP YELKENKAYA'nın (Dosya 13 sahife 247-248) TEVFİK DİLMEN'in gerek tahkikatta (Dosya 13 sahife 244) ve gerekse duruşmada (Sahife 50) vermiş oldukları ifadelerinde sarahatle bu komitenin teşekkül ettiğini ve komitede; İBRAHİM ATILAL ve RECEP YELKENKAYA'ya ait karar kısımlarında da etraflı olarak izah edildiği üzere, grev hakkı ve lokavt tasarısı üzerinde çalışıldığını ve verilecek cevabın hazırlanması üzerine görüşülüp İBRAHİM ATILAL eliyle sendika idare heyeti kanalı ile Vekâlete gönderilmesinin temin edildiğini, iş kanunu üzerinde çalışılarak işçiye sağlanabilecek menfaatların

tesbite çalışıldığını, işçi haklarının korunması mevzuunda bir beyanname hazırlandığını ifade temiş olmaları ile sabit olmuş ve kanaat ta getirilmiştir.

BİLAL ŞEN'in yine kendi sekreterliğinde ŞAHAMETTİN BAKIRSAN ve MUSTAFA ARHAVİ'den müteşekkil semt komitesini de kurduğunda, BİLAL ŞEN'in bu hususdaki açık ikrarı (Dosya 14 sahife 273) bu beyanı teyit eder mahiyetteki ifadesi, BİLAL ŞEN'in parti içerisindeki faaliyetini kendisine bağlı olması sebebiyle hemen hemen tamamen bilmekte olduğun da, BİLAL ŞEN'in bu hususdaki açık ikrarı (Dosya 13 sahife 232, sahife 393) gerekse, duruşmada (Sahife 53) mevcut olup semt komitesinin teşkil edildiğini ifade eden beyanı ve DİLMEN'in tahkikat ifadelerinin doğruluklarını duruşmada da kabul ve teyit etmesi karşısında sabit görülmüş, bu semt komitesinin hangi yerinin adını taşıdığının meydana çıkarılamamış olması ise komitenin kurulmamış olduğunu ispat edecek mahiyette görülmemiş bulunduğundan, maznunların duruşmada ve muvacehelerde inkâra saptıklarına kanaat getirilmiştir.

BİLAL ŞEN'in İSMET MERİÇ ile de parti temasını temine çalıştığı İSMET MERİÇ'in beyanından anlaşılmıştır. KEMAL DAYAN halen yurtta bulunmadığından ve ifadesi de temin edilemediğinden BİLAL ŞEN'in KEMAL DAYAN ile de teması olduğu iddiası üzerine durulmamıştır. Diğer taraftan HASAN KAŞARCI'da yakalanan ve içerisinde parti neşriyatı bulunan çanta muhtevasını BİLAL ŞEN'in bildiği de anlaşılamamıştır.

Maznun üzerinde ve evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Arama dosya 5 sıra 17) da mevcut 9 Aralık 1951 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

BİLAL ŞEN'in 11 nisan 1949 tarihinden 9 Kasım 1949 tarihine kadar komünizm lehinde faaliyette bulunduğu iddiası sebebiyle mevkuf kaldığı ve neticede beraatına karar verildiği ve bu kararın 9 Mart 1950 tarihinde tastik edilmek suretiyle kesbi katiyet ettiği (Duruşma dosya 6 sıra E/68-10) da mevcut İstanbul 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 4 Ocak 1950 tarih ve 950/1 karar sayılı ilâmından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında: Duruşmada olduğu gibi partiye girmemiş ve faaliyetine katılmamış olduğunu bu hususdaki iddiaların ilk tahkikattaki beyanlara dayandığını bu beyanların ise duruşmada reddedildiğini, kendi ifadesinin de duruşmada belirttiği üzere tazyik ile elde edildiğini, DİLMEN'e de aynı hususların kabul ettirildiğini ifadelerinin doğru olmadığını aleyhinde bu beyanları teyit edecek delil bulunmadığını, komitelere katılmadığını, esasen komitelerin mahiyetleri faaliyetlerinin neler olduklarının ispat edilemediğini, T.K.P. Teşkilat prensiplerinin 9. sahifesindeki izah şekline göre semt komitesine yer olmadığını, resen hareketle aşağı kademelere direktif verdiğinin sabit bulunmadığını, sendika komitesinin bir ihtisas ve müşavere organı olduğunu, komünist partisinden azalara bahsedilmediğini, teşkilat prensipleri içersinde de sendika komitesinden bahsolunmadığını, bu komite faaliyetinin dâvâ mevzuu ile alâkalı olmadığını, suçsuz olduğunu buna rağmen ceza verilirse 11 Nisan 1949 tarihinden 9 Kasım 1949 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin sonradan beraat etmesi sebebiyle mahkûmiyetinden sayılmasına ve tahliyesine karar verilmesini istemiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerden maznunun DÜNDAR BAŞTİMAR tarafından partilendiği yolundaki beyanı tahakkuk etmemiş ve kesin olarak kim tarafından partilendiği tesbit edilememiş ise de yine yukarıda belirtilen ifadelerden doğan neticelere ve sureti kabule göre, partisiz bir şahsın gizli olarak faaliyet gösteren T.K.P. içerisinde BİLAL ŞEN gibi faaliyet göstermesine imkân olmadığı kanaatına varıldığı cihetle maznunun partili olmadığını ve parti faaliyetine katılmadığını ifade eden savunması ile komite faaliyetlerinin müsnet suçu teşkil etmiyeceği yolundaki müdafaası varit ve kabule değer görülmemiştir. Tahkikat ifadelerinin doğruluğu ise, diğer beyanlarla ve bu arada ifadelerinin doğruluğu harici delillerle sabit olan TEVFİK DİLMEN'in beyanı ile teyit edilmiş bulunması ile sabit olduğundan bu ifadelerin hakikata uymadığı tazyik ile temin edildiği yolundaki müdafaası yerinde görülmemiş ve maznunun duruşmada, muvacehelerde inkara saptığına kanaat getirilmiştir.

Her ne kadar T.K.P. Teşkilât prensipler içerisinde kademelerden bahsedilmişse de; yine aynı yazının içerisinde mahalli teşkilatların parti direktiflerine aykırı olmamak üzere mahalli meseleler hakkında kararlar vermiye selahiyetli olduklarının, mahalli organların parti sevk ve idaresinin en önemli halkalarını teşkil ettiklerini, illerde, mıntıkalarda bütün işleri idare etmiye yetkili bulunduğunun belirtilmesi karşısında Vilâyet komitelerinden itibaren aşağıya doğru teşkil edilen bütün komitelerin partinin gayesine varması yolunda sevk ve idareye, tanzime yetkili birer uzuvlarını teşkil ettiklerinin anlaşılması ve sekreterlerin, partiye aktif üye yetiştirmekle mükellef hücrelerde sorumlu tutulmaları da derpiş edilmiş olması karşısında bu noktalara matuf müdafaası da yerinde görülmemiştir.

Maznunun gizli komünist (Cemiyete) partisine girdiğine ve faaliyet göstererek muhtelif hücre

ve komite faaliyetlerine katıldığına ve binnetice suçluluğuna kanaat getirildiği ve fiilinde sevk ve idare tanzim unsurlarının mevcut olduğuna kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince ve parti içerisinde gösterdiği faaliyet derecesi nazara alınarak takdiren ve teşdiden ALTI SENE müddetle ağırhapis cezası ile tecziyesini, aynı kanunun 173. maddesine göre İKİ SENE müddetle TERCAN'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına 31. maddeye tevfiken amme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 200 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin ve zaman itibariyle fiiller arasında tedahül bulunması sebebiyle 6 Mart 1940 gün ve 5 esas 68 karar sayılı tevhidi içtihatta nazara alınarak beraat ettiği suçtan dolayı 11 Nisan 1949 tarihinden 9 Kasım 1949 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin As.Mh.Us.K.nun 277. maddesine göre cezasından sayılmasına, varılan sonuca göre tahliye isteğinin reddi ile mevkufiyet halinin devamına;

MUSTAFA ARHAVİ:

15 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilerek mevkufen muhakemesine devam olunan maznun MUSTAFA ARHAVİ, gizli komünist cemiyete girmek ve komite faaliyetine katılmak, hücre sekreterliği yapmak iddiaları ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Yapılan duruşma sırasında MUSTAFA ARHAVİ, BİLAL ŞEN ilk tahkikat ifadelerinin tazyike müstenit bulunduğunu ileri sürerek isnadı ve ifadelerini tamamen reddetmişlerdir. İlk tahkikat sırasında vermiş oldukları ifadelerinde ise; MUSTAFA ARHAVİ; parti faaliyetini reddetmekle beraber bir gün BİLAL ŞEN'in kendisine "Böyle durmak olmaz, çalışmak lâzım" demiş olduğunu ve ne çalışması demesi üzerine de sözünü tekrarladığını, bundan BİLAL'in maksadını anlamış ve teklifini reddetmiş bulunduğunu söylemiştir (Dosya 14, sahife 263).

BİLAL ŞEN de; 1951 yılı ağustos ayı başlarında TEVFİK DİLMEN'le olan temasları sırasında MUSTAFA ARHAVİ ve ŞAHAMETTİN BAKIRSAN ile bir semt komitesi kurduklarını, bu komiteye kendisinin sekreterlik ettiğini ifade etmiştir (Dosya 13, sahife 232).

Diğer maznun ŞAHAMETTİN BAKIRSAN; evvela 16 Ocak 1952 tarihli ifadesinde faaliyete iştiraki reddetmiş, 18 Ocak 1952 tarihinde alınan ifdesinde ise; suçunu tamamen ikrar ederek BİLAL ŞEN ve RECEP AKESİN'in teklifleri üzerine partiye girdikten sonra gösterdikleri faaliyet içerisinde BİLAL ŞEN'in sekreterliğinde kendisi ve MUSTAFA ARHAVİ'den müteşekkil semt komitesini teşkil etmiş olduklarını, bu komitenin bir kaç kere toplandıklarını, gazetelerden takibatın başladığını öğrenince temaslarını kestiklerini beyan etmiştir (Dosya 14, sahife 273).

Vilayet komitesi sekreteri olarak BİLAL ŞEN'in parti içerisindeki faaliyetine hemen tamamen vâkıf bulunan ve durumu açıklıyan TEVFİK DİLMEN de (Dosya 14, sahife 393) bahis konusu semt komitesinin adı geçenlerden müteşekkil olarak kurulduğunu, duruşmada da teyiden beyan ve ilk tahkikat ifadelerini de tamamen kabul ettiğini ifade etmiştir. Yine TEVFİK DİLMEN.BİLAL ŞEN'in aşağı kademelerdeki partililerden topladığı aidatı BİLAL'den almış olduğunu da (Duruşma sahife 53) belirtmiştir. Bu durum karşısında maznunların bu semt komitesinin teşekkül etmediğini, duruşmada beyan ve iddia etmelerine mukabil ilk tahkikattaki ifadelerinden ve TEVFİK DİLMEN'in açık beyanından (Kİ TEVFİK DİLMEN'in ifadelerinin doğruluğu diğer harici delillerle de teeyyüt etmiştir) semt komitesinin BİLAL ŞEN'in sekreterliğinde ŞAHAMETTİN BAKIRSAN ve MUSTAFA ARHAVİ'den müteşekkil olarak kurulduğuna mahkemece kanaat getirilmiştir.

MUSTAFA ARHAVİ'nin parti faaliyetine katılmadığını söylemesine mukabil SELAHATTİN AKARIŞIK ve HÜSEYİN ARIKÇAY haklarındaki karar kısmında izah olunduğu üzere bu şahıslarla hücre kurmak yolunda gayret gösterdiğinin tahakkuk etmesi de ifadesinin hakikat olmayıp inkârdan ibaret bulunduğunu göstermiştir.

MUSTAFA ARHAVİ'nin 15 Ocak 1952 tarihinde evinde yapılan aramada tetkik edilmek üzere alınan kitaplar arasında 10 Temmuz 1948 gün ve 3/7792 sayılı kararla yasak edilen ŞABAHATTİN ALİ'nin (Sırça KÖŞK), 9 Mart 1944 günve 3/540 sayılı kararla yasak edilen RIFAT ILGAZ'ın (Sınıf), 15 Temmuz 1944 gün ve 3/1220 sayılı kararla yasak edilen SABAHATTİN ALİ'nin (Değirmen) adlı kitapların mevcut olduğu görülmüştür.Bu durum karşısında evvelce komünizm lehinde faaliyette bulunmak suçundan hükümlülüğü mevcut olan MUSTAFA ARHAVİ'nin gizli komünist cemiyete (Partisine) girdiği ve parti içerisinde yukarda belirtildiği şekilde faaliyet gösterdiği ve bu suretle gizli komünist partisinin kollektif faaliyetini komitcye katılmak, elemen teminine gayret etmek suretiyle kısmen olsun vechelendirmek ve gayelerine ulaştırmağa çalışmak suretiyle sevk ve idare,

tanzim unsurlarının şümulüne girer şekilde hareketlerde bulunduğu anlaşıldığı ve suçluluğuna tam ve vicdani kanaat hâsıl edildiği cihetle; suçlu olmadığı ikrarlarının tazyikten mütevillik olduğu yolundaki müdafaasının reddiyle gizli komünist partisinin mevcut iktisadi ve içtimai nizamları komünist bir görüş ve anlayışa inkılâp ettirmesi halinin tahakkuku ise cebir kullanılmadan husulü mümkün ahvalden görülmemesine binaen ve suç tarihi 11 Aralık 1951 tarihinden evvele rastlaması nazara alınarak talep veçhile hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına tevfikan BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine ve T.C.K.nun 173. maddesine tevfikan BİR SENE SEKİZ AY müddetle Bursa'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, aynı kanunun 31. maddesine göre mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, yukarda tadat edilen yasak kitapların T.C.K.nun 36. maddesine tevfikan müsaderesine, diğerlerinin suçla ilgili olmadığından maznuna iadesine, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na tevfikan 182 lira harç ödemesine, As. M. U. K.nun 277. maddesine tevfikan mevkuf kaldığı müddetin mahkûmiyetinden sayılmasına ve mevkufiyet halinin devamına;

SUAVİ BARUTÇUOĞLU:

15 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen ve 24 Kasım 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen SUAVİ BARUTÇUOĞLU gizli komünist partisine girmek suçundan dolayı mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 14, sahife 462-465) 1950 yılında İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneğine girdiğini, KEMAL DAYAN'ı dernekten tanıdığını Hatay'a giderken kendisinden sol fikirli şahısların listesini istemiş ve 1951 senesi yaz tatilinden dönerken bu listeyi getirip KEMAL DAYAN'a vermiş olduğunu, KEMAL DAYAN'ın da bu tarihten sonra kendisine partiye alındığını bildirmiş ve KEMAL DAYAN tevkif edilene kadar birlikte çalışmış ve bu arada T.K.P. teşkilât prensiplerini, üç aylık bülteni okumuş olduğunu, KEMAL DAYAN'ın bildirdiği bir randevu üzerine Sergi Sarayına giden yolda parolalı bir şekilde tanımadığı bir şahısla buluştuğunda, onun da listedeki şahıslar haklarında bilgi istediğini, fakat ikinci randevuya gelmediğini ifade etmesine mukabil duruşmada; müsnet suçu külliyen reddederek ifadesinin tazyike müstenit olduğunu, hakikat olmadığını, KEMAL DAYAN'a isim listesi vermişse de; bunu yazılı olarak değil, şifahen bazı arkadaş isimlerini söylemek suretiyle verdiğini, bundaki maksadının Antakya'ya gelmiyen bazı sanat dergilerini okumak istiyenleri bildirmek olduğunu söylemiştir (Sahife 154). Maznun duruşmada bu ifadesiyle tahkikat ifadesini reddetmekle beraber tevile de çalışmıştır.KEMAL DAYAN'A Antakyaya gelmiyen sanat dergilerini okumak istiyenleri bildirdim şeklindeki tevili, tahkikatta KEMAL DAYAN sol temayüllü şahısların listesini istemişti tarzındaki ifadesiyle mezcedildiği takdirde antakyaya gelmiyen sanat dergilerinin ve onları okumak istiyenlerin sol temayüllü olmaları neticesine varılmaktadır ki, bu da maznunun tevile olan gayretini göstermiştir.

İstanbul vilayet komitesi sekreteri olup tahkikatta ve duruşmada faaliyeti ikrar ve izah eden TEVFİK DİLMEN (Dosya 14, sahife 397) SUAVİ BARUTÇUOĞLU'nun 1951 yılı yazında KEMAL DAYAN delaletiyle partiye alındığını, Hataylı olduğunu söylemiştir.

Maznunun üzerinde ve evinde 14 Şubat 1952 tarihinde ve mütaakip günde yapılan aramada 214 adet muhtelif güzetelerden kesilmiş kupürler 22 Şubat 1938 tarih 2/8235 sayılı kararname ile yasak edilen ve doğrudan doğruya komünistlik tedris ve propagandasını yapar mahiyette olduğu 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan anlaşılan (KAPİTAL) adlı kitabın bulunduğu (5 numaralı dosyada 89:90 sıra numaralarında) mevcut zabıttan anlaşılmıştır.

NİHAT TUNALI ile parti teması yaptığı iddiasını teyit eden bir beyana dava dosyası içersinde ve bu meyanda NİHAT TUNALI'nın ifadesinde rastlanılamamış olduğundan varit görülmemiştir.

SUAVİ BARUTÇUOĞLUNUN sergi sarayına giden yol üzerinde randevuya gittiği şeklindeki beyanı başka bir beyan ve delil ile tevsik edilememiş olduğundan ve muhatabı da tayin edilemediğinden buluşmanın vukuna kanaat getirilememiştir.

Maznun yazılı müdafaasında duruşmada olduğu gibi isnadı külliyen reddetmiş, KEMAL DAYAN ile aralarında siyasi münasebetin mevcut olmadığını, T.K.P teşkilât prensiplerini okumadığını, DİLMENİ tanımadığını, bu şahsın zoraki olarak kendisine atfı cürümde bulunduğunu, 1951 yılı yazını Antakya'da geçirdiğini, DİLMENİN ise bu tarihte partilendiğini söylediğini, 22 aylık mevkufiyeti de gözetilerek beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerden maznunun gizli komünist cemiyet girdiği anlaşılamadı ve tahkikatta mevcut beyanının sıhhatinin KEMAL DAYANDAN tahkiki mükkün olmadığı, DİLMENİN beyanlarının doğruluklarına kanaat getirilmekle beraber bir başka beyanla teyit edilmemiş olması

ve bilgisinin KEMAL DAYANIN beyanından müntakil bulunması karşısında ve delil kifayetsizliği sebebiyle suçluluğuna kanat getirilemediğinden tecziye hususundaki talebin reddiyle müsnet suçtan dolayı BERAATİNE, yukarı kısımda belirtilen yasak ve komünizmle ilgili (KAPİTAL)adlı kitabın müsaderesine, suçla ilgisiz diğer belgelerin maznuna iadesine;

RECEP YELKENKAYA:

4 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilmiş olup mevkufen muhakemesine devam edilen maznun RECEP Yelkenkaya gizli komünist partisine girmek, parti içersinde faaliyet göstererek mutaaddit komitelere katılmak iddiasıyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince ceza tayini, talebedilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 13, sahife 219, dosya 14 sahife 247) kendisinin askere gitmeden evvel bir gün yaptığı sepetleri satmak üzere Acem AHMET'e götürürken kendisini MEHMET diye tanıtan KEMAL ERGİNE rastladığını, bu şahsın bir kaç defa dükkanına gelerek işçinin fena durumundan, işçiyi patronun zulmünden kurtarmak için teşkilatlanmak lüzumundan bahsetmiş ve yavaş yavaş açılarak bu maksatla kurulmuş gizli komünist partisinin mevcudiyetini anlatarak girmesini teklif ve kendisinin de kabul etmiş bulunduğunu, bilahara KEMAL ERGİNİN Beyazıtta FAİK ŞEKEROĞLUNU tanıştırdığını, kendisinin ayrıca KAZIM YELKENKAYA ile de teması olduğunu, FAİKLE KAZIMIN birbirlerini tanıdıklarını; KEMAL ERGİNİN Görüşler, Mauçetung, Yoldaşlar, Stalinin 70. yaş dönümü, Mustafa Suphi olayı ve Lenin için isimli neşriyatı kendisine verdiğini, okuduğunu, FAİK ŞEKEROĞLUNA da verdiğini, bilahara askere alındığını, terhisinden sonra KAZIM YELKENKAYANIN Unkapanı köprüsü üzerinde birisiyle buluşmasını ve parolayı bildirmesi üzerine kendisini (SAİM) diye tanıtan TEVFİK DİLMEN ile temasa geçtiğini, DİLMENİN KEMAL ERGİNİN gittiğini, artık kendisiyle temas etmesi icap ettiğini söylediğini bu tarihlerde bir gün FAİK ŞEKEROĞLU ve HAMDİ ile birlikte Parkta otururken bir çocuğun, birisinin resimlerini çektiği haberini verdiğini bunun üzerine FAİK ŞEKEROĞLUNUN aralarından ayrıldığını HAMDİYİ aralarına almak istediklerini, fakat muvaffak olunamadığını, FAİK'in HAMDİ ile hücre kurduğunu bilmediğini, TEVFİK DİLMEN ile olan temasları içersinde DİLMENİN kendisine T.K.P. teşkilat prensiplerini verdiğini, okuduğunu, ve yine DİLMENİN bir sendika komitesi kurulması için BİLAL ŞEN ile Kasımpaşa'da tanıştırdığını ve kendisini REFİK adiyle takdim ettiğini, bir müddet sonra da BİLAL ŞENİN tanıştırmasiyle İBRAHİM ATILAL ile temasa geçmiş ve birlikte Sendika komitesini teşkil etmiş olduklarını, bu komitede Grev Kanunu tenkidini, İşçi Hakları gazetesini okuyup münakaşa ettiklerini, hazırlanan yazıları kimin verdiğini bilmediğini, kendisinin Sendika komitesi sekreteri olmadığını ve fakat parti temasını TEVFİK DİLMENLE yaptığını, BİLAL ŞENİN bildirdiği bir randevu ile parolalı şekilde KEMAL DAYAN ile tanıştığını, DİLMENİN tevkifine kadar hakiki ismini bilmediğini söylemiş, duruşmada ise bütün parti faaliyeti iddiasını reddetmiş, KEMAL ERGİN ile olan teması ticari münasebet olarak tavsif etmiş, DİLMENLE konuşmaya lüzum görmediğini, FAİK ŞEKEROĞLUNUN mahalle arkadaşı olduğunu, KAZIM YELKENKAYANIN akrabası bulunduğunu, ENVER GÖKÇE, ŞEVKİ AKŞİT, HAYATİ SENCAR, OĞUZ EREN, MUZAFFER EREN, İBRAHİM ATILAL ve BİLAL ŞEN'i ceza evinde görmek suretiyle tanıdığını söylemiştir (Sahife 103).

KEMAL ERGİN; RECEP YELKENKAYA ile olan münasebetini tahkikatta (Dosya 13, sahife 178) kabul ederek KAZIM YELKENKAYAYI TEVFİK DİLMEN'e askerden dönecek olan RECEP YELKENKAYA ile buluşmalarını temin için kendisinin tanıştırdığını ve DİLMENE RECEP YELKENKAYANIN çok genç olmasına rağmen kabiliyetli bir insan olduğunu, polisçe tanınmamış bulunduğunu yedek bir idareci ve bilhassa irtibat hususunda faydalanabileceğini söylediğini, RECEP YELKENKAYANIN kendisini MEHMET diye tanıdığını, DİLMENİ de KAZIM YELKENKAYAYA (SAİM) adiyle tanıttığını, RECEP YELKENKAYANIN askere gitmeden evvel FAİK ŞEKEROĞLU ile temasta olduğunu, kendisinin bir kere bu şahısla görüştüğünü, adı geçenlerden ŞEVKİ AKŞİT, SEYİT ATİLAL'dan aidatlarını aldığını (Dosya 15, sahife 718 parti teklifini RECEP'e kendisinin yaptığını, bilahara RECEBİN de FAİK ŞEKEROĞLUNU tanıttığını, kendisinin İstanbul'da faaliyet gösterdiği sırada İstanbul Mıntıka komitesinin ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde RECEP YELKENKAYA ve HAYATİ SENCAR'dan müteşekkil olduğunu, bilahare RECEP YELKENKAYANIN askere gittiğini, komitenin iki kişi olarak kaldığını söylemiştir. Duruşmada ise bu ifadesinin tazyikle elde edildiğini iddia ederek reddetmiştir.

FAİK ŞEKEROĞLU HAMDİ'yi Taşkızaktan tanıdığını, RECEP ile nerede tanıştığını hatırlıyamadığını, bir gözü kör olan bu çocuğun kendisine işçinin patronlar taraflarından istismar edildiğini,

haklarının yenildiğini, işçilerin teşkilatlanması lâzım geldiğini söylemiş olduğunu, kendisine Görüşler, Mauçetung, Yoldaşlar Stalin'in 70. yaş dönümü, Mustafa Suphi olayı, İngiliz-Amerikan tezadı gibi parti neşriyatını vermiş, okumuş olduğunu, (Dosya 13, sahife 216, 217) kendi hücresinin dağılmasından sonra HAMDİ'yi RECEP'e tanıttığını, bu defa da birlikte hücre kurduklarını, RECEP vasıtasiyle KEMAL ERGİN ile tanıştığını, aidatları RECEP YELKENKAYA'ya verdiğini ifade etmiştir.

Bu ifadelerden RECEP YELKENKAYA'nın KEMAL ERGİN tarafından temin edildiği, partiye girdikten sonra da FAİK ŞEKEROĞLU'nun RECEP YELKENKAYA'ya bağlandığı, RECEP YELKENKAYA'nın KEMAL ERGİN'in getirdiği neşriyatı FAİK ŞEKEROĞLU'na da okuttuğu, FAİK ŞEKEROĞLU'nun hücresinden topladığı aidatını aldığı ve KAZIM YELKENKAYA ile tek olarak meşgul olduğu, KAZIM YELKENKAYA'dan parti nef'ine para temin ettiği anlaşılmış ve yine KAZIM YELKENKAYA ve FAİK ŞEKEROĞLU'na ait karar kısımlarında da izah edildiği üzere KAZIM YELKENKAYA ile FAİK ŞEKEROĞLU'nun parti teması bakımından birbirlerini tanımadıkları adı geçenlerin beyanlarından anlaşıldığı cihetle RECEP YELKENKAYA'nın bu temas sonunda FAİK ve KAZIM YELKENKAYA'dan müteşekkil hücre kurmadığı anlaşılmış ve fakat bilhassa FAİK ŞEKEROĞLU ile sıkı surette parti temasında bulunduğu neticesine varılmıştır. Ancak; KEMAL ERGİN tarafından kurulduğu ifade edilen İstanbul mıntıka komitesine RECEP YELKENKAYA'nın dahil olduğunu anlatır bir beyana, diğer ifadeler arasında raslanılamadığı cihetle HAYATİ SENCAR ve ŞEVKİ AKŞİT'e ait karar kısımlarında da belirtildiği üzere KEMAL ERGİN İstanbul'dan ayrılmadan önce ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde RECEP YELKENKAYA ve HAYATİ SENCAR'ın da iştirakiyle kurulmuş bir komitenin mevcudiyetine kanaat getirilememiş ve bu noktaya matuf iddia sabit görülmemiştir.

FAİK ŞEKEROĞLU hücresinden 1951 yılı ocak ayında VAHE DOĞRAMACIYAN'ın ayrılması üzerine RECEP YELKENKAYA'nın FAİK ve HAMDİ şeklinde kalan hücreyi tamamladığı iddiasını; FAİK ŞEKEROĞLU tahkikatta (Dosya 13, sahife 217) tamamen teyit etmiş, RECEP YELKENKAYA ise bu hücreyi teşkil gayesiyle buluşmuş iseler de resim çekilme hadisesi sebebiyle kuşkulanarak FAİK ŞEKEROĞLU ayrıldığından hücrenin teşekkül edemediğini ifade etmesi, HAMDİ'nin ifadesinin temin edilememesi karşısında bu hücrenin teşekkül etmediği ve binnetice RECEP YELKENKAYA'nın FAİK ŞEKEROĞLU sekreterliğindeki hücreye girmediği kabul edilse dahi, mevcut beyanlar ve hele HAMDİ'nin mevhum bir şahıs olmadığını adı geçenlerin duruşmada da kabul etmiş olmaları karşısında hareketi bir parti temas ve faaliyeti cümlesinden olarak kabul edilmiştir.

Maznun RECEP YELKENKAYA'nın sendika komitesine katıldığı ise; İBRAHİM ATILAL ve BİLAL ŞEN'in (Dosya 13, sahife 230, 231) sendika komitesini kurmak için TEVFİK DİLMEN'in, İBRAHİM ATILAL'ı temin edip edemiyeceğini sorması üzerine kendisinin sendikalar birliğinden tanıdığı ve RECEP AKESİ'den de ismini mütaaddit defalar duyduğu İBRAHİM ATILAL'a giderek RECEP AKESİ'nin arkadaşı olduğunu söyleyip itimadını kazandıktan sonra teklifini yapmış ve İBRAHİM ATILAL'ın sendika komitesini teşkili kabul etmiş olduğunu, üçüncü şahsı TEVFİK DİLMEN'in temin ettiğini ve kendisine REFİK adı altında (RECEP YELKENKAYA'yı takdim edip gittiğini, bilahare ÜÇLÜ olarak toplanmağa başladıklarını, komitenin sekreterinin kendisi olduğunu. İBRAHİM ATILAL'ın da RECEP YELKENKAYA'yı (REFİK7 olarak tanıdığını, bu komitede işçilere sağlanabilecek menfaatlerin neler oldukları hususunu görüştüklerini, grev ve lokavt hakkındaki tasarıya verilecek cevabı ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'la hazırlamış ve ZİLELİ HALİL'e gösterip muvafakatini aldıktan sona komitede münakaşa etmiş ve bilahara İBRAHİM ATILAL'a vermiş olduğunu, onun da bunu tütüncüler sendikası idare heyetine verip tasvip ettirmeğe çalıştığını, ayrıca tütün işçileri sendikası kongresi münasebetiyle bir beyannameyi kaleme alıp İBRAHİM ATILAL'a müsvette halinde verdiğini, birlikte de müzakere ettiklerini söylemesi, TEVFİK DİLMEN'in gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada sendika komitesinin 1951 yılı martında RECEP AKESİ'nin ayrılmasından sonra inhilal etmesi üzerine BİLAL ŞEN'in sekreterliğinde İBRAHİM ATILAL ve RECEP YELKENKAYA'dan mürekkep olarak teşkil edildiğini (Sahife 50), sendikanın grev kanunu üzerinde tenkidi mahiyette bir yazıyı hazırladığını, bu yazının İBRAHİM ATILAL eliyle ve onun sendika idare heyetinde olmasından faydalanılarak Vekâlete gönderildiğini, aynı komitenin iş kanunu üzerinde de çalışmalar yaptığını ve işçi haklarının korunması mevzuunda bir beyanname hazırladığını ifade etmesi ve ENVER GÖKÇE'nin de (Dosya 15, sahife 506, 517) tahkikatta bu beyanları teyit eder mahiyette ifade vermesi karşısında ve İBRAHİM ATILAL'ın tevilli ikrarda bulunduğu görüldüğünden mezkûr sendika komitesinin kurulduğuna, faaliyet gösterdiğine, RECEP YELKENKAYA'nın da katılmış olduğuna ve maznunun duruşmada ve muvacehelerde inkâra saptığına kanaat getirilmiştir.

TEVFİK DİLMEN vilayet komitesi sekreteri bulunduğu sırada bu komiteye RECEP YELKEN-

KAYA'nın yedek olarak verildiği iddiasını, RECEP YELKENKAYA'ya tahkikatta teyit eden bir beyanda bulunmadığı gibi, duruşmada da reddetmiştir. ŞEVKİ AKŞİT'in ifadeleri arasında da bu iddiayı teyit eden bir beyana raslanılamamıştır. TEVFİK DİLMEN ise tahkikatta ve duruşmada (Sahife 41) vilâyet komitesinin kendi sekreterliğinde ENVER GÖKÇE ve ŞEVKİ AKŞİT'ten müteşekkil olarak kurulu bulunduğu sırada ŞEVKİ AKŞİT'in (14 Nisan 1951 tarihinde) tevkif edilmesi üzerine RECEP YELKENKAYA'nın vilayet komitesine alındığını ve 1951 yılı yazına kadar bu komitede kaldığını söylemiştir.

ENVER GÖKÇE de İstanbul vilâyet komitesinin TEVFİK DİLMEN sekreterliğinde kendisi ŞEVKİ AKŞİT ve RECEP YELKENKAYA'dan müteşekkil olduğunu (Dosya 15, sahife 506) söylemiş, sahife 704'deki ifadesinde ise ŞEVKİ AKŞİT'in tevkifinden sonra vilâyet komitesinde RECEP YELKENKAYA ile DİLMEN'in yalnız kaldıklarını, kendisinin sonradan iltihakı ile ÜÇLÜ olarak kurulduğunu, ŞEVKİ AKŞİT'in iki ay kadar sonra tahliye edilmesi üzerine yeniden vilayet komitesine dahil olduğunu ifade etmiştir.

Maznunların ifadeleri arasındaki mübayenet sebebiyle 4 Şubat 1954 tarihli celsede muvacehleri yapılmış ise de; DİLMEN'in komitenin teşekkül ettiğini ifade etmesine mukabil dier maznunlar aksini beyanda israr ettiklerinden telif imkânı hasıl olmamıştır. Bu durum karşısında RECEP YELKENKAYA'nın vilayet komitesine yedek üye olarak verildiğine tam bir kanaat hasıl edilememiştir. Mevcut beyanlardan çıkan mâna ENVER GÖKÇE'nin ifadelerinde bu durumu yani vilayet komitesinin DİLMEN, AKŞİT ve kendisinden müteşekkil olarak belirttiğidir.

Maznunun MUZAFFER EREN ve OĞUZ EREN'le de parti teması yaptığı adı geçenlerin (Dosya 14, sahife 446, 471) de mevcut ifadelerinden anlaşılmıştır.

Maznunun iş yerinde ve üzerinde yapılan aramada; tetkik edilmek üzere el konulan yazılı belgeler arasında suçla ilgili bir hususun mevcut olmadığı (Dosya 5, sıra 23, 24) te mevcut 4 Ocak 1952 tarihli zabıt varakaları ile yasak kitaplar listesi muhtevasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında duruşmada olduğu gibi müsnet suçu ve parti faaliyeti iddiasını reddederek kendisi aleyhindeki iddiaların ilk tahkikattaki beyanlara dayandığını, bunların ise duruşmada reddedildiklerini, hukuki kıymetleri olmadığını, DİLMEN'in 7. fıkradan faydalanmak düşüncesiyle hareket ettiğini, ifadeler arasındaki mübayenetlerin telif edilemediğni, aleyhinde maddi delil ikame edilmemiş ve beyanların şahadetle de tevsik edilememiş olduğunu, 5 Nisan 1950 tarihinden 11 Kasım 1950 tarihine kadar askerde kaldığını, sendika komitesinin nihayet bir hücre olduğunu, bu komiteye bağlı hücrelerin bulunduğu veya aidat topladığı vesair surette faaliyette bulunduğu tesbit edilemediğine göre, aleyhinde delil bulunmaması nazara alınarak beraat kararı verilmesini istemiştir.

Yukarda belirtilen beyanlarda edinilen kanaate ve sureti kabule göre, RECEP YELKENKAYA'nın müdafaası yerinde görülmemiş, gizli komünist cemiyete girdiğine, aidat verip aldığına, neşriyat okuyup okuttuğuna, komite faaliyetine katıldığına, FAİK ŞEKEROĞLU'nun maznuna bağlandığına ve bu gibi hareketleri yapmış olmak itibariyle fiilinde birinci kısımda belirtildiği üzere sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğuna ve suçluluğuna kanaat getirildiği cihetle, hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince ve parti içerisinde göstermiş olduğu faaliyet derecesi nazara alınarak takdiren ve teştiden ALTI SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine aynı kanunun 173. maddesine göre İKİ SENE Niksar'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31, madde uyarınca âmme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanunu uyarınca 200 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

İBRAHİM ATILAL:

28 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilmiş olup mevkufen muhakemesine devam olunan İBRAHİM ATILAL; gizli komünist partisine (Cemiyetine) girmek ve parti içerisinde komite faaliyetine katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 14, sahife 342-345) BİLAL ŞEN'in daveti ile ve 1951 yılı içerisnde gizli komünist partisine girdiğini, Dolmabahçe civarındaki buluşmalarında BİLAL ŞEN'in bir arkadaş tanıtacağından bahsetmiş, bilahare Taksim Belediye bahçesi arkasındaku buluşmalarında (REFİK) adı altında RECEP YELKENKAYA'yı tanıtmış olduğunu, bundan sonra ÜÇLÜ olarak çalışmıya başladıklarını ve aralarında sendika komitesini teşkil ettiklerini, bu komite-

nin toplantısında sendikanın komünist partisi isteklerine göre faaliyetinin tanzimi işini görüştüklerini, ayrıca ameleye grev hakkının tanınması, asgari yevmiye haddi devamlı iş temini ve iş kanunun değişmesi mevzuunu konuştuklarını, tütün işçileri sendikasında idare heyetine seçileceklerin komünist partisi elemanlarından olmasına gayret gösterdiğini, tütün işçileri sendikasında idare heyetini yedi kişinin teşkil ettiğini, bunların SALİH BAŞDURUK, YAŞAR ÖZŞANSAL, CEMİL ETİNGÜN, FAHRETTİN SEZERER, BAYRAM ÇOKGEÇİM, ALİ GENÇ olduklarını; HÜSEYİN İZAKSEL ve HÜSEYİN PEKHAMARAT'ın tütün işçileri sendikası haysiyet divanına seçildiklerini, BİLAL ŞEN'in kendisinden sendikaya gelen yazıları vermesi ve hazırlıyacakları cevapları icabeden yerlere göndermesini istediğini, BİLAL'ın neşriyat getirmediğini, BİLAL'e grev hakkı ve lokavt hakkındaki yazıyı verdiğini, cevabı da BİLAL'in getirdiğini söylemiş ve duruşmada ise bu ifadesini reddederek tevkifi tarihine kadar komünist partisi adını işitmediğini, BİLAL ŞEN'i Emekçi ve Köylü Sosyalist Partisi zamanında tanıdığını, o zaman bu partinin İzzettin hanında olduğunu, kendisinin de o tarihte işçi sendikaları kurucularından bulunduğunu ve sendikanın da aynı handa çalıştığını, bu sebeple tanımış olduğunu, bilahare bir gün BİLAL'e vilayet civarında rastladığını, elinde grev ve lokavt tasarısı bulunduğunu, bu tasarının fikirlerini bildirmeleri için vekaletten gönderilmiş olduğu, bu avukattan danışmak istemiş ise de; istenilen parayı temin edememiş olduğunu, BİLAL'in sorması üzerine durumu anlatıp yardımını istediğini ve BİLAL'in kabul etmesi üzerine tasarıyı ona vermiş ve kararlaştırdıkları üzere 15 gün sonra Eminönü Halkevi önünde cevabı almış olduğunu, bilahare de bu cevabın işçi sendikası kanalı ile Vekâlete gönderildiğini, fakat BİLAL'in partiye davet etmemiş olduğunu, RECEP YELKENKAYA'yı tanımadığını, ENVER GÖKÇE'yi Ortaköy'de işçi kahvesinde SEYİT ATILAL yanında görerek tanıdığını, YAŞAR BEYAZTEKE'nin çocukluk arkadaşı olduğunu, aralarında parti faaliyeti bulunmadığını söylemiştir (Sahife 137, 138).

Duruşmada parti faaliyetini külliyen reddetmiş olan BİLAL ŞEN ilk tahkikatta (Dosya 13, sahife 230, 231) TEVFİK DİLMEN'in sendika komitesi kurmak için İBRAHİM ATILAL'ı temin edip edemiyeceğini sorduğunu, kendisinin Sendikalar Birliğinden şahsen tanıdığı ve RECEP AKESİ'den de ismini defalarca duyduğu için İBRAHİM ATILAL'a giderek RECEP AKESİ'nin arkadaşı olduğunu söyleyip itimadını kazandıktan sonra teklifini yapmış ve İBRAHİM ATILAL'ın sendika komitesini teşkili kabul etmiş olduğunu, üçüncü şahsı TEVFİK DİLMEN'in temin ettiğini ve bu şahsı (REFİK) adiyle takdim ettiğini ve gittiğini, bilahare ÜÇLÜ olarak toplanmıya başladıklarını, komitenin sekreterinin kendisi olduğunu, İBRAHİM ATILAL'ın da RECEP YELKENKAYA'yı (REFİK) adiyle tanıdığını, bu komitede işçilere sağlanacak menfaatlerin neler olacağı hususunu görüştüklerini, grev ve lokavt hakkındaki tasarıya verilecek cevabı ŞAHAMETTİN BAKIRSAN ile hazırlamış ve HALİL YALÇINKAYA (Zileli Halil) göstermiş, onun da tasvibini aldıktan sonra sendika komitesinde müzakere etmiş ve sonra İBRAHİM ATILAL'a vermiş, onun da bunu idare heyetine sunup tasvipettirmeğe çalıştığını ayrıca tütün işçileri sendikası kongresi münasebetiyle bir beyannameyi kaleme alıp İBRAHİM ATILAL'a müsvette halinde verdiğini, birlikte de müzakere ettiklerini söylemiştir.

RECEP YELKENKAYA tahkikatta (Dosya 13, sahife 247, 248) BİLAL ŞEN gibi anlatarak komitenin teşekkül ettiğini, kendisinin yazılan yazılarla alakası olmadığını, esasen bu yazıları hazırlıyacak kabiliyette bulunmadığını, ancak İBRAHİM ATİLAL'ın evinde yaptıkları toplantılarda tütün işçileri sendikası kongresi münasebetiyle yazılacak beyannameyi görüştüklerini, komitede bulunmak sıfatiyle işçi hakları ve Gece Postası gazetelerini, grev kanununu okuduğunu, komitede münakaşasını yaptıklarını, bu komitede kendisinin sekreter olmadığını, ancak TEVFİK DİLMEN'le temasının devam ettiğini, yazıları kaleme alanları bilmediğini söylemiştir. Duruşmada ise bu ifadesini reddetmiştir.

TEVFİK DİLMEN gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada (Dosya 13, sahife 244), (Duruşma zaptı sahife 50) sendika komitesinin RECEP AKESİ'nin ayrılmasından sonra 1951 yılı martında dağılması üzerine bu komitenin BİLAL ŞEN sekreterliğinde İBRAHİM ATİLAL ve RECEP YELKENKAYA'dan müteşekkil olarak kurulduğunu, sendikanın grev kanunu üzerinde çalıştığını ve tenkidi mahiyette bir yazıyı hazırladığını, bu yazının İBRAHİM ATİLAL'ın işçi sendikası içerisinde bulunmasından faydalanılarak Vekâlete gönderildiğini, aynı komitenin iş kanunu üzerinde de çalışmalar yaptığını ve işçi haklarının korunması mevzuunda bir beyanname hazırladığını, kendisi bu malumatı RECEP YELKENKAYA kanalı ile edindiğini söylemiştir.

ENVER GÖKÇE'nin (Dosya 15, sahife 507) de mevcut ifadesiyle bu beyanlar tamamen teyit edilmiştir. Bu durum karşısında İBRAHİM ATİLAL'ın gizli komünist cemiyete ve onun sendika mevzuundaki faaliyetine, sendika komitesine girmek suretiyle katıldığına tamamen kanaat getirilmiş ve maznunların duruşmada ve muvacehelerde inkârda ısrar ettikleri neticesine varılmıştır. DİLMEN'in ise, adı geçen maznunlara iftirada bulunmasını icap ettirecek bir sebep te görülememiştir.

Komitenin hazırladığı beyanname (Dosya 11, sıra 114) de mevcuttur. ENVER GÖKÇE sekreterliğinde YAŞAR BEYAZTEKE'nin iştirakiyle kurulmuş olan hücreye İBRAHİM ATILAL'ın girmiş olduğu da ENVER GÖKÇE ve YAŞAR BEYAZTEKE'ya ait karar kısımlarında izah edildiği üzere YAŞAR BEYAZTEKE'nin (Dosya 14, sahife 424) ve ENVER GÖKÇE'nin (Dosya 13, sahife 130, dosya 15, sahife 508) de mevcut açık beyanlarından ve ENVER GÖKÇE'nin duruşmada (Sahife 81) adı geçenlere okumaları için neşriyat vermedim, yalnız bu şahıslara T.K.P. teşkilât prensiplerini şahsen okudum şeklindeki beyanından anlaşılmış ve ENVER GÖKÇE kısmında izah edildiği üzere bilahare AHMET ARİF ÜNAL'ın izahı üzerine ENVER GÖKÇE'nin bu ifadesinden de rücu ettiği neticesine varılmıştır.

Maznunun evinde 28 Ocak 1952 tarihinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadı (Dosya 5, sıra 55) de mevcut zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında parti faaliyetiyle ilgili bir hareketi olmadığını, işçi hukukunun korunması için sendikalar kurulması lüzumuna kani bulunduğunu ve bu yolda faaliyet gösterdiğini, BİLAL ŞEN yardımı ile grev ve lokavt tasarısına verilecek cevabı temin ettiğini ve bunun Vekâlete gönderildiğini, ancak hadiseye siyasi mahiyet verilmek istenildiğini tahkikattaki ifadelerinin cebirle elde edildiğini, TEVFİK DİLMEN'in de duruşmada tahkikattaki ifadelerini teyit etmek zorunda kaldığını, sendika komitesinin bir istişare organı olduğunu, DİLMEN'in söylediğini, bu hususun iddianamede de belirtildiğini, bu komitenin teşekkülünün kabul şekline göre partisizlerin de komiteye girebileceklerini, ENVER GÖKÇE hücresine katılmadığını, mesleki bir teşekkül olan sendika komitesine girmesinin suç teşkil etmiyeceğinin nazara alınarak beraatine ve tahliyesine karar verilmesini istemiştir.

Her ne kadar YAŞAR ÖZŞANSAL (Sahife 636) ENVER GÖKÇE'nin İBRAHİM ATILAL'a gönderdiği randevuyu menfi cevaplandırdığını söylemiş ise de randevuya gelecek diğer şahsın kim olduğunu bilmediğini belirttiği gibi, bilahare cereyan eden hadiseler muvacehesinde mücerret bu hareket maznunun suçsuzluğunu ispata yeter görülmemiştir.

Maznunun bu müdafaası yukarda belirtilen beyanlara ve varılan kanaat ve sureti kabule göre, yerinde görülmemiş ve şekli bir suç olan bu fiilde, komite faaliyetine katılmakla suçun tekemmül ettiği neticesine varılmış ve madde unsurları birinci kısımda izah olunmuş bulunduğu cihetle ve partiye girdiğine, aidat verdiğine, sendika komitesi faaliyetine katıldığına ve komünist partisi görüşünü aksettiren grev ve lokavt tasarısı hakkındaki yazıyı sendika komitesi kanalı ile Vekâlete gönderttiğine partisiz bir şahsın gizli çalışan T.K.P. içerisinde bu şekilde faaliyet göstermesine imkân olmadığına ve binnetice komünist partisinin gayelerine ulaşmasına hizmet ettiğine ve suçluluğuna kanaat getirildiğinden hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY müddetle Şarkışla'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. maddeye göre mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesi uyarınca makhûmiyetinden sayılmasına, tahliye talebinin reddi ile mevkufiyet halinin devamına;

RECEP AKESİ:

31 Mart 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam edilen RECEP AKESİ gizli komünist partisine girmek, parti faaliyetine, bu meyanda hücre ve komiteye katılmak iddiaları ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikatta yapılan sorgusunda (Dosya 15, sahife 593, 595) 1949 yılı kasım ayında ceza evinden çıktıktan sonra BİLAL ŞEN ile DÜNDAR BAŞTİMAR'a tesadüf ettiğni kendilerine bir parti faliyetinin mevcudiyetinden bahsettiğini, faaliyete dahil olmalarını teklif edince kabul ettiklerini ve aradan iki ay daha geçtikten sonra bir gün Gülhane parkında ŞEVKİ AKŞİT, BİLAL ŞEN ve kendisinin buluştuklarını, burada ŞEVKİ'nin sekreterliğinde hücre kurduklarını, FERİT TEKSOY'u hatırlıyamadığını, ŞEVKİ'nin neşriyat olmadığını söylediğini, bu sırada iki ay kadar çalıştıklarını, sonra 1950 yılı yazında ŞEVKİ'nin kendisine HAYATİ SENCAR'ı da getirmiş, bu defa yine ÜÇLÜ olarak hücre kurmuş ve bu hücrenin İstanbul mıntıka komitesini teşkil etmiş olduğunu, bir buçuk ay kadar faaliyet gösterdiklerini, bu sırada İngiliz-Amerikan tezadı adlı bülteni okuduğunu, bilahare kendi sekreterliğinde sendika komitesi kurulması kararlaştırılınca, BİLAL ŞEN, ŞAHAMETTİN BAKİRSAN, HAYTİ SENCAR'ın buraya dahil olduklarını, burada bir sendika gazetesi çıkarmayı

düşünmüş, iş kanunu üzerinde incelemeler yapmış ve lehte olan olmıyan kelimeleri inceleyerek aleyhte olanların kaldırılmasını istiyen bir yazıyı hazırlamış, HAYATİ SENCAR da İşçi Sigortalarında çalıştığı için ondan faydalanarak işçi sigortası mvzuunu da ele aldıklarını, kendisi Emekçi Köylü Sosyalist Partisinde iken de sendikaların defterlerini tuttuğundan işçilerin kendisini tanıdıklarını düşünerek sendikaların yardımı ile legal sahaya sendika gazetesini çıkarmayı düşünümüş iseler de, bunu münakaşa etmediklerini, sendika komitesine BİLAL ŞEN'in getirdiği bir yazı yüzünden aralarında çıkan ihtilaf sonunda bu komiteden ayrılmış, bundan sonra ŞEVKİ AKŞİT'le de temasını kesmiş olduğunu, ihtilaf tarihinin 1950 yılı kasımına rastladığını, BİLAL ŞEN'den bir lira aidat aldığını, kendi aidatiyle ŞEVKİ AKŞİT'e verdiğini, HAYİT SENCAR'dan aidatını kendisinin almadığını belirttiği tarihten sonra parti faaliyetinde bulunmadığını söylemiş, olmasına mukabil duruşmada (Sahife 263) ŞEVKİ AKŞİT'i şahsen tanıdığını, FERİT TESOY'un mektep arkadaşı olduğunu, BİLAL ŞEN'i İleri Gençler Birliği davası sırasında tanıdığını, ŞAHAMET'le beraber mevkuf kaldıktan sonra tahliye edilince DÜNDAR BAŞTİMAR'a rastlamışsa da, partiden bahsetmediğini, hücre ve komitelere katılmadığını beyan etmiştir.

Maznunun ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğindeki hücreye katıldığını ifade eden beyanı, FERİT TEKSOY ve ŞEVKİ AKŞİT taraflarından tahkikatta teyit edilmediği gibi duruşmada da adı geçen maznunlar bu hücreyi külliyen inkârları arasında reddetmişlerdir.

BİLAL ŞEN ise (Dosya 13, sahife 227) FERİT TEKSOY'u cezaevinden çıktıktan sonra RECEP AKESİ'ye bir randevu bildirmesi ve kendisine de RECEP AKESİ'nin söylemesi üzerine Gülhane parkında ŞEVKİ AKŞİT'in de iştirakiyle toplandıklarında, ŞEVKİ AKŞİT'in "Siz partiye alındınız, kabul ediyor musunuz?" dediğini, kendilerinin de kabul ettiklerini, bunun üzerine ŞEVKİ'nin bir hücre olarak beraber çalışacaklarını, kendisinin sekreter olacağını söylediğini, Yenikapı'da buluşmayı kararlaştırıp ayrıldıklarını, bu buluşmaya FERİT TEKSOY'un gelmediğini, hücrenin ÜÇLÜ olarak kurulduğunu bir kaç buluşma yaptıklarını söylemiş, duruşmada reddetmiştir.

Bu beyanlardan ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde BİLAL ŞEN ve RECEP AKESİ'nin iştirakleriyle hücrenin kurulmuş olduğu anlaşılmış ve kanaatte getirilmiştir. Maznunların duruşmadaki inkârı ise diğer bütün hususatı olduğu gibi bu hususu da redde ısrar ettiklerini ve bu suretle iddiaları mesnetsiz bırakmağa gayret gösterdiklerini anlatmıştır.

İddianameye göre RECEP AKESİ evvela BİLAL ŞEN sekreterliğinde ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'ın da iştirakiyle kurulan hücreye katılmıştır. Halbuki, RECEP AKESİ ifadesinde bu hücreden bahsetmiyerek sendika komitesini faaliyetini belirtmiştir. Hücreliler ve sendika komitesini teşkil edenler aynı şahıslar iseler de, bunlar ayrı ayrı faaliyet olarak gösterildiğinden evvela bu nokta üzerinde durulmuş BİLAL ŞEN'in (dosya 13, sahife 228) "Ben sekreter olmak üzere RECEP AKESİ ve ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'dan müteşekkil bir hücre kurduk, bu hücrenin bir de sendika komitesi cephesi vardı. Hususi olarak biz işçi mevzuatını tetkik ve fikirlerimizi hazırlıyorduk. Bunu yazılı olarak veriyorduk. Recep akesi Yüksek Ticaret Mektebi mezunu idi. O bu sendika komitesinin sekreteri idi" şeklinde izah ettiği ve bilahare bu sendika komitesine takviyeci olarak da HAYATİ SENCAR'ın verildiğini, bu sebeple de HAYATİ'nin parti hücresiyle alakası olmadığını belirttiği görülmüştür. HAYATİ SENCAR (Dosya 14, sahife 408) BİLAL ŞEN'i İktisat Fakültesi'nden tanıdığını, BİLAL'in sendikalar mevzuunda çalıştığını ve kendisinden sigorta mevzuunda yardım etmesini istediğini, bir kaç defa BİLAL ŞEN ile bu mevzuda konuştuklarını söylemiş, faaliyeti ve diğer hususları reddetmiştir.

ŞAHAMETTİN BAKIRSAN ise; partiye alınış şeklini BİLAL'in ifade ettiği şekilde belirterek partiye girdikten sonra RECEP AKESİ, BİLAL ŞEN ve kendisinin bir sendika komitesi kurduklarını (Dosya 14, sahife 273) bu komitenin bir parti hücresi cephesi olduğunu bilmediğini; çünkü konuşmaların daima sendika mevzuu üzerinde cereyan ettiğini, komitede iş kanununun tenkidi mahiyetinde bir yazının hazırlandığını, sigortalar bahsinde de uzunca boylu, sarışın birisinin yardım ettiğini, fakat ismini bilmediğini, keza komitede sekreterin kim olduğundan malumatı olmadığını komitede hazırlanan yazılar RECEP AKESİ'ye verildiğini söylemiş, duruşmada diğer maznunlar gibi ifadesini reddetmiştir.

Bu beyanlardan RECEP AKESİ, BİLAL ŞEN ve ŞEHAMETTİN BAKIRSAN'dan müteşekkil olan semt komitesinin kurulmuş ve faaliyet göstermiş olduğuna, BİLAL ŞEN'in beyanına ve ŞAHAMETTİN'in sekreter kelimesini söylememekle beraber hazırlanan yazıların RECEP AKESİ'ye verildiğini ifade etmesine nazaran bu komiteye RECEP AKESİ'nin ikrar ettiği üzere sekreterlik ettiğine, ihtisasına binaen HAYATİ SENCAR'dan faydalanıldığına kanaat getirilmiştir. Bu şahıslardan müteşekkil sendika komitesinin ayrıca bir parti hücresi cephesi olduğu iddiası ve bunu belirten BİLAL ŞEN'in ifadesi diğer bir beyanla teyit edilmediğinden sabit görülmemiştir. TEVFİK DİLMEN'in duruşmada

(Sahife 50) 1950 yılında RECEP AKESİ sekreterliğinde ŞAHAMETTİN BAKİRSAN ve BİLAL ŞEN'den müteşekkil bir sendika komitesi teşkil edildiğini, bu komitenin iş kanununun üyeleri arasında ihtilaf çıkması yüzünden ve tahminen 1951 yılı ocağında RECEP AKESİ'nin ayrıldığını, RECEP AKESİ'nin ayrılmasından evvel hem ihtilaf sebebiyle ve hem de sigorta mevzuu ile ilgili kısımlar üzerinde çalışmak için HAYATİ SENCAR'ın komiteye yardımcı olarak verildiğini, fakat bunun da fayda vermediğini ve 1951 yılı martında komitenin dağıldığını ifade etmesi de yukarda varıldığı belirtilen kanaatin tahassülünün diğer bir âmili olmuştur.

İddianamenin ŞEVKİ AKŞİT'e ait olan kısmında KEMAL ERGİN'in (Dosya 17, sahife 1132) de mevcut ifadesine dayanılarak ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde HAYATİ SENCAR ve RECEP YELKENKAYA'dan müteşekkil olarak (KEMAL ERGİN İstanbul'dan ayrılmadan evvel) İstanbul mıntıka komitesinin kurulmuş olduğu ileri sürülmüş ise de, bu iddia KEMAL ERGİN'in beyanından başka bir beyan ve delil ile teyit edilmemiş olduğundan vârit görülmemiştir.

RECEP AKESİ'nin ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde HAYATİ SENCAR'ın da iştirakiyle kurulan İstanbul mıntıka komitesine katıldığı iddiasına gelince; RECEP AKESİ'nin tahkikattaki ikrarına mukabil ŞEVKİ AKŞİT ve HAYATİ SENCAR külli inkârları arasında bu komitenin teşekkülü iddiasını da reddetmişlerdir.

İstanbul vilayet komitesi sekreteri TEVFİK DİLMEN ise; (Sahife 41) 1950 yılı ağustosunda İstanbul mıntıka komitesinin ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde HAYATİ SENCAR ve RECEP AKESİ'den teşekkül etmiş olduğunu, RECEP AKESİ ayrılınca yerine RECEP YELKENKAYA'nın alındığını, 1951 yılı ocağından sonra RECEP AKESİ'nin hiç bir parti faaliyetinde bulunmadığını ifade etmiştir ki, bu noktanın yani faaliyete son verildiği belirtilen tarihin aynen ifade edilmesi de RECEP AKESİ'nin tahkikattaki beyanının uydurma olmadığını göstermiştir. Bu durum karşısında İstanbul mıntıka komitesinin de teşekkül ettiğine ve maznunların duruşmada inkâra saptıklarına ve bütün müvacehelerde inkârlarına devam ettiklerine kanaat getirilmiştir.

RECEP AKESİ'nin üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Dosya 5, sıra 133) te mevcut 31 Mart 1952 tarihli zabıt varakasından; aynı tarihte evinde yapılan aramada ise, komünizmi tedris eder mahiyette olan KARL MARX, DİALECTİQUE DE LA NATURE, FRİEDRİCH ENGLES ETUDES PHİLOSOFHİQUES, ve âşikâr solcu mahiyette olan ARAGON'un LE NOUVEAN CREVE COEUR, ARAGON'un LES COMMUNİSTES (1939), REVOLUTİON CONTREREVOLUTİON, ARAGON'un LES COMMUNİSTES (1940) MAİ, ARAGON'un LES COMMUNİSTES MAI-JUİN 1940 adlı kitapların bulunduğu (Dosya 5, sıra 132) de mevcut 31 Mart 1952 tarihli zabıt varakasından ve 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporu muhtevasından anlaşılmış ve bu da maznunun komünizmle olan yakın alakasını göstermiştir. RECEP AKESİ'nin 13 Nisan 1949 tarihinden 9 Kasım 1949 tarihine kadar komünizm lehinde faaliyette bulunduğu iddiasiyle mevkuf bulundurulduğu ve neticede beraatine karar verildiği ve bu kararın 9 Mart 1950 tarihinde tasdik edilmek suretiyle kesinleştiği (Duruşma dosya 6, sra E/68-10) da mevcut İstanbul 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 4 Ocak 1950 tarih 1950/1 karar sayılı ilâmından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; ilk tahkikat ifadeleri duruşmada da reddedildiğinden, DİLMEN 7. fıkradan faydalanmak kastiyle hareket ettiğinden itibar olunmamasını, hakkında; sevk ve idare edenler gibi ceza tayinine esas olarak sendika ve komite faaliyetine katılmasının gösterildiğini, halbuki DİLMEN ve GÖKÇE'nin ifadelerinden bunların istişare organları olduklarının meydana çıktığını, parti kademesi olmadığını, iddia makamının da sendika hücresi tabirini kullanmakla tezada düştüğünü, aynı hücrede bir taraftan üye diğer taraftan sekreter gibi gösterildiğini, bunun da iddianın çürüklüğünü meydana koyduğunu, kendisine bağlı şahıslar mevcut olmadığını, bu sebeple de idareci olarak tavsif edilemiyeceğinden ve suçu da sabit olmadığından beraatine karar verilmesini, aksi halde evvelki mevkufiyetiyle 1951 yılı ocak ayından sonra parti ile ilgili bir faaliyet göstermemiş olmasının nazara alınmasını ve takdiri tahfif sebebi olarak kabulünü istemiştir.

Maznunun suçlu olmadığı ve faaliyete katılmadığı noktalarını mâtuf müdafaası, aynı tarihler içerisinde hem komitede üye ve hem de diğer bir hücre veya komitede sekreter bulunmasına imkân olmadığını belirten müdafaası, bu şekildeki faaliyetin parti çalışmasına aykırı düşmediği, mümasil hücre ve komitelerin durumlarından ve faaliyeti açıklamış bulunan bütün maznunların ifadelerinden anlaşılmış ve yerinde görülmemiş olduğu gibi, diğer hususlardaki iddiaları da yukarda belirtilen beyanlardan edinilen kanaate ve varılan neticelere göre yerinde görülmemiş ve partiye DÜNDAR BAŞTİMAR vasıtasiyle girdiğine kanaat getirilememekle beraber, parti faaliyetine katıldığına, hücre ve komitelere dahil olduğuna, aidat verip aldığına ve bu fiilleri gizli olarak çalışan T.K.P. içerisinde partisiz bir şahsın yapmasına imkân görülmemesine ve binnetice komünist cemiyetin kısmen olsun müşterek gayeye yöneltilmesine, ve faaliyetinin kısmen olsun hali intizam içerisinde yü-

rütülmesine, aidatın tahsiline gayret gösterdiği sabit görüldüğü ve dolayısıyle fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcudiyeti anlaşıldığı cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince ve parti içerisinde göstermiş olduğu faaliyetin derecesi nazara alınarak takdiren ve teştiden ALTI SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre İKİ SENE müddetle Muş'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 1951 yılı ocağından sonra ayrılarak parti ile ilgili hiç bir faaliyet göstermemesi lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilerek muayyen cezanın T.C.K.nun 59. maddesine göre, altıda birinin tenzili ile BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, BİR SENE SEKİZ AY Muşta emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, yukarda adları belirtilen ve komünizmle ilgili görülen kitapların aynı kanunun 36. maddesi uyarınca müsaderesine, diğerlerinin maznuna iadesine, 31, maddeye tevfikan mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesine binaen 182 lira harç ödemesine, bu dava sebebiyle mevkuf kaldığı müddetle, beraat ettiği suçtan dolayı 13 Nisan 1949 tarihinden 9 Kasım 1949 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesi gereğince mahkûmiyetinden sayılmasına ve mevkufiyet halinin devamına;

ŞAHAMETTİN BAKIRSAN:

15 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesi devam olunan maznun, gizli komünist cemiyete girmek ve faaliyet göstererek hücre ve komiteye katılmak iddiaları ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun; ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 14, sahife 273) komünizm lehinde faaliyette bulunduğu için verilmiş olan mahkûmiyet kararı infaz edilip tahliye edildikten sonra BİLAL ŞEN'in ve RECEP AKESİ'nin teklifleri üzerine gizli komünist partisine girmediğini, bir müddet BİLAL ile çalıştıktan sonra BİLAL ŞEN; RECEP AKESİ ve kendisinden müteşekkil sendika komitesini teşkil ettiklerini, söylemedikleri için sekreterin kim olduğunu bilmediğini, bu hücrenin bir parti hücresi cephesi de olduğunu bilmediğini, çünkü komitede daima sendika mevzuu üzerinde görüşüldüğünü, komitenin iş kanunu üzerinde çalışıp tenkidi mahiyette bir yazı hazırladığını, komitede hazırlanan yazıların RECEP AKESİ'ye verildiğini, bu komiteye yardımcı olarak sarışın uzunca boylu birisi verilmişse de unutkan olduğundan adını hatırlıyamadığını, sendika komitesi dağıldıktan sonra YAKUP IRGAT ve AHMET ÖZDEMİR'in, BİLAL ŞEN'in tanıttığını, hücrelendiklerini, toplantılarını Horhor'da yaptıklarını, bu hücre faaliyetinin devamı sırasında BİLAL ŞEN sekreterliğinde kendisi ve MUSTAFA ARI-HAVİ'den müteşekkil olmak üzere bir semt komitesi teşkil ettiklerini, gazetelerden tahkikatın başladığını, öğrendikleri ve MUSTAFA ARHAVİ işinden geç çıktığı için fazla toplanamadıklarını, neşriyat olarak BİLAL ŞEN'in MAOÇETUNG'u getirdiğini, YAKUP ve AHMET ÖZDEMİR'den birer lira aidat aldığını kendi aidatiyle birlikte BİLAL ŞEN'e verdiğini söylemiş, duruşmada ise; bu ifadesini tazyikle elde ettiklerini ileri sürerek reddetmiş, hücre ve komiteye katılmadığını, aidat vermediğini, almadığını, neşriyat okumadığını, partiye girmediğini, HAYATİ SENCAR'ı tanımadığını, BİLAL ŞEN'i Terlikçi FERİT hadisesinde tanıdığını, beraber mevkuf kaldıklarını söylemiştir (Sahife 259).

Maznunun duruşmadaki bu inkârına rağmen gizli komünist cemiyete (Partisine) ilk tahkikat ifadesinde belirttiği şekilde girdiği, BİLAL ŞEN'in (Dosya 13, sahife 227) de mevcut olup ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'a (ŞAHAP) partiye girmesini teklif ettiğini, evvela reddettiğini, bilahare aradan bir buçuk ay kadar bir zaman geçince ve bu arada yine görüşmeler yaptıklarından teklifini kabul ettiğini belirten ifadesiyle ve TEVFİK DİLMEN'in ŞAHAMETTİN'in partili olduğunu söylemesiyle ve aşağıda izah olunacağı üzere gösterdiği faaliyetle sabit olmuş ve kanaat getirilmiştir.

İddianamede ileri sürüldüğü üzere ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'ın RECEP AKESİ sekreterliğinde kurulan sendika komitesine girdiği de, ikrarını teyit eden RECEP AKESİ'nin (Dosya 15, sahife 593) bu komitenin iddiaya uygun şekilde kurulmuş olduğunu, HAYATİ SENCAR'dan da İşçi Sigortaları mevzuunda faydalanıldığını, kendisi Emekçi ve Köylü Sosyalist Partisinde iken sendikaların defterlerini tuttuğundan işçilerin kendisini tanıdıklarını düşünerek sendikaların yardımı ile sendika gazetesini legal sahaya çıkarmayı düşündüklerini, fakat gazetenin finanse edilmediğini, BİLAL ŞEN'in komiteye getirdiği bir yazı sebebiyle aralarının açıldığını ve bunun neticesi olarak komiteden ayrıldığını, komitede iş kanununun tenkidi mahiyetinde bir yazının hazırlandığını söylemesi, BİLAL ŞEN'in (Dosya 13, sahife 228) bu beyanı teyit eden ifadesi (Bu komitede neden sekreterin RE-

CEP AKESİ olduğuna kanaat getirildiği, RECEP AKESİ'ye ait karar kısmında izah edilmiştir) TEVFİK DİLMEN'in tahkikatta ve duruşmada (Sahife 50) 1950 yılında adı geçenlerden müteşekkil olarak ve RECEP AKESİ sekreterliğinde sendika komitesinin teşkil edildiğini, bu komitenin iş kanununun antidemokratik hükümleri üzerinde çalıştığını, fakat bilahare komite üyeleri arasında ihtilaf çıkması üzerine RECEP AKESİ'nin 1951 yılı ocağında komiteden ayrıldığını, hem ihtilaf sebebiyle ve hem de sigorta mevzuundaki bilgisi yüzünden bununla ilgili kısımlar üzerinde çalışmak için HAYATİ SENCAR'ın komiteye yardımcı olarak verildiğini ve fakat 1951 yılı martında faaliyetin nihayet bulduğunu ifade etmiş olmasiyle sabit olmuş ve maznunun duruşmada ve muvacehede inkarda ısrar ettiğine kanaat getirilmiştir.

ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'ın parti faaliyeti içerisinde; BİLAL ŞEN vasıtasiyle tanıdığı AHMET ÖZDEMİR ve YAKUP IRGAT ile hücre teşkil ettiği hususu, ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'ın açık ikrarını teyit eden YAKUP IRGAT'ın (Dosya 14, sahife 291) BİLAL ŞEN'in artık ŞAHAMETTİN BAKIRSAN ile konuşmalarını söylemesi üzerine, ŞAHAMETTİN'le Horhor'da buluşmaya başladıklarını AHMET ÖZDEMİR'in de işi müsait oldukça buluşmalara geldiğini, iki buçuk lira aidat verdiğini belirten ifadesi, BİLAL ŞEN'in YAKUP IRGAT'ın ifadesini teyit eden ve aralarında parti teması mevcut olduğunu anlatan (Dosya 13, sahife 229) da mevcut beyanı, BİLAL ŞEN tarafından kendisinin bütün faaliyetini bildiği kabul edilen TEVFİK DİLMEN'in keza YAKUP IRGAT ve AHMET ÖZDEMİR'den müteşekkil bir hücresi olduğunu anlatan (Dosya 14, sahife 393) de mevcut beyanı karşısında AHMET ÖZDEMİR'in ve diğer hücrelilerin duruşmadaki inkarlarına rağmen sabit görülmüş ve teşekkülüne kanaat getirilmiştir.

Diğer taraftan ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'ın BİLAL ŞEN'e ve MUSTAFA ARHAVİ'ye ait karar kısımlarında belirtildiği üzere BİLAL ŞEN sekreterliğinde kurulan semt komitesine katıldığı da, açık ikrarını teyit eden BİLAL ŞEN'in, TEVKİF DİLMEN'e bağlı bulunduğu sırada ve 1951 yılı ağustosunda adı geçenlerden müteşekkil semt komitesinin kurulmuş olduğunu (Dosya 13, sahife 232) belirten beyanı, TEVFİK DİLMEN'in gerek tahkikatta (Dosya 14 sahife 393) ve gerekse duruşmada (Sahife 53) bu komitenin adı geçenlerden müteşekkil olarak kurulduğunu anlatan beyanı karşısında, duruşmadaki inkârlarına rağmen komitenin kurulduğu kanaat ve neticesine varılmıştır. Bu semt komitesinin hangi yerin adını taşıdığının meydana çıkarılamamış olması ise, komitenin kurulmamış olduğunu ispata yeter görülmemiştir. Heyetimizde hasıl olan kanaat maznunların duruşmada ağız birliği ederek inkârda ısrar ettikleridir. Müvacehelerde de aynı hal müşahede edilmiştir.

ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'ın MUSA EMRE ile de parti teması olduğu iddiası ilgililerin beyanları ile teyit edilmemiş olduğundan varit ve kabule değer görülmemiştir.

Maznunun aynı şekildeki isnatla 14 Mart 1949 tarihinde tevkif edildiği 4 Ocak 1950 tarihine kadar mevkuf kaldığı, bu tarihte komünizm lehinde propaganda yapmak suçunu işlediği sabit görülerek dokuz ay hapse mahkum edildiği ve bu kararın temyiz mahkemesinin 9 Mart 1950 tarih ve 1102/627 sayılı ilâmı ile tasdik edilmek suretiyle kesinleştiği (Duruşma dosya 6, sıra E/68-10) da mevcut İstanbul Birinci Ağır Ceza mahkemesinin 1950/1 karar sayılı ilâmından anlaşılmıştır.

Maznunun evinde ve üzerinde 15 Ocak 1952 tarihinde yapılan aramada (Dosya 5; sıra 34, 35) 22 Şubat 1983 gün ve 2/8235 sayılı kararname ile yasak edilen (Sınıf Kavgası), âşikâr olarak komünizmin propagandasını yapar mahiyette oldukları (Dernek dosyası VI, sıra 26/50) de mevcut 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan anlaşılan (İşçi sınıfı ihtilali, devlet ve ihtilâl) adlı kitapların elde edildiği anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında 4 Ocak 1950 tarihinde ceza evinden çıktıktan sonra Gizli komünist partisine girmediğini, bu iddia ile diğer isnatların tahkikattaki beyanlara dayandığını, bu beyanların duruşmada reddedilmiş ve tazyik ile elde edilmiş olduklarını ifade edildiğini DİLMEN'in beyanlarının işitmiye müstenit olduğunu kendi sekreterliğinde kurulduğu iddia olunan hücrenin teşekkülünü ifade eden beyan ve delil mevcut olmadığını, sendika komitesinin bir istişare organı olduğunu, DİLMEN'in söylediğini, aynı zamanda bu hücremidir, komitemidir anlaşılamadığını, T.K.P. teşkilât prensipleri karşısında semt komitesinin kademe olmadığını, faaliyetine dair bir şey söylenilemediğini, neşriyat okumadığını, sevk ve idare tabirinden neyin kastedildiğinin 3038 sayılı kanunun mucip sebepler mazbatasında belirtildiğini, 5844 sayılı kanunun da bunu anlattığını T..K.P. teşkilât prensiplerinin 6. ve 10. sahifelerinde dahi bu hususun anlatıldığını, maddenin tatbiki sırasında kast unsurunun gözetilmesi gerektiğini, komite üyeliğinin de sevk ve idareye girmiyeceğini, DİLMEN'in de bunu kabul ettiğini, kanunda yazılı cebir unsurunun fiilhal mevcut olan cebir ve şiddet olarak mütalâa edilmesi lâzım geldiğini, müsnet suçla ilgili bir faaliyetin mevcut olmadığı ifadelerle sabit bulunduğu cihetle beraatine karar verilmesini, mahkumiyeti cihetine gidildiği takdirde, evvelce beraat ettiği suçtan dolayı mevkuf kaldığı müddetin neticede dokuz ay hapse maküm olunmuş bu-

lunduğunun ve cezasının affa uğramış olmasının gözetilmesini ve mevkufiyetinin infaz tatbikatı sırasında nazara alınması için mahsubu hususunda karar verilmesini, aksi halde içtima hükümlerinin tatbikini istediğini beyan ve ifade etmiştir.

Maznunun T.C.K.nun 141. maddesinin kanuni unsurlarına matuf müdafaası birinci kısımda izah olunan sebepler ve madde anlayışı muvacehesinde vârit görülmediği gibi, yukarda belirtilen ifadelerden edinilen kanaata ve sureti kabule göre de partiye girmediği ve faaliyetine katılmadığı iddiası da yerinde görülmemiştir. Kast ise tezahürleriyle meydana çıkacağı ve maznunun kabul edilen fiilleri ile de kastı meydana çıkmış bulunduğu cihetle fiilinde kast-ı cürmi bulunmadığı yolundaki müdafaası ve ifadelerinin hakikate uymadığı, tazyikten mütevellik olduğu iddiaları; ifadelerin yektiğerini teyit eder mahiyette oluşları muvacehesinde vârit görülmemiştir. Kanunda cebir unsuru ile kastedilen mananın filhal mevcut olan cebir ve şiddet olmadığı da yine birinci kısımda etraflı olarak izah edilmiş bulunduğundan, bu noktaya mütaallik müdafaası ile komite üyeliği, hücre sekreterliğinin sevk ve idare unsuru içersine giremiyeceği iddiası vârit görülmemiştir. Şekli suç mahiyetini taşıyan fiil de ayrıca komitelerin ne gibi faaliyet göstermiş olduklarının ıspatına da lüzum olmadığından komitede ne gibi faaliyet gösterildiğinin belirtilmemiş olması sebebiyle suçun işlenilmiş sayılamıyacağı noktasındaki müdafaası da yerinde görülmemiştir.

Semt komitesinin, sendika komitesinin parti içersinde birer kademe oldukları ise aşikârdır. Bu husus BİLAL ŞEN'e ait karar kısmında da izah edildiği üzere T.K.P. teşkilât prensipleri içersinde mahalli teşkilatların parti direktiflerine aykırı olmamak üzere mahalli meseleler hakkında kararlar vermiye salahiyetli olduklarının mahalli organların parti sevk ve idaresinin en önemli halkalarını teşkil ettiklerinin, illerde, mıntıkalarda, bütün işleri idare etmiye yetkili bulunduğunun belirtilmesi karşısında Vilâyet komitelerinden itibaren aşağıya doğru teşkil edilen bütün komitelerin partinin gayesine varması yolunda sevk ve idareye, tanzime yetkili birer unsurlarını teşkil ettiklerinin anlaşılması ve sekreterlerin, partiye aktif üye yetiştirmekle mükellef hücrelerde sorumlu tutulmaları da derpiş edilmiş olması karşısında bu noktaya mâtuf müdafaası da varit görülmemiştir.

Maznunun Gizli komünist cemiyete (Partisine) girmesinden evvel hükme bağlanmış infazı bitmiş ve bilahara Af Kanunu'nun 2. ve 5. maddeleri muvacehesinde tamamı inmiş olan mahkumiyeti sırasında mevkuf kaldığı müddetin, fiillerin işlenildiği zaman bakımından tedahül mevcut olmadığı anlaşılması karşısında ve 6 Mart 1940 tarih 5 esas 68 karar sayılı tevhidi içtihatta beraat edenbir şahsın mevkufiyet müddetinin beraat kararının kesinleşmesinden evvel işlemiş olduğu diğer suç için verilen cezadan mahsup edilebileceği tasrih edilmiş bulunması sebebiyle yerinde görülmediği gibi, Af kanunu ile ortadan kalkmış olan bu mahkûmiyetinin T.C.K.nun 77. maddesine göre içtima ettirilmesine de imkân görülememiştir.

Bu durum karşısında maznun ŞAHAMETTİN BAKIRSA'nın müsnet suçu işlediğine kanâat getirildiğinden, hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi uyarınca BİR SENE SEKİZ AY Kızılcahamam'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. maddeye göre mahkumiyetine müsavi müddetle amme hizmetlerinden memnuiyetine, 36. maddeye tevfikan yukarda tadat edilen komünizmle ilgili ve yasak kitapların müsaderesine, diğerlerinin iadesine 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine binaen 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.Mh. Us. K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

HAYATİ SENCAR:

15 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilmiş olup mevkufen muhakemesine devam olunana maznun HAYATİ SENCAR gizli komünist cemiyete girmek ve faaliyet göstererek hücre ve komitelere katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında; T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda; müsnet parti faaliyeti iddiasını reddederek (Dosya 14, sahife 408, 465) BİLAL ŞEN'i İktisat Fakültesi'nden tanıdığını, BİLAL'in sendikalar mevzuunda çalıştığını ve kendisinden sigorta mevzuunda yardım etmesini istediğinin, bir kaç defa BİLAL ŞEN ile bu mevzuda konuştuklarını beyan etmiş, duruşmada da (Sahife 264) ŞEVKİ AKŞİT'i Ankara'da iken devam ettiği 15. yıl kahvesinden, HÜSAMETTİN DİNÇ'i Kızılırmak kıraathanesinde tanıdığını RECEP YELKENKAYA ile İHSAN HASIRCIYI tanımadığını, RECEP AKESİ ve BİLAL ŞEN'i İleri Gençler Birliği davası sırasında tanıdığını, 10 Nisan 1951'den 12 Haziran 1951 tarihine kadar mevkuf kaldığını, ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'ı ceza hukuku asistanı olarak tanıdığını, arala-

rında parti faaliyeti olmadığını, NECAT BEYGU ile de Fransızca ders vermesi sbebiyle tanıştığını ifade etmiştir.

Maznunun iddianamede zikredilen faaliyetine göre, İSMET GÜRCANLAR, HÜSAMETTİN DİNÇ, NECATİ BEYGU ile parti teması yaptığı hususu adı geçenlere ait beraat kararı kısmında etraflı olarak izah edildiği üzere varit görülmemiştir. Her ne kadar HAYATİ SENCER'in HÜSAMETTİN DİNÇ ve diğerleriyle bazı buluşmalar yaptığı bu cümleden olmak üzere birlikte Kadıköy'e ve Boğaz'a gittikleri sabit ise de; parti teması hususunda HÜSAMETTİN, NECATİ ve İSMET'in poliste vermiş oldukları ifadelerden gayrı bir beyana ve delile rastlanılamaması, TEVFİK DİLMEN'in (Dosya 13 sahife 172) bu hücre hakkında ŞEVKİ AKŞİT ile konuştuğunda ŞEVKİ AKŞİT'in bunun bir hücre münasebeti olmadığını aralarında bir tanışma olabileceğini söylemiş olduğunu ifade etmesi karşısında bu temasın parti temas ve faaliyeti cümlesinden olduğuna kanaat getirilememiştir.

RECEP AKESİ sekreterliğinde kurulduğu; adı geçene ait karar kısmında etraflı olarak izah edilen ve ŞAHAMETTİN BAKIRSAN ile BİLAL ŞEN'den teşekkül eden sendika komitesine, sigorta işlerindeki bilgisi sebebiyle ve aynı zamanda RECEP AKESİ ile olan anlaşmazlık yüzünden yardımcı olarak verildiği iddiası, maznunun inkarına rağmen ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'ın tahkikatta dosya (14 sahife 273) komitenin teşekkülünü sarahatle ifade eden ve fakat yardımcı şahsın ismini söylememekle beraber tarifini yapar mahiyette olan tevilli beyanı ile BİLAL ŞEN'in (Dosya 13 sahife 228) sendika komitesi teşekkül ettikten sonra takviyeci olarak HAYATİ SENCAR'ın verilmiş olduğunu belirten ifadesi, TEVFİK DİLMEN'in tahkikatta ve duruşmada vaki olup RECEP AKESİ sekreterliğinde BİLAL ŞEN, ŞAHAMETTİN BAKIRSAN'dan müteşekkil sendika komitesine bilahare ve ihtilaf sebebiyle ve aynı zamanda sigorta mevzuunda çalışmak üzere HAYATİ SENCAR'ın (1950) verildiğini ve fakat bunun da kâr etmediğini, evvela RECEP AKESİ'nin 1951 yılı ocağında komitesinin dağıldığını ifade eden açık beyanı karşısında tamamen varit görülmüş ve maznunların inkara saptıklarına ve bu sebeple de yapılan muvacehelerde inkâra devam ettiklerine kanaat getirilmiştir;

Diğer taraftan maznunun ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğindeki İstanbul mıntıka komitesine de katıldığı, maznunun ve ŞEVKİ AKŞİT'in inkarlarına rağmen RECEP AKESİN'in (dosya 15 sahife 593) 1950 yılı yazında ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde HAYATİ SENCAR'ın da iştirakiyle İstanbul mıntıka komitesini teşkil ettiklerini belirten açık ifadesi ve bu beyan teyit eden TEVFİK DİLMEN'in (Sahife 41) 1950 yılı ağustosunda İstanbul mıntıka komitesinin adı geçenlerden kurulmuş olduğunu ve RECEP AKESİ'nin 1951 yılı ocağında ayrılmasiyle nihayet bulduğunu belirten açık beyanı karşısında sabit görülmüştür; TEVFİK DİLMEN'in adı geçen maznunlarla arasında bu yolda hareket ve gereken beyanlarında samimi olduğunu göstermiş, ifadelerinin doğrulukları ise muhtelif beyan ve maddi delaille sabit olduğundan mahkemeye de tam bir kanaat gelmiştir.

Bu komitenin 1951 yılı martında RECEP AKESİ'nin ayrılması ile inhilali üzerine yerine RECEP YELKENKAYA'nın alınması suretiyle yeniden ihya edildiği de iddia edilmektedir. Gerek ŞEVKİ AKŞİT ve gerekse HAYATİ SENCAR bu komite iddiasını da külliyen reddetmişlerdir. Duruşmada iddiayı reddeden RECEP YELKENKAYA'nın ilk tahkikat ifadeleri arasında da iddiayı teyit eden bir beyanına rastlanılamamış bu iddia ile ilgili bir sualin de tevcih edildiği anlaşılamamıştır. TEVFİK DİLMEN (Sahife 41) RECEP AKESİ'nin ayrılması üzerine bu komiteye RECEP YELKENKAYA'nın alındığını ifade etmekte ve DİLMEN'in beyanlarının doğruluklarına tamamen kanaat getirilmiş bulunmakta ise de: beyanı diğer bir beyan ve delille teyit edilmediğinden kanaat tahassülüne yeter görülmemiş, binnetice HAYATİ SENCAR'ın RECEP AKESİ'nin ayrılması ile inhilal eden İstanbul mıntıka komitesine bilahare tekrar katılmış olduğuna kanaat getirilememiştir.

İddianamenin RECEP YELKENKAYA'ya ait kısmında daha KEMAL ERGİN Ankara'ya gitmeden evvel HAYATİ SENCAR'ın ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğindeki İstanbul mıntıka komitesine RECEP YELKENKAYA ile birlikte dahil olduğu iddiası da mevcuttur. Bu iddiayı da gerek ŞEVKİ AKŞİT ve gerekse HAYATİ SENCAR reddettikleri gibi RECEP YELKENKAYA'nın ifadesinde bu hususu ne teyit ve ne de reddeder mahiyette bir beyanına rastlanılamamıştır. Her ne kadar KEMAL ERGİN ilk tahkikat sırasında (Dosya 15 sahife 713) de mevcut ifadesinde İstanbul mıntıka komitesinin kendisinin İstanbul'da bulunduğu tarihlerde adı geçenlerden müteşekkil olarak kurulduğunu belirtmişse de; bilahara bu ifadesinden rücu ettiği başka bir beyan ve delille de bu husus teeyyüt etmemiş bulunduğundan mücerret KEMAL ERGİN'in tahkikatta vaki beyanı komitenin teşekkülünü kabule yeter görülmemiş ve binnetice HAYATİ SENCAR'ın bu komiteye katıldığı da sabit görülmemiştir.

Maznunun her ne kadar kim tarafından partiye alındığı tesbit edilememişse de; yukarda belirtilen ifadelerden edinilen kanaata ve sureti kabule göre, gösterdiği faaliyetin gizli olarak çalıştığı sabit olan komünist partisi içerisinde partisiz bir şahıs tarafından yapılmasına imkân görülemediği cihetle partili olduğuna kanaat getirilmiştir.

Maznunun 14 Şubat 1952 tarihinde evinde yapılan aramada 28 Ekim 1944 tarih ve 3/1732 sayılı kararname ile yasak edilen (KEL) adlı kitabın mevcut olduğu (Dosya 5 sra 102) de mevcut mezkur tarihli arama zaptından anlaşılmıştır. Dernek davası tahkikatı sırasında 10 Nisan 1951 tarihinde tevkif edildiği ve 12 Haziran 1951 tarihinde tahliye edildiği (Dernek dosyaları VI sıra 1/19, 24/49) da mevcut yazılardan, yine bu tahkikat sırasında yapılan aramada 14 Eylül 1938 gün ve 2/9598 sayılı kararaname ile yasak edilen NAZIM HİKMET'in (835 SATIR) adlı şiir kitabından parçalar, aşikâr solcu olan HÜR GENÇLİK dergilerinin bulunduğu mezkûr dosyada sıra 26/50'de mevcut 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında hakkında T.C.K.nun 141. maddesine göre ceza tayini talep edilmesinin doğru olmadığını bu maddenin ana yasanın 52., 54., 70., 103. maddelerine aykırı hükümleri ihtiva ettiğini aynı zamanda B. M. M.ce kabul edilmiş bulunan insan hakları ve ana hürriyetleri koruma sözleşmesine de aykırı bulunduğunu, maddenin sarih olarak suçu belirtmediğini komite faaliyetlerine katıldığı iddiasının delile dayanmadığını, TEVFİK DİLMEN'in beyanlarının başkalarından işitmiye müstenit bulunduğunu, NECATİ BEYGU, İSMET GÜRCANLAR ve HÜSAMETTİN DİNÇ ile olan teması iddiasının polisteki beyanlardan başka delile dayanmadığını, DİLMEN ve KEMAL ERGİN'in bu hususdaki beyanlarının aleyhte olmadığını, aleyhte olan tahkikat beyanlarının duruşmada sahipleri tarafından reddedildiğini ve bu suretle hukuki kıymetlerini kaybettiklerini, fiilinde 141. maddenin suç unsurlarının mevcut olmadığını, T.K.P. Teşkilât prensiplerini görmediğini, cebir unsurunun tatbik edilmemesi gerektiğini, parti ile olan alâkasının 1951 yılında tevkifi kesilmesi halinin takdiri tahfif sebebi kabul edilmesini ve tahliyesine karar verilmesini istemiştir.

Maznunun T.C.K.nun 141. maddesinin insan hakları ve ana hürriyetleri koruma sözleşmesine aykırı olduğu, anayasa ile de taaruz halinde bulunduğunu ileri sürerek mezkûr maddenin tatbik edilmemesi gerektiği yolundaki müdafaası; T.C.K.nun ve bu meyanda 141. maddenin halen mer'i bulunmasına ve 141. madde mezkûr kanunun ikinci kitabının birinci babında yazılı olan devletin şahsiyetine karşı işlenilmiş cürümler cümlesinden olan cfali cevaplandıran hükümler arasında olmasına, mucip sebepler mazbatalarından anlaşılacağı üzere komünist faaliyet ve komünist cemiyet teşkili memleketin müesses, iktisadi, içtimai nizamlarını devirmeyi hedef tutan ve bir tehlike suçu mahiyeti arzeden ef'alden bulunmasına binaen bu yoldaki faaliyeti ceza tehdidi altında bulunduran maddenin anayasa hükümlerine aykırı bulunduğu iddiası tamamen gayri vârittir. Hele 141. maddenin anayasanın 52. ve 54. maddeleri ile alâka ve taaruzu anlaşılamamıştır. Anayasanın 70. maddesi ile bahşettiği haklar arasında bulunan cemiyet teşkili ise; kanunen menedilmiş muzır cemiyetleri kurmak olmadığı da âşikârdır. Kanunların anayasaya aykırı olamıyacakları ise bedihidir. Ancak; yukarda belirtilen gayeyi istihsal yolunda konulmuş bir hükmü anayasaya aykırı olarak kabule imkân görülememiş, mezkûr maddenin tatbik edilmemesi gerektiği yolundaki müdafaaya itibar olunamamıştır. İnsan haklarını ve ana hürriyetleri koruma antlaşmasının ceza kanununun tatbikatında nazara alınacağına dair bir hüküm mevcut olmadığından; T.C.K.nun 141. maddesinin bu sözleşmeye göre kıymetlendirilmesi ve ona göre tatbikat yapılması iddiasının kabulüne de imkân görülememiştir.

Maznunun fiilinde suç unsurları bulunmadığı yolundaki müdafaası da T.C.K.nun 141. maddesinin unsurlarının ne suretle kabul edildiği birinci kısımda belirtildiği cihetle ve yine bu kısımda cebir unsurunun anlamış şekilde izah edildiğinden vârit olmadığı gibi, tevkif olması neticesi parti ile olan alâkasının kesilmesi kendi fiilinden doğan bir hal olmadığı cihetle takdiri tahfif sebebi addine de imkân görülememiştir.

Yukarıda belirtilen ifadelere ve sureti kabule göre maznunun gizli komünist cemiyete girdiği, komite faaliyetlerine katıldığı ve bu suretle cemiyetin kısmen olsun sevk ve idaresine, faaliyetinin tanzimine gayret gösterdiği sabit görüldüğü ve kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına tevfikan BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine aynı kanunun 173. maddesi gereğince BİR SENE SEKİZ AY Süreyle emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. maddeye göre mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 36. madde dairesinde yukarda tadat edilen yasak ve komünizmle ilgili kitapların müsaderesine, diğerlerinin maznuna iadesine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. M. U. K.nun 277. maddesi gereğince mahkumiyetinden sayılmasına, tahliye talebinin reddi ile mevkufiyet halinin devamına.

TEVFİK DİLMEN:

3 Kasım 1951 tarihinde tevkif edilen ve 19 Nisan 1954 tarihinde tahliyesine karar verilen TEVFİK DİLMEN gizli komünist cemiyete girmek ve bu cemiyet içerisinde faaliyet göstererek İstanbul vilayet komitesi sekreterliğini deruhte etmek, İzmir ve Ankara teşkilatından parti merkezi ile temas yapmak üzere gelenlerle buluşmak ve onların yukarı kademe ile temaslarını sağlamak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiştir. İddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamış, ayrıca 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. fıkrasından faydalandırılmasını, As.C.K.nun 148/B fıkrasının da tatbikini istemiştir.

Maznun gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada vermiş olduğu bütün ifadelerinde müsnet suçu ve gizli komünist partisi içerisindeki faaliyetini tamamen kabul ve itiraf etmiştir. TEVFİK DİLMEN'in bu ikrarlarının doğrulukları ise, suçlarını itiraf eden diğer maznunların beyanları, şahadet, istiktap raporu, resmi makamattan alınan ve mahiyetleri sırası geldikçe karar içerisinde belirtilen yazılı belgelerle sabit olmuş ve DİLMEN'in tamamen hakikatleri ifade ettiğine kanaat getirilmiştir.

TEVFİK DİLMEN'in ikrarlarına ve bu ikrarları teyit eden beyan ve diğer delillere nazaran, DİLMEN; 1950 yılı martında daha evvel mevkufiyeti sırasında tanıdığı ZEKİ BAŞTİMAR ile tesadüf neticesi konuşmuş ve ZEKİ'nin kendisine komünist fikirler üzerinde çalışmak için geldiğini söylemesi ve kendisi de aynı kanaatta olması sebebiyle ZEKİ BAŞTİMAR ile temaslarını devam ettirmiştir. Bilahare ZEKİ BAŞTİMAR vasıtasiyle KEMAL ERGİN ile tanışmış ve kendisi ve ZEKİ tanınmış komünistler oldukları için o tarihe kadar tanınmamış olan KEMAL ERGİN ile temasını kararlaştırmışlar ve bu cümleden olmak üzere devam eden münasebetleri içerisinde KEMAL ERGİN'den bidayette Görüşler, Maoçetung'un nutkuna ait yazıları alarak okumuştur.

Bundan sonra yine ZEKİ BAŞTİMAR'ın direktifi ve bildirdiği randevu ile, randevu mahalline sivil elbise ile gelen ABDÜLKADİR DEMİRKAN ile tanışmış ve aralarındaki münasebetin devamı sırasında ABDÜLKADİR'e parti neşriyatı olan Görüşler, Lenin'in ölüm yılı münasebetiyle yazılmış bir yazıyı ve Maoçetung'un nutkunu vermiş, ABDÜLKADİR'den bu yazıları birer hafta kadar bir zaman sonra tekrar geri almıştır. ABDÜLKADİR DEMİRKAN ile teması 1951 yılı mayısına kadar devam etmiştir. DİLMEN ABDÜLKADİR DEMİRKAN'dan aidatını almakla beraber BEHÇET PEKMERDOL'dan alınan yardım parasını da DEMİRKAN eliyle almış ve ZEKİ BAŞTİMAR'a ulaştırmıştır. DİLMEN, ABDÜLKADİR ile olan bu temasları içerisinde BEHÇET PEKMERDOL'un ve onun meşgul olduğu talebelerin durumuna da kısmen vukuf kesbetmiştir.

KEMAL ERGİN ile olan temaslarının devamı sırasında KEMAL ERGİN tarafından tanıtılması ile SEYİT ATILAL ve KAZIM YELKENKAYA ile de tanışmıştır. KAZİM YELKENKAYA ile tanıştırılmasının, bilahare askerden dönecek olan RECEP YELKENKAYA ile buluşmalarını temin etmek gayesine mâtuf olduğu anlaşılmıştır. SEYİT ATILAL'ı tanıştırması ise Af Kanunu'nun çıkması sebebiyle KEMAL ERGİN'in Ankara'ya dönmesinin mevzu bahis olması neticesidir.

Bu arada KEMAL ERGİN tarafından şahsen buluşturulup tanıştırılmış olmamakla beraber ŞEVKİ AKŞİT ile de temas etmiş ve bu temas bütün faaliyet müddeti içerisinde muhtelif vesilelerle devam ve tevali etmiştir. Diğer taraftan yine KEMAL ERGİN'in ayrılması yüzünden OĞUZ EREN ile de temasa geçmiştir. Bu teması da KEMAL ERGİN sağlamıştır. Sebep ise partinin neşir vasıtalarının O. EREN'lerin evinde muhafaza edilmesidir ki, bilahare TEVFİK DİLMEN, OĞUZ EREN ve MUZAFFER EREN ile yaptığı temaslar sırasında adı geçenlerle evlerinde komünizm mevzuunda görüştüğü gibi onlara gidecekleri randevular için direktifler vermiş, bazan neşriyat getirmiş ve bazan da bu neşriyattan bir kısmını almış ve yine MUZAFFER EREN vasıtasiyle VASFİ YÜKSELSOY'un Marsilya irtibatı hususunda emin bir el olarak yardımını sağlamıştır.

TEVFİK DİLMEN, KEMAL ERGİN'in Ankara'ya gitmesinden sonra vilayet komitesinde yalnız olarak çalışmağa başlamıştır. Bu tarihlerde Ankara'dan 19 Şubat 1950 tarihinde İstanbul'a gelmiş olan ve eskidenberi parti faaliyetine katılmış bulunan ENVER GÖKÇE de kendisine bağlanmıştır. Bir müddet sonra da vilayet komitesi sekreterliğine devam etmekle beraber bu mesaiye ŞEVKİ AKŞİT'i de iştirak ettirmiş ve bilahare ENVER GÖKÇE'nin de katılması ile vilayet komitesi yine üçlü olarak teşkil olunmuştur. Vilayet komitesi tevkif ve diğer bazı sebeplerle üye değişikliği göstermişse de TEVFİK DİLMEN devamlı surette sekreterliği elinde tutmuştur.

TEVFİK DİLMEN, KEMAL ERGİN vasıtasiyle tanıdığı KAZİM YELKENKAYA delaletiyle, altı aylık askerliğini ikmal edip terhis edilen RECEP YELKENKAYA ile de 1950 yılı kasımından sonra temas temin etmiş, RECEP YELKENKAYA ile olan parti teması da faaliyet müddetince muhtelif sebep ve vesilelerle devam etmiştir.

TEVFİK DİLMEN partinin teşkilatlanmasına gayret göstermiş, vilayet komitesinin altında diğer

komitelerin kurulmalarında, partinin faaliyetinin insicam içerisinde yürütülmesinde rol oynamıştır. Ancak; bu faaliyeti içerisinde devamlı surette ZEKİ BAŞTİMAR ile temasta kalmış ve alt kademelerden kendisine ulaşan malûmatı, faaliyetin sureti seyrini ZEKİ BAŞTİMAR'a bildirmiş ve ondan direktif almak suretiyle hareket etmiştir. Bu konuşmaları hariçte, takip raporlarında belirtildiği üzere Florya'da ve diğer muhtelif mahallerde yapmış, 1951 yılı içerisinde SÜHEYL TEREK vasıtasiyle ve KEMAL DAYAN'ın SÜHEYL'e söylemesi neticesi olarak temin edilen Çiçekçi sokağındaki kapıcı katında da buluşmalar yapmıştır.

Parti çalışmasının muvaffakıyetle yürümesi ve polisin dikkatinden kurtulunması için tanınmış olan komünistlerle tanınmamış olan komünistlerin ayrı ayrı faaliyette bulunmaları hususunun kararlaştırılması üzerine ve bu karar neticesi olarak SEYİT ATILAL'a tanınmamışlarla temas etmemesi lüzumunu bildirmiş ve yine bu karar cümlesinden olarak o zaman tanınmamış komünistlerin başına idareci olarak verilmiş olan YAŞAR ÖZŞANSAL ile de temas etmiş ve YAŞAR'ın SEYİT ATILAL ile temasını keserek onu ENVER GÖKÇE'ye bağlamıştır.

TEVFİK DİLMEN, yukarda da zikredildiği üzere ZEKİ BAŞTİMAR'dan aldığı direktiflere göre hareketle alt kademelerde bulunan partililerden kendisi ile temasta olanlara resen bildirmek, kendisine bağlı olmıyanlara onların bağlı oldukları kanallardan ulaştırmak suretiyle randevuları bildirmiştir. Bu meyanda MUZAFFER EREN'in kendisi tarafından hüviyeti bilinmiyen ve fakat bilahare son neşriyatı aldığını öğrendiği şahısla, ENVER GÖKÇE'yi KADRİ BULDU ile, sendika komitesinin kurulacağı sırada RECEP YELKENKAYA'nın BİLAL ŞEN ile, BİLAL ŞEN'in İBRAHİM ATILAL ile buluşmalarını temin edecek randevuları alakalılara ulaştırmıştır. Ayrıca yine MUZAFFER EREN'i Eyüp'te bir randevuya göndermiştir ki, randevu mahalline gelen şahsın MİHRİ BELLİ olduğunu OĞUZ EREN ve MUZAFFER EREN'in beyanlarından anlaşılmaktadır. Ayrıca SAİM ALTINEŞ'i ZEKİ BAŞTİMAR ile buluşturmuş, HALİL YALÇINKAYA ile BİLAL ŞEN'in birbirlerini tanımalarını sağlamıştır.

Dış faaliyetin yürütülmesi sırasında VASFİ YÜKSELSOY vasıtasiyle Marsilya'da Paris grubu ile temas temin edildikten sonra, Berlin'de yapılacak olan festivale EREM ESEN ile HLİL SPATAR'ın gönderilmeleri hususunu KEMAL DAYAN ile görüştükten sonra ZEKİ BAŞTİMAR ile de mutabık kalınca, ZEKİ'nin direktifi üzerine gönderilecek neşriyatın bir kısmını temin etmiş bir kısmını ZEKİ den almış ve bunları KEMAL DAYAN vasıtasiyle adı geçenlere ulaştırmış bu maksat için ZEKİ BAŞTİMAR'ın vermiş olduğu parayı (Yol parası) almıştır.

Vilayet komitesi sekreteri bulunduğu müddet içerisinde İzmir'den ve Ankara'dan parti merkez ile temas etmek üzere gelenlerin bir kısmı ile kendisi temas etmiş, bir kısmının da ZEKİ BAŞTİMAR ile temaslarını temin etmiştir. Bu faaliyet cümlesinden olmak üzere Ankara'dan, 1950 yılı eylülünde gelmiş olan ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile de temas etmiş, görüşmeleri mevzuunu ZEKİ BAŞTİMAR'a bildirmiştir. Bilahare yine Ankara'dan gelen KEMAL ERGİN ile de görüşmüş ve KEMAL ERGİN'in ZEKİ BAŞTİMAR ile Mecidiyeköy'de buluşmalarını sağlamıştır.

İzmir'den temas için gelen partililerle de görüşmüştür. KEMAL ERGİN'in Ankara'ya gitmesinden evvel yanında görmek suretiyle tanıdığı MACİT BİLGE ile geleceği İzmir'den bildirilmesi üzerine buluşmuş, ondan parti faaliyeti hakkında malumat almış, Esot işçileri arasındaki çalışmalara, münevverler arasında bazı elemanlar temin edildiğine, neşriyata lüzum olduğuna dair olan bu bilgileri ZEKİ BAŞTİMAR'a ulaştırmıştır. Yine MACİT BİLGE'nin bu gelişinden evvel geleceği bildirilen maliyeci MEHMET ile de (BEHÇET ŞENER) İzmir faaliyeti, YUSUF ETİK'in yeniden partiye alınması hakkında görüşmüş, bu malumatı ZEKİ BAŞTİMAR'a bildirmiş ve fakat adı geçenleri ZEKİ BAŞTİMAR ile o zaman buluşturmamıştır. MACİT BİLGE'yi ikinci bir gelişinde Florya'da ZEKİ BAŞTİMAR ile temas ettirmiştir. Yine temas için İzmir'den gelmiş olan KAMİL AKAR ile de görüşmüştür. Bilhassa parti teması için gelmemiş olmakla beraber AHMET BİLGE ile de Kurtuluşta KEMAL DAYAN yanında görmek suretiyle tanışmıştır.

İzmirle muhabere için tesbit edilmiş olan GANİ ÖZTÜRK adresine, KEMAL ERGİN ile müşterek parti faaliyeti cümlesinden olan mektup yazmış olduğu gibi İzmir'den İSMAİL SAFA SINDİR adresine gönderilen mektup ve paraları da almış ve ZEKİ BAŞTİMAR'a ulaştırmıştır. Aşağı kademelerden toplanan aidatları, ŞEVKİ AKŞİT, ENVER GÖKÇE, BİLAL ŞEN eliyle aldığı gibi kendisine bağlı olan şahıslardan da aidatlarını almıştır.

ZEKİ BAŞTİMAR'ın MİHRİ BELLİ'ye yazdığı mektubu alarak Doğancılar'da ABDÜLKADİR DEMİRKAN'a vermiştir ki, bu husus açık ikrarı ve ABDÜLKADİR DEMİRKAN ile MERİH DEMİRKAN'ın tahkikattaki beyanlarından anlaşılmış ve MİHRİ BELLİ'ye ait karar kısmında da etraflı olarak izah edilmiştir.

Partinin ileri gelenlerinin bu arada ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER, ZEKİ BAŞTİMAR, HALİL YAL-

ÇINKAYA, REŞAT FUAT BARANER, MEHMET BOZIŞIK, MİHRİ BELLİ'nin Cihangir'de DİLMEN'in evinde toplantı yaptıkları ve parti meselelerini görüştükleri ise, yine açık ikrarı HALİL YALÇINKAYA ve MEHMET BOZIŞIK'ın tahkikattaki yekdiğerini teyit eden sarih beyanları ile sabit olmuş ve ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'e ait karar kısmında izah olunduğu üzere kanaat getirilmiştir.

Parti neşriyatını havi çantayı HASAN KAŞARCI'nın evinde muhafaza altına aldırmış, parti neşriyatından olan T.K.P. teşkilât prensiplerini ENVER GÖKÇE ve ŞEVKİ AKŞİT'e ve ayrıca üç aylık bülteni ŞEVKİ AKŞİT'e vermiştir.

TEVFİK DİLMEN, ALİ HİKMET MALTEPE ile de parti mesaı tesis etmiş ALİ HİKMET MALTEPE'den aidatını almış ve onun vasıtasiyle ŞÜKRAN KURDAKUL ile temas sağlamıştır.

Bu hususlar maznunun ikrarı, YAŞAR ÖZŞANSAL, BEHÇET ŞENER, İSMAİL SEFA SİNDİR'ın yeminli şahadetleri, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın tahkikat ve duruşmadaki açık beyanı, ilgili maznunların ikrarı teyit eder mahiyette olan beyanları, adli tıp fizik şubesi müdürlüğünün istiktap raporu, ZEKİ BAŞTİMAR, ENVER GÖKÇE, KEMAL ERGİN'in duruşmadaki tevilli beyanları, keza SAİM ALTINEŞ'in kısmen açık, kısmen tevili beyanlarından anlaşılmış ve kanaat getirilmiştir.

Maznunun evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı dosya 11 sıra 78'de mevcut 3 Kasım 1951 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında duruşmada olduğu gibi suçunu ikrar etmiş, kendisinin polis ajanı olmadığını, bu yoldaki isnatların yersiz bulunduğunu, kendisinin polis olmadığını, diğer partililerin çok iyi bildiklerini, esasen polis ajanı olsa daha faaliyet zamanında ve bidayette bütün maddi delilleriyle bu işi meydana koymasının mümkün olmasının da bunu gösterdiğini, ifadelerinin doğru olduğunu ve ifadelerinde devamlı surette bildiklerini söylemekten başka bir iş yapmamağa dikkat ettiğini, tahkikatın devamı sırasında alınan ifadelerden hakikatlerin çorap söküğü gibi meydana çıktığını, şimdi bu teşkilattan ayrılmış olmaktan haz duyduğunu, ifadelerinde mübayenetin mevcut olmadığını kül olarak mütalâa edilince bunun meydana çıkacağını parti faaliyeti içerisinde her şeyin açıkça söylenilmediğini bazı hususların söylenilmeden de anlaşılabileceğini, merkez komitesinden kendisinin tahkikatta bahsetmediğini bunu söyliyenlerin HALİL YALÇINKAYA ve MEHMET BOZIŞIK olduklarını, kendisinin sadece toplantıyı anlattığını, kanaat sorulmadığı ve duruşmada da hadiselerin anlatılması istenildiğinden kanaatini bildirmediğini, halbuki Cihangir'de yapılan toplantının, orada toplananların hüviyetleri ile konuşulan mevzuların parti meseleleri ile ilgili oluşunun kendisine merkez komitesi toplantısı olduğu kanaatini verdiğini ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'i o güne kadar görmemiş olduğunu, toplantı mahalline girdiği zaman doktor diye hitap edilmesinden ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER olduğunu anladığını duruşmada kendisine kurulan komitelerin, hücreler n faaliyetlerini belirtememiştir, ifadeleri yalandır diye taarruzlarda bulunulduğunu, hücrelerin teşkilindeki ve komitelerin kurulmasındaki gayeler etrafında ders vermediğini, bunların gaye ve çalışma şekillerinin malûm olduğunu, komitelerinin vazifelerinin içerisinde teşkilatlanma ve genişleme yolunda gayret göstermek üst tademelerin direktifleri dairesinde alt kademelerin çalıştırılmasını sağlamak gibi hususların bulunduğunu, 7. fıkradan faydalanmak gayesiyle hareket ettiği iddiasının doğru olmadığını hakikatleri söylediğini, ifadelerinin doğruluğu harici del lerle de meydana çıktığı için ifadelerinin müdafaasını teşkil ettiğini, eşyalarının iadesini 7. fıkranın tatbikini, nedamet duyması sebebiyle T.C.K.nun 59. maddesinin nazara alınmasını istemiştir.

Maznunun suçu sabit görüldüğü ve kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince ve parti içerisinde gösterdiği faaliyet derecesi ve işgal ettiği kademe nazara alınarak takdiren ve teşdiden ON SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre ÜÇ SENE DÖRT AY İstanbul'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, kanunda bu suç için konulmuş olan cezanın azami haddine hükmedilmiş bulunması sebebiyle ve As.C.K.nun 50. maddesi nazara alınarak 148. maddenin B bendinin tatbikine mahal olmadığına, son tahkikat kararı açılmasından evvel suçu ve suçluyu doğru olarak belirtmiş olması sebebiyle 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddenin 7. fıkrası gereğince cezasının dörtte bire tenzili ile İKİ SEN ALTI AY ağır hapis cezası ile tecziyesine ON AY müddetle İstanbul'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 91 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. M. U. K.nun 277. maddesine göre mahkumiyetinden sayılmasına, suçla ilgisiz eşyanın maznuna iadesine;

MUZAFFER EREN:

21 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilen ve 24 Kasım 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen MUZAFFER EREN, gizli komünist cemiyete girmek suçunu işlediği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 14 sahife 299, 477, 487) kocası OĞUZ EREN'in arkadaşı olan FAİK ŞEKEROĞLU'nun evlerine gelip gittiğini, kocasının konuşmaları mevzuunu evvela kendisinden gizlediğini, bilahare gizli komünist partisine girmesini teklif ettiğini söylediğini, her ne kadar kocasına girmemesini söylemişse de bilahare kocasının kendisini de ikna ettiğini ve kocası ile birlikte RECEP YELKENKAYA ile bir iki defa görüştüklerini, konuşmalarına Marksizm hakkındaki umumi bilgilerin mevzu teşkil ettiğini, RECEP YELKENKAYA'nın kendilerini (Mehmet) KEMAL ERGİN'e takdim ettiğini, buluşmalarının Fatih ile Malta arasındaki asfaltta olduğunu ve mütaakiben MEHMET ile bir kaç defa görüştüklerini, OĞUZ'un artık gelme demesi üzerine kendisinin mütaakıp buluşmaya gitmediğini, KEMAL ERGİN'in evinden çıkarılması sebebiyle muvakkaten saklanılmak üzere getirdiği teksir makinesi, mumlu kağıt ve sair şeyleri evlerinde alıkoyduklarını, KEMAL ERGİN4in de bir kaç kere evlerine geldiğini, aradan bir müddet geçince OĞUZ EREN'in (SAİM) adı altında TEVFİK DİLMEN'i eve getirip tanıttığını, DİLMEN'in evlerine gelip gittikçe içtimai dertlere temasla davayı kazandıkları gün refaha kavuşacaklarından bahsettiğini, evlerine bırakılan kurtasiye ve neşriyata elverişli malzemenin bir kısmını bir gün emanetçi SULTANA'ya bıraktıklarını bir kısmını da OĞUZ'un bir bavul ile alıp götürdüğünü, kime verdiğini bilmediğini, DİLMEN'in teklifi üzerine bir mektubu Samsun vapurunda kamarot olan kardeşi VASFİ YÜKSELSOY ile Marsilya'ya gönderttiğini VASFİ'nin mektubu Marsilya'da kulağı ağır işiten bir bayana aralarındaki parolayı vermiş olduğunu, dönüşünde DİLMEN'in VASFİ YÜKSELSOY ile görüştüğünü, VASFİ'nin bir daha Marsilya'ya mektup vesaire götürmediğini, SEVİM TARI'nın gazetelerde resmi çıkınca VASFİ'nin Marsilya'daki kadının bu şahıs olduğunu tanıdığını, DİLMEN'in bir randevu bildirmesi üzerine elinde Ulus Gazetesi olduğu halde Eyüp iskelesine gittiğini, orada yüzünü saklayan birisi ile buluştuğunu, Vali Konağı karşısında tekrar buluşmayı kararlaştırdıklarını, bu şahsın kendisine evvelce saklatılan neşir vasıtalarının tekrar evlerinde saklanmasının mümkün olup olmadığını sorduğunu, menfi cevap verdiğini ve izinle Samsun'a gideceğini söylediğini, bu şahsın da orada Lazlar çiftliğinde TAHSİN BERKEM var ona selam götürün dediğini, gazetelerde resimler çıkınca bu şahsın MİHRİ BELLİ olduğunu tanıdığını, yine DİLMEN'in isteği üzerine Unkapanı otobüs durağına elinde iki karanfil olduğu halde gitmiş ve orada bir şahsın kendisine verdiği valizi almış olduğunu, içinde neşriyat bulunduğunu biliyorsa da okumadığını ve kendileriyle temas ettiği şahıslardan RECEP YELKENKAYA, KEMAL ERGİN, DİLMEN'e aidat verdiğini söylemiş ve duruşmada da bu ifadesinin tazyike müstenit olduğunu hakikate uymadığını ileri sürerek reddettiği gibi bütün parti faaliyet ve isnadını da külliyen reddetmiştir (Sahife 156).

OĞUZ EREN de ilk tahkikatta (Dosya 14, sahife 444) MUZAFFER EREN'in ifadesini teyit ederek FAİK ŞEKEROĞLU'nun teklifi ile partiye girdiklerini, RECEP YELKENKAYA, KEMAL ERGİN ve TEVFİK DİLMEN ile olan münasebetlerini aynen anlatmış, evlerinde neşriyatı nasıl gizlemiş ve kimlere vermiş olduklarını, VASFİ'nin Marsilya'ya gidişini izah ve ikrar etmiştir; duruşmada ise iddiayı reddederek ifadesini tazyikle elde ettiklerinden kabul etmediğini söylemiştir (Sahife 159).

FAİK ŞEKEROĞLU ve RECEP YELKENKAYA'nın ilk tahkikat ifadeleri arasında MUZAFFER EREN ile olan temasa dair bir beyana rastlanılmadığı gibi bu hususta bir sual tevcih edilmediği de anlaşılmıştır. ŞEKEROĞLU ve YELKENKAYA duruşmada da iddiaları külliyen reddetmişlerdir.

KEMAL ERGİN ise, MUZAFFER EREN'i TEVFİK DİLMEN'e kendisinin tanıttığını, kendisi temasta bulunduğu sırada MUZAFFER EREN'e vazife vermediğini (Dosya 14, sahife 292) söylemiş (Dosya 14, sahife 468) de ve onu takip eden sahifelerde ise bütün faaliyeti izah etmiş, MUZAFFER EREN ve OĞUZ EREN'in beyanlarını teyit etmiş olmasına mukabil duruşmada ifadelerini reddetmiştir. Halbuki KEMAL ERGİN'in tahkikattaki beyanlarının doğrulukları şahadet ve diğer maddi delillerle sabit olmuştur.

TEVFİK DİLMEN ise gerek tahkikat ve gerekse duruşmada MUZAFFER EREN ile olan parti temasını izah ve ikrar etmiş (Sahife 44) MUZAFFER EREN ile evlerine gittikçe komünizmle ilgili mevzularda görüştüğünü MUZAFFER EREN'in neşir vasıtalarının ve bir kısım neşriyatın evlerinde saklandığını bildiğini ve fakat asıl mesulün OĞUZ EREN olduğunu, kendisine KEMAL ERGİN'in tanıttığını, MUZAFFER EREN'i ZEKİ BAŞTİMAR'ın tertiplediği bir randevu üzerine kim olduğunu bilmediği bir şahısla buluşmaya göndermiş MUZAFFER'in bu şahıstan son neşriyatı almış olduğunu, bunlar arasında T.K.P. teşkilât prensipleri, üç aylık bülten, Barış Yolu adlı dergilerin bulundu-

ğunu, MUZAFFER EREN'den aldığı bu neşriyatın Barış Yolu dergileri hariç 50'şer adet olduklarını, Barış Yolunun otuz adet olduğunu, VASFİ YÜKSELSOY ile de MUZAFFERLER de görüştüğünü, MUZAFFER'in teskiyesi üzerine Marsilya irtibatında kullanıldığını anlatmıştır.

VASFİ YÜKSELSOY da Marsilya irtibatını aynen anlatmış duruşmada ise reddetmiştir. Halbuki SEVİM TARI'nın tahkikat ifadelerinde (Ki bu ifadelerininin doğruluğu ele geçen el yazıları ile sabittir) VASFİ YÜKSELSOY'un tahkikattaki beyanlarının doğruluğu anlaşılmış ve bu sebeple maznunların cümlesinin duruşmada ve muvacehelerde inkâra saptıklarına kanaat getirilmiştir.

KEMAL ERGİN'in Ankara'ya giderken parti neşriyatını ilk tahkikattaki beyanı hilafına TEVFİK DİLMEN'e emanetçi SULTANA'ya bırakmak ve markasını DİLMEN'e vermek suretiyle devrettiğini (Sahife 28) polisin dikkatini çekmemesi için bunları yani teksir makinesine dikiş makinesi süsü vermiş olduğunu söylediği, DİLMEN ve OĞUZ EREN'lerin evinde olarak teslim aldığını ifade ettiği cihetle mübayin noktanın telifi gayesiyle muvacehe edilmişseler de (Sahife 58) her ikisi de duruşmadaki ifadelerinde israr etmişlerdir. Ancak KEMAL ERGİN'in bu inkarının diğer inkârları gibi ilk ifadelerini red hususundaki kararının bir neticesi olduğu anlaşılmış ve tahkikat beyanlarının tamamen yekdiğer uygun oluşu da bu kanaati teyit etmiştir.

MUZAFFER EREN'in üzerinde ve iş yerinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı 5 No'lu dosyada (Sıra 117:118) da mevcut 21 Ocak 1952 tarihli zabıt varakalarından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında, suçu külliyen reddederek duruşmada olduğu gibi iddiaların tahkikattaki ifadelere dayandığını, doğru olmadıklarının sahipleri taraflarından duruşmada reddedildiğini, başka aleyhinde delil bulunmadığını, DİLMEN'in bir polis gibi ifade verdiğini, suçsuz olduğundan beraatine karar verilmesini istediğini belirtmiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerden edinilen kanaata ve yine belirtilmiş olan kabul suretlerine göre maznun MUZAFFER EREN'in gizli komünist cemiyete girdiğini, bu cemiyet içerisinde her ne kadar hücre faaliyetine katıldığı anlaşılamamakta ise de; neşir vasıtalarının ve neşriyatın saklanmasına, alınıp verilmesine fiilen yardımda bulunduğu, MİLİRİ BELLİ ile parolalı şekilde buluştuğu, kardeşi VASFİ YÜKSELSOY'u Marsilya irtibatını sağlamaya gönderdiği ve partiye karşı tezkiye ettiği ve bu fiilleri ile bir partili olarak partinin gayesine varmasına hizmet ettiği, aidat verdiği kanaatına varıldığı cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine aynı kanunun 173. maddesi gereğince SEKİZ AY Kütahya'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa tevfikan 73 lira harç ödemesine As. M.U.K.nun 277 maddesine göre mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına;

OĞUZ EREN:

14 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen ve 24 Kasım 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun, gizli komünist cemiyete girmek suçunu işlediği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş hakkında; T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre cezalandırılması talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 14, sahife 444-457) suçunu ikrar etmiş ve bu cümleden olmak üzere, Deniz Harb Okulu'ndan alaya çıkarılmasından sonra menfi hisler altında kalarak ve Taşkızakta çalıştığı sırada, muhitinde gördüğü sefalet ve patronun haksız muameleleri cemiyette içtimai nizamın düzeltilmesi kanaatini hasıl ettiğini bu arada RIFAT ILGAZ'ın bazı kitaplarını okumuş ve legal olarak kurulmuş olan Emekçi Köylü Sosyalist Partisi neşriyatını da gözden geçirmiş ve bilahare MUZAFFER EREN ile evlenince de birlikte bu yazıları okumuş olduklarını, nihayet 1950 yılı bidayetinde FAİK ŞEKEROĞLU'nun kendilerine 1949 yılında bir parti çalışması yaptığını, bu partiye girmelerini teklif edince MUZAFFER EREN ile birlikte kabul etmiş, bir müddet sonra da RECEP YELKENKAYA ile tanışmış ve onunla buluşmalar yapmış ve bu arada Barış Yolu, MUSTAFA SUPHİ olayı, Diyalektik Materyalizm, Gölgeler Ordusu adlı kitapları RECEP'ten alarak okuduklarını, bilahare RECEP'in kendilerine (MEHMET) adı ile KEMAL ERGİN'i takdim ettiğini, KEMAL ERGİN'in bir kaç defa da evlerine geldiğini ve kendisini ev sahibinin evden çıkardığını söyleyerek partiye ait bir kısım neşir vasıtasının evlerine saklanmasını teklif etmiş ve kabul etmeleri üzerine bunları ve bir kısım da basılmış bültenleri bu arada Barış Yolu ile seçimlere ait yazılar, MUSTAFA SUPHİ olayı İngiliz Amerikan tezadı gibi yazıları getirmiş olduğunu ve sakladıklarını, bundan sonra KEMAL ERGİN'in (SAİM) adı ile TEVFİK DİLMEN'i tanıttığını, DİLMEN ile de buluşmalar yaptığını evlerine de geldiğini, bazan bülten getirmiş bazan da mevcut bültenlerden alıp gitmiş olduğunu, bu neşriyatı MUZAFFER EREN'in annesinin titizliği sebebiyle ev-

den çıkarmak istediklerinden DİLMEN ile anlaşarak bir taksi ile neşriyatı götürüp emanetçi SULTANA'ya bıraktığını, markasını da DİLMEN'e verdiğini, evlerinde kalmış olan basılmış broşürleri de bir çantaya koyup DİLMEN'in direktif ve nezareti altında tanımadığı hammal kılıklı birisine köprüde vermiş olduğunu, MUZAFFER'in kendisine MİHRİ BELLİ ile Eyüp'de ve çocuk bahçesinde buluştuklarını, MİHRİ BELLİ'nin Samsun'da bulunan TAHSİN BERKEM'e selam götürmesini söylediğini anlatmış olduğunu, RECEP YELKENKAYA, KEMAL ERGİN ve DİLMEN'e aidat verdiklerini, DİLMEN ile olan temasları içerisinde (ABBAS) adında birisi ile tanışmış olduğunu, konuşmalarında iş kanunu tetkik ve tenkidini yaptıklarını patronların iş yerini kapadığında işçilerin perişan kaldıklarından bunun için sigorta yapılması gerektiğinden bahsettiklerini, MUZAFFER'in kendisine Unkapanı'ndaki randevuya gittiğini ve neşriyatı havi bir valizi alıp getirdiğini ve DİLMEN'in bunun içinden Görüşleri almış olduğunu söylediğini, VASFİ YÜKSELSOY'un Marsilya'ya irtibat için gönderildiğini, mektup götürdüğünü, dönüşünde VASFİ'den orada bir kız ile buluştuğunu, kızın kulaklarının ağır işittiğini, öğrendiğini, VASFİ'yi dönüşünde DİLMEN ile buluşturduğunu ve onların yalnız olarak konuştuklarını söylemiş ve resimlerden (ABBAS) adındaki şahsın ABUZER ÖZDEMİR olduğunu, köprüde hammal kılığı ile gördüğü ve bavulu verdiği şahsın MUAMMER TAMKAN olduğunu teşhis etmiş duruşmada ise bütün bu beyanlarını reddederek tazyik neticesi olduğunu, hakikate uymadığını ve kimse ile parti teması yapmadığını, söylemiştir (Sahife 159).

Karısı MUZAFFER EREN'in tahkikattaki ifadesinin de tamamen OĞUZ EREN'in ifadesine, DİLMEN; KEMAL ERGİN, VASFİ YÜKSELSOY'un beyanlarına uygun olduğu görülmüştür. Duruşmada ise o da bu ifadesini reddetmiştir. VASFİ YÜKSELSOY da tahkikatta Marsilya irtibatını aynen anlatmış duruşmada ise inkâr etmiştir. Halbuki Marsilya irtibatının yapıldığı TEVFİK DİLMEN'in açık beyanı ve SEVİM TARI'nın son defa ele geçen mektubu ile doğruluğuna kanaat getirilen ilk tahkikat beyanları ile sabittir.

FAİK ŞEKEROĞLU ve RECEP YELKENKAYA'nın ilk tahkikat ifadeleri arasında OĞUZ EREN ile temasına dair bir kayda rastlanılamamış ve bu hususa mütaallik bir sualin de tevcih edilmediği anlaşılmıştır. Maznunlar duruşmada da bütün iddialar meyanında bu teması da reddetmişlerdir.

KEMAL ERGİN de tahkikatta (Dosya 14, sahife 468) MUZAFFER EREN ve OĞUZ EREN'in FAİK ŞEKEROĞLU ile tanıştıklarını, RECEP YELKENKAYA ile temas ettirildiklerini, kendisinin de Fatih ile Malta arasındaki asfaltta buluşarak OĞUZ ve MUZAFFER'i tanıdığını, FAİK ŞEKEROĞLU vasıtasiyle partilenmiş olduklarını, evlerine gittiğini VASFİ'yi de bu suretle tanıdığını, neşriyatı ve neşir vasıtalarını bir yere saklamak lüzumu hasıl olunca OĞUZ'ları düşünmüş ve OĞUZ'a teklif etmiş onun da MUZAFFER ile görüşüp müspet cevap vermesi üzerine neşriyat ve vasıtalarını OĞUZ'lara bıraktığını, RECEP YELKENKAYA'nın kendilerini tanıştırmasından sonra bir başkası ile temasları olmadığını, kendisine bağlı bulunduklarını, Ankara'ya gideceği zaman TEVFİK DİLMEN'e tanıttığını ve neşir vasıtalarının MUZAFFER'in evinde olduğunu söylediğini ifade etmiştir. Duruşmada ise bu ifadesini reddetmiş ve TEVFİK DİLMEN ile (sahife 58) muvacehe edilmişlerse de duruşmada verdiği (Sahife 28) neşir vasıtalarını SULTANA'ya bırakmıştım, markayı DİLMEN'e verdim, o suretle devrettim şeklindeki tevilli beyanında ısrar etmiştir.

TEVFİK DİLMEN gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada OĞUZ EREN, MUZAFFER EREN, KEMAL ERGİN, VASFİ YÜKSELSOY'un ilk tahkikat ifadelerini teyit eder mahiyette beyanda bulunmuş (duruşma sahife 44, 45) DİLMEN'in ve KEMAL ERGİN'in ifadelerinin hakikate uygunluğu ise şahadet ve diğer maddi delillerle sabit olmuştur. Bu durum OĞUZ EREN'in duruşmada ve muvacehede (Sahife 457) inkara devam ettiğini göstermiş ve kanaat getirilmiştir.

Maznunun üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şeye tesadüf edilemediği dosya 5 sıra 79'da mevcut 14 Şubat 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

OĞUZ EREN'in karısına hitaben yazdığı 7 Mart 1952 tarihli mektupta (Dosya 1/5 sıra 16) "Evimizin o samimi ve ılık havası burnumda tütüyor, eh ne yapalım şeytana uyduk bir kere, her şeye katlanmamız icap ediyor" şeklinde ifadede bulunması da maznunun hatasını belirten ikrar mahiyetindedir. Maznun bunu o kast ile yazmadığını ifade etmişse de cümlenin tarzı tahriri bu kanaati tevlit etmiştir.

Maznun yazılı müdafaasında suçu külliyen reddetmiş, iddiaların tahkikattaki ifadelere dayandığını bunların tazyik ile elde edildiklerini sahipleri taraflarından duruşmada reddedildiğinden hukukî kıymetlerini kaybettiklerini, TEVFİK DİLMENin bir polis gibi hareket ettiğini, aleyhinde delil bulunmadığını suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerden edinilen kanaata ve sureti kabule göre maznunun gizil komünist cemiyete (Partisine) girmediği yolundaki müdafaası yerinde görülmemiştir. MUZAFFER EREN'in yine yukarda belirtildiği üzere FAİK ŞEKEROĞLU ile yaptıkları temaslar sonunda partiye karısı ile

birlikte girdikleri açık ikrarı, KEMAL ERGİN'in bu ikrarı teyit eden beyanı ile sabit olduğu gibi neşriyat vasıtalarını saklamak hususunda da gayret gösterdiği parti teması icabı buluşmalara gittiği, VASFİ YÜKSELSOY'un Marsilya irtibatına memur edilmesinden malumattar olduğu, dönüşünde DİLMEN ile buluşturduğu, aidat verdiği hülâsa parti faaliyeti cümlesinden olan hareketlerde bulunduğu ve bu suretle partinin gayelerine ulaşabilmesine hizmet ettiği anlaşıldığı ve kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan (Gizli komünist cemiyete girmek suçundan dolayı) T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına tevfikan İKİ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, 173. madde mucibince SEKİZ AY Kütahya'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.Mh.Us.K.nun 277 maddesine göre mahkumiyetinden sayılmasına;

VASFİ YÜKSELSOY:

15 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen 24 Kasım 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun VASFİ YÜKSELSOY, gizli komünist cemiyete (Partisine) girmek suçunu işlediği iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tayni talep edilmiştir. İddia makamı esas akkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 15, sahife 596-605) hadiseyi çok karışık şekilde ifade etmekle beraber, Marsilya'ya iki defa gittiğini, birinde ablasının verdiği bir mektubu Marsilya'dan (Paris'e gönderiliyor) postaya attığını, bu seyahatinin dönüşünde TEVFİK DİLMEN ile tanıştığını ve kendisine bu şahıs tarafından verilen direktif üzerine Marsilya'da karalaştırılan parola gereğince kulağı ağır işiten bir kızla buluştuğunu sonradan gazetelerde resmini görerek SEVİM TARI olduğunu anladığı bu kızın kendisine bazı şeyler not ettirdiğini sonra yavaş yazdığını görerek kendisinin yazdığını ve kulağı ağır işittiği için pek anlaşamadıklarını, neticede yurda dönünce MUZAFFER EREN vasıtasiyle buluştuğu DİLMEN'e kızla olan temasını anlatmış ve verdiği yazılı notu DİLMEN'e vermiş olduğunu, bilahare kendisiyle SÜHEYL TEREK tanıştırılmış ve bir iki defa buluşmuş iseler de bu şahsın partiye girme teklifini reddetmiş ve para da vermemiş olduğunu söylemiş, duruşmada ise, DİLMEN ve KEMAL ERGİN'i tanımadığını, SÜHEYL TEREK'in ve FAİK ŞEKEROĞLU'nun evlerine gelip gittiklerini ailece tanıştıklarını, Samsun vapuru ile Marsilya'ya yapılan iki sefere 1951 yılı içerisinde katılmışsa da iddiaya uygun faaliyeti olmadığını ilk tahkikat ifadesini kabul etmediğini söylemiştir (Sahife 160).

OĞUZ EREN (Dosya 14, sahife 455) MUZAFFER EREN (Dosya 14, Sahife 479) SEVİM TARI (Dosya 17/1, 72-74) TEVFİK DİLMEN'in tahkikatta ve duruşmadaki (Sahife 45) beyanlarından Paris'e haber göndermek ve haber almak lüzumu hasıl olunca TEVFİK DİLMEN'in bu hususu denizyollarında çalışmakta olan MUZAFFER EREN'e bildirdiği ve onun tezkiyesi üzerine bu işi VASFİ YÜKSELSOY'a verilmesinin kararlaştırıldığı ve evvela VASFİ adındaki şahısla Paris irtibatının temin edileceğinin ve bu maksatla Marsilya'ya gelmesi icap ettiğinin Paris'te bulunan partililere duyurulması maksadiyle NECİL ve GÜN'e hitaben yazılı bir mektubu VASFİ YÜKSELSOY'un Napoli'den postaya attığı, bilahara da Marsilya'ya gittiğinde Paris'ten gelecek olan kızla buluşarak TEVFİK DİLMEN'in tarifini yaptığı ve fakat adını söylemediği kıza (SEVİM TARI'ya) verdiği buluşmalarının VASFİ YÜKSELSOY, SEVİM TARI'yı tanımadığı için parolalı şekilde yapıldığı ve neticede VASFİ YÜKSELSOY'un SEVİM TARI'nın bildirdiği hususlar hakkında DİLMEN'e malumat verdiği gibi getirdiği notları da ulaştırdığı anlaşılmıştır. ZEKİ BAŞTİMAR'ın ilk tahkikat ifadelerinde de bu hususu teyit ettiği (Dosya 16, sahife 143) görülmüştür.

VASFİ YÜKSELSOY'un bu seyahatten sonra SÜHEYL TEREK ile de temasa geçirildiği kendi ikrarı ve TEVFİK DİLMEN'in (Dosya 17 sahife 1175) "SEHEYL hücre faaliyetinde bulunmuyordu, esasen İstanbul'da yabancı sayılırdı, benim temin ettiğim randevu ile KEMAL DAYAN onu VASFİ YÜKSELSOY ile temas ettirdi. Zaten evlerinde neşir vasıtaları muhafaza edildiğinden kapalı kutu halinde idiler, bu bakımdan VASFİ'yi iyi bir partili komünist olarak yetiştirmek inkişaf ettirmek mümkün olamadı" şeklindeki beyanından anlaşılmış ve mütaakıp kısımda da VASFİ YÜKSELSOY'un SÜHEYL ile anlaşamadıkları VASFİ'nin işi ciddiye almadığını, tevkif edildiği sırada da temaslarının kesilmiş vaziyette olduğunu belirttiği görülmüştür.

SÜHEYL TEREK'in ifadesinde bu hususa dair bir kayda rastlanılamadığı gibi VASFİ YÜKSELSOY ile ilgili bir sualin de tevcih edilmemiş olduğu anlaşılmıştır. SÜHEYL TEREK duruşmada da faaliyet iddiasını külliyen reddetmiştir. KEMAL DAYAN'ın yurt dışında bulunması sebebiyle ifadesi temin edilememiştir.

SÜHEYL TEREK'e ait karar kısmında da izah edildiği üzere TEVFİK DİLMEN'in bu beyanı VASFİ YÜKSELSOY'un bir partili olarak SÜHEYL TEREK'e bağlandığını anlatacak kuvette olmadığı ve bu ifadeden daha ziyade VASFİ YÜKSELSOY'un bir partili olarak yetiştirilemediği, bunda VASFİ'nin onların gayretleri hilafına olarak işi ciddiye almamasının âmil olduğu mânası çıktığı müşahede edildiği ve başka bir beyanla da VASFİ YÜKSELSOY'un SÜHEYL TEREK'e partili olarak bağlandığı teyit edilemediğinden bu teması bir parti teması olarak kabulüne imkân görülememiştir.

Maznunun arama tarihinde asker olması sebebiyle 81. piyade A.da mevcut eşyası arasında yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı dosya 5 sahife 81'de mevcut 15 Şubat 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun talebi üzerine delillerin ikamesinden sonra As.Mh.U.K.nun 158. maddesine tevfikan duruşmadan vareste tutulmuştur. Esas hakkındaki mütalaanın tebliğ edilmiş olmasına rağmen müdafaaname göndermemiştir.

Maznunun yukarda belirtildiği şekilde Parisle irtibat yapıldığı sırada mektup götürdüğü ve aldığı notları ve malumatı TEVFİK DİLMEN'e ulaştırdığı sabit olmakta ise de; ifadelerine müracaat edilmiş bulunan ve kendisi ile ilgili görülen maznunlardan hiç biri VASFİ YÜKSELSOY'un partiye girmiş olduğunu anlatır bir beyanda bulunmamaları ve DİLMEN'in de VASFİ YÜKSELSOY hiç bir zaman iyi bir partili komünist olarak yetiştirilemedi diye söylemesi karşısında VASFİ YÜKSELSOY'dan partili olan ablasının kanalı ile ve Denizyolarında çalışmakta olmasından faydalanılarak irtibat hususunda yardım temin edildiği kanaat ve neticesine varılmıştır. Bu şekilde partiye girdiği anlaşılamadığı ve suçun sübutuna kanaat getirilemediği cihetle müsnet suçtan dolayı beraatine;

MUAMMER TAMKAN:

20 Kasım 1951 tarihinde tevkif edilen ve 16 Kasım 1953 tarihinde tahliye edilen MUAMMER TAMKAN gizli komünist partisine girmek ve faaliyet göstererek partinin genişlemesine yardım etme iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiştir. İddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 13 sahife 146-156), 1948 yılında terhis edilip Avusturo Türk Tütün Limidet şirketinde çalıştığı sırada EŞREF BİLKİYE ile arkadaş olduğunu ve aralarındaki münasebetin ilerlemesi üzerine EŞREF'in kendisine gizli komünist partisinden bahis ve girmesini teklif etmiş, bu teklifi kabul ve haftada 50 kuruş aidat vermeğe başlamış, EŞREF'in kendisine parti disiplininden bahsetmiş bundan sonra ne söylenirse yapması lazım geldiğini anlatmış ve kısa bir zaman sonra da kendisine partili olarak HASAN DOĞRUYOL'u tanıtmış, onun da HÜSEYİN ÖZAKSEL ve SALİH BAŞDURAK'ı tanıtarak aralarında hücre katibini seçmelerini söylemiş olduğunu, ertesi günü Ortaköy cami civarında toplandıklarında PATO HÜSEYİN'in gizli komünist teşkilatı hakkında bilgi verdiğini, bir müddet sonra EŞREF BİLKİYE'nin evinde toplandıklarını HASAN DOĞRUYOL, SALİL BAŞDURAK; YAŞAR ÖZŞANSAL, TAHİR HALLAÇOĞLU ve KİRCO HÜSEYİN'in orada bulunduklarını YAŞAR'ın konuşma yaptığını bu arada işçi sınıfının memlekette senelerdir ezildiği, mücadele lazım olduğu konularını görüştüklerini, HÜSEYİN ÖZAKSEL'in grevlerden bahsettiğini, SALİH BAŞDURAK ayrılınca yerine TAHİR HALLAÇOĞLU'nun geldiğini, HÜSEYİN ÖZAKSEL'in senede 3-4 ay çalışıp mütebaki kısmını orada, burada gezerek geçirdiklerini, buna tütünlerin gayri mamul olarak satılmasının sebep olduğunu anlattığını, EŞREF BİLKİYE'nin MUSTAFA SUPHİ OLAYI, Stalin'in Hayatı, İngiltere'de Siyasi Partiler başlıklı yazıları verdiğini, okuduğunu, EŞREF'in evinde bir kere daha toplandıklarını partiye ait hususları görüştüklerini bu sırada kendisine içki içtiği, kumar oynadığı için partiden tebligat geldiğini ve fakat o sıralarda tevkif edildiği ve Af Kanunu'nun çıkmasına kadar ceza evinde kaldığını, tahliyesinden 3-4 ay sonra MEHMET BOZIŞIK'ın Osman adı ile MİHRİ BELLİ'yi tanıtarak ev aramasını söylemiş, Göksuda bir, iki odalı bir ev bulmuş, bu evde kendilerinin oturmuş, kirasını vermiş olduğunu, MİHRİ BELLİ'nin neşir vasıtalarını havi (Makine, kırtasiye) bir bavulu kendisine verdiğini, bu evde sakladıklarını, neşriyat yapmak istemiş iseler de ev sahiplerinden çekindiklerini, bu yüzden MİHRİ'nin bavulu alıp gittiğini ve temasının da kesildiğini, bilahare HÜSEYİN ALKARANFİL'in kendisine MEHMET BOZIŞIK'ın geleceğinden, toplanmak lüzumundan, bir hücre kurmalarından HÜSEYİN UYSAL'ın yanında bahsettiğini, ertesi günü toplanmış olduklarını, oraya HASAN DOĞRUYOL'un da geldiğini ve onu hücre katibi seçtiklerini, fakat bu toplantı sırasında HÜSEYİN UYSAL'ın İskeçeli KÜÇÜK ALİ ile geldiğini ve kendisine partiden tebligat aldığını, esarar içtiği için hücre ile alakasını kestiğini söylemesi üzerine ayrıldığını söylemiş ve bu meyanda başka hiç bir beyanla teyit edilmiyen faaliyetlerden bahsetmiş ise de; itibar olunmamıştır. Duruşmada bu ifadesini

külliyen reddetmiş, partiye, faaliyetine katılmadığını, tahkikatta ifadelerinin zorla kabul ettirildiğini söylemiştir (Sahife 140).

MUAMMER TAMKAN'ın ifade ettiği şekilde gizli komünist partisine EŞREF BİLKİYE'nin daveti üzerine girdiği tahkikattaki ikrarını teyit eden EŞREF BİLKİYE'nin (Dosya 14, sahife 327) de mevcut açık beyanından anlaşıldığı gibi YAŞAR ÖZŞANSAL'ın şahadeti de maznunun partili olduğunu teyit etmiş ve partiye girdiğine kanaat getirilmiştir. ENVER GÖKÇEN'in (Dosya 14, sahife 378) de mevcut ifadesinde MUAMMER TAMKAN'ın partiden çıkarılması hususunu vilayet komitesinde görüştüklerini, bu mevzuu komiteye kendisinin getirdiğini ifade etmesi de MUAMMER TAMKAN'ın partili olduğunun açık delilidir. Bu husus aynı zamanda ENVER GÖKÇEN'in beyanına uygun olarak TEVFİK DİLMEN tarafından da (Dosya 14, sahife 234) de belirtilmiş, bu mevzuu vilayet komitesine ENVER'in getirdiği ifade edilmiştir.

Maznunun EŞREF BİLKİYE'nin evinde partililerin bir kısmının yaptığı toplantıya katıldığı ikrarını teyit eden diğer maznun EŞREF BİLKİYE, TAHİR HALLAÇOĞLU, SALİH BAŞDURAK, MEHMET EMİN ATILAL, HASAN DOĞRUYOL'un beyanları ve şahit YAŞAR ÖZŞANSAL'ın (Sahife 633-640) yeminli şahadetleriyle sabit olmuş ve duruşmada maznunların toplantının EŞREF'in çocuğunun dünyaya gelmesi sebibyle yapıldığını, siyasi mahiyeti olmadığını söylemek suretiyle hakikati gizlemeğe çalıştıklarına kanaat getirilmiştir.

İddianameye göre MUAMMER TAMKAN'ın HÜSEYİN ÖZAKSEL sekreterliğindeki hücreye SALİH BAŞDURAK ile beraber katılmış olduğu ileri sürülmüştür. HÜSEYİN ÖZAKSEL'in (Dosya 14, sahife 350-356) SALİH BAŞDURAK'ın (Dosya 14, sahife 307-309) da mevcut ifadeleri arasında bu iddiayı ve bu meyanda MUAMMER TAMKAN'ın beyanını teyit eden bir hususa rastlanılamadığı gibi şahit YAŞAR ÖZŞANSAL tarafından da bu hücreden bahsedilmemesi karşısında teşekkülü ve binnetice MUAMMER TAMKAN'ın bu hücreye girdiği sabit görülmemiştir. Aynı hücreye bilahare TAHİR HALLAÇOĞLU'nun girdiği hususu da ne TAHİR HALLAÇOĞLU'nun ve ne de bir başkasının beyaniyle veya şahadetle teyit olunmadığından sabut ermemiştir.

MEHMET BOZIŞIK (Dosya 14, sahife 492) de mevcut ifadesinde MİHRİ BELLİ'nin neşriyat yapılabilmesi için müsait bir ev tutulmasını kendisine söylediği için, Kasımpaşa'daki kahvesine gelen MUAMMER TAMKAN'a durumu anlatıp ev bulmasını, kirasını partinin vereceğini ve icap ettiği takdirde yardım da yapılacağını söylediğinden bir müddet sonra MUAMMER'in ev bulduğu haberini getirmesi üzerine M. BELLİ ile temasa geçilmesi lüzumu hasıl olduğundan kendisi sürgün cezasını çekmek üzere Adapazarı'na gideceğinden bir randevu tesbit ederek Kurtuluşta MİHRİ BELLİ'yi, MUAMMER TAMKAN ile parolalı şekilde buluşturduğunu ve kendisinin de bizzat Kurtuluşa giderek bir yanlışlık olmaması için buluşup buluşmadıklarını uzaktan tetkik etmiş ve buluştuklarını görerek ayrılmış olduğunu sürgünde iken ne yapıldığını bilmediğini, ancak; döndükten sonra MUAMMER'den evde hiç bir neşriyat yapılmadığını ve çok para istediği için MİHRİ'nin kızmış olduğunu öğrendiğini söylemiştir.

SEYİT ATILAL da (Dosya 14, sahife 335) MUAMMER TAMKAN Göksuya taşındığı zaman MUAMMER'in babasının, kendisine doğum ikramiyelerini aldıklarından dolayı MUAMMER'in kendilerinden ayrılıp gittiğini söylediğini; MUAMMER tevkif edildikten sonra ise bu evi partinin tuttuğunu, orada partinin bavulu bulunduğunu, bu yüzden tevkif edildiğini tayfa arasında söylediğini ifade etmiştir.

DİLMEN'in (Dosya 14 sahife 385), bu hususta kati bir bilgiye sahip bulunmadığını, ancak MUAMMER TAMKAN'ın yeniden partiye alınması mevzuu bahis olunca, bunun tetkik sonunda MUAMMER'in hücrede bulunduğu sırada kendisine bir emanetin verilip saklattırıldığını işaa ettiğinin öğrenildiğini, bundan ZEKİ BAŞTİMAR'a bahsederek emanet hâlâ orada ise tehlikeli olacağını söylemesi üzerine, ZEKİ BAŞTİMAR'ın emanetin alındığını söylemiş olduğunu, partiye tekrar alınıp alınmadığını bilmediğini söylemiştir.

MİHRİ BELLİ tahkikatta ve duruşmada iddiayı külliyen reddetmiştir.

Duruşmada şahit olarak dinlenilen RAMAZAN TAMKAN (Sahife 665) kendisinin gizli komünist partisi faaliyeti ile ilgili herhangi bir hadise hakkında bilgi sahibi bulunmadığını, MUAMMER'in kendi evinden ayrılmadan evvel evlerine bavul getirdiğini bilmediğini diğer şahit MÜNİRE SÖZİÇLİ de (Sahife 676) doğum ikramiyesi alıp Göksuya gittikleri sırada beraber yaşamakta olduğu (Nikahsız) MUAMMER TAMKAN'ı eskicilik yaptığını, evde daha ziyade kendisinin bulunduğunu, MUAMMER'le münasebette bulunduğu zaman içerisinde eve kendilerine ait olduğunu zan ve tahmin ettiği bir bavulu getirmiş ve bunun getirilmesinden bir ay kadar sonra kendisine bavul içerisinde eski eşya bulunduğunu söylemiş ve bu bavulu tekrar alıp götürmüş, bir daha eve getirmemiş bulunduğunu, işlediği yerde bırakmış olduğunu söylediğini, Göksuda bulunduğu müddet içerisin-

de evlerine MUAMMER'in ahbap veya arkadaşının gelmemiş olduğunu, kirayı müştereken verdiklerini, iki ay kadar oturduklarını, tahkikatta ifade alanların istedikleri gibi yazdıklarını, korktuğu için ifadeyi imzaladığını, Göksuya taşınırken bavulun boş mu, dolu mu olduğunu hatırlamadığını söylemiştir.

Bütün bu beyanlardan heyetimize, MUAMMER TAMKAN'a parti neşriyatı yapılmak gayesiyle bir ev tutturulmuş olduğu ve fakat evin müsait görülmemesi sebebiyle neşriyata tevessül edilmediği ve bir müddet sonra da neşriyatın alındığı ve evden de sarfınazar edildiği, bu sebeple de MUAMMER TAMKAN'ın evi terkettiği kanaati gelmiştir. Duruşmada, fakirliğinden bahseden ve diğer beyanlardan da eskicilikle ve tütün ameleliği ile ancak geçinebilen maznunun sayfiyeye gitmek gayesiyle Göksuda ev tutacak ve eline geçen parayı bu maksatla harcıyacak mali durumda olmadığının anlaşılması da bu kanaati teyit etmiş ve nikâhsız olarak yaşadığı MÜNİRE SÖZİÇLİ'yi tahkikattaki beyanlarını redde ve tazyikle ifade sağlandığı hususunu beyana sevkettiği neticesine varılmıştır. Ancak, MUAMMER TAMKAN'ın bu bavulu aldığı şahsın (Bidayette MİHRİ BELLİ ile ev tutulması mevzuunda konuşup anlaştıkları sabit görülmekle beraber) MİHRİ BELLİ olmayıp OĞUZ EREN olduğu anlaşılmış ve Heyetimize de tam bir kanaat gelmiştir. Parti faaliyeti içerisinde bir işin muhtelif şahıslar kanallariyle görüldüğünün ve bununla yapılan işin hakiki mahiyeti ile asıl dirijanların gizli kalması hususunun temini düşünülmüş olduğunun anlaşılması da Heyette yukarda belirtilen kanaatlerin tahassülüne âmil olan hususlardandır.

Yine iddianamede MUAMMER TAMKAN'ın, HÜSEYİN UYSAL'ı partilediği iddia edilmiş ve bu husus ilk tahkikatta HÜSEYİN UYSAL tarafından beyan edilmiş ise de; bir başka beyan ve şahadetle teyit edilmediğinden kanaat getirilememiştir.

Maznunun MELAHAT TÜRKSAL tarafından işe sokulduğu anlaşılmakta ise de bu hareketin parti faaliyeti cümlesinden olduğunu kabule imkân görülememiştir.

Maznunun evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Dosya 12, sıra 114) de mevcut 26 Ekim 1951 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında; iddiayı reddederek aleyhindeki iddiaların ilk tahkikatta tazyikle elde edilen ifadelere dayandırıldığını, bu ifadeleri sahiplerinin duruşmada reddettiklerini, bunun dışında aleyhinde delil olmadığını, TEVFİK DİLMEN'in 7. fıkradan faydalanmak gayesiyle hareket ettiğini, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın polis ajanı olduğunu, yalan söylediğini, RAMAZAN TAMKAN ile MÜNİRE SÖZİÇLİ'nin ifadeleriyle partiye ait bavulu saklamadığının meydana çıktığını, suçsuz bulunduğunu, beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Yukarda belirtilen ifadelere ve sureti kabule göre maznunun EŞREF BİLKİ'yenin daveti üzerine gizli komünist partisine (Cemiyete) girdiğine ve aidat verdiğine tam ve vicdani kanaat hasıl olmamış ve bu noktalara matuf müdafaası yerinde görülmemiştir. Ancak HÜSEYİN UYSAL'ı partilediği görülmediğinden iddia makamının fiilinde tanzim unsurunun mevcut olması sebebiyle T.C.K.nun 141. maddesinin 1. 3. fıkrasına göre cezalandırılması hususundaki talebi yerinde görülmediğinden reddiyle mezkur maddenin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tazıyesine, 173. maddeye tevfikan SEKİZ AY Arapkir'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 73 lira haç ödemesine mevkuf kaldığı müddetin As.C.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına.

VAHE DAMGACIYAN:

4 Temmuz 1953 tarihinde tevkif edilip mahkemece 24 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun gizli komünist cemiyetine girmek ve FAİK ŞEKEROĞLU'nun sekreterliğinde kurulan hücreye katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre cezalandırılması talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun duruşma sırasında vermiş olduğu ifadesinde müsnet suçu reddederek FAİK ŞEKEROĞLU ve HAMDİ ile aralarında parti faaliyet ve münasebeti geçmemiş olduğunu beyan (Sahife 155) etmesine mukabil ilk tahkikat sırasında (Dosya 17, sahife 1153) vermiş olduğu ifadesinde; FAİK ŞEKEROĞLU ile tanışana kadar hiç kimsenin kendisine gizli partiden bahsetmediğini FAİK ile tanıştıktan sonra bu şahsın mütaaddit konuşmalarının biri de gizli komünist partisinden bahis ve partiye girme teklifinde bulunmuş olduğunu, müsbet veya menfi bir cevap vermediğini, müteakiben HAMDİ'nin evinde toplandıklarını (HAMDİ bulunamadığından mahkemeye sevkedilememiştir) burada MUSTAFA SUPHİ hakkındaki neşriyatı ve resmi FAİK ŞEKEROĞLU'nun getirmiş olduğunu görmüş ve okumuş olduklarını, bir diğer toplantıya Stalinin 70. yaşı sebebiyle yazılan yazı ile MAOÇETUNG'un nutkunu, yine FAİK ŞEKEROĞLU'nun getirmiş, okumak üzere kendisine ver-

miş, kendisinin de okuyup iade etmiş olduğunu, FAİK ŞEKEROĞLU ile 1950 yılı sonlarına doğru tanıştığını, bir kaç toplantıdan sora 1951 yılı 16 Ocağında da Paris'e hareket ettiğini söylemiştir.

7 Temmuz 1953 tarihinde alınan ifadesinde de (Dosya 17 sahife 1157) FAİK ŞEKEROĞLU'nun, HAMDİ'nin evinde tanıdığını, ikinci ve üçüncü buluşmalarında FAİK ŞEKEROĞLU'nun memleketimizdeki gizli komünist partisinden bahsettiğini ve parti içerisinde çalışmak istiyorsanız, parti hakkınızda tahkikat yapacak dediğini, teklifi kabul ettiğini ve bilahare partiye kabul edildiğini FAİK ŞEKEROĞLUN'nun bildirmiş, parti icaplarından bahsetmiş, neşriyat getirmiş olduğunu, kendisinin aidat vermediğini, daima boşta olduğunu söylediğini, ŞEKEROĞLU'ndan sıyrılmak istediğini, HAMDİ ve FAİK'in birer lira aidat verdiklerini söylemiştir.

FAİK ŞEKEROĞLU ise duruşmada (Sahife 266) verdiği ifadesinde parti faaliyetini red ile VAHE DAMGACIYAN'ı, HAMDİ'nin evinde tanıdığını, bu şahsın kardeşinin polis olduğundan bahsetmesi nedeniyle parti mevzuunda bir faaliyeti olsa, HAMDİ'yi seçmemesi için geldiğini söylemesine mukabil ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 13, sahife 217) HAMDİ fabrikada çok perişan, RECEP YELKENKAYA'nın bana anlattıklarını ben de HAMDİ'ye anlatıyordum. HAMDİ'nin evinde toplanmağa karar verdik, VAHE de orada idi, bu suretle bir hücre kurduk, RECEP YELKENKAYA'nın bana verdiği Görüşler, Maoçetung, Yoldaşlar, Stalinin 70. yaş dönümü, Mustafa Suphi Olayı, İngiliz-Amerikan tezadı, Harbe karşı sulh faaliyeti adlı broşürleri HAMDİ'nin evinde beraberce okuduk. Broşürleri 15 günde bir, birer tane olmak üzere veriyor, okuduktan sonra RECEP'e iade ediyordum, VAHE bu sırada hücreyi terketti, hücre sekreteri ben olduğum için aidatı ben topluyordum VAHE daima boşta olduğunu söyleyerek aidat vermiyordu. Bir defa 25 kuruş verdi, demek suretiyle VAHE'nin ilk tahkikat ifadesini teyit etmiş ve VAHE'nin ayrılması üzerine RECEP YELKENKAYA'nın iltihakı ile yeni bir hücre kurduklarını söylemiştir.

RECEP YELKENKAYA ilk tahkikatta (Dosya 13, sahife 160) kendisi ile ilgili şahıslarla parti faaliyeti göstermek şöyle dursun hiç tanımadığını söylemesine mukabil, (Sahife 219) daki ifadesinde FAİK ŞEKEROĞLU ile olan parti temasını açıklamış ve ŞEKEROĞLU'nun ifadesine uygun şekilde yukarda adları yazılı parti neşriyatını FAİK ŞEKEROĞLU'na verdiğini söylemesi, FAİK ŞEKEROĞLU'nun ve binnetice VAHE DAMGACIYAN'ın ilk tahkikat ifadelerinin vakıf olarak hakikatleri ifade ettiğini göstermiş ve mahkemeye de bu yolda tam bir vicdani bir kanaat gelmiştir.

KEMAL ERGİN de (Doğruluğuna kanaat getirilmesi sebebi kendi kısmında izah edilmiştir) ilk tahkikatta (Dosya 13, sahife 179) da mevcut ifadesinde "FAİK ŞEKEROĞLU'nun kurmağa teşebbüs ettiği bir hücre meselesi mevzuubahisti. Bana VAHE diye bir ermeni ve hatırımda kaldığına göre AVNİ diye bir isim söylemişti, fakat bunların hünüz tahkikatı yapılıyordu. Fakat, ben ayrıldığım sırada tahkikat hünez müspet bir safhaya girmemiş olduğundan hücre teşkil edilememiştir" demesi de bu mevzuun KEMAL ERGİN zamanında ele alınmış olduğunu göstermiştir.

Bu durum karşısında maznunun gizli komünist cemiyete girmemiş olduğunu belirten müdafaası yerinde görülmemiş ve FAİK ŞEKEFOĞLU'nun teklifi üzerine gizli komünist partisine girdiğini HAMDİ'nin evinde yaptıkları ÜÇLÜ toplantıların hücre faaliyeti olduğuna, bu toplantılarda okunan belgelerin parti neşriyatı olması itibariyle de buluşmalarındaki gayenin komünist faaliyet ve parti görüşüne uygun bulunduğuna kanaat getirilmiştir. HAMDİ'nin mevcudiyetini duruşmada da maznunlar kabul etmiş oldukları ve fotoğrafı dahi mevcut bulunduğu cihetle hücrenin üçüncü şahsının mevcut olmadığı yolunda bir tereddüde düşülmemiştir.

Gizli komünist partisine giren bir şahsın partiye girmesiyle üyelik tekemmül ettiği ve partiye girmesinden sonra partinin kendisinden beklediği, gizlilik esasına riayet, toplantılara muntazam devam etme aidat verme, verilecek direktiflere göre hareket gibi hususları kabul veya tamamen yerine getirmiş olması, parti ile partili arasında muhasebesi yapılacak bir husus olup, kendisinden beklenilenleri tamamen yapmamak, partiye girmek suçunun tememmülüne mani olamayacağı cihetle maznunun aidat vermedim, daima boşta olduğumu söylüyordum (Ki, bunun aynen FAİK ŞEKEROĞLU tarafından da ifade edilmesi ilk ifadelerinin doğruluğunun bir delilidir) şeklindeki müdafaasına itibar olunmamış ve suçluluğuna tam ve vicdani bir kanaat hasıl edilmiştir.

Bu sebeple maznunun gizli komünist cemiyete girmek suçundan hareketine uyan (16 Ocak 1951 tarihinde Paris'e gitmesi ve bu tarihten sonra faaliyet gösterdiği iddiası mevcut olmaması nazara alınarak) T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları nazara alınarak İKİ SENE ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı K.nun 173. maddesine göre SEKİZ AY Erzincan'da emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesi uyarınca mahkumiyetinden sayılmasına.

NİHAT TUNALI:

15 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilen ve mahkemece 26Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun BİLAL ŞEN tarafından partiye alındığı, CAVİT ŞAR ile teması olduğu iddiasiyle ve T.C.K.nun 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre tecziyesi talebiyle mahkemeye sevkedilmiştir. İddia makamı esas hakkındaki mütalaasınad da bu talebi tekrarlamıştır.

Nİ İAT TUNALI gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada vermiş olduğu ifadelerinde isnadı külliyen reddetmiştir. BİLAL ŞEN ise duruşmada parti faaliyetini red ve ifadelerinin cebre müstenit olduğunu, ilk tahkikat sırasında da komünizm lehinde faaliyette bulunmaktan İKİ SENE ALTI AYA hükümlü olan NİHAT TUNALI'yı cezaevinde tanıdığını, NİHAT'ın bilahare Fakültede kendisine arkadaşlarının itimat etmemelerinden ve parti hakkında mülumat vermemelerinden üzüldüğünden bahsetmiş olması üzerine, delalet ederek Nİ İAT'ı partiye aldıklarını, bunu NİHAT'a da duyurduğunu, direktifi TEVFİK DİLMEN'den alarak NİHAT'a, başka birisiyle çalışacağını bildirmiş olduğunu bu şahsın kim olduğunu bilmediğini (Dosya 13, sahife 236) beyan etmiştir.

TEVFİK DİLMEN de ilk tahkikatta (Dosya 17, sahife 1189) BİLAL ŞEN'in İktisat Fakültesi talebelerinden olan, Büyükdere'de oturan bir arkadaşının parti dışında bırakılmasından şikayet ettiğini, BİLAL'den öğrenmiş ve nitecede BİLAL'in bu şahısla parti teması yapmış, o sıralarda yeniden teşkilatlanmakta olan Üniversite Mıntıkasına bağlanmasının kararlaştırıldığını, kendisi vasıtasiyle tertiplenen bir randevu ile bu şahsın (BİLAL'in bu izahati tamamlıyan ilk tahkikat ifadesine nazaran NİHAT TUNALI olduğu anlaşılmaktadır) SUAVİ BARUTÇUOĞLU ile temasa geçirildiğini bu tarihin tevkifata başlamasından az bir zaman evvele rastladığını ifade etmiştir. Duruşmada TEVFİK DİLMEN ilk tahkikat beyanlarının doğruluğunu kabul ve teyit etmiştir.

SUAVİ BARUTÇUOĞLU ise duruşmada müsnet suçu külliyen reddettiği gibi ilk tahkikat sırasında da NİHAT TUNALI ile parti teması olmadığını söylemiştir (Dosya 14, sahife 463, duruşma zaptı sahife 155).

NİHAT TUNALI'nın, CAVİT ŞAR ile olan teması ile partinin sevk ve idaresine katıldığı iddiasının ise sehven ek iddianameye yazıldığı duruşmada (Sahife 551) iddia makamı tarafından beyan edilmiştir.

NİHAT TUNALI'nın 15 Ocak 1952 tarihinde evinde yapılan aramada (Dosya 6, sıra 42) elde edilen kitaplar arasında 19 Haziran 1936 gün ve 36/338 sayılı İstanbul Müddeiumumiliği kararı ile toplattırılan HİKMET KIVILCIM'ın (Emperyalizm, Geberen Emperyalizm) adlı kitabı bulunduğu, mezkûr tarihli zabıt varakasından, Dernek davası sebebiyle yapılan arama sırasında el konulan matbualardan da 22 Şubat 1943 gün ve 2/20360 sayılı kararla yasak edilen (Yürüyüş) adlı derginin ve beş madde altında belirtilen aşikâr solcu matbuaların mevcut olduğu 17 Eylül 1951 tarihli Bilirkişi raporundan anlaşılmıştır. Maznun müdafaasında; ilk tahkikattaki ifadesinin cebre müstenit bulunduğunu, diğer ifade sahiplerinin de aynı sebeple ifadelerini reddettiklerini, partili olup olmadığı hususunda TEVFİK DİLMEN'in ademi malûmat beyan ettiğini, SUAVİ BARUTÇUOĞLU ve EKREM ATAK'ın ifadelerinin de kendi ifadesini teyit ettiğini, beraatine karar verilmesini talep etmiştir. Maznun NİHAT TUNALI'nın eski mahkumiyeti olması, evinde yapılan aramada yasa ve aşikâr solcu matbuaların elde edilmesi ve BİLAL ŞEN ile TEVFİK DİLMEN'in ifadelerinin yekdiğerini teyit eder mahiyette bulunması ve bu arada TEVFİK DİLMEN'in, NİHAT TUNALI'nın ismini zikretmediği halde, hüviyetini doğru olarak belirtmesi karşısında, kendi tarafından vaki talep üzerine gizli komünist partisine alındığı ve bir müddet BİLAL ŞEN ile temasa geçtiği (SUAVİ BARUTÇUOĞLU'na ait karar kısmında belirtildiği üzere adı geçenle parti teması yaptığına kanaat getirilememiştir) hususlarına kanaat getirildiğinden ve bu suretle maznunun gizli komünist cemiyete girmek suçu sabit görüldüğünden müdafaasının reddi ile talep vechile hareketine uygun görülen T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı K.nun 173. maddesi gereğince SEKİZ AY İstanbul'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 36. maddeye tevfikan yasak ve komünizmle ilgili görülen ve yukarda tadat edilen matbuaların müsaderesine, 5887 sayılı Harçlar kanununa göre 73 lira harç ödenmesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına.

VEYSEL AKKAŞ:

25 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen ve 23 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun, VECDİ ÖZGÜNER'in teklifi üzerine partiye girmek ve ona bağlı kalmak iddiasıyle mahkemeye sevkedilmiş, 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddenin 3. ve 5. fıkraları gereğince cezalandırılması talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun duruşmada (Sahife 149) müsnet suçu tamamen reddetmiş, VECDİ ÖZGÜNER'i Yüksek Tahsil Gençler Derneği'nde bulunduğu sırada tanıdığını, BİLAL ŞEN'i tanımadığını söylemiş ve ilk tahkikat ifadelerinin tazyika müstenit olduğunu beyanla itibar olunmamasını istemiştir.

İlk tahkikat ifadesinde ise; (Dosya 14, sahife 497) iddiaya uygun olarak Çiçekpalas hadisesi sebebiyle cezaevinde bulunduğu sırada VECDİ ÖZGÜNER'in Türkiye'de bir komünist partisinin mevcut olabileceğinden bahsettiğini, tahliyeden ve Ünye'ye gidip dönmesinden sonra 1951 yılı yazında VECDİ ÖZGÜNER'in bu defa partinin mevcut olduğunu söyliyerek girmeyi teklif, kendisinin de kabul etmiş bulunduğunu, VECDİ ÖZGÜNER'e bağlandığını, bir buçuk lira aidat verdiğini, tevkifat olunca VECDİ'nin kendisinden evvel tevkif edilmiş ve bu suretle de parti ile irtibatının kopmuş olduğunu, hücre kurmadığını söylemiştir.

Maznun ile parti temasında bulunduğu iddia edilen VECİD ÖZGÜNER de duruşmada faaliyeti reddetmiş (Sahife 267), ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde de (Dosya 13, sahife 132) VEYSEL AKKAŞ ile olan temasından hiç bahsetmemiştir.

İstanbul vilayet komitesi sekreteri olan ve parti faaliyetini tamamen açıklamış bulunan TEVFİK DİLMEN, VECDİ ÖZGÜNER'in cezaevinde beraber iken tanıdığı VEYSEL'i şimdilik yalnız kendisiyle temas etmek kaydiyle partiye almağı teklif etmiş olduğunu ve durumu müsbet mütalaa edildiğinden partiye alınmış ve VECDİ ÖZGÜNER'e bağlanılmış bulunduğunu ifade etmek suretiyle maznun VEYSEL AKKAŞ'ın ilk tahkikattaki beyanını teyit etmiş, duruşmada da ilk tahkikattaki ifadelerinin doğruluğunu ve muhtevasını kabul ettiğini söylemiştir (Dosya 14, sahife 396).

Maznunun üzerinde ve evinde yapılan aramayı tesbit eden 16 Şubat 1952 tarihli zabıttan tetkik edilmek üzere alındığı anlaşılan yazılı belgeler arasında (Dosya 5, sıra 108) aşikâr solcu olduğu 17 EYLÜL 1951 tarihli Bilirkişi raporundan anlaşılan (devlet ve İhtilâl) adlı kitap ile Çiçekpalas davasiyle komünistlikten sanık şahıslar haklarında gazetelerde çıkan yazılara ait kupürlerin mevcut olduğu görülmüştür.

Bu durum karşısında 1950 yılında komünizm lehinde faaliyette bulunan ve İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesince altı ay hapse mahkum edilen VEYSEL AKKAŞ'ın bu mahkûmiyetine rağmen mütenebbih olmadığı ve aynı gaye için VECDİ ÖZGÜNER tarafından vâkı teklifle karşılaşınca, teklifi kabul ve gizli komünist cemiyete (Partisine) girdiğine tamamen kanaat getirilmiş ve binnetice maznunun suçsuz olduğu ilk tahkikat ifadesinin tazyika müstenit bulunduğu yolundaki müdafaasına da velevki bir an için tazyik gördüğü kabul edilse dahi, partiye alındığının TEVFİK DİLMEN'in ifadesiyle de teeyyüt etmesi karşısında itibar olunmamıştır. Esasen bir taraftan TEVFİK DİLMEN'in cezadan kurtulmak için kendilerine iftira ettiğini söyliyen maznunların, bir taraftan da yine TEVFİK DİLMEN'in lehte olan beyanlarını kendi müdafaalarına esaslamaları da TEVFİK DİLMEN'in vakıaları uydurmayıp, olduğu gibi nakletmiş olduğunu göstermiş ve TEVFİK DİLMEN'e ait karar kısmında da ve diğer muhtelif yerlerde de izah edildiği üzere ifadelerinin samimiyetine inan hasıl olmuştur.

Bu şekilde VEYSEL AKKAŞ'ın gizli komünist cemiyete girmek suçunu işlediğine kanaat getirildiğinden ve son tadilden sonraya ait faaliyeti iddiası da mevcut olmadığından talep vechile hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına tevfikan İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı K.nun 173. maddesine göre SEKİZ AY İstanbul'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına Çiçekpalas hadisesi sebebiyle yapılan takibat sırasında 27 Aralık 1950 tarihinde tevkif edilip 5 Haziran 1951 tarihinde kefaletle tahliye edildiği (Duruşma dosya 5) de mevcut İstanbul Birinci Ağır Ceza mahkemesinin 14 Ocak 1954 tarihli kararından anlaşıldığı ve hükmün 22 Ocak 1954 tarihinde kesinleşmiş olduğu nazara alınarak ve beraat ettiği suçtan dolayı mevkuf kaldığı müddetin beraat kararının kesinleşmesinden evvel işlediği diğer suç için verilen ceza müddetinden mahsubu gerektiğinden bu müddetin ve ruiyet edilen dava sırasında mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesi gereğince mahkumiyetinden sayılmasına, 36. maddeye tevfikan karar içersinde tadat edilen ve komünist faaliyetle ilgili görülen Devlet ve İhtilal adlı kitap ile gazete kupürlerinin müsaderesine, diğerlerinin maznuna iadesine; 5887 sayılı Harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi gereğince 73 lira harç ödemesine.

KAZIM YELKENKAYA:

4 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilen ve 21 Kasım 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen KAZIM YELKENKAYA gizli komünist partisine girmek suçunu işlediği iddiasiyle mahkemeye sevk edilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun tahkikatta yapılan sorgusunda (Dosya 13, sahife 223-224) KEMAL ERGİN'i, MEHMET

adı ile ve RECEP YELKENKAYA'nın arkadaşı olarak tanıdığını, KEMAL ERGİN'in de TEVFİK DİLMEN'i (SAİM) adı ile tanıttığını ve bu şahısla 3-4 defa buluştuğunu, RECEP YELKENKAYA askerden geldikten sonra TEVFİK DİLMEN'in isteği üzerine Unkapanı'nda buluşmalarını sağladığını, RECEP YELKENKAYA ile neşriyat okumadığını, ancak RECEP düşkün arkadaşlarına yardım için para istediğinden bir buçuk ila iki buçuk lira verdiğini, RECEP YELKENKAYA ile işçilerin haklarına dair görüşmüş ise de; RECEP'in teşkilâtlanmadan kendisine bahsetmediğini söylemiş, duruşmada da (Sahife 161) tanışmaları aynı suretle ifade etmiş, ancak, DİLMEN'in konuşma isteğini RECEP YELKENKAYA'ya söylemişse de işinin çok olduğu cevabını almış olduğunu, bilahare buluşup buluşmadıklarını bilmediğini, FAİK ŞEKEROĞLU'nu tanımadığını, partiye girmemiş olduğunu söylemiştir.

Maznunla ilgili gösterilen şahıslardan KEMAL ERGİN tahkikatta (Dosya 178-179) KAZIM YELKENKAYA'yı, TEVFİK DİLMEN'e kendisinin (SAİM) adı altında tanıttığını, bundaki maksadın bilahare askerden dönecek olan RECEP YELKENKAYA'yı, KAZIM vasıtasiyle bulması olduğunu söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN tahkikatta (Dosya 13, sahife 116) Sepetçi KAZIM YELKENKAYA'yı, KEMAL ERGİN'in anlattığı şekilde tanıdığı, maksadın RECEP YELKENKAYA ile irtibat tesisini sağlmak olduğunu ve bilahare KAZIM YELKAYA'nın bir randevu temin ettiğini, RECEP geldikten sonra KAZIM YELKENKAYA ile temasını kestiğini söylemiş, duruşmada da (Sahife 40-41) aynı suretle beyanda bulunmuştur.

RECEP YELKENKAYA da hadiseyi aynen anlatarak TEVFİK DİLMEN'i Unkapanı köprüsünde verilen bir randevu ile ve KAZIM YELKENKAYA'nın bildirmesi üzerine tanıdığını ve müteakiben DİLMEN'le buluşmalarının tevali ettiğini söylemiştir (Dosya 13, sahife 220), duruşmada ise, KAZIM YELKENKAYA'nın sepet yaptırmak için (SAİM) adında birisinin sipariş vereceğini, görüşmek istediğini, söylediğini, fakat işi çok olduğundan lüzum görmediğini, bu şahsın DİLMEN olduğunu bilahare cezaevinde öğrendiğini söylemiş ve parti temasını tamamen reddetmiştir (Sahife 104).

Bu beyanlardan RECEP YELKENKAYA ile TEVFİK DİLMEN'in buluşmalarını temin gayesiyle KEMAL ERGİN'in, KAZIM YELKENKAYA'ya; TEVFİK DİLMEN'i (SAİM) adı ile tanıttığını ve bilahare RECEP YELKENKAYA askerden gelince KAZIM YELKENKAYA'nın da RECEP YELKENKAYA ile (SAİM) TEVFİK DİLMEN'in buluşmalarını temin ettiği, duruşmada ise bunun teviline çalıştığı anlaşılmıştır.

KAZIM YELKENKAYA'nın, RECEP YELKENKAYA ve FAİK ŞEKEROĞLU ile parti teması yaptığı ve hücre faaliyeti gösterdiği iddialarına gelince;

FAİK ŞEKEROĞLU iddiayı duruşmada külliyen reddetmiş, tahkikatta (Dosya 13, sahife 216-218) ise, parti faaliyetini RECEP YELKENKAYA, HAMDİ ile olan temaslarını VAHE'yi tanıma ve onunla faaliyeti şeklini anlatmış ise de; KAZIM YELKENKAYA ile temasına dair bir beyanına rastlanılamamıştır.

FAİK ŞEKEROĞLU duruşmada suale cevaben KAZIM YELKENKAYA'yı hiç tanımadığını söylemiştir (Sahife 267).

KAZIM YELKENKAYA ve FAİK ŞEKEROĞLU'ndan mürekkep bu hücrenin sekreterliğini yaptığı ileri sürülen RECEP YELKENKAYA ise, KEMAL ERGİN ile temasta bulunduğu sırada KAZIM YELKENKAYA ve FAİK ŞEKEROĞLU ile kendisinin temasta olduğunu, FAİK ŞEKEROĞLU'nu, KEMAL ERGİN'in tanıttığını, KAZIM ve FAİK'in birbirlerini tanımadıklarını, KEMAL'den aldığı neşriyatı KAZIM'la birlikte okuduğunu, ayrıca FAİK'e de verdiğini KAZIM YELKENKAYA'dan 150 kuruş FAİK'ten de 50 kuruş aidat aldığını, KEMAL ERGİN zamanında KEMAL'e bilahare DİLMEN'e verdiğini söylemiştir.

Tahkikatta KAZIM YELKENKAYA ile RECEP YELKENKAYA'nın ifadeleri uymadığından RECEP YELKENKAYA, KAZIM YELKENKAYA'nın sorgusu sırasında huzura alınarak sorulduğunda beyanını tekrarlamış ise de; KAZIM YELKENKAYA neşriyatı beraber okumadıklarını, sadece fakir arkadaşlara yardım diye istendiğinden bir buçuk ila iki buçuk lira verdiğini söylemiştir.

Duruşmada gerek KAZIM YELKENKAYA ve gerekse RECEP YELKENKAYA bu ifadelerini reddederek aralarında parti teması olmadığını söylemişlerdir.

KAZIM YELKENKAYA'nın üzerinde ve iş yerinde 4 Ocak 1952 tarihinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa tesadüt edilemediği (Dosya 5, sıra 23) te mevcut zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında; müsnet suçu kabul etmediğini, ilk iddianamede FAİK ŞEKEROĞLU, RECEP YELKENKAYA ve kendisinden müteşekkil hücreden bahsedildiği halde, esas hakkındaki mütalaada bundan vazgeçilmiş ise de; sebebinin belirtilmediğini, RECEP YELKENKAYA ile parti teması olmadığını, TEVFİK DİLMEN ve KEMAL ERGİN ile olan temasının ticari mahiyette ol-

duğunu, ifadesinin yanlış olmadığını, suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istediğini belirtmiştir.

Yukarda sıralanan ifadelerden, kararın ilk kısmında da belirtildiği üzere maznunun KEMAL ERGİN vasıtasiyle TEVFİK DİLMEN'i tanıdığı, bilahare askerden gelen RECEP YELKENKAYA ile DİLMEN'in buluşmalarını sağladığını anlaşılmış ve kanat getirilmiştir.

RECEP YELKENKAYA'nın ve FAİK ŞEKEROĞLU'nun beyanlarından ise, FAİK ŞEKEROĞLU ile KAZIM YELKENKAYA'nın tanışmadıkları ve binnetice birlikte hücreye katılmadıkları anlaşılmaktadır. RECEP YELKENKAYA, KAZIM YELKENKAYA'dan aidat aldığını ve KEMAL ERGİN'e, bilahare de DİLMEN'e verdiğini, KEMAL ERGİN zamanında gelen neşriyatı da okuttuğunu tahkikatta ifade etmiş, KAZIM YELKENKAYA ise, neşriyat okuduğu iddiasını red ve ancak yardım düşüncesiyle RECEP YELKENKAYA'ya para verdiğini, daha doğrusu RECEP'in hesapları tutması sebebiyle kendi kazancından kesmiş olduğunu söylemiş olması Heyetimize RECEP YELKENKAYA'nın yukarda da belirtildiği üzere FAİK ŞEKEROĞLU ve KAZIM YELKENKAYA ile hücre kurmadığı ve fakat tek tek parti teması yaptığı kanaatini vermiştir. KAZIM YELKENKAYA'nın duruşmada külliyen redde bulunması, inkâra saptığını göstermiştir. Bu sebeplere binaen vegizli komünist cemiyete girmek suçunu işlediğine kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, 173. madde mucibince SEKİZ AY müddetle Aydın'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.C.M.K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına.

SÜHEYL TEREK:

1 Nisan 1952 tarihinde tevkif edilen ve 24 Kasım 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun, gizli komünist partisine (Cemiyetine) girmek ve parti içerisinde faaliyet göstererek sevk ve idareye karışmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, İddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun; tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 14, sahife 579) Boğazkesen'de eski Çiçekci sokağında, hatırında kaldığına göre 36 numaralı apartımanda bodrum katını 40 liraya tuttuğunu, eşya olarak portatif bir masa, somye, yatak, resim takımları bulunduğunu, bu yeri tutacağını ailesine söylemediğini, iki ay kadar sonra evde kendisine oda ayrılınca bu odadaki eşyasını eve naklettiğini fakat gören olmadığını, bu odada bir çok geceler yattığını, arada evde de yattığı olduğunu, parti ile alakası bulunmadığını söylemiş, duruşmada da; 1950 bidayetinde komünizm lehinde faaliyette bulunduğu için mahkemeye sevkedilmiş, neticede bir sene ağır hapse mahkum olmuş bulunduğunu, AHMET BİLGE'yi cezaevinde tanıdığını, iddianamede Çiçekçi sokağında diye bahsi geçen evi tuttuğunu, fakat burasının kendisine ait bir garsoniyer olduğunu, parti ile alakası bulunmadığını, KEMAL DAYAN, VASFİ YÜKSELSOY ile parti teması yapmadığını FAZIL BARKAN'ın partiden bahsetmediğini, TEVFİK DİLMEN'i tanımadığını söylemiştir.

AHMET BİLGE tahkikatta SÜHEYL TEREK'i cezaevinde iken tanıdığını, umumiyetle aralarında komünizmle ilgili mevzuları görüştüklerini, SÜHEYL TEREK tahliye edileceği sırada beraber çalışmaları için partiye kazanılması temennisiyle onu FAZIL BARKAN'ın adresine yolladığını, neticeyi bilmediğini söylemiş, duruşmada da hadiseyi natletmişse de, FAZIL BARKAN'a göndermediğini, SÜHEYL'in de o zaman cezaevinde komünizm lehinde faaliyetten dolayı mevkuf bulunduğunu söylemiştir.

FAZİL BARKAN tahkikatta (Dosya İzmir I., sahife 172) daha cezaevinde iken AHMET BİLGE, SÜHEYL TEREK ile parti mevzularında konuşma ve münakaşalar yapmış, anlaşmışlar, SÜHEYL TEREK tahliye olduğu zaman benimle tanıştırıldı ve o andan itibaren partili bir durumda kendisiyle temas ediyordum demiş ve mali vaziyeti çok bozuk olduğundan aidat almadığını söylemiş, duruşmada ise (Sahife 93) hadiseyi kabul ve fakat parti temasını reddetmiştir.

MACİT BİLGE de (İzmir dosya I, sahife 156) SÜHEYL TEREK'le, AHMET BİLGE'nin cezaevinde beraber yattıklarını, o sırada SÜHEYL'i tanıdığını, SÜHEYL TEREK'le AHMET BİLGE ve FAZIL BARKAN'ın arkadaşlıklarını devam ettirdiklerini, FAZIL BARKAN vasıtasıyle partiye girdiğini söylemiş, duruşmada parti faaliyetini reddetmiştir.

Şahit BEHÇET ŞENER de (Sahife 649), SÜHEYL TEREK'in, FAZIL BARKAN tarafından tezkiye edilmesi üzerine, 1950 yılında partiye alındığını ve bu hususun vilayet komitesinde görüşüldüğünü söylemiştir. Bu beyanlar karşısında SÜHEYL TEREK'in gizli komünist partisine İzmirde bulunduğu

sırada katıldığına kanaat getirilmiştir. TEVFİK DİLMEN'in şahsen SÜHEYL TEREK ile teması olmadığını (Sahife 42), ancak 1951 yılı yazından sonra bir yer temini lüzumlu görülünce bu işi KEMAL DAYAN'a havale ettiğini, KEMAL DAYAN'ın SÜHEYL ile temasından ve onun Çiçekçi sokağında bir kapıcı katı kiraladığından bahsettiğini ve bu yerde ZEKİ BAŞTİMAR ile 1-2 defa buluştuğunu, bu mahallin kirasının aidattan ödendiğini, hatta buraya bir kısım eşyasını, yatağını naklettiğini, aidat parasiyle bir de somye aldıklarını, vilayet komitesinin ve mıntıka komitesinin toplanmalarında bu yerde faydalanıldığını söylemesi de maznunun parti ile olan temasının diğer bir delilini vermiştir. KADRİ BULDU ve ABUZER ÖZDEMİR kısımlarında belirtilen ve KADRİ BULDU'nun KEMAL DAYAN'ın kendisini gördüğü mahal olarak ifade etmeğe çalıştığı yerinde burası olduğu kanaatine varılmıştır.

VASFİ YÜKSELSOY (Dosya 15, sahife 604) de mevcut ifadesinde DİLMEN'in tanıştırdığı ressam arkadaşa SÜHEYL TEREK'in resminin benzediğini söylemiş olması, DİLMEN'in bu münasebeti (SÜHEYL ile münasebet kurdurduk, fakat hatırladığıma göre bu münasebet inkişaf edemedi, galiba imtizaç edemediler, VASFİ işi ciddiye almıyordu, tevkif olduğunda temaslarının kesilmiş vaziyette olduğunu) ifade etmesi (Dosya 17, sahife 1175) katiyet ifade etmiyen beyanlar oldukları ve bu husus başka bir beyanla da teyit edilmediği cihetle, yine bu ifadelerden VASFİ YÜKSELSOY'un partili olarak SÜHEYL'e bağlandığı manasını çıkarmak mümkün görülemediğinden ve kanaatte getirilemediğinden aralarında bir münasebet tesisine çalışılmış olsa dahi bunun SÜHEYL TEREK bakımından partinin sevk ve idaresine katılmak olarak vasıflandırılması mümkün görülememiştir.

Maznunun iş yerinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Dosya 5, sıra 143) de mevcut 31 Mart 1952 tarihli zabıttan, evinde yapılan aramada da bir şey bulunamadığı (Sıra 144) de mevcut aynı tarihli zabıttan anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında; fiilinde T.C.K.nun 141. maddesinde yazılı tesis, teşkil, tanzim, sevk ve idare unsurlarının mevcut olmadığını, mevcut beyanların bu arada DİLMEN'in ifadesinin lehine olduğunu, parti ile alakalı fiili mevcut olmadığının tahakkuk ettiğini, partiye yardım gayesiyle bina tutmadığını, KEMAL DAYAN'ı tanımadığını, DİLMEN'in beyanının işitmeye müstenit olduğunu belirterek beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarda belirtilen beyanlara ve sureti kabule göre maznunun gizli komünist partisine katıldığına kanaat getirilmiş ise de fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcudiyetine kanaat getirilememiş ve maznunun bu noktaya matuf müdafaası yerinde görülmemiş olduğundan iddia makamının talebinin reddi ile sabit görülen Komünist cemiyete girmek suçundan dolayı hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine tevfikan SEKİZ AY Simav'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan mahkumiyetinden sayılmasına.

İHSAN HASIRCI:

1 Nisan 1952 tarihinde tevkif edilen, 10 Şubat 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun, gizli komünist cemiyete (Partisine) girmek suçunu işlediği iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. madddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince ceza tayini talebedilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun gerek ilk tahkikatta (Dosya 15, sahife 577) ve gerekse duruşmada (sahife 163) vermiş olduğu ifadelerinde müsnet suçu külliyen reddetmiş ve kendisiyle parti temasında bulunduğu iddia edilen şahıslardan ARİF DAMAR'ı askerlik arkadaşı olarak, ŞEVKİ AKŞİT'i Gençler derneğinden tanıdığını, HAYATİ SENCAR'ı ise hiç tanımadığını söylemiştir.

ŞEVKİ AKŞİT de evvel bir ahir isnadı red ve adı geçenle de parti teması olmadığını ifade etmiştir (Sahife 87).

HAYATİ SENCAR'ın da gerek ilk tahkikat ifadelerinde (Dosya 14, sahife 408, dosya 15, sahife 635) ve gerekse duruşmada verdiği ifadesinde (Sahife 263) İHSAN HASIRCI ile parti temasında bulunduğuna dair bir beyanına rastlanılamamış ve İHSAN HASIRCIYI tanımadığını ifade ettiği görülmüştür.

İsnadı külliyen reddetmiş olan maznun ARİF DAMAR da tahkikatta (Dosya 13, sahife 160) ve duruşmada (Sahife 151) İHSAN HASIRCI'ya ilzam edecek beyanda bulunmamış, sadece askerlik arkadaşı olduğunu söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN ise, lik tahkikatta (Dosya 17, sahife 1193) İHSAN HASİRCI'nın 1950 sonları veya 1951 başlarında partiye alındığını, HAYATİ SENCAR ve ŞEVKİ AKŞİT ile temasta olduğunu,

bu şahıslar tevkif edilince irtibatsız kalmış olduğundan, yeniden temas aradığını, kendisine KEMAL DAYAN'ın söylediğini, o sırada ARİF DAMAR'ın KEMAL DAYAN'a bağlı olduğunu ve İHSAN HASIRCI'nın bu suretle ARİF DAMAR'la temasa geçtiğini ve tevkifata kadar durumun değişmediğini söylemiş ve duruşmada da ilk tahkikat ifadelerinin doğruluğunu kabul ve teyit etmiştir.

Maznunun evinde yapılan aramayı tesbit eden 31 Mart 1951 tarihli zabıttan (Dosya 5, sıra 142) tetkik edilmek üzere alındığı anlaşılan yazılı belgeler suçla ilgisiz bulunduğu ve yasak edilmiş kitaplardan da olmadığı tetkik neticesi anlaşılmış ve zabıtta üzerinde yapılan aramada da suçla ilgili bir şeyin bulunamadığının belirtildiği görülmüştür.

İHSAN HASIRCI'nın parti temasında bulunduğu iddia edilen maznunların cümlesinin tahkikatta ve duruşmada bu iddiayı reddetmiş olmalarına ve TEVFİK DİLMEN'in beyanı ise, KEMAL DAYAN'dan müntakil bulunmasına ve KEMAL DAYAN Türkiye haricinde olduğundan ve kaçak durumunda bulunduğundan,TEVFİK DİLMEN'e İHSAN HASIRCI hakkında bir şey söylemiş olup olmadığının tahkikine imkân bulunamamasına binaen ve başkaca maznunun müsned suçla ilgili faaliyette bulunduğunu anlatır delil mevcut olmamasına, aramalarda da komünizmle ilgili bir belgeye rastlanılamamasına binaen müdafaası yerinde görülmüş ve suçluluğuna kanaat getirilememiş olmakla müsned suçtan dolayı BERAATİNE:

MÜBECCEL KIRAY:

31 Mart 1952 tarihinde tevkif edilen ve 24 Kasım 1953 tarihinde tahliye edilen MÜBECCEL KIRAY gizli komünist cemiyete girmek iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgularında müsnet suçu reddetmiş, MELAHAT TÜRKSAL'ı Fakülteden, YILDIZ SERTEL'i Newyork'tan tanıdığını, YILDIZ SERTEL'in Avrupa'ya giderken kendisine satılmak veya satın alınmak üzere resimler bıraktığını, bu resimlere karşılık MELAHAT TÜRKSAL'a def'aten 30-40 lira verdiğini, SEVİM TARI'yı Newyork'ta NİLÜFER'in evinde gördüğünü, evvelce tanımamış olduğunu, kocasının GÜN ve NECİL ile arkadaş olduklarını, onlarla mektuplaştığını, kendisinin de yazdığını, partiye girmediğini, aidat vermediğini söylemiş, duruşmada da partiye girme ve faaliyet iddialarını (sahife 164) reddetmiş, kendisiyle temasta bulunduğu ileri sürülen şahıslarla şahsi ve hususi temasları olduğunu, MİHRİ BELLİ'nin 3 ekim 1951 tarihli raporda Coşak apartımanına girmiş olduğunun yazılı bulunduğunu, kendisinin ise 25 Eylül 1951 tarihine kadar Gümüşgerdan apartımanında oturduğunu, bu tarihte başka mahalle naklettiğini, raporda yazılı Coşak apartımanı ile alakası olmadığını, aynı zamanda oturduğu mahallin İŞ HAN'ı olduğunu, bu yerle alakalı olan herkesin gelebileceğini, SEVİM TARI'nın direktifi ile Paris'te İleri Jön Türkler birliği ile temas sağladığı iddiasının varit olmadığını, GÜN ve NECİL'i kendisinin de elbise diktirdiği terzi AGAVNİ'de görmek suretiyle tanıdığını, İBRAHİM'in de arkadaşı olduklarını, bu sebeple bir kaç defa evlerinde görüştüğünü, sonra Paris'e gittiklerini ve mektuplaştığını; yazılan mektupların parti faaliyeti ile ilgisi bulunmadığını, YILDIZ'ın kendisine 3 adet resim kopyesi verdiğini, bunların o zaman parasını vermemiş olduğunu, MELAHAT TÜRKDAL YILDIZ'ın paraya ihtiyacı olduğunu söylemesi üzerine (Babasına ait reklam bürosuna giderek) şahsen parayı YILDIZ SERTEL'e ödediğini söylemiştir.

Maznun MÜBECCEL KIRAY ile ilgili olarak ifadesine müracaat edilen MELAHAT TÜRKDAL tahkikatta SEVİM TARI'nın Amerika'ya gitmesi sırasında bir yardım olması düşüncesiyle, NİLÜFER MIZANOĞLU, MÜBECCEL KIRAY, ROZET AVIKTOR'un adreslerini verdiğini, YILDIZ SERTEL'in Paris'e giderken satılmak veya satın alınmak üzere bazı kitaplar bıraktığını, bu kitapların 20-25 lira tutan parasını MÜBECCEL'den aldığını, MÜBECCEL'i MİHRİ BELLİ'ye tanıştırdığını, hatırlamadığını MÜBECCEL ile parti teması olmadığını söylemiş, duruşmada (Sahife 259) MÜBECCEL KIRAY'ı 1942 yılından beri tanıdığını belirtmiş fakat parti faaliyeti isnadını reddetmiştir.

TEVFİK DİLMEN (Dosya 17, sahife 1188) MÜBECCEL hakkında fazla bilgisi olmadığını, YILDIZ'ın MÜBECCEL adındaki arkadaşına bir miktar para depo etmiş, bu paradan YILDIZ gittikten sonra MELAHAT'ın ENVER'e; YILDIZ'ın aidatı olarak bir miktar verdiğini söyledikten sonra (Amerika'dan geldikten sonra YILDIZ gitmeden evvel o da MELAHAT'la parti münasebeti tesis etmişti, hatta YILDIZ'ın da MÜBECCEL delaleti ile parti münasebeti tesis ettiğini zannediyorum MELAHAT bizden ayrıldığında, MÜBECCEL de beraber ayrıldı, fakat hatırladığıma göre, MELAHAT 1951 yaz sonlarında tekrar ŞEVKİ AKŞİT'e bağlandığında, ben ŞEVKİ'ye, MÜBECCEL'in de beraber olup olmadığını sordum. MELAHAT'ın yalnız bağlanmış olduğunu söyledi. MELAHAT'a bağlı başka partili kimse de yoktu) diye beyanda bulunmuş ve duruşmada bu ifadelerinin doğruluğunu

kabul ve teyit etmiştir. ENVER GÖKÇE'nin tahkikat ifadeleri arasında MÜBECCEL KIRAY'dan bahseden bir hususa rastlanılamamış ve MÜBECCEL KIRAY'la parti temasına dair bir sual tevcih edilmediği anlaşılmıştır. Duruşmada da parti faaliyeti iddiasını reddetmiştir.

Maznunun evinde yapılan aramada GÜN ve NECİL ile mektuplaştıklarını gösterir mektuplardan başka yasak neşriyata veya suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Dosya 5, sıra 138-139) da mevcut 31 Mart 1952 tarihli zabıt varakalarından anlaşılmıştır.

Yazılı deliller arasında bulunan ve 18 Mart 1954 tarihli celsede ikame edilen mektuplardan (Sahife 577) 13 Mart 1951 tarihli olup GÜN TOGAY tarafından MÜBECCEL KIRAY'a yazılmış olanın da; çabuk yazışmadan, Doçentlik işinden, MUZAFFER ÖZKOLÇAK'ın askere gitmesinden bahsedildikten sonra Sulh Mükâfatı sebebiyle yapılan bir toplantıdan bahisle(Kalblerimiz üstünden sıkıştı, Şairimizin adı bir kere bile geçmedi, çünkü kendisine bunun için bir davetiye yazmışlar, cevap vermemiş ve en ufak bir haber dahi göndermemiş Fransızlar ise bu meselede titiz davranıyorlar, hiç değilse vasıtalı da olsa bir tebrikini veya mazeret beyanını beklemişler, gelmemesi onları da üzdü, hatta biraz tuhaf oldular galiba, belki bundan vaktiyle haberimiz olabilseydi işler biraz değişirdi) denilmekte olduğu, mütebaki kısımda gazeteleri takip ettiği, Türkiye'nin kendisini çok üzdüğü gazetelerde yazılmamış olanları da düşünebildiği ve elleri kolları bağlı olduğu yazılı bulunduğu görülmüş, MÜBECCEL KIRAY; mektubun hususi olduğunu, umumiyetle sanat hareketlerinden bahsedildiğini GÜN'ün şairimiz diye bahsettiği şahsın NAZIM HİKMET olduğunu tahmin ettiğini söylemiştir.

15 Mart 1951 tarihli mektupta da, İBRAHİM KIRAY'a gönderilen mektuptaki gibi salgın haline gelen hastalıktan onlara bulaşıp bulaşmadığından, aşağıdakilerden, posta ile ilgili hususlardan bahsedilmekle neyin kastedildiği MÜBECELLE KIRAY'dan soruldukta: NECİL'in bazı sanatla ilgili dergileri kendisine posta ile göndermiş olduğunu bunların bir kısmının, kıymetli şeyler olduklarını ve bir tanesinin postada zayi olduğunu bu yüzden mektubun sahibinin posta hırsızlarından bahsettiğini, aşağıdakilerden kastın oturdukları evin alt katında bulunan terzi AGAVNİ olduğunu, o tarihte İstanbul'da Tifo salgını bulunduğunu, bu sebeple NECİL'in salgın hastalıktan bahsetmiş olacağını söylemiştir. Mektupta Barselon'daki Grev hadisesinden de bahsedildiği görülmüştür.

(12 numaraları) dosyada mevcut takip raporunda MİHRİ BELLİ'nin 3 ekim 1951 tarihinde ŞEVKİ AKŞİT ile birlikte Zambak Sokak 7 numaraya girdikleri (Coşak apartımanı) Doktor NAZAR tabelası asılı katta gördükleri ve yarım saat bu apartmanda kaldıkları yazılı olduğu görülmüştür.

Maznun yazılı müdafaasında: MELAHAT TÜRKDAL'ın arkadaşı olduğunu, aidat vermediğini, ilk tahkikat ifadelerinde dahi aleyhinde bir nokta bulunmadığını, duruşmada iddia makamının 1950 yılı mayısından sonra MELAHAT TÜRKDAL'ın sevk ve idare ile alâkasının kalmadığını kabul ettiğini GÜN ve NECİL'den gelen mektupların suçla alâkası olmadığını, SEVİM TARI ile parti teması yapmadığını, MİHRİ BELLİ'yi duruşma sırasında tanıdığını, MİHRİ BELLİ'nin girip çıktığı yerlerde kendisinin bir alâkası bulunmadığını, aleyhinde hiç bir delil olmadığından beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Yukarda belirtilen beyanlardan maznun MÜBECCEL KIRAY'ın gizli komünist cemiyete girdiği ve bu cemiyetin gayelerine varması yolunda faaliyet gösterdiği, aidat verdiği sarahatle anlaşılamadığı, İBRAHİM KIRAY'a ait karar kısmında da belirtildiği üzere GÜN ve NECİL'den gelen mektuplar daha ziyade mektupları yazanların düşünce ve karakterlerini gösterdiği, MÜBECCEL KIRAY tarafından yazılan mektuplar ise elde edilememiş olduğu ve muktuplardan maznunun gizli komünist cemiyete girdiği manasının çıkarılamadığı, partili bazı maznunlarla olan temasının partili olduğu sabit olmaması sebebiyle parti faaliyeti cümlesindendir diye kabulüne imkân görülemediği cihetle tecziye hususundaki talebin reddiyle müsnet suçtan dolayı BERAATİNE;

Aramada alınan suçla ilgili belgelerin maznuna iadesine.

İBRAHİM KIRAY:

31 Mart 1952 tarihinde tevkif edilip 24 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen İBRAHİM KIRAY, gizli komünist partisine girmek iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tayini taleb edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 14 sahife 588, 655) gizli komünist partisine ve faaliyetine katılma iddiasını reddetmiş, bidayette ENVER GÖKÇE'yi de tanımadığını söylemişse de, ENVER GÖKÇE'nin resmi gösterilerek soruldukta; NECİL'in kendisine Fransa'dan Ce Soir adlı gazeteleri gönderdiğini ve ENVER GÖKÇE'ye verdiğini, fakat bu hususu da NECİL'in Paris'e giderken kendisine bildirmiş ve o arkadaşın gelip kendisinden alacağını söylemiş olduğunu,

bilahare bir akşam evine gelen ENVER GÖKÇE'nin gazeteleri istediğini, yemek zamanı olduğu için gazeteleri vermek üzere Taksim'de buluşmayı kararlaştırdıklarını, 4-5 defa bu maksatla buluştuklarını, o tarihte henüz MÜBECCEL ile nişanlanmamış olduğunu, NECİL'den gelen mektupların parti faaliyeti ile ilgisi olmadığını, mektubunda kulağından ameliyat olan kız diye bahsedilen SEVİM TARI olduğunu, NECİL ile arkadaş olduklarını; MÜBECCEL'in kendisine SEVİM'den bahsetmediğini, bir mektupta NECİL'in o insan bizden olacaksa evlen demekle (Sol fikirli ise veya olacaksa evlen) demeyi kastettiğini ve başka bir mektupta da NECİL'in aynı fikri telkin ettiğini söylemiş ve mektuplarda bahsedilen şahısların kimler olduklarını belirtmiş, duruşmada da (Sahife 165) aynı suretle suçu reddederek GÜN VE NECİL TOGAY, ENVER GÖKÇE ile olan münasebetlerinin parti faaliyeti cümlesinden olmadıklarını, gelen gazetelerin Fransızca olduğunu, içlerinde bir başka dil ile yazılmış yazılar bulunmadığını, ENVER GÖKÇE ile olan temasının gazetelerin kesilmesiyle sona erdiğini, DILMEN ve GÖKÇE'nin beyanlarının iddianın aksini ifade eder mahiyette olduğunu, ENVER'e ilk gelen gazeteleri evde verdiğini, ENVER, ancak saat 20'den sonra gelebileceğini beyan ettiği için mütebaki buluşmalarını dışarda yapmayı kararlaştırdıklarını söylemiştir.

ENVER GÖKÇE (Dosya 15, sahife 510) tahkikatta daha vilayet komitesine seçilmeden evvel bir gün TEVFİK DILMEN Maçka'da Taşlık gazinosunda biri kız, biri erkek iki münevverle tanışacağını bildirdiğinden orada GÜN ve NECİL ile tanıştığını, yaptıkları konuşmalarda kendisine Paris'te kuvvetli bir komünist partisi olduğunu ve bol neşriyat bulunduğunu söylediklerini, DILMEN'e partiye alınmalarını teklif etmiş ve bilahare de adı geçenlerin partiye alınmış, kısa bir müddet sonra tekrar Fransa'ya dönmüş olduklarını, aidatlarını (BEŞER LİRA) aldığını, GÜN ve NECİL'in münevver bir arkadaşları olduğundan bahisle Dr. İBRAHİM'in ismini söylemiş olduklarını, kendisinin GÜN ve NECİL ile Paris'teki talebeler arasında parti içinde çalışmalarını, marsilya yolu ile irtibat yapmalarını,Türk vapurlarında adam temin edildikten sonra mektupla bildirileceğini söylediğini, parola kararlaştırdıklarını, gitmelerinden sonra haber alamayınca Doktor İBRAHİM'i bularak haber alıp almadığını sormuş ve İBRAHİM'den iyi oldukları cevabını almış, bundan sonra da temaslarının devam etmiş olduğunu İBRAHİM'in NECİL'den gelen bazı gazeteleri kendisine verdiğini, bunların Fransızca gazeteler ve NAZIM HİKMET hakkındaki ingilizce Antoloji olduğunu, İBRAHİM'in partiye alındığına dair bilgisi bulunmadığını söylemiş, duruşmada (Sahife 31) aynen hadiseyi ifade etmiş ve fakat NECİL'in Fransa'dan sendikalizme, Marksizmin nazari bilgilerine mütaallik bazı neşriyatı gönderebileceğini bildirmesi üzerine, aralarında Doktor İBRAHİM'in adresini kararlaştırdıklarını, "NECİL'in İBRAHİM ile tanışırsın, ben de o vasıta ile neşriyat gönderirim" demiş olduğunu, fakat neşriyat göndermediğini, yalnız bir defa İngilizce olarak basılmış bir gazeteyi gönderdiğini, bunu alıp DİLMEN'e verdiğini, İBRAHİM ile arkadaşlıklarının tevkifata kadar devam ettiğini, fakat parti teması mahiyetinde olmadığını söylemiştir.

Maznunların beyanları arasındaki mübayenet sebebiyle muvaceheleri yapılmış ise de; (Sahife 449) duruşmada vermiş oldukları ifadelerinin doğru olduğunu beyan etmişler, GÖKÇE hatırında ne kaldı ise onu söylediğini, İBRAHİM KIRAY'ın evine gitmiş ise de o zaman gazete almış olup olmadığını hatırlamadığını, buluşmaların Taksim'de olduğunu söylemiştir.

TEVFİK DILMEN de ifadesinde; ENVER GÖKÇE'nin beyanını teyit ederek GÜN ve NECİL'i temin ettiği bir randevu ile ENVER GÖKÇE ile tanıştırdığını, Paris'te SEVİM'in bulunduğundan bahisle kendilerine talimat verildiğini (Dosya 17, sahife 1188) de de "İBRAHİM, ENVER ile temas ettiği sırada partili değildi. Kararı verilmiş, alınmak üzere idi ki, ZEKİ bizim temasımızı kesmemizi bildirdi. ENVER'in İBRAHİM ile münasebeti bir hazırlık deneme münasebeti mahiyetindedir. Paris'ten gelen neşriyata vasıta olmuştur" şeklinde beyanda bulunmuştur. ENVER GÖKÇE ile TEVFİK DİLMEN'in beyanları arasında İBRAHİM KIRAY eliyle ENVER'e intikal eden gazetelerin DILMEN'e ulaştığı noktasında, ve gazetelerin mahiyetleri hakkında mübayenet mevcut olduğundan muvaceheleri yapılmış (Sahife 470) DİLMEN ENVER'den mütaaddit defalar Paris'den gelen gazete ve mecmuaları aldığını söylemesine mukabil ENVER GÖKÇE yalnız bir defa İngilizce mucmua verdiğini söylemiş, esasa müessir olmamakla beraber mübayenet telif edilememiştir.

Yazılı deliller meyanında bulunan ve 18 Mart 1954 tarihli celsede ikame edilen GÜN VE NECİL'in mektuplarının 20 Aralık 1947 tarihli olanında günün umumi mevzular arasında Gronobl'da yapılmış olan grevlerden de bahisle duyduğu heyecanı anlattığı (Sahife 577), 21 aralık 1947 tarihli olup NECİL TOGAY tarafından yazılmış olan mektupta diğer mevzular arasında yine grevlerden, Almanya'ya yapılan yardımdan, komünizme karşı alınması istenilen tedbirden bahsiyle Fransa'da mevcut partilerden bazılarının faaliyetleri hakkında bilgi verildiği (Fransızca okuyabilirseniz başınızı döndürecek kadar kitap ve mecmua gönderebilirim) denilmekte olduğu, 7 Mart 1950 tarihli mektupta 10 Mart 1950 tarihine kadar gelen kısımda umumi mevzulardan bahsedildiği; bu kısımda ise

anlaşılabileceği ve kendilerinin de anlaşabilecekleri bu şahısla arkadaşlıklarının devam edebileceği Avrupa'da veya Amerika'da bir müddet kalması tavsiyesinde bulunulduğu görülmüştür. İBRAHİM KIRAY grevle ilgili havadisleri bilhassa sormadığını, umumi mevzular arasında bahsedildiğini, diğer hususların suçla alakası olmadığını söylemiştir.

10 Mart 1951 tarihli olup İBOCUĞUM diye başlıyan iki sahifelik mektupta da ismi zikredilmiyen bir arkadaşın ameliyatı neticesinin dahi belli olmadığından, fakat iyi işittiğinden bahsedildikten sonra yazdığı mektuba cevap olarak yazdığını belirterek (Sen de bilirsin ki ben kolay kolay hastalanmam, hele başkalarından hastalık kapmıyacak kadar bünyem sağlamdır, o bakımdan hiç merak etme, tanıdıklarada söyle merak etmesinler, mamafih etrafımızda bu hastalık salgını sırasında çeşitli hastalıklara yakalananlar yok değil, doktor değiliz amma elimizden geldiği kadar iyi etmiye çalışıyoruz, fakat bu kolay değil, çünkü hastalık müzminleşti mi işler sarpa sarıyor, fakat hiç ihmal etmeden uğraşıyoruz) denildiği, mütebaki kısımda da (Evlenmene itiraz etmiyorum, eğer o insan bizden biri ise, veya olacaksa evlen buna da itirazım yok, fakat evlenmen senin Amerika'ya veya başka bir memlekete gitmene mani olacaksa, o zaman bir hayli düşün) denilmekte olduğu ve İBRAHİM KIRAY'a olan itimadından sağlam bir insanla evleneceğine emin bulunduğundan bahsedildiği mektubu yazanın NECİL olduğu anlaşılmıştır.

İBRAHİM KIRAY mektubun birinci kısmının GÜN, ikinci kısmının NECİL tarafından yazıldığını, o tarihte henüz evleneceği şahsın kim olduğunu bildirmemiş bulunduğunu, her ikisi de hasta insanlar olduklarından mektupta hastalıktan bahsedildiğini, SİMO ismi ile SİMO ÇAKIR'ın kastedildiğini, NECİL'e cevap vermesi hususunu SİMO'ya duyurup duyurmadığını hatırlamadığını söylemiştir.

24 Mart 1951 tarihli olup NECİL TOGAY tarafından yazılan mektupta hususi mevzular arasında Grevlerden bahsedildiği, terzi arkadaşın gelmesi beklenildiğinden SEVİM'in evine gitmesinin bir şey yollanacağının bildirildiği, gümrük muayenesi için akıl verildiği görülmüş, İBRAHİM KIRAY bu mektupta da hususi mevzulardan bahsedildiğini tahkikatta mektupta aksiyon kelimesi kullanıldığı için bu kelime üzerinde durulmuş olduğunu ve kendisinin de bu kelime ve gazeteleri verişi karşısında suçla ilgili gösterildiğini halbuki NECİL'in Aksiyon kelimesiyle münevverleri kastettiğini; kendisinin de münevver olduğunu bu sebeple NECİL'in mektupta aksiyon kelimesini kullandığını mektupların suçla ilgili tarafı bulunmadığını söylemiştir.

Maznunun evinde yapılan aramada (Mezkûr mektuplar hariç) elde edilen kitap ve diğer yazılı belgeler arasında suçla ilgili bir şeye tesadüf edilemediği (Dosya 5, sıra 139) da mevcut zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında isnadı reddederek gizli komünist cemiyete girdiğine, ve faaliyetine katıldığına dair delil bulunmadığını partili olduğu neticesinin GÜN ve NECİL ile olan arkadaşlığı ve onlarla mektuplaşmasından çıkarıldığını, NECİL ve GÜN ile olan münasebetlerinin arkadaşlık çerçevesi içersinde kaldığını, kendisine gelen ve ENVER GÖKÇE'ye verdiği gazetelerin müsnet faaliyetle ilgisi bulunmadığını, partili olmadığına göre ENVER'le parti teması yapmasının mümkün olamıyacağını, merkez komitesine bağlı olduğu hususunda da dosyada bir kayıt bulunamadığını, iddiaların mesnedi olmadığını, mektupların hususi mahiyet taşıdığını, suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerde maznunun gizli komünist cemiyete girdiğini anlatır ve hüküm ittihazına yeter kuvvette bir beyana rastlanılamadığını, GÜN ve NECİL ile mektuplaşması ve onların partili oluşları ise, maznunun da partiye girmiş olduğunun delili olarak kabul edilemiyeceği gibi mektuplar GÜN ve NECİL taraflarından yazılmış olmak itibariyle daha ziyade yazanlar görüş ve düşüncelerini aksettirir mahiyette bulunmalarının, ENVER GÖKÇE'ye gazete vermiş olmasının parti faaliyeti cümlesinden olduğunu gösterir, delil bulunmaması karşısında müdafaası yerinde ve kabule değer görülmüş ve suçluluğuna kanaat getirilememiş olmakla müsnet suçtan dolayı beraatine, suçla ilgisiz olup aramada elkonulan belgelerin maznuna iadesine,

ABDÜLKADİR DEMİRKAN*, BEHÇET PEKMERDOL, SAİM BUĞAY, NACİYE BUGAY, SELMA ERTEKİN, İSMAİL ÖZTÜRK:

28 Ekim 1951 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan ABDÜLKADİR DEMİRKAN, 28 Temmuz 1952 tarihinde tevkif edilmiş olup 24 Haziran 1953 tarihinde tahliye edilmiş olunan BEHÇET PEKMERDOL'u gizli komünist partisine (Cemiyete) girmek ve parti içersinde idareci rol oynamak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve haklarında T.C.K.nun 5435 sayılı

* Vedat Türkali (Yay. Notu.)

kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamış ve BEHÇET PEKMERDOL hakkında 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 7. fıkrasında tatbikini istemiştir. 25 eylül 1953 tarihinde tevkif edilen ve 1 Şubat 1954 tarihli celsede tahliyelerine karar verilen NACİYE BUĞAY, SAİM BUĞAY, aynı tarihte tevkif edilmiş olup 26 Mart 1954 tarihinde tahliye edilen İSMAİL ÖZTÜRK, 25 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilip 7 Aralık 1953 tarihinde tahliye edilen SELMA ERTEKİN gizli komünist partisine girmek suçunu işledikleri iddiasıyle mahkemeye sevkedilmişler, haklarında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş SELMA ERTEKİN hakkında 7. fıkranın da tatbiki istenilmiş; bilahara iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında fiilin 5435 sayılı kanunla değişen muaddel 141. maddeye uygun bulunduğunu belirterek mezkur maddenin 3. ve 5. fıkralarına göre cezalandırılmalarını yalnız SELMA ERTEKİN hakkında 1. ve 3. fıkralara göre ceza tayinini istemiş, ABDÜLKADİR DEMİRKAN ve BEHÇET PEKMERDOL haklarında mevcut iddiayı tekrarlamıştır.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın daha çok evvelki tarihlerde komünist mevzularla alakalandığı ve bu meyanda HAYIK AÇIKGÖZ, BASRİ ALP, OSMAN PAÇALI (İŞÇİ), NURİ İYEM gibi komünist şahıslarla temas ettiği ve NURİ İYEM'e komünist partisine girmeyi düşündüğünü söylediğini duruşma sırasında yeminle dinlenmiş bulunan şahit NURİ İYEM'in (dosya 5 sahife 621) de mevcut şahadetinden ve NURİ İYEM ile ABDÜLKADİR'in temaslarını teyit eden OSMAN İŞÇİ'nin (Sahife 667) de mevcut yeminli şahadetinden anlaşılmıştır.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN Kuleli Askeri Lisesi edebiyat öğretmenliğine tayin edildikten ve bu lise Akşehir'e naklolunduktan sonra, Liseye edebiyat öğretmeni stajyeri olarak verilmiş olan BEHÇET PEKMERDOL ile temasa başladığı ve onunla olan görüşmelerinde BEHÇET PEKMERDOL üzerinde sol fikirlerin gelişmesini sağlıyacak şekilde tesirde bulunduğunu ve nihayet BEHÇET PEKMERDOL'u da kendi temayüllerine kaptırdığı, BEHÇET PEKMERDOL'un (Duruşma sahife 170) açık beyanından anlaşılmıştır. Kuleli askeri lisesi istanbul Çengelköyüne döndükten sonra da BEHÇET PEKMERDOL ile aynı mevzudaki görüşmelerine devam etmişler ve ABDÜLKADİR DEMİRKAN BEHÇET PEKMERDOL'a itimat adlı bir roman yazacağından bahisle 1935-1945 yılları içersinde intişar etmiş olan gazetelerden notlar almasını söylediği ve fakat bu işi yapmak güç olduğu için ve BEHÇET PEKMERDOL devam etmeyince BEHÇET'e sözünde durmadığından dolayı kızdığı ve o tarihlerde (1950-1951 ders yıl) BEHÇET PEKMERDOL ticaret lisesinde ek görev alınca yine kopür mevzuuna temasla oradaki talebelerden de faydalanmak suretiyle din, maarif, iç ve dış politika gibi mevzularla ilgili kısımların gazetelerden kesilmesini istediğini BEHÇET PEKMERDOL'un (Sahife 168) ifadesinden anlaşılmıştır.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN Kuleli lisesi'nin İstanbul'a dönmüş olduğu tarihlerde, daha Ankara'da Yedek Subay Okulu'nda bulunduğu sırada tanıdığı ve Özen, Kutlu gibi pastahanelerde konuştuklarını kabul ettiği ZEKİ BAŞTİMAR ile temasa başlamış ve bu temasın devamı sırasında ZEKİ BAŞTİMAR'ın kendisini temin ettiği bir randevu ile Üsküdarda Doğancılarda parolalı olarak TEVFİK DİLMEN ile buluşturmuştur. ABDÜLKADİR'in DİLMEN ile olan bu temasının bir parti teması olduğu duruşma safahatı ile ve TEVFİK DİLMEN'in (Sahife 39) da mevcut olup ABDÜLKADİR DEMİRKAN ile yukarıda belirtildiği şekilde parolalı olarak buluştuğunu ve bu temasın bir parti teması olduğunu, ABDÜLKADİR ile temasları sırasında ona MAOÇETUNG, GÖRÜŞLER, LENİN'in ölüm yılı münasebetiyle yazılan yazıyı, STALİN'in 70. yaşı yıldönümü münasebetiyle yazılan yazıyı verdiğini, ABDÜLKADİR DEMIRKAN'ın evine de gittiğini, ABDÜLKADİR'in kendisine BEHÇET ve CABİR SARIOĞLU'ndan, BEHÇET'in talebesi İSMAİL ve akrabası HALİL'den bahsettiğini konuşmalarında SELMA isminin geçtiğini hatırladığını, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'dan aidat aldığını, ayrıca onun BEHÇET ve CABİR SARIOĞLU'ndan aldığı paraları da yardım namı altında kendisine vermiş, kendisi de yine bu paraları yardım faslında göstererek ZEKİ BAŞTİMAR'a vermiş olduğunu, (sahife 47) ve yine bu teasları içerisinde ZEKİ BAŞTİMAR'ın MİHRİ BELLİ'ye göndermek istediği mektup o tarihte Ankara'ya gidecek olan ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın karısı MERİH'e verilmek üzere Doğancılarda ABDÜLKADİR'e verildiğini ifade etmesinden anlaşılmıştır. Şu hale göre ve TEVFİK DİLMEN, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ı partilemediğini ifade ettiğine ve fakat yine DİLMEN'in ifadesinden aralarındaki münasebetin bir parti temas ve faaaliyeti mahiyetinde olduğu anlaşılmasına nazaran ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın tahkikatta beyan ettiği şekilde TEVFİK DİLMEN tarafından partilenmiş olmadığı daha evvelki tarihlerde partili ve istanbul'da ZEKİ BAŞTİMAR ile yapmış olduğu temaslarında aynı sıfat içerisinde cereyan ettiği kanaatına varılmıştır.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın DİLMEN ile olan parti temasının devamı tarihlerinde BEHÇET

PEKMERDOL ile de temasları devam etmiştir. BEHÇET PEKMERDOL'un (Sahife 170) aralarındaki münasebetin parti teması olduğunu anladığını ve fakat buna vakıf olana kadar yapmış olduğu hareketlerle kendisinin de velevki istemiyerek dahi olsa bu faaliyete katılmış olduğunu anladığı için ihbara tevessül edemediğini anlatan beyanından anlaşılmıştır. ABDÜLKADİR DEMİRKAN bu yoldaki temasları sırasında BEHÇET PEKMERDOL'dan da daha Konya'da iken hapiste olanlara yardım edileceğinden bahisle para aldığı ve bu hale İstanbul'da da devam ettiği ve bu suretle DİLMEN'e intikal eden paranın bilahare de ZEKİ'ye ulaştığı anlaşılmıştır. Her ne kadar DİLMEN ile olan teması içerisinde DİLMEN'e BEHÇET PEKMERDOL'u partilediğini söylememiş, henüz partili olacak hale gelmediklerinden bahsetmişse de, aralarındaki münasebetin şekli ve yardım namı altında para alması ve nihayet BEHÇET PEKMERDOL'a T.K.P. teşkilat prensiplerini, haziran, temmuz, ağustos aylarına ait bülteni okutması ABDÜLKADİR'in BEHÇET PEKMERDOL'u 1951 yılı mayısında DİLMEN ile olan teması kesildikten sonraki tarihlerde partilediğini göstermiştir.

Bu arada BEHÇET PEKMERDOL'a kendisine bahsettiği talebelerle temasa devamını tavsiye etmiş ve talebelerin steno bilmeleri sebebiyle yabancı radyoların dinlenilmesinde faydalanılabileceğini ayrıca yukarda da bahsedildiği şekilde kupür temini hususunda yardımlarının dokunabileceğini söylediği, BEHÇET PEKMERDOL'un da bu isteklerin sebeplerini araştırmadan hareketle talebeleri olan SAİM ve İSMAİL'den almakta oldukları gazeteleri istediği ve aldığı, talebelerinin BEHÇET'ten sebebini sormadıklarını ve aynı zamanda tarama işine (Kupür faaliyetine) katılmadıkları ve bu gazetelerin parasını bidayette adı geçen talebelerin verdikleri bilahara ve gazeteleri kendisi temin etmek zorunda kalınca gazete parasını kısmen aidattan ve kısmen de yardım parası olarak vereceği paradan ödediği duruşma sırasında yapılan muvaceheden (Sahife 452) anlaşılmıştır. Ayrıca BEHÇET PEKMERDOL duruşmada bu gazetelerden kestiği kupürleri ABDÜLKADİR'e verdiğini ifade etmiştir ki, ABDÜLKADİR'in de duruşmada bu kupürlerin yazmak istediği romanın dökümanını teşkil ettiğini ve kendi işine yaramıyan kısımlarını da paketleyip fihristini yaparak ZEKİ BAŞTİMAR'a bir kaç sefer vermiş olduğunu ifade etmesi de kupür kesme faaliyetinin bir parti faaliyeti zümresinden olduğu kanaatini vermiştir. Roman yazma isteğinden daha 1947 yılında BEHÇET PEKMERDOL'a bahsetmesine rağmen aradan seneler geçtiği halde bitirilememiş olması da bu yoldaki beyanın hakikatin teviline gayret edilmesinden ileri geldiğini anlatmış ve maznun ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın muhtelif şahıslara muhtelif vesilelerle roman yazmak hevesinden bahsetmek suretiyle faaliyeti gizlemeğe gayret ettiğini göstermiştir. Diğer taraftan BEHÇET PEKMERDOL'un kendisine bahsettiği İzmitte oturan OSMAN NURİ adındaki şahsın Kore Harbi'ne gitmemek için dağa çıkmış olduğuna dair olan hadisenin bihahare haziran, temmuz, ağustos aylarına ait olan bülten içerisinde de yazılmış olması ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın parti faaliyeti içerisinde bulunduğunu ve neşriyata elverişli bilgileri yukarıya ulaştırdığını göstermiştir.

Yine ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın tavsiyesi ve direktifi üzerine BEHÇET PEKMERDOL'un kefaleti ile OSMAN GÜZEL müessesesinden bir radyo alınarak, Avrupa radyolarını bu arada Moskova ve Sofya radyolarının Türkçe neşriyatını dinlemesi ve steno bilmesi sebebiyle not etmesi için İSMAİL ÖZTÜRK'e verildiği, radyonun ilk taksidi olmak üzere ABDÜLKADİR'in 40 lirayı BEHÇET PEKMERDOL'a verdiği kendi beyanından ve dosya 1/6 sıra 130 da mevcut OSMAN GÜZEL müessesesinin faturasından anlaşılmıştır. Bu haberleri NACİYE BUGAY eliyle SELMA ERTEKİN'e intikal ettikten sonra yazılı olarak aldığı da (Ek ifadeler sahife 34) te mevcut olan SELMA ERTEKİN'in ifadesinden anlaşılmıştır.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN tarafından BEHÇET PEKMERDOL'a NACİYE BUGAY'ı bir randevuya göndermek istediğinin bildirilmesi üzerine bu hususu BEHÇET PEKMERDOL'un NACİYE'ye duyurduğu ve neticede Kadıköy'de Opera sineması önünde NACİYE BUGAY'ın SELMA ERTEKİN ile buluşturulduğu, bilahare yine BEHÇET PEKMERDOL kanalı ile NACİYE'nin Emirgan'dan tertiplenen randevuya gönderildiği, BEHÇET'e ABDÜLKADİR'in bu defa gelecek şahsın erkek olduğunu söylediği halde randevuya yine SELMA ERTEKİN'in geldiği, BEHÇET PEKMERDOL'un (Sahife 168) ve ABDÜLKADİR'in bu buluşmaların NACİYE BUGAY'ın evlenmek üzere olması sebebiyle ve karısı MERİH DEMİRKAN'ın o sıralarda doğum yapmak üzere olması sebebiyle gidememesi yüzünden SELMA ERTEKİN vasıtasiyle NACİYE'nin durumunun tetkiki maksadiyle yapıldığını, bu hususdaki teklifi kendisine bidayette BEHÇET'in yaptığını anlatan tevilli beyanı, SELMA ERTEKİN'in tahkikattaki açık ikrarı ile sabit olmuştur. ABDÜLKADİR'in bir taraftan bu buluşmaların NACİYE BUGAY'ın evlenmesi sebebiyle vâki olduğunu bunun başka bir maksatla yapılmadığını beyan ve müdafaa ederken diğer taraftan yine duruşmada (Sahife 285), (1951 yılının ağustos ayının içerisinde BEHÇET PEKMERDOL'un talebelerinden sık sık bahsetmiş ve onlara alâka gösterip derslerine yardımda bulunmak ve bazı sanat eserleri verdiğini anlatmış bulunduğunu, fakat BEH-

ÇET'in şahsında bulduğu kusurlar sebebiyle bu genç talebeler üzerinde BEHÇET'in müsmir bir faaliyette bulunacağına inanamamış ve bu sebeple de BEHÇET'i bu talebelerden ayırmayı ve onları yüksek tahsil gençliği arasına ve onların muhiti içine katmayı düşünmüş ve bundan da BEHÇET'i de tanıyan bir öğretmen arkadaşına bahsederek kendisinden bu talebelerle alâkadar olmasını rica etmiş ve bidayette de bu şahsın, teklifini kabul etmesi üzerine bu durumu BEHÇET'e de söylemiş ve fakat aradan bir müddet geçince şimdi siyasi bir dava içerisinde bulunması sebebiyle ismini açıklamayı uygun görmediği bu öğretmenin vazgeçmiş ve talebelerle temas etmek istemediğini söylemiş ve bu suretle o öğretmen ile Emirgân'da buluşturmayı düşündüğü talebeyi buluşturamamış bunun neticesi olarak da sözünü yerine getirememiş olmak bakımından BEHÇET'e karşı mahçup duruma düşmüş bulunduğunu, BEHÇET'in ifadesinde Emirgân'daki buluşma diye bahsedilen hadisenin bu şekilde cereyan ettiğini, öğretmen arkadaşının vazgeçmesi üzerine 1951 yılının ağustos ayının birinci yarısından sonraki bir tarihte ve karısının doğum yapmasından sonra bir gün SELMA ERTEKİN'in ziyaret maksadiyle evlerine gelmiş ve SELMA'ya öğretmen arkadaşının vazgeçmesi sebebiyle akim kalan buluşmayı teklif ve bilahare gelecek şahsı tanıdığını evvelce konuştuğu kız olduğunu söylemesi üzerine SELMA'nın kabul ve Emirgan'a gitmesi ile buluşmayı temin etmiş ve SELMA'ya bu kızın fikri seviyesi, şahsi durumu hakkında malumat edinmesini söylemiş ve SELMA'nın da bu hadiseye tesadüf neticesi ve kendi teklifi üzerine katıldığını) ifade etmekle tezada düştüğü ve bu beyanı ile BEHÇET ve talebeleri ile olan temasın hakiki mahiyetini ve buluşmaları tevilen ikrar ettiği anlaşılmıştır.

SELMA ERTEKİN'in duruşmada (Sahife 426) son buluşmalarını izah ederken NACİYE ile Emirgan'da buluşmayı ABDÜLKADİR ile beraber kararlaştırmıştık, o sırada ben Yeniköy'de oturuyordum demekle yukarda belirtilen ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın ifadesini nakzeder mahiyette beyanda bulunarak tesada düşmüştür. DEMİRKAN bu buluşmanın kendi tarafından daha evvelce belirttiği sebeplere binaen kararlaştırdığını söylemesine mukabil SELMA ERTEKİN ikamet mahalli sebebiyle Emirgan'ın buluşma yeri olarak DEMİRKAN ile birlikte kararlaştırdıklarını söylemesi hakikatleri tahrif etmek yolundaki gayretlerini göstermiştir.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın TEVFİK DİLMEN ile henüz temasını kesmeden evvel ZEKİ BAŞTİMAR tarafından yazılan ve MİHRİ BELLİ'ye gönderilecek olan mektubu Doğancılar'da TEVFİK DİLMEN'den aldığı ve karısı MERİH'e verdiği ve gelen cevabı aynı kanaldan iade ettiği tahkikattaki ikrarı (Dosya 16, sahife 748) MERİH DEMİRKAN'ın (Ek ifade sahife 3) keza tahkikatta mevcut beyanı ile TEVFİK DİLMEN'in tahkikatta ve duruşmada ve muvacehede bu hususu belirten açık beyanı ile sabit olmuş ve diğer ilgililerin duruşmada bütün diğer hususlarda olduğu gibi mücerret inkâra devam ettiklerine kanaat getirilmiştir (Duruşma 460).

MERİH DEMİRKAN bilahare yapılan sorgusunda bu beyanından dönmüş ve sebep olarak da ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın şayet Ankara'ya bir mektup götürdün mü derlerse kabul et demesi olduğunu söylemiştir ki bu halde ifadelerinin devamlı surette değiştirdiği kanaatini vermiştir. TEVHİDE GÖLOĞLU'nun ifadesinden (Dosya 23 sahife 762) MERİH DEMİRKAN'ın 1950 aralığında işini takip için Ankara'ya gitmiş ve orada TEVHİDE'yi ziyaret etmiş olduğunun anlaşılması da DİLMEN'in beyanının doğruluğunu göstermiştir.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın Doktor ORHAN ÖREN adresine Paris'ten gelen Marksist neşriyatı aldığı (Sahife 290) da mevcut ifadesinden ve TEVFİK DİLMEN'in tahkikattaki beyanından anlaşılmış ve DİLMEN bu beyanlarının doğruluğunu duruşmada da kabul ve teyit etmiştir.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN VELİ GEMİCİ'nin adresini ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'a vermiş ve ÖMER LÜTFİ bu adresle VELİ GEMİCİ'yi bularak onu partilemiştir. Bu hususu ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın duruşmada ve tahkikatta mevcut ifadelerinden anlaşılmış ve bu husus VELİ GEMİCİ ve ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'a ait karar kısımlarında da izah edilmiştir. Ayrıca ABDÜLKADİR DEMİRKAN, TEVHİDE GÖLOĞLU ile de meşgul olunmasını söylemiş ve buna göre hareket eden ÖMER LÜTFİ TUNÇAY, TEVHİDE'yi partilemek hususunda gayret göstermişse de; muvaffak olamayınca hiç değilse onun zaafından faydalanarak maddi bakımdan yardımını sağlamıştır. Bu husus yine ÖMER LÜTFİ TUNÇAY, GÖLOĞLU, DİLMEN, GEMİCİ haklarındaki karar kısımlarında izah olunmuştur. Yine ABDÜLKADİR DEMİRKAN Ankara'ya bir gelişinde TEVHİDE GÖLOĞLU'na misafir olmuş ve o zaman TEVHİDE'nin evine ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile VELİ GEMİCİ'nin gelmesi üzerine akşam üzeri birlikte çıkarak VELİ GEMİCİ'lere gitmiş orada beraberce geç vakte kadar görüşmüşlerdir. Her ne kadar bu hareketler doğrudan doğruya ABDÜLKADİR'in o şahıslarla yaptığı birer parti teması mahiyetinde değilse de ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın bu buluşma ve görüşmeyi kabul etmesi ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın ve TEVHİDE GÖLOĞLU'nun beyanlarının doğruluğunu göstermiştir. İfadeleri arasında VELİ GEMİCİ'nin evinde oturdukları müddet bakımından mevcut

mübayenet maznunlar ifadelerinde israr ettiklerinden telif edilememişse de; bu hal esasa müessir mahiyette görülmemiştir.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN, TEVHİDE GÖLOĞLU'nun İstanbul'da yaptığı ziyaretle SEVİM TARI'nın da İstanbul'da olduğuna vâkıf olmuş ve ZEKİ BAŞTİMAR'ın vâki teklifi üzerine TEVHİDE GÖLOĞLU'nu SEVİM TARI'ya göndererek kendisiyle görüşmek istediğini bildirmiş. SEVİM TARI hasta olduğunu gelemiyeceğini söylemesi üzerine TEVHİDE GÖLOĞLU'ndan tekrar gitmesini istemiş ve TEVHİDE'ye tebrik kartı büyüklüğünde bir kapalı zarf vererek SEVİM'e vermesini istemiş ve şifahen de kendisinin Sirkeci'den trene bineceğini söyliyerek muhakkak gelmesini söylemesini TEVHİDE GÖLOĞLU'na tembih etmiştir. Bu istek dairesinde hareket eden TEVHİDE GÖLOĞLU'da SEVİM'i telefonla bularak ABDÜLKADİR'in sözlerini nakletmiş ve Aksaray'da buluştukları zaman kartı da SEVİM TARI'ya vermiştir. Bunun neticesi olarak SEVİM TARI ile ZEKİ BAŞTİMAR'ı ABDÜLKADİR DEMİRKAN Bakırköy Yenimahalle'de buluşturmuş ve kendisi işi olduğundan bahisle geriye dönmüştür. Bu hususla TEVHİDE GÖLOĞLU'nun tahkikat ve duruşmadaki açık beyanı, SEVİM TARI'nın doğruluğuna duruşmada elde edilen el yazıları ile de kanaat getirilen ilk tahkikat ifadesiyle duruşmadaki açık beyanı (Sahife 294), ABDÜLKADİR'in (Sahife 288) ve ZEKİ BAŞTİMAR'ın duruşmadaki beyanları (Sahife 400), polis takip raporları (Dosya 12, sıra 49'da mevcut 25 Eylül 1951 tarihli) ile sabit olmuş ve bu temasın bir parti teması mahiyetinde bulunduğuna kanaat getirilmiştir.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN 1951 yılı mayısından sonra TEVFİK DİLMEN ile olan teması kesilince tekrar ZEKİ BAŞTİMAR ile temasına devam etmiş ve ZEKİ BAŞTİMAR ile mütaaddit buluşmalar yapmış, bu meyanda ZEKİ BAŞTİMAR'a yukardaki kısımlarda belirtilen gazete kupürlerini vermiştir. ZEKİ BAŞTİMAR ile olan bu buluşmaların maznun duruşmada ikrar ettiği gibi ZEKİ BAŞTİMAR da kabul etmiş ve fakat bunların suçla ilgili olmadığını beyan etmişlerdir. ABDÜLKADİR DEMİRKAN ile ZEKİ BAŞTİMAR'ın buluşmaları 12 numaralı dosyada sıra 5'de mevcut 27 Haziran 1951 tarihli, sıra 15'de mevcut 2 Ağustos 1951 tarihli, 25 sırada mevcut 18 Ağustos 1951 tarihli, 27 sırada mevcut 22 Ağustos 1951 tarihli, sıra 49'da mevcut 26 Eylül 1951 tarihli polis takip raporları ile de sabit olmuştur. Maznun buluşmalarının parti faaliyeti cümlesinden, olmadığını, edebiyata olan merakından ve yazacağı roman hakkında fikir almayı düşünmüş olmasından ileri geldiğini ifade ve müdafaa etmişse de; göstermiş olduğuna kanaat getirilen faaliyet şekline göre, bu beyanının tevilden ibaret bulunduğuna ve temasların parti faaliyeti neticesi olduğuna inanılmıştır.

Buraya kadar izah olunan duruma ve mevcut beyanlardan edinilen kanaata göre, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın BEHÇET PEKMERDOL ile olan temasından ve onun talebeleri ile olan münasebetine vukuf kesbetmiş olmadan faydalanarak ve bu talebelerin sola mütemayil olmalarını fırsat bilerek, BEHÇET PEKMERDOL'a verdiği direktiflerle onları partili hale getirmiye çalıştığı anlaşılmış ise de; SAİM BUĞAY ve NACİYE BUĞAY'ı partilediği veya bir başkası tarafından partilendikleri; bu neticeye varılmasını mümkün kılacak beyan ve delil mevcut olmaması sebebiyle anlaşılamamıştır.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın parti faaliyeti içerisinde SELMA ERTEKİN ile temas temin ettiği ve onu partiye teklif ve ZEKİ BAŞTİMAR'ın tasvibi ile kabul ettirdiği, SELMA ERTEKİN'in ilk tahkikatta (Ek ifade dosyası sahife 34-35) da mevcut açık ikrarı, TEVFİK DİLMEN'in (Dosya 17 sahife 1182) SELMA ERTEKİN'in kendisinin ABDÜLKADİR DEMİRKAN ile temasını kesmesinden bir müddet evvel tam olarak bir partili haline geldiğini, aidat verdiğini ve partiye teklifi ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın yaptığını, kendisi tanımadığı için kararı ZEKİ BAŞTİMAR'ın verdiğini ifade etmesi, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın münasebetleri ve buluşmaları kabul eden tevilli ikrarı ile sabit olmuştur. Her ne kadar maznunlar duruşmada yapılan muvacehelerinde (Sahife 456-476) parti faaliyetini reddetmişlerse de; DİLMEN'in harici delillerle doğruluğu tahakkuk eden ifadesi karşısında ilk tahkikattaki ikrarlara uygunluğu da nazara alınarak red hususundaki beyanlarının inkârdan ibaret bulunduğu neticesine varılmıştır.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın SELMA ERTEKİN ile NACİYE BUĞAY'ın buluşturulmaları ile NACİYE BUĞAY'ın partiye alınmağa elverişli olup olmadığını tesbit maksadiyle hareket ettiğine ve SELMA'nın da bu gayeye hizmet ettiğine bilhassa SELMA ERTEKİN ile NACİYE BUĞAY'ın Emirgan'da yaptıkları buluşmadan evvel ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın talebeleri BEHÇET PEKMERDOL'dan ayırmağa ve üniversite muhitine atmağa karar verdiğini ifade etmesi karşısında kanaat getirilmiştir.

Yine yukarda belirtilen faaliyet şekline ve açık ikrara binaen BEHÇET PEKMERDOL'un da ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın sol fikirler telkin etmesi neticesi olarak gizli komünist (Cemiyete) partisine ve faaliyetine katıldığı anlaşılmış ve suçluluğu sabit görülmüştür.

İSMAİL ÖZTÜRK hakkında TEVFİK DİLMEN; (Dosya 17 sahife 1185) BEHÇET PEKMER-

DOL'un ticaret lisesi talebeleri arasında bulunan şahıslardan yalnız İSMAİL ÖZTÜRK'ten ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın ismen bahsettiğini, kendisiyle ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın teması kesilmeden önceki tarihte (1951 mayısı) İSMAİL'i BEHÇET'ten ayırarak partiye bağlamak mevzubahis olunca ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın bir müddet daha böyle kalsın demiş olduğunu ifade etmiştir. Bu tarihten sonra radyonun alınış tarihi olan 11 Temmuz 1951 tarihine kadar İSMAİL ÖZTÜRK'ün parti faaliyeti addedilebilecek bir fiilde bulunup bulunmadığı, partiye alınmasının neticelendirilmiş olup olmadığı hususlarını belirten bir beyan elde edilemediğinden durumu meşkûk kalmıştır.

SAİM BUĞAY'ın evinde yapılan aramada, NACİYE UYAV'ın (BUĞAY) evinde, SELMA ERTEKİN'in üzerinde ve evinde yapılan aramalarda suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığını, ek aramalar dosyası sıra 10, 11, 14'te mevcut 25 Eylül 1953 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın evinde yapılan aramada 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan aşikâr şekilde sol temayüllü olduğu anlaşılan siyasi mücadele ve Marksizm adlı kitap ile SABAHATTİN ALİ'nin (DAĞLAR ve RÜZGARLAR) adlı şiir kitabı, KERİM SADİ'nin (TÜRK KLEOPATRASI) adlı kitabı ile sendikalar konuşuyor başlıklı kupürler, diğer gazete kupürleri bulunduğu 12 numaralı dosyada sıra 103'te mevcut 26 ekim 1951 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

BEHÇET PEKMERDOL'un evinde yapılan aramada bir miktar gazete kupürünün elde edildiği dosya 5 sıra 149'da mevcut 28 temmuz 1951 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

İSMAİL ÖZTÜRK'ün 25 Eylül 1951 tarihinde evinde ve iş yerinde yapılan aramada yasak edilmiş olan (20. ASIR) mecmuasının 9 sayılı nüshası ile parti aidatı ile alındığı iddia edilen FİLİPS marka 28693 No'lu radyo mevcut olduğu, mezkûr tarihli olup ek arama dosyası sıra 18-19'da mevcut zabıt varakalarından anlaşılmıştır. Ayrıca 15 Ekim 1953 tarihinde vâki ihbar üzerine MUSTAFA FİDAN'ın iş yerinde İSMAİL ÖZTÜRK'e ait HEMER BABY markalı bir daktilo makinesinin bulunduğu ek arama dosyası sıra 67'de mevcut mezkûr tarihli zabıttan anlaşılmıştır.

Maznun ABDÜLKADİR DEMİRKAN müdafaasında; duruşmada olduğu gibi suçu külliyen reddetmiş aleyhindeki ilk tahkikat ifadelerinden partili olduğu anlaşılmadığı gibi ZEKİ BAŞTİMAR ile olan temasının parti faaliyetiyle alâkası olmadığını, diğer maznunlarla da arasında siyasi bir münasebet bulunmadığını, KEMAL ERGİN ve DİLMEN'in ifadelerinin yektiğerine aykırı olduğunu, BEHÇET PEKMERDOL ile aralarında münasebeti BEHÇET'in kötüye kullandığını hakikatte roman yazdığını bu hususun mevcut beyanlarla sabit olduğunu, kupür ve radyo işlerinin parti faaliyeti cümlesinden addedilmesine imkân olmadığını, kendisinin tahkikatta vermiş olduğu ifadelerinde devamlı surette TEVFİK DİLMEN ve BEHÇET PEKMERDOL'u suçlu duruma düşürmek gayesinin mevcut olduğunun ifadelerinin tetkiki ile meydana çıktığını, SELMA ERTEKİN'in bu hadiselere tesadüfen isminin karıştığını, diğer talebelerle de suç sayılacak bir teması olmadığı gibi bu talebelerin partili olduğuna dair bir delil de mevcut olmadığını, BEHÇET'in partilemesine imkân olmadığını. BEHÇET'in son anda partilendiğini ifade etmiş olduğunu bu noktayı DİLMEN'in de açıklıyamadığını, SELMA ERTEKİN ile münasebetinin suç sayılamıyacağını bu hususu HALİL SERT'in durumu da teyit ettiğini, bu ifadeler arasında bazı niyet ve maksatlardan bahsedildiğini tasavvurların suç sayılamıyacağını, DİLMEN'in ifadelerinden ZEKİ BAŞTİMAR ve kendisinin parti içerisindeki durumlarını belirten bir beyan olmadığını, partiye girmediğini parti içerisinde bir kademe işgal etmediğini, kimseyi idare etmemiş olduğunu, ABDÜLKADİR grubu diye bir grubun parti içerisinde mevcut olmadığını, suçsuz olduğunu, hakkındaki kararı güvenle beklediğini beyan ve müdafaa etmiştir.

Diğer maznun SELMA ERTEKİN vekili avukat TUĞRUL VİDİN müdafaasında hülasaten; müvekkili aleyhindeki iddianın DEMİRKAN ile parti bakımından temasta bulunma, ona bağlanma, irtibatçılık yapma, aidat verme hususlarını ihtiva ettiğini, mesnet olarak ilk tahkikat beyanlarının gösterildiğini, ABDÜLKADİR ile müvekkilinin arkadaş olduklarını, irtibatçılık iddiasının harici delillerle tevsik edilemediğini NACİYE BUĞAY ile temasının cürmi kasit mahsulü olmadığını evlenmelerine yardım gayesiyle yapıldığını, aidat verdiğini gösterir deliller olmadığını, DİLMEN'in beyanının işitmeğe müstenit olduğunu, bu hareketlerin evvela partiye girmeğe vabeste bulunduğunu ve partiye girenin T.K.P. teşkilât prensiplerinde yazılı vecibeleri yerine getirmesi gerektiğini, ilk tahkikatta verdiği ifadesinin manevi tazyikten ileri geldiğini, irtibat hususundaki faaliyetin iş ve vasıta bakımından partinin gayesine uygun olması gerektiğini bu hususların ise sabit olmadığına müvekkilinin fiilinde 5844 ve 5435 sayılı kanunla tadil edilen 141. maddesini ihlal etmediğini beraatine karar verilmesini istemiştir.

NACİYE BUĞAY ve SAİM BUĞAY yazılı müdafaalarında; müsnet suçu duruşmada olduğu gibi reddederek kendilerinin partiye katılmadıklarını faaliyete iştirak etmediklerini, BEHÇET PEKMERDOL ile aralarındaki münasebetin hoca ve talebe arasındaki münasebet hududunu aşmadığı-

nu, aleyhlerinde delil olmadığını beraatlerine karar verilmesini talep etmişlerdir. İSMAİL ÖZTÜRK de; BEHÇET PEKMERDOL tarafından yetiştirildiği ve ABDÜLKADİR'e devrolunduğu iddianın delili mevcut olmadığını, BEHÇET PEKMERDOL ile olan münasebetinin hoca talebe teması hududunu aşmadığını, ilgili gösterilen diğer maznunların beyanları ile de partilenmediğinin sabit olduğunu, aleyhinde harici bir delil olmadığını hakkında ABDÜLKADİR ile BEHÇET'in görüştükleri hususların kendisini ilzam edemiyeceğini, radyonun parti faaliyeti ile ilgisi olmadığını parasının kendisini verdiğini, BEHÇET'in kefil olmasını tabii karşılamak gerektiğini, partilendiğine dair delil olmadığını kupür faaliyeti göstermediğini, suçsuz olduğunu beraatine karar verilmesini istemiştir.

BEHÇET PEKMERDOL tahliyesinden ve delillerin ikamesinden sonra talebi üzerine As. Mh. Us. K.NUN 158. maddesi nazara alınarak duruşmadan vareste tutulmuş, hakkında esas iddia tevliğ edildiği halde müdafaaasını göndermemiş, bilahare duruşmanın hitamından sonra müdafaanın postadan çıktığı görülmüştür.

Maznunlardan SAİM BUĞAY, NACİYE BUĞAY ve İSMAİL ÖZTÜRK'ün gizli komünist (Cemiyete) partisine girdiklerini gösterir ve hüküm ittihazına medar olacak katiyette delil mevcut olmaması sebebine müdafaaları yerinde görülmüş olduğu ve BEHÇET PEKMERDOL ile ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın adı geçenleri partiye müfit hale getirme ve binnetice partilenmelerinin temin yolunda gayret gösterdiklerine ve bu sebeple isimlerinin davaya karıştığına kanaat getirildiğinden her üç maznunun da müsnet suçtan dolayı BERAATİNE, İSMAİL ÖZTÜRK'ün evinde yakalanan radyonun bir taksiti dışında kalan bedelinin yine parti aidatından ödendiğini gösterir delil bulunmaması ve bu radyo ile parti faaliyetine elverişli bilgilerin İSMAİL ÖZTÜRK tarafından derlendiğine kanaat getirilememesi sebebiyle FİLİPS marka ve 28693 sayılı radyonun ve HERMEZ BABY marka daktilonun ve aramada el konulan diğer yazıl belgelerin iadesine, yasak neşriyattan olan 9 sayılı 20. ASIR dergisinin müsaderesine,

Diğer maznun BEHÇET PEKMERDOL'un yukarda belirtilen şekilde ABDÜLKADİR DEMİRKAN ile temasa başladıktan ve onun tesiri altında kalarak komünizmi benimsedikten sonra gizli komünist (Cemiyete) partisine katıldığına, aidat verdiğine, neşriyat okuduğuna ve ABDÜLKADİR DEMİRKAN'dan aldığı direktifle hareketle talebe grubunu da parti faaliyetine iştirak ettirmiye gayret gösterdiğine ve binnetice suçluluğuna kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince ve hocalık sıfatından faydalanarak talebesi olan şahısları partiye müfit hale getirmeğe gayret etmesi nazara alınarak takdiren ve teşdiden ÜÇ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, 173. maddeye tevfikan BİR SENE müddetle TAVŞANLI'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, tahkikat içerisinde bidayetten itibaren suçu ve suçluyu doğru olarak ve son tahkikat kararı açılmasından evvel belirtmesi nazara alınarak 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 7. fıkrası gereğince cezasının dörtte bire tenzili ile DOKUZ AY müddetle ağır hapse mahkûmiyetine, ÜÇ AY müddetle TAVŞANLI'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, As.C.K. nun 30. maddesinin 1 No'lu bendine tevfikan ordudan TARDINA, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na göre 27 lira harç ödemesine, As. Mh. Us. K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına;

Diğer maznun SELMA ERTEKİN'in ABDÜLKADİR DEMİRKAN ile yaptığı temas sonunda gizli komünist (Cemiyete) partisine girdiğine, aidat verdiğine ve ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın direktifi ile NACİYE BUĞAY ile buluşmalar yaptığına ve binnetice suçluluğuna yukardaki kısımlarda da belirtildiği üzere kanaat getirilmiştir.

Maznun vekilinin suçun subutuna, aidat vermediğine, irtibat işlerine katılmadığına dair olan müdafaası TEVFİK DİLMEN'in muhtelif vesilelerle ve harici delillerle doğruluğu teeyyüt eden beyanı ve SELMA ERTEKİN'in bu fiillere iştirakini anlatan BEHÇET PEKMERDOL'un duruşma ve tahkikattaki ifadesi, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın tevilli ikrarı ve SELMA ERTEKİN'in tahkikattaki ikrarı karşısında yerinde görülmemiştir. Maznun vekili bu ikrarın samimi olmadığını, manevi tazyikten mütevellik bulunduğunu ileri sürmüşse de, tahkikat sırasında hakimin maznuna hakikati ifade ederek kanunun atıfetinden istifade edebileceğini hatırlatmasının manevi tazyik olarak vasıflandırılmasına imkân görülemediğinden ve SELMA ERTEKİN'in (Ek ifadeler dosyası sahife 34) ifadeye başlarken "İfademde yalan ve yanlış bir nokta yoktur, biraz noksan bir taraf vardır, şayet evvelce açıklanmamış olsaydı ben de açıklamıyacaktım" diye söze başladığı anlaşıldığından müdafaaya itibar olunmamıştır.

Fiilde 5435 sayılı kanunla değişen T.C.K.nun 141. maddesi kanuni unsurlarının mevcut olduğu ise bu unsurların sureti kabulünü belirten birici kısımda yazıl hususlar muvacehesinde sabittir. Bu sebeplere binaen maznun ve vekilinin müdafaası yerinde görülmediği ve suçluluğuna kanaat getirildiği ve ancak fiilinde sevk ve idare ve tanzim unsurları bulunmadığı anlaşıldığı cihetle hareketi-

ne uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi gereğince SEKİZ AY MÜDDETLE İstanbul'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, maznun daha son tahkikat kararı verilmeden evvel ifadelerinden rücu etmiş ve beyanlarının doğru olmadığını belirtmiş ve bu suretle hareketlerinde samimi olmadığı kanati heyetimizde hasıl olmuş bulunduğu cihetle ilk iddianamedeki talebi aykırı olarak 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddenin 7. fıkrasının tatbik edilmemesine, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na göre 73 lira haç ödemesine, As. Mh. Us. K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına;

Yukardanberi izah olunan temas ve faaliyeti şekli karşısında ve yine yukarı kısımlarda belirtilen sureti kabule göre ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın partiye intisap etmediğine, DİLMEN ve ZEKİ BAŞTİMAR ile olan temaslarının parti faaliyeti cümlesinden bulunmadığına, talebeler ve SELMA ERTEKİN ile olan münasebetinin ise müsnet fiille ilgili olmadığına ve kendisiyle ilgili gösterilen diğer maznunlarla olan temasının da siyasi mahiyet taşımadığına mütaallik olan müdafaaları yerinde ve kabule değer görülmediği gibi aidat vermediğine ve kimseyi sevk ve idare etmemiş olduğuna dair olan müdafaası da yerinde görülmemiştir. Maznunun partiye kim tarafından alındığı sarahatle anlaşılamamış ise de gizli faaliyet gösterdiği duruşmada sabit olan komünist partisi içerisinde partisiz bir şahıs olarak hareketle belirtilen şekilde faaliyet göstermesine imkân görülemediğinden partili olduğuna, aidat verdiğine ve aldığına, neşriyat okuduğuna ve okuttuğuna, BEHÇET ile temasından ve onun Ticaret Lisesinde öğretmen oluşundan faydalanarak talebeleri partiye müfik hale getirmeğe ve binnetice partilemeğe gayret gösterdiğine, bu maksat için BEHÇET PEKMERDOL'a, SELMA ERTEKİN'e direktif verdiğine, ZEKİ BAŞTİMAR ile SEVİM TARI'nın buluşmalarını temin ettiğine ve bu yoldaki hareketlerinde sevk ve idare, tanzim unsurlarını mevcut bulunduğuna kanaat getirilmiş ve suçu sabit görülmüş olduğundan müdafaasının reddi ile hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince parti içerisinde gösterdiği faaliyet derecesi nazara alınarak takdiren ve teşdiden ALTI SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi gereğince İKİ SENE müddetle Ulukışla'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, kendisi gibi askeri şahıs olan BEHÇET PEKMERDOL'u partilemesi ve müşterek faaliyet göstermeleri nazara alınarak As.C.K.nun 148. maddesi B bendi uyarınca cezası yarı yarıya artırılarak neticeten DOKUZ SENE müddetle ağır hapse mahkumiyetine, ÜÇ SENE müddetle Ulukışla'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, T.C.K.nun 31. maddesine tevfikan âmme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, As.C.K.'nun 30. maddesi A bendine göre ORDUDAN TARDİNA T.C.K.nun 36. maddesi uyarınca komünizmle ilgili görülen ve yukarda tadar olunan kitap ve kupürlerin müsaderesine, diğer eşyanın maznuna iadesine, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na göre 200 lira haç ödemesine As. Mh. Us. K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

SEVİM TARI:*

27 Ekim 1951 tarihinde tevkif edilen ve o tarihtenberi mevkuf bulunan maznun SEVİM TARI gizli komünist cemiyete girmek ve faaliyet göstererek partinin dış temaslarına ve Paris'teki faaliyetine katılma, Barış Yol dergilerinin çıkarılmasına iştirak etmek iddialariyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun SEVİM TARI ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde parti faaliyeti iddiasını tamamen kabul ve ikrar etmiş, duruşmada ise (Sahife 293) 26 ekim 1951 tarihinde pasaport muamelesindeki formalite noksanı sebebiyle alıkonulup evvela emniyet 4. şube müdürlüğüne sonra da birinci şubeye götürüldüğünü, poliste kendisine manevi tazyikte bulunulduğunu, suçunu ikrara sevkedildiğini, TEVHİDE GÖLOĞLU'nu Kastamonu Lisesi'nden tanıdığını, bilahare aralarına soğukluk girdiğini, Paris'ten yurda döndüğü sıralarda TEVHİDE GÖLOĞLU'nun kendisini İstanbul'da aradığını teferruatını hatırlamamakla beraber bunun; ZEKİ BAŞTİMAR'ın izhar ettiği arzu sebebiyle kendisiyle buluşturulması isteğinden ileri geldiğini, kendisine bir pusula getirmiş olup olmadığını hatırlamadığını, ZEKİ BAŞTİMAR ile buluşmaları hususunda telaş edenin ABDÜLKADİR olduğunu, ZEKİ'ye kendisi ile buluşturma hususunda söz vermiş ve fakat buluşma vâki olunca yanlarında kalmıyarak ayrılıp gitmiş olduğunu, ZEKİ BAŞTİMAR ile Paris'ten ve bazı meselelerden görüştüklerini ZEKİ BAŞTİMAR'ın sorduğu hususları, kendisi de bazı şeyler sormuş ise de bunların mahiyetini hatırlıyamadığını ancak suçla iligileri olamıyacağını, ZEKİ BAŞTİMAR'ı Beylerbeyi'nden

* MİHRİ BELLİ'nin eşi (Yay. Notu.)

tanıdığını ve vâki sual üzerine; 1946 yılında İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği'ne girdiğini, bu sırada da poliste üç dört gün nezarette kaldığını, GÜN ve NECİL'i 1943 yılında tanıdığını, bilahare samimi olduklarını, MELAHAT TÜRKSAL'ı da Haseki hastanesinde çalıştığı sırada tanıdığını ve parti teması yaptıkları iddiasının doğru olmadığını, bilahare de MELAHAT ile (Paris'te iken) mektuplaşmadıklarını, MÜBECCEL KİRAY'ı Amerika'da NİLÜFER REDDİ'lerde görerek tanıdığını, Paris'te parti lehine faaliyet gösterdiği iddiasının vârit olmadığını, ULVİ ve SELÇUK URAZ ile de Paris'te siyasi bir faaliyet göstermediğini, Fransa'da bulunduğu müddet içerisinde bir başkası ile ve herhangi bir suretle parti teması olmadığı gibi aidat vermemiş, Jön Türkler Birliğine dahil olmamış, Marsilya'ya irtibat için gitmemiş, Barış Yolu dergisi faaliyetine katılmamış olduğunu, Berlin festivaline katılmışsa da, bunun parti faaliyeti ile ilgisi bulunmadığını, bu festivalde bazı yazılar ve resimler teşhir edilmişse de bunlarla YILDIZ SERTEL'in meşgul olduğunu, Berlin'de NAZIM HİKMET ile olan görüşmelerinde partiden bahsedilmediğini, ZEKİ BAŞTİMAR ile olan konuşmaları sırasında da Fransız Komünist Partisi'ne verilmek üzere bir belge istediklerini söylemediğini ve sonra da böyle bir yazıyı almamış olduğunu, ZEKİ ile olan buluşmalarının 25 eylül ve 24 ekim tarihlerine rastladığını tahmin ettiğini, ZEKİ BAŞTİMAR'a aldığı plakların parası olarak 100 lira verdiğini, fakat bu plakların NAZIM'a götürülmek üzere alınmadığını, ZEKİ'den şahsen bazı kitaplardan istediğini, bu kitapların piyasada satılan şeyler olduklarını, kendisinin alacak zamanı olmadığı için ZEKİ'den rica ettiğini, 26 ekim 1951 tarihinde yakalandığı zaman elde edilen T.K.P. teşkilât prensipleri ile üç aylık bültenin posta ile adresine geldiğini, bunları okumağa zaman bulamadığını yolda okumak için yanına almış olduğunu ilk tahkikatta bu izahata itibar edilmediğinden ZEKİ BAŞTİMAR'dan almış olduğunu söylediğini, Ankara'da AHMET ZİYA TEMİZKAL'larda kaldığı sırada RUHİ SU'yu görmüş, ULVİ hakkında belki görüşmüş olduklarını, bu arada TEVHİDE GÖLOĞLU'na da uğradığından AHMET ZİYA TEMİZKAL'lara beraber gitmiş olduklarını (İkinci defa gidişinde) söylemiştir. Bilahare ele geçen ve MİHRİ BELLİ'ye ulaştırdığı sırada görülerek MİHRİ BELLİ üzerinde yakalanan 56 sahifelik el yazılarında ise; tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadelerinin doğruluğunu teyit etmiş ve bu yazı içerisinde (Deliler dosya 5 sıra 8) daha ilk satırlarda "Biçimsiz vaziyette enselendik" diye başlaması ve yazılarında tahkikatın seyri sırasında ilk zamanlar soğukkanlılığını muhafaza etmişse de; bilahare kendisine bahsedilen hususlar karşısında her şeye vakıf olunduğunu anlamış ve nihayet kendisininde hadiseleri izah etmiş olduğunu, verilen vazifeleri başaracak derecede yetişmiş olmadığını, henüz iki senelik bir partili olduğunu, kaldıracağından fazla yük tahmil edildiğini, tahkikatta kendisine bahsedilen hususlar karşısında hayret ettiğini ifade etmiş, Varşovaya yazdığı mektubun ele geçişinde YILDIZ SERTEL'i, HALİM SPATAR'ı, EREM ESEN'i gözünün önüne getirdiğini, fakat hiç birinden şüphe edemediğini belirtmiş ve nihayet "ne bilirdim ki bir TEVFİK DİLMEN çıkacakta her şeyi anlatacak" diye yazmak suretiyle hem DİLMEN'in ifadelerinin doğruluklarını ve hem de tahkikattaki ifadesinin duruşmada beyan ettiği şekilde tazyikten mütevellik olmadığını, hakikatleri ifade etmiş bulunduğunu belirtmiş ve mahkemeye tam bir kanaat gelmiştir. El yazıları uzun olduğu için ve karar içerisine parçalar almakta muhtevası hakkında yanlış kanaat doğmasına sebebiyet verebileceğinden özünün zikri ile iktifa edilmiştir. El yazıları ilk tahkikattaki beyanlarının tamamen doğru olduğunu göstermiştir.

Maznun SEVİM TARI kendi ifadesinden de anlaşılacağı üzere 1946 yılında İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği'ne girmiş, o sıralarda dernek içerisinde sol faaliyet gösterildiği anlaşıldığı için yapılmakta olan takibat sırasında, ismi bu işe karıştığından SEVİM TARI da 3-4 gün nezarette tutulmuş ve fakat o zaman suçluluğu sabit görülmemiş ve sadece kendisine nasihatla iktifa edilmiştir. Maznun SEVİM TARI fakülte tahsili sırasında ve onu takiben sol muhitle temasını devam ettirmiş ve nihayet ŞEVKİ AKŞİT'ten direktif almış bulunan MELAHAT TÜRKSAL'ın yaptığı teklif üzerine gizli komünist partisine girmiştir. Bu husus maznunun ilk tahkikatta 17 Ocak 1953 tarihli ifadesinde mevcut sarih ikrarı ve MELAHAT TÜRKSAL'ın (Dosya 124, sahife 436) da mevcut olup SEVİM TARI'nın ilk tahkikattaki ikrarını teyit eden beyanından anlaşılmıştır. MELAHAT TÜRKSAL bu temas sırasında SEVİM TARI'ya parti teklifi yapmakla beraber kabulü üzerine SEVİM'e, Paris'teki durum ve tarzı hareketi hakkında bilgi vermekle beraber Amerika'ya da gideceğini düşünerek NİLÜFER MİZANOĞLU (REDİ), MÜBECCEL BİLİK (KİRAY) ve ROZET AVİKYOR'un adreslerini vermiş, bilahare Amerika'dan Parise giden SEVİM TARI, MELAHAT TÜRKSAL'a mektup yazarak bilgi vermiş ve bu mektupları MELAHAT TÜRKSAL adresine göndermiştir.

SEVİM TARI Paris'e gittikten sonra NECİL TOGAY, GÜN TOGAY, SABİHA SERTEL, YILDIZ SERTEL ile temasa geçmiş ve onlar arasında mevcut durumu partiye bildirmiş ve İstanbul'dan MELAHAT TÜRKSAL'dan aldığı bir mektuptan Paris'e geleceklerini öğrendiği URAZLAR'la ULVİ URAZ'ın Paris'e muvasalatından sonra ve komünistlerin tertiplediği bir Polonyalı sanatkarın konse-

rinde görüşerek tanışmıştır. Bundan sonra SEVİM TARI, ULVİ URAZ'a yazdığı bir mektupla yalnız görüşmeyi teklif etmiş, ULVİ URAZ'dan partili olduğunu, aidat verdiğini öğrenmiş ve badema birlikte hücre faaliyeti göstermeyi kararlaştırmıştır. Bu karar üzerine SEVİM TARI, ULVİ URAZ'dan aidatını almış ve birlikte Sovyetler Birliği parti tarihini okumuşlardır. SEVİM TARI bu meyanda ULVİ URAZ'dan karısının son durumunu sormuş (İyidir) cevabını alınca SELÇUK URAZ'ın GÜN TOGAY'la birlikte çalışmaları hususunu kararlaştırmışlardır ki neticede SELÇUK URAZ'a ait karar kısmında da izah edildiği üzere, GÜN TOGAY vasıtasiyle SELÇUK URAZ partilenmiş, aidat vermiş, Barış Yolu dergilerinin çıkarılması bu dergilere yazı temin hususlarında gayret göstermiştir. Bu hususlar SEVİM TARI'nın açık ikrarını teyit eden ULVİ URAZ (Dosya 21, sahife 475, 476) ve SELÇUK URAZ'ın (Dosya 21, sahife 496-498) tahkikattaki sarih beyanları ile duruşmadaki tevilli ikrarlarından anlaşılmıştır.

SEVİM TARI, SABİHA SERTEL, YILDIZ SERTEL, ULVİ URAZ, GÜN TOGAY, SELÇUK URAZ'la birlikte Barış Yolu adlı derginin çıkarılmasına da katılmış, dergiye nakten yardımda bulunmakla beraber yazı da temin etmiştir. SEVİM TARI bu derginin çıkarılabilmesi için ayda 1000 veya 1500, frank vererek nakdi yardımda bulunmuş ve derginin (Dosya 17/1 sahife 77) 1 sayılı nüshasında intişar etmiş olan "MEMLEKETİMİZİ NE HALE GETİRDİLER" üçüncü sayıda intişar eden "BATILILAR ANLAŞMAYI KABUL ETMİYOR" başlıklı yazıları ayrıca dergiler üzerindeki el yazılarını yazmış olduğu resimlerini yaptığı, duruşmadaki inkârına rağmen tahkikattaki beyanından ve ULVİ URAZ'ın (Dosya 21 sahife 486, 487) de mevcut olup yukarda belirtilen faaliyeti gösterdiğini teyit eden ifadesi ile SELÇUK URAZ'ın (Dosya 21, sahife 497, 498) deki açık beyanından anlaşılmıştır. Dergilerin ihtiva ettiği yazıların hemen hepsinin Sovyetler ve peyklerinin methiyesini yapar mahiyette oldukları ve buna mukabil Batı dünyasının bu arada Türkiyenin zemmedildiği ve Türk devlet adamlarının harb kundakçışı, Amerikan yardakçısı, Türk askerinin dolar mukabili satan vatan haini olduklarının, NAZİM HİKMET ise halkla beraber olduğu için ölmez olduğunun belirtilmesi ve her fırsatta Türk halkının kapitalistlerin istismarına maruz bulunduğu fikrinin müdafaasının yapılması derginin ve dolayısiyle derginin çıkarılmasına, yazılarını temine, finanse edilmesine gayret gösterenlerin karakter ve siyasi görüşlerini çok sarih olarak belirtmiştir. Bu hal SEVİM TARI'nın komünizm lehinde ve parti faaliyeti cümlesinden olarak harekette bulunmuş olduğunun en açık delillerinden biridir ki heyetimizde SEVİM TARI'nın suçluluğu hususunda kanaat tahassülüne de âmil olmuştur.

Memleketimizi ne hale koydular başlıklı yazıda, Türk hükümetinin, Türk halkının, barış isteği hilafına olarak memleketin Amerikan efendileri tarafından üçüncü cihan harbinde kullanılmak üzere bir ileri karakol haline getirilmesine müsaade ettiğini, yurtta sulh, cihanda sulh prensibinin yerine düşmanlık prensibini koyduğu, Sovyet tehlikesini bahane ederek memleket kapılarını Truman doktrinine, Marşal planına, Amerikan yardımına açtığı, bu yardımın askeri bütçeyi hafifletmek şöyle dursun büsbütün artırdığı, devlet masraflarını karşılamak için vergilerin artırıldığı, açlık, sefalet, hastalığın köyleri, şehirleri kırıp geçirdiği, emekçi kütlelerinin istismarının son haddi bulduğu Amerikan isteklerine aykırı hareket edemediğinden Meclise dahi sormadan Koreye asker gönderdiği, bütün ileri fikirli insanların, hükümetin siyasetinin hangi yola gittiğini halka göstermek istiyenlerin komünist damgası ile takibata uğratıldıkları fikrinin müdafaasının yapılmış olması ve sonra da Türk halkına diğer dünya halkları ile barış yolunda birleşmeleri tavsiyesinde bulunulması komünist memleketlerin yapmakta oldukları propagandalardan hiç de farklı görülmemiştir.

Batılılar anlaşmayı kabul etmiyor; başlıklı yazıda da yine bu cümleden olmak üzere Sovyetlerin ve peyklerinin harbi istemedikleri, Batılıların ise harb kundakçılığı yaptıkları fikrinin müdafaasının yapıldığının görülmesi, derginin neye ve hangi maksada hizmet ettiğinin diğer bir delilidir.

SEVİM TARI'ya Paris'te bulunduğu sırada FERHAT imzalı bir mektup gelmesi üzerine Marsilya'ya giderek orada VASFİ YÜKSELSOY'u bulduğu ve karşılaştırılan parolayı bildirmesi sonunda VASFİ YÜKSELSOY'a, oradaki durum hakkında bilgi verdiği, bir kısmını da not halinde yazdığı da tahkikatta vermiş olduğu ifadesindeki açık ikrarı, MUZAFFER EREN'in (Dosya 14, sahife 479, 489), OĞUZ EREN'in (Dosya 14, sahife 454, 455), VASFİ YÜKSELSOY'un (Dosya 15, sahife 596), tahkikatta mevcut açık beyanlarından, TEVFİK DİLMEN'in (Duruşma zaptı sahife 45) de mevcut ifadelerinden anlaşılmıştır. DİLMEN bu temasın, Parise haber göndermek ve haber almak lüzumu hasıl olunca kendisi tarafından Denizyollarında çalışan ve kendisi ile parti teması yapmakta olan MUZAFFER EREN'e bildirmesi ve onun da o tarihte dış hatlara işliyen vapurlardan birinde çalışmakta olan VASFİ YÜKSELSOY'u tezkiye etmesi neticesi olarak temin edildiğini; VASFİ YÜKSELSOY'a Napoli'den atılmak üzere verdiği mektupta VASFİ YÜKSELSOY'la buluşmak üzere Marsilya'ya gelinmesi hususunun yazılı olduğunu ve dönüşte VASFİ YÜKSELSOY'dan getirdiği

malumatı almış ve kendisine VASFİ'nin buluştuğu şahsı kulakları ağır işiten bir bayan olarak tarif etmiş bulunduğunu; VASFİ'nin o tarihe kadar SEVİM TARI'yı tanımamış olduğunu, VASFİ'nin kendisine getirdiği haberler arasında; Paris'de Türkiye Gençlik Mukavemet Cephesi diye bir hareketin mevcut olduğu, bunun ORHAN adında bir şahıs tarafından yaratıldığı, partinin faaliyeti ile ilgili olup olmadığı husus ile ecnebi memleketlerdeki komünist partilerine girilip girilemiyeceğinin (Sahife 45) bildirilmesi gibi şeyler bulunduğunu söylemiştir ki, bu beyanla da diğer ifadeler arasında mütabakat oluşu SEVİM TARI'nın mezkur faaliyeti de göstermiş olduğunu anlatmış ve kanaat de getirilmiştir.

SEVİM TARI, 1951 yılında 5-19 Ağustos tarihleri arasında Berlin'de yapılmış olan üçüncü dünya gençlik ve barış festivaline de katılmıştır. Maznunun bu festivale katılışı da bir parti faaliyetidir. SEVİM TARI festivale katılmak üzere Paris'ten ayrılmadan evvel ERENİN geldiğinden haberdar olduğu gibi EREN'in festivalde teşhir edilmek üzere İstanbul'dan bir miktar neşriyat getirdiğine de vakıftır. Aynı zamanda HALİM SPATAR'ın da geleceğini bilmekte olduğundan, HALİM'in hareket tarihine kadar gelmeyişini görerek ULVİ URAZ'a HALİM'in hareketini temin etmesi hususunda direktif te vermiştir. Berline gittikten sonra NAZIM HİKMET'le de temas etmiş ve sergide, festivale kendisi ile beraber katılmış olan GÜN TOGAY, NECİL TOGAY, YILDIZ SERTEL, DOĞAN AKSOY, EREM ESEN'le teşriki mesai ederek memleketimizde intişar etmiş olan sol temayüllü Barış, Hür gençlik Markopaşa, Medet, Yığın gibi dergileri ve barış severler davasına ait bazı resimlerin teşhirini sağlamıştır. Bütün bu hareketlerin yapılması ile orada Türkiye'de de bir komünist faaliyetin mevcudiyeti ve bu faaliyete katılmak istiyenlere Türk hükümetlerinin cephe aldığı fikrinin müdafaa edildiği anlaşılmıştır. SEVİM TARI Berlin'de diğer arkadaşları ile birlikte kapanış günü yapılan törene de katılmıştır. SEVİM TARI dönüşte İsviçre üzerinden Paris'e dönerken Cenevre'den Varşova'ya bir mektup göndermiştir. Bu mektubu 2-6 Eylül 1951 tarihinde Varşova'da yapılmış olan I.U.S. senelik kongresine katılmış olan YILDIZ SERTEL, HALİM SPATAR, EREM ESEN'e hitaben yazmıştır. Paris'ten hareketle festivale katıldığı zaman BANU adını kullanmıştır. Diğer arkadaşları da ayrı isimler kullanmışlardır. Bu cümleden olmak üzere (HALİM SPATAR=HAŞİM), (EREM ESEN=MELİKE), (YILDIZ SERTEL=STARE), (GÜN TOGAY=NİL), (NECİL TOGAY=ALİ) isimlerini kullanmışlardır ki, SEVİM TARI'nın Varşova'ya yazdığı mektupta imza yerinde SEVİM TARI ile beraber Cenevre'de bulunan NECİL TOGAY ve GÜN TOGAY'ın ve kendisinin takma adlarının kullanılması da bunu göstermiştir. Mektup dosya 11, sıra 153-153-1de mevcuttur.

Maznun her ne kadar mektuptaki el yazılarının kendisine ait olmadığını iddia etmiş ise de gerek 14 Kasım 1951 tarihinde Polis Enstitüsü'nde ve gerekse bilahare duruşmada ittihaz edilen karar üzerine Adli tıp işleri fizik şubesinde yaptırılan istiktap sonunda, mezkûr mektuptaki el yazılarının maznun SEVİM TARI'ya ait olduğu sabit olmuştur. Bu hususdaki raporlar dosya 11, sıra 152, 152/1 ve deliller dosya E, sıra 8'de mevcuttur.

Maznun SEVİM TARI 19 Eylül 1951 tarihinde uçakla istanbul'a geldikten sonra TEVHİDE GÖLOĞLU ve ABDÜLKADİR DEMİRKAN'a ait karar kasımlarında izah olunduğu üzre, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın, TEVHİDE GÖLOĞLU ile gönderdiği haber üzerine ABDÜLKADİR ve ZEKİ BAŞTİMAR'la Yenimahalle'de buluşmuş ve ABDÜLKADİR yanlarından ayrıldıktan sonra ZEKİ BAŞTİMAR'a Paris faaliyeti hakkında bilgi vermiştir. Bu husus maznunun tahkikatta sarih, duruşmada kısmen tevilli ikrarı (sahife 294) ZEKİ BAŞTİMAR (Sahife 400)., ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın (Sahife 288) keza duruşmadaki beyanları ve TEVHİDE GÖLOĞLU'nun tahkikatta ve duruşmada açık beyanı ile ve dosya 12, sıra 49'da mevcut olup bu buluşmayı belirten 25 Eylül 1951 tarihli polis takip raporu ile sabit olmuş ve kanaatte getirilmiştir. Maznun her ne kadar bu buluşmayı bir parti teması olarak kabule imkân olmadığını ileri sürmüşse de; yukardan beri izah olunan faaliyeti nazara alınınca, Paris'teki durum hakkında bilgi vermesini parti faaliyeti dışında bir buluşma olarak kabulüne imkân görülememiştir. Maznunlar polis takip raporu 23 Şubat 1954 tarihli celsede ikame edildiği zamanda doğruluğunu kabul ve teyit etmişlerdir (Sahife 529).

Bundan hariç olarak SEVİM TARI'nın 2 Ekim 1951 tarihinde trenle saat 15,35'de Yenimahalle'ye giderek ZEKİ BAŞTİMAR ile buluştuğu ve 18, 45 tireni ile döndüğü ve Yenikapı istasyonunda indiği 12 No'lu dosyada 56. sırada, mevcut 3 Ekim 1951 tarihli, 24 ekim 1951, 25 Ekim 1951 tarihlerinde Yenikapı'da ve Mustafa Kemal Paşa Caddesi'nde yine ZEKİ BAŞTİMAR ile buluştuğu aynı dosyada 73-74 sıra No'larında mevcut 24, 25 ekim 1951 tarihli polis raporlarından anlaşılmış ve maznunlar raporlar muhteviyatını kabul etmişlerdir. SEVİM TARI'nın bu son buluşmalarında ZEKİ BAŞTİMAR'dan evvelce alınmasını istediği plakları aldığı anlaşılmıştır. Bu hususdaki fatura dosya 10, sıra 132'de mevcuttur.

SEVİM TARI 26 Ekim 1951 tarihinde yakalandığı zaman binmiş olduğu taksi içerisinde yapılan

aramada parti neşriyatı olan T.K.P. Teşkilât prensipleri ile üç aylık bülten elde edilmiştir. Bu husus 12 No'lu dosyada, 127 sırada mevcut, 26 ekim 1951 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır. 9 Şubat 1954 tarihli celsede bu zabıt ikame edildiği zaman SEVİM TARI muhteviyatını tamamen kabul etmiştir. Diğer taraftan yakalanan el yazılarında da (Biçimsiz vaziyette enselendik) tabiri ile vasıflandırdığı bu hali kabul etmekle beraber, şüphelenmediği hakikaten pasaport muamelesi için çağırıldığı zannına kapıldığından mezkûr neşriyatı yok etmek, hiç değilse taksiyi savmak gibi hareketlere tevessül etmediğini belirtmiş olması da bu belgelerin kendisinde yakalandığı hususunda tam bir kanaat husulüne amil olmuştur. Maznun her ne kadar duruşmada bu belgelerin postada çıktığını, evinde iken okuyamadığını mahiyetini bilmediğini, vapurda okumak üzere yanına aldığını söylemişse de; bu beyanına mezkûr zabıt varakası ve yukarda belirtilen şekildeki el yazıları muvacehesinde itibar olunmamıştır. Tahkikatın bidayetinde bu belgeleri ZEKİ BAŞTİMAR'dan aldığını söylemesi ve ZEKİ'nin de bu hususu kabul etmesi ve hakikati ifade etmiş olduklarını bilahare tevile çalıştıklarını anlatmıştır.

Maznunun evinde yapılan ikinci aramada Pikola marka bir daktilo bulunduğu dosya 12, sıra 120'de mevcut 27 Ekim 1951 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır. (Bu daktilo ABDÜLKADİR DEMİRKAN'a aittir). SEVİM TARI'nın evinin 26 ekim 1951 tarihindeki savunmasında ise sol temayüllü olan NAZIM HİKMET adlı gazete SÖZ ve HÜR adlı dergiler, eşyası arasında Ekmek Kavgası adlı kitapla diğer suçla ilgisiz bazı belgelerin bulunduğu dosya 12, sıra 126 da mevcut aynı tarihli zabıttan anlaşılmıştır.

Maznunlar, zabıtlar mutevasına itiraz etmemişlerdir.

Üzerinde yapılan aramada ise; 30 santim uzunluğunda ve bir santim genişliğinde olup üzerinde (Bütün bunlara karşı barış için mücadeleye kalkan Türk gençliğinin Türk er ve Türk emekçilerinin askeri mahkemelere sevkedildiği; pek az.. beş seneye mahkûm edildiği, bu insanlara komünist.....) şeklinde yazılar bulunan bir bükülü kâğıt bulunduğu dosya 12, sıra 119'da mevcut 26 Ekim 1951 tarihli zabıttan anlaşılmıştır.

SEVİM TARI müdafaasında; duruşmada olduğu gibi isnatları reddederek, ileri sürülen iddiaların hakikatle ilgisi olmadığını, bu iddialar içerisinde yalnız festivale katılışının doğru olduğunu, bunun ise müsnet suçla ilgili tarafı bulunmadığını, ilk tahkikatta ifadelerin kanuna uygun şekilde alınmadığını, ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinin doğru olmadığını belirtmek için müracaat etmişse de lüzum görülürse sorgusunun yapılacağı yolunda cevap verilerek atlatıldığını, tahkikatta verilmiş ifadeleri diğer maznunların da reddetmiş olduklarını, diğer ifade sahiplerinin ise atfı cürüm mahiyetinde olduğundan itibar olunamıyacağını, duruşmada tahkikat ifadelerinin bir kısmını kabul eden ULVİ URAZ ile TEVHİDE GÖLOĞLU'nun beyanları arasında partiye katıldığını anlatan bir hususun mevcut olmadığını, DİLMEN'in 7. fıkradan faydalanmak gayesiyle hareket ettiğini, Varşova'ya gönderilen mektubu yazmadığını T.C.K.nun 141. maddesini ihlâl eder bir fiil mevcut olmadığını, takip raporları ile hadiselerin naklinin yapıldığını müsnet suçu ispata yeter olmadıklarını, yazdığı el yazılarının delil olamıyacağını, eğer itibar olunursa Emniyetteki tazyikin mevcudiyetinin de kabul edilmesi gerektiğini partiye intisap tarihi ile tevkif tarihi arasında iddiaya göre on bir aylık bir zaman mevcut bulunduğuna nazaran parti içerisinde yüksek bir kademe işgal edemiyeceğini, buna rağmen bu husus ve faaliyet derecesi gözetilerek cezasının artırılması talebinde bulunmasının doğru olmadığını, iddia edilen mühim vazifelerin parti içerisinde bu kadar az zaman kalmış bir şahsa verilemiyeceğini, bu hususların nazara alınmasının ve hakikatte ise suçu olmadığından beraatine karar verilmesini talep etmiştir.

Maznunun gizli komünist (Cemiyete) partisine girmediği ve suçsuz olduğu tazyik sonu elde edilen ilk ifadelerinin hakikate uygun olmadığı yolundaki müdafaası; yukarda belirtilen ve sabit görülen vukulara maznunun iştirak şekline göre uygun olmadığı gibi fiilinde T.C.K.nun 141. maddesinin kanuni unsurlarının mevcut olmadığı yolundaki müdafaası da, ilk kısımda belirtilen sebeplere ve madde anlayışına binaen kabule değer görülememiştir. Tahkikat ifadelerinin hakikate uygunluğu ise DİLMEN'in beyanları, polis takip raporları duruşmadaki tevili ikrarı, ULVİ URAZ'ın beyanları, istiktap raporları ve nihayet yakalanan el yazıları muhtevası ve Barış dergileriyle sabittir. Bu hal maznunun duruşmada inkâra saptığını açıkça göstermiştir.

Maznun gizli komünist (Cemiyete) partisine girdiğine aidat verdiğine, aldığına, ULVİ URAZ ile parti teması yaptığına ve birlikte hücre çalışmasında bulunduğuna, komünist faaliyet bir cephesini teşkil eden Barış Yolu dergilerinin çıkmasına nakden yardım etmekle beraber bu dergiye yazı temin ettiği, Berlin festivaline bir partili olarak katıldığı, İstanbul teşkilatı ile VASFİ YÜKSELSOY ile Marsilya'da buluşup haber göndermek suretiyle irtibat tesis ettiği, ayrıca İstanbul'a geldikten sonra da ZEKİ BAŞTİMAR ile buluşup ona Paris faaliyeti hakkında izahat verdiği hususların ve karar içeri-

sinde belirtilen vârit görüldüğü kabul edilen diğer faaliyetlerine tamamen kanaat getirildiği ve cürmi kast ile hareket ettiğine cihetle sabit olan suçundan dolayı ve fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcudiyeti anlaşılmış olmasına binaen hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına tevfikatn ALTI SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, 173. madde mucibince İKİ SENE müddetle TURGUTLU'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, aynı kanunun 31. maddesi uyarınca amme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 200 lira harç ödemesine suç delili olarak dosyaya eklenmiş bulunan el yazılarının yukarda belirtilmiş olduğu üzere; üzerinde yapılan aramada bulunan ve Barış Yolu dergilerinde müdafaa edilen fikirlere benzer cümleleri ihtiva eden kâğıdın, dosya 6 sıra 11-16'da mevcut sarı kâğıt üzerinde yazılmış olup ZEKİ BAŞTİMAR ile konuşacağı hususlara dair olduğu anlaşılan belgenin, T.K.P. teşkilât prensipleri ile üç aylık bültenin T.C.K.nun 36. maddesi uyarınca müsaderesine, diğer belgelerin ve daktilo makinesi ile NAZIM HİKMET için alındığı subut mertebesine varmıyan 33 plakın maznuna iadesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

TEVHİDE GÖLOĞLU:

8 OCAK 1953 tarihinde tevkif edilip 13 şubat 1953 tarihinde tahliye edilen maznun TEVHİDE GÖLOĞLU gizli komünist partisine girmek suçunu işlemek iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin 5. fıkrasına göreceza tayini talep edilmiş, bilahare iddia makamı esas hakkındaki mütalaasında maznunun gizli komünist partisine girdiğinin mertebei subuta varmadığından bahisle beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznun gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada vermiş olduğu ifadelerinde gizli komünist partisine girmediğini (sahife 244-250) ifade etmiş ve gizli komünist partisi faaliyetine katıldığı iddia edilen maznunlardan SEVİM TARI ile olan tanışmasının 1942 yılında Kastamonu Lisesi'nde başladığını fakülteye geldikten sonra da arkadaşlıklarının devam ettiği 1946 yılında SEVİM ile arkadaşlıklarının gevşediğini, 1947 yılında da SEVİM'in komünizm lehinde propaganda yaptığı iddiası ile emniyete celp olunduğunu, SEVİM'in aralarında yaptkları konuşmada (Milliyetcilik gibi dar bir mefhum içerisinde kalmak istemem) şeklinde sözler sarfettiğini, 1948 yılında Kastamonu'dan İstanbul'a geldiği ve ABDÜLKADİR DEMİRKAN'larda kaldığı zaman SEVİM'in de ziyarete geldiğini, bu gelişin tabii olduğunu, parti münasebetiyle ilgisi olmadığını, 1948 yılı içerisinde Ankara'ya gitmiş oraya gelen SEVİM'in tekrar kendisini ziyaret etmiş ve Fransa'ya gideceğinden bahsetmiş olduğunu,

MERİH DEMİRKAN ile 1945 yılındanberi tanıştıklarını iyi arkadaş olduklarını, evlerine gidip geldiğini, bu arada VELİ GEMİCİ'yi de bir gidişinde orada gördüğünü ve MERİH'lerin de Ankara'da bulunduğu sırada Ankara'ya geldikçe kendisine de uğradıklarını bunlardan birini 1951 yılındaki gelişlerinin teşkil ettiğini tahminen eylül ayına rastladığını, ABDÜLKADİR'in bir hafta kadar kalıp dönmüş, MERİH'in ise tayin işini takip etmiş olduğunu, bilahare birlikte İstanbul'a gittiklerini, MERİH'lerde kaldığını, Ankara'dan ayrılmadan evvel SEVİM'in de İstanbul'a geleceğini öğrenmiş ve bundan MERİH'e bahsetmiş olduğunu, İstanbul'a gelince ABDÜLKADİR'in SEVİM ile görüşme isteğini ishar etmesi üzerine teklifi kabul ederek SEVİM'e bu hususu gidip söylemiş, SEVİM'in pek hevesli görünmemiş, ABDÜLKADİR'e bunu söylediğinde tekrar israr etmiş, bunun üzerine SEVİM'e giderek ABDÜLKADİR'in bulunacağı treni bildirmiş olduğunu, bunun iddianameye göre parti teması olduğunu, fakat kendisinin onların partili olarak buluşmalarından haberi olmadığını,

VELİ GEMİCİ ile de Ankara'da karşılaşmış, ailece görüşmeğe başlamış, VELİ'nin ev tutmaları sırasında 500 lira yardım etmesiyle samimiyetleri artmış ve 1951 yılı başlarına rastlıyan bugünlerde ÖMER LÜTFİ'nin evine gelerek kendisini bulmuş, sol mevzularla ilgisi olmayan insanların anlayamıyacağı şekilde bir konuşma yaparak kendisine hülule çalışmış, kendisi ise onun istediği mevzua girmemiş ve ÖMER'in, ABDÜLKADİR'den de bahsetmesi üzerine yapılacak neşriyattan bahisle istediği parayı vermeyi kabul etmiş ve bir kaç kere ÖMER'e 15 lira vermiş, bilahare de bu parayı ÖMER'in, VELİ GEMİCİ ve SABAHATTİN DİKMEN ile aldırmış olduğunu, bu şekilde para verirken VELİ GEMİCİ'ye "Bizden ne istiyorlar" dediği zaman VELİ'nin "Sadece yardım, maddi bakımdan faydalanmak" demiş olduğunu, bu arada MERİH'ten aldığı bir mektupta "Biz ÖMER'i VELİ'yi tanımıyoruz sen tanır mısın" şeklinde bir cümle olduğundan bunu ÖMER'e SABAHATTİN DİKMEN ile gönderdiğini, bilhassa ABDÜLKADİR DEMİRKAN ailesine karşı iyiliklerini görmüş, kendilerini hürmet beslemiş olmak bakımından bağlılığı bulunduğunu, onların ise kendisinin hüsnüni-

yetinden istifade ettiklerini ve kendisini maksatlarına alet ettiklerini söylemiştir. Maznun müdafaasında da aynı hususları tekrarlamıştır.

Yukarda hulasa edilen ifade ile VELİ GEMİCİ ve SABAHATTİN DİKMEN'in ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın ifadeleri arasında mübayin noktalar görülememesi sebebiyle duruşmada muvacehe yapılmışsa da; maznunlar kendi ifadelerinde ısrar ettiklerinden telif mümkün olamamıştır. Ancak bu şahıslardan hiç biri maznunun gizli komünist partisine girmiş olduğunu ne tahkikattave nede duruşmada söylememişler ve TEVHİDE GÖLOĞLU'nun açık konuşmasına rağmen onların red ile işi geçiştirmeleri de TEVHİDE GÖLOĞLU'nun yalan söylemediğini göstermiştir.

Diğer taraftan ÖMER LÜTFİ TUNÇAY da TEVHİDE GÖLOĞLU'nu partilemeğe gayret gösterdiğini ve fakat bir netice alamayınca hiç değilse nakden yardımını temini düşünmüş ve TEVHİDE GÖLOĞLU'nun kabulü üzerine iki üç defa para almış ve fakat bu temaslar sırasında da partilemeğe muvaffak olamayınca şahsen de temasını keserek yardım parasını VELİ GEMİCİ, SABAHATTİN DİKMEN eliyle aldırdığını söylemiş ve TEVHİDE GÖLOĞLU'nun ifadelerini teyit etmiştir. Duruşma zaptı (Sahife 63-76).

Bu durum karşısında TEVHİDE GÖLOĞLU'nun sol muhit ile yakın alakası olduğu ve bu muhitte tanıdığı şahıslarla bu arada ABDÜLKADİR DEMİRKAN, SEVİM TARI, MERİH DEMİRKAN, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY, VELİ GEMİCİ ile bazı temaslarda bulunduğunu, ABDÜLKADİR'in teklifi ile SEVİM ile buluşmalarını temin ettiği ve ÖMER LÜTFİ'ye de onun isteği üzerine yardım için para verdiği anlaşılmış ise de; partiye girdiği anlaşılamamış ve bunu anlatır bir beyana da rastlanılamamıştır.

Maznunun tevkifi sırasında yapılan aramada tetkik edilmek üzere alınan yazılı belgeler ve kitaplar arasında suçla ilgili bir hususa ve yasak neşriyata (Ankara arama dosyası sıra 82) de mevcut 9 Ocak 1953 tarihli zabıttan ve yasak kitaplar listesiyle yapılan karşılaştırılmadan anlaşılmış ve 3. sorgu hakimliğince yapılan tahkikat sırasında aramada el konulan yazılar arasında da suçla ilgili yasak veya sol temayüllü neşriyata rastlanılamadığı 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan anlaşılmıştır (Dernek dosyaları VI sıra 26/50).Bu hal maznunun müdafaasının yerinde olduğunu gösterdiği gibi duruşma sırasında MERİH DEMİRKAN tarafından yazılan mektupla duruşmadaki tavrı hareketinin tenkit edilmesi (Dosya 1/4 sıra 145) te bu kanaatin yerinde olduğunu ve TEVHİDE GÖLOĞLU bu mektubu ibraz etmesiyle beyanlarından endişe duymasını gerektiren bir husus mevcut olmadığını anlatmıştır.

Bu durum karşısında maznunun gizli komünist partisine girdiği sabit görülmemiş bulunduğu ve ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'a parti dışı bir şahıs olarak neşriyat için para yardımında bulunması T.C.K.nun 141. maddesinin tesis, teşkil, tanzim, sevk ve idare unsurlarını ihtiva eden bir fiil olarak da mütalaa edilemediğinden müsnet suçtan dolayı talep vehile BERAATİNE; suçla ilgisiz belgelerin iadesine.

VELİ GEMİCİ:

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilen ve duruşmada 3 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen VELİ GEMİCİ, gizli komünist partisine girmek iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun VELİ GEMİCİ duruşmada (Sahife 206-208) ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesini reddetmekle beraber partiye kahlmak iddiasını da reddiyle tahkikattaki beyanlarının doğru olmadığını, tazyike müstenit bulunduğunu söylemesine mukabil ilk tahkikatta (Dosya 21 sahife 427-438, dosya 22, sahife 616-620) kısmen açık, kısmen tevilli beyanda bulunarak hülasaten; bir gün ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın çalıştığı yere gelerek TEVHİDE GÖLOĞLU tarafından geldiğini söyleyip TEVHİDE hakkında iyi sözler sarfetmiş ve mütaakıp gelişlerinden birinde TEVHİDE'lere gidip gitmediklerini aile görüşüp görüşmediklerini öğrendikten sonra TEVHİDE GÖLOĞLU'nun vereceği parayı alıp kendisine getirmesini söylemediğini, TEVHİDE'den parayı istediğini, bunun iki üç defa tekrarlandığını, yine ÖMER LÜTFİ'nin tavsiyesiyle AHMET GAYRETLİ'yi atcleyeye aldığını ve bilahare de AHMET GAYRETLİ'den aldığı iki buçuk lirayı ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'a verdiğini, ÖMER'in bu paranın gizli parti için olduğunu söylemiş ve bunun üzerine kendisinin de 10 lira vermeğe başlamış olduğunu, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ı 1942 yılında tesadüfen tanımış, 1946'da tekrar görüşmüş ve ailece de tanışmış ve Ankara'ya 1949'da naklederken ABDÜLKADİR'in görüşmelerini tavsiye etmesi üzerine Ankara'da TEVHİDE GÖLOĞLU'na sokakta rastlamış, adreslerini almış ve badema ailece de görüşmüş ve TEVHİDE'nin kendisinden ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ı sormuş olduğunu, ÖMER ile olan temasından sonra bir gün TEVHİDE GÖLOĞLU'nun, ABDÜLKA-

DİR ve karısının geldiklerini bildirmesi üzerine TEVHİDE'lere gittiği ÖMER LÜTFİ'yi de orada gördüğünü, bilahare birlikte eve gittiklerini, geç vakte kadar konuştuklarını burada serbest çalışmak imkânı olsa 5 senede ekseriyetin komünist partisine gireceğini, memlekette bir inkılâp olacağı konularının görüşüldüğü, 1951 yılı ekim ayında ÖMER'in arzusu hilâfına Antalya'ya gittiğini söylemiştir. Tahkikatta yapılan muvacehede de ifadesinde ısrar etmiştir.

Maznun ÖMER LÜTFİ TUNÇAY tahkikat sırasında VELİ GEMİCİ'yi partililer arasında saydığı gibi duruşma sırasında (Sahife 65-66, 73-74) ABDÜLKADİR DEMİRKAN'dan TEVHİDE GÖLOĞLU'nu ismen öğrenmiş ve Ankara'da bizzat evine giderek temas temin etmiş olduğunu, TEVHİDE'nin sol senpatizan durumunda bulunduğunu aralarındaki münasebetin bir parti münasebeti şekline varmadığını, fakat sol temayülünü fırsat bilerek kendisinden maddi yardım temin etmiş ve parti teması kuramıyacağına kati kanaat getirince VELİ GEMİCİ'yi göndermek suretiyle yardım parasını aldırmış olduğunu, VELİ GEMİCİ'yi de ABDÜLKADİR'in söylemiş ve adresini vermiş bulunduğunu, VELİ'nin çalıştığı yere giderek kendisiyle görüşmüş parti faaliyetinden bahisle girmesini teklif etmiş onun da kabul etmesi üzerine VELİ GEMİCİ'yi partilemiş olduğunu, aidatını muntazam vermediğini ve kendisiyle yaptığı temasın AHMET GARTEL'nin aidatını ve TEVHİDE'den aldığı parayı getirmek gibi mevzii hususlara taallûk ettiğini, VELİ GEMİCİ'nin evinde ABDÜLKADİR ile birlikte yaptıkları görüşmede ABDÜLKADİR'in İstanbul faaliyetinden bahsetmediğini VELİ GEMİCİ'nin KEMAL ERGİN'in tevkifinden sonra Ankara'dan ayrıldığını tahmin ettiğini söylemiştir.

TEVHİDE GÖLOĞLU ve ABDÜLKADİR DEMİRKAN da duruşmada da TEVHİDE'nin evinde yapılan ziyarete ait kısmı aynen anlatmışlar ve ifadeler arasında (ÖMER LÜTFİ ve VELİ GEMİCİ) bir mübayenet görülmemiştir.

TEVHİDE GÖLOĞLU, VELİ GEMİCİ ile olan münasebetini de duruşmada (sahife 246-247, 248) VELİ GEMİCİ, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'lara gittiği bir sırada görmek suretiyle tanıdığını, VELİ'nin kendisini maarif müdürlüğünde görmüş olması mümkünse de, ilk defa ABDÜLKADİR'lerde gördüğünü, Ankara'da iken bir gün yolda VELİ'ye rastlamış, görüşmelerini takiben VELİ'nin eşi ile ziyaretlerine gelmiş ve kendilerinin de ziyareti iade etmiş olduklarını, bu sırada ev değiştirecekleriniden VELİ'nin kendilerine 500 lira verdiğini, bunun da dostluklarının ilerlemesine sebep olduğunu, VELİ'nin de ÖMER LÜTFİ gibi evine gelerek ve ÖMER'in göndermesi üzerine yardım parasını aldığını, hatta VELİ'den "bizden ne istiyorlar" diye sorduğu zaman "Sadece maddi bakımdan faydalanmak" diye cevap verdiğini, bu arada MERİH'ten aldığı bir mektupta "Biz ÖMER ve VELİ'yi tanımıyoruz, sen tanır mısın" şeklinde bir kısım olduğunu bu mektubu SABAHATTİN DİKMEN ile ÖMER'e gönderdiğini, 1951 yılı baharında ABDÜLKADİR'ler kendilerini ziyarete geldiklerinde ÖMER ve VELİ'nin degelmiş ve bilahare birlikte çıkıp gitmiş olduklarını söylemiştir.

AHMET GAYRETLİ ile VELİ GEMİCİ'nin temas şekli hakkında vermiş oldukları ifadeler arasında mübayenet görüldüğünden her iki maznun 15 Mart 1954 tarihli celsede (Sahife 558) muvacehe edilmişseler de; ÖMER LÜTFİ TUNÇAY duruşmadaki ve tahkikattaki ifadesinde ısrar ettiği, VELİ de ilk tahkikatta ifadesini redde müsir olduğunu beyan ettiklerinden bu noktanın telifi mümkün olamamıştır. Ayrıca VELİ GEMİCİ, TEVHİDE GÖLOĞLU ifadelerinde ısrar etmişler ve yalnız ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile VELİ GEMİCİ tanışma tarihinin 1950 yılına rastladığını ve VELİ'nin atelyesinde olduğu noktasında birleşmişlerdir. ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın (VELİ'nin adresinin verilip verilmemesi) noktasındaki beyanlarının telifi için muvacehe edilmişseler de (Sahife 446) ÖMER adresi ABDÜLKADİR'den aldığını, ABDÜLKADİR vermediğini söylemekte ısrar etmişlerdir.

AHMET GAYRETLİ'de tahkikatta ve duruşmada VELİ GEMİCİ'ye aidat vermediğini söylemiştir (Sahife 205).

Maznunun evinde ve üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şeye rastlanılamadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 79/3) te.mevcut 12 Kasım 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında da parti faaliyetini reddetmiş, 1951 yılı eylül veya ekim ayında ÖMER LÜTFİ ile aralarında çıkan münakaşadan muğber olan ÖMER'in iftira ettiğini, Ankara'dan devamlı olarak ayrıldığına göre partili olsa ÖMER'in iftira ettiğini, Ankara'dan devamlı olarak ayrıldığına göre partili olsa ÖMER ile münasebetinin devamı gerektiğini, TEVHİDE GÖLOĞLU'nun ifadelerinde aleyhte beyan olmadığını, delil bulunmadığından beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarda belirtilen ifadeler muvacehesinde VELİ GEMİCİ'nin ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın teklifi ile gizli komünist partisine girdiğine, aidat verdiğine, ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'dan aldığı direktif üzerine TEVHİDE GÖLOĞLU'ndan para alıp ÖMER'e getirdiğine AHMET GAYRETLİ'nin aidatını alıp ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'a verdiğine kanaat getirilmiştir. Her ne kadar TEVHİDE GÖLOĞLU partili bir şahıs değilse de ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın bir partili olarak kendisine verdiği direktifle

hareketle TEVHİDE GÖLOĞLU'ndan onun temayüllerinden faydalanılarak temin edilen parayı alması ve Ö.·LÜTFÜ TUNÇAY'a vermesi ve bu hususta TEVHİDE GÖLOĞLU'nun VELİ GEMİCİ'ye iftira etmesini içap ettirecek hiç bir sebep mevcut olmamasının bilakis ailece dost olduklarının anlaşılması bu hareketinin maznun hesabına bir parti disiplini icabı yapılmış hareket olduğuna kanaat getirilmiştir. Kendi evinde ABDÜLKADİR DEMİRKAN ve ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY ile birlikte oturmuş olmaları her ne kadar doğrudan doğruya bu suçun işlendiğini gösterir bir delil mahiyetinde değilse de; ÖMERİ LÜTFÜ TUNÇAY ile VELİ GEMİCİ arasındaki parti teması ve nihayet ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın da partili oluşu gözetilince bu faaliyetle ilgisinin karinesi mahiyetinde mütalaa edilmiş ve maznunun suçsuz olduğunu belirten müdafaası ve Ankara'dan ayrıldığı zaman aranılmamasının suçsuzluğunu göstermiyeceğinden bu noktaya mâtuf beyanı yerinde ve kabule değer görülmemiştir.

Bu sebeple maznun VELİ GEMİCİ'nin hareketine uyan T.C.K.nun (Fiilinin son kanunun şümulune girdiği anlaşılamadığından) 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına tevfikan İKİ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, 173. madde gereğince SEKİZ AY müddetle TEFENNİ'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına 5887 sayılı harçlar kanununa ait cetvelin 48. maddesine göre 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesi gereğince mahkumiyetinden sayılmasına.

ULVİ URAZ:

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilen ve mahkemece 27 Nisan 1954 tarihinde tahliye edilen ULVİ URAZ Gizli komünist partisine girmek suçunu işlediği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla tadil edilen T.C.K.nun 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tayini talep edilmiş, esas hakkındaki mütalâasında iddia makamı bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ULVİ URAZ ilk tahkikat sırasında Ankara'da iken Gizli komünist partisi faaliyetine katıldığını bilahare Paris'e gittikten sonra da bu faaliyete devam ettiğini, orada SEVİM TARI ile parti çalışması yaptığını, aidat ödediğini, Barış Yolu dergisinin çıkarılması sırasında bu dergiye yazı hazırlamak, mali bakımdan yardımda bulunmak, sevki sırasında da adresleri temin suretleriyle faaliyet gösterdiğini kabul ve etraflı surette izahla suçunu ikrar etmiş (Dosya 21. sıra 509-512, dosya 20, sıra 467-493) duruşmada verdiği ifadesinde ise; hadiseleri kabul ve kısmen teville izah etmekle beraber müsnet suçu işlemediğini söylemiştir. Maznun bu ifadesinde Ankara'da bulunduğu sırada ACLAN SAYILGAN'ın tiyatroya karşı takınılan tavırdan bahis ile müşterek mücadele lüzumunu ileri sürmüş ve bunun neticesi olarak ACLAN SAYILGAN'ın evinde buluştuklarında orada RUHİ SU'yu da görmüş, bunu tabii karşılamış ve orada birlikte günlük gazeteleri, haftalık dergileri, tiyatro estetiği hakkındaki bir kitap tetkik, diyaletik materyalizmi okumak gibi hususları aralarında kararlaştırdıkların, ACLAN'ın bir, iki toplanmadan sonra gelemiyeceğini söylediğini, RUHİ SU ile kendisini dört, beş defa toplanarak Diyalektik Materyalizmi okuyup bitirdiklerini bilahara ve 1950 yılı Ekim'inden sonraki tarihlerde tahsil için Parise gideceği sıralarda ACLAN'ın kendisine Pariste İleri Jön Türklerle temas etmesini söylediğini ifade etmiş ve fakat aralarında (RUHİ SU, ACLAN SAYILGAN, ULVİ URAZ) yaptıkları görüşmenin hücre faaliyeti olmadığını, partiye girdiğini ifade etmiştir.

Halbuki ilk tahkikat ifadesini nakzeden bu beyanının doğru olmadığını, tevile çalıştığı, Gizli Komünist partisine 1949 yılı son ayında katıldığı, aidat verdiği ACLAN SAYILGAN, ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın duruşmada ve tahkikatta vermiş oldukları açık ifadelerden anlaşılmıştır. (ACLAN sahife 358), ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY (Sahife 69, 73, 75) RUHİ SU'nun ilk tahkikatta vermiş olduğu ifadesinde bu ifadeleri teyit eder mahiyettedir.

Maznun duruşmadaki ifadesinin mütaakıp kısmında da Paris'e gittikten sonra SEVİM ile tanışmalarını takiben SEVİM'in kendisi ile hususi surette görüşmek istediğini belirten mektubunu aldıktan sonra yaptıkları görüşmede aralarında fikir birliği olduğunu anladığını (Sovyetler Birliği parti tarihini) o sırada okuduğunu Fransa komünist partisine girmediğini, fakat Fransız komünist partisi mensuplarının konuşmalarını dinlediğini, bunun tecessüsten ileri geldiğini, festivale katılmadığını, festival hakkındaki bilgileri SEVİM'den öğrendiğini, (Bu kısımları etraflı olarak izah etmiştir), Paris'e geldiği sırada her memlekette olduğu gibi barış taraftarı olanların bazı faaliyetler gösterdiklerini müşahede ettiğini, kendisinin de memleketin barış içinde bulunmasını ister olduğunu, bu sebeple SABİHA SERTEL'in Barış Yolu adlı dergiyi çıkarmaları teklifini kabul etmiş ve bu maksatla 1500 frank yardımda bulunduğunu SEVİM'in Türkiyeye gelmesine kadar dört dergi çıkardıklarını, yazı yazmadığını, SEVİM TARI'nın İstanbul'da tevkif edildiğini öğrenmiş, kendisinin yurda dönmesi gerektiğinden onunla yaptığı arkadaşlığın kendisi için tehlikeli olacağını düşündüğünü, GÜN'ün de

kendisine bu sebeple ilk Tek Cephe adlı dernekle ilgili faaliyet göstermemesini söylediğini, esasen bu derneğin teşekkül etmediğini, NAZIM HİKMET'in eşine getirdikleri paradan GÜN'e olan borçlarının o suretle tesviyesi olduğunu, Barış Yolu dergilerinin YILDIZ SERTEL'in vasıtasiyle İngiltere, Amerika'da bulunan arkadaşlara, oradan da Türkiyeye sokulduğunu, SEVİM'in tevkifinden sonra faaliyet göstermediğini beyan etmiştir. Maznun müdafaasında da duruşmada vermiş olduğu bu ifadesini tekrar eder olduğu görülmüştür.

Maznunun Paris'te bulunduğu müddet içinde gösterdikleri faaliyeti bu suretle tevile çalıştığı ise; gerek tahkikattaki açık ikrarından ve gerekse SELÇUK URAZ ve SEVİM TARI'nın beyanlarından anlaşılmış ve ULVİ URAZ'ın Parise gittikten ve SEVİM TARI ile temas ettikten sonra onun daveti üzerine yaptıkları konuşma sonunda birlikte faaliyet göstererek Sovyetler Birliği parti tarihini okudukları ve SEVİM'e % 3 üzerinden 750 frank aidat verdiği Barış Yolu dergisinin çıkması sırasında da 1500 frank yardım yapmakla beraber gerek SEVİM'in ve gerek kendisinin ilk tahkikat ifadesinden ve nihayet duruşmada delillerin ikamesi sırasında bir kısmını reddetmekle beraber dergiye yazı temin ettiği ve bu suretle Türkiye'de iken katıldığı gizli komünist partisi faaliyetine Paris'te devam ettiği anlaşılmıştır (Duruşma zaptı sahife 582-584).

Maznunun gizli komünist partisine katıldığı yukarda belirtilen ifadelerle sabit olduğu gibi ilk tahkikatta vermiş olduğu ifadesinin doğruluğu, son olarak SEVİM TARI'nın yazıp MİHRİ BELLİ'ye vermiş olduğu 28 yapraktan ibaret el yazılarında Paris faaliyetine ait olan muhtevasının ve SEVİM'in ilk beyanları ile ULVİ URAZ'ın ve SELÇUK URAZ'ın beyanlarının mutabakat halinde bulunmasından Paris'te iken de parti faaliyeti gösterdiğini ve Barış Yolu dergisi içerisinde mevcutlardan kendisine ait olanları bidatette kabul ettiği halde bilahara maznunlar arasında bulunmayan SABİHA SERTEL ve GÜN TOGAY'a yüklemeğe çalıştığına kanaat getirilmiş ve hele Barış Yolu dergisinin hangi maksat ve gayelerle düzenlendiğini, ULVİ URAZ derecesinde kültüre sahip bir şahsın anlamamasına imkân görülememiştir. Delillerin ikamesi sırasında okunan (Duruşma zaptı sahife 579-585), Barış Yolu dergilerinde devamlı surette komünist âlemi temsil eden Sovyetler Birliği ile peyklerinin methiyesi yapılmış ve buna mukabil Batı dünyasının zemmedilmiş olması ve (Bir Türk askeri= 200 dolar) gibi tahkiramiz karikatürleri Türkiye devlet adamlarını (Bayar'lar, Menderes'ler) diye tasrih ederek Amerika ile işbirliği yaptıkları için vatan haini, NAZIM HİKMET'i ise halk ile beraber olduğu için ölmez gösteren, türk askerinin Kore'de istiklâli için savaşanları öldürmeğe gönderildiğini, bunu yapanın hain Türk hükümetleri olduklarını, Türk işçisinin sefalet içerisinde bulunduğunu... anlatan yazıları ihtiva ettiğinin görülmesi, bu derginin hüviyeti hakkında fikir vermeğe kâfi iken bunu ULVİ URAZ'ın düşünememiş olduğunu kabul ve hüsnüniyetine, tecessüsüne, sanatkâr oluşuna atfetmenin safdillik olacağı kanaatine varmıştır. Barış Yolu dergilerinin İngiltere, Amerika gibi memleketler kanalı ile Türkiyeye sokulduğunu ifade etmesi de bu dergilerin o memleketlerde tertiplendiği fikrini uyandırmak ve dolayısıyla parise dikkati çekmemek düşüncesinin neticesi olduğunu göstermiştir ki ULVİ URAZ'ın bunu da düşünememiş olmasına imkân yoktur.

Maznunun ACLAN SAYILGAN, RUHİ SU hücresinde kimin sekreter olduğunu tesbit edilememesi hususundaki iddiası ise kendisinin gizli komünist partisine girmek suçunu işlememiş olduğunun delili olmayıp RUHİ SU ile ACLAN SAYILGAN'dan hangisinin sekreter durumunda olduklarının izahı mümkün olup olmadığını gösterebileceği cihetle bu noktadaki müdafaası da varit görülmemiştir.

Maznunun evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılmadığı (Ankara aramalar dosyası sıra 71) de mevcut 12 Kasım 1952 tarihli zabıttan anlaşılmıştır.

Bu suretle ve yukarda izah olunan faaliyet şekline göre ULVİ URAZ'ın gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek suçunu işlediğine kanaat getirildiği cihetle ve SEVİM TARI'nın tevkifinden sonra da parti faaliyetine, Barış Yolu dergisi ile yapılan neşriyata devam ettiği ve SELÇUK URAZ hakkındaki karar kısmında da izah olunduğu üzere bu faaliyetlerin 11 Aralık 1951 tarihinden sonraya da sirayet ettiği anlaşılmış ve maznunun son tadilin şümulü dışında kalmak gayesiyle ilk ifadelerini değiştirip Barış Yolu dergisinin 4. nüshasından sonrakilerine yazı yazmadığını, SEVİM'in tevkifi ile faaliyete son vermediğini beyan yolunu, tuttuğuna kanaat getirilmiş, NAZIM HİKMET'in karısı MÜNEVVER'e verilecek parayı getirmelerine de karı kocaya olan güveni göstermiştir. 25 Ağustos 1952 tarihinde Türkiyeye döndükten sonra parti faaliyeti ile ilgili bir hareketinin görülmemesi ise suçunu kaldıracak mahiyette olmadığından maznunun suçsuz olduğunu ifade eden bütün müdafaası yerinde ve kabule değer görülmemiştir.

Bu sebeple maznunun hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrası gereğinde BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, 173. maddeye tevfikan BİR SENE SEKİZ AY müddetle Konya'da enmiyeti umumiye nezaretinde bulundurulmasına, 31. mad-

deye göre mahkumiyetine müsavi müddetle amme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 182 lira harç ödemesine mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. Knun 277. maddesine göre cezasından sayılmasına, aynı kanunun 156. maddesi uyarınca tevkifine;

SELÇUK URAZ:

Gayri mevkuf olarak mahkemeye sevkedilmiş olan SELÇUK URAZ Paris'te iken gizli komünist partisine girmek suçunu işlemekten maznun olup hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. ve 7. fıkralarına göre ceza tayini istenilmiş ve esas hakkındaki mütalaası sırasında iddia makamı bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun SELÇUK URAZ tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 21 sahife 494-508) hükümet namına tahsil için Paris'te buluşunca kocasının gizli komünist partisine girdiğini ve bundan bir fenalık gelmeyeceğini, teklifi Ankara'da iken kabul ettiğini kendisine söylediğini, KEMAL BAŞTUJİ'ye KAMURAN BAŞTUJİ'nin gönderdiği hediyelerle HASAN ALİ YÜCEL'in kızı CANAN'a verilecek hediyeyi kendisinin Paris'e götürmüş ve bu sebeple KEMAL BAŞTUJİ'yi ziyaret etmiş ve emanetini vermiş, CANAN'a da kart yazmış olduğunu kocası gelene kadar başka bir kimse ile teması olmadığını, kocası geldikten sonra bir gün konsere gittiklerini antrakta SEVİM TARI ve YILDIZ SERTEL'i gördüklerini, bilahara da kocasının SABİHA SERTEL ile görüşmeyi arzu ettiğini ve NAİL ile beraber SABİHA SERTEL'lere gittiklerinde orada GÜN ve NECİL'i gördüklerini, orada da bir başka gün GÜN'lere gitmeyi kararlaştırmış, gittiklerinde SEVİM'i de orada görmüş ve konuşma arasında tercümeleri beğenildiğinden bahsedildiğini, GÜN'ün de Fransızcası iyi olduğundan beraber çalışmayı kararlaştırdıklarını, evvela bir felsefi eseri tercümeye başladıklarını nihayet GÜN'ün 1952 senesinden kış başında kendisine partiye alındığını söylemiş % 3 üzerinden aidat vermek lüzumunu üçlü olarak hücre faaliyeti göstereceklerini söylemiş olduğunu ve kendisine ayda 1200 frank aidat verdiğini, GÜN ve NECİL'in İsviçreye gidişleri tarihi olan 1952 yılı mayısına kadar faaliyetin devam ettiğini, Barış Yolunun çıkarılması sırasında da SABİHA SERTEL'in teklifi ile bu derginin çıkarılmasında nakden yardımda bulunmuş, kendisinin kocasının SEVİM TARI, YILDIZ SERTEL'in de ayrıca para vermiş olduklarını, kendilerinin karı koca 1500 frank verdiklerini, lüzumlu paranın mütebaki kısmını SABİHA SERTEL'in temin ettiğini, dergi çıktıktan sonra da paketlenmesini yapmış, bunların İsviçre, İngiltere, Amerika'dan Türkiyeye gönderilmiş olduklarını, bu dergilerin 5. sayısındaki Çin mevzulu tercümeyi yaptığını, 3. sayıdaki "Kim barış istiyor, kim harb istiyor" başlıklı yazıyı da GÜN ile tercüme ettiklerini, 7. sayıdaki karanfil tutan el resmini yaptığını kendilerinin festivale gitmediklerini, Türkiye'den gelen HALİM SPATAR ve EREN ESEN ile birlikte GÜN, NECİL, DOĞAN AKSOY, YILDIZ SERTEL ve SEVİM TARI'nın gitmiş olduklarını, SEVİM'in İsviçre yolu ile döndüğünü, festival hakkındaki bilgileri, NAZIM ile görüştüklerini onlardan duyduğunu, HALİM, YILDIZ ve EREM ESEN'in Varşovaya gitmiş olduklarını, tekrar Parise dönmediklerini, GÜN'ün kendilerine NAZIM'ın söylediğini belirterek Türkiyeye döndükten sonra faaliyet göstermemelerini bildirmiş, GÜN ile mektuplaşmak için bir şifre kararlaştırmış, ULVİ tevkif edilince bunu yırtmış olduğunu, bu şifreye göre Almanya'da bulunan YILMAZ GÜLEN'e bir mektup yazdığını, çünkü İsviçreye GÜN'e yazdığı mektuba cevap alamadığını, GÜN'ün NAZIM'ın ailesine yardım için onlara olan borçlarını İstanbul'da NAZIM'ın akrabası MEHMET ALİ AYBAR vasıtasiyle göndermelerini söylediğini, borçlarının 1500 lira olduğunu, 15 Temmuz 1952'de İsviçreye gitmiş 31 Temmuz 1952 de tekrar Parise dönmüş ve Roma, Napoli üzerinden 25 Ağustos 1952 tarihinde Türkiyeye döndüğünü, parayı MEHMET ALİ AYBAR'a verdiğini, dönmezden evvel de Paris'te iken takma ad kullanıldığını, SEVİM'in BANU, YILDIZ'ın STARE, GÜN'ün NİL, EREM'in MELİKE, HALİM'in HAŞİM adlarını kullandıklarını söylemiştir.

Duruşmada ise; (Sahife 221) ilk tahkikat sırasında verdiği ifadesini kabul ettiğini, fakat GÜN ile hücre faaliyeti yapmadığını, NAZIM HİKMET'in ailesine verilen paranın kendileri tarafından evvela harç olarak istenilmiş, alınmış, bilahara bu paranın NAZIM HİKMET'in karısı MÜNEVVER'e verilmesinin istenilmiş olduğunu, NAZIM'ın Türkiye'ye dönünce faaliyet göstermemeleri için kendilerine haber göndermediğini, GÜN ve ULVİ ile hücre kurmadıklarını, tek cephe ile ilgili faaliyeti olmadığını, ancak kocasının bu dernekten bahsetmiş ve yardımda bulunulacağını söylemesi üzerine 300 frank vermiş olduğunu, Barış Yolu dergisine Çin hakkındaki yazıyı tercüme ettiğini, ki bu yazıda hulasaten Çin Halk Cumhuriyetinde işçi durumunun evvelki şekli ile sonraki şeklinin münakaşasının yapıldığı, işçi refahının artmakta olduğu, buna mukabil Avrupa'da bilhassa Marşal Planı tatbik edilen yerlerde ücretlerin düşmekte olduğu görülmüştür (Duruşma sayfa 582) bunların paketlenmesini yapmış kocasının ve kendisinin bu derginin çıkarılabilmesi için 750'şer frank

verdiklerini, yardım teklifini SABİHA SERTEL'in yaptığını ve mütaakiben (Sahife 226) da da GÜN ile olan temasları sırasında GÜN'ün İstanbul'a gidince kendisine yazmamasını söylemiş ve bu sebeple bir şifre hazırlamış ve GÜN'e buna göre bir mektup yazmışsa da mektubun hususi mahiyette olduğunu, sadece bir kaç arkadaşın tevkif edildiğini yazdığını, şifre kullanması sebebinin Türkiye'den Fransa'ya giden mektupların kontrol edileceği düşüncesinden ileri geldiğini, söylemiştir.

SEVİM TARI ise duruşmada vermiş olduğu ifadesinde faaliyeti tamamen reddettiği halde ilk tahkikat sırasında Paris'te bulunduğu sırada yapılan faaliyeti ve Barış Yolu dergisinin çıkarılması şeklini etraflı olarak izah etmiş ve bu arada (Dosya VI sahife 58) KEMAL BAŞTUJİ'nin antrakta URAZ'ları tanıttığını, daha evvel MELAHAT TÜRKSAL'dan aldığı bir mektupta ULVİ'nin geleceğinin yazılı olduğunu, ULVİ'nin de tanışmadan sonra kendisine alaka gösterdiğini, ULVİ ile parti teması yaptıktan sonra kendisine alaka gösterdiğini, ULVİ ile parti teması yaptıktan sonra (Sahife 75-76) ULVİ ile olan görüşmelerinden birinde ULVİ'ye SELÇUK'un nasıl olduğunu sormuş (İyidir) cevabını almış ve ULVİ'nin ilave ederek SELÇUK'un çalışma isteğinden bahsetmiş ve partiye alınmasını istemiş olduğunu, kendilerinin de aralarında mümkün olduğu takdirde SELÇUK'un yetiştirilmesini düşündüklerinden ve hemen partiye kaydolunamıyacağından ULVİ'ye (Partiye sormak lazım) dediğini, şimdilik GÜN ile çalışmalarının iyi olacağını söylediğini ve bunun üzerine GÜN ile SELÇUK URAZ'ın GEORGE POLİTZER'in (Felsefenin temel prensipleri) adlı kitabını tercümeye başladıklarını (Sahife 77) Barış Yolu dergisinin çıkarılması sırasında SELÇUK'a muhasebe işinin, Paris'ten dergilerin postalanması (Sahife 80) ve adres temini işinin SELÇUK ve ULVİ'ye düştüğünün, Fransa seçimleri sırasında tercihan komünist toplantılara gittiklerini, sabah dolaşmalarında URAZ'ların kendisi ile olduklarını (Sahife 86) festivale giderken ULVİ ve SELÇUK'un kendisini yolcu ettiklerini söylemiştir.

Diğer maznun ULVİ URAZ da tahkikatta tamamen suçu ikrar etmiş ve gerek SEVİM'in ve gerekse SELÇUK URAZ'ın ifadelerini teyit eder şekilde beyanda bulunmuş bu arada SELÇUK URAZ'ın da GÜN ile parti teması yaptığını, bilahare de üçlü bir hücre teşkil ettiklerini, GÜN'ün sekreterlik ettiğini, SELÇUK'un 1200 frank aidat verdiğini, Barış Yolu dergisi içerisinde de faaliyet gösterdiğini söylemiştir. (Dosya 21 sahife 467-493), (Dosya 22 sahife 509-512) duruşmada verdiği ifadesinde ise tevile saparak (Sahife 215) GÜN'ün SELÇUK URAZ ile meşgul olmasının ve komünizm mevzuunda yetiştirmesinin mevzu bahis olmadığını, SEVİM TARI ile Sovyetler Birliği parti tarihini okumakta olduğu ve aralarında fikir birliği hasıl olduğu sırada SEVİM 'in karınız nasıldır sualine (İyidir) diye cevap verdiğini, fenadır diyemiyeceğini, Barış Yolu dergisinin çıkarılması sırasında bir iki tercümeyi karısı SELÇUK URAZ ile beraber yapmak ve her sayısı için icap eden masrafa dahil edilmek üzere 1500 frank yardımda bulunduğunu söylemiş, festival NAZİM'ın karısına getirilen para kısımlarını daha vâzıh olarak belirtmiştir.

Maznunun evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa raslanılamadığı, (Ankara arama dosyası sıra 71/1) de mevcut 12 kasım 1952 tarihli zabıttan anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında: Müsnet suçu reddetmiş SABİHA SERTEL'in teklifi ile ve siyasi bir düşünceye kapılmadan Barış Yolu dergisinin çıkarılmasına yardım etmiş ve bu sebeple Çin hakkındaki bir yazıyı tercüme etmiş ve bu dergilerin paketlenmesine yardımda bulunmuş, dergilerin muhtevasını okumamış ve 4. sayısından sonrası ile alakalanmamış olduğunu, GÜN ile olan konuşmalarında GÜN'ün kendisine memleketimizin Marksist bir memleket olmasını istediğini anlatmış, kendisinin de Fransayı beğendiğini zamanla onlara benziyebileceğimizi söylemiş, SEVİM TARI'nın İstanbul'a gitmesinden sonra GÜN gizli komünist partisine girmesini teklif etmiş ve fakat SEVİM tevkif edildiğinden bir daha bu mevzua dönmemiş olduklarını, müspet menfi cevap vermemiş olduğunu, tahkikatta bozuk haleti ruhiye içerisinde kocasına yardım düşüncesiyle o şekilde ifade verdiğini, Barış Yolunu partinin çıkardığından bidayette haberi olmadığını, şifreli mektubu gizli maksatla yazmadığını, yaptığı bazı hatalı hareketler sebebiyle gizli komünist partisine girmek suçlusu addedildiğini, beraatine karar verilmesini istediğini belirtmiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerden ve bu ifadelerin hemen umumiyetle yekdiğerine uygun olmalarından ve nihayet duruşmada parti faaliyeti ve Paris'teki faaliyeti reddederek sadece bir fert olarak gençlik festivaline katıldığını söyliyen SEVİM TARI'nın; duruşmadaki ifadelerinin yalan olduğunu buna mukabil ilk tahkikatta verdiği ifadesinin doğruluğunu anlatan ve merkez kumandanlığının 17 Mayıs 1954 gün ve 54/533 sayılı yazısına ekli olup SEVİM TARI tarafından yazılmış olan ve MİHRİ BELLİ'de yakalanan 28 yapraktan ibaret yazıdan, Paris'de de Türkiye'deki faaliyete mütenazır olarak faaliyet gösterildiğine ve bu faaliyete daha türkiye'de iken katılmış olan SEVİM TARI, ULVİ URAZ'ın orada da devam ettiklerine ve SELÇUK URAZ'ı da GÜN ile çalıştırmak suretiyle yetiştirip partiye müfit hale getirdiklerine ve nihayet partilenen SELÇUK URAZ'ın GÜN'e bağlandığına, ai-

dat verdiğine kanaat getirilmiştir. Maznun Barış Yolu dergisinin parti ile olan alâkasını bilmediğini hatta okumadığın ifade etmişse de; bu beyanı kendi tercümesini ihtiva ettiğini kabul ettiği bir dergiyi okumamasına imkân görülmediği gibi SELÇUK URAZ derecesinde kültüre sahip bir insanın derginin muhtevasından neye, hangi maksada hizmet edildiğini anlamamasına da imkân görülmediğini, hele bunların yabancı diğer memleketler kanalları ile Türkiyeye sokulması ile Parisin dikkatten uzak tutulmasını istenilişi faaliyetin hiç de hüsnüniyetle telifi mümkün bir mahiyet taşımadığını göstermiş ve mahkemeye o yolda kanaat gelmiştir. Duruşmada ikame edilen Barış Yolu dergilerinin hemen hepsinin Sovyetler ve peyklerinin (Komünist dünyanın) methü senasını yapan buna mukabil karşı tarafı ve bu arada Türkiyeyi istiskal eden yazılarla dolu olduğu anlaşılmıştır. Yazılardan parçalar almak, bu yazıların bütünü hakkındaki fikri değiştirebileceği cihetle bu kısma dercedilmemiştir. Bir derginin tetkiki dahi bu kanaatin yerinde olduğunu gösterecek mahiyettedir (Dosya 1, 19/1-4, 20/1-4, 21/1-5, 23/1-4, 24/1-4, 25/1 ve 25).

Diğer taraftan GÜN ile haberleşme için eğer yazılacak şeyler sadece samimi bir mektuplaşmada her zaman görülebilecek ibareler idiyse! şifre kullanmağa lüzum olamaması âşikâr olduğu gibi, velevki borçlarını NAZIM HİKMET'in karısına 1500 lirayı ulaştırmak suretiyle ödemeleri istenilmiş olsa dahi bu işin URAZ'lara tevdii kendilerine karşı olan güvenin mevcudiyetini gösteren karinelerdir.

Yukarda belirtilen beyanlara ve ikame edilen delillere ve sureti kabule göre SELÇUK URAZ'ın, ULVİ URAZ'ın Parise gelmesinden ve orada komünizm lehinde faaliyete başlamasından sonra, GÜN TOĞAY ile temasa geçirilip Marksist kültürünün artırılmasına tevessül edildikten sonra partilendiği, aidat verdiği, Barış Yolu dergisine fiilen ve nakden yardımda bulunduğu ve duruşmada tahkikattaki ikrarını tevile çalışarak 5844 sayılı kanunla yapılan tadilin şümulüne girmemek gayesiyle Barış Yolu dergilerinin SEVİM'in ayrılmasından sonra çıkanları ile alakası olmadığını, GÜN ile 1952 yılı mayısına kadar faaliyeti devam etmediğini, teklif vâki olmuşsa da; müspet menfi cevap vermeğe vakit bulamadığını, ifade ettiği kanaat ve neticesine varılmıştır.

Bu sebeplere binaen maznun SELÇUK URAZ'ın gizli komünist (Cemiyete) partisine girdiğine 5844 sayılı kanunla yapılan tadilden yani 11 Aralık 1951 tarihinden sonra da faaliyetine devam ettiğine kanaat getirildiğinden gizil komünist (Cemiyete) partisine girmek suçundan hareketine uyan T.C.K.nun 141. maddesinin 5. fıkrası gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY müddetle Konya'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. maddeye göre mahkumiyetine müsavi müddetle amme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 182 lira harç ödemesine; hükmün mahiyetine ve bugüne kadar tevkif edilmemiş olmasına binaen As. Mh. Us. K.nun 156. maddesine tevfikan tevkifine;

HALİM SPATAR:

30 Kasım 1951 tarihinde tevkif edilen ve 24 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen HALİM SPATAR gizli komünist cemiyete girmek ve cemiyet adına Berlin festivaline katılmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında 5435 sayılı kanunla değişen T.C.K.nun 141. maddesinin 5. fıkrasına göre cezalandırılması talep edilmiştir. İddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun tahkikatta yapılan sorgusu sırasında (Dosya 16 sahife 736) hazırlık tahkikatında vermiş olduğu (Tedavi maksadiyle Zürihe gittiğini, Varşovaya geçmemiş, Berlin festivaline katılmamış olduğunu belirten) ifadesini değiştirerek İleri Jön Türkler'den N. TOĞAY'ın gönderdiği bir mektubu alınca Paris'e ve Berlin'e gitmeğe karar verdiğini NECİL'in bu mektubunda (dünya gençlik federasyonu tarafından bir barış festivali hazırlanmakta olduğunu, durumun vahim bulunduğunu bir harb tehlikesinin mevcut bulunduğunu, barış festivaline bütün dünya milletlerinden iştirakler olacağını, Türkiye'den de bir veya bir kaç delegenin iştirakinin çok iyi olacağını dönüş parasının festival komitesince verileceğini ve imkân olduğu takdirde iştirak etmesini) bildirdiğini bunun üzerine 13 Ağustos 1951 günü Pariste NECİL'in ev adresine gitmiş orada bulamamış ve fakat NECİL'in bıraktığı adresle Paris'te (demokrat gençler)'e müracaat ederek festivale gitmek istediğini bildirmiş ve onların vermiş olduğu biletle Prag'a orada da İ. U. S.e müracaat ederek Berlin'de festivali müteakip Dünya Demokratik Gençler Federasyonu tarafından tertiplenen kongreye katıldığını, bu kongrede müştereken hazırladıkları bir yazıyı okuduğunu, bu yazıda Türkiye'deki gençlik hareketleri ve bilhassa İstanbul Yüksek tahsil Gençlik Derneğinin faaliyetleri, harç kampanyası, NAZİM HİKMET kampanyası, memlekette umumi durum, harb hazırlığının memlekete getirdiği fenalık ve barışseverlerin faaliyetinden bahsedildiğini, bu yazıyı hazır olarak bulduğunu, kongreyi takiben ben YIL-

DIZ SERTEL ve EREM ESEN'in 1 Eylülde Varşova'da bulunmak üzere hareket ettiklerini, bu seyahatlerinin 10-12 gün sürdüğünü, müzeleri; Nazi toplama kamplarını, üniversiteleri, Novakota şehrini, nümune çiftliğini gezdiklerini dönüşte doğruca Romaya gittiğini, YILDIZ SERTEL'in İsviçre üzerinden İtalya'ya geldiğini, pasaportunda çek vizesi olduğu için o pasaportla yurda dönmek imkanını bulamadığını, pasaportunu kaybettiğinden bahisle Napolide konsolosluğa müracaat etmiş yeni pasaport almış, dönüş parasının ödenmesi için Romada bir aydan fazla beklemiş ve 16 Ekim 1951 tarihinde yurda dönmüş olduğunu, SEVİM'in BANU, YILDIZ SERTEL'in STARE, NECİL'in ALİ, GÜN'ün NİL, EREM ESEN'in MELİKE, kendisinin HAŞİM MÜSTEAR isimlerini kullandıklarını, Berlin'de bulundukları müddetçe delegasyon başkanlığını SEVİM TARI'nın yaptığını, Roma'da masraflarını YILDIZ'ın gördüğünü söylemiş, duruşmada isnadı reddetmiş (Sahife 161) festivale gidişinin gizli K.P.si ile alâkası olmadığını, NECİL'e Avrupaya gitmek istediğini yazmış, onun da festivale davetle katıldığı takdirde orada döviz imkânlarının temin edileceğini bildirmesi üzerine gitmiş, ULVİ URAZ vasıtasiyla Fransız demokrat gençleriyle temas temin etmiş olduğunu söyliyerek seyahati hemen aynen anlatmış, gidiş parasını kendisinin temin ettiğini, partiden para almadığını, Berlin'de TARI, GÜN, YILDIZ, ESEN, NECİL'i gördüğünü, festivalde konuşma yapmadığını, Cekoslovakya üzerinden İtalyaya geçtiğini, I.U.S. kongresine katılmadığını sıhhatinin buna müsait olmadığını, Fransa'dan Berline giderken NECİL'in bırakmış olduğu paradan faydalandığını, İtalya'da iken de NECİL'den aldığı parayı harcadığını, dönüş parasını NECİL'in vermiş olduğu iade imkânını bulamadığını söylemiştir.

Maznunun Berlin festivaline katıldığı ve ilk tahkikat ifadesinde beyan ettiği şekilde faaliyet gösterdiğini, ikrarını teyit eden SEVİM TARI'nın tahkikatta açık duruşmada tevilli beyanı, TARI'nın Varşovaya yazdığı mektup muhtevası (Dosya 11 sıra 153/1) ULVİ URAZ'ın tahkikatta açık duruşmada kısmen tevilli beyanı, DİLMEN'in beyanları ve nihayet TARI'nın ilk tahkikat ifadelerinin doğru olduğu kanaatını veren ve ele geçen el yazıları (Deliller dosya D sıra 8) ile sabittir.

Maznunun bu gidişinin gizli K.P.si faaliyeti ile ilgili olup olmadığı noktasına gelince:

TEVFİK DİLMEN bu hususu (Sahife 49) 1951 yılı yazında KEMAL DAYAN'ın Berlin'de yapılacak gençlik festivali için Türkiye'den de 7 kişiye kadar olmak üzere 25-30 yaşlarında tercihan müzisyen, sanatkâr, sporcu kimselerden seçilecek bir kafilenin gönderilmesinin istenildiğini GÜN'ün yazmış olduğunu söylemesi üzerine durumu BAŞTİMAR'a bildirmiş olduğunu muvafakat etmesi üzerine KEMAL DAYAN ile seçilecek şahısları düşünmüş ve o tarihte dernekli arkadaşların bir kısmının mevkuf olmaları bir kısmının tanınmış bulunmaları sebebiyle tanınmamış kimselerden temini cihetine gittiklerini, KEMAL DAYAN'ın İzmir'den HALİM SPATAR'ı teklif ettiğini ikinci şahıs olarak da EREM ESEN'i seçtiklerini, bu şahısların o zaman parti faaliyetleri olmadığını, EREM'e güvenilmesi sebebinin ağabeysi ALİ TÜTENKESEN'in partili olmasından ileri geldiğini, bu şahısları BAŞTİMAR'ın da tasvip ettiğini, bunun üzerine festivale gönderilecek (İleri) neşriyatı bu arada KEMAL DAYAN ile gazete, mecmua her ne bulmuşlarsa temin ettiklerini, Türkiye'nin sıhhi durumuna ve Türkiye'de Marşal Plânına ait yazıyı BAŞTİMAR'ın hazırladığını, Türkiye'de kültür durumuna ait yazıyı KEMAL DAYAN'dan aldığını, bu yazıların bir kısmını EREM bir kısmını da SPATAR'ın götürdüklerini EREM'in yol masrafı için BAŞTİMAR'ın 500 lira verdiğini, milli kıyafetleri BAŞTİMAR'ın temin edip etmediğini bilmediğini, SPATAR ile festivalden döndükten sonra görüşmediğini, festivale partili olsun olmasın ileri fikirli herkesin davet edilmiş olduğunu (Sahife 45) söylemiştir.

BAŞTİMAR (Dosya 16 sahife 946) da mevcut ifadesinde "Festivale giden ikinci şahıs SPATAR ile TARI'ya yazılan mektup gönderildi. Çünkü SPATAR partili idi, mektubu ancak ona tevdi edebilirdik" demek suretiyle SPATAR'ın partili olduğunu açıklamıştır.

Duruşmada vâki inkârlar sebebiyle hâsıl olan mübayenetin telifi maksadiyle muvaceheleri yapılmış ise de (Sahife 461) BAŞTİMAR DİLMEN'in kendisine bu hususta bir şey söylemediğini, DİLMEN'e para vermediğini, yazı hazırlamadığını söyliyerek duruşmadaki beyanında ısrar etmiş, DİLMEN de ifadelerinde ısrar ederek dış temaslara ait hususlarda danışmadan hareket salâhiyeti olmadığını BAŞTİMAR'ın direktifi ile hareket ettiğini SPATAR'ın partili olduğunu KEMAL DAYAN'dan öğrendiğini ifade etmiştir.

SEVİM TARI da tahkikatta festival komitesinin doğrudan doğruya Türkiye'den geleceklere kullanılmak üzere iki kişilik geliş, gidiş ve Berlin'de ikamet olmak üzere bedava seyahat hakkı verdiğini (Dosya 17/1 sıra 87, 91, 92, 110) festivale Türkiye'den iştiraki çok istediklerini, bunu imkânsız da görmedikleri halde pek ümitli olmadıklarını, hareketine kadar SPATAR'ın gelmediğini, SPATAR için gereken kolaylıkları temine çalışarak ayrılmış, bu arada SPATAR'ın pasaport numarasını ULVİ'ye bırakmış, SPATAR geldikten sonra YILDIZ ve EREM ile birlikte 2-6 eylül 1951 tarihinde Var-

şova'da yapılacak olan İ.U.S.in senelik kongresine katılmıya karar verildiğini, NAZIM HİKMET'in de tasvip ettiğini, oradaki raporun okunması işini EREM ve HALİM'in yapacaklarını ve fakat nasıl olduğunu sonra öğrenemediğini söylemiştir.

Maznun HALİM SPATAR'ın Berlin festivalinde ve Avrupa'da bulunduğu müddet içerisinde HAŞİM adını kullandığı ise; SEVİM TARI, SELÇUK URAZ'ın açık beyanlarından ve kendi ikrarından anlaşılmıştır.

SPATAR'ın izmir'den 27 Temmuz 1951 tarih ve 41660/1040 sayılı pasaport ile ve 13 Ağustos 1951 tarihinde bir Fransız uçağı ile Parise gitmiş bulunduğu ve bilahara 10 ekim 1951 tarihinde Napoli'den aldığı 199806/464 sayılı pasaport ile 16 Ekim 1951 tarihinde bir İngiliz uçağı ile yurda döndüğü Yeşilköy pasaport kontrol servisinin (Dosya 11 sıra 21) de mevcut fişinden anlaşılmıştır.

Aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamamıştır.

Maznun müdafaasında; İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği'nin üyesi olduğunu, talebe meseleleri ile uğraştığını ferdi bir teşebbüs olarak Berlin festivaline katıldığını, hakkındaki iddiaların ilk ifadelere dayandığını, bunların cebirle elde edildiklerini, SEVİM'in Varşova'ya yazılan mektubu yazmadığını belirttiğini, bu mektuptaki isimlerin hangisinin kendisine ait olduğunu ispat edilemediğini; DİLMEN'in ifadelerinin mütenakıs olduğunu ve atfı cürümde bulunduğunu, partili olmak bakımından yapılması lazım gelenleri yapmış olup olmadığının ispat edilemediğini, festivale siyasi kanaati ne olursa olsun herkesin katılabileceğini bunun suçla ilgisi olmadığını, hakkında âdil bir karar verilmesini beklediğini ifade etmiştir.

Maznunun bu müdafaası yukarda belirtilen beyanlara ve sabit görülen faaliyet şekline göre kabule değer görülmemiş ve maznunun bir partili olarak festivale katıldığına, bilahara Varşovaya da gittiğine diğer partililer gibi bu faaliyet sırasında takma ad kullandığına (HAŞİM), Paris'e giderken bir kısım neşriyatı beraberinde götürdüğüne ve Paris'te bulunan SEVİM TARI, GÜN TOGAY, ULVİ URAZ, YILDIZ SERTEL, NECİL TOGAY gibi partililerin daha hareketinden evvel festivale katılacağından haberdar bulunduklarına, TARI'nın kendisi ile alâkalanması hususunda ULVİ URAZ'a direktif verdiğine (Ki maznun kendisini NECİL'in dâvet ettiğini ifade ettiği halde, HALİM'in durumu ile SEVİM ve ULVİ'nin meşgul olmaları da ifadesinin tevilden ibaret bulunduğunu göstermiştir) kanaat getirilmiştir. Maznunun gizli komünist partisini temsilen bu festivale katıldığı sabit olduğu ve vicdanen de kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 saylı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine aynı kanunun 173. maddesine göre SEKİZ AY Ödemişte emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar kanununa tevfikan 73 lira harç ödemesine mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesi uyarınca mahkumiyetinden sayılmasına;

İLHAN BERKTAY:

5 Aralık 1951 tarihinde tevkif edilen ve 10 Ekim 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun gizli komünist cemiyete (Partisine) girmek ve parti faaliyetine katılarak hücre sekreterliği yapmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş hakkında; T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 14, sahife 104) ve duruşmada müsnet suçu reddetmiştir. Tahkikatta EREM ESEN'in Berlin festivaline gittiğini ve SEVİM TARI'nın Avrupaya giderken tevkif edildiğini GÜLÖREN'den duyduğunu, TÜTENKESEN'e haber verdiğini, ABUZER ÖZDEMİR ve TÜTENKESEN ile Haykayf pastahanesinin karşısındaki pastahanede buluştuklarını, fakat buna kendisine hiç kimsenin haber vermediğini, kendiliğinden 1951 yılbaşından sonraki tarihlere rastladığını, KEMAL DAYAN'ın hücre kurmak için bu randevuyu bildirmediğini, VECDİ ÖZGÜNER'in partiden bahsetmemiş olduğunu, başka kanaldan da duymadığını, neşriyat okumadığını söylemiş, duruşmada (Sahife 254) iddiaları aynı suretle red ile tahkikatta tazyik ve işkence yapıldığını, verdiği ifadeyi kabul etmediğini, dernek tahkikatı sırasında da 7 Temmuz 1951 tarihinden 15 Ağustos 1951 tarihine kadar mevkuf kaldığını söylemiştir.

ALİ TÜTENKESEN tahkikatta (Dosya 13, sahife 28) KEMAL DAYAN'ın bildirmesi üzerine ya SUNA kahvesinde yahut da diğer bir pastahanede İLHAN BERKTAY'ı bulmuş ve İHLAN BERKTAY'ın sekreterliğinde kendisi ve ABUZER ÖZDEMİR'den müteşekkil bir hücrenin kurulmuş olduğunu, toplantıları haftada veya 15 günde bir yaptıklarını, o tarihte neşriyat olmadığını, İLHAN BERKTAY tevkif edilince, hücreden ayrıldığını söylemiştir.

ABUZER ÖZDEMİR'in ifadeleri arasında bu hususu teyit eden bir beyana rastlanılamamıştır. Her üç maznun da duruşmada bu hücrenin kurulduğu iddiasını reddetmişlerdir.

VECDİ ÖZGÜNER'in ifadeleri arasında İLHAN BERKTAY'ı partilediğine veya İLHAN BERKTAY ile parti temasına dair bir beyana rastlanılamamıştır.

Yukarda belirtilen ifadeler muvacehesinde ABUZER ÖZDEMİR ve ALİ TÜTENKESEN'e ait karar kısımlarında da belirtildiği üzere İLHAN BERKTAY sekreterliğinde hücre teşkil edildiği iddiası sadece TÜTENKESEN'in beyanına dayanmakta olup bu beyan diğer bir beyan ve delil ile teyit edilmemiş bulunmasına binaen vârit görülmemiştir. Binnetice İLHAN BERKTAY'ın hücre sekreterliği yaptığı hususu da subuta ermemiştir.

ACLAN SAYILGAN'n (Dosya 24, sahife 1266) da mevcut olup ceza evinde KENAN TOKSAL ile yaptığı bir konuşmada TOKSAL'ın İLHAN BERKTAY ve grupunu kastederek "Bu hergeleler partiye adam kazandırmazlar, partiden adam kaçırırlar" demiş olmasını ifade etmesi de hüküm ittihazına yeter bir beyan olarak kabul edilememiştir.

Maznunun dernek davası tahkikatı sırasında 9 Nisan 1951 tarihinde tevkif ve 16 Ağustos 1951 tarihinde tahliye edildiği dernek dosyaları (V.de sıra 36/58) de mevcut belgeden anlaşılmıştır. Yine bu tahkikat sırasında yapılan aramada elde edilen kitaplar ve diğer matbualar arasında aşikâr solcu olan (Medet) mecmuasının mevcut olduğu, diğerlerinin suçla ilgisi bulunmadığı 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan ve son tevkifi sırasında 5 Aralık 1951 tarihinde yapılan aramada suçla ilgili bir şeyin elde edilemediği (Dosya 5, sıra 12) de mevcut zabıt varakası ve ilişiği zarf muhtevasından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında; partiye girdiği ve faaliyet gösterdiği iddialarını red ile iddianın mesnedini ilk tahkikat ifadelerinin teşkil ettiğini; KEMAL ERGİN'i cezaevinde tanıdığını, ifadeleri arasında kendisini suçlandıracak bir beyanı olmadığını, ALİ TÜTENKESEN'in ifadesini duruşmada reddetiğini, başkaca delili bulunmadığından ve suçsuzluğu sabit bulunduğundan beraatine karar verilmesini istediğini belirtmiştir.

Yukarda belirtilen ifadeler arasında İLHAN BERKTAY'ın gizli komünist cemiyete girdiğini gösterir bir beyan mevcut olmadığı gibi bu cemiyetin faaliyetine katıldığını anlatır delil de elde edilememiş olduğu cihetle ve ALİ TÜTENKESEN'in tahkikattaki beyanının başka delil veya beyanlarla teyit edilememiş olması sebebiyle hüküm ittihazına yeter olarak kabulüne de imkân görülememesine binaen suçluluğuna (delil kifayetsizliği sebebiyle) kanaat getirilemediğinden BERAATİNE, aramada alınan yazılı belgelerin maznuna iadesine;

ZEKAİ ÖZGENÇ; SOLMAZ GÖRKMEN:

9 Aralık 1951 tarihinde tevkif edilip 21 Ocak 1954 tarihli celsede tahliyesine karar verilen ZEKAİ ÖZGENÇ ve 25 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilip 1 Şubat 1954 tarihli celsede tahliyesine karar verilen SOLMAZ GÖRKMEN (BERKTAY); VECDİ ÖZGÜNER'in teklifi üzerine gizli komünist cemiyete girmek ve onun sekreterliğindeki hücreye katılmak, aidat vermek ve ayrıca SOLMAZ GÖRKMEN, İLHAN BERKTAY sekreterliğinde kurulan hücreye katılmak iddiaları ile mahkemeye sevkedilmişler, haklarında T.C.K.nun 5435 sayılı kanununla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince ceza tayini talebiyle mahkemeye sevkedilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebini tekrarlamıştır.

ZEKAİ ÖZGENÇ; gerek ilk tahkikatta (Dosya 13, sahife 69) ve gerekse duruşmada (Sahife 417) vermiş olduğu ifadesinde isnadı külliyen reddetmiş, VECDİ ÖZGÜNER ile ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'in isnatlarını kabul etmediğini belirtmiştir.

SOLMAZ GÖRKMEN de gerek tahkikatta (Dosya 19, sahife 49) ve gerekse duruşmada (Sahife 434) faaliyeti külliyen red ve kendisiyle ilgili gösterilenleri Yüksek Tahsil Gençlik Derneğinden tanıdığını ifade etmiştir.

ZEKAİ ÖZGENÇ ile müşterek faaliyet gösterdikleri iddia edilen maznunlardan VECDİ ÖZGÜNER duruşmadaki mücerret inkârına rağmen ilk tahkikat sırasında alınan ifadesinde; gizli komünist partisine girmelerini, ZEKAİ ÖZGENÇ ve SOLMAZ GÖRKMEN'e ve ALİ TÜTENKESEN'e teklif etmiş, onların da teklifi kabul ve bu suretle kendi sekreterliği de bir müddet DÖRTLÜ olarak hücre faaliyeti gösterdiklerini, sonra ALİ TÜTENKESEN'in ayrılmasıyla ÜÇLÜ olarak toplantılarına devam ettiklerini; adı geçenlerin 1949 yılı nisan ayından yani kendisinin partiye girdiği bu tarihten bir ay kadar sonra partiye alındıklarını, (osya 13, sahife 132-133) aidatlarını kendisine verdiklerini, KEMAL DAYAN'ın getirdiği neşriyatı bu hücrede okuttuğunu, bunlar arasında Görüşler, Aylık Bülten, Mustafa Suphi hakkındaki broşür, İngiliz-Amerikan tezadı, Maoçetung hakkındaki yazı bulunduğunu ve Çiçekpalas hadisesi sebebiyle tevkif edilene kadar bu hücrenin devam etmiş olduğunu, 26 Aralık 1950 tarihinde tahliye edildiği zaman ZEKAİ ÖZGENÇ'in hastalığı sebebiyle parti ile alakasının kesildiğini KEMAL DAYAN'dan öğrendiğini söylemiştir.

ALİ TÜTENKESEN de duruşmada isnadı külliyen reddetmesine mukabil (Sahife 274) ilk tahkikatta (Dosya 13, sahife 26-27) bu hücreyi ve faaliyeti tamamen VECDİ ÖZGÜNER'in ifadesine uygun şekilde ve tafsilatı ile belirtmiştir.

SOLMAZ GÖRKMEN'in üzerinde ve evinde yapılan aramada müsnet suç ile ilgili bir şey bulunamadığı, ek arama dosyaları (Sıra 17, 17/1) de mevcut 25 Eylül 1953 tarihli zabıt varakasından anlaşılmış ve fakat dernek davası sebebiyle İstanbul Müddeiumumiliğince bidayette işe el konulup 31 Ağustos 1951 tarihli tevkif müzekkeresi üzerine 4 Eylül 1951 tarihinde cezaevine kapatıldığı ve bu karara karşı itirazda bulunduğundan 3. sorgu hakimliği tarafından 18 Nisan 1952 tarihinde mevkufiyet halinin devamına karar verildiği ve 7 Mayıs 1952 tarihinde tahliye edildiği, dernek dosyaları (No. XV, sıra 9/1, 10/2, 25/7) de mevcut evraktan anlaşılan SOLMAZ GÖRKMEN'in bu tevkifi sırasında yapılan aramada elde edilen kitap ve yazılı belgeler arasında (Stalin on Lenin) adlı Moskova mahreçli yurda girmesi 1044 sayılı kararname ile yasak edilen kitap ve 27 Ekim 1948 tarih 3/8570 sayılı kararname ile yasak edilen Azizname, 14 Eylül 1938 tarih ve 9598 sayılı kararname ile yasak edilen NAZIM HİKMET hayatı ve edebi şahsiyeti adlı kitaplar ile aşikâr solcu mahiyette olan İşçi Sınıfı İhtilâli adlı kitabın bulunduğu 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan ve İçişleri Vekâletinin 6 Mart 1954 gün Emniyet Cenel Md. 1/8-91171 sayılı yazılarına ekli yasak matbualar listesinin tetkikinden anlaşılmıştır.

Dernek tahkikatı sırasında ayrıca 9 Nisan 1951 tarihinden 28 Haziran 1951 tarihine kadar mevkuf kaldığı dernek dosyaları (No. XII, sıra 10/4, IV sıra 39/1) de mevcut belgelerden anlaşılan ZEKAİ ÖZGENÇ'in son tevkifi sırasında 9 Aralık 1951 tarihinde evinde yapılan aramada suçla ilgili bir belgeye rastlanılamadığı (Dosya 5, sıra 19) da mevcut arama zaptından anlaşılmıştır. SOLMAZ GÖRKMEN'in İLHAN BERKTAY sekreterliğinde hücreye dahil olduğu iddiasını teyit eden bir beyana ve delile dosya içerisinde rastlanılamamış ve iddia makamı duruşmada 25 Şubat 1954 tarihli celsede (Sahife 551) ek iddianameye yazılmış olan bu hücrenin şehiv olduğunu mesnedi bulunmadığını belirtmiştir.

Bu durum karşısında yani SOLMAZ GÖRKMEN (BERKTAY) ile ZEKAİ ÖZGENÇ'in bidayetten itibaren parti faaliyetine katılmadıklarını ve bu hücreye girmediklerini söylemiş olmalarına, hücrenin teşekkülünü tahkikatta ifade eden ALİ TÜTENKESEN ve VECDİ ÖZGÜNER ise; duruşmada bu ifadelerinin doğru olmadığını beyan ettiklerinden ve hücrenin teşekkülünü gösterir bir başka beyana rastlanılamadığından adı geçenlerin partiye girmiş ve hücreye katılmış olduklarına kanaat getirilememiş olduğundan müsnet suçtan dolayı beraatlerine, yukarda tadat edilen yasak kitapların komünizmle alâkası da gözetilerek T.C.K.nun 36. maddesine göre müsaderesine;

ARİF DAMAR:

10 Ocak 1951 tarihinde tevkif edilip 24 Kasım 1945 tarihinde tahliyesine karar verilen ARİF DAMAR; Gizli komünist partisine girmek suçunu işlediği iddiasıyla mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nın 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tayini istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun tahkikatta (Dosya 13, sahife 160) vermiş olduğu ifadesinde iddiayı reddettiği gibi duruşmada da suç isnadını kabul etmediğini beyanla emniyette tazyik gördüğünü, ŞEVKİ AKŞİT ile işportacılık yaptığını, İHSAN HASIRCI ile beraber askerlik ettiklerini, VECDİ ÖZGÜNER ile beraber oturdukları zamanlar olduğunu, ona yardım ettiğini, ZEKİ BAŞTİMAR'ı tanımadığını, S. TANIK ve NURAN DOZER'i tanıyorsa da aralarında parti teması olmadığını, ABİDİN ÖZKAN tarafından çıkarılan (Yeryüzü) dergisiyle alakası olmadığını söylemiştir.

ŞEVKİ AKŞİT, ARİT DAMAR'ın ifadesini teyit eder mahiyette beyanda bulunarak, ARİF DAMAR ile Yüksek Tahsil Gençlik Derneğinin üzerindeki odada beraber oturduklarını, birlikte işportacılık yaptıklarını, aralarında parti teması olmadığını söylemiştir. (Sahife 86).

İHSAN HASIRCI duruşmada suçu reddetmiş ve ARİF DAMAR'la parti teması olmadığını, askerlik arkadaşı olduğunu söylemiş, tahkikatta da aynı mahiyette beyanda bulunmuştur. (Duruşma sahife 163, tahkikat dosya 15, sahife 577).

VECDİ ÖZGÜNER de ARİF DAMAR'la bir buçuk ay kadar aynı evde oturduklarını, EREM ESEN'in kaçmasına tekaddüm eden günlerde SEVİNÇ TANIK'ın evinde ARİF DAMAR'a rastlayıp rastlamadığını hatırlamadığını (Dosya 14, sahife 253) söylemiş, duruşmada da parti teması iddiasını reddetmiştir. ENVER GÖKÇE ise; duruşmada ifadelerini reddetmekle beraber tahkikatta 1945 yılındaki faaliyeti anlatırken (Dosya 17, sahife 1144) Türkiye Gençler Derneği teşekkül etmeden bir Demokratik hücre kurduklarını, bu hücreye ARİF DAMAR, İBRAHİM ERDEM'in dahil bulunduklarını, sonra ARİF DAMAR'ın ayrıldığını söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN (Dosya 17, sahife 1193) ARİF DAMAR'ın KEMAL DAYAN'a bağlı olduğunu, 1951 ortalarında da İHSAN HASIRCI'nın Arif DAMAR'a bağlandığını söylemiş, duruşmada da ARİF DAMAR'ın ŞÜKRAN KURDAKUL ile birlikte KEMAL DAYAN'ın hücresinde bulunduklarını beyan etmiştir.

Yukarıdan beri belirtilen ifadelerden yalnız TEVFİK DİLMEN'in beyanı maznunun partili olduğunu ifade eder mahiyette ise de; bu ifade başka beyanlarla teyit edilmediği gibi duruşmada iddia makamı tarafından da bu nokta gözetilerek ek iddianameye yazılan bu hücrenin bir sehiv olduğunun beyan edilmesi ve esas iddiada yer verilmemesi karşısında hüküm ittihazına yeter mahiyette görülmemiş ve KEMAL DAYAN'ın ifadesinin temin edilememiş olması ŞÜKRAN KURDAKUL'un beyanları arasında da böyle bir kayda rastlanılamaması karşısında; TEVFİK DİLMEN'in ifadelerinin doğruluğuna kanaat getirilmekle beraber beyanı başka delillerle teeyyüt etmediğinden ceza tayini için kafi bir delil olarak kabul edilememiştir. İHSAN HASIRCI'nın ARİF DAMAR'a bağlandığı noktasındaki beyan da aynı mahiyette mütalâa edilmiştir. Diğer taraftan (YERYÜZÜ) dergisinin parti faaliyeti ile ilgili olmadığı duruşmada anlaşılmış ve DİLMEN'in beyanı da bunu göstermiştir.

Maznun yazılı müdafaasında; gizli komünist cemiyete girmediğini, hücre faaliyetine katılmadığını, kendisiyle parti temasında bulundukları iddia edilen şahıslarla siyasi münasebeti olmadığını, Yeryüzü dergisinin parti faaliyetiyle alakası bulunmadığının tahakkuk ettiğini, KEMAL DAYAN, ŞÜKRAN KURDAKUL ve kendisinin hücre teşkil etmediklerini, İHSAN HASIRCI'ya bağlı olduğu ileri sürülmekle ilk iddia ile tenakusa düşüldüğünü, DİLMEN'in beyanının doğru olmadığını suçsuz bulunduğunu ifade etmiştir.

Yukarıda varıldığı belirtilen neticeye göre maznunun müdafaası yerinde görülmüş ve gizli komünist cemiyete girdiğine ve cemiyet içerisinde faaliyet gösterdiğine, aidat vermiş vesair suretlerle parti temasını sağlayıcı hareketlerde bulunmuş olduğuna, bu hususları belirtir delil bulunmaması sebebiyle kanaat getirilememiş bulunduğundan müsned suçtan dolayı BERAATİNE;

HASAN KAŞARCI:

1 Nisan 1952 tarihinde tevkif edilen ve mahkemece 9 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen HASAN KAŞARCI'nın TEVFİK DİLMEN'in MUZAFFER EREN'den aldığı parti neşriyatını havi çantayı evinde sakladığı, bu çantanın kendisine bırakılmasının partili olduğunun delilini teşkil ettiği ileri sürülmüş ve tecziyesi talebedilmiş ise de; iddia makamı esas hakkındaki mütalası sırasında suçu sabit görmiyerek beraat talebinde bulunmuştur.

Maznunun mezkûr çanta muhteviyatını bilmediği ve gizli komünist cemiyete girmediği hususundaki beyanı, duruşmada TEVFİK DİLMEN tarafından teyit edilerek (Sahife 54) "HASAN KAŞARCI'yı komünist olarak tanımakta bulunduğunu, aralarında parti münasebeti olmadığını ve bu hususta kendisine bir bilginin de başka kanalla da olsa intikal etmediğini, çantayı mutemed bir adam düşüncesiyle bıraktığını, bir başkasına da bırakabileceğini" beyan etmiş olmasına ve HASAN KAŞARCI'nın başkaca bir faaliyeti (partili olanlardan herhangi biriyle müsnet suçla ilgili teması, aidat alıp verdiği, neşriyat okuduğu, okutduğu,...) iddiası da mevcut olmadığı gibi şahitlerden veya maznunlardan hiç biri tarafından da partili olduğunu anlatır bir ifadede bulunulmamasına, mücerret olarak neşriyatı havi çantanın TEVFİK DİLMEN tarafından emaneten bırakılmış olmasının, partili olması için kâfi bir delil olarak kabulüne imkân görülememesine binaen ve üzerinde, iş yerinde ve evinde yapılan aramalarda suçla ilgili bir şey bulunamadığı (Dosya 5, sıra 145) da mevcut 31 Mart 1952 günlü arama zaptından anlaşılmasına nazaran ve çanta muhteviyatını bildiğini gösterir ne delil ve ne de karine elde edilememiş olması sebebiyle gizil komünist cemiyete ve faaliyetine katıldığına kanaat getirilemediğinden müdafaası yerinde görülerek iddia makamının talebi vechile müsned suçtan dolayı BERAATİNE, ancak 22 Şubat 1943 tarih ve 2/20360 sayılı kararla yasak edilmiş bulunan YÜRÜYÜŞ adlı dergilerin müsaderesine, diğerlerinin maznuna iadesine;

HRISTO PRODROMIDIS:

16 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen, 10 Şubat 1953 tarihinde Adli Amirlikçe tahliye edilmiş olan maznun, gizli komünist cemiyete girmek ve ARİF NANAK ile temas ve tevkifata kadar ona bağlı kalmış olmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve cezalandırılması talebedilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tayinini istemiştir.

Maznun duruşmadaki ifadesinde (Sahife 126) müsned suçu ve partiye katılma iddiasını reddederek, ARİF NANAK ile olan temasını "ARİF NANAK beni tütün işçileri sendikasının kongresine çağırdı, gitmedim. Benimle bazen iş istemek ve konuşmak için temas ederdi. Bu arada beş aylık sen-

dika aidatının biriktiğini söyledi. Kendisine ikibuçuk lira verdim, bir müddet sonra da aynı maksatla bir lira verdim" şeklinde izah etmiştir.

İlk tahkikat sırasında alınan ifadesinde ise, (Dosya 14, sahife 430) komünist olarak tanıdığı ARİF NANAK 'ın gizli partinin kurulduğunu söyliyerek girmesini teklif etmiş, bidayette reddetmişse de, ikinci defa yaptığı teklifi kabul ve sendika aidatını vermekle beraber ayrıca parti aidatını (İkibuçuk lira) ve sonra iki defa daha birerbuçuk lira olmak üzere vermiş olduğunu ve ARİF NANAK'ın getirdiği 2-3 sahifelik bir neşriyatı okuduğunu, ancak hücre faaliyetine katılmadığını beyan etmiştir.

ARİF NANAK duruşmada; (Sahife 116) parti faaliyetini külliyen reddetmişse de ilk tahkikatta iddiayı kabul ve bu arada HRİSTO ile olan temasını (Dosya 14, sahife 352) hûlasaten "HRİSTO'ya partiye girme teklifi yaptığını, red cevabı aldığını, HRİSTO'nun para yardımını kabul etmiş ve her ay bir şey vereyim demiş olduğunu ve müteakiben bazen birbuçuk bazen bir lira verdiğini, kendisinin de bu paraları MARUFLAR HÜCRESİ sekreteri SEYİT ATİLAL'a verdiğini" şeklinde anlatmıştır.

ENVER GÖKÇE de ilk tahkikat ifadesinde; parti faaliyetini anlatırken (Dosya 14, sahife 384) HRİSTO'dan "ARİF NANAK'ın şahsen temas ettiği HRİSTO namında birisi vardı" şeklinde bahsetmiştir.

Maznunun üzerinde ve evinde yapılan aramada; Rusça bazı kitapların bulunduğu (Dosya 5, sıra 106) da mevcut 16 Şubat 1952 tarihli arama zaptından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında partiye girmediğini, verdiği aidatın sendika aidatı olduğunu, hücre faaliyeti göstermediğini, TEVFİK DİLMEN'i tanımadığını ifade ile beraatine karar verilmesini taleb etmiştir.

Mevcut ifadelerden HRİSTO PRODROMİDİS'in ilk tahkikatta partiye girme teklifini kabule mütedair beyanı ile ARİF NANAK'ın HRİSTO'ya partiye girmeyi teklif etmiş ise de, red cevabı almış olduğu hususundaki beyanı arasında tercih yapılmasına medar olacak harici deliller mevcut olmadığından, SEYİT ATİLAL'ın ifadesi de HRİSTO'nun aidatını ARİF NANAK'tan aldığına dair bir kayda rastlanılamadığından maznunun, başka bir beyanla teeyyüt etmiyen ifadesine istinad ederek mahkûmiyeti cihetine gidilmesi mümkün görülemediği ve suçluluğuna vicdanen kanaat getirilemediği cihetle ve delil kifayetsizliği sebebiyle müsned suçtan dolayı BERAATİNE; aramada el konulan eşyalarının iadesine;

HASAN TARTIHAK, TAHSİN GÜZELFİLİBE:

16 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilip, 16 Kasım 1953 tarihinde tahliye edilen HASAN TARTIHAK, 15 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilip aynı tarihte tahliye edilen TAHSİN GÜZELFİLİBE, KADRİ BULDU'nun sekreterliğindeki hücreye katılmak iddiasıyle mahkemeye sevkedilmişler ve haklarında 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddenin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Her iki maznun duruşmada isnad olunan suçu külliyen reddederek ilk tahkikat ifadelerinin tazyika müstenid bulunduğunu söylemişlerdir. (Sahife 130, 131).

İlk tahkikatta ise maznunlardan HASAN TARTIHAK (Dosya 14, sahife 428) 1951 yılı yazında hasta olduğunu, ilaç alacak parası bulunmadığını, TAHSİN GÜZELFİLİBE'nin kendisine iki kişiyi tanıtacağını söyleyerek KADRİ BULDU ile İskeçeli KÜÇÜK ALİ'yi tanıtmış ve bu şahısların sendikaya girdiği takdirde, doktorlarına tedavi ettireceklerini, sendikalarının Kasımpaşa'da olduğunu, yalnız bir lira vermesi lazım geldiğini söylediklerini ve Kasımpaşa'daki kongrelerine çağırdıklarını kabul ederek gittiğini, toplantıdan sonra bir lira istediğini, parası olmadığını söylemesi üzerine kendisi yerine bir lirayı KADRİ BULDU'ya verdiğini, başkaca sendika toplantısına katılmadığını, TAHSİN'in gelmemesi sebebini kendisinden sorduğunu, gelemiyeceğini söylemiş ve borcu olan bir lirayı vermiş olduğunu, KADRİ BULDU'nun da rastladıkça aidat istediğini, komünist partisinden bahsetmediklerini, okuması için bir kitap vermek istemişlerse de onu da almıya gitmediğini, sonra gitmemesi sebebini KADRİ BULDU'nun sorduğunu, böyle şeylerle alâkâm yok dediğini, kendisinden adam toplamasının da istenilmiş ve fakat red etmiş olduğunu, evinde aradıkları zaman da yok dediğini söylemiştir.

Diğer maznun TAHSİN GÜZELFİLİBE ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14, sahife 404) hûlasaten KADRİ BULDU'nun kendisine, kendinin de HASAN TARTIHAK'a gizli komünist partisine girmeyi teklif etmiş ve kabulleri üzerine 3-4 defa KADRİ BULDU ile birlikte ÜÇLÜ olarak toplanmış, KADRİ'nin bu ÜÇLÜ toplantının hücre olduğunu anlamış, aidattan, parti disiplininden, gizliliğe riayetten bahsetmiş bulunduğunu, KADRİ'ye birer lira aidat verdiklerini, aradan bir müddet geçtikten sonra bu şekilde çalışmanın doğru olmadığını, HASAN TARTIHAK'a söylemiş ve ikisi ile de tema-

sını kesmiş bulunduğunu, bundan sonra HASAN TARTIHAK evine geldiğinde yüz vermediğini, neşriyat okumadığını söylemiştir.

KADRİ BULDU da duruşmadaki inkârına rağmen (Sahife 112) ilk tahkikatta alınan ifadesinde (Dosya 14, sıra 399) bütün parti faaliyetini anlatırken kendi sekreterliğinde BULGARYALI TAHSİN ve Demirci HASAN'dan müteşekkil hücresinin de mevcut olduğunu ve bu şahıslardan aldığı aidatları (Sahife 400) KEMAL DAYAN'a verdiğini beyan etmiş ve (Sahife 401) de de aynı ifadeyi tekrarlamıştır.

TEVFİK DİLMEN (Dosya 14, sıra 393) de mevcut ifadesinde KADRİ BULDU'nun hücresinin âzalarından birinin TAHSİN olduğunu söylemiştir.

TAHSİN GÜZELFİLİBE'nin 15 Şubat 1952 tarihinde evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Dosya 5, sıra 99) da mevcut zabıttan ve HASAN TARTIHAK'ın 16 Şubat 1952 tarihinde üzerinde ve evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Dosya 5, sıra 105) de mevcut zabıttan anlaşılmıştır.

Yukarıda sıralanan beyanlardan her iki maznunun da duruşmadaki mevcut inkârlarına rağmen, gizli komünist partisine girmiş ve KADRİ BULDU'nun sekreterliğinde kurulan hücrenin birer üyesini teşkil etmiş ve partiye aidat vermiş olduklarına kanaat getirilmiştir.

Maznunların duruşmada tazyik gördüklerinden başka bir şey söylememiş olmaları da inkâra saptıkları ve hadiseleri izahtan kaçındıkları hususunda Mahkemeye tam ve vicdani bir kanaat vermiştir. Bu bakımdan gizli komünist partisine girmedikleri yolundaki müdafaalarının reddi ile talep dairesinde ve T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince HASAN TARTIHAK ve TAHSİN GÜZELFİLİBELİ'nin İKİŞER SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyelerine, aynı kanunun 173. maddesine göre TAHSİN GÜZELFİLİBELİ'nin SEKİZ AY Gemlik'te HASAN TARTIHAK'ın SEKİZ AY Çanakkale'de Emniyet Umumiye nezareti altında bulundurulmalarına, 5887 sayılı Harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca ayrı ayrı 73'er lira harç ödemelerine, mevkuf kaldıkları müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetlerinden sayılmasına;

YAŞAR BEYAZTEKE:

17 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen ve Mahkemece 16 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun, ENVER GÖKÇE sekreterliğinde kurulan ve İBRAHİM ATILAL ile kendisinden teşekkül eden hücreye katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve aynı zamanda T.K.P. teşkilât prensiplerinin ENVER GÖKÇE tarafından kendisine verildiği ve partiye aidat verdiği ileri sürülmüştür.

Duruşma sırasında müsned suçu külliyen reddeden maznun (Duruşma zaptı sahife 130) ilk tahkikat sırasında 18 Şubat 1952 tarihinde alınan ifadesinde (Dosya 14, sahife 424) sendikalarının (Tütün işçileri sendikası) başkanı bulunan İBRAHİM ATILAN'ın tesiri altında kalarak ve onun teklifi üzerine komünist partisine girdiğini, İBRAHİM'in bir gün kendisini gözlüklü birisiyle Dolmabahçede tanıştırdığını (bu şahsın ENVER GÖKÇE olduğunu fotoğrafından teşhis etmiştir), yaptıkları konuşmalarda kendilerine gizlilikten, disiplinden, aidatın muntazam verilmesinden bahsetmiş olduğunu bu tarihin tevkifinden yedi ay evvele rastladığını, ancak neşriyat getirmemiş olduğunu ifade etmiştir.

Duruşmada kısmen inkâr yollu ve kısmen tevilli ifade vermiş olan ENVER GÖKÇE (Sahife 81) bu kısmı izah ederken "İBRAHİM ATILAL, YAŞAR BEYAZTEKE'ye okumaları için neşriyat vermedim, yalnız bu şahıslara T.K.P. teşkilât prensiplerini şahsen okudum, para almadım; YAŞAR BEYAZTEKE'yi İBRAHİM'in arkadaşı olması itibariyle tanırım" demiş, ilk tahkikat ifadesinde, T.K.P. teşkilât prensiplerini TEVFİK DİLMEN'den aldığını, İBRAHİM ATILAL ile yaptıkları temaslar sırasında onu partili hale getirdikten sonra İBRAHİM vasıtasiyle YAŞAR BEYAZTEKE'yi (LANÇO YAŞAR) tanımış ve birlikte bir hücre teşkil etmiş olduklarını, bu iki şahısla irtibatı kendisinin ve TEVFİK DİLMEN'in yapmış olduklarını, bu şahıslardan birer lira aidat aldığını, T.K.P. teşkilât prensiplerini de kendilerine vermiş olduğunu söylemiştir. (Dosya 13, sahife 130, dosya 15, sahife 508).

Yine duruşmada müsned suçu reddeden İBRAHİM ATILAL (Sahife 137) ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde bu hususta bahsetmemiş ve ENVER GÖKÇEN'in 4 Mart 1952 tarihinde alınan ifadesinde bu konuyu izah etmesinden sonra tekrar sorgusu yapılmadığından bu nokta meskût kalmıştır.

YAŞAR BEYAZTEKE'nin tevkifini takiben üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şeyin bulunamadığı 17 Şubat 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır. Aynı tarihte evinde yapılan arama-

da el konulduğu (Dosya 5, sıra 103) te mevcut zabıttan anlaşılan yazılı belgeler arasında da suçla ilgili bir şey görülememiş ve tahkikatta maznuna iade edildiği anlaşılmıştır.

Bu durum karşısında YAŞAR BEYAZTEKE'nin duruşmadaki inkârına rağmen gizli komünist cemiyete girdiğine kanaat getirilmiş ve partili olmıyan bir şahsa T.K.P. teşkilât prensiplerinin ne okunmasına ve ne de verilmesine faaliyetin gizliliği nazara alınarak imkân görülememesi de bu kanaatın tahassülüne âmil olmuştur.

Her ne kadar ENVER GÖKÇE'nin ilk ifadesiyle duruşmada verdiği ifade aradasında farklar mevcut ise de, bu hal ENVER GÖKÇEN'in ilk tahkikat ifadesini duruşmada tevile kalkışması yolunda gösterdiği gayretten ileri geldiğine de kanaat getirilmiş ve esasen T.K.P. teşkilât prensiplerinin YAŞAR BEYAZTEKE'ye okunak üzere verilmesiyle; ENVER GÖKÇE tarafından kendisine okunması arasında esasta bir fark da görülememiştir. Bu bakımdan YAŞAR BEYAZTEKE'nin duruşmadaki mücerret inkârına rağmen, ilk tahkikattaki açık ikrarından ve ENVER GÖKÇEN'in tahkikatta açık, duruşmada evvelâ ikrar, bilâhara rücu ile tevilli beyanından gizli komünist cemiyete girdiğine ve bu arada T.K.P. teşkilât prensipleri ittılâ kesbettiğine tam ve vicdani bir kanaat hasıl edilmiştir. Her ne kadar YAŞAR BEYAZTEKE'nin partiye intisaptan sonra ne gibi bir faaliyet gösterdiği sarahatle anlaşılamamış ise de; (Partiye girmek ile suç tekemmül ettiğinden) bu hal suçluluğunu ortadan kaldıracak kuvvet ve mahiyette görülmemiştir.

Bu durum karşısında gizli komünist cemiyete girmek suçunu işlediğine kanaat getirildiğinden ikrarının tazyika müstenid bulunduğu yolundaki müdafaasının reddi ile hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanun ile değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları nazara alınarak İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre SEKİZ AY Bafra'da emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. M. U. K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına;

SEVİNÇ TANIK:

15 Aralık 1951 tarihinde tevkif edilip, mahkemece 10 Aralık 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun gizli komünist cemiyete girdiği ve EREM ESEN'in yurt dışına kaçmasına yardım ettiği iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre cezalandırılması istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi değiştirerek maznun hakkında mezkûr maddenin 5. fıkrasının tatbikini istemiştir. Maznun gerek ilk tahkikatta (Dosya 13, sahife 87) ve gerekse duruşmada müsned suçu külliyen red ve kendisine tahkikat sırasında işkence edildiğini ifade etmiştir. (Sahife 253).

NURAN BOZER de gerek tahkikatta (Dosya 13, sahife 80) ve gerekse duruşmada (Sahife 262) SEVİNÇ TANIĞIN EREM ESEN'in kaçırılması hadisesiyle ilgili olmadığını ifade etmiştir. TEVFİK DİLMEN, SEVİNÇ TANIK partilidir, hücre durumunu bilmiyorum şeklinde ifadede bulunmuş ve duruşmada da bu beyanının doğruluğunu kabul ve teyit etmiştir (Dosya 15, sahife 552).

Maznunun üzerinde yapılan aramada; (Dosya 5, sıra 7/1) suçla ilgili bir şey bulunamadığı 6 Aralık 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır. Dernek davası sırasında 9 Nisan 1951 tarihinde tevkif edilip 12 Haziran 1951 tarihinde tahliye edildiği dernek dosyaları (No:IV, sıra 1/19, 24/49) da mevcut yazılardan anlaşılmıştır. Diğer taraftan dernek davası tahkikatı sırasında yapılan aramada elkonulan yazılı belgeler arasında 11 Şubat 1935 tarih 2/1973 sayılı kararla yasak edilen Anti-Anti Marksizm, 22 Şubat 1938 gün ve 2/8235 sayılı kararname ile yasak edilen Kapital, 19 Ocak 1950 gün ve 3/10538 sayılı kararname ile yasak edilen (Karikatür) ile kapatılmış bulunan Barışseverler cemiyeti nizamnamesi, aşırı solcu olduğu 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan anlaşılan Marko Paşa mecmuaları (Ve 31 numara altında toplanan aşikâr solcu matbualar) bulunmuştur. Bunun dışında SEVİNÇ TANIK'ın parti içerisinde herhangi bir faaliyette bulunduğuna dair delil elde edilememiş ve var idi ise, hücresine dahil şahısların kimler oldukları da tesbit edilememiştir. Diğer taraftan maznunun kime bağlı olduğu, kim tarafından partiye alındığı, aidatını kime verdiği hususları da anlaşılamamıştır.

Yukarıda tadat edilen yasak kitaplarla 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporunda aşikâr solcu oldukları belirtilen neşriyatın kabarık bir yekün tutması maznunun sol temayüllü olduğunu anlatmış ise de; kararın baş tarafından meşkuk kaldığı belirtilen hususlar muvacehesinde maznunun gizli komünist cemiyete (partisine) girdiğine ve partinin faaliyetine ve bu meyanda hücreye katıldığına kanaat getirilemediğinden müdafaası yerinde görülmekle müsned suçtan dolayı BERAATİNE; yasak ve komünizmle ilgili matbuatların T.C.K. 36. maddesi gereğince müsaderesine;

MELAHAT TÜRKSAL:

16 Şubat 1952 tarihinde tevkif, 10 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen MELAHAT TÜRKSAL gizli komünist cemiyete girmek ve cemiyetin sevk ve idaresine katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nın 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talebedilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun tahkikatta yapılan sorgusu sırasında hülasaten Ankara'da dernekte bulunduğu sırada parti faaliyetine katıldığını, ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğindeki hücreye ENVER GÖKÇE ile birlikte girdiğini, bilâhare ŞEVKİ AKŞİT'in Ankara'dan ayrıldığını, ENVER GÖKÇE ile temasa devam ettiğini, fakat hücre kurmadıklarını, partiye ŞEVKİ AKŞİT'in teklifi üzerine girdiğini, temaslarını onunla yaptığını ve ondan MUSTAFA SUPHİ OLAYI hakkındaki yazıyı alıp okuduğunu, aidatını bidayette iki buçuk, sonraları beş lira olmak üzere ŞEVKİ AKŞİT'e verdiğini, AKŞİT'in tevkifi sıralarında bir gün Mahmutpaşa'dan inerken DİLMEN'e rastladığını, kendisinden AKŞİT'in tevkifini bilip bilmediğini sormuş ve aradığı takdirde bulmak üzere adresini almış olduğunu, AKŞİT'in SEVİM TARI Parise gitmezden evvel kendisine gelerek TARI'nın geleceğini, ona partiye girmeyi teklif etmesini söylediğini ve buna uygun hareketi sonunda TARI'nın parti teklifini kabul ettiğini ve bunun üzerine yine aldığı direktife göre hareketle Paris'te bulunan KEMAL BAŞTUJİ ile DOĞAN AKSOY'un diğer arkadaşlarıyle aralarının açık olduğunu, Türk talebeleri arasında ikilik olmasının doğru olmadığını yurda gönderdikleri beyannamelerin aksülâmel doğurduğunu, bunların birleşmelerini temin ederek ne yapacaklarsa müştereken yapmaları lazım geldiğini ve bunun ne şekilde olabileceğini mahallinde tetkik ve takdir etmesi gerektiğini SEVİM TARI'ya söylemiş olduğunu SEVİM aynı zamanda Amerikaya da gideceğinden yardımları olur düşüncesiyle NİLÜFER MİZANOĞLU, MÜBECCEL KIRAY, ROZET AVİKTOR'un adreslerini verdiğini, sonradan SEVİM'den aldığı mektuplarla Amerika'da NİLÜFER'in evinde kalmış, Paris'e gidince temasa geçmiş ve ihtilaflı durumu görmüş olduğunu öğrendiğini, SEVİM'den gelen üç mektubu ŞEVKİ AKŞİT'e verdiğini, yine AKŞİT'in direktifi üzerine Amerika'dan döndüğü zaman YILDIZ SERTEL'e de parti teklifi yapmış, onun da kabul etmiş ve 10-15 lira aidat vermiş olduğunu kendisinin de ŞEVKİ'ye ulaştırdığını, YILDIZ SERTEL Paris'e giderken ona talimat verilmediğini, sadece SEVİM TARI'nın adresini verdiğini, YILDIZ'ın satılmak üzere MÜBECCEL KIRAY'a bazı kitaplar bıraktığını, bunların parasını MÜBECCEL'den alarak AKŞİT'e ve MİHRİ BELLİ'ye verdiğini, AKŞİT tevkif edilince kendisini bulan MİHRİ BELLİ'nin aidatını vermesini istemesi üzerine, MİHRİ ile temasa başlamış ve onun isteği neticesi MUAMMER TAMKAN'a çalıştığı yerde iş bulmuş olduğunu, MİHRİ BELLİ ile olan temasının AKŞİT'in tahliyesi üzerine kesildiğini, MÜBECCEL KIRAY'la aralarında parti teması olmadığını, adı geçenleri muhtelif sebeplerle tanıdığını, tanışmalarının siyasi mahiyeti olmadığını, hücreye katılmadığını, AKŞİT ve GÖKÇE sekreterliğindeki hücrelere katılmadığını, kendi sekreterliğinde İBRAHİM ERDEN ve MÜMTAZ GÖKTÜRK'ten müteşekkil hücre kurmadığını, TARI ile mektuplaşmadığını söylemiştir. (Sahife 258).

ŞEVKİ AKŞİT tahkikatta ve duruşmada bütün iddiaları red ettiğinden MELAHAT TÜRKSAL'ın bu beyanlarını ne nakz ve ne de teyit eden bir beyanı elde edilememiştir.

ENVER GÖKÇE tahkikatta (Dosya 14, sahife 512) MELAHAT TÜRKSAL'ın Ankara'da iken partili olduğunu, ŞEVKİ AKŞİT'in sekreterliğindeki hücreye kendisiyle beraber dahil olduğunu, AKŞİT İstanbul'a gidince kendi sekreterliğinde MELAHAT TÜRKSAL ve NURAN ERTAN'dan müteşekkil hücre kurduğunu (sahife 703) MELAHAT'in sonra İstanbul'a naklettiğini, İstanbul'da aralarında parti teması olmadığını, (sahife 704) söylemiş, duruşmada ise bu parti temasını reddederek (Sahife 77) MEHALAT'i Türkiye Gençler Derneği'nden tanıdığını, NURAN ERTAN, AHMET ARİF, HAYATİ TÖZÜN gibi MEHALAT'in de Doktriner fikri olmadığını, kendisi Demokratik düşünceli olarak tanıdığını (sahife 79) AKŞİT sekreterliğindeki hücrenin teşekkül etmediğini, aralarında da parti teması olmadığını, dernek faaliyeti göstermiş olabileceklerini söylemiştir.

MÜMTAZ GÖKTÜRK de AKŞİT'in teklifi üzerine gizli komünist partisine girdikten sonra MELAHAT TÜRKDAL ve KÖYLÜ İBRAHİM ile hücre teşkil ettiklerini, bu hücrede bir lira aidat vermiş olduğunu söylemiştir. Her ne kadar bu hücre eski yıllara ait bir faaliyet ise de; yine maznunun parti ile olan alâkasını ve fikri temayüllerini anlatmıştır.

KEMAL ERGİN de (Dosya 17, sahife 1118) suale cevaben "MELAHAT TÜRKSAL da partili addedilliyordu. Ben ŞEVKİ'nin Ankarada partisiz olduğunu iddia etmedim. Benimle partili olarak bir irtibatı yoktu. Buraya geldikten (İstanbul) sonra ŞEVKİ İLE vazifelendirilmem, ŞEVKİ'nin partili olduğunu gösterdiği gibi daima onunla beraber olan MEHALAT TÜRKSAL'ın da partili olduğu aşikârdır" şeklinde ifadede bulunduğu halde duruşmada bu beyanını reddetmiştir.

TEVFİK DİLMEN ise, tahkikatta ve duruşmada aynı suretle beyanda bulunarak TÜRKSAL'ı Ankara'da Türkiye Gençler Derneği meselesinden dolayı ceza evinde bulunduğu sırada görmüş olduğunu, İstanbul'da aralarında parti teması olmadığını, ancak partili olduğunu bildiğini, AKŞİT tevkif edilince MELAHAT'den icap ederse ne suretle bulabileceğini sormuş olduğunu, fakat bilahara aramadığını, YILDIZ SERTEL Avrupaya gitmeden evvel (Dosya 17, sahife 1187) MEHALAT'le temasa geçirildiğini, YILDIZ'ın aidatını MÜBECEEL adındaki arkadaşına depo ettiği bir miktar paradan verildiğni zannettiğini, MELAHAT'in 1951 yazı sonlarında tekrar AKŞİT'e bağlandığını ve AKŞİT'ten MÜBECCEL'in de bağlanmış olup olmadığını sormuş, AKŞİT'in; yalnız MELAHAT'in bağlı olduğu cevabını vermiş bulunduğunu, MELAHAT'in bağlı olduğu cevabını vermiş bulunduğunu, MELAHAT'e bağlı başka partili kimse olmadığını söylemiş, duruşmada da bu ifadelerini teyit ve kabul etmiştir.

SEVİM TARI tahkikatta (Dosya 17/1, sahife 24)'den itibaren olan ifadelerinde TÜRKSAL ile olan temasını tamamen onun ifadelerine uygun olarak beyan etmiş duruşmada ise; TÜRKSAL'ı 1945 yılında YILDIZ'ı BAŞTİMAR'ın yanında görerek tanıdığını, aralarında siyasi bir münasebet olmadığını söylemiş (Sahife 295) ve fakat bilahare ele geçen el yazılarından (Ki bunların kendisine ait olduğunu kabul etmiştir) ilk ifadesinin hakikat olduğu anlaşılmıştır.

Yukarda belirtilen ifadelerden TÜRKSAL'ın gizli komünist cemiyete girdiğine daha Ankara'da iken parti içerisinde hücre faaliyeti gösterdiğine, İstanbul'a geldikten sonra AKŞİT'e bağlandığına ve ondan aldığı direktiflere göre hareket ettiğine, aidat verdiğine, TARI'ya AŞİT kanalı ile kendisine gelen direktifi ulaştırmış ve partiye girme teklifi yapmış YILDIZ SERTEL'e de aynı suretle teklifte bulunmuş, Paris'ten gelen mektupları AKŞİT'e vermiş olduğuna kanaat getirilmiştir.

MÜBECCEL KIRAY'la aralarında parti teması olduğu iddiası MÜBECCEL'in tahkikatta ve duruşmadaki beyanı ile reddedilmiştir. AKŞİT, MİHRİ BELLİ de TÜRKSAL'dan YILDIZ SERTEL'in aidatını almadıklarını ifade ettikleri, DİLMEN'in ifadesi (YILDIZ'ın aidatını MÜBECCEL adındaki arkadaşına depo ettiği bir miktar paradan verildiğini zannettiğini) beyan eder mahiyette olduğu ve katiyet ifade etmediği cihetle MEHALAT TÜRKSAL'ın, MÜBECCEL KIRAY'la parti teması yaptığına kanaat getirilememiştir. MİHRİ BELLİ'ye aidatını verdiği yolundaki beyanı da diğer bir beyanla teyit edilmediği cihetle sabit görülmemiştir. MUAMMER TAMKAN'a iş temin ettiği gerek MUAMMER'in gerekse MELAHAT'in ifadelerinden anlaşılmakta ise de; bu hareketin komünist faaliyet cümlesinden addedilmesine imkân görülememiştir.

MELAHAT TÜRKSAL'ın evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Dosya 5, sıra 75) de mevcut 15 Şubat 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznunun Türkiye Yüksek Tahsil Gençler Derneği içerisinde Cumhuriyetçiliği veya Milli hayisiyeti sarsmak veya zayıflatmağa müteallik fiillerde bulunduğu iddiasiyle 11 Ağustos 1948 tarihinde tevkif ve 3 Kasım 1948 tarihinde tahliye edildiği, neticede beraatine karar verildiği ve 7 Şubat 1949 tarihli olan bu ilâmın 28 Nisan 1949 tarihinde tasdik edilmek suretiyle kesinleştiği (Duruşma dosya 6, sıra E/115-6) de mevcut mezkûr tarihli ve 1948/196 esas sayılı ilâmdan anlaşılmıştır.

Maznun yazlı müdafaasında; hakkındaki idarecilik iddiasının Af kanununun yürürlüğe girmesinden evvele rastladığını, iddia makamının da (Tahliyesi hususundaki talebi sırasında) bunu kabul ettiğini, idareci olmasına sebep olarak aidat almak, direktiflere göre partiye adam kazandırmak, talimat ulaştırmak gibi harekete tevessül edilmesinin gösterildiğini, halbuki bunların kanunun tarifatına uymadığını, hakkında karar ittihaz edilirken bu hususların nazara alınmasını istediğini ifade etmiştir.

Maznunun bu müdafaası yukarıda belirtilen ifadelere ve kabul suretine göre kısmen yerinde görülmüş ise de; gizli komünist cemiyete girmediği iddiası kabul edilmemiştir. Maznunun suçu mütemadi suç vasfını taşıdığı ve 10 Aralık 1953 tarihli ara kararında da belirtildiği üzere partiye eleman temin etmek, aidat almak; irtibat işlerini görmek gibi hareketlere, TARI'nın Parise gidişi tarihinden yani 15 Mayıs 1950 gününden sonra da tevessül ettiğinin veya hücre sekreterliği, komite üyeliği yaptığının delilinin mevcut olmaması; AKŞİT'in tahliyesinden sonra da (12 Haziran 1951) AKŞİT'e bağlı bir partili durumunda kalması nazara alınarak bu noktaya matuf müdafaası yerinde mütalaa edilmiş bulunduğundan, gizli komünist cemiyete girmek suçundan dolayı hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına tevfikan İKİ SENE müddetle ağır hapif cezasiyle tecziyesine, aynı K.nun 173. maddesi uyarınca SEKİZ AY ankara'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 73 lira harç ödemesine, bu dava sebebiyle mevkuf kaldığı müddetin ve 11 Ağustos 1948 tarihinden 3 kasım 1948 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nın 277. maddesine göre mahkûmi yetinden sayılmasına;

NURAN BOZER, ŞABAN ORMANLAR:

15 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen ve 18 aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen ŞABAN ORMANLAR, 5 Aralık 1951 tarihinde tevkif edilip, 10 aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen NURAN BOZER gizli komünist cemiyete (partisine) girmek ve faaliyet göstererek hücre komiteye katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmişler, haklarında T.C.K.nun 5435 sayılı değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ŞABAN ORMANLAR tahkikatta yapılan sorgularında 1951 yılı bidayetinde (Dosya 14, sahife 500, 556) VECDİ ÖZGÜNER'in telifi üzerine gizli komünist cemiyete girdiğini, VECDİ sekreterliğinde NURAN BOZER ve kendisinden müteşekkil hücrenin teşekkül ettiğini, hücrede MUSTAFA SUPHİ OLAYINA dair olan yazı ile İngiliz-Amerikan Tezadı adlı bültenleri okuduklarını, toplantıları Kurtuluş son durağındaki kahvede, Cennet Bahçesin'de, Osmanbey'deki pastahanede yaptıklarını, VECDİ ÖZGÜNER'in partinin gizliliğinden, disipline riayetten, buluşmalara muntazam gelinmesinden, yakında neşriyatın geleceğinden bahsettiğini, Çiçekpalas hadisesinde BOZER ve ÖZGÜNER tevkif edilince KEMAL DAYAN'la ve onun kendisini bulması üzerine temasa geçtiğini, GÜLÖREN'in kendisine bağlandığını, yukarda adı geçen bültenleri GÜLÖREN'e de verdiğini, 1951 Nisanında dernek davası sebebiyle iki ay kadar mevkuf kalmış, tahliyeden sonra KEMAL DAYAN'a bağlanmış olduğunu, o yıl Haziranında BOZER ve ÖZGÜNER tahliye edilince yine ÖZGÜNER'in sekreterliğinde tekrar hücrelendiklerini ve tevkifata kadar devam eden bu hücrenin Üniversite Komitesi adını aldığını, gayesinin Üniversite içerisindeki faaliyeti yürütmek olduğunu söylemiş ve Yüksek Tahsil Gençlik Derneği idare heyeti üyeliğini yaptığını, dernek sekreterinin ÖZGÜNER olduğunu anlatmış, duruşmada ise bu ifadesinin tazyik sonunda elde edildiğini, cezaevinde işkence gördüğünü, beyanlarının hakikate uymadığını, 20 nisan 1951 tarihinde Dernek davası sebebiyle tevkif edildiğini, FAİKA SANUL'dan daktilo almadığını, IRAKLI talebelerden birinden ona ait posta kutusunun anahtarını almış ise de bunu gelecek mektup ve gazeteleri muhafaza etmek için yaptığını söylemiş, bu posta kutusu vasıtasiyle neşriyat geldiği iddiasını reddetmiştir.

NURAN BOZER de gerek tahkikatta (Dosya 13, sahife 78) ve gerekse duruşmada (Sahife 262) parti faaliyetine katıldığı iddiasını reddetmiş, ancak EREM ESEN'in kaçırılması hadisesini tahkikatta, EREM ESEN'i, ALİ TÜTENKESEN'in ricası üzerine NİLÜFER ERGÜN'ün evinde saklamış ve Çiçekçi tramvay durağına kadar götürüp orada 100 lira vererek (50 lirasını VECDİ ÖZGÜNER'den almış) Türkiye'den kaçmasına yardım ettiğini ve EREM'den Berlin Barış festivaline gittiğini duyduğunu söylemiş, bu hadiseyi tevile çalışarak EREM'in kaçmasına değil, polis takibinden kurtulmasına yardım ettiğini söylemiştir.

Maznun ŞABAN ORMANLAR ile parti teması olduğu iddia edilen GÜLÖREN ÖZDEMİR, ne tahkikatta ve ne de duruşmada ŞABAN ORMANLAR ile aralarında parti teması olduğuna dair bir beyanda bulunmamış ve iddiaları reddetmiştir.

ŞABAN ORMANLAR ve NURAN BOZER hücresine sekreterlik yaptığı ileri sürülen VECDİ ÖZGÜNER de tahkikatta bu hücreden bahsetmemiş, bu hücre ile alakalı bir sualin de tevcih edilmemiş olduğu, duruşmadaki sualleri de iddiayı reddeder mahiyette cevaplandırdığı görülmüştür.

KEMAL ERGİN ise; duruşmadaki reddi hilâfın olarak tahkikatta (Dosya 15, sahife 718) de mevcut ifadesinde İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği içerisinde partili arkadaşlar bulunduğunu, partinin bu arkadaşlar vasıtasiyle istediğini yaptırabildiğini, bu arkadaşların hepsinin genç olduklarını, kendileriyle teması yoksa da aklında kalan isimlerin VECDİ, ŞABAN, KEMAL olduğunu söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN tahkikatta iddiayı teyit ederek 1951 yılı yaz aylarında İstanbul Mıntıka Komitesi'nin içinde talebeleri ve münevverleri ayrı bir komite olarak teşkilatlandırmayı düşündüklerini, bunun neticesi olarak Üniversite Komitesi'nin İstanbul Mıntıka Komitesine bağlandığını, VECDİ ÖZGÜNER sekreterliğinde ŞABAN ORMANLAR ve NURAN BOZER'den müteşekkil olduğunu söylemiştir (Dosya 14, sahife 394).

Duruşmada da (Sahife 43) tahkikattaki beyanını aynen tekrarlamış ve NURAN BOZER'in partili olduğunu, KEMAL DAYAN'dan öğrenmiş bulunduğunu söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN'in tahkikattaki ve duruşmadaki ifadesine ve ŞABAN ORMANLAR'ın tahkikattaki beyanına göre teşekkül ettiği, VECDİ ÖZGÜNER ve NURAN BOZER'in ifadelerine göre teşekkül etmediği neticesine varılan bu hücre ve dolayısıyla Üniversite Komitesi'nin durumunun aydınlanması maksadiyle ve mübayin beyanların telifi düşüncesiyle adı geçen komiteye dahil oldukları iddia edilen maznunlar ve TEVFİK DİLMEN muvacehe edildiklerinde (sahife 458) TEVFİK DİLMEN; ÖZGÜNER, ORMANLAR, BOZER'den müteşekkil bir hücrenin kurulmuş, bilahara

Üniversite komitesine inkılâp etmiş olduğunu ifade etmesine mukabil, diğer maznunlar duruşmadaki ifadelerinde ısrarla aksini müdafaa etmişlerdir.

Maznun BOZER'in komünistlik suçundan hükümlü NAZIM HİKMET'i kurtarmak için Çiçekpalas salonunda 15 Mayıs 1950 tarihinde yapılan toplantıda komünizmi övdüğü iddiasiyle mahkemeye sevkedildiği, 26 Aralık 1950 tarihinde tevkif ve 5 Haziran 1951 tarihinde tahliyesine karar verildiği, neticede 14 Ocak 1954 tarihinde beraatine karar verildiği aynı dava sebebiyle VECDİ ÖZGÜNER'in de aynı tarihte tevkif ve tahliye edildiği (Duruşma dosya 5, sahife D/10) ve kararın 22 Ocak 1954 tarihinde kesinleştiği İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesinin mezkûr tarih ve 954/7 karar sayılı ilâmından anlaşılmıştır.

ŞABAN ORMANLAR'ın da Dernek davası sebebiyle yapılan tevkifat sırasında 9 Nisan 1951 tarihinde tevkif ve 28 Mayıs 1951 tarihinde tahliye edildiği Dernek davası (Dosya IV, sıra 1/19, 12/57) de mevcut belgelerden anlaşılmıştır ki, bu dava bilahara, halen rüyet edilmiş olan dava ile birleşmiştir. ŞABAN ORMANLAR'ın bu tevkifi sırasında yapılan aramada elde edilen yazılı belgeler arasında 14 eylül 1938 tarih 2/9598 sayılı kararname ile yasak edilen (Benerci kendini niçin öldürdü, Simav kadısı oğlu, Rüzgârlar konuşuyor) adlı eserler ile 16 Ocak 1953 tarih 2/1876 sayılı kararname ile yasak edilen (Ses) dergisi ile aşikâr solcu olan ve raporda 16 madde altında toplanmış bulunan kitap ve dergilerin bulunduğu 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan ve yasak kitaplar listesinin tetkikinden anlaşılmıştır. Bilahare bu dava sırasında yapılan tevkifi sebebiyle 14 Şubat 1952 tarihinde üzerinde ve evinde yapılan aramada komünizmle ilgili bir hususa raslanılamadığı (Dosya 5, sıra 88) de mevcut zabıttan, NURAN BOZER'in evinin aranmasında keza suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı aynı dosyada (1 sıra numarasında) mevcut zabıttan anlaşılmıştır.

NURAN BOZER yazılı müdafaasında duruşmadaki gibi beyanda bulunarak VECDİ ÖZGÜNER ve ŞABAN ORMANLAR'la olan münasebetinin siyasi cephesi bulunmadığını, duruşmada komite ve hücre faaliyetine katılmadığının sabit olduğunu, EREM ESEN'in kaçırılmasının bu suçla alakası olmadığını, DİLMEN'in beyanlarının işitmiye müstenit olduğunu, aleyhinde başka delil bulunmadığını, beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

ŞABAN ORMANLAR yazılı müdafaasında; 8 Aralık 1953 tarihinde mahkemede vermiş olduğu ifadesinin doğru olduğunu, diğer beyanların kabul etmediğni, DİLMEN'in ifadelerinin cürüm atfı mahiyetinde olduğunu, kendi ifadesinde VECDİ ÖZGÜNER tarafından 1951 yılı ilk aylarında partiye alındığını söylediğini, halbuki bu tarihte VECDİ'nin hapiste olduğunu, NURAN'ın da keza mevkuf bulunduğunu, GÜLÖREN ve KEMAL DAYAN ile parti teması olmadığını, mevcut diğer beyanların da lehine olduğunu, suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istediğini belirtmiştir.

Maznunların VECDİ ÖZGÜNER sekreterliğinde kurulmuş olduğu iddia edilen hücre ve komiteye katılmadıkları yolundaki müdafaaları, delil kifayetsizliği sebebiyle yerinde görülmüş ise de; ŞABAN ORMANLAR'ın gizli komünist cemiyete girmiş olduğuna, TEVFİK DİLMEN'in ve KEMAL ERGİN'in beyanları, tahkikattaki ikrarı, aramada elde edilen yasak ve komünizmle ilgili neşriyatın çok miktarda bulunuşu, dernek içerisinde de komünizmle faaliyet göstermiş ve bu hususa KEMAL ERGİN'in "Dernek içinde bulunan partili arkadaşlar vasıtasiyle partinin istediğini yaptırabildiğini" şeklinde ifade edişi karşısında kanaat getirilmiştir. Diğer maznun NURAN BOZER'in de partili olduğuna DİLMEN'in beyanı ve DİLMEN'in N. BOZER'e iftirada bulunmasını icap ettirecek hiç bir sebebi mevcut olmayışı, NURAN'ın Çiçekpalasta yapılan NAZIM HİKMET'in kurtarılmasını hedef tutan toplantıya katılışının temayülleri hakkında mahkemeye kanat vermesi, parti namına Berlin Festivaline katılan EREM ESEN'in yurt dışına kaçmasına yardım etmesi, heyetimizde partili olduğu ve parti âmaline hizmet gayesiyle hareket etiği kanaatini vermiştir. Esasen gizli faaliyet gösterdiği aşikâr olan komünist cemiyetin kendi bünyesine katılanların açık partilerde olduğu gibi, kimler olduklarını gösterir cetvelleri olmıyacağı, aidata karşılık makbuz kesmiyecekleri meydanda olduğu cihetle maznunların partili olduklarının bu suretle tesbit edilememiş olduğunu belirten beyanları ve müdafaaları yerinde görülmemiştir.

Bu bakımdan maznun ŞABAN ORMANLAR ve NURAN BOZER'in; gizli komünist cemiyete girmek suçundan dolayı hareketlerine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına tevfikan İKİŞER SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyelerine ve aynı kanunun 173. maddesi gereğince SEKİZER AY müddetle İstanbul'da emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmalarına, T.C.K.nun 36. maddesi uyarınca yukarda tâdat edilen ve ŞABAN ORMANLAR'a ait olduğu belirtilen yasak ve komünizmle ilgili neşriyatın müsaderesine, 5887 sayılı Harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca maznunların ayrı ayrı 73'er lira harç ödemelerine ve yukarda belirtilen mevkufiyet müddetlerinin ve bu dava sebebiyle mevkuf kaldıkları müddetlerin As.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan mahkumiyetlerinden sayılmasına.

VECDİ ÖZGÜNER:

15 Aralik 1951 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan maznun VECDİ ÖZGÜNER gizli komünist cemiyete girmek, hücre ve komite faaliyeti göstermek iddiaları ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde; (Dosya 13, sahife 132) ve (Dosya 14, sahife 253) 1949 senesinde KEMAL DAYAN'ın daveti üzerine komünist partisine girdiğini, evvela ALİ TÜTENKESEN, ZEKAİ ÖZGENÇ ve SOLMAZ GÖRKMEN ile onları partiledikten sonra ve bir müddet teker teker çalışmasını takiben DÖRTLÜ bir hücre halinde çalıştıklarını, bilahare ALİ TÜTENKESEN'in bir randevu ile kendisinden ayrıldığını Çiçekpalas hadisesi sebebiyle beşbuçuk ay kadar mevkuf kaldığını, tahliye edildikten sonra hücre kurmadığını, o sıralarda ZEKAİ ÖZGENÇ'in de hastalığı sebebiyle parti ile alakasını kestiğini, hücresindekilerden aidat almış ve KEMAL DAYAN'a vermiş olduğunu, neşriyat olarak Görüşler, Aylık bülten MUSTAFA SUPHİ hakkındaki broşür ile İngiliz-Amerikan Tezadı adlı yazıları okuduğunu, Beynelmilel talebe komitesine gönderilmek üzere İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği'nin faaliyetleri ve tarihçesi hakkında bir yazıyı KEMAL DAYAN'ın isteği üzerine hazırladığını, EREM ESEN'in kaçırılması sırasında BOZER'e 50 lira verdiğini, EREM'in Berlin Festivaline katılması sebebiyle arandığını, ARİF BARİKAT ile (DAMAR), oturdukları bir sırada gelen ALİ TÜTENKESEN'in söylediğini, EREM'i bir müddet NURAN BOZER'in delâletiyle NİLÜFER'in evinde sakladıklarını söylemiş, duruşmada ise bu ifadesinin tazyika müstenit olduğunu, hakikate uymadığını beyan ederek parti faaliyeti iddiasını reddetmiştir (Sahife 267).

İddianamede ileri sürülen ve maznun tarafından da tahkikatta beyan edilmiş olan ZEKAİ ÖZGENÇ, ORUÇ ALİ, TÜTENKESEN, SOLMAZ GÖRKMEN ve kendisinden müteşekkil DÖRTLÜ hücrenin teşekkül ettiğine, iddiayı teyit eden delil bulunmaması ve ZEKAİ ÖZGENÇ, SOLMAZ GÖRKMEN'in bidayetten itibaren bu hücrenin teşekkülünü reddetmiş olmaları karşısında kanaat getirilememiş ve bu husus ZEKAİ ÖZGENÇ ve SOLMAZ GÖRKMEN'e (BERKTAY) ait beraat kararı kısmında etraflı olarak izah edildiğinden burada ayrıca tafsil edilmemiştir.

Kendi sekreterliğinde ŞABAN ORMANLAR ve NURAN BOZER'den müteşekkil bir hücrenin teşekkül etmiş ve bilahare de bu hücrenin Üniversite Mıntıka Komitesi'ni inkılâp etmiş olduğu iddiası ise; NURAN BOZER ve ŞABAN ORMANLAR'a ait karar kısmında izah olunan sebeplere binaen ve delil kifayetsizlii sebebiyle vârit ve sabit görülmemiştir.

ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde FERİT TEKSOY'un da iştirakiyle kurulmuş olan Gençlik Komitesine katıldığı hususundaki iddiaya gelince:

ŞEVKİ AKŞİT gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada iddiayı reddetmiş (Dosya 15, sahife 681) duruşma zaptı (Sahife 83-87) ve Gençlik Komitesinin kurulmadığını, VECDİ ÖZGÜNER'i Dernekten tanıdığını, FERİT TEKSOY'u cezaevine gelene kadar görmediğini, birlikte festivale gidecek yazıyı da hazırlamadıklarını, onlar talebe, kendisinin ise işiyle meşgul bulunduğunu söylemiştir. FERİT TEKSOY da tahkikatta ve duruşmada iddiayı reddetmiş, parti faaliyetine katılmadığını (duruşma zaptı sahife 265) ŞEVKİ AKŞİT, kendisi ve VECDİ ÖZGÜNER'den müteşekkil bir Gençlik Komitesi olmadığını, VECDİ ÖZGÜNER'i tanımadığını, birlikte festivale gidecek yazıyı da hazırlamadıklarını söylemiş, ilk tahkikatta bu komiteden bahsetmiyen VECDİ ÖZGÜNER duruşmada da iddiayı reddetmiş olmakla maznunların iddiayı redde birleştikleri görülmüştür. TEVFİK DİLMEN ise ilk tahkikatta Gençlik Komitesinin partinin daha ziyade istişari mahiyette bir ihtisas komisyonu olduğunu, teşkilat işleriyle alâkası olduğunu, çalışmalarında memleket ve dünyada gençlik meselelerini ve vaziyeti tetkik ve netice olarak hareket edilmesi icap eden yolu bildirmeyi hedef tuttuğu Gençlik Komitesi'ni ŞEVKİ AKŞİT'in idare ettiğini, tevkifattan iki ay kadar evvel ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde VECDİ ÖZGÜNER ve FERİT TEKSOY'dan müteşekkil olarak kurulduğunu belirtmiş, duruşmada da ilk tahkikat ifadelerinin doğruluğunu ve muhtevasını kabul ettiğini bildirmekle beraber duruşmada da (sahife 471) muvacehe edildiklerinde aynı suretle beyanda bulunmuş ve bu bilgiyi ŞEVKİ AKŞİT'in kendisine verdiğini ve suale cevaben de (Sahife 472) komitesinin teşekkül tarihinin 1951 yılı temmuzundan sonraya rastlanıldığını söylemiştir. Diğer maznunlar ise komitenin teşekkül etmediği beyanında ısrar etmişlerdir. Festivale gidecek yazının hazırlanması noktasında da beyanları mütenakıs bulunduğundan muvacehleri yapılmış (Sahife 471) DİLMEN, yazının yazılmış olduğunu ŞEVKİ'nin kendisine söylediğini, bilahare bu yazının KEMAL DAYAN vasıtasiyle aldığını ve yine KEMAL DAYAN eliyle EREM ESEN'e verilmiş, onun da festivale götürmüş olduğunu söylemesine mukabil diğer maznunlar bu yazıyı yazmamış olduklarını beyanda ısrar etmişlerdir.

EREM ESEN'in festivale parti namına katıldığı SEVİM TARI kısmında da izah edildiği üzere kaçınılmaz bir vakıadır. Yurt dışına kaçması da bunun delilidir. Gençlik festivalinde teşhir edilecek yazıların bir kısmının da HALİM SPATAR tarafından Paris'e götürüldüğü SEVİM TARI'nın tahkikattaki açık ikrarından, duruşmadaki tevilli beyanından, TEVFİK DİLMEN'in beyanı ile ULVİ URAZ'ın (Sahife 216) da mevcut ifadesinde GÜN ve NECİL'in birlikte oturmakta oldukları mahalleye gittiğinde orada Barış Yolu, Marko Paşa ve buna benzer bazı yazıların mevcut olduğunu görererek orada bulunan SEVİM TARI'dan sormuş ve EREM ESEN'in getirdiğini öğrenmiş bulunduğunu ifade etmesinden ve nihayet SEVİM TARI'nın ifadelerinin doğruluğunu anlatan ve ele geçen el yazılarından ve SEVİM 'in Varşovaya yazmış olduğu (Dosya 11, sıra 153/1) de mevcut mektuptan, ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'in tahkikatta (Dosya 13, sahife 35) açık duruşmada tevile kaçan beyanlarından anlaşılmıştır. Bu durum karşısında ve diğer harici delillerle de doğruluğu tahakkuk ettiğinden TEVFİK DİLMEN'in bu ifadesinin hakikat olduğuna kanaat getirilmiştir.

Ancak DİLMEN'in Komitenin teşekkül ettiği ve yazıyı bu komitenin hazırlamış olduğu hususundaki beyanları hiç bir delil ile teyit edilmediği gibi, bu yazıyı kendisine ulaştırdığını ifade ettiği KEMAL DAYAN'ın da ifadesinin temin edilememesi karşısında komitenin teşekkül ettiğine ve mezkûr yazıyı kaleme aldığına kanaat getirilememiş, bilakis VECDİ ÖZGÜNER'in tahkikatta sarahatle bu yazıyı kendisinin hazırladığını ifade etmesi karşısında yazıyı yazanın komite olmayıp VECDİ ÖZGÜNER bulunduğuna kanaat getirilmiştir. Bu yazının Komitede münakaşasının yapıldığının da anlaşılmasına yardım edecek bir delil ve beyan bulunmaması yukardaki şekilde kanaat tahassülüne âmil olmuştur.

VECDİ ÖZGÜNER'in ikrar ettiği üzere; EREM ESEN'in kaçırılmasına da yardım ettiği bu maksatla yukarı kademe ile temas aradığı BİLAL ŞEN'in (Dosya 13, sahife 233), VEYSEL AKKAŞ'IN (Dosya 14, sahife 497) de mevcut olup ORUÇ ALİ'nin beyanını teyit eden ifadesinden ve yine bu maksatla NURAN BOZER'e (50) lira verdiği NURAN'ın (Dosya 13, sahife 78) de mevcut ifadesinden anlaşılmış ve kanaat de getirilmiştir.

ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'i partilediği ise yine kendi ikrarı ve ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'in (Dosya 13, sahife 34) de mevcut açık beyanından anlaşılmış ve duruşmada inkâra saptığını göstermiştir.

KEMAL ERGİN sorgusunda VECDİ ÖZGÜNER'i, ŞEVKİ AKŞİT'in partililer arasında saydığını söylediği (Dosya 13, sahife 180) halde duruşmada inkâr etmiştir. KEMAL ERGİN'in tahkikat ifadelerinin doğruluğuna ise şahadet ve istiktap sonunda varılan netice ile kanaat getirilmiştir. KEMAL DAYAN'ın, VECDİ ÖZGÜNER'i partileyip partilemediğinin KEMAL DAYAN'dan tahkiki Avrupaya kaçması sebebiyle mümkün olmamış ise de; KEMAL ERGİN'in bu beyanı hem VECDİ ÖZGÜNER'in partili olduğu, hem de ŞEVKİ AKŞİT ile temasta bulunduğunu göstermiştir. Aynı zamanda KEMAL ERGİN'in (Dosya 15, sahife 713) İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği içerisinde partili arkadaşlar bulunduğunu, partinin bu arkadaşlar vasıtasiyle istediğini yaptırabildiğini, bu arkadaşların genç olduklarını, kendileriyle teması yoksa da aklında kalan isimlerin VECDİ, ŞABAN, KEMAL, olduğunu söylemiş, o tarihlerde adı geçenlerin İstanbul Yüksek Tahsil Derneği içerisinde bulunduklardını kabul etmeleri VECDİ ÖZGÜNER'in partili olduğunu anlatmış ve KEMAL ERGİN'in evvelki beyanını teyit eder mahiyette olduğu anlaşılmıştır.

Maznun VECDİ ÖZGÜNER'in, NAZIM HİKMET'in kurtarılması için Çiçekpalas salonunda tertip edilen toplantıya katıldığı ve fakat arada komünizm lehinde propaganda yaptığı iddiaslyle 26 Aralık 1950 tarihinde tevkif ve 5 Haziran 1951 tarihinde tahliye edilmiş ise de; neticede beraat ettiği ve bu kararın 22 Ocak 1954 tarihinde kesbi katiyet ettiği duruşma (Dosya 5, sahife D.10) da mevcut İstanbul Birinci Ağır Ceza mahkemesinin 14 Ocak 1954 gün ve 1954/7 karar sayılı ilâmından anlaşılmıştır.

VECDİ ÖZGÜNER'in Dernek dâvasında alâkalı görülerek evinde yapılan aramada 13 Ocak 1954 gün ve 2/9461 sayılı kararname ile yasak edilen 7-8 Hasan Paşa, 17 Aralık 1949, 17 Nisan 1949 gün, 8822, 8823, 8814, 3/9149 sayıl kararnamelerle yasak edilen Markopaşa (22, 9, 16) sayıları ile aşikâr solcu oldukları 20 madde altında belirtilen dergi ve kitapların elde edildiği dernek dosyaları No. VI, sıra 26/50 de mevcut 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporunda anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; ilk tahkikat ifadelerinin işkenceye dayandığını ve duruşmada sahipleri tarafından reddedilmiş olduğunu, delil teşkil etmiyeceğini, TEVFİK DİLMEN'in beyanlarının duymağa müstenit olduğunu, SOLMAZ; ZEKAİ, ALİ TÜTENKESEN hücresini kurduğu iddiasını harici delillerle teyit edilemediğini, NURAN BOZER'le ve ŞABAN ORMANLAR'la hücre teşkil etmemiş ve bilahare bu hücrenin komiteye inkılâp etmemiş bulunduğunu, Gençlik Komitesi'ne katıldığının varit olmadığını, bu iddialar DİLMEN'in beyanına dayanmakta ise de; onun 7. fıkradan

faydalanmak gayesiyle hareket ettiğini, festivale gönderildiği iddia olunan yazıyı yazmadığını, bu noktadaki beyanın tahmine dayandığını, iddiaları muteber gösterecek bir sebep ve delil mevcut olmadığını, fiilinde T.C.K.nun 141. maddesinin unsurlarının mevcut bulunmadığını, vazı kanunun hücre sekreterlerini idareci olarak kabul etmediğini, Üniversite ve Gençlik Komitelerini de aynı suretle mütalâa etmek gerektiğini, cebir unsurunun tatbikini icap ettirir bir hal olmadığını, gizli komünist partisine girmemiş bulunduğundan beraatine karar verilmesini, cezalandırıldığı takdirde, sevk ve idare eden durumunda olmadığını ve mevkufiyet müddetinin nazara alınmasını istemiştir.

Yukarda belirtilen hususlara ve sureti kabule göre maznunun tahkikatın seyrine, suçun subutuna müteallik müdafaası yerinde görülmediği gibi, kararın ilk kısmında belirtilen ve mahkememizin madde anlayışını gösteren hususat muvacehesinde fiilinde suçun kanuni unsurlarının mevcut olmadığı yolundaki müdafaası yerinde ve kabule değer görülmemiştir.

Maznunun gizli komünist cemiyete (Partisine) girdiğine, cemiyet içerisinde faaliyet gösterdiğine, festivale gidecek yazıyı hazırladığına, ALİ TÜTENKESEN'i partilemek suretiyle partinin genişlemesine hizmet ettiğine, EREM ESEN'in yurt dışına kaçırılması sırasında maddi yardımda bulunduğuna kanaat getirildiği ve bu suretle vâki fiilinde tanzim unsurunun mevcudiyetine de kanaat getirilmiş olduğu cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre Beyşehir'de BİR SENE SEKİZ AY müddetle Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, aynı kanunun 31. maddesi uyarınca mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 36. maddeye göre yukarda tadat edilen yasak ve komünizmle ilgili kitapların müsaderesine, diğerlerinin maznuna iadesine, 5887 sayılı Harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 182 lira harç ödemesine, 26 Aralık 1950 tarihinden 5 Haziran 1951 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan cezasından sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına.

FERİT TEKSOY:

15 ocak 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan FERİT TEKSOY gizli komünist partisine girmek ve parti içerisinde faaliyet göstererek hücre sekreterliği yapmak, komiteye katılmak iddiaları ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre cezalandırılması istenilmiş; iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun FERİT TEKSOY ilk tahkikatta (Dosya 14, sahife 265, 266, 298) ve duruşmada (sahife 265) müsnet suçu ve parti faaliyetine katılmayı külliyen reddederek ifadeleri arasında fark olmamakla beraber, tahkikatta tazyik gördüğünden o ifadesini kabul etmediğini, hücreye katılmamış, sekreterlik yapmamış, komite faaliyeti göstermemiş, Berlin festivaline gidecek yazının kaleme alınmasına iştirak etmemiş olduğunu, aramada elde edilen kitapların suçla ilgili bulunmadıklarını söylemiştir. Maznunun ŞEVKİ AKŞİT, BİLAL ŞEN, RECEP AKESİ ile parti temasında bulunduğu ve Gülhane Parkı'nda toplantı yaptığı hususu ŞEVKİ AKŞİT'in ifadesinde teyit edilmemiş, duruşmada da AKŞİT bu iddiayı reddetmiştir.

BİLAL ŞEN duruşmada iddiaları ve ilk tahkikattaki ifadelerini reddetmiştir. (Dosya 13, Sahife 227) de mevcut ifadesinde ise, FERİT TEKSOY ile olan temasını, (Görüşler bültenini okuduktan tahminen 1-2 ay sonra FERİT TEKSOY cezaevinden çıkmıştı. Bir gün RECEP AKESİ bana bir randevu aldığını söyledi, daha doğrusu FERİT TEKSOY randevu alıp RECEP AKESİYE söylemiş, RECEP AKESİ de bana söyledi. Beraber mi, ayrı mı gittik hatırlamıyorum. Gülhane parkında buluştuk. ŞEVKİ AKŞİT te geldi ŞEVKİ AKŞİT; "siz partiye alındınız" kabul ediyor musunuz? dedi. Biz de kabul ettik. Bu buluşmaya FERİT TEKSOY gelmedi. Hücre ÜÇLÜ olarak kuruldu. Bir kaç buluşma yaptık) şeklinde anlatmıştır.

RECEP AKESİ de duruşmadaki inkârına rağmen tahkikatta (Dosya 15, sahife 593-595) Terlikci FERİT hadisesi sebebiyle olan mevkufiyetini ikmalden ve partiye intisaptan sonra o yılın sonlarında ŞEVKİ AKŞİT ile Gülhane Parkı'nda buluştuğunu, ŞEVKİ'yi, DÜNDAR'ın ona gönderdiğini, BİLAL'in mi getirdiğini hatırlamadığını, ancak bu buluşmada ŞEVKİ AKŞİT'in bir hücre kuracaklarını, kendisinin sekreter olacağını söylediğini ve temaslarına iki ay kadar devam ettiklerini, FERİT TEKSOY'un aralarına katıldığını, hatırlamadığını, aidat olarak BİLAL ŞEN'den bir lira aldığını, kendisi de bir lira ekliyerek AKŞİT'e verdiğini söylemiştir. Bu beyanlara göre FERİT TEKSOY'un, ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde kurulan hücreye katıldığı hususundaki iddia; BİLAL ŞEN'in beyanına dayanmakta olduğu ve BİLAL de mütaakıp buluşmalara FERİT TEKSOY'un gelmediğini ve hücrenin ÜÇLÜ olarak teşkil edildiğini ifade ettiğine nazaran, sabit görülmemiştir.

FERİT TEKSOY sekreterliğinde TAYYAR USLU ve EKREM ATAK'tan müteşekkil hücrenin kurulduğuna kanaat getirilemediği, TEVFİK DİLMEN'in bu hususdaki beyanının diğer bir beyanla ne tahkikatta ve ne de duruşmada teyit edilememesi karşısında, iddianın varit ve adı geçenler haklarında mahkumiyet kararı verilmesine yeter görülmediği, TAYYAR USLU ve EKREM ATAK'a ait berat kararı kısmında etraflı olarak izah edilmiştir. Binnetice bu hücreye FERİT TEKSOY'un sekreterlik ettiğine de kanaat getirilememiştir.

Ancak, TAYYAR USLU'nun (Dosya 14, sahife 296) da mevcut ifadesinde BİLAL ŞEN'in, FERİT TEKSOY ve EKREM ATAK ile çalışmak isteyip istemediğini sorduğunu, red cevabı verdiğini, bilahare BİLAL'in aynı teklifi tekrarladığını ve sonra da SAİM müstear adiyle DİLMEN'le tanıştırdığını söylemiştir.

BİLAL ŞEN de duruşmada reddetmesine mukabil tahkikatta (Dosya 13, sahife 236) TAYYAR USLU'ya hücre arkadaşlarının isimlerinin FERİT TEKSOY ve EKREM ATAK olduğunu, DİLMEN'in direktifi üzerine söylediğini ifade etmiştir.

TEVFİK DİLMEN de (Dosya 14, sahife 245) FERİT TEKSOY ve E. ATAK isimlerinden bahsetmesini BİLAL'e söylediğini hatırlıyamadığını, fakat söylemiş olabileceğini ifade etmiştir ki, bu beyanlar her ne kadar bu hücrenin teşekkül ettiğini gösterir mahiyette kabul edilmemiş ise de, adı geçenlerin FERİT TEKSOY'un parti içerisindeki durumundan malumattar olduklarının karinesi olarak kabul edilmiştir. Diğer taraftan maznunun, ehlivukuf raporundan sol mahiyette olduğu anlaşılan Barış adlı derginin intişarı sırasında faaliyet gösterdiği, RACİ DİNÇER'in (Dosya 22, sıra 580) de mevcut ifadesinde (Gazete her ne kadar RİFAT FEHLİVAN namına ise de, RİFAT PEHLİVAN'ın gazete ile hemen hiç bir ilgisi yoktur. Gazeteyi hemen, hemen FERİT TEKSOY idare ediyordu, yazıları o topluyor, dizilmesine nezaret ediyor, tashihleri yapıyor ve gazete hazırlandıktan sonra müsveddeleri alıp gidiyordu) demesinden ve KEMAL ERGİN'in (Dosya 15, sahife 719) da mevcut ifadesinde; FERİT TEKSOY'un parti tarafından desteklenen ve sol neşriyat olduğu yine bilirkişi raporundan anlaşılan Nuhun Gemisi adlı derginin satışı ile ilgili şahıslar arasına ismi karıştığı gibi, Barış dergisinin satış ve tevziinde rolü olduğunu beyan etmesi de maznun FERİT TEKSOY'un sol faaliyetin genişlemesine yardım ettiğini ve bu gaye ile hareket ettiğini göstermiştir.

ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde VECDİ ÖZGÜNER'in iştirakiyle kurulan Gençlik Komitesi'ne katıldığı ve festivale gönderilen yazının yazılmasına iştirak ettiği iddiasına gelince; VECDİ ÖZGÜNER'e ait karar kısmında etraflı olarak izah edildiği üzere TEVFİK DİLMEN'in bu hususdaki beyanı diğer beyanlarla teyit edilmediği gibi, bu komitenin hazırladığı kabul ve iddia edilen ve bilahare festivale gönderilmiş olan yazının kendisi tarafından yazıldığını, VECDİ ÖZGÜNER'in sarahatle beyan etmesi karşısında ve KEMAL DAYAN da tahkiki de mümkün olmaması sebebiyle komitenin teşekkülüne ve binnetice FERİT TEKSOY'un bu komiteye katıldığına, komite içerisinde ve haricinde faaliyet göstererek mezkûr yazının hazırlanmasına yardım ettiğine kanaat getirilememiştir.

15 Ocak 1952 tarihinde maznunun evinde yapılan aramada tetkik edilmek üzere alındığı anlaşılan belgeler arasında 31 Ocak 1950 tarih 3/12428 sayılı kararname ile yasak edilen Paralel 50 gazete ile 15 Temmuz 1948 tarih 3/7833 sayılı kararname ile yasak edilen La letteres Frances gazetesiyle 1044 sayılı kararname ile yasak edilen Moskova ve Peyk devletler menşeli Du Role Et Des Tacres Des Syndicats, Marx et Engels et prussianisme Reactionnaire adlı kitaplar ile doğrudan doğruya komünistlik tedris ve propagandasını yapar mahiyette oldukları 17 eylül 1951 tarihli Bilirkişi raporundan (Sahife 33) La Pansée les Materializme Dialectique ile aşikâr solcu olduğu yine Bilirkişi raporunda belirtilen Frane Mase reel Du noir Au Blanc Vnn Schwarz ZU Weiss adlı kitapların mevcut olduğu arama dosyası (Dosya 5, sarı 36, 37) de mevcut 15 Ocak 1952 tarihli zabıttan anlaşılmış ve bu husus maznunun temayüllerini anlatmıştır.

FERİT TEKSOY'un 22 Nisan 1949 tarihinde tevkif edildiği ve 4 Ocak 1950 tarihine kadar mevkuf kaldığı ve bilahare İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesi'nin 4 Ocak 1950 tarih ve 1950/1 karar sayılı ilâmı ile beraatine karar verildiği ve bu kararın 9 Mart 1950 tarihinde tasdik edilmek suretiyle kesinleştiği (Duruşma dosya 6, sıra E-68/10) da mevcut ilâmdan anlaşılmıştır. Maznun müdafaasında; duruşmada olduğu gibi müsnet suçu reddederek TEVFİK DİLMEN'in 7. fıkradan faydalanmak gayesiyle hareketle aleyhte beyanlarda bulunduğunu, ilk tahkikatta alınan ifadelerin aleyhinde olduklarını ve fakat delil olmakatan da uzak bulunduklarını, BİLAL ŞEN'in ruhî bozukluk içerisinde ifade vermiş olduğunu, T.C.K.nun 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları, cezalandırılması istenmiş ise de, EKREM ATAK, TAYYAR USLU, ŞEVKİ AKŞİT ve VECDİ ÖZGÜNER'in ifadeleriyle çürüdüğünü, ZEKİ BAŞTİMAR'ın da partili olduğunu bilmediğini söylemiş olduğunu, beraatine karar verilmesini istediğini, mahkûmiyeti cihetine gidildiği takdirde, 19 Nisan 1949'dan 4 Ocak 1950 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin şimdiki mevkufiyetiyle birleştirilmesini istemiştir.

Maznunun her ne kadar hücre ve komite faaliyetine katıldığı sabit görülememiş ise de; gerek DİLMEN ve gerekse BİLAL ŞEN'in ifadelerinde FERİT TEKSOY'dan bahsedişi şekillerine, maznunun velevki ŞEVKİ hücresine girmemiş olsa dahi gizli çalıştığı sabit olan komünist partisinin içerisine partisiz bir şahsın girerek Gülhane Parkında yapılan toplantıya bir müşahit gibi katılmasına imkân görülememesine ve evinde yapılan aramada elde edilen yazılı belgelerin komünizmle ilgili ve komünizmi tedris eder mahiyette oldukları bilirkişi raporunda belirtilmesine ve yine yukarda izah olunduğu üzere sol dergiler içerisinde faaliyet gösterdiği ifade edilmesine nazaran maznunun gizli komünist (Cemiyete) partisine girdiğine kanaat getirilmiş ve bu bakımdan müdafaası sabit görülememiştir.

Şu hale göre maznunun hareketine uyan 5435 sayılı kanunla muaddel T.C.K.nun 141. maddesi 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, 173. madde gereğince SEKİZ AY müddetle Nazilli'de Emniyeti Umumiye nezaretinde bulundurulmasına, aramada bulunan ve yukarda isimleri yazılı belge ve neşriyatın T.C.K.nun 36. maddesi gereğince müsaderesine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa göre 73 lira harç ödemesine, As. M.U.K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına ve mevkufiyet müddeti ile cezasını tamamlamış olduğundan başka bir suçtan dolayı mevkuf veya mahkûm değilse TAHLİYESİNE.

ABUZER ÖZDEMİR:

7 Aralık 1951 tarihinde tevkif edilip 11 Şubat 1954 tarihli celsede tahliyesine karar verilen ABUZER ÖZDEMİR, gizli komünist partisine girmek, parti içerisinde faaliyet göstererek hücre ve komite faaliyetine katılmak iddialariyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun gerek tahkikatta (Dosya 13 sahife 157-159) ve gerekse duruşmada müsnet parti faaliyetine külliyen reddetmiştir (Sahife 276)

İddianameye göre maznunun KEMAL DAYAN sekreterliğinde kurulan hücreye ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'le birlikte girdiği sahibi görülmekte ise de; ORUÇ ALİ TÜTENKESEN kısmında da izah edildiği üzere hücre sekreteri gösterilen KEMAL DAYAN'ın ifadesinin temin edilememesi, TEVFİK DİLMEN'in (Dosya 1 sahife 42) de mevcut ifadesinde bu hücrenin teşekkülünü anlatır bir sarahat bulunmaması ve bu suretle ALİ TÜTENKESEN'in ilk tahkikatta vâki beyanının ne tahkikatta ve ne de duruşmada diğer bir beyanla teyit edilememesi karşısında iddia vârit görülmemiş, hücrenin teşekkülüne kanaat getirilememiştir. Bihâhare bu hücreye İLHAN BERKTAY'ın sekreterlik yaptığı iddiası da aynı suretle ve ORUÇ ALİ TÜTENKESEN kısmında izah olunduğu üzere, ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'in tahkikattaki beyanından başka bir beyan ve delile ne duruşmada ve ne de tahkikatta teeyyüt etmemiş olması sebebiyle vârit ve kabule değer görülmemiştir.

BİLAL ŞEN sekreterliğinde ABUZER ÖZDEMİR ve ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'den müteşekkil hücrenin kurulduğu iddiasının ise yerinde olduğu, ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'e ait karar kısmında da etraflı olarak izah edildiği üzere ORUÇ ALİ TÜTENKESEN'in (Dosya 13 sahife 23-42) açık ikrarı ve bu ikrarı teyit eder mahiyette olduğu görülen BİLAL ŞEN'in (Dosya 13, sahife 229) TEVFİK DİLMEN'in direktifi ile evvela ORUÇ ALİ TÜTENKESEN ve sonra ABUZER ÖZDEMİR ile temas sağlayıp bir hücre teşkil ettiğini, kendisinin sekreter olduğunu belirten beyanı, TEVFİK DİLMEN'in (Sahife 44) dernekli arkadaşların bir kısmının tevkif edilmeleri sebebiyle ve mevkuf olmıyanları temas ettirmek gayesiyle 1951 yılı mayıs ayı içerisinde TÜTENKESEN, BİLAL ŞEN, ABUZER ÖZDEMİR'in temaslarının temin edildiğini ve daha aşağı kademelerde bulunanların aidatlarını kendisine getirenler arasında BİLAL ŞEN'in de mevcut olduğunu (Sahife 53) belirtmesi, nihayet BİLAL ŞEN kendisine bağlı olmak itibarı ile hemen bütün faaliyetini bildiğini söylemesi karşısında bu hücrenin teşekkül ettiğine ve maznunların duruşmada inkara saptıklarına, tahkikat ifadelerinin yekdiğeri ile teyit edilmesi karşısında doğru olduğuna tazyik ile uydurulmuş şeyler olmadıklarına kanaat getirilmiştir.

KEMAL DAYAN, KADRİ BULDU ve ABUZER ÖZDEMİR'den müteşekkil olarak İstanbul mıntıka komitesinin teşekkül etmiş olup olmadığına gelince; bu noktayı da diğer iddialar gibi ABUZER ÖZDEMİR reddetmiştir. KEMAL DAYAN Avrupaya kaçmış olduğundan onun da ifadesinin temini mümkün olamamıştır. KADRİ BULDU ise tahkikatta (Dosya 14 sahife 433) ABUZER ÖZDEMİR'i KEMAL DAYAN'ın tanıttığını, KEMAL DAYAN sekreterliğinde kendisi ve ABUZER'den müteşekkil olmak üzere İstanbul mıntıka komitesini teşkil ettiklerini, toplantıları KEMAL DAYAN'ın götürdüğü Boğazkesen'de bir apartımanın zemin katındaki bir oda, bir hol, yüznumaradan ibaret bir yerde yaptıklarını ABUZER'in iki buluşmalarına geldiğini, fakat KEMAL DAYAN'ın kendileriyle teker

teker konuştuğunu, bu sebeple ABUZER'in hücresi varsa arkadaşlarını bilmediğini sadece holde beklerken ABUZER'in dokumacılardan bahsettiğini duyduğunu söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN de (Sahife 43) 1951 yılı ağustosunda İstanbul mıntıka komitesinin KEMAL DAYAN sekreterliğinde ABUZER ÖZDEMİR ve KADRİ BULDU'dan müteşekkil olarak kurulmuş bulunduğunu, KEMAL DAYAN'ın kendisine bağlı olduğunu, ABUZER ÖZDEMİR'i tanımadığını (Sahife 45, 463) HAYATİ SENCAR'ın tevkif edilmiş olmaları yüzünden 1951 yılı haziranında İstanbul mıntıka komitesinin inhilâl ettiğini, KEMAL DAYAN'ın tahliyesinden sonra ABUZER ile temas etmiş ve ABUZER'in KEMAL DAYAN'a bağlanmış olduğunu, KEMAL DAYAN'a verdiği direktif üzerine ABUZER'in HALİL SERT'in partili olup olamıyacağını tesbit maksadiyle Mecidiyeköy'de buluşturulduklarını, fakat netice alınamadığını, ABUZER'in aidatını KEMAL DAYAN eliyle aldığını, KEMAL DAYAN'ın ABUZER'in T.K.P. teşkilat prensiplerini, üç aylık bülteni okuduğunu, kendisine söylediğini, teşekkül eden istanbul mıntıka komitesinin vazifesinin o havalideki partilileri mıntıkaya bağlamak, partiye eleman etmek olduğunu, teşekkül tarihinin temmuz veya ağustos aylarına rastladığını, KEMAL DAYAN'ın 1951 mayısında tevkif edilmiş, bir ay kadar sonra tahliye edilmiş olduğunu, ABUZER'in OĞUZ EREN ile de teması olduğunu, bu bilgilere kendisine bağlı olan KEMAL DAYAN vasıtasiyle sahip olmuş bulunduğunu söylemiştir.

OĞUZ EREN'in (Dosya 14 sahife 451, 452, 456) da mevcut ifadeleri ile ABUZER ÖZDEMİR'in ABBAS adı altında OĞUZ EREN ile temas edip bilhassa işçi durumu ve iş kanunu üzerinde görüştüğü anlaşılmıştır ki bu TEVFİK DİLMEN'in ifadesinin doğru olduğunu göstermiş ve her ne kadar KEMAL DAYAN'ın ifadesi temin edilememiş ise de; beyanlarının doğruluğuna ve binnetice bu komitenin teşekkül ettiğine, KADRİ BULDU'nun ifadesiyle de bu hususun teeyyüt etmiş bulunmasına binaen kanaat getirilmiş, maznunların duruşmada inkâra saptıklarına ve ifadeleri tazyik iddiası ile çürütmeğe gayret ettiklerine kanaat getirilmiştir.

Maznunun inkârı ve KEMAL DAYAN'ın ifadesinin tesbit edilememesi karşısında KEMAL DAYAN tarafından partilenmiş olup olmadığı tesbit edilememişse de; yukarda belirtilen ve kabul edilen faaliyeti şekline göre ve hele gizli çalışan bir parti içerisinde partisiz bir şahıs olarak katılmasına imkân görülmemiş ve gizli komünist partisine katıldığı ve faaliyet gösterdiği neticesine varılmıştır.

Maznunun evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Dosya 5 sıra 8) de mevcut 5 Aralık 1951 tarihli zabıttan anlaşılmıştır. Diğer taraftan 22 Şubat 1938 gün ve 2/8235 sayılı kararname ile yasak edilmiş olan SERMAYE adlı kitabın dernek davası sırasında elde edildiği 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan anlaşılmıştır (Dernek dosyaları VI sıra 26/5).

Maznun yazılı müdafaasında; duruşmada olduğu gibi parti faaliyetini külliyen reddederek KADRİ BULDU'nun duruşmada tahkikat ifadesini reddettiğini, kendisini tanımadığını söylediğini, DİLMEN'in beyanlarının KEMAL DAYAN'dan müntekil olduğunu, başkaca aleyhinde delil bulunmadığı, hakkında 3. fıkranın tatbiki istenildiği halde sebebinin belirtilmediğini, aleyhinde delil bulunmadığını, tahkikat ifadelerine itibar edilmiyerek beraatına karaar verilmesini istemiştir.

Maznunun bu müdafaası yukarda belirtilen ifadeler muvacehesinde ve sureti kabule göre yerinde görülmemiştir. Maznunun gizli komünist (Cemiyete) partisine girdiğine BİLAL ŞEN sekreterliğinde hücreye, KEMAL DAYAN sekreterliğindeki İstanbul mıntıka komitesine katıldığına, OĞUZ EREN ile de parti teması yaptığına, aidat verdiğine ve bu hareketleriyle kısmen olsun kollektif faaliyetin telifine faaliyetin müşterek gayeye yönelmesini temin yolunda gayret gösterdiğine ve binnetice fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğuna, müsnet suç şekli suçlar cümlesinden olmakla neticelerini beklemeğe lüzum olmadığına kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine aynı kanunun 173. maddesi gereğince BİR SENE SEKİZ AY müddetle İstanbul'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, T.C.K.nun 31. maddesine tevfikan mahkumiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, T.C.K.nun 36. maddesi gereğince yasak kitap olan SERMAYE'nin müsaderesine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, aynı kanunun 156. maddesi uyarınca tevkifine.

FAİK ŞEKEROĞLU:

4 Ocak 1952 Tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan FAİK ŞEKEROĞLU gizli komünist partisine girmek ve faaliyetine katılarak hücre sekreterliği yapmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 saylı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde, (Dosya 13, sahife 216-218) RECEP YELKENKAYA ile tanıştıktan sonra onun işçinin patronlar tarafından istismar edildiklerini, haklarının yenildiğini, işçilerin teşkilatlanması lazım geldiğini anlatan sözlerinin tesiri altında kalarak bu faaliyete katılmış ve perişan halini gördüğü HAMDİ'ye de kendisi aynı şekilde sözler söylemiş ve HAMDİ'nin VAHE DAMGACIYAN'ı da tanıması üzerine birlikte bir hücre teşkil etmiş olduklarını, RECEP YELKENKAYA'nın kendilerine parti neşriyatını (Görüşler, Mauçetung, Yoldaşlar, Stalin'in 70. yaş dönümü münasebetiyle yazılan yazı, İngiliz Amerikan Tezadı, Mustafa Suphi Olayı, Harbe Karşı Sulh Faaliyeti) getirmiş bunları okumuş olduğunu, VAHE'nin kendisine daima başta olduğunu söyliyerek aidat vermediğini HAMDİ'den 50 kuruş aldığını, kendi aidatı ile birlikte RECEP YELKENKAYA'ya verdiğini, katiyetle RECEP YELKENKAYA ile birlikte gitmiş olup olmadığının hatırlamamakla beraber bir randevu ile KEMAL ERGİN ile tanıştığını, KEMAL'in de RECEP gibi konuşarak işçinin teşkilatlanması lüzumundan bahsettiğini. VAHE DAMGACIYAN hücreden ayrılınca RECEP YELKENKAYA, kendisi ve HAMDİ'den müteşekkil olmak üzere kendi sekreterliğinde bir hücre kurduklarını söylemiş, duruşmada ise (sahife 266) iddiayı külliyen reddetmiş, RECEP YELKENKAYA'yı mahalle arkadaşı olarak tanıdığını söylemiştir.

HAMDİ yakalanmamış ve sorgusu yapılamamış olduğundan bu hususta beyanı elde edilememişse de; VAHE DAMGACIYAN'a ait karar kısmında da izah edildiği üzere HAMDİ'nin mevhum bir şahıs olmadığı adı geçenlerin HAMDİ'nin mevcudiyetini duruşmada da kabul etmiş olmaları ile sabittir.

VAHE DAMGACIYAN tahkikatta (Dosya 17 sahife 1153-1154) da hülâsaten FAİK ŞEKEROĞLU ile tanışana kadar hiç kimsenin kendisine gizli partiden bahsetmediğini, FAİK ile tanıştıktan sonra bu şahsın mütaaddit konuşmalarının birinde gizil komünist partisinden bahis ve partiye girme teklifinde bulunduğunu müspet veya menfi bir cevap vermediğini, mütaakıben HAMDİ'nin evinde toplandıklarını (Sahife 1157-1158) de de aynı şekilde anlatarak FAİK ŞEKEROĞLU'nun getirmiş olduğunu görmüş ve orada okumuş olduklarını bir diğer toplantıya Stalin'in 70. yaş sebebiyle yazılan yazı ile Maoçetung'un nutkunu yine FFAİK ŞEKEROĞLU'nun getirmiş ve kendisine vermiş, okuyunca FAİK ŞEKEROĞLU'na iade etmiş olduğunu FAİK ŞEKEROĞLU ile 1950 yılı sonlarında tanıştığını, bir kaç toplantıdan sonra 1951 yılı 16 ocağında Paris'e hareket ettiğini söylemiştir. (Sahife 1157-1158) de de aynı şekilde anlatarak FAİK ŞEKEROĞLU ile HAMDİ'nin evinde yaptıkları toplantılarda FAİK'in gizli komünist partisine kabul edildiği hususunu bildirerek parti icaplarından bahsettiğini, aidat vermediğini, daima boşta olduğunu söylediğini, FAİK ŞEKEROĞLU'ndan ayrılmak istediğini, HAMDİ'nin ve FAİK'in aidat verdiklerini söylemiştir.

Maznunların bu beyanları RECEP YELKENKAYA'nın (Dosya 13 sahife 219-222) da mevcut ifadesiyle de teyit edilmiştir. RECEP YELKENKAYA'nın FAİK ŞEKEROĞLU'nun beyanını teyit ederek yukarda adları yazılı parti neşriyatını FAİK ŞEKEROĞLU'na verdiğini söylemesi de, FAİK ŞEKEROĞLU ve VAHE DAMGACIYAN'ın ifadelerinin doğruluklarını vâkıalara dayandığını göstermiştir.

KEMAL ERGİN'in de hangi sebeplere binaen doğruluğuna kanaat getirilen ilk tahkikatta vâki ikrarları arasında (Dosya 13 sahife 179) FAİK ŞEKEROĞLU'nun kurmıya teşebbüs ettiği bir hücre meselesi olduğundan VAHE isminden bahsetmesi ve o tarihte müspet safhaya intikal etmemiş olduğunu ve aynı zamanda FAİK ŞEKEROĞLU'nun aidatını aldığını söylemesi bu hücrenin daha o zaman teşekkülüne çalışıldığını göstermiş ve bilahare teşekkül ettiğine kanaat getirilmiştir. Maznun duruşmada tahkikat ifadelerinin doğru olmadığını beyan etmişse de; yekdiğerini teyit eder mahiyette oluşları karşısında tereddüdü mucip nokta bulunmaması karşısında vârit görülmemiş, yapılan buluşmaların hücre toplantısı olduğu, okunan yazılar parti neşriyatı olmak itibariyle buluşmalarında gayenin parti faaliyet ve görüşüne uygun olduğu neticesine varılmıştır.

VAHE DAMGACİYAN 1951 yılı ocağında Paris'e gitmesi sebebiyle hücreden ayrılması üzerine bu defa RECEP YELKENKAYA'nın iştirakiyle ve kendi sekreterliğindeki hücreyi kurduğu iddiasına gelince; FAİK ŞEKEROĞLU bu hususu tahkikatta kabul ve ikrar etmiş, duruşmada ise külliyen reddetmiştir.

FAİK ŞEKEROĞLU bu hususu tahkikatta kabul ve ikrar etmiş, duruşmada ise külliyen reddetmiştir.

RECEP YELKENKAYA tahkikatta bu hücreyi sarahaten belirtmemekle beraber kendisine; HAMDİ, FAİK ŞEKEROĞLU ve kendisinin birlikte (Fatih'de Atatürk Bulvarı üzerindeki parkta) bulundukları sırada çekilmiş resimleri gösterilip sorulduğunda (Dosya 13 sahife 221): resmin askerden gelmesinden sonra çekildiğini, HAMDİ'yi aralarına almak istediklerini, tanıştıkları gün bu resmin çekilmiş olduğunu ve bunun bir çocuğun kendilerine haber verdiğini, resmi çekeni bilmediğini, bu

hadiseden sonra FAİK'in ayrıldığını söylemiştir. RECEP YELKENKAYA'nın hadisenin cereyan tarzını izah şekli buluşmanın hücre teşkili gayesiyle vaki olduğunu anlatmakta ise de; bir an için bu hücrenin teşkil edilmemiş fotoğraf hadisesi sebebiyle vazgeçilmiş olduğu kabul edilse dahi FAİK ŞEKEROĞLU ile RECEP YELKENKAYA'nın parti faaliyeti bakımından temasa devamlarını göstermiştir ve kanaatte getirilmiştir.

RECEP YELKENKAYA'nın askere gitmesinden evvel de FAİK ŞEKEROĞLU ile temasta olduğu FAİK'e neşriyat vermiş, aidatını almış olduğunu, sarahatle ifade etmesi de varılan kanaatın tahassülüne sebep olmuştur.

FAİK ŞEKEROĞLU'nun inkârına rağmen MUZAFFER ve OĞUZ EREN ile de parti teması yaptığı MUZAFFER EREN'in (Dosya 14 sahife 477) OĞUZ EREN'in (Dosya 14 sahife 445-446) TEVFİK DİLMEN'in (Dosya 15 sahife 541) da mevcut olup yekdiğerini teyit eder beyanlarından anlaşılmıştır. TEVFİK DİLMEN'in duruşmada da bu ifadesinin doğruluğunu beyan etmesi bu yoldaki kanaati kuvvetlendirmiştir.

Maznunun evinde yapılan aramada suçla ilgili bir belgeye rastlanılamadığı dosya 5 sıra 25'de mevcut 4 Ocak 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; ilk tahkikat ifadelerinin tazyike müstenit olduğunu, duruşmada sahipleri tarafından reddedildiğinden itibar olunamayacağını, bu beyanlara itibar edilse dahi cümlesi ile olan temasının aftan evvele rastladığını, HAMDİ hakkında takibat yapılmamasının VAHE'nin ifadesine itibar olunmadığını gösterdiğini, RECEP YELKENKAYA, HAMDİ ve kendisinden müteşekkil bir hücrenin mesnedi bulunmadığını, böyle bir hücreye sekreterlik etmediğini, iddianamede bu hücrenin sekreteri olarak RECEP YELKENKAYA gösterildiğini ve bu suretle tezada düşüldüğünü, suçsuz olduğunu, beraatine aksi halde faaliyetinin aftan evvele rastladığının nazara alınarak tahliyesine karar verilmesini istemiştir.

Yukarda belirtilen sureti kabule göre maznunun gizli komünist partisine ve faaliyetine katılmadığı yolundaki müdafaası yerinde görülmediği gibi fiilinin ve sekreterliğinin VAHE DAMGACIYAN'ın Paris'e gidiş tarihi olan 16 Ocak 1952 tarihine kadar devam ettiği anlaşıldığından af kanununun da şümulü dışında görülmüştür. Maznunun yukarda izah olunan faaliyet şekline göre gizli komünist (Cemiyete) partisine girdiği ve faaliyet göstererek hücre sekreterliği yaptığı neşriyat okuduğu, aidat aldığı ve verdiği anlaşıldığı ve sabit görüldüğü ve bu hareketleriyle komünist cemiyetin bir kısmının idaresini deruhte ettiği, kollektif faaliyeti kısmen olsun hali intizama koyduğu, faaliyeti telife ve müşterek gayeye doğru sevke çalıştığı ve binnetice fiilinde sevk idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğu neticesine varıldığı cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine aynı kanunun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY müddetle GAZİANTEP'te emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 182 lira harç ödemesine, T.C.K.nun 31. maddesine tevfikan mahkûmiyetine müsavi müddetle amme hizmetlerinden memnuiyetine, As. Mh. Us. K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına ve mevkufiyet halinin devamına.

KADRİ BULDU:

14 Şubat 1952 tarihinde tevkif olunarak mevkufen mahkemeye sevkedilen maznun KADRİ BULDU, gizli komünist partisine girmek parti içersinde hücre sekreterliği ve İstanbul mıntıka komitesi içinde faaliyet göstermek iddiaları ile T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza talebi ile mahkemeye sevkolunmuş ve esas hakkındaki mütalaası sırasında müddeiumumi bu iddiasını tekrarlamıştır.

KADRİ BULDU duruşmada; ilk tahkikat ifadelerini reddederek (Sahife 112) MEHMET BOZIŞIK'ı, TAHSİN GÜZELFİLİBE'yi AHMET KONUK'u, KADRİ ÇOKUĞURLU'yu ve HASAN DOĞRUYOL'u tütün işçisi olduklarından tanıdığını, ABUZER ÖZDEMİR, KEMAL DAYAN, ENVER GÖKÇE, HALİL ÇALIŞIR, İSMET ORAN, HASAN KÜÇÜKPOMAK ve RASİM YILDIZBAKAN'ı tanımadığını bu şahıslarla komünizm mevzuunda bir faaliyeti olmadığını, partiye girmediğini, hücre teşkil etmediğini, komiteye katılmadığını söylemiştir.

Duruşmadaki inkârına rağmen KADRİ BULDU ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 398): MEHMET BOZIŞIK'ın KADRİ ÇOKUĞURLU ile Dolmabahçe'de kendisine bir randevu gönderdiğini, fakat MEHMET BOZIŞIK'ın bu randevuya gelmediğini, bilahare aynı depoda çalıştıkları sırada MEHMET BOZIŞIK'ın kendisine hali faaliyette bulunan bir komünist partisinin mevcut olduğunu bu partide çalışmasını teklif ettiğini ve kendisinin de bunu kaul ederek partiye girdiğini, Dolmabahçe'de tertip edilen parolalı bir randevu ile ENVER GÖKÇE ile tanıştığını, ENVER GÖKÇE'nin aynı

şekilde partiden bahsettiğini ve tanınmamış kimselerle faaliyete geçmesini söylediğini, bunun üzerine HALİL ÇALIŞIR, İSMET ORAN, TAHSİN GÜZELFİLİBE'nin temin olunduğunu, Ortaköy'de hücreler kurulduğunu, kendisinin ENVER GÖKÇE ile temas ettiğini kendi sekreterliğinde TAHSİN GÜZELFİLİBE ve HASAN TARTİHAK'tan müteşekkil bir hücre kurduğunu, bir müddet sonra yine parolalı bir randevu ile KEMAL DAYAN'a devredildiğini, kendi hücresinin devam ettiğini, HALİL ÇALIŞIR'ı ENVER GÖKÇE'ye tanıştırdığını, HALİL ÇALIŞIR'ın kendisine getirdiği aidat ile kendi hücresinden aldığı aidatı zamanına göre ENVER GÖKÇE veya KEMAL DAYAN'a verdiğini, KEMAL DAYAN'ın kendisini ABUZER ÖZDEMİR ile tanıştırdığını (Dosya 14 sahife 433) KEMAL DAYAN'ın sekreterliğinde İstanbul mıntıka komitesini teşkil ettiklerini, Boğazkesen'de bir evin zemin katında komite toplantılarını yaptıklarını, ayrıca dışarda da buluştuklarını söylemiştir.

ENVER GÖKÇE ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 379) işçi hücrelerini genişletmek ve KADRİ ÇOKUĞURLU grupunu da kendilerine çekmek için işçi muhitinden nâfiz bir şahsiyet aradıklarını ve TEVFİK DİLMEN bunun için 1951 senesi temmuz ayı içerisinde Dolmabahçe'de parolalı bir randevu ile KADRİ BULDU'yu tanıttığını, KADRİ BULDU ile konuşmalarında KADRİ BULDU'nun KADRİ ÇOKUĞURLU tarafını ikna ve yeniden adam temin edebileceğini söyledi, bu meyanda İSKEÇELİ KÜÇÜK ALİ'yi kendisine tanıttığını ve bunların bazı isimler söylediklerini, HALİL ÇALIŞIR'ı tavsiye ve tanıttığını, bu suretle HALİL ÇALIŞIR'ın Beyoğlu mıntıka komitesine alındığını, İstanbul mıntıka komitesinin münevver bir işçi ile takviyesi mevzubahis olunca KADRİ BULDU da Fatih'de oturduğundan oraya devredildiğini, inkıtaa uğrıyan randevularını KADRİ BULDU vasıtasiyle temin ettiğini, topladığı aidatın KADRİ BULDU'dan aldığını söylemiştir.

TAHSİN GÜZELFİLİBE ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 14 sahife 404) KADRİ BULDU'nun kendisine gizli komünist partisine girmeyi teklif ve kendisinin kabul ettiğini, kendisinin de HASAN TARTİHAK'a teklif etmesini söylediğinden ona teklif ve onun da kabul ettiğini ve bu şekilde bir hücre kurduklarını, birer lira aidatı K. BULDU'ya verdiklerini, KADRİ BULDU'nun HAMAL HASAN ve ŞEKERCİ İSMAİL'i partilemesi için kendisine söylediğini, fakat kendisinin ona yanaşmadığını söylemiştir.

HASAN TARTIHAK ile tahkikat ifadesinde: (Dosya 14 sahife 428) kendisine gizli partiden bahsedilmediğini, sendikaya girmesini söylediklerini, ayda bir lira vermesi lâzım geldiğini, adam toplamasını, kitap vereceklerini beyan ettiklerini, fakat kendisinin buna yanaşmadığını yalnız TAHSİN GÜZELFİLİBE'ye bir defa bir lira verdiğini söylemiştir.

HALİL ÇALIŞIR ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 14, sahife 425) Emirgân'da Çınarlı Kahve'de İskeceli KÜÇÜK ALİ'nin delaleti ile KADRİ BULDU'yu tanıdığını, KADRİ'nin kendisine gizliliğe riayetten aidatın muntazam verilmesinden, emirlere itaattan bahsettiğini, KADRİ BULDU'nun talimatı üzerine HASAN DOĞRUYOL ve HÜSEYİN UYSAL'dan müteşekkil ikinci bir hücre kurduğunu, KADRİ BULDU'nun kendisini Mete Caddesi'nde ENVER GÖKÇE'ye tanıttığını, ENVER ile kaybolan temasını KADRİ BULDU'ya haber verdiğini söylemiştir.

MEHMET EMİN ATILAL ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 14, sahife 340) KADRİ'nin HALİL ÇALIŞIR'a atılan tokat hadisesinden dolayı konuştuğu zaman partili olduğunu anladığını söylemiştir.

MEHMET ÜSTÜNER ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 15, sahife 516) KADRİ BULDU'nun bir gün Beşiktaş'daki kahvede kendisine hali faaliyette bulunan bir komünist partisi mevcut olduğunu ve bu partide çalışmak icabettiğini izah ettiği sırada yabancı birisinin yanlarına gelmesi üzerine sözünü tamamlıyamadığını söylemiştir.

MEHMET BOZIŞIK ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 14, sahife 494) ZEKİ BAŞTİMAR ile konuşmasında iyi bir arkadaş istiyorsan KADRİ BULDU'yu söyleyebilirim dediğini ve bunun üzerine Dolmabahçe'deki randevunun ZEKİ BAŞTİMAR tarafından tertip edildiğini ve kendisinin bu parolalı randevuyu KADRİ BULDU'ya bildirdiğini söylemiştir.

KADRİ ÇOKUĞURLU ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 15, sahife 867) KADRİ BULDU'nun kendi hücresinde olduğunu, Maoçetunk, kominform kararları adlı neşriyatı KADRİ BULDU'ya okuttuğunu, (Sahife 875) KADRİ BULDU'nun yine MUSTAFA ÖZÇELİK ile aynı hücrede buluştuklarını (Sahife 877) ve bu hücrenin sekreterliğini KADRİ BULDU'nun yaptığını, partilenecek kimselerin listesinin KADRİ BULDU'ya verildiğini (Sahife 900) söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN ilk tahkikat ifadesinde: (Dosya 14, sahife 391) KADRİ BULDU'nun ENVER GÖKÇE ile buluşması için Dolmabahçe'deki randevuyu ZEKİ BAŞTİMAR'dan aldığını, KADRİ BULDU'nun KADRİ ÇOKUĞURLU ile arkadaş olduğunu, partiye çekilecek kimseler için KADRİ BULDU'dan istifade edildiği ve KADRİ BULDU'nun şahsi durumunu, KEMAL DAYAN ile temasını, İstanbul mıntıka komitesini kurduklarını söylemiştir.

Maznunlar duruşmadaki sorgularında ilk tahkikat ifadelerinin tazyik altında alındığından doğ-

ru olmadıklarını beyan ile bu ifadelerini reddetmişlerse de bu ifadelerde vakıaların bir birine uygun olarak söylenmiş bulunması ifadelerde mevcut teferruat tabiilinden olan tafsilat TEVFİK DİLMEN'in vilâyet komitesi sekreteri sıfatiyle ilk tahkikat ifadeleri ve duruşmadaki (sahife 43) maznun KADRİ BULDU'nun İstanbul mıntıka komitesine dahil bulunduğu hakkındaki beyanları maznunların bir birini teyit eden ilk tahkikat ifadeleri, YAŞAR ÖZŞANSAL'ın dosyada mevcut 22 Temmuz 1951, 13 Temmuz 1951 tarihli mektupları ile ilk tahkikat ifadelerinin doğruluğuna kanaat getirilmiş ve bu suretle maznun KADRİ BULDU gizli Türk Komünist partisine girerek bu parti içinde faaliyet gösterdiğine, komitelere dahil olduğuna, hücre sekreterliği yaptığına, tanzim işine katıldığına, aidat aldığına ve verdi ine neşriyat okuduğuna vicdani kanaat getirilmiştir.

Yapılan muvacehede (Sahife 458) maznunlar duruşmadaki ifadelerinde ısrar etmişlerdir.

Maznunun tevkifi sırasında yapılan aramada suçla ilgili bir şey bulunmadığını, (Dosya 5, sıra 84) da mevcut 14 Şubat 1952 arama zabıt varakasından nalaşılmıştır.

Maznun KADRİ BULDU yazılı müdafaasında; aleyhindeki iddiayı red ile ilk tahkikat ifadelerinin atfi cürüm mahiyetinde olduğunu başka delillerle tevsik edilmediğini, mübayenetler mevcut olduğunu, durumu göz önünde tutularak beraatina karar verilmesini istemiştir.

Yukarda yazıl beyanlar muvacehesinde bir birini teyit eden ilk tahkikat ifadelerinin doğru bulunduğuna kanaat getirilmiş olduğundan maznunun müdafaası varit ve kabule şayan görülmemiştir.

Şu hale göre maznun KADRİ BULDU'nun gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek, bunun sevk ve idarecilerinden bulunmak, tanzim işine katılmak suçundan dolayı hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gerğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanunun 273. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY müddetle SUSURLUK'ta Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, T.C.K.nun 41. maddesine göre mahkûmiyetine müsavi müddetle amme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 182 lira harç ödemesine, As. Mh. Us.K.nun 277. maddesi gereğinde mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına.

RACİ DİNÇER:

13 Kasım 1952 tarihinde tevkif ve mahkemece 22 ekim 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen RACİ DİNÇER, gizli komünist partisine girmek ve parti içerisinde idareci faaliyet göstermek iddiasiyle mahkemeye sevk edilmiş ve hakkında T.C.K.nun 141. maddesinin 5435 sayılı kanunla tadilinden evvelki şekline göre ve mezkûr maddenin 1. ve 3. fıkraları gere ince ceza tayini talep edilmiştir.

Maznun duruşma sırasında vermiş olduğu ifadesinde ilk tahkikatta alınan ifadesini kabul etmediğini cebre müstenit bulunduğunu ve hakikata uygun olmadığını ifade ile suçu külliyen reddetmiş (Sahife 345-347) olmasına mukabil ilk tahkikat sırasında alınan ifadelerinde FUAT HİKMET GÜNER, FARUK URAL, ACLAN SAYILGAN ile olan parti temasını anlatmış ve bu arada çıkarmakta olduğu Hür Marko Paşa adlı dergide çıkan bir yazısı sebebi ile mahkûm olduktan sonra ve kardeşi NABİ DİNÇER'in 1944-1945 tevkifatından sonra tahliyesini takiben ve onun teklifi ile bir müddet gençlik çalışmaları yaptığını bu arada Diyalektik Materyalizmi okuduklarını bu çalışmalarına KEMAL BAŞTUJİ, ASİM AKŞAR, CALİT GÜÇLÜ gibi şahısların katıldıklarını ve nihayet emekçi köylü sosyalist partisinin kapanmasiyle NABİ DİNÇER sekreterliğinde FUAT HİKMET ve kendisinden müteşekkil bir hücre kurduklarını, NABİ DİNÇER ayrıldıktan sonra kendi sekreterliğinde ACLAN SAYILGAN ve FUAT HİKMET GÜNER'den müteşekkil bir hücre kurduğunu, hücrede siyasi hadiselerin icmalini yaptıklarını, Maoçetunk'un nutkunu ekonomi politik notlarını okuduklarını, 1947 yılında FUAT HİKMET GÜNER'in hücreden ayrıldı ını, FUAT HİKMET GÜNER'in FARUK URAL'a ve YILMAZ ÇULPAN'a da yaptığı teklif sonunda FUAT HİKMET'in sekreterliğinde bir hücre kurulduğunu bunun 1947 yılı sonlarına rastladığını, bu tarihten sonra yine kendi sekreterliğinde FARUK URAL ve ACLAN SAYILGAN'dan müteşekkil bir hücre kurduğunu, bu hücrede de ekonomi politik notlarını okuduklarını, 1949 yılı nisanına kadar bu hücrenin faaliyet gösterdiğini, bu tarihte Ankara'dan ayrılarak İstanbul'a gelmiş ve parti ile de temasını kesmiş olduğunu, SÜLEYMAN SALTER'i NABİ DİNÇER vasıtasiyle tanıdığını ÖMER LÜTFÜ'ye tanıttığını, o zamanlar ZEKİ BAŞTİMAR'a bağlı olduğunu, Ankara'dan ayrılırken ACLAN İÇİN bir randevu temin ettiğini, ACLAN SAYILGAN'ı Pravantoryum'da iken tanımış ve 1947 yılında partilemiş olduğunu söylemiştir.

Maznun ilk tahkikattaki bu ifadesini reddetmesine mukabil doğruluğu gerek tahkikatta ve ge-

rekse duruşmada parti faaliyetini etraflı olarak izah eden ve beyanları diğer ifadelerle de teeyyüt etmiş bulunan FUAT HİKMET GÜNER'in (Sahife 437-442), ACLAN SAYILGAN'ın (Sahife 347-364) beyanları ile ve keza Ankara vilayet komitesi sekreteri bulunan ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın ilk tahkikatta (Dosya 20 sahife 84) de mevcut ifadesinde FARUK URAL'ın RACİ DİNÇER'e bağlı olduğunu beyan etmesi ve bunu duruşmada (Sahife 64) da teyit etmesiyle ve nihayet FARUK URAL'ında ilk tahkikatta (Dosya 20 sahife 84) ve 1948'de NABİ DİNÇER'e bağlı olduğunu 50 kuruş aidat verdiğini, RACİ'nin teklifi ile bu faaliyete katıldığını söylemiş olmasından anlaşılmış ve kanaatta getirilmiştir.

RACİ DİNÇER'in duruşmadaki reddi karşısında muvacehleri yapılmış ise de; ilk tahkikattaki beyanını reddetmekte ısrar ettiğinden duruşmadaki ifadeler arasındaki mübayenet telif edilememiş, diğer adları geçen ve suçu ikrar eden maznunların da duruşmadaki beyanlarının doğruluğunu beyanda ısrar ettiklerinden yukarıda da belirtildiği üzere RACİ DİNÇER'in inkâra saptığı neticesine varılmıştır.

Maznunun evinde yapılan aramada tetkik edilmek üzere alınan yazılar arasında (Ankara arama zabıtları dosyası sıra 72) suçla ilgili ve yasak neşriyata raslanılamamıştır.

Maznun müdafaasında da şuçu reddiyle komünist olmadığını Marksizmin memlekette bir idare şekli olarak kurulmak istediğini, kendi mukadderatını şaşkın, ne yaptığını bilmez hırsları peşinde koşan maceraperest bir zümrenin eline verecek kadar aptal olmadığını, 1949 nisanında İstanbul'a geldikten sonra suçla ilgili bir fiili olmadığını, hakkında 5435 sayılı kanunun tadilinden evvelki şekline göre ceza talep edilebileceğini, rızası ile partiye girmediğini, suçsuz olduğunu, beraatine karar verilmesini istemişse de yukarda belirtilen ifadelerden maznunun gizli komünist (Cemiyete) partisine girmiş, hücre faaliyeti göstermiş, sekreterlik yapmış ve bu suretle parti faaliyetinin sevk ve idare, tanzim işinde kısmen olsun dahili bulunduğuna kanaat getirildiğinden suçsuzluğu yolunda müdafaası yerinde görülmemiştir.

Bu sebeple ve suçluluğuna kanaat getirildiğinden Ankara'dan ayrılış tarihi 1949 nisanına rastlaması, o tarihten sonra bir parti faaliyeti görülmemesi nazara alınarak T.C.K.nun 5431 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. fıkrası gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapsine 173. maddeye göre SEKİZ AY müddetle İstanbul'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, (Mezkûr kanunla muaddel 141. maddesinin 5. fıkrasında maksada vüsul için şiddet kullanmakta istihdaf edilmişse) denilmesi sebebiyle ve bu hal anlaşılamadığından mezkûr fıkra tatbik edilmemiştir.

1949 yılından sonraki tarihlerde komünist partisi faaliyetine katılmamış olması lehine takdiri tahfif sebbi kabul edilerek T.C.K.nun 59. maddesine göre cezasının altıda birinin tenzili ile BİR SENE SEKİZ AY müddetle ağır hapisle tecziyesine, ALTI AY YİRMİ GÜN İstanbul'da Emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine göre mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 60 lira harç ödemesine 5677 sayılı af kanununun 3. ve 5. maddelerine tevfikan cezasının tamamen indirilmesine;

AHMET FIRINCI:

30 Ekim 1952 tarihinde tevkif edilen ve 18 Ocak 1954 tarihli celsede tahliyesine karar verilen AHMET FIRINCI gizli komünist partisine girmek ve merkez komitesi üyeliğini yapmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre cezalandırılması istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamış ve fakat komiteye davete icabet etmemesinin lehine takdiri tahfif sebebi olarak kabulünü istemiştir.

Maznun tahkikatta yapılan sorgusunda (Dosya 13 sahife 88) müsnet suçu külliyen reddetmiş, duruşmada da (sahife 375) suçu reddederek dükkanının bir buluşma yeri olmadığını, ZEKİ BAŞTİMAR, REŞAT FUAT BARANER ve CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin dükkanına gelip gittikleri, ancak bunların parti faaliyeti ile ilgisi bulunmadığını, 15 Temmuz 1950 tarihinde tahliyeden sonra iş ve gücü ile meşgul olduğunu, Cihangir'de yapılan toplantıya gitmediğinin kabul edildiğini bu hususta beyanların lehinde olduğunu, bu toplantıya katılanın da katılmıyanın da davaya dahil edildiğini, sabıkalı olması sebebiyle yeniden işini bozmak gayesiyle tevkif edildiğini söylemiştir.

Maznunla ilgili olarak beyanda bulunmuş olanlardan MEHMET BOZIŞIK duruşmadaki inkârına rağmen ilk tahkikatta (Dosya 14, sahife 492) Cihangir'de yapılan toplantıda kendisinin konuşarak geçen tevkifatta AHMET FIRINCI'nın kendisi hakkında ifşaatta bulunmasını ileri sürerek merkezi komiteden çıkarılmasını istediğini, teklifinin sükut edilmek suretiyle kabul edildiğini, AHMET FIRINCI'nın davet edildiği halde bu toplantıya gelmediğini söylemiştir.

HALİL YALÇINKAYA da duruşmada iddiaları reddetmiş, tahkikatta ise (Dosya 15, sahife 504) merkez komitesinin diğerleri hapiste olduğu zaman ZEKİ BAŞTİMAR, CELAL ZÜHTÜ BENNECİ ve kendisinden müteşekkil olduğunu, son defa yapılan toplantıya AHMET FIRINCI ile CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin davet edildikleri halde gelmemiş olduklarını söylemiştir (Dosya 14, sahife 467) de mevcut ifadesinde de merkez komitesi toplantısında ZEKİ BAŞTİMAR'ın o gece için CELAL ZÜHTÜ BENNECİ ile AHMET FIRINCI'yı çağırmış olduğunu söylediğini, gelmediklerini, bir kaç gün sonra AHMET FIRINCI'ya tesadüf ettiğinde gelmeyişi sebebini sormuş, AHMET FIRINCI'nın ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'i kastederek (Doktor orada olduğu için gelmedim) demiş olduğunu ifade etmiştir. 12 No.lu dosyada 60 sıra numarasında mevcut 11 ekim 1951 tarihli takip raporunda 6 Ekim 1951 tarihinde ZEKİ BAŞTİMAR'ın, AHMET FIRINCI'nın dükkanına uğrıyarak 20 dakika kadar kalmış olduğu yazılı bulunduğu görülmüştür (Sahife 533). Yine aynı dosyada sıra 67'de mevcut 18 Ekim 1951 tarihli raporunda ZEKİ BAŞTİMAR'ın 17 ekim 1951 tarihi de saat 13.50 sıralarında Aksaray'dan hareketle Çarşıkapı'da inip AHMET FIRINCI'nın dükkanına uğradığı, saat 15'de ayrıldığı yazılı olduğu anlaşılmıştır (Sahife 533).

Maznunun tevkifi sıralarında yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Dosya 10, sıra 38) de mevcut 27 Ekim 1951 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında; gizli komünist partisi ile alâkası olmadığını, Cihangir toplantısına iştirak etmediğini, iştirak edenler gibi ceza talebinde bulunulmasının doğru olmadığını, HALİL YALÇINKAYA ile ZEKİ BAŞTİMAR'ın ifadelerinin mübayin olduğunu, DİLMEN'in aleyhinde beyanı bulunmadığını, ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER ile aralarının açık olmadığını iddia makamının zuhûle kapıldığını, eğer merkez komitesine çağırılmış olsa ve ŞEFİK HÜSNÜ'ye dargınlığı sebebiyle gitmemiş bulunsa, o takdirde; Yenimahalle toplantısına gitmesi gerekeceğini böyle bir iddianın da mevcut olmadığını, 15 temmuz 1950 tarihinde tahliyesinden sonra parti ile alâkalı faaliyeti olmadığını, suçsuz bulunduğunu, beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Maznun her ne kadar eski komünistlerden ve sabıkalılardan ise de yukarda belirtilen ifadeler meyanında ve diğer deliller arasında Af Kanunun çıkmasından sonra ve tahliyesini takiben gizli komünist partisi faaliyetine katıldığını gösterir delil mevcut olmadığı gibi ZEKİ BAŞTİMAR'ın adı geçenin dükkanına uğradığı polis takip raporlarından anlaşılmışsa da; konuşmaları mevzuunun ve mahiyetinin meşkûk kalması ve bu konuşmaların suçla ilgili olduklarını anlatır başka karinelerin mevcut bulunmaması, Cihangir'de yapılmış olan toplantıya davet edilmiş ve fakat toplantıya gitmemiş olması karşısında bu halin maznunun aleyhine kıymetlendirilerek partili olduğunun delili olarak kabulüne imkân görülememesi, ZEKİ BAŞTİMAR'ın dosya 15 sahife 560'da mevcut ifadesinde parti faaliyetini tevil için yaptığı temasları anlatırken (AHMET FIRINCI kati olarak yanaşmadı) demesi heyetimizde aftan sonra ve tahliyesini takiben bu yoldaki faaliyete iştirakten kaçındığı kanaati hâsıl olması sebeplerine binaen suçu sabit görülmemekle, cezalandırılması hususundaki talebin reddi ile müsnet suçtan dolayı BERAATİNE;

HALİL YALÇINKAYA, REŞAT FUAT BARANER;

20 Kasım 1951 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan HALİL YALÇINKAYA, gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek ve faaliyet göstererek komite üyeliği yapmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, 3 kasım 1951 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen mahkemesine devam olunan REŞAT FUAT BARANER de gizli komünist (Cemiyeti) partisi faaliyetine katılmak ve gerek Yenimahalle'de ve gerekse Cihangir'de yapılan toplantılara iştirak etmek ve binnetice partinin sevk ve idaresine katılmış olmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun HALİL YALÇINKAYA duruşma sırasında yapılan sorgu sırasında müsnet suçu ve parti faaliyetine katılma iddialarını külliyen reddederek ilk tahkikat ifadelerinin tazyike müstenit olduğunu, muhtevasının hakikate uymadığını (sahife 385) söylemiş ve tahkikatta yapılan sorgularında ise; (Dosya 14, sahife 275-278- 458, 467) suçunu ikrar ederek 1950 yılı içerisinde (İfade tarihine ve beyan şekline göre 1950 ağustos sonu veya eylül başı olması lazım) ZEKİ BAŞTİMAR'ın çalıştığı yere gelerek pazar günü Yenimahalle'de asfalt üzerinde buluşmak üzere randevu verdiğini, buna uyarak Yenimahalleye gittiği zaman oraya MİHRİ BELLİ, ZEKİ BAŞTİMAR, REŞAT FUAT BARANER'in de gelmiş olduklarını birlikte bir ağaç altında oturup yaptıkları görüşme sırasında partiden MİHRİ BELLİ ile REŞAT FUAT BARANER'in ilmi şekilde bahsettikleri, orada komünist partisinin kurulması lüzumundan bahsedildiğini, ZEKİ BAŞTİMAR'ın T.K.P. teşkilât prensiplerini okuduğu-

nu ve tamam olmadığını söylemiş olduğunu, kendilerinin yazıyı tasvip etmiş ve devam etmesini söylemiş olduklarını, teksiri hususunda o gün bir şey görüşülmediğini, bu toplantının merkez icra komitesinin ilk toplantısı olduğunu, bu toplantıdan tahminen bir hafta kadar sonra ZEKİ BAŞTİMAR'ın kendisine sendika kolunda çalışacağını bildirmiş, bunun üzerine durumu DİLMEN'e anlatıp emin bir arkadaş getirmesini söylediğini ve neticede DİLMEN vasıtasiyle BİLAL ŞEN'i tanımış onunla yaptığı görüşmede BİLAL'e sendikalar içerisinde hücreler teşkil etmeğe çalışacaklarından, grev ve lokavt tasarısı hakkında bir tenkit yazısı hazırlamasını söylediğini, nihayet üçüncü buluşmalarında BİLAL ŞEN'in istediği tenkidi hazırlayıp getirmiş ve beğenmiş ve Çalışma Bakanlığına gönderilmesinin temini bildirmiş olduğunu, sorgu tarihinden (25 Şubat 1951) bir sene kadar evvel ZEKİ BAŞTİMAR'ın DİLMEN'in bildireceği mahalle gelmesini toplantı yapılacağını, dükkânına uğrıyarak söylediğini, bilâhare muayyen zamanda DİLMEN delâletiyle toplantı mahalline Cihangir'e gittiği zaman oraya kendisinden evvel MEHMET BOZIŞIK'ın gelmiş olduğunu, gördüğünü, arkasından sıra ile ve fasılalarla MİHRİ BELLİ, ZEKİ BAŞTİMAR, ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER, REŞAT FUAT BARANER'in gelmiş olduklarını, konuşmalar arasında dünya ve memleket vaziyetini ve içinde bulunulan şartlar ve bunlar muvacehesinde komünistlere düşen vazifelerden bahsedildiğini, 1946'da yapılan tevkifattan bahisle MİHRİ BELLİ ile ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'in münakaşa ettiklerini ve ŞEFİK HÜSNÜ'nün o zaman dökümanları saklıyamamış olmak itibariyle hatalı hareket ettiğini kabul ettiğini, ZEKİ BAŞTİMAR'ın o tarihe kadar yapıla gelmekte olan faaliyeti ile yapılması lazım gelenden bahsettiğini, neticede üç kişilik bir komite kurulmasına karar verildiğini, bu komiteye MİHRİ BELLİ, ZEKİ BAŞTİMAR ve kendisinin seçildiklerini bu şekilde komite teşkili ile altı kişi ile temas etmenin güçlüğünün ve gizliliğin kaybolmasının önlenmesinin düşünüldüğünü, faal olarak çalışacak olan bu komitede ZEKİ'nin teşkilâta, MİHRİ BELLİ'nin neşriyata kendisinin sendika koluna bakmasının kararlaştırıldığı, ayrıca bu toplantıda bir tevkifat yapıldığı taktirde idareyi ellerine almaları için bir yedek komite teşkili kararlaştırılmış ve bu komiteye İstanbul vilâyet komitesi sekreteri TEVFİK DİLMEN, Ankara vilâyet komitesi sekreteri KEMAL ERGİN ve İzmir vilâyet komitesi sekreterinin seçilmiş olduklarını, Yenimahalle'de yaptıkları toplantıdan sonra ZEKİ'nin kendisiyle ve MİHRİ BELLİ ile ayrı ayrı temas ettiğini kendisiyle olan temaslarını, dükkânına gelmek suretiyle yaptığını, Cihangir toplantısının yapıldığı yerin bir apartımanın bodrum katı olduğunu parti toplantısı bittikten sonra DİLMEN'in de yanlarına geldiğini (Dosya 15 sahife 504) de mevcut ifadesinden de arkadaşlarının hapiste bulundukları sırada merkez komitesini ZEKİ BAŞTİMAR kendisi ve CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin teşkil etmiş olduklarını söylemiştir.

Diğer maznun REŞAT FUAT BARANER (Dosya 17, sahife 1064) ilk tahkikatta iddiaları tamamen reddetmiş, duruşmada da (Sahife 379) 1950 temmuzunda Af Kanunu'nun çıkması ve tahliye edilmesinden sonra siyasetle meşgul olmadığını, işini ve sıhhatini kazanmağa çalıştığını, 3 Kasım 1951 tarihinde tevkif edildiğini, ceza evinde 23,5 ayını ihtilâftan menedilmiş olarak geçirdiğini, Yenimahalle toplantısının yapıldığı iddia edilen tarihlerde teyzesini görmek maksadiyle gittiğini fakat toplantı yapmadıklarını, Cihangir toplantısına katılmadığını, HALİL YALÇINKAYA'ya yardımcı verilecek bir adam durumunda olmadığını, ZEKİ ile 25 senedir arkadaş olduklarını, buluşup görüştüklerini, iddiaları kabul ettirebilmek için tazyik edildiğini ifade etmiştir.

ZEKİ BAŞTİMAR tahkikatta, parti teşkilâtını kendisinin toplayı faaliyete geçirdiğini, bu meyanda HALİL YALÇINKAYA, MİHRİ BELLİ, REŞAT FUAT BARANER, AHMET FIRINCI ile görüşmeler yaptığını, AHMET FIRINCI'nın teklifine yanaşmadığını, diğerleri ile bundan sonra topluca görüşmeyi düşündüğünden bu hususu teklif ettiğini (Dosya 15 sahife 560) ve neticede Yenimahalle'de HALİL YALÇINKAYA, REŞAT FUAT BARANER ve MİHRİ BELLİ ile buluştuklarını, at yarışları sahasını geçip yoldan ayrılarak bir ağaç altında oturup görüştüklerini, kendisini 1946'dan sonra partinin dağılmış vaziyette olduğunu, buna göre kendilerine düşen vazifeler bulunduğunu, bazı temaslar yapmış ve İstanbul'da vilâyet komitesinin teşkil edilmiş olduğunu söylediğini, İzmir, Ankara'dan bahsetmediğini, fikirlerini arkadaşlarının da tasvip ettiklerini, T.K.P. ana prensipleri başlığı altında hazırlamakta olduğu yazının notları üzerinde nazari olarak görüştüklerini, MİHRİ ile daha sık temas etmesi hususunu kararlaştırdıklarını anlatmış, duruşmada ise (Sahife 400) bu ifadesini reddetmiştir.

Maznunlardan MİHRİ BELLİ gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada Yenimahalle'de yapıldığı iddia edilen toplantıya katılmadığını söylemiştir. MİHRİ BELLİ (Dosya 17 sahife 1120, duruşma sahife 378) Dosya 12 sıra 34'de mevcut 3 Eylül 1951 tarihli polis takip raporunda da 2 Eylül 1951 pazar günü ZEKİ BAŞTİMAR'ın 9.55 treni ile Bakırköy Yenimahalle'sine geldiği, İstanbul'dan gelen banliyö treninden de MİHRİ BELLİ'nin indiği ZEKİ ile MİHRİ'nin asfaltta birleşip yürüdükleri, MİHRİ'nin arkasına bakması sebebiyle takiplerinden vazgeçilerek dönüşlerinin beklenildiği, 17.30 sırala-

rında ZEKİ BAŞTİMAR ile REŞAT FUAT BARANER'in Basmane istikametinden geldiklerinin MİHRİ BELİL ile HALİL YALÇINKAYA'nın Yenimahalle istasyonun Sirkeci'ye gidecek hattının bekleme yerine birlikte geldiklerinin görüldüğü, bilâhare HALİL YALÇINKAYA ve REŞAT FUAT BARANER'in İstanbul'a giden otobüs durağında uzun boylu 25 yaşlarında zayıf, sarı saçlı külhanbeyi giyinişinde bir şahısla konuştuklarının ve birlikte otobüse bindiklerinin, istasyonda kalan ZEKİ'nin Florya'ya gittiği, HALİL YALÇINKAYA'nın görülemediği belirtilmiştir. HALİL YALÇINKAYA'nın ifadesinde toplanmadan sonra Florya'ya döndüğünü (Sahife 275) ifade ettiğine göre otobüse binenin HALİL YALÇINKAYA olmayıp MİHRİ BELLİ olduğu ve fakat sehven rapora HALİL adının yazıldığı anlaşılmıştır.

Dosya 12 sıra 17'de mevcut raporda ZEKİ BAŞTİMAR'ın 4 Ağustos 1951 tarihinde ve 28 sırada mevcut 22 Ağustos 1951 tarihli raporda mezkûr tarihte Marputçular'da bir kalem tamircisi ile konuştuğu yazılı olduğu görülmüştür. 23 Şubat 1954 tarihli celsede bu raporlar ikame edilmiş, ZEKİ BAŞTİMAR konuştuğu kalem tamircisinin HALİL YALÇINKAYA olduğunu (Sahife 525) kalemini tamir ettirmek için uğradığını ifade etmiştir. HALİL YALÇINKAYA'da rapor muhtevasının doğruluğunu ara sıra ZEKİ'nin uğradığını kabul etmiştir.

Yenimahalle'deki buluşmayı tesbit eden rapor muhtevasını ise reddetmişlerdir. ZEKİ BAŞTİMAR toplantı günü evinde olduğunu, REŞAT FUAT BARANER teyzesini görmek üzere bir defa Yenimahalle'ye gitmişse de; buluşmanın mevzu bahis olmadığını, YALÇINKAYA raporun yalan hususatı ihtiva ettiğini kendisinin hem otobüse bindirildiğini, hem tren istasyonunda bırakıldığını söylemiştir. ZEKİ BAŞTİMAR'ın REŞAT FUAT BARANER ile dosya 12 sıra 13'de mevcut raporundan 30 Temmuz 1951 tarihinde, 51 sırada mevcut 27 Eylül 1951 tarihli rapordan mezkûr tarihte Mumcuoğlu hanına giderek temas ettiği ve bu tarihte handan birlikte çıktıkları, 57 sırada mevcut rapordan 2 Ekim 1951 tarihinde yine Mumcuoğlu hanına gitmek suretiyle temas ettiği anlaşılmış bu raporlar 23 Şubat 1954 tarihli celsede ikame edildiğinde bir itirazda bulunmamışlardır.

Yukarda belirtilen ifadelerden ve polis takip raporlarından REŞAF FUAT BARANER ve MİHRİ BELLİ'nin tahkikat ve duruşmadaki inkârlarına rağmen Yenimahalle'de iddiaya uygun şekilde toplantı yapıldığına kanaat getirilmiştir. 4 Ağustos 1951 ve 22 Ağustos 1961 tarihlerinde ZEKİ BAŞTİMAR'ın HALİL YALÇINKAYA'nın dükkanına uğradığının tesbit edilmesi, HALİL YALÇINKAYA'nın temaslarını ZEKİ'nin dükkanına uğraması ile yaptığını ve Yenimahalle toplantısında aynı suretle kendisine duyurduğunu söylemesi, rapor tarihinin Yenimahalle toplantısının yapıldığı 2 Eylül 1951 tarihinden evvele rastlaması karşısında bu toplantının yapılmadığı iddiası vârit görülmemiştir. Her ne kadar REŞAT FUAT BARANER kendisinin bir kere Yenimahalle'ye teyzesine gittiğini, bu toplantıya katıldığı iddiasının bundan galat olabileceğini iddia etmiş ve müdafaa şahidi olarak ALİ ATİK'in dinlenmesini talep etmiş ve şahit 25 Mayıs 1954 tarihli celsede dinlenilmişse de; 1951 yılından sonra REŞAF FUAT BARANER'i gömmediğini, tahminen 1950 veya 1951 yılının Ağustos veya Eylülünde bir gün annesinin gelmesi ve kendilerine misafir olması sebebiyle evlerine gelmiş bir müddet oturmuş olduğunu, tarih olarak kati bir şey söyliyemiyeceğini, bir öğle sonu olduğunu, iki üç saat oturduğunu, REŞAT FUAT'ın belki kendisinden bir şey sormuş olabileceğini, fakat şimdi hatırlamadığını, zamanın 1951 olacağını gelir vergisinden bahsedilmiş olması sebebiyle tahmin ettiğini söylemiş ve beyanlarının katiyet ifade etmediği anlaşılmış olduğu cihetle, buluşmanın vâki olmadığını ispattan uzak görülmüştür.

REŞAT FUAT BARANER ve HALİL YALÇINKAYA'nın merkez komitesinin Cihangir'de yaptığı toplantıya da katıldıklarına tamamen kanaat getirilmiş ve bu husus ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'e ait karar kısmında etraflı olarak izah edilmiş bulunduğundan burada ayrıca tekrarlanmamıştır.

HALİL YALÇINKAYA'nın ifadesinde belirttiği üzere TEVFİK DİLMEN vasıtasiyle BİLAL ŞEN'le tanıştığı ve onunla temas ederek sendika mevzuunda gösterilen parti faaliyetini kontrol ettiği bu yoldaki faaliyet sırasında yapılan işlerin tasvibine arzedildiği, BİLAL ŞEN'in (Dosya 13 sahife 231) de mevcut ifadesinde ZİLELİ HALİL YALÇINKAYA'yı bir kere HASAN KAŞARCI'nın trikotaj fabrikasında çalıştığı sırada görmüş, bilahare DİLMEN'in kendisinden HALİL YALÇINKAYA'yı tanıyıp tanımadığını sorması üzerine bir kere görmesi sebebiyle belki yanılabileceğini söylemiş olduğunu, bunun üzerine DİLMEN'in ZİLELİ HALİL'in Marputçular'daki çalışma mahalline götürerek HALİL YALÇINKAYA'yı kendisine gösterdiğini, bilâhare Haseki hastanesi civarında da buluştuklarını, grev kanunu tasarısı hakkındaki tenkit yazısını ZİLELİ HALİL'e göstermiş, tasvibini alıp İBRAHİM ATILAL'a verdiğini ifade etmesi ve TEVFİK DİLMEN'in de gerek tahkikatta (Dosya 14, sahife 244) ve gerekse duruşmada (Sahife 50,51) de bu beyanları tamamen teyit eder mahiyettte ifade vermesi ile sabit olmuş ve duruşmada maznunun inkâra saptığına kanaat getirilmiştir.

KADRİ ÇOKUĞURLU'nun (Dosya 16, sahife 881) de mevcut ifadesi de HALİL YALÇINKA-

YA'nın bu faaliyet içerisinde bulunduğunu göstermiştir. Maznun HALİL YALÇINKAYA'nın üzerinde yapılan aramada bir şey bulunamadığı, evinde yapılan aramada 1951 yılı Temmuz-Ekim aylarına ait (İşçi hakkı) gazeteleri, dokuz adet İring Bravn'ın (Türk işçi sendikaları) başlıklı tefrikası, Mahmut Makal'ın Bizim Köy adlı kitabı, Ateşten mısralar adlı kitabı bulunarak alındığı dosya 12 sıra 113'de mevcut 26 Ekim 1951 tarihli zabıt varakasında, REŞAT FUAT BARANER'in evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı aynı dosya sıra 17'de mevcut 26 Ekim 1951 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun HALİL YALÇINKAYA müdafaasında: 1929 senesinde 4 sene hapse mahkum olduktan sonra bir daha ve bu suçla tevkif edildiği tarihe kadar siyasi hiç bir faaliyet göstermediğini, buna rağmen iddianemede hiç bir zaman faaliyetten geri durmamıştır denildiğini, halbuki bu müddet zarfında polise dahi çağrılmadığını, tahkikatta alınmış ifadeleri tazyik ile elde edildiğinden kabul etmediğini, TEVFİK DİLMEN'in 7. fıkradan faydalanmak gayesiyle hareket ettiğni, DİLMEN'in BİLAL ŞEN ile olan temaslarına ait beyanlarının kendisini suçlu gösterecek mahiyette olmadığını, MİHRİ BELLİ, ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'i tanımadığını, ZEKİ BAŞTİMAR ve CELAL ZÜHTÜ BENNECİ ile bir komite kurmadıkları gibi Yenimahalle ve Cihangir'de yapılan toplantılara da katılmadığını, yazın kızını görmek için Floryaya gittiğinden Yenimahalle istasyonunda görülmesinin mümkün olduğunu, partiye ve parti faaliyetine katılmadığını, suç sayılacak fiili olmadığını, mahkûmiyetine karar verilirse yaşının ilerlemiş olması gözetilerek fer'i cezanın çektirileceği mahallinin tam teşkilli hastahanesi olan bir yer olarak tâyinini talep etmiştir.

Diğer maznun REŞAT FUAT BARANER de, müsnet suçu külliyen reddederek iddialara ilk tahkikattaki ifadelerin mesnet tutulduğunu, bu ifadelerin gayri kanunî olduklarını bununla beraber yekdiğerine aykırı noktaları ihtiva ettiklerini, iddia makamının bir fikri sabit ile cezalandırılmasını talep ettiğini, ZEKİ BAŞTİMAR'ın tahkikat sırasında verdiği ifadelerinde kendisinden merkez komitesi içerisinde bulunduğunu zan ve tahmin ettiği şekilde bahsettiğini, merkez komitesinin bir kongre şeklinde toplanmadığını, kendisinin yalnız başına idare ettiğini, evvelce merkez komitesinin kimler teşekkül ettiğini bilmediğini söylemiş olduğunu, DİLMEN'in de ifadelerinden merkez komitesi toplantısının yapıldığı manasının çıkmadığını, HALİL YALÇINKAYA ve MEHMET BOZIŞIK'ın ifadelerinin tertip eseri olduğunu, Yenimahalle toplantısına katılmadığının ALİ ATİK'in şahadetiyle sabit olduğunu, tahliyesinden sonra hiç bir fiile iştirak etmediğini eğer bu vakıalar oluşsa maluması daşında cereyan ettiklerini, suçsuz bulunduğundan beratine karar verilmesini talep etmiştir.

Her İki maznunun da müdafaaları yukarda belirtilen beyanları ve bu beyanlardan polis takip raporlarından edinilen kanaatla inhar olunan sureti kabule göre yerinde görülmemiş ve komite faaliyetine katıldıklarına ve parti içerisinde sevk ve idare mevkii olan komitelere bu meyanda merkez komitesine katıldıklarına ve fiillerinde T.C.K.nun 141. maddesinin kanuni unsurlarının mevcut bulunduğunu ve suçluluklarına kanaat getirilmiş bulunduğu cihetle fiil ve hareketlerine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ve parti içerisinde gösterdikleri faaliyet ve işgal ettikleri mevki nazara alınarak YEDİŞER SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyelerine, aynı kanunun 173. maddesine göre HALİL YALÇINKAYA'nın İKİ SENE DÖRT AY müddetle Adana'da, REŞAT FUAT BARANER'in İKİ SENE DÖRT AY müddetle İzmit'te emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına T.C.K.nun 31. maddesine tevfikan âmme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetlerine 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca ayrı ayrı 200'er lira harç ödemelerine, As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine göre mevkuf kaldıkları müddetin mahkûmiyetlerinden sayılmasına, mevkufiyet hallerinin devamına;

CELAL ZÜHTÜ BENNECİ:

1 Nisan 1952 tarihindenberi mevkuf bulunan maznun CELAL ZÜHTÜ BENNECİ gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek ve faaliyetine katılarak komiteye girmek iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 15 sahife 571-573, 654) 1949 yılı nisanında tahliye edildikten sonra bir gün ZEKİ BAŞTİMAR ve HALİL YALÇINKAYA ile birlikte Abidei Hürriyet'e doğru gittiklerini dünya ahvalinden bahsettiklerini, kendisinden yeni ceza evinden çıkması sebebiyle ceza evindeki durumu sormuş olduklarını, kendilerine ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'in illegal faaliyet hususunda müspet fikri olmadığını, arkadaşların okuma ve serbest imkanlardan faydalanmak yoluna gitmelerinin daha münasip olacağı düşüncesinde olduğunu, BOZ MEH-

MET hakkında da tenkitkâr konuştuğunu, ancak bu buluşmanın merkez komitesi içerisinde fiili bir komite teşkil maksadiyle yapıldığını, buna dair ZEKİ BAŞTİMAR'ın hiç bir söz sarfetmediğini, vazife taksiminden haberi olmadığını, konuşma sırasında çalışma meselesinin mevzu bahis edildiğini, fakat kendisinin doktorun da noktai nazarını izah ederek hücre ve teşkilât şekillerinden uzaklaşmak lâzım geldiğini izah ettiğini, aşağı yukarı ZEKİ BAŞTİMAR'ın da kanaatta olduğunu, ZEKİ'nin o gün hücre teşkilâtının mevcut olduğunu, söylemediği gibi ondan sonra da bahsetmediğini, bu toplantıdan sonra bir kere daha gezinti maksadiyle toplandıklarını, o sıralarda Af Kanunu'nun çıkması lâfı etrafta dolaştığından çıkarsa kadronun genişliyeceğinden, arkadaşların fikirlerinden istifadenin mümkün olacağından aralarında bahsettiklerini, kendisinin fikrinde ısrar ederek yeniden deftere başlamak lâzım geldiğini söylediğini. Bu konuşmaların Cumhuriyet Bayramı sıralarında olduğunu, fakat af çıkmadığını, af çıktıktan sonra da bir daha toplanmadıklarını, ZEKİ BAŞTİMAR'a aftan sonra rastladığında kendisine arkadaşların hapisten çıktıklarını, bir toplantı yapmak lâzım geldiğiin söylediğini fakat kendisinin gitmemeğe karar verdiğini, o şekilde çalışmayı uygun bulmadığından BOZ MEHMET ve arkadaşları gibi insanlar orada iken ben gelmem dediğini HALİL YALÇINKAYA'ya uğramadığını, AHMET FIRINCI'ya da aynı sebeple gitmediğini söylemiş olduğunu ifade etmiş, duruşmada ise; (Sahife 376) 1949 yılında ZEKİ BAŞTİMAR'a bir kaç kere rastladığını görüştüklerini, 1951 yılına kadar bir daha görmediğini, bu yılın başlarında bir gün Bedesten'de rastladığını birlikte Sultanhamamı'na doğru yürüdüklerini, bir de 26 Ekim 1952 tarihinde BAŞTİMAR'ın kendisine gelerek boş ev sormuş olduğunu, ZEKİ BAŞTİMAR ve HALİL YALÇINKAYA ile merkez icra komitesini kurdukları iddia edilmekte ise de; kendisinin 1949 yılında tahliye edilmiş olmasına ve Emekçi Köylü Sosyalist Partisi mensupları hapiste iken kendisi de hapiste olduğundan bu şekilde faaliyetine imkân olmadığını, ZEKİ ile HALİL YALÇINKAYA'nın o sırada mevkuf olmadıklarını, Cihangir toplantısına davet edilmediğini ve gitmediğini AHMET FIRINCI ile bu hususta hiç bir şeyi konuşmadığını, tahliyesinden sonra affa kadar ne gibi faaliyet gösterdiğinin aftan sonra Cihangir toplantısına kadar ne yaptığının belirtilmediğini söylemiştir.

HALİL YALÇINKAYA'da ilk tahkikatta (Dosya 15 sahife 504) arkadaşlarının hapiste bulundukları sırada merkez komitesini ZEKİ BAŞTİMAR, kendisi ve CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin teşkil etmiş olduklarını, bilahare Cihangir toplantısına dâvet edilmişlerse de AHMET FIRINCI ve CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin gelmemiş olduklarını, söylemiştir. MEHMET BOZIŞIK (Dosya 14 sahife 492) merkez komitesine AHMET FIRINCI ve CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin çağırdıkları halde gelmediklerini, toplantıda AHMET FIRINCI evvelce yapılan tevkifatta kendisi hakkında ifşaatta bulunmuş olduğundan komiteden çıkarılmasını istediğini teklif ettiğini, teklifine iştirak ettiklerini (Dosya 17 sahife 1096) da mevcut ifadesinde de CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin Cihangir'deki toplantıdan evvel merkez icra komitesinde bulunduğunu Cihangir toplantısındaki konuşmalardan anladığını, ZEKİ BAŞTİMAR'ın CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'yi ve DEDE AHMET'in bu toplantıya çağırdıklarını, beklemeğe lüzum olmadığını söylediğini, konuşmasından yani CELA ZÜHTÜ BENNECİ hakkında söylediklerinden CELAL'in bir faaliyet göstermediğini ZEKİ BAŞTİMAR'ın bundan nevima şikayetçi olduğunu anladığını, komiteye çağırılanların muhakkak faal durumda olmaları icap etmediği, (1097) meselâ; CELAL ZÜHTÜ BENNECİ tevdi edilen vazifeleri yapmamış böyle olmasına rağmen merkez komitesi toplantısına davet edilmiş, bence burada CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin durumu bir partili durumu değil, fikirlerinden istifade için çağrılmış bir kimse durumundadır demiştir. DİLMEN de duruşmada ve tahkikatta merkez komitesi toplantısına CELAL ZÜHTÜ BENNECİ ve AHMET FIRINCI'nın katılmamış olduklarını, evinde yapılan toplantıda ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER, ZEKİ BAŞTİMAR, HALİL YALÇINKAYA, REŞAF FUAT BARANER, ve MİHRİ BELLİ'nin bulunduklarını kendisinin o gece saat 10'dan sonra aralarına katıldığını söylemiştir (Sahife 48). Bu beyanlardan ve ZEKİ BAŞTİMAR'ın duruşmada CELAL ZÜHTÜ BENNECİ ile 1949 yılında; bir defa Şişli ile Hürriyet Edebiye tepesi civarında görerek ve bir defa da Kapalı Çarşı'da rastlıyarak konuşmuş olduğunu belirten tevilli beyanı, maznun CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin 1949 yılı nisanında tahliye edildikten sonra o yılın temmuz sonlarında veya ağustos başlarında İstanbul'a gelmiş olan ZEKİ BAŞTİMAR ve tevkif edilmemiş bulunan HALİL YALÇINKAYA ile temas ettiği ve diğer parti ileri gelenleri mevkuf bulunması sebebiyle birlikte faaliyeti ellerine aldıkları ve merkez komitesini teşkil ettikleri anlaşılmış ve kanaat getirilmiştir. Ancak; maznunun Af Kanunu'nun çıkmasından sonra vâki davete icabet etmemesi ve MEHMET BOZIŞIK'ın, ZEKİ BAŞTİMAR'ın, CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin direktiflere uygun faaliyet göstermemesinden şikâyet ettiğini ifade etmesi, 2 Eylül 1951 tarihinde yapılan Yenimahalle toplantısına da katılmamış olması karşısında ve 15 Mayıs 1950 tarihinden sonra da faaliyete devamını gösterir delil bulunmamasına binaen fiilinin Af Kanunu'nun şümulü içerisinde bulunduğuna kanaat getirilmiştir.

Maznunun 31 Mart 1951 tarihinde evinde ve iş yerinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı dosya 5 sıra 140-141 de mevcut zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun bundan evvelki tarihlerde yine komünist cemiyet teşkil etmek suçundan İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 14 Temmuz 1948 tarihli 948/114 karar sayılı ilâmı ile üç sene ağır hapse ve fer'i cezalara mahkûm edilmiş ve bu karar 10 Eylül 1949 tarihinde kesinleşmiş bu suçu sebebiyle 21 Aralık 1946 tarihinde tevkif edilmiş, 20 Mart 1944 tarihinden 25 Kasım 1944 tarihine kadar olan mevkufiyeti de ağır cezada rüyet edilen davası sırasındaki mevkufiyetine eklenmiş olduğu mezkûr tarih ve sayılı ilâmdan anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında hulâsaten Cihangir toplantısına gitmediğini bu toplantıya çağırılmış olması hususu kabul edilse dahi gitmemesi sebebiyle bu hareketin kendisini ilzam edemiyeceğini 1949 yılında tahliyesinden sonra ZEKİ BAŞTİMAR ve HALİL YALÇINKAYA ile komite faaliyeti göstermediğini, ilk tahkikat beyanlarının doğruluğu kabul edilse dahi bunun 1949 yılı ekiminde sona erdiğini kabul etmek gerektiğini, bu tarihten sonraya ait faaliyeti gösterilemediğini ve dâvete icabet etmemesinin de bu faaliyetle alâkası daha evvel kesmesinin neticesi olduğunu, bir taraftan T.K.P. teşkilât prensipleri 1951 yılında meydana çıkarken diğer taraftan 1947 yılında parti faaliyetinden bahsedilmekle tezada düşüldüğünü, evvelki mahkûmiyetine ait karar 10 Eylül 1949 tarihinde kesinleştiğine göre zaman bakımından tedahül olduğunu, içtima hükümlerinin tatbiki gerektiğini, sıhhi durumu gözetilerek tam teşkilli hastahanesi olan bir yerde fer'i cezanın çektirilmesine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Maznunun suçsuzluğu hususundaki müdafaası yukarda belirtilen sureti kabule göre yerinde görülmemişse de; diğer noktalara mâtuf müdafaası yerinde ve kabule değer görülmüştür.

Bu sebeple maznunun gizli komünist (Cemiyet) partisi içerisine katılmak ve faaliyet göstererek merkez komitesi üyeliğini yapmak şeklinde vâki fiilinden dolayı hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına tevfikan ve parti içerisinde işgal ettiği mevki nazara alınarak takdiren ve teşdiden ALTI SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, 173. madde mucibince İKİ SENE müddetle Erzurum'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına bu fiili ile 10 Eyüll 1949 tarihinde kesinleşmiş olan ve üç sene ağır hapis cezasına mahkûmiyetini tazammun eden 10 Temmuz 1948 tarihli ve 948/114 sayılı ilâmda yazılı fiil arasında tedahül bulunması sebebiyle ve T.C.K.nun 69. maddesi gereğince bu cezalar içtima ettirilerek binnetice SEKİZ SENE ağır hapis cezası ile tecziyesine, İKİ SENE müddetle Erzurum'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5677 sayılı Af Kanunu'nun 2. ve 5. maddelerine tevfikan bu cezanın üçte ikisinin tenzili ile neticeten İKİ SENE SEKİZ AY müddetle ağır hapse ve SEKİZ AY müddetle emniyeti umumiye nezareti altında Erzurum'da bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesi mucibince 97 lira harç ödemesine, Âs. Mh. Us. K.nun 277. maddesi uyarınca mevkuf kaldığı müddetin mahkûmiyetinden sayılmasına, mahkûmiyet müddetini mevkufen ikmal ettiğinden tahliyesine;

MEHMET BOZIŞIK:

11 Aralık 1951 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan maznun MEHMET BOZIŞIK, gizli komünist (Cemiyete) partisine girerek faaliyetine iştirak etmek, komitelere katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgularında, 1936 yılında Samsun'da telgraf direklerine örak-çekiç resmi yaptığı için iki sene ağır hapse, bilâhara emekçi Köylü sosyalist partisi içerisindeki faaliyetinden dolayı da üç yıla mahkûm olduğunu, Af Kanunu'nun çıkmasından iki gün evvel tahliye edildiğini, örfi idare mıntıkasına giremediği için 1946 yılında İzmir'e gitmiş orada Yamanlar gazinosunda garsonluk etmiş, bu sırada gazinoda gelip gitmeleri sebebiyle AHMET BİLGE ve MACİT BİLGE'yi tanımış olduğunu, esasen su işlerinde çalıştıkları için Yamanlar'da bulunan ve İzmir'e su tevzi eden depoya da sık sık geldiklerini, bu temaslar sırasında onların konuşmalarından inkılâpçı gençler olduklarını anlamış, kendisinin de komünist olduğunu söylemiş ve ancak gizli olarak faaliyet gösterebilecekleri hususunda anlaşmış, bu arada MACİT BİLGE'nin tanıdığı bâzı inkılâpçı arkadaşları olduğunu söylediğini ve bunlar arasında ŞÜKRÜ, YUSUF isimlerini saydığını, neticede 1947 yılında ilk İzmir vilâyet komitesini MACİT BİLGE, AHMET BİLGE, ŞÜKRÜ DİNSEL'den müteşekkil olarak kurduklarını, bilâhare bu komitenin takviyesi icap ettiğinden komiteye YUSUF ETİK ve FADİL BARKAN'ın da alındıklarını İnciraltı'nda bu maksatla toplantı yapıldığını, kendisinin İzmir'de 3 3,5 ay kadar kaldığını, bu müddet zarfında teşkilâtla uğraştığını, bu sıralarda DOĞAN ÇE-

TİNER ile de tanıştığını bu şahsın gizli faaliyete taraftar olmadığını 1947 yılı 11 veya 12. ayında gazino kapanınca Mersin'e gittiğini, 1948 yılı baharında (mayıs) tekrar İzmir'e döndüğünü, MACİT BİLGE'ye Ekonomi Politik, Devlet ve İhtilâl adlı kitaplar ile ismini hatırlıyamadığı bir iki yazıyı verdiğini, fakat gazino garsonlarını tamamlamış olduğundan, tütünde çalışmağa başladığını İHSAN KONAŞ'ın da beraber olduğunu, bu tahilerde ZEKİ BAŞTİMAR'ın Ankara'da olduğunu bildiği için MACİT BİLGE'den de para temin ederek Ankara'ya gitmiş, orada ZEKİ'ye İzmir'de kurduğu teşkilâtı anlatmış, ZEKİ'den orada kalması için yardım istemiş ve fakat ZEKİ'nin yardım edecek durumda olmaması sebebiyle bir gece BURHAN OKYALAZ'ın bacanağı olan KEMAL ERGİN'lerde kaldıktan sonra tekrar İzmir'e döndüğünü, ZEKİ'ye MACİT'in adresini verdiğini, tevkifinden 15 gün kadar evvel ŞÜKRÜ DİNSEL ile beraber tayyare ile İstanbul'a gitmiş ise de Bulgaristan'a veya diğer bir memlekete zor kullanıp tayyareyi indirip indiremiyecekleri hususunda bir şey söylemediğini, komünistlerde böyle bir usulün olmadığını, İstanbul'da KADRİ ÇOKUĞURLU ile görüştüğü, KADRİ'nin İstanbul'da polisin kendisini aradığını söylemesi üzerine tekrar İzmir'e dönmek zorunda kalmış ve KADRİ'den bir miktar (40 lira) para temin etmiş olduğunu, bihâhare 1948 yılı haziran veya temmuzunda tevkif edildiğini, KADRİ ÇOKUĞURLU'nun kendisi hapiste iken aleyhindeki sözler sebebiyle kendisini müdafaa ettiğini, KADRİ ÇOKUĞURLU'dan duyduğunu yine KADRİ'nin arkadaşlar arasında yardım parası topladıklarını söylemiş bulunduğunu, hücrelerini bilmediğini ve KADRİ BULDU'ya devrini söylemediğini, ZEKİ BAŞTİMAR'a Kalyoncukulluğu'nda rastladığını ZEKİ'nin parti faaliyetinden bahsiyle KADRİ ÇOKUĞURLU etrafındaki arkadaşlara ihtiyacı olduğundan bahsedince bunların isimlerini bildirmesini KADRİ ÇOKUĞURLU'ya söylemiş ve cevabı ZEKİ'ye Talimhane'deki set üzerinde buluşmalarında bildirmiş olduğunu, 1950 Temmuzunda tahliye edildikten sonra ZEKİ BAŞTİMAR'la buluştuğunu, randevuyu İDRİS ERDİNÇ'in bildirdiğini, fakat onun kimden öğrendiğini bilmediğini, ZEKİ'nin bu buluşmalarında kendisini Cihangir toplantısına dâvet ettiğini, orada ZEKİ BAŞTİMAR, HALİL YALÇINKAYA, MİHRİ BELLİ, REŞAT FUAT BARANER, ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'in buluştuğunu, parti meselelerinin o güne kadar yapılan faaliyetin görüşüldüğünü, MİHRİ BELLİ ile ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'in münakaşa ettiklerini, CELAL ZÜHTÜ BENNECİ ile AHMET FIRINCI'nın çağrıldıkları halde gelmediklerini toplantıda bir icra komitesi teşkiline karar verilmiş ve bu komiteye ZEKİ BAŞTİMAR, HALİL YALÇINKAYA, MİHRİ BELLİ'nin seçilmiş olduklarını ayrıca bir tevkifat vukuu düşünülerek, İzmir, Ankara, İstanbul vilâyet komitesi sekreterlerinin yedek komite üyesi olarak seçildiklerini, ZEKİ BAŞTİMAR'ın teşkilâta, HALİL YALÇINKAYA'nın sendika kollarına, MİHRİ BELLİ'nin neşriyata memur edildiklerini, bilâhare dağınıldığını, TEVFİK DİLMEN'in de o sırada yandaki odada bulunduğunu, ev temini için MİHRİ ile MUAMMER TAMKAN'ı tanıttığını söylemiş olmasına mukabil, duruşmada yapılan sorgusunda, (Sahife 390) ifadelerini ve parti faaliyeti iddiasını külliyen reddetmiş 13 Temmuz 1950 tarihinde tahliye edildiğini 7 Mayıs 1951 tarihinde Adapazarına sürgün cezasını çekmeye gittiğini, 15 ekim 1951 tarihinde İstanbul'a döndüğünü, hiç bir siyasi faaliyet göstermediğini tahkikatta tazyik ve işkence gördüğünden o suretle beyanda bulunduğunu ifade etmiştir.

Maznun MEHMET BOZIŞIK'ın daha İzmir'de iken komünist faaliyetin ilk tohumlarını attığı ve Emekçi Köylü Sosyalist Partisi'nin kapatılmış olması sebebiyle tekrar legal sahadan el çekmek zorunda kalan komünistlerin eskiden olduğu gibi gizli faaliyete devam etmeleriyle ancak fikirlerini yaymalarının mümkün olabileceğine kani olduğundan, AHMET BİLGE ve MACİT BİLGE ile CAZİM AKTİMUR vasıtasiyle tanıştıktan sonra, esasen CAZİM AKTİMUR'la olan temasları sırasında bu mevzuda kâfi derecede hazırlanmış olmaları sebebiyle teşriki mesai imkânını bulduğu, İzmir'de İnciraltı'nda tertip edilen toplantı sonunda YUSUF ETİK, ŞÜKRÜ DİNSEL, AHMET BİLGE, MACİT BİLGE, FADİL BARKAN'dan müteşekkil izmir vilâyet komitesinin teşekkülünü temin ettiği ve bu suretle ilerdeki tarihlerde merkez teşkilâtı ile temas teşkil ederek oradan aldığı direktife göre faaliyetini düzenliyen T.K.P. İzmir teşkilâtının ilk adımının atılmasına CAZİM AKTİMUR ile birlikte ön olduğu, tahkikatta vâki ikrarını teyit eden MACİT BİLGE (İzmir dosya 1, sahife 47) AHMET BİLGE (İzmir dosya 1 sahife 187) FADİL BARKAN'ın (İzmir dosya 1 sahife 166) da mevcut açık beyanlarından ve duruşmadan yemin ile dinlenilmiş olan şahit YUSUF ETİK (Sahife 654), ŞÜKRÜ DİNSEL'e (Sahife 658) açık şahadetlerinden anlaşılmıştır. Bu kısım MACİT BİLGE'ye ait karar kısmında da etraflı olarak izah edilmiştir.

MEHMET BOZIŞIK ilk vilâyet komitesi toplantılarına da katılmıştır. Bu toplantılar BİLGE kardeşlerin evinde cereyan etmiştir. MEHMET BOZIŞIK bu toplantılarda yetiştirici şekilde hareket etmiş toplantılarda dışarda yayılmasını fikrini müdafaa etmiş, işçi toplulukları arasında propaganda yapılması ve fakat kısa konuşmalar tavsiyesinde bulunmuş, tütün işçileri sendikasında İHSAN KONAŞ tarafından okunacak olan yazının hazırlanması sırasında fenkitte bulunarak yazıyı kısaltır-

mıştır. Ankara'ya gideceği sırada MACİT BİLGE'den 45 lira almış ve döndüğünde MACİT BİLGE'ye Ekonomi Politik, Devlet ve İhtilâl, İşçi Sınıfı isimli kitapları vermiştir. Bu hususlar yine kendi ikrarlarını teyit eden MACİT BİLGE'nin beyanlarından anlaşılmıştır. MEHMET BOZIŞIK daha İnciraltı toplantısı yapılmadan evvel CAZIM AKTİMUR vasıtasiyle YUSUF ETİK ile tanışmıştır (Sahife 656). Bu şahadet karşısında MEHMET BOZIŞIK'ın CAZIM AKTİMUR ile temasını gizlediği anlaşılmıştır.

MEHMET BOZIŞIK'ın yine ikrar ettiği üzere ŞÜKRÜ DİNSEL ile tanıştıktan sonra onunla İstanbul'a gittiği, yolculuğu tayyare ile yaptıkları, ŞÜKRÜ DİNSEL'e demir perde gerisinden kaçırıldığı gibi kendilerinin de bir tayyareyi kaçırıp Bulgaristan veya Romanya'ya indirmelerinin mümkün olup olamıyacağından bahisle teklifte bulunduğu ancak İstanbul'a geldiği zaman parti ile temas sonunda buna tevessül edilmediği ŞÜKRÜ DİNSEL tarafından yeminle ifade edilmesi karşısında MEHMET BOZIŞIK'ın bu hususu gizlediği kanaatine varılmıştır. Her ne kadar böyle bir hareket vâki olmamışsa da; maznun tarafından düşünülmüş olması dahi ahlâki redactini gösterecek mahiyettedir.

MEHMET BOZIŞIK'ın bu gelişinde KADRİ ÇOKUĞURLU ile temas ettiği ve KADİR ÇOKUĞURLU'dan yol parası yapmak üzere 35 lira aldığı ve aldığı direktif neticesi olarak KADRİ ÇOKUĞURLU'nun ARİF NANAK ve İDRİS ERDİNÇ ile birlikte ilk tütncüler komitesini teşkil ettiği (KADRİ ÇOKUĞURLU'ya it karar kısmında etraflı olarak izah edildiğinde burada ayrıca tafsil edilmemiştir). KADRİ ÇOKUĞURLU'nun (Dosya 16 sahife 866, 873) de mevcut ifadesinden anlaşılmıştır.

MEHMET BOZIŞIK'ın ifadelerinde bahsetmemiş olmakla beraber, İzmir'den kaçak olarak hareketle İstanbul'a bu gelişinde ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER ile de temas ettiği (Duruşma Dosya 6 sıra E-69/6) da mevcut İstanbul 1. ağır ceza mahkemesinin 14 Aralık 1950 tarihli ilamında, 2. ağır ceza mahkemesinin 14 Temmuz 1948 tarihli kararının yapılan tetkikine istinaden tasrih edilmesinden ve mezkûr kararın tetkikinden anlaşılmıştır ki bu da maznunun o zamandanberi parti faaliyeti içersinde bulunduğunu göstermiştir.

İzmir'de 9 Temmuz 1948 tarihinde tevkif edilen ve 13 Temmuz 1950 tarihinde tahliye edilen MEHMET BOZIŞIK İstanbul'da serbest kaldıktan sonra KADRİ BULDU ile temasa geçmiş ve ona parti faaliyetine katılmasını teklif ve kabul etmesi üzerine, KADRİ ÇOKUĞURLU vasıtasiyle çağırtarak ENVER GÖKÇE ile KADRİ BULDU'nun buluşmalarını temin edecek randevuyu bildirmiştir. Bunun neticesi olarak KADRİ BULDU OSMAN adı ile kendisini takdim eden ENVER GÖKÇE ile temasa geçmiştir. Bu husus KADİR BULDU'nun (Dosya 14 sahife 398) de mevcut ifadesinden anlaşılmıştır. Bu buluşmaya gitmesini ENVER GÖKÇE'ye de TEVFİK DİLMEN bildirmiştir. Bu hususta ENVER GÖKÇE'nin dosya 14 sahife 379'da mevcut ifadesinden anlaşılmıştır. Bu buluşmanın yaptırılmasındaki maksadın işçi hücrelerini genişletmek ve muarız vaziyette olanları ve bu meyanda KADRİ ÇOKUĞURLU grubunu KADRİ BULDU vasıtasiyle kazanmak olduğu da yine mevcut beyanlardan anlaşılmıştır.

MEHMET BOZIŞIK'ın SEYİT ATILALve KADİR ÇOKUĞURLU ile temas ettiği ve KADRİ ÇOKUĞURLU'dan partiye tavsiye edebileceği şahısların isimlerini aldığı SEYİT ATILAL ve KADRİ ÇOKUĞURLU'ya ait karar kısımlarında da izah edildiği üzere KADRİ ÇOKUĞURLU'nun tahkikattaki açık ikrarlarından anlaşılmıştır.

MEHMET BOZIŞIK'ın 7 Mayıs 1951 tarihinden evvelki tarihlerde MİHRİ BELLİ'nin neşriyat yapabilmesi için bir ev tutulmasını icap ettiği takdirde nakten yardım da yapılacağını söylemesi üzerine bu hususu MUAMMER TAMKAN'a duyurduğu ve MUAMMER TAMKAN'ın ev bulduğu haberini getirmesi üzerine ve mezkûr tarihte sürgüne gideceği cihetle MUAMMER TAMKAN ile MİHRİ BELLİ'nin Kurtuluş'ta buluşmalarını temin ettiği açık ikrarını teyit eden MUAMMER TAMKAN'ın (Dosya 13 sahife 153-154) de mevcut beyanlarından anlaşılmış ve kanat getirilmiştir. Bu husus MİHRİ BELLİ ve MUAMMER TAMKAN'a ait karar kısımlarında izah edilmiştir.

MEHMET BOZIŞIK istanbul'da ZEKİ BAŞTİMAR ile buluşma ve bu buluşmaları sonunda ZEKİ BAŞTİMAR tarafından vâki dâvet üzerine Cihangir'de yapılan merkez komitesi toplantısına katılmıştır. Bu husus kendi ikrarlarını teyit eden HALİL YALÇINKAYA'nın ve TEVFİK DİLMEN'in beyanları ile sabit olmuş ve kanaat getirilmiştir. ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'e ait karar kısmında bu husus teferruatı ile izah edildiğinden burada ayrıca ve tekraren yazılmamıştır. Maznun MEHMET BOZIŞIK'ın diğer maznunların bir kısmı gibi duruşmada inkâra saptığına kanaat getirilmiştir. Maznunun yukarıda belirtilen hareketleri mahkûmiyetlerine rağmen kendisinde bir intiba uyanmadığını göstermiştir.

M. BOZIŞIK'ın 1948 yılında izmir'de yapılan tevkifinin 9 Temuz 1948 tarihine rastladığı duruş-

ma dosya 6 sıra E 99'da mevcut İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün 21 Mayıs 1954 tarih 4841/1958 sayılı yazılarından, yapılan muhakemesi sonunda İstanbul 1. Ağır Ceza Mahkemesince, ÜÇ SENE ağır hapse mahkûm edildiği ve Af Kanunu'ndan evvele rastlaması sebebiyle cezasının mezkûr kanunun 2. ve 5. fıkralarına göre BİR SENE ağır hapse ve DÖRT AY emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 14 Aralık 1950 tarihinde karar verildiği ve bu kararın 22 Aralık 1950 tarihinde kesinleştiği suça mevzu fiilin yine komünist cemiyet teşkil etmek olduğu anlaşılmıştır. MEHMET BOZIŞIK bu mahkûmiyeti sebebiyle 13 Temmuz 1950 tarihine kadar mevkuf kalmıştır.

Maznunun evinde ve üzerinde yapılan aramada müsnet suçla ilgili bir şeye tesadüf edilmediği (Dosya 5 sıra 21-22) de mevcut 11 aralık 1951 tarihli zabıt varakalarından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; Aleyhinde yapılan iddialara kendisinin ve kendisiyle ilgili gösterilen maznunların ilk tahkikat ifadelerinin maznunlar taraflarından hangi şartlar içersinde alınmış olduklarının belirtildiğini ve kendisinin de işkence gördüğünü ve bu sebeple tertibi kabul ve dolayısıyle diğer bazı maznunlara iftirada bulunmuş olduğunu, bunun yüz kızartıcı bir hal olduğunu, ancak işkenceye dayanamıyarak yaptığını, aleyhinde ifade vermiş olup da ifadesini reddetmiş bulunan maznun TEVFİK DİLMEN'in 7. fıkradan faydalanmak gayesiyle hareket ettiğini, TEVFİK DİLMEN'in beyanlarını teyit eden delilin mevcut olmadığını, bu sebeple de beyanın hukukî kıymetini kaybettiğini, şahit olarak dinlenilen şahısların birer ajan olduklarını, delil olarak öne sürülen mektubun iddia makamının bir dolabı olduğunu ve buna SEVİM TARI ve MİHRİ'nin alet olduklarını onun işini kolaylaştırdıklarını, mektubun elde edilmesi haberinin ceza evinde duyulması üzerine mektubun hususi mahiyet taşıdığını söylemelerinin de bunu gösterdiğini, mektubun ise okundukta iddia makamının delil olarak önlerine sürebileceği bir mahiyet taşıdığını ve buna karşı müdafaa yoluna gidilmemesinin de kanaatini teyit ettiğini ifade ettikten sonra geçmiş senelere ait bâzı hadiseleri ve işçi görüşünü işçiler arasında Sovyet Rusya aleyhinde ileri sürülen hakikatle olan ilgisini tesbit için girişilen teşebbüsü ve bunun polis tarafından akamete uğratılıp mahallinde tetkik ve doğru olup olmadığını anlamak imkânlarından mahrum bırakılmış ve Rusya'ya gönderilmemiş olduklarını, bu namzetler arasında kendisinin de bulunduğunu, buna benzer işçi hareketleriyle devamlı surette alâkalandığını ve bu yüzden de polise hoş görünmediğini, bunun neticesi olarak yapılan tertiple tevkif edildiğini, son hâdisenin de bundan başka bir mahiyet taşımadığını, hakikatta gizli komünist partisi ve faaliyetiyle ilgisi bulunmadığını izmir'e gittikten sonra orada faaliyet gösterdiği, İ. ERDİNÇ vasıtasiyle İstanbul'a haber gönderdiğini, K. ÇOKUĞURLU ile yine parti faaliyeti bakımından temasta bulunduğu ceza evinde iken dahi dışarıda bulunanlara direktif verdiği, tahliyesinden sonra da KADRİ ÇOKUĞURLU ile faaliyetine devam ettiğini, İzmir'de bulunduğu müddet içersinde de teşkilâtın kurulmasında rol oynadığı iddialarının doğru olmadığını, suçsuz bulunduğunu, buna rağmen mahkûmiyeti cihetine gidildiği takdirde Emekçi Köylü Sosyalist partisinin kapanmasından itibaren faaliyetinin devam ettiği iddiasının mevcut olduğunu ve suçun mahiyeti de değişmediğine göre İstanbul 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nce verilmiş olan mahkûmiyet kararının kaldırılarak suç sayılan hareketlerinin cümlesi hakkında hüküm verilmesini, bu talebi uygun görülmediği takdirde 9 Temmuz 1948 tarihinden 13 Temmuz 1950 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin nazara alınmasını ve bu hüküm yani 1. Ağır Ceza Mahkemesi kararı 22 Aralık 1950 tarihinde kesbi katiyet ettiğine göre içtimaa hükümlerinin ve T.C.K.nun 40. maddesinin nazara alınmasını istediğini yine iddiaya göre 7 Mayıs 1951 tarihinden sonrası için suç sayılan bir fiil ortaya atılmamış bulunduğuna nazaran T.C.K.nun 59. maddesinin de lehine olarak tatbikini ve fer'i cezaya hükmedildiği takdirde emniyeti umumiye nezareti altında geçireceği mahallin Adapazarı olarak tâyinini talep etmiştir.

Maznunun yukarda belirtilen ifadelerden edinilen kanaata ve yine her faaliyet kolunda izhar edilen kanaata göre müdafaları yerinde ve kabule değer görülmemiştir. Maznunun gizli komünist (Cemiyete) partisine girdiğine, faaliyet gösterdiğine, partinin genişlemesine çalıştığına, faaliyet içersinde kurucu bir rol oynadığına ve nihayet cezasını çekerek 13 Temmuz 1950 tarihinde tahliyesinden sonrada mütenebbih olmıyarak, KADRİ BULDU, MUAMMER TAMKAN, KADRİ ÇOKUĞURLU, MİHRİ BELLİ, ZEKİ BAŞTİMAR gibi partililerle temasta bulunmuş ve nihayet merkez komitesi toplantısına katılmış olduğuna ve fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcudiyetine ve suçluluğuna kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 14.1 maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince ve gösterdiği faaliyet derecesi nazara alınarak takdiren ve teşdiden YEDİ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, 173. madde gereğince İKİ SENE DÖRT AY müddetle SİVRİHİSAR'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, bu cezanın evvelce İstanbul 1. ağır ceza mahkemesince verilmiş olan mahkûmiyet kararının; 12 Aralık 1950 tarihinde kesinleşmiş olması sebebiyle T.C.K.nun 77/1. ve 69. maddeleri nazara alınarak ve bir sene

ağır hapis cezasının üçte ikisinin hükmolunan cezaya ilâvesiyle YEDİ SENE SEKİZ AY müddetle ağır hapsine ve İKİ SENE DÖRT AY müddetle SİVRİHİSAR'da emniyeti Umumiye nezaretinde bulundurulmasına, 7 Mayıs 1951 tarihinden sonraki faaliyetinin tesbit edilmemesi halinin takdiri tahfif sebebi kabulü ile cezasının tenzili hususundaki talebinin bu durum maznunun parti faaliyetinden el çektiğini göstermediği gibi ne kendisi ve ne de diğer bir maznun tarafından böyle bir beyanda bulunulmamış olması sebebiyle yerinde görülmediğinden reddine, T.C.K.nun 31. maddesi gereğince amme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 200 lira harç ödemesine; 9 Temmuz 1948 tarihinden 13 Temmuz 1950 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetle 11 Aralık 1951 tarihinden beri devam eden mevkufiyet müddetinin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına; aramada el konulan suçla ilgisiz yazılı belgelerin maznuna iadesine;

ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER:

28 Şubat 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen mahkemesine devam olunan maznun ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER gizli komünist partisi kâtibi umumisi sıfatiyle Cihangir'de yapılan merkez komitesi toplantısına iştirak etmek ve orada ZEKİ BAŞTİMAR tarafından okunan raporu dinlemek iddiası ile mahkemeye sevk edilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına tevfikan ceza talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 14 sahife 485-486) emekçi ve köylü ve Sosyalist partisinin faaliyeti sebebiyle ikinci ağır ceza mahkemesince beş sene ağır hapse, beş sene emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmıya mahkûm edilip, Af Kanunu'nunda faydalanarak tahliye edildikten sonra, hiç bir siyasi faaliyet göstermediğini ZEKİ BAŞTİMAR'ı emekçi köylü ve sosyalist partisi zamanında Ankara şubesini açmıya talip olduğu için tanıdığını, REŞAT FUAT BARANER'i Almanya'dan tanıdığını, MEHMET BOZIŞIK'ı bu defa ceza evinde gördüğünü, TEVFİK DİLMEN, MİHRİ BELLİ, HALİL YALÇINKAYA'yı da tanımadığını, Cihangir'de yapılan toplantıya katılmadığını, söylemiş, duruşmada da (Sahife 381) suçu aynen ve külliyen reddederek kendisinin 1919 yılında işçi ve çiftçi, 1946 yılında emekçi köylü sosyalist partisini kurmuş ve bu partilerin reisliğini yapmış olduğunu, fakat bunların kanuni teşekküller olduklarını, siyasi yazılar da yazdığını, bazı mahkûmiyetleri olmuşsa da; bunların efkârı umumiyenin hazmedemediği iddia edilen fikirleri müdafaa etmiş olmalarından ileri geldiğini ve fakat bu güne kadar hiç bir gizli teşkilâta katılmamış başkanlık etmemiş olduğunu, tahliyesinden sonra bozulan meslek ve aile hayatını yeniden düzene koyma yolunda gayret sarfettiğini, dostları ile dahi görüşecek vakit bulamadığını, sorgu sırasında da Cihangir toplantısına katılmadığını söylemiş olduğunu, ifade etmiştir.

Cihangir'de yapılan toplantıya katıldıkları iddia edilmekte olan maznun ZEKİ BAŞTİMAR, HALİL YALÇINKAYA, MİHRİ BELLİ, MEHMET BOZIŞIK, REŞAT FUAT BARANER de duruşmada iddiaların cümlesini reddederken bu iddiayı da reddetmişler ve yapılan muvacehede de duruşmadaki beyanlarında ısrar etmişlerdir.

Tahkikatta ise; HALİL YALÇINKAYA (Dosya 14, sahife 458) daha evvelki ifadelerinde ZEKİ BAŞTİMAR, REŞAT FUAT BARANER, MİHRİ BELLİ ve kendisinin Yenimahalle'de yapmış oldukları toplantıyı ve bu toplantıda T.K.P. Teşkilât prensipleri üzerindeki yapılmış olan görüşmeyi ve nihayet bu toplantının mahiyet itibariyle bir merkezi icra komitesi vasfında olduğunu belirttikten sonra, bir gün ZEKİ BAŞTİMAR'ın TEVFİK DİLMEN'in göstereceği evde toplanılacağı için gelmesini söylemiş olduğunu, sorgu tarihi olan 25 Şubat 1952 tarihinden tahminen bir sene evvel DİLMEN delaletiyle mezkûr mahalle gittiği zaman oraya kendisinden evvel MEHMET BOZIŞIK'ın gelmiş olduğunu gördüğünü, arkasından da sıra ile ve fasılarla MİHRİ BELLİ, ZEKİ BAŞTİMAR, ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER, REŞAT FUAT BARANER'in gelmiş olduklarını, konuşmalar arasında dünya ve memleket vaziyeti ve içinde bulunulan şartlar ve bunlar muvacehesinde komünistlere düşen vazifelerden bahsedildiğini, 1946'da yapılan tevkifattan bahisle MİHRİ BELLİ ile ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'in münakaşa ettiklerini ve ŞEFİK HÜSNÜ'nün o zaman dökümanları saklayamamış olmak itibariyle hatalı hareket ettiğini kabul ettiğini, ZEKİ BAŞTİMAR'ın o tarihe kadar yapıla gelmekte olan faaliyet ile yapılması lâzım gelenden bahsettiğini, neticede üç kişilik bir komite kurulmasına karar verildiğini, bu komite MİHRİ BELLİ, ZEKİ BAŞTİMAR ve kendisinden teşekkül ettiğini, yani seçildiklerini, bu şekilde komiteyi teşkil ile altı kişiyle temas etmenin güçlüğünün ve gizliliğin kaybolmasının önlenilmesinin düşünüldüğünü, faal olarak çalışacak olan bu komitede ZEKİ'nin teşkilâta, MİHRİ BELLİ'nin neşriyata, kendisinin sendikalar koluna bakmasının kararlaştırıldığını, ayrıca bu toplantıda bir tevkifat yapıldığı, takdirde idareyi ellerine almaları için bir yedek komite teşkili ka-

rarlaştırılmış, bu komiteye, TEVFİK DİLMEN, KEMAL ERGİN ve İzmir vilâyet komitesi sekreterinin seçilmiş olduklarını, Yenimahalle'de yaptıkları toplantıdan sonra ZEKİNİN kendisiyle ve MİHRİ ile olan temaslarını ayrı ayrı yaptıklarını, temas için dükkanına geldiğini, ayrıca birlikte kapalı veya açık yerde toplanmamış olduklarını, Cihangir toplantısının yapıldığı yerin bir apartımanın bodrum katı olduğunu, buradaki parti toplantısı bittikten sonra DİLMEN'in de yanlarına geldiğini, sonra gece yarısına doğru dağılıp evlerine gittiklerini, AHMET FIRINCI ve CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin toplantıya gelmediklerini söylemiştir.

MEHMET BOZIŞIK'ta (Dosya 14, sahife 491) tahkikatta verdiği ifadesinde toplantıyı mahal, zaman ve şekil itibariyle aynen anlatmış, bu toplantının bir merkez komitesi toplantısı olduğunu, ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER, ZEKİ BAŞTİMAR, HALİL YALÇINKAYA, MİHRİ BELLİ, REŞAT FUAT BARANER'in gelmiş olduklarını, AHMET FIRINCI ile CELAL ZÜHTÜ BENNECİ'nin davet edildikleri halde gelmediklerini, 1946 tevkifatı sebebiyle MİHRİ BELLİ ile ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'in münakaşa ettiklerini, orada gösterilen faaliyet, dünya durumu, yapılması lâzım gelen şeyler üzerlerinde görüşüldüğünü, kendisinin de; evvelki tevkifatta hakkında ifşaatta bulunan AHMET FIRINCI'nın komiteden atılmasını teklif ettiğini, tasvip olunduğunu, toplantıda faal olarak çalışacak olan üç kişiden mürekkep bir komite teşkiline karar verilmiş ve bu komitede ZEKİ BAŞTİMAR'ın teşkilâta, HALİL YALÇINKAYA'nın sendikalara, MİHRİ BELLİ'nin neşriyata bakmalarının kararlaştırılmış, ayrıca merkez komitesi yedek âzalıklarına da KEMAL ERGİN, TEVFİK DİLMEN ile İzmir vilâyet komitesi sekreterinin seçilmiş olduklarını, DİLMEN'in de toplantı sırasında bidayette kendilerinin toplandıkları odanın yanındaki ufak kısımda oturmakta olduğunu anlatmıştır.

TEVFİK DİLMEN'de bu toplantının yapıldığını, tahkikatta ve duruşmada anlatmış, (Sahife 48) İstanbul vilâyet komitesi sekreteri olarak teşkilât içerisinde bu komitenin üzerinde bir merkez komitesinin bulunması icabettiğini, bildiğini ve ZEKİ BAŞTİMAR ile yaptığı temaslardan ZEKİ'n'in bir merkez komitesi üyesi olduğu kanaatına vardığını, fakat ZEKİ'nin bunu kedisine hiç bir zaman söylemediğini, komiteden bahsetmediğini, ZEKİ'nin eski arkadaşlarla konuşmak üzere bir toplantı yapmak ve kendisinin Cihangir'deki yerinden faydalanmak istediğinden bahsetmesi üzerine bunun mahzurlarını söylemişse de, ZEKİ'nin gürültü yapacak değiliz demesi üzerine kabul etmiş ve ZEKİ'nin direktifi üzerine, HALİL YALÇINKAYA'ya da haber vermiş olduğu saat 19-20 sıralarında kendisinin de eve gittiğini orada o tarihe kadar görmediği MEHMET BOZIŞIK, MİHRİ BELLİ ve DOKTOR diye hitap etmelerinden anladığı ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'i ve 1944 tevkifatından tanıdığı REŞAT FUAT BARANER ve ZEKİ BAŞTİMAR'ın bulunduklarını görmüş ve yiyecek bakımından noksanlarını almış ve başka bir randevuya gidip saat 22 sıralarında eve dönmüş olduğunu, yanlarına girmediğini, bir müddet sonra kendisini dışarıda bekler görerek içeriye çağırdıklarını, orada umumi mevzular üzerinde görüşüldüğünü, kendisi yanında parti faaliyetinden bahsedilmediğini, ZEKİ'nin bilâhare bu toplantının merkez komitesi olduğundan bahsetmediğini, (Sahife 49) bu toplantı üzerinden uzun bir zaman geçtikten sonra ZEKİ BAŞTİMAR'ın kendisine bir tevkifat vaki olursa KEMAL ERGİN ve MACİT BİLGE ile idareyi ellerine almalarını, bunun bir yerde merkez komitesi olduğunu söylemiş bulunduğunu, anlatmış, müdafaası sırasında da bu komite sebebiyle kendisine yapılan taarruzları cevaplandırarak komiteden tahkikatta HALİL YALÇINKAYA ve MEHMET BOZIŞIK'ın ilk bahsedenler olduklarını, sonra bu durumu belirtmenin suçunu kendisine yüklemiye çalıştıklarını, parti içerisinde her şeyin söylenmesine lüzum olmadığını, bir çok hususların söylenmeden de anlaşılabileceğini kendisinin duruşmada da sade vakalardan bahsettiğini, hiç bir kanaat izhar etmediğini, kendisinden kanaatta sorulmadığını, burada yapılmış olan toplantıya katılan şahısların durumu ve HALİL YALÇINKAYA ile MEHMET BOZIŞIK'ın ifadelerinde görüşüldüğü belirtilen mevzuları nazara alınca bunun merkez komitesi toplantısı olduğu kanaatına vardığını, fakat bildiğinden fazla bir şey söylememeğe bütün tahkikat boyunca dikkat ettiğini, konuşmasının parti kararına muhalif olduğunu ve fakat artık parti ile alâkası olmadığından bu kararında kendisini bağlamıyacağını söylemiştir.

Yukarıda belirtilmiş olan bu beyanlar muvacehesinde af kanunu sebebiyle tahliye edilmiş bulunan ve bu güne kadar yapılan komünist faaliyete önderlik etmiş, mahkûm olmuş, faaliyet bakımından parti içerisinde ileri bir mevki işgal etmiş olan bu şahısların; aftan evvelki tarihlerde yapılmış olan faaliyeti gözden geçirmek ve müteakip faaliyet şeklini kararlaştırmak üzere toplandıklarına, durumu gözden geçirdikten sonra, merkez komitesi içerisinde ve ona bağlı olmak üzere bir merkezi icra komitesi teşkil ve bunun; tevkifat vukuunu da gözeterek yedek üyelerini seçtiklerine tam ve vicdanî kanaat tahassül etmiştir. ZEKİ BAŞTİMAR'ın bu toplantının bir merkez komitesi olduğunu söylememesi parti çalışmasına, gizlilik esaslarına uygundur. DİLMEN bunun aksini ifade etmiş olsaydı beyanı belki şüphe ile karşılanırdı. DİLMEN'in ZEKİ AĞZINDAN bu toplantının merkez ko-

mitesi toplantısı olduğunu duymaması ve toplantı sonunda DİLMEN'in yanlarına çağırılması orada bulunanların vilâyet komitesi üzerinde bir mevki işgal ettiklerinin de delili olduğu gibi bu halde parti çalışma şekline uygun olduğundan ve DİLMEN'in ifadelerinn doğrulukları harici delillerlede sabit olmuş ve mahkemeye tam bir kanaat gelmiş bulunduğundan toplantının vukuuna ve DİLMEN'in iftira etmediğine kanaat getirilmiş ve esasen iftirada bulunması icabettirecek bir sebepte görülememiştir.

Maznun ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'in evinde yapılan aramada emekçi köylü partisi zamanından kalma üç sahifelik bir yazıdan başka müsnet suçla ilgili bir belgeye tesadüf edilememiştir. (Dosya 5, sıra 111-116) da mevcut 28 Şubat 1952 tarihli zabıt ve ekleri.

Maznun vekili avukat HAKKI DEĞİMER müdafaasında; Müsnet suçu duruşmada olduğu gibi külliyen reddederek, iddiaların yersiz ve mesnetsiz olduğunu, 35 senelik siyasi maziye sahip olan ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'in tahsilini Fransa'da yapmış bu yüzden sol temayüllü Fransız yazarlarının tesiri altında kalmış, kendisi de sol temayülleri iktisap etmişse de; bunun müfrit ve ihtilâlci bir temayül olarak mânalandırılmaması gerektiği, yazdığı yazılar sebebiyle bu güne kadar takibata maruz kalmamış olmasının da bunu gösterdiğini, kurduğu partilerin kanuni teşekküler olduklarını, siyasi hayatı içerisinde iki defa mahkûm olmuş ise de; bunun memleketteki demokratik cereyanın ve gelişmenin kısırlığından ileri geldiğini, müvekkiline suç olarak Cihangir toplantısına katılmış olmanın atfedildiğini, tahliyesinden sonra iş ve gücü ile meşgûl olarak müvekkilinin suç sayılabilecek bir fiilinin mevcut olmadığını, TEVFİK DİLMEN'in 7. fıkradan faydalanmak gayesiyle hareket ettiğini, tahkikattaki diğer beyanların tazyikten mütevellit olduğunu, DİLMEN'in ifadelerinde toplantının bir arkadaş toplantısı mahiyetinde olduğunun belirtilmiş bulunduğunu, müvekkilinin merkez komitesi üyeliği gibi bir mevkie geldiği iddia edildiği halde ne yapmış ne gibi bir fiile iştirak etmiş olduğunun belirtilemediğini, delil bulunmadığından beraatine karar verilmesini istemiş, maznun ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER'de; ayni şekilde beyan ve müdafaada bulunmuştur.

Maznunun ve vekilinin beyanların tazyikten mütevellit olduğu hususundaki müdafaaları; bu beyanların yekdiğerini teyit eder mahiyette oluşu, DİLMEN'in ifadesiyle de teeyyüt etmesi karşısında kabule değer görülmediği gibi, DİLMEN'in velev ki 7. fıkradan faydalanmak için itirafta bulunmuş olduğu kabul edilse dahi ifadelerinin doğrulukları harici delillerle sabit olmuş ve heyetimize bu hususta tam bir kanat gelmiş bulunması sebeplerine binaen bu noktaya matuf müdafaada yerinde ve kabule değer görülmemiştir. Yukarıda belirtilen ifadelerden, 1919 tarihinden beri memleketimizdeki sol cereyanlara katılmış ve hatta önderlik etmiş, aydınlık neşriyatı sebebiyle giyaben (Avrupa'ya kaçması sebebiyle) mahkûm olmuş, 1927'de tekrar ayni faaliyete katıldığından mahkûm olmuş nihayet emekçi köylü sosyalist partisini ayni maksat ve gayelerle kurmuş ve bu partinin sosyalist adı altında komünist faaliyet gösterdiği sabit olduğundan mahkûm olmuş ve af kanunundan faydalanarak tahliye edilmiş olmasına rağmen bu yoldaki faaliyetten elini çekmediği ve Cihangir'de yapılan toplantıya katıldığı ve komünist partisinin gizli faaliyetten geri durmadığı, aldığı cezalara rağmen bu yoldan dönmediği kanaat ve neticesine varılmış ve merkez komitesi üyesi olduğu yolundaki iddia varit ve kabule değer görülmüş bulunduğundan hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına tevfikan (YEDİ SENE) müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine aynı kanunun 173. maddesi uyarınca İKİ SENE DÖRT AY müddetle MANİSA'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, hüküm tarihinde 65 yaşını bitirmiş olduğundan bu cezanın T.C.K.nun 56. maddesine göre altıda birinin tenzili ile BEŞ SENE ON AY müddetle ağır hapsine ve BİR SENE ONBİR AY ONGÜN müddetle MANİSA'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, T.C.K.nun 31. maddesine göre amme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetin, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 200 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına.

MİHRİ BELLİ:

30 Ekim 1951 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan MİHRİ BELLİ, gizli komünist (Cemiyete) partisine katılarak faaliyete iştirak etmek, partinin merkez komitesine katılmak iddiaları ile mahkemeye sevk edilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 17, sahife 1120-1126) ZİYA KİRMAN'ı Kartal'da evinin karşısında oturmakta olan BARBAROSLAR'da gördüğünü ve sahibinin ZİYA KİRMAN'ın kendisini Amerika'dan tanıdığını söylemesi ve kendisinin de bunun üzerine Zİ-

YA'ya selâm vermesi sonunda, ZİYA'nın bu hareketinden dolayı fevkalâde endişeli bir tavır takındığını, ev sahibinin de tanıttığından dolayı üzüldüğünü, bunun bir dakikalık bir iş olduğunu, MUAMMER TAKKAN'ı tanıdığını, İBRAHİM KIRAY, MÜBECCEL KIRAY adlarındaki şahısları tanımadığını, Cihangir toplantısı, Yenimahalle toplantısı iddialarını kabul etmediğini, MELAHAT TÜRKSAL'ı 1946 yılında Orman Çiftliğinde ŞEVKİ AKŞİT yanında görerek tanıdığını, MELAHAT'la İstanbul'da da bir kaç defa buluşmuş, evlerine gitmiş olduğunu, ZEKİ BAŞTİMAR ile buluşma iddialarını kabul etmediğini ve onun gönderdiği bir mektubu almamış olduğunu, bu hususdaki raporları da kabul etmediğini söylemiş, duruşmada da; sahife 387 parti faaliyeti iddialarını aynen reddetmiş, tahkikatta kendisine işkence yapıldığını, REŞAT FUAT'ın ve NURAN BOZER'in dövülmüş hallerini gördüğünü, bu sebeple kendi ifadelerini ve diğer maznunların ilk tahkikat ifadelerini kabul etmediğini, kendisinin iddianamede yazılı mahallere gitmediğini, 1950 yılında Haziran ayı içerisinde yurda döndüğünü, bu tarihe göre Kore Harbi'nin başlangıcından itibaren ancak bi aylık bir zaman geçtiğini, 1946 yılında ileri gençler birliği içerisinde gösterdiği faaliyetin komünist faaliyet olarak kabulü ve iki sene hapse mahkûmiyetine karar verilmesinin hakkında azılı bir komünisttir diye bir şayianın ortaya çıkmasına sebebiyet verdiğini, hakikatta komünistlikle alâkası olmadığını, tahliye edildikten sonra Amerika'ya gitmek niyetiyle pasaportsuz olarak Türkiye'den ayrıldığını ve fakat o zaman Amerika'da Marşal Planı gibi hareketler başlamış bulunduğundan ve kendisinin 1939'da içinde bulunduğu Amerika değişmiş olduğundan Paris'te kalmayı tercih etmiş, orada yerleşmiş, kaçak olduğundan Türk talebelerle temastan kaçınmış, 1950 yılında af kanunu çıkması üzerine yurda döndüğünü, dönerken de pasaport temin edemediğinden Suriye üzerinden kaçakçılarla birlikte geldiğini, bu şerait içerisinde tabanca taşımasının tabii olduğunu, neticede pasaportsuz hududu geçtiği için iki ay hapse mahkûm edildiğini, cezasını çekmesini takiben Ankara'ya gittiğini, ŞEVKİ AKŞİT'i görmediğini, HALİL YALÇINKAYA, ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER, MEHMET BOZIŞIK'ı tanımadığını, SUAT DERVİŞ vasıtasiyle tanıdığı REŞAT FUAT BARANER'in siyasi görüşmelerden kaçındığını, ZEKİ BAŞTİMAR'a 1951 yılı yazında tesadüf etmiş, konuşmuş olduğunu, randevulu buluşmalar yaptığını, Yenimahalle, Cihangir toplantılarına katılmadığını, Yenimahalle istasyonuna 1951 yazında bir kere gittiğini, buna o tarihte çiftçilik yapmağa karar vermiş ve bir at almayı düşünerek koşu sahasına gitmiş olmasının sebep olduğunu MUZAFFER EREN'i tanımadığını, ZİYA KİRMAN ile Kartal'da girmesi üzerine sadece selâmlaştıklarını, suçla ilgili hareketi olmadığını söylemiştir. MİHRİ BELLİ; ABDÜLKADİR DEMİRKAN'a ait karar kısmında etraflı olarak izah edildiği üzere ZEKİ BAŞTİMAR tarafından kendisine gönderilen bir mektubu Ankara'da ŞEVKİ AKŞİT eliyle almış ve cevabını da aynı kanaldan göndermiştir. Bu husus ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın (Dosya 16 sahife 748) ve MERİH DEMİRKAN'ın tahkikattaki (Ek dosya sahife 3) açık ikrarları ile ve TEVFİK DİLMEN'in tahkikatta ve duruşmada bu hususu mektubu Doğancılarda karısı ile birlikte gelmiş olan ABDÜLKADİR DEMİRKAN'a, karısından ayrılıp yanına gelmesi neticesi verdiğini, MERİH'in o tarihte Ankara'ya kendisini takip için gitmek üzere olduğunu ve fakat mali sıkıntı içerisinde bulunduklarından bunu yapamadığını, KADİR'den öğrenmiş, ZEKİ BAŞTİMAR'a söylemiş ve ZEKİ'nin mektubu MERİH ile göndermeyi muvafık görmesi üzerine, MERİH'in yol parasının parti parasından verilmek suretiyle Ankara'ya gitmesinin temin edildiğini, dönüşünde getirdiği cevabı aldığını ifade etmesinden anlaşılmış ve beyanının doğruluğuna kanaat getirilmiştir. Mektubun normal yollarla gönderilmiyerek elden ve polisce tanınmamış birisi olan MERİH DEMİRKAN vasıtasiyle gönderilmesi de bu mektubun iki arkadaş arasında yazılabilecek hususlardan başka şeyleri ihtiva ettiğini ve bilhassa polis eline geçmemesine dikkat edildiğini göstermiştir. Mektup ele geçmemiş olmakla beraber hâdisenin seyri ve maznunların hareket tarzları bunu göstermiştir. Duruşmada maznunlar tahkikat ifadelerinden rucu etmişlerse de bu bütün diğer hususlarda olduğu gibi inkârda ve ısrarda devamlarını göstermiştir. (Sahife 460) MERİH DEMİRKAN'ın işini takip etmek üzere Ankara'ya aralık ayında gitmediği, Ankara'ya iki defa gitmişse de bu tarihlerin 1950 yılı nisan ve mayısına, 1951 yılı sonbaharına (Eylüle) rastladığını söylemesine mukabil MERİH DEMİRKAN'ın TEVFİK DİLMEN'in beyan ettiği şekilde işini takip etmek üzere Ankara'ya gittiği tarihin aralık ayı olduğunun TEVHİDE GÖLOĞLU'nun ifadesiyle de teyit edilmesi ve bu gelişinde ziyarete gelmiş olduğunun TEVHİDE GÖLOĞLU'nun açık olarak belirtmesi (Dosya 23 sahife 762) de maznunların inkâra saptıkları hususunda heyetimizde tahassül eden kanaatın doğruluğunu bir kere daha teyit etmiştir.

MİHRİ BELLİ bu mektubu almasından ve istanbul'a gelmesinden sonra ZEKİ BAŞTİMAR ile müteaddit temaslar yapmış ve bu buluşmaları polis takip raporları ile sabit olmuştur. MİHRİ BELLİ'nin bu temasları yapmakla beraber 1951 yılı Şubatında Cihangir'de ve ayni yılın 2 eylülünde Yenimahalle'de yapılan toplantılara katıldığı, ŞEFİK HÜSNÜ DEĞİMER ile HALİL YALÇINKAYA ve

REŞAT FUAT BARANER'e ait karar kısımlarında etraflı olarak izah edildiğinden burada ayrıca ve tekraren zikredilmemiştir. Bilhassa MİHRİ BELLİ'nin ZEKİ BAŞTİMAR ile olan buluşmalarını MİHRİ BELLİ'nin Kartal'da ZEKİ BAŞTİMAR'ın Florya'da Şenlik köyünde oturmaları sebebiyle beyan etmeleri gibi, tesadüfe atfının mümkün görülmemesi de buluşmaların randevulu olarak yapıldığını göstermiştir. Duruşma sırasında ikame edilen bu raporlara maznun 22 Şubat 1954 tarihli celsenin öğleye kadar olan kısmında cevap vererek, rapor muhtevasını kabul edip etmediğini açıklamış, öğleden sonraki celsede ise raporlara cevap veremiyeceğini, polisin vatandaşı takip hakkı ve salâhiyeti olmadığını ileri sürmüş, raporların okunmasına ve delil olarak ikamesine devam olunmamasını istemiş ve fakat bu talebi yerinde görülmediğinden o tarihte istihaz edilen ara kararı ile red edilmiştir. Bu kararın mucip sebepleri birinci kısımda da ayrıca izâh olunmuştur.

Dosya 12 sıra 2'de mevcut polis takip raporundan MİHRİ BELLİ'nin 19 Haziran 1951 tarihinde ZEKİ BAŞTİMAR ile Sinem Köyü'nde ISA'nın bostanı içerisinde buluştuğu, üç saat konuştuğu. Dosya 12 sıra 5'da mevcut polis takip raporundan 26 Haziran 1951 tarihinde ZEKİ BAŞTİMAR ile Bulgar Hastahanesi'ne giden yolun kavşağında buluştuğu, iki saat görüştükleri, Dosya 12, sıra 157'de mevcut polis takip raporundan 23 Temmuz 1951 'de Şahkulu sokağında ZEKİ ile buluşmuş olduklarını, Dosya 12, sıra 16'da mevcut polis takip raporundan 3 Ağustos 1951 tarihinde Sinem Köyü'nde bir pastahanede ZEKİ BAŞTİMAR ile, Dosya 12, sıra 152'de mevcut polis takip raporundan 27 Ağustos 1951 tarihinde İSPİRO'nun karşısındaki gazinoda ZEKİ BAŞTİMAR ile, Dosya 12, sıra 34'de mevcut polis takip raporundan 2 Eylül 1951'de Yenimahalle'de ZEKİ BAŞTİMAR, HALİL YALÇINKAYA, REŞAT FUAT BARANER ile, Dosya 12 sarı 15'de mevcut polis takip raporundan 10 Eylül 1951 tarihinde İSPİRO'nun karşısındaki gazinoda ZEKİ BAŞTİMAR ile, Dosya 12, sıra 149'da mevcut polis takip raporundan 17 eylül 1951 tarihinde Hasat sokağında ZEKİ BAŞTİMAR ile buluşmuş olduklarının tesbit edilmiş olması da buluşmaların tesadüf olmadığını göstermiş ve heyette bu yolda kanaat tahassülüne amil olmuştur. MİHRİ BELLİ bu arada İstanbul'da MELAHAT TÜRKSAL ile de temas etmiştir. Bu hususu kendisi de kabul etmiş ve bir kaç kere buluştuğunu ikrar etmiştir. Polis takip raporlarının dosya 12, sıra 7, 9, 32'de mevcut olanları ile bu temasların tespit edilmiş olması da maznunun harekatının kontrol altına alınmış olduğunu ve ayni zamanda muhtevalarının uydurma şeyler olmadıklarını göstermiştir. Maznunun duruşmada bu raporlar ikame edilirken yanında görülen ve evlerine gittiği tesbit edilen kadının MELAHAT TÜRKSAL olduğunu kabul etmesi de bunu göstermiştir. Bilahare maznunun raporlara cevap vermemesi ise, kendi görüşüne göre bir nevi müdafaa takdiği olarak kabul edilmiştir. Maznun MİHRİ BELLİ'nin MÜBECCEL KIRAY'ın evine de gittiği MÜBECCEL KIRAY kısmında izah edildiği üzere dosya 12, sıra 145 de mevcut rapora dayanılarak iddia edilmişse de MÜBECCEL'in oturduğu mahallin raporda yazılı yer olduğu subuta ermediğinden vârit görülmemiş ve ancak bu raporlar kendisini tanımadığını ifade ettiği VECDİ ÖZGÜNER ile de teması olduğu ŞEVKİ AKŞİT'te yanlarında olduğu halde dolaştıkları anlaşılmıştır.

MİHRİ BELLİ'nin gerek duruşmadaki beyanından ve gerekse ZİYA KİRMAN'ın ifadelerinden Kartal'da 16 eylül 1951 tarihinde BARBAROS'larda kısa bir zaman için karşılaşmış oldukları anlaşılmışsa da bu temasın parti faaliyeti cümlesinden olduğuna kanaat getirilmemiştir. MİHRİ BELLİ'nin gerek duruşmadaki beyanından ve gerekse ZİYA temas etmiştir. Bu temas MUZAFFER EREN'in, TEVFİK DİLMEN tarafından bir randevu bildirmesi neticesi olarak MUZAFFER'in parolalı şekilde Eyüp iskelesinde MİHRİ BELLİ ile buluşması ile vaki olmuş ve müteakiben Vali Konağı karşısında çocuk bahçesinde buluşmayı kararlaştırarak ayrılmışlar ve bilâhare de karar gereğince mezkûr mahalde buluşmuşlardır. MİHRİ BELLİ, MUZAFFER EREN'den evvelce olduğu gibi yine partinin neşir vasıtalarını evlerinde muhafaza etmelerini teklif etmişse de, MUZAFFER EREN izinle Samsun'a gideceğini söylemiş bulunduğundan neticeyi istihsal edememiş TAHSİN BERKEM'e selâm göürmesini söylemiştir. MUZAFFER EREN o tarihe kadar MİHRİ BELLİ'yi görmemiş olduğunu, gelen şahsın yüzünü sakladığını, bilâhare gazetelerde resmini görerek kendisiyle buluşanın MİHRİ BELLİ olduğunu tanıdığını (Dosya 14, sahife 480) söylemişse de; OĞUZ EREN'in ifadesinden (Dosya 14, sahife 449) daha o zaman buluştuğu şahsın MİHRİ olduğunu anlamış olduğu neticesine varılmıştır. MİHRİ BELLİ o tarihte veya tevkifat sırasında resmini görerek tanımış olmasının esasa müesseriyeti yoktur. Gerek adı geçenlerin beyanlarından ve gerekse DİLMEN'in (Sahife 44) bu randevuya MUZAFFER'i gönderdiğini ifade etmesinden MİHRİ BELLİ'nin parti faaliyetine katılmış ve bu maksatla MUZAFFER'le temas etmiş olduğu anlaşılmıştır. Bu hal MİHRİ BELLİ'nin neşriyatla ilgili olduğunun da bir delilidir. Maznunlar duruşmada beyanlarından rücu etmişlerse de bunun inkârla dâvayı çürütmeğe gayret göstermelerinden ileri geldiği neticesine varılmıştır.

MİHRİ BELLİ, BOZIŞIK'la da temas etmiş ve neşriyatın yapılabilmesi için müsait bir evin tutulmasını, kirasını partinin vereceğini, icabettiği takdirde yardım da yapılacağını söylemiştir. Bunun

üzerine BOZIŞIK Kasımpaşa'daki kahvesine gelen MUAMMER TAMKAN'a durumu bildirmiş, müteakiben MUAMMER'in ev bulduğunu bildirmesi üzerine de; MUAMMER TAMKAN ile MİHRİ BELLİ'yi (Kendisi sürgün cezasını çekmek üzere Adapazarı'na gideceğinden "Ki bu tarih 7 Mayıs 1951'dir" Kurtuluş'ta parolalı bir şekilde buluşturduğu BOZIŞIK'ın bizzat Kurtuluş'a gidip buluşmuş olduklarını görüp ayrılmış olduğu, BOZIŞIK'ın (Dosya 14, sahife 492) MUAMMER TAMKAN'ın (Dosya 13 sahife 153-154) te mevcut beyanlarından anlaşılmıştır. Bilahare MUAMMER TAMKAN, MİHRİ'nin de isteğine uyarak Göksu'da bir ev tutmuştur. MUAMMER TAMKAN bu eve MİHRİ BELLİ'den aldığı ve neşir vasıtalarını havi bavulu getirdiğini, tahkikatta ifade etmişse de; MUAMMER TAMKAN'ın eve getirdiği valizin neşir vasıtalarını değil OĞUZ EREN'in evinde kalmış olan neşriyatı ihtiva ettiği valizi Köprünün Haliç iskelesinde OĞUZ EREN'den aldığı OĞUZ EREN'in (Dosya 14, sahife 448, 456) da mevcut ifadesinden ve kendisinden bavulu alanın MUAMMER olduğunu teşhis etmesinden TEVFİK DİLMEN'in (Dosya 14, sahife 542) de mevcut olup duruşmada da doğruluğunu kabul ve teyit ettiği ifadesinden anlaşılmıştır. MUAMMER TAMKAN'a ait karar kısmında da izah edildiği üzere bu beyanlardan MUAMMER TAMKAN'a parti neşriyatı yapılabilmesi için bir ev tutturulduğu, evin müsait görülmemesi sebebiyle neşriyat yapmağa tevessül edilmediği, bir müddet sonra da neşriyatın MİHRİ tarafından alındığı evden de sarfınazar edildiği, bu sebeple MUAMMER TAMKAN'ın evi terkettiği anlaşılmıştır. Yine yukarda belirtildiği üzere; MUAMMER TAMKAN'ın bidayette MİHRİ BELLİ ile ev tutulması hususunda konuşup anlaştıkları sabit görülmekle beraber MUAMMER TAMKAN'a valizi veren şahsın MİHRİ BELLİ olmayıp OĞUZ EREN olduğu ve bilahare MİHRİ BELLİ'nin evi neşriyat yapmağa elverişli görmeyince neşir vasıtalarını getirmekten ve evi kiralamağa devamdan sarfınazar ederek neşriyatı havi valizi de alıp getirdiği neticesine varılmıştır. MİHRİ BELLİ'nin bu hareketleri de parti içerisinde neşriyat işi ile vazifelendirildiğinin diğer bir delilidir.

Bu evin MUAMMER tarafından sırf kendisi için tutulmamış olduğuna kanaat getirilmiş ve bu hususu MUAMMER TAMKAN'a ait karar kısmında MÜNİRE SÖZİÇLİ ve RAMAZAN TAMKAN'ın şahadetlerinden edinilen kanaat izhar edilirken izha edilmiş bulunduğundan burada ayrıca tekrarlanmamıştır.

Maznunun evinde yapılan aramada (Dosya 10 sıra 7'de mevcut 26 Ekim 1951 tarihli zabıt) tetkik edilmek üzere el konulmuş bulunan kitaplar arasında 31 Ocak 1950 tarih ve 3/12428 sayılı kararname ile yasak edilen Paralleles 50 adlı gazete ile sol fikirlerin propagandasını yapar mahiyette oldukları dosya 6 sıra 28/10'da mevcut bilirkişi raporundan anlaşılan Dailectiecs of Nature, ne için Sovyetler Birliği'nin dostuyum, madenciler ülkesinde, isimsiz Fransızca bir derginin bulunduğu anlaşılmıştır. Mezkûr bilirkişi raporunda bu yazıların da; sahibinin sol fikirlerle ilgili olduğu intibaını uyandıracak mahiyette olduğunun belirtildiği görülmüştür.

M. BELLİ müdafaasında; iddiayı red ile yapılan duruşma sırasında ne maznun, ne şahit beyanlarının iddiayı teyit eder bir mahiyet taşımadığını, bunun dışında da bir delil gösterilemediğine göre ceza talebinde ısrar edilmesinin yersiz olduğunu kendisine 1951 yılı baharından aynı yılın sonbaharına kadar olan zaman içerisinde bütün bu isnat edilen faaliyeti göstermiş olduğu töhmetinin yükletildiğini, yine bu iddialara bir delili olarak gösterilen ve ZEKİ BAŞTİMAR tarafından 1950 yılında yazılan DİLMEN, ABDÜLKADİR karısı, ŞEVKİ ellerinden dolaşıp bana intikal ettiği iddia edilen mektubun iddianamede partinin faaliyetinin ana vasıflarından biri olarak gösterilen gizlilik esası ile ne derecede kadar telifi kabil bulunduğunun gözetilmemesi ve nihayet bu iddianın hâdiseye adı karışanlar taraflarından külliyen reddedilmiş olmasına mukabil yalnız TEVFİK DİLMEN tarafından kabul edilmiş bulunmasının ve yine bu mektubun cezaevinden tahliyeden bir kaç gün sonra ulaştırıldığı ileri sürülürken mezkûr mektubu ihtilâftan menedilmemiş olduğuna göre hapishanede muhtelif suretlerle kendisine ulaştırılması veya ZEKİ BAŞTİMAR tarafından muhtevasının bizzat söylenilmesi halinin daha kolay ve mümkün olduğunun ve nihayet mektubun bir davet mahiyetinde olduğu kabul edildiğine göre Ankara'da ikametgâha raptedilmiş olması sebebiyle yerinden kıpırdayamadığını, gözetilmemesi iddiayı yaparken lâyiki vechile hâdisenin üzerinde durulmadığını ve vârit olmadığını gösterdiğini, Cihangir'de yapıldığı iddia edilen toplantının da HALİL YALÇINKAYA ve MEHMET BOZIŞIK'ın ilk tahkikattaki beyanı ile TEVFİK DİLMEN'in tahkikatta ve duruşmadaki beyanlarına istinat ettirildiğini, bu beyanlardan HALİL YALÇINKAYA ve MEHMET BOZIŞIK'a ait olanların ne suretle temin edildiklerinin maznunlar taraflarından duruşmada ifade edildiğini, TEVFİK DİLMEN'in beyanının ise hangi maksatla yapıldığının duruşmada tezahür ettiğini, buna rağmen TEVFİK DİLMEN'in beyanının doğru olmadığını ve doğru kabul edilse dahi iddia makamının iddiasına esas teşkil edecek ve suç olarak tavsif edilebilecek bir hususu ihtiva etmediğini yine toplantının yapıldığı iddia edilen binanın kira bedeli DİLMEN tarafından 35 lira olarak

belirtildiği halde iddia makamının bunu 75 liraya çıkarması hikmetinin anlaşılamadığını, TEVFİK DİLMEN'in bu noktadaki ve Cihangir toplantısı hakkındaki ifadelerinde hem iddia makamını memnun eden ve hem de hiç değilse bir kısmını tanımadığı şahısları suçlandırmaktan çekinen ve zihniyet içerisinde verildiğinin aşikâr bulunduğunu, toplantı mekânının ve zamanının da meçhul bırakıldığı ifade ettiği ve adı geçenlerin ilk tahkikat ifadelerini tahlil ile mübayin gördüğü noktaları belirttiği ve gerek MEHMET BOZIŞIK'ın ve gerekse HALİL YALÇINKAYA'nın ifadelerinin tezatlarla dolu olduğunu ve TEVFİK DİLMEN'in ifadesinde bahsi geçen yedek komite iddiasının vârit olduğunu sanmamakla beraber DLİMEN'in toplantıda karara bağlanıldığını ifade ettiği halde, bu neticeden toplantı akabinde haberdar edilmeyip toplantıdan çok zaman sonra haberdar olduğunu ifade etmekle ve diğer taraftan ZEKİ BAŞTİMAR'la devamlı surette teması olduğunu kabul etmekle tezada düştüğünü, Cihangir toplantısı gibi Yenimahalle toplantısının da yine tahkikatta alınmış ZEKİ BAŞTİMAR ve HALİL YALÇINKAYA'nın ifadeleriyle takip raporları muhtevasına dayandırıldığını ve fakat 2 Eylül 1951 tarihinde yapıldığı iddia edilen bu toplantının vâkı olmadığından kendisi hakkında merkez komitesi üyesi bulunduğu yolundaki yine ilgililerin ifadelerinin anlayışına göre tahlilini yaptığı ve mütalasında bu hususa ait polis raporunun mantık dışı olduğunu belirttiği ve iddianın da yine HALİL YALÇINKAYA, MEHMET BOZIŞIK ve TEVFİK DİLMEN'in ifadelerine dayandırıldığını HALİL YALÇINKAYA ve MEHMET BOZIŞIK hakkında yukardaki müdafaasının bu noktaya da şâmil olduğunu ve fakat doğruluğu kabul edilen TEVFİK DİLMEN'in beyanında dahi iddiayı teyit eder bir hususun mevcut olmadığını ve duruşmada da aksinin ifade edilmiş bulunduğunu keza ZEKİ BAŞTİMAR'ın ifadelerinden de aynı neticeye varmanın mümkün bulunduğunu bu noktalara matuf iddianın tertip eseri olduğunu, MUAMMER TAMKAN ile aralarında parti bakımından bir temasın mevcut olmadığının RAMAZAN TAMKAN ve MÜNİRE SÖZİÇLİ'nin şahadetlerinden anlaşıldığı ve takip raporunda tasvir edilen Bay ÇETİN'in eşkali ile MUAMMER TAMKAN'ın eşkali arasında bir benzerlik bulunmaması da iddianın yetersizliğini gösterdiğini, keza MELAHAT TÜRKSAL ve MUZAFFER EREN ile aralarında siyasi bir faaliyet ve münasebet mevcut olmadığını MEHALAT TÜRKSAL'ın ifadelerinin hemen tamamen yekdiğeri ile mübayin bulunduğunu MUZAFFER EREN'in ifadesinin ise meşkûk bulunduğunu fotografta Eyüp'te buluştuğu şahsı kendisine benzettiği iddiasının duruşmadaki sarih beyanı ile çürüdüğünü ve netice olarak kendisinin Gizli komünist partisine girmemiş ve parti içerisinde faaliyet göstermemiş bulunduğunu, takip raporlarının delil sayılamıyacağını, esasen muhtevaları doğru olsa dahi bunlarda suçluluğunu gösterir bir noktanın mevcut olmadığını ve duruşmada da ZEKİ BAŞTİMAR, MELAHAT TÜRKSAL ve BARANER ailesiyle olan münasebeti şeklini kabul ve izah etmiş bulunduğunu, S. TARI'nın yazdığı mektubun kendisi aleyhine delil olarak gösterilemiyeceğini, Emniyetteki hücrelerde keşif yapılması hususundaki talebini ilk tahkikat ifadeleriyle duruşmadaki beyanlar arasında mevcut uçurumu belirtmek gayesiyle yapmış olduğunu, red kararının doğru olmadığını ve müsnet suçla ilgili bir faaliyeti sabit olmadığından mahkemenin hakkında beraat kararı vermesini istediğini ifade etmiştir.

Maznunun suçun subutuna ve gizli komünist (Cemiyet) partisi faaliyetine katılmadığına dair olan müdafaası yukarda belirtilen sureti kabule göre yerinde görülmemiştir. Takip raporlarının delil sayılamıyacağı noktasındaki iddiası ise ilk kısımda izah edilen sebepler muvacehesinde yerinde görülmediği gibi tahkikatın yapıldığı sıralarda mevkuf bulundukları mahallerde keşif yapılması hususundaki talebinin reddinin yerinde olmadığı noktasına mâtuf iddiası da; tahkikatta men hususuna karar vermek mevkufların konulacakları yeri tâyin etmek Adlî Amirlerin yetkisine dahil işlerden olması ve bu mahallerde keşif yapılması ve sıhhi şartlara uygun olup olmadığının tesbiti maznunların gizli komünist cemiyete girmiş olup olmadıklarını, faaliyet gösterip göstermediklerinin delilini sağlamıyacağı cihetle yerinde ve kabule değer görülememiştir. Her ne kadar SEVİM TARI'nın maznun üzerinde yakalanan el yazıları maznunun MİHRİ BELLİ aleyhinde doğrudan doğruya bir delil teşkil etmemekte ise de; tahkikatta SEVİM TARI tarafından verilmiş ifadelerin doğruluklarını ve binnetice parti faaliyetinin mevcudiyetini göstermek bakımından kıymet taşımaktadır.

Aynı zamanda SEVİM TARI'nın bu mektubunda ZEKİ BAŞTİMAR'ın kendisini kâfi derecede tenvir edemediğini, o tarihte tanışmak imkânını elde etmiş olsa belki de bu duruma düşmiyeceklerini ifade etmesi de MİHRİ BELLİ'nin parti içerisindeki kademesini ve direktif verecek durumda olduğunu göstermiştir.

Maznunun yapılan aramada elde edilen kitaplarının yukarda mahiyetleri belirtilen kısımları, bilirkişi raporunda da belirtildiği üzere MİHRİ BELLİ'nin sol fikirlere ilgisini göstermiş ve mahkemeye faaliyetinin bir karinesi olduğu kanatini vermiştir. Bu dâvanın; iddia ettiği gibi sadece ilk tahkikatta cebr ile elde edilen beyanlara dayanmadığı ise bütün duruşma boyunca muhtelif vesikalarla ikame edilen maddi deliller ve şahadetle sabittir. DİLMEN'in beyanlarının doğrulukları da şahadet

ve maddi delillerle teeyyüt ettiğinden mahkemeye iddia edildiği şekilde uydurma sözlerden ibaret olamadıkları hakikati ifade ettikleri kanaatini vermiştir.

Maznun MİHRİ BELLİ'nin mücerret inkârlarına rağmen parti içerisinde faaliyet gösterdiği, münferit temaslar yapmakla beraber Yenimahalle ve Cihangir'de yapılan toplantılara ve binnetice komite faaliyetine iştirak ettiği anlaşıldığı ve fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğuna kanaat getirildiği cihetle talep vechile hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 2. ve 3. fıkraları gereğince ve parti içerisinde göstermiş olduğu faaliyet derecesi ve işgal ettiği mevki, nazara alınarak takdiren ve teşdiden YEDİ SENE müddetle ağır hapse mahkûmiyetine, aynı kanunun 173. maddesine göre İKİ SENE DÖRT AY müddetle Afyon'da emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. madde uyarınca âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 36. madde uyarınca yukarda tâdat edilen ve komünizm ile ilgili görülen kitap ve yazılı belgelerin müsaderesine diğerlerinin maznuna iadesine; 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesine göre 200 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. M. U.K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına.

ALİ HİKMET MALTEPE:

2 Ekim 1953 tarihinde tevkif ve 7 Aralık 1953 tarihinde Adlî Amirlikce tahliye edilen maznun; gizli komünist partisine girmek ve parti içerisinde TEVFİK DİLMEN, KEMAL DAYAN, ŞÜKRAN KURDAKUL ile parti faaliyeti ve temasında bulunmak iddialariyle mahkemeye sevkedilmiş ve T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin 5. ve 7. fıkralarına göre cezalandırılması talep edilmiştir.

Maznun gerek ilk tahkikatta (Dosya 19, sahife 20-30) ve gerekse duruşmada (Sahife 420-422) vermiş olduğu ifadeleri sırasında vâki açık ikrarlarından, 1950 yılında kimyager üsteğmen olarak İstanbul'da vazifeli iken İzmir'e (İzinle) gittiği sırada KEMAL DAYAN'ı tanıdığı ve bihâhare İstanbul'a döndüğünde KEMAL DAYAN'ın da hukuk tahsili yapmak üzere İstanbul'a gelmesi sebebiyle arkadaşlıklarının devam ettiği, bu arada KEMAL DAYAN'ın teklifi ile haftanın muayen bir gününde bazan kendi evinde, bazan başka bir mahalde buluştukları, KEMAL DAYAN'ın Ekonomi Politik tercümesiyle Diyalektik Materyalizm, Bolşevik Komünist Partisi Tarihi, Maoçetung'un nutkunun tercümesi ve HASAN ALİ EDİZ ile Tabelacı ZİYA'nın hain olduklarını anlatır yazıları okumak üzere verdiği ve bir müddet sonra da KEMAL DAYAN'ın (Artık bizim partiye aldık), ayda ikibuçuk lira aidat vermen lâzım dediği ve ALİ HİKMET MALTEPE'nin de bunu kabul ettiği esasen KEMAL DAYAN'ın beraberce yaptıkları konuşmalardan ALİ HİKMET MALTEPE'nin komünist temayüllü olduğunu anladıktan sonra yukarda adları geçen yazıları getirmiş ve Tabelâcı ZİYA ile HASAN ALİ EDİZ'in hain olduklarını belirten ve altında (İmza yerinde) T.K.P. yazılı olan yazıyı getirmesini takiben bu yazının komünist partisi yazısı olduğunu söyleyip partiye girmesini teklif etmiş bulunduğu ve bunu ALİ HİKMET MALTEPE'nin müspet karşıladığı anlaşılmıştır.

Yine maznunun ifadelerinden partiye girdikten sonra KEMAL DAYAN'ın direktifi ile ŞÜKRAN KURDAKUL ile edebiyat mevzuunda görüştüğü ve fakat ŞÜKRAN'la parti teması yapmadığı ve KEMAL DAYAN'ın aralarındaki konuşmalardan ŞÜKRAN'a bahsetmemesini söylemesi sebebiyle ŞÜKRAN'a suçla ilgili bir mevzu görüşmediği ve KEMAL DAYAN'ın tevkifine tekaddüm eden günlerde kendisine başka bir arkadaşın gelip bulacağını söylemiş ve bunun neticesi olarak TEVFİK DİLMEN'in (SAİM) müstear adiyle ALİ HİKMET MALTEPE'nin evine gelmiş ve bu suretle parti temasını sağlamış olduğu anlaşılmıştır.

Yine gerek ALİ HİKMET MALTEPE'nin ve gerekse TEVFİK DİLMEN'in açık beyanlardan TEVFİK DİLMEN'le temasa geçtikten sonra ALİ HİKMET MALTEPE'nin, DİLMEN'in direktiflerine uygun hareket ettiği ve İzmir'den adresine gönderilen mektubu alarak DİLMEN'e verdiği ve bu arada TEVFİK DİLMEN'in, ALİ HİKMET MALTEPE'ye (ŞÜKRAN KURDAKUL adında bir arkadaşımız var, onunla temasımız kesildi, sen teması temin et), demesi üzerine ŞÜKRAN'la teması temin ettiği ve ŞÜKRAN'a, TEVFİK DİLMEN'in Beyoğlu'nda mevcut bazı dejenere tipli şairlerin durumlarının tesbit edilmesini istediğini söylediği, ŞÜKRAN'dan muvafakat cevabı aldığı ve fakat bilahare ŞÜKRAN KURDAKUL'dan netice hakkında bir cevap almadan ALİ HİKMET MALTEPE'nin İzmir'e gittiği ve bu temasın bir hücre faaliyeti ile alâkası olmadığı ve ŞÜKRAN'ın, ALİ HİKMET MALTEPE'ye bağlanmadığı, ancak TEVFİK DİLMEN'in, ŞÜKRAN KURDAKUL'un aidatını ALİ HİKMET MALTEPE vasıtasiyle aldığı anlaşılmıştır.

Diğer taraftan ALİ HİKMET MALTEPE'nin (Yeryüzü) dergisinin çıkarılması sırasında her ne nam altında olursa olsun ŞÜKRAN KURDAKUL'a 100 lira verdiği anlaşılmakta ise de; bu derginin gizli komünist partisi faaliyeti ile ilgisi olmadığı yine maznunların beyanlarından anlaşılmış ve ak-

sini gösterir bir delil de ikame edilememiş olduğundan bu nokta müsnet suçla alâkası görülememiş, ancak ŞÜKRAN KURDAKUL'un (Yeryüzü) dergisinin çıkarılması isteğinden TEVFİK DİLMEN'e bahsetmiş olması hemen bütün hareketlerinin bir muvafakat çerçevesi içerisinde yürütülme isteğinden (Parti disiplini icabı) ileri geldiğini göstermiştir. Yukarda belirtilen hususlarda TEVFİK DİLMEN, ALİ HİKMET MALTEPE ve ŞÜKRAN KURDAKUL'un 5 Şubat 1954 tarihli celsede muvacehleri yapılarak mübayin noktaların telifi cihetine gidilmiş ve TEVFİK DİLMEN ile ALİ HİKMET MALTEPE'nin beyanları arasında dâvanın esasına müessir bir mübayenet mevcut olmadığı anlaşılmış, ancak ŞÜKRAN KURDAKUL'un her iki maznunun beyanlarını reddettiği görülmüştür. (Sahife 473). ALİ HİKMET MALTEPE'nin, TEVFİK DİLMEN'le olan irtibatı, İzmir'e gidip dönmesini takip eden günlerde kesilmiş ve bir buçuk ay kadar irtibat sağlıyamamış ve nihayet yine TEVFİK DİLMEN'in evine gelmesiyle temasa geçmiş ve mütaakip buluşma için bir randevu tesbit etmiş iseler de, ALİ HİKMET MALTEPE'in bu randevuya gitmediği ve mütaakıp gidişinde de buluşamadıkları ve ondan sonra DİLMEN'in tevkif edildiği, ŞÜKRAN KURDAKUL'un da irtibatsız kaldığı anlaşılmıştır. Maznunun tevkifi sırasında iş yerinde, evinde, üzerinde yapılan aramalarda elde edilen ve tetkik için alınan (Ek arama 60/1, 60/2'de mevcut 2 Ekim 1953 tarihli iki arama zaptı) yazılı belgeler arasında suçla ilgili bir şeye rastlanılamamıştır.

Yukarda belirtilen ifadelerden maznun ALİ HİKMET MALTEPE'nin daha ordu ile ilişiği kesilmeden evvel (ordudan ayrılış tarihi 1952 yılı Ağustosu) KEMAL DAYAN'ın teklifi ile gizli komünist partisine girdiği ve parti içerisinde TEVFİK DİLMEN ve ŞÜKRAN KURDAKUL ile temas ettiği, neşriyat okumuş aidat vermiş olduğu anlaşılmış ve mahkemeye de tam bir kanaat gelmiştir.

Maznunun her ne kadar 5844 sayılı kanunla yapılan tâdile göre cezalandırılması talep edilmiş ise de; TEVFİK DİLMEN'in tevkifine tekaddüm eden günlerde parti ile irtibatının kesilmesinden sonraya rastlıyan tarihlerde faaliyette bulunduğu iddiası mevcut olmamasına nazaran ve mücerret tevkif edildiği tarih suçun nihayet bulduğu tarihtir, diye kabule de imkân görülememesine binaen hareketi 5435 sayılı kanunla tâdil edilen T.C.K.nun 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına uygun görülmüştür. Bu sebeple mezkûr madde ve fıkralar nazara alınarak gizli komünist partisine (Cemiyete) girmek suçundan dolayı İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine tevfikan SEKİZ AY müddetle İstanbul'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, ancak daha bidayetten itibaren suçunu ikrar etmekle beraber parti faaliyetini ve bu faaliyeti içerisinde muttali olduğu suçları açık ve doğru olarak ve daha son tahkikat açılmazdan evvel belirtmiş bulunması sebebiyle bu cezanın 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 7. fıkrası gereğince dörtte biri tenzil ile ALTI AY müddetle ağır hapis cezasiyle cezalandırılmasına, İKİ AY müddetle İstanbul'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesine göre 18 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.C.M.U.K.nun 277. madesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına, arama sırasında el konulan suçla ilgisiz eşyanın maznuna iadesine.

HALİL DUMANOĞLU:

30 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilip duruşmada 18 Mart 1954 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun; KEMAL DAYAN sekreterliğinde kurulan ve ŞÜKRAN KURDAKUL'un da iştirak ettiği hücreye katılmak ve bihâhare tek olarak KEMAL DAYAN'a bağlı kalmak, (Yer yüzü) dergisinde çalışmak iddiasiyle ve T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 5. fıkrasına göre cezalandırılması talep edilmiştir.

Maznun gerek ilk tahkikatta (Dosya 19, sahife 64) ve gerekse duruşmada (Sahife 418) vermiş olduğu ifadelerinde gizli komünist partisi faaliyetine katılmadığını, KEMAL DAYAN'ı tanımadığını (Yer yüzü) dergisiyle ilgisi bulunmadığını, ŞÜKRAN KURDAKUL'u izmir'de (Fikirler) mecmuasının yazı işleri müdürlüğünü yaptığı sırada neşredilmek üzere şiirler getirmesi sebebiyle tanıdığını, 1950 yılı aralık ayında İstanbul'a gelmiş ve Denizyolları'na girmiş, vazifesi sebebiyle de ekseri zamanlarının denizlerde geçmiş olduğunu, gemide kâtiplik yaptığı için İstanbul'a dönüşlerinde de dışarıya fazla çıkmadığı, ALİ HİKMET MALTEPE, TEVFİK DİLMEN'i tanımadığını beyan ve müdafaa etmiştir.

Maznunla parti temasında bulunduğu ileri sürülen KEMAL DAYAN halen yurt dışında bulunduğundan bu hususta ifadesine müracaat imkânı hâsıl olamamıştır. Diğer maznunlardan ŞÜKRAN KURDAKUL'da gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada (Sahife 417) HALİL DUMANOĞLU'nun edebiyat meraklısı olmak itibariyle tanımış ve fakat 1948 yılında askere gittikten ve 1950 yılı ekiminde terhis olunduktan sonra görememiş olduğunu, KEMAL DAYAN'ı anadolu gazetesinde çalışması sırasında tanımış ve kendisiyle arkadaşlık etmiş olduğunu, parti faaliyetleri olmadığını söylemiştir.

Diğer maznun TEVFİK DİLMEN ise; HALİL DUMANOĞLU'nun durumunu ilk tahkikat (Dosya 17, sahife 1192) de aynen (ŞÜKRAN KURDAKUL ve HALİL DUMANOĞLU, KEMAL DAYAN'a bağlı idiler, KEMAL DAYAN ile izmir'den tanışıyorlardı, ŞÜKRAN KURDAKUL burada bir bankada memur idi, HALİL DUMANOĞLU da Denizyolları'nda gemi kâtibi olarak girdiğinde KEMAL DAYAN'a bağlandı) şeklinde ifade etmiş ve aidat noktasını da (ŞÜKRAN KURDAKUL ve HALİL DUMANOĞLU aidatlarını KEMAL DAYAN'a veriyorlardı) demek suretiyle belirtmiştir.

Duruşma sırasında HALİL DUMANOĞLU ile TEVFİK DİLMEN muvacehe edildiklerinde (Sahife 475) TEVFİK DİLMEN'e ilk tahkikattaki beyanını aynen tekrarlıyarak HALİL DUMANOĞLU'nu şahsen tanımadığını ve yine ilk tahkikatta da söylediği gibi, KEMAL DAYAN sekreterliğindeki hücreye katılmamış, yalnız KEMAL DAYAN'a bağlı olduğunu ve verdiği aidatları KEMAL DAYAN'dan kendisinin almış olduğunu, aidatını seferlerden döndükçe verdiğini, kendisinin KEMAL DAYAN'la olan parti temaslarının bidayet tarihinin 1951 yılı başları olduğunu, 1951 yılında KEMAL DAYAN'ın dernek dâvası sebebiyle tevkifini takiben ve tahliyesinden sonra aralarındaki münasebetin daha esaslı olarak devam ettiğini, tevkifinden iki gün evvel de KEMAL DAYAN'ı gördüğünü söylemiş, HALİL DUMANOĞLU ise yukarda belirtilen şekildeki beyanında ısrar etmiştir.

Maznunun tevkifi sırasında 30 Eylül 1953 tarihinde üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şeye rastlanılamadığı mezkûr tarihli olup (Ek arama dosyası, sıra 58/1) de bulunan zabıttan anlaşılmış, aynı zabıtta ikametgâhında bulunarak tetkik için alındığı belirtilen evrak arasında da müsnet suçla ilgili ve yasak edilmiş bir belgenin mevcut olmadığı görülmüştür.

Yeryüzü dergisinde çalıştığı iddiasiyle tahakkuk etmiş olsa dahi müsnet suçun işlenildiğinin bir delili olarak kabul edilmesine imkân olmadığı, bu derginin bir sanat dergisi olup gizli komünist partisiyle ilgili bulunmadığının, ilgili maznunlar ve bu arada faaliyeti izah ve ikrar etmiş olan T. DİLMEN'in beyaniyle tezahür etmiş ve aksini ispata medar olacak bir delilin ikame edilememiş olması da teyit etmiştir.

Bu durum maznun aleyhinde TEVFİK DİLMEN'in hulâsaten (HALİL DUMANOĞLU, KEMAL DAYAN'a bağlı idi, KEMAL DAYAN'a verdiği aidatı ben KEMAL DAYAN'dan aldım) şeklindeki beyanından başka bir beyan ve delilin olmadığını göstermiştir.

Her ne kadar TEVFİK DİLMEN'in beyanlarının doğruluğuna mahkemece tam ve vicdanî bir kanaat hâsıl edilmemiş ise de; TEVFİK DİLMEN'in bu beyanı HALİL DUMANOĞLU ile şahsî temasına müstenit olmayıp KEMAL DAYAN'la olan teması sırasında ve KEMAL DAYAN'dan müntakil sözlere dayandığından, KEMAL DAYAN'ın sözlerinin hakikat olup olmadığının tahkikine KEMAL DAYAN'ın Avrupa'ya kaçmış olması sebebiyle heyetimizce imkân görülemediğinden ve bu beyan maznunlardan bir diğeri tarafından tahkikatta veya duruşmada teyit edilmemiş ve maznunun komünizmle ilgili mevzulara alâkasını gösterir bir şeye de aramalarda tesadüf edilememiş olduğu anlaşılmış bulunmasına binaen TEVFİK DİLMEN'in yukarda belirtilen şekildeki beyanı maznunun gizli komünist partisine girmek suçundan cezalandırılması için yeter derecede görülmemiş ve suçluluğuna tam bir kanaat hâsıl edilememiş olması sebebiyle müsnet suçtan dolayı söz birliği ile BERAATİNE, aramada alınan eşyanın maznuna iadesine.

ŞÜKRAN KURDAKUL:

25 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan ŞÜKRAN KURDAKUL; gizli komünist cemiyete (partisine) girmek suçunu işlediği iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş hakkındaki T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tayini talep edilmiş, iddiaa makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında maznunun fiilinin mezkur tâdilden sonraya sirayet ettiğine dair delil bulunmadığını belirterek 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddeye göre ceza tâyinini istemiştir.

ŞÜKRAN KURDAKUL gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada müsnet suçu reddetmiş (Sahife 417) HALİL DUMANOĞLU, ARİF DAMAR, KEMAL DAYAN'ı ALİ HİKMET MALTEPE'yi 1944 yılındanberi sanat ve edebiyat meraklısı olmak, şiir yazmak gibi sebeplerle tanıdığını, 1948 yılında askere gitmiş, 1950 yılında terhis edilmiş olduğunu, bu tarihten sonra HALİLDUMANOĞLU'nu hiç görmediğini, KEMAL DAYAN, ARİF DAMAR ve kendisinden müteşekkil bir hücre olmadığı gibi, (Yeryüzü) dergisinin çıkarılması hususunda ARİF DAMAR ve HALİL DUMANOĞLU ile müşterek faaliyetleri olmadığını, (Yeryüzü) dergisinin neşredildiği tarihte (1951 Ekim) tevkifatına başlamış olduğunu, suçla ilgisi olmadığını beyan etmiştir.

ŞÜKRAN KURDAKUL'un iddinameye göre hem KEMAL DAYAN ve ARİF DAMAR'la (Barikat), hem de HALİL DUMANOĞLU ile hücre faaliyeti gösterdiğini, ayrıca ALİ HİKMET MALTEPE

ile de teması olduğu ve sonradan ALİ HİKMET MALTEPE'ye bağlandığı, aidat verdiği (Yeryüzü) dergisinde faaliyet gösterdiği, neşriyat okuduğu iddia edilmiştir.

HALİL DUMANOĞLU kısmında da izah olunduğu üzere ŞÜKRAN KURDAKUL'un, KEMAL DAYAN sekreterliğinde HALİL DUMANOĞLU ile birlikte hücre faaliyeti gösterdikleri iddiasının delili yoktur. Her ne kadar TEVFİK DİLMEN bu hususdaki faaliyeti izah etmişse de, gerek tahkikattaki ve gerekse duruşmadaki ifadesi hücre teşkil edildiği manasını ifade edecek mahiyette değildir. TEVFİK DİLMEN (Dosya 17, sahife 1192) de mevcut ifadesinde (ŞÜKRAN KURDAKUL ve HALİL DUMANOĞLU; KEMAL DAYAN'a bağlı idiler KEMAL DAYAN ile izmir'den tanışıyorlardı. ŞÜKRAN KURDAKUL burada bir banka memuru idi HALİL DUMANOĞLU'da Denizyolları'nda gemi kâtibi olarak girdiğinden KEMAL DAYAN'a bağlandı) şeklinde ifade etmiştir ki, bu iki şahsın KEMAL DAYAN'a bağlanmaları hususundaki ifade tarzı, onların hücre teşkil ettiklerini ifade etmekten ziyade teker teker bağlandıklarını anlatır mahiyettedir. duruşmada da TEVFİK DİLMEN (Sahife 475) bu hususu aynı şekilde ifade etmiş ve tahkikatta olduğu gibi ŞÜKRAN KURDAKUL'un aidatını KEMAL DAYAN'a verdiğini, kendisinin de KEMAL DAYAN'dan aldığını söylemiştir.

TEVFİK DİLMEN aynı zamanda (Sahife 474) ŞÜKRAN KURDAKUL'un, KEMAL DAYAN ve ARİF DAMAR hücresine 1951 yılında katıldığını söylemişse de, bu husus yalnız DİLMEN'in beyanına inhisar ettiğinden ve başka delil bulunmadığından iddia makamı bu hücre iddiasının ilk idianameye alınmadığı halde ek iddianamede zikredilmesini ve sehiv olduğunu, duruşmada kabul etmiş ve esas iddiada da bu hücreden bahsetmemiş bulunduğundan ve heyetimizce de bu hücrenin teşekkülünü anlatır başka beyana rastlanılamadığından, İddia makamının mütalâası ve maznunun bu noktaya matuf müdafaası yerinde görülmüştür.

Yeryüzü dergisinin parti faaliyeti ile alâkası olmadığı da muhakemede tahakkuk ettiğinden, iddianın bu noktaya ait kısmı da kabule değer görülmemiş ve esasen iddia makamı da esas hakkındaki mütalasında iddiaya yer vermiştir.

ŞÜKRAN KURDAKUL'un bilâhara ALİ HİKMET MALTEPE ile temas edip etmediği, TEVFİK DİLMEN'den aldığı direktife göre hareket eden ALİ HİKMET MALTEPE'ye aidatını verip vermediği ve Beyoğlu şairleri haklarında malumat toplamasını ALİ HİKMET MALTEPE'nin söylemiş olup olmadığı hususlarında ŞÜKRAN KURDAKUL'un iddiaları reddeder mahiyette ifade vermesi sebebiyle meydana çıkan mübayenetin telifi maksadiyle her üç maznun duruşmada (Sahife 473-475) muvacche edildiklerinde:

TEVFİK DİLMEN, ŞÜKRAN KURDAKUL'dan 1051 yılı içerisinde KEMAL DAYAN'ın kendisine bahsettiğini, KEMAL DAYAN 1951 yılı nisanında tevkif edilince ŞÜKRAN KURDAKUL'un irtibatsız kaldığını, o tarihte kendisinin ALİ HİKMET MALTEPE ile temasta bulunduğunu ve ALİ HİKMET MALTEPE partilendikten sonra ŞÜKRAN KURDAKUL'a göndermiş ve aidatını aldırmış ve ALİ HİKMET MALTEPE'nin bu parayı kendisine getirmiş olduğu, ancak bunu ŞÜKRAN KURDAKUL'un, ALİ HİKMET MALTEPE'ye bağlandığını göstermiyeceğini ve bağlanmadığını, bu meyanda ALİ HİKMET MALTEPE'ye Beyoğlu mıntıkasındaki iyi olan (İyi, namuslu ve ileri fikirli tabirleri partililer arasında sol temayüllü ve komünist mukabili kullanılmaktadır) şairlerin bozulmamaları için bunların tesbitini ŞÜKRAN KURDAKUL'a bildirmesini söylemiş ise de; bihâhare ALİ HİKMET MALTEPE'nin bunun cevabını getirmediğini söylemiştir.

ALİ HİKMET MALTEPE de TEVFİK DİLMEN'in beyanını kendi beyanına uygun olduğunu beyan etmiştir. Yalnız, Yeryüzü dergisi hakkındaki kısmın yanlış olduğunu söylemişse de, bu nokta üzerinde ayrıca münakaşa yapılmasına derneğin parti faaliyeti ile ilgisi olmadığı kabul edildiğinden lüzum görülmemiştir). ALİ HİKMET MALTEPE duruşmada ve tahkikatta vermiş olduğu ifadelerinin doğruluğunu da kabul etmiştir; ŞÜKRAN KURDAKUL'dan (Ek ifadeler dosyası 19, sahife 28) 3-4 defa aidatını iki buçuk liradan almış olduğunu söylemesi de, TEVFİK DİLMEN'in; ŞÜKRAN KURDAKUL'un aidatının ALİ HİKMET MALTEPE'den aldığını belirten ifadesinin doğruluğunu göstermiştir.

Maznunun iş yeride yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanmadığı (Ek aramalar dosyası sıra 13/1) de mevcut 25 Eylül 1953 tarihli zabıt varakasından, evinde yapılan aramada ise 10 Temmuz 1948 gün ve 3/7792 sayılı kararname ile yasak edilen SABAHATTİN ALİ'nin Sırça Köşk adlı kitabının bulunduğu 13 numarada mevcut aynı tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında: Suçu işlediğini gösterir şahadet ve maddi delilin mevcut olmadığını DİLMEN ve ALİ HİKMET MALTEPE'nin beyanlarının mütenakıs olduğunu, DİLMEN'in bilgisi, KEMAL DAYAN'dan müntakil olduğuna ve KEMAL DAYAN'da ortada olmadığına göre, tahkik imkânı bulunmadığını ve KEMAL DAYAN'ın doğruyu söylediğini kabule de sebep olmadığını, iddialarının Yeryüzü dergisi, ARİF DAMAR hücresine ait kısımlarından rücu edildiğini, ŞÜKRAN'a

bahsetmemesini söylediğini ifade etmesine göre, KEMAL DAYAN ile arasında parti teması olamıyacağını, suçsuz bulunduğunu, beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarda belirtilen beyanlara ve sureti kabule göre maznunun ARİF DAMAR ve KEMAL DAYAN hücresine girdiği, Yeryüzü dergisi içerisinde parti ile ilgili faaliyeti bulunduğu, KEMAL DAYAN ve HALİL DUMANOĞLU ile bir hücrede bulunmadığı noktalarına matuf müdafaaları yerinde görülmüş ise de; TEVFİK DİLMEN'in ve ALİ HİKMET MALTEPE'nin yekdiğerini teyit eden ve yapılan muvacehede de aynı neticeye varılan ifadelerden ŞÜKRAN KURDAKUL'un bir parti müntesibi olarak aidat verdiği ve bu aidatın ALİ HİKMET MALTEPE eliyle TEVFİK DİLMEN'e ulaştığı ve yine Beyoğlu mıntıkasında bulunan (İYİ) şairlerin tesbitinin lüzumunun kendisine duyurulduğunu ve fakat netice bildirilmeden ALİ HİKMET MALTEPE'nin İzmir'e gittiği sabit görülmüş ve kanaat getirilmiştir.

Her ne kadar TEVFİK DİLMEN'in bidayetteki bilgisi KEMAL DAYAN'dan öğrenmeğe müstenit ise de, bu bilgiye, yani ŞÜKRAN KURDAKUL'un partili olduğu hususuna ittilâ kesbettikten ve KEMAL DAYAN'ın tevkifi ile ŞÜKRAN KURDAKUL irtibatsız kaldıktan sonra ALİ HİKMET MALTEPE vasıtasiyle temasa geçmeğe teşebbüs etmesi ve bunu ŞÜKRAN KURDAKUL'un menfi şekilde cevaplandırılmayıp bilâkis itirazsız aidatını ALİ HİKMET MALTEPE'ye vermesi karşısında, bu noktalara taarruz eden müdafaası yerinde ve kabule değer görülmemiş ve maznunun gizli komünist partisine (Komünist cemiyete) girdiğine ve suçluluğuna kanaat getirilmiştir.

Bu sebeple ve talep veçhile hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine tevfikan SEKİZ AY müddetle Tarsus'ta emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 73 lira haç ödemesine mevkuf kaldığı müddetin As.C.M.U.K.nun 277 maddesine göre cezasından sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına.

BEHİCE HATKO:

25 Eylül 1953 tarihnde tevkif edilen ve 1 Şubat 1954 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun BEHİCE BORAN (HATKO) gizli komünist partisine (Cemiyete) görmek iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında fiilinin 5844 sayılı kanunun şümulu dışında kaldığını, 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına uygun düştüğünü ve fakat Af Kanunu'ndan sonraya sirayeti sabit olmadığından 5677 sayılı kanunun 2. ve 5. maddelerinin tatbikini istemiştir. Maznun tahkikatta ve duruşmada yapılan sorgusunda müsnet parti faaliyetini reddetmiş ve iddianamede Ankara'da doçent bulunduğu sırada bazı şahıslarla olan temaslarının ve Şile'ye gezmek maksadiyle yaptığı yolculuğun birer parti faaliyeti gibi gösterildiğini, bunların kanunla muvacehesinde suç sayılabilecek fiiller olmadıklarını, YAŞAR ÇÖL'ün beyanlarına istinaden ileri sürülen iddiaların ise YAŞAR ÇÖL'ün aklî muvazenesinin bozukluğu sabit olduğundan mesnetsiz kaldığını, ENVER GÖKÇE'yi partilediği iddiasının ENVER GÖKÇE'nin ilk tahkikattaki beyanına dayandığını, ENVER'in bu beyanını duruşmada reddettiğini, iddianın esasen varit olmadığını, ASAF ERTEK'in sekreterliğinde CAHİT GÜÇLÜ ve ENVER GÖKÇE'den müteşekkil bir hücrenin kurulduğu ve ENVER'in kendisine bağlı olduğu iddiasının da varit olmadığını, ne CAHİT GÜÇLÜ ve ne de ASAF ERTEK'in haklarında takibat yapılmaması hattâ ifadelerine dahi müracaat edilmemesi, iddianın mesnetsizliğinin delili olduğunu, ADIMLAR dergisi hakkında bugüne kadar takibat yapılmadığını partinin bu derginin yazılarını tasvip etmesinin kendisini ilzam etmiyeceğini, Barış severler cemiyetinin komünizmle temasının tesbit edilmediğinin, iddiaların mesnetsizliğinin meydana çıktığını, kendisiyle alâkalı gösterilen şahıslarla arasında parti teması olmadığını, partiye girmediğini, fiilinin 5844 sayılı kanun şümulüne giremiyeceğini Af Kanunun nazara alınması gerektiğini ifade etmiştir (Sahife 427).

ENVER GÖKÇE ilk tahkikat (Dosya 17, sahife 1144) te 1945 yılında ASAF ERTEKİN'in tavsiyesiyle BEHİCE BORAN(HATKO) tarafından partilendiğini, ASAF ERTEK'in ve CAHİT GÜÇLÜ'den müteşekkil bir hücre kurulduğunu, sekreterliğini ASAF'ın yaptığını, bu hücrenin dernek faaliyetine başlatılması, yani derneğin kurulması ile kendiliğinden silindiğini Dernek nizamnamesinin BEHİCE BORAN tarafından mı, kendileri tarafından mı, hazırlandığını bilmediğini ifade etmiştir.

YAŞAR ÇÖL'ün aklî muvazenesinin yerinde olmadığı 9 Ocak 1953 tarihinden evvelindenberi akıl hastası olduğu 5 Şubat 1953, 21 Şubat 1953 tarihli ifadelerine de itibar olunamıyacağı, aklî malûliyetinin T.C.K.nun 46. maddesinden istifade etmesini icap ettirir mahiyette olduğu, cezaî ehli-

yeti haiz olmadığı (Deliller dosya E: sıra 13) te mevcut 8 Nisan 1954 tarihli Adlî Tıp Meclisi raporu ile sabit olmuştur. YAŞAR ÇÖL halen Bakırköy Akıl Hastahanesi'ndedir.

Barışseverler cemiyetinin komünizmle teması iddiası da herhangi bir delile dayanmamaktadır. Barışseverler cemiyetinin Kore savaşı ile ilgili olarak yayınladığı beyanname sebebiyle yapılan takibat sırasında bu noktanın araştırıldığı ve Barışseverlerin dış memleketlerdeki teşekkülerse gaye bakımından bir oldukları ve fakat Türk Barışseverler derneğinin gerek açıkça ve gerekse zımnî olarak mezkûr cemiyetlerle iş birliği yaptığına dair elde hiç bir delil bulunmadığı, dosya içerisinde bulunan Dünya Barışseverleri cemiyetine ait vesika ve evrak ile sanıkların bu arada BEHİCE BORAN'ın ilgisinin olmadığı Ankara Garnizon Komutanlığı'nın 2 Numaralı Askerî Siyasî Mahkemesi'nin 30 Aralık 1950 tarih, 14 esas 15 karar sayılı hükmünden anlaşılmış ve bu hükmün diğer bâzı noktalardan bozulmuş ve neticede BEHİCE BORAN hakkında T.C.K.nun 161. maddesine göre BİR SENE ÜÇ AY ağır hapse ve fer'î cezalara mahkûmiyetine karar verilmiş olduğu ve bu kararın Askerî Temyiz Mahkemesi'nin 18 Eylül 1951 tarih ve 1006 karar sayılı ilâmı ile tasdik edildiği (Duruşma dosya 5, D:13-14) te mevcut kararlardan anlaşılmıştır.

İddia makamının esas hakkındaki mütalâasından da anlaşıldığı üzere ilk iddianamenin birinci kısmında zikredilen parti faaliyeti cümlesinden olduklarının delil olmadığı gibi böyle bir iddiada da bulunulmadığı cihetle bu noktaların iddianame içerisine alınmasiyle mahkemeye maznun hakkında fikir verilmiş olmak istenildiği neticesine varılmış ve bu noktaların davanın esasına müessir mahiyette olmadıkları anlaşılmıştır. FUAT HİKMET GÜNER duruşmada (sahife 439 ilâ 442) Derneğin Kültür kolu içerisinde vazife almış bulunduğunu ve fakat evvelce arkadaşları arasında görüşülmiyen meselelerin ortaya atılmasının (O tarihe kadar derneğin kuruluşunda ve tüzüğünün hazırlanmasından BEHİCE HATKO'nun dahil bulunduğunu anlatan sözler kulağına kadar gelmiş bulunduğu için) yine BEHİCE BORAN'ın hareketlerinin neticesi olduğu kanaatine vardığını, YILMAZ ÇOLPA'nın dernekten istifası mevzuubahis olduğu zaman, RACİ DİNÇER'in kendisini BEHİCE HATKO'nun evine götürdüğünü, yaptıkları görüşme sonunda YILMAZ'ın istifasının akamete uğradığını, daha evvel YILMAZ ÇOLPA'nın Dernek başkanlığına getirilmesi sırasında BEHİCE HATKO'nun rolü olduğunu, NEZİHE ARAS'ın, YILMAZ'ı, BEHİCE HATKO'ya gönderdiğini ve ondan sonra YILMAZ'ın Dernek başkanlığına getirildiğini ve o tarihte dernek içerisindeki faaliyetin komünist partisi görüşüne uygun yürütülmesine gayret edildiğini söylemiştir.

RACİ DİNCER ile BEHİCE HATKO'nun bu beyanlara aykırı ifadede bulunmaları sebebiyle 15 Mart 1954 tarihli celsede muvacehleri yapılmış ise de; FUAT HİKMET GÜNER'in ifadesini aynen tekrarlamasına mukabil BEHİCE HATKO ve RACİ DİNÇER aksini beyanda ısrar etmişlerdir. YILMAZ ÇOLPAN istifa ettiği zaman FUAT HİKMET GÜNER'in kendisine (Parti kabul etmiyor) şeklinde cevap verdiğini, BEHİCE HATKO'nun isminden bahsetmediğini söylemiştir. (Sahife 565). F. H. GÜNER'in bu meselenin RACİ, ACLAN ve kendisinden müteşekkil hücrede de görüşüldüğünü ifade etmesi üzerine, ACLAN SAYILGAN'dan sorulmuş ise de; ACLAN SAYILGAN hücrede bu mevzudan bahsedildiğini ve fakat BEHİCE HATKO'nun isminin zikredilmediğini ifade etmiştir (Sene 1947).

NEZİHE ARAS'ın YILMAZ ÇOLPAN'ı BEHİCE HATKO'ya gönderdiği ve ondan sonra YILMAZ'ın dernek başkanlığına getirildiği ve BEHİCE HATKO'nun, YILMAZ ÇOLPAN'la, HAYATİ TÖZÜN'ü tanıyıp tanımadığı noktalarındaki mübayin ifadelerin telifi için yapılan muvacehede de maznunlar; duruşmadaki ifadelerinde ısrar ettiklerinden telifi mümkün olamamıştır. Yalnız, BEHİCE HATKO, YILMAZ ÇOLPAN'ı ve HAYATİ TÖZÜN'ü tanımadığını, tahkikatta ifade etmesine mukabil, bu dava sırasında kendilerini görmekle evvelce Ankara'da da gördüğünü hatırladığını ifade etmiş, diğer iddiaları reddetmiştir.

Maznunun evinde yapılan aramada LENİN adlı üç ciltlik kitap ile Marksizm, Nazi Diktatörlüğü, telgrafhane, Pembe Kurt, Günaydın, Yeryüzü adlı matbuaların bulunduğu (Ek aramalar dosyası, sıra 5'te) mevcut 25 Eylül 1953 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır. Bunlardan LENİN ve MARKSİZM adlı kitapların aşikâr şekilde solcu oldukları 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında, duruşmada olduğu gibi iddiayı külliyen reddederek ilk tahkikat ifadesini ve bu meyanda ENVER GÖKÇE'nin beyanlarını kabul etmediğini, onunla aralarında siyasi bir münasebet bulunmadığını, ASAF ERTEKİN sekreterliğinde kurulmuş olan hücre ile alâkası olmadığını, ENVER GÖKÇE'yi partilemediğini, aralarında bir göz aşinalığından ileri gitmiyen tanışmanın mevcut olduğunu, buna rağmen ENVER GÖKÇEN'in ifadesine itibar edilirse, ENVER'in bu hücrenin ve faaliyetin 1945 yılına rastladığını söylemiş olduğunun nazara alınması gerektiğini, herhangi bir hareketi partinin teşvizi vârit olsa dahi, bunun kendisini ilzam edemiyeceğini, Barışseverler ce-

miyeti faaliyetinin parti ile ve komünizmle ilgisi olmadığını, bu işin hesabını vermiş buulnduğunu, suç tarihine göre hakkında 5435 sayılı kanunun tatbik edilemiyeceğini, 3531 sayılı kanun hükmünün tatbiki lâzım geldiğini, partiye girmemiş olduğundan beraatine ve kitaplarının iadesine karar verilmesini istemiştir.

YAŞAR ÇÖL'ün aklî muvazenesinin yerinde olmadığı ve ifadelerine itibar edilemiyeceği hususu yukarda belirtilen Adlî Tıp Meclisinin raporu ile sabit olmasına, Barışseverler cemiyetinin Kominformla temasını belirtir bir delilin mevcut olmamasına ve Barışseverlerin göstermiş oldukları faaliyet sebebiyle yapılan takibat sırasında da bu nokta üzerinde durulmuş ve fakat delilinin elde edilememiş olduğunu 2 Numaralı siyasi Mahkemenin kararlarında belirtilmiş bulunmasına ve maznunun MÜNTEKİM ÖLÇMEN, ZİYA KİRMAN, YAŞAR ÇÖL, NACİ ORMANLAR ile Şile'ye gitmiş ve bu şahıslarla temasta bulunmuş olmasının parti faaliyeti ile ilgili tarafının anlaşılamamış olmasına binaen maznunun bu noktalara matuf müdafaası yerinde görülmüştür.

Maznuna suç olarak isnat edilen fiil ENVER GÖKÇE'yi partilemesi ve ASAF ERTEKİN, ENVER GÖKÇE, CAHİT GÜÇLÜ hücresinin kendisine bağlı bulunması, dernek içerisinde komünist görüşüne uygun şekilde hareket ve faaliyet göstermiş olanların bu dernekten çıkmaları sırasında kendisiyle temas etmiş bulunmalarına dair olan iddialara gelince:

Yukarda belirtilen ve ENVER GÖKÇE, YILMAZ ÇOLPAN ve F. H. GÜNER taraflarından vâki beyanlara göre ENVER GÖKÇE'nin partilenmesi tarihi 1945-1946 yıllarına rastlamasına, ASAF ERTEKİN hücresinin Türkiye Gençler derneği kurulmasiyle kendiliğinden ortadan kalkmış bulunmasına, dernek içerisindeki faaliyet iddiasının nihayet 1947 yılına kadar devam ettiği belirtilmesine ve buna nazaran fiile tatbiki gereken madde 5435 sayılı kanunla muaddel 141. made olmayıp 3531 sayılı kanunla değişen şekli bulunmasına binaen, maznunun bu noktadaki müdafaası yerinde görülmüş ve ENVER GÖKÇE'nin beyanı diğer bir beyan ve delil ile teyit edilmediği cihetle hüküm ittihazına yeter kabul edilemediği gibi ASAF ERTEKİN, CAHİT GÜÇLÜ haklarında takibat yapılmaması ve nihayet bu hücrenin BEHİCE HATKO ile olan alâkasının da ENVER GÖKÇEN'in beyanına inhisar etmesi Türkiye Gençler Derneği o tarihte kanuni olarak kurulmuş bir teşekkül olduğu ve derneğe girmek veya çıkmak hususunda BEHİCE BORAN'dan herhangi bir suretle rıza ve muvafakatin alınması BEHİCE HATKO'nun gizli komünist partisine girmiş olduğunun ve parti içerisinde faaliyet gösterdiğinin delili olarak kabul edilememesi ve bu tarihten sonralarına ait faaliyetini gösterir bir delilin de mevcut olmaması, evinde sol temayüllü kitapların bulunması da partili olduğunu ispata yeter görülmemesine binaen ve suçluluğuna kanaat getirilememekle müsnet suçtan dolayı BERAATİNE, arama sırasında el konulan kitaplarının iadesine.

NECATİ BEYGU, İSMET GÜRCANLAR, HÜSAMETTİN DİNÇ:

25 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilen maznunlar gizli komünist partisine (Cemiyete) girmek suçunu işlemiş oldukları iddiasiyle mahkemeye sevkedilmişler ve haklarında ilk iddianamede 5844 sayılı kanunla yapılan tâdile göre ceza tâyini talep edilmiş ise de; İddia makamı esas hakkındaki mütalâasında fiilin sona erdiği tarihi ileri sürerek T.C.K.nun 141. maddesinin 5435 sayılı kanunla değişen şekline göre ve mezkûr maddenin 5. fıkrası gereğince cezalandırılmalarını istemiştir.

Maznunlar gerek tahkikatta (Dosya 19, sahife 72, 75, 74-77, 78-80) vermiş oldukları ifadelerinde ve duruşmada (sahife 429, 430, 431) müsnet suçu ve parti faaliyetine katılmayı reddetmişler ve müdafaalarında da aynı suretle beyanda bulunmuşlardır. Maznunlar bu ifade ve müdafaalarında hulâsaten;

NECATİ BEYGU: İSMET GÜRCANLAR'la Sanayi mektebinden arkadaş olduklarını, bilahare defterdar fabrikasında beraber çalıştıklarını, aynı fabrika içerisinde HÜSAMETTİN DİNÇ'i iş münasebeti yüzünden tanıdığını, HÜSAMETTİN'e Fransızca öğrenmek arzusundan bahsettiğini, bunun neticesi olarak HÜSAMETTİN'in kendisine HAYATİ SENCAR'ı takdim ettiğni, ancak 2-3 defa buluşabildiklerini; bu şahsı KADİR adiyle tanımış oldukları iddiasının Poliste zorla kabul ettirildiğini, 1951 yılında da polisteki ifadelere müsteniden tevkif edilmiş ve fakat bilahare delil kifayetsizliği sebebiyle 3. Sorgu hakimliğince tahliye edilmiş, o günden sonra da yeni bir delil elde edilmediği halde, tekrar 25 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilmiş olduğunu, İSMET ile beraber Fatih'te muhallebicide, HAYİT SENCAR ve HÜSAMETTİN DİNÇER'e rastladığını, bunun randevulu bir buluşma olmadığını, HÜSAMETTİN ve HAYATİ ile bir defa Kadıköy'e Halkevi lokaline, bir defa da Paşabahçe'ye gezmeğe gittiklerini, bu gidişlerinde İ. GÜRCANLAR'ın yanlarında bulunmadığını, 1951 nisanından sonra bu şahıslarla teması olmadığını, Ankara'ya gittiğini, aidat vermediğini, beraat ve tahliyesine karar verilmesini istediğini.

İSMET GÜRCANLAR: Aynı şekilde ifade ve müdafaada bulunarak bu defaki tevkifine Emekçi

ve Köylü Sosyalist Partisi'ne girmiş olmasiyle Feshane fabrikasında Orak-Çekiç resmi yapılmış bulunmasının ve bunu yapanın kendisi olduğunun iddia edilmesinin sebep teşkil ettiğini, ilk tevkifinde iki ay kadar mevkuf kalmış, sonra tahliye edilmiş bulunduğunu, NECATİ BEYGU'yu Sanat Okulundan ve fabrikadan, HÜSAMETTİN DİNÇ'i de keza fabrikadan tanıdığını, 1950 yılı sonlarında bir gün NECATİ BEYGU ile Fatih'te Özsüt Muhallebici'sinde HÜSAMETTİN DİNÇ ve bir arkadaşına rastlamış ve bu suretle HAYATİ SENCAR'ı tanımış olduklarını, poliste KADİR isminin zorla kabul ettirildiğini, ilk ve son yapılan tevkiflerinin polisteki ifadelere dayandırıldığını, halbuki aynı deliller kâfi görülmediği için 1951 Haziranında tahliye edildiğini, şimdiki iddianın evvelki kararla tezat teşkil ettiğini, DİLMEN'in de beyanının lehinde olduğunu, beraat ve tahliyesine karar verilmesini istediğini,

HÜSAMETTİN DİNÇ'de; İSMET ve NECATİ'yi Feshane fabrikasından tanıdığını, HAYATİ SENCAR'ın (KADİR) olduğunun poliste zorla kabul ettirildiğini, HAYİT SENCAR'ı daha 1947 yılında Ankara'da iken tanıdığını, 1951 yılında İSMET ve NECATİ'ye rastlamalarının tesadüf olduğunu ve HAYATİ'yi onlara tanıttığını, biraz daha oturduktan sonra kalkıp gittiğini, NECATİ'ye Fransızca öğretmek hususunda HAYATİ'den faydalanabileceğini söylediğini ve bilahare birlikte Paşabahçe'ye ve Kadıköy'e Halkevi lokaline gezmeğe gittiklerini, İSMET ve NECATİ'ye gizli komünist partisinden bahsetmediğini, kendisinin Demokrat İşçi Partisinde kayıtlı olduğunu ve bu partiye girmelerini NECATİ ve İSMET'e teklif etmişse de, reddettiklerini, bidayette 10 Nisan 1951 tarihinden, 12 Haziran 1951 tarihine kadar mevkuf kaldığını, beraat ve tahliyesine de karar verilmesini beyan ve müdafaa etmişlerdir.

Kendileriyle ilgili gösterilen maznun HAYATİ SENCAR (Duruşma sahife 265); herz üç maznunun beyanlarına uygun ifadede bulunmuş ve NECATİ BEYGU'ya ders vermediğini söylemiştir.

Maznunlar 3. sorgu hakimliğinden intikal eden evrak arasında bulunan VIII No.lu dosyanın 20/4, 22/9, 23/2'de mevcut olup poliste vermiş oldukları ifadelerinde ise, NECATİ BEYGU:

HÜSAMETTİN DİNÇ'in bir müddet işçi partisinin kurulması lüzumundan bahsettikten sonra sosyalist görüşe sahip ve işçi davaları ile yakinen alâkadar, yüksek tahsilli (KADİR) isminde bir arkadaşından bahisle onun bağlı olduğu bir partinin mevcut bulunduğunu, resmen teşekkül etmemiş ise de; teşkilâtını genişletince kanunî sahaya çıkacağını söylemiş ve kendisinin de partide olduğunu beyanla girmeyi teklif etmesi üzerine kabul ettiğini, İSMET'e de kendisinin teklif ve onun kabulü üzerine birlikte ayda ikişer lira aidat vermeyi kararlaştırmış olduklarını ve aidatı HÜSAMETTİN DİNÇ'e verdiklerini, bilahare HÜSAMETTİN'in yukarda bahsettiği sosyalist görüşe sahip arkadaşla buluşmalarını temin ve kendisinin de gelmiş olduğunu ve fakat KADİR'le yalnız görüşmüş ve ondan parti erkânını sormuş teşkilât hakkında görüşmek istediğini söylemişse de parti noktai nazarıdır diye menfi cevap aldığını ve ayrıldıklarını, bilâhare tekrar İSMET, KADİR, HÜSAMETTİN ve kendisinin Fatih'te mahallebici dükkânında buluştuklarını, KADİR'in kendisiyle temas edeceklerini söylemiş ve işçi mümessili seçimi, mümessiliklere girip giremiyeceklerini sorduğunu ve bilahare yaptıkları buluşmaların Kadıköy Halkevi lokalinde, Anadoluhisarı'nda olduğunu söylemiştir.

İSMET GÜRCANLAR, HÜSAMETTİN DİNÇ'de bu beyana uygun şekilde ifade vermişlerdir. HAYATİ SENCAR ise; evvela HÜSAMETTİN ile buluşmadığını İSMET ve NECATİ'yi tanımadığını, onlarla da hiç bir yerde buluşmadıklarını söylemiştir. Maznunların cümlesi de 3. sorgu hâkimliğinde vermiş oldukları ifadelerinde polisteki ifadelerini tamamen reddile komünist faaliyette bulunmadıklarını söylemişlerdir.

Maznunlardan NECATİ BEYGU'nun tevkifi sırasında yapılan aramalarda müsnet suçla ilgili bir şey bulunamadığı (Ek aramalar dosyası, sıra 1 ve 2 de) mevcut 27 Eylül 1953 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

HÜSAMETTİN DİNÇ'in üzerinde yapılan aramada ise; İşçi partisinin bir tüzüğü, bir gazete kopürü (bir tarafında Ellerimiz ve Yalana dair, diğer yüzünde Veda Şiiri yazılı) bulunduğu, başkaca calibi dikkat bir şeye rastlanılamadığı, iş yerinde de suçla ilgili bir şey bulunmadığı aynı dosya (Sıra 9) da mevcut 22 Eylül 1953 tarihli zabıttan ve İSMET GÜRCANLAR'ın evinde, üzerinde ve iş yerinde yapılan aramada da suçla ilgili bir şey bulunamadığı 25 Eylül 1953 tarihli olup aynı dosyada (20 sıra numarasında) bulunan arama zaptından anlaşılmıştır.

İstanbul Vilâyet komitesi sekreteri TEVFİK DİLMEN adı geçen maznunlarla ilgili olarak tevcih edilen suali cevaplandırırken (Dosya 13, sahife 172) "Ş. AKŞİT'in hücrelerinde kimlerin bulunduğunu, onun da ENVER gibi bir semt teşkil edip etmediğini bilmiyorum, aralarında parti münasebeti bulunduğunu iyice bildiğim HAYATİ SANCER vardır. HAYATİ'inn bir hücre olarak fabrikada Orak-Çekiç hâdisesinden dolayı evvelâ tevkif edilip sonra tahliye olunan ve o vakit ismini gazetelerden öğrendiğim NECATİ BEYGU, İSMET GÜRCANLAR, HÜSAMETTİN DİNÇ hücresi ileri sü-

rülmüştü. ŞEVKİ AKŞİT tahliye olunduktan sonra bu hususta kendisiyle konuştum. Bunun bir hücre münasebeti olmadığını, aralarında bir tanışma olabileceğini söylemiş olduğunu, ŞEVKİ AKŞİT'in doğru mu söylediğini, yoksa hücreyi müdafaa için mi böyle konuştuğunu bilmediğini" ifade etmiştir.

Maznunlar müdafaalarında suçsuz olduklarını, Sulh Mahkemesinin verdiği tahliye kararından sonra aleyhlerinde delil temin edilemediğine göre ve o tarihte delil kifayetsizliği mevcut olduğu kabul edilmiş bulunmasına nazaran şimdi de bu durumun gözetilmesini ve beraatlerine karar verilmesini istemişlerdir.

Yukarda belirtilen ifadeler muvacehesinde maznunların poliste vermiş oldukları ifadelerinde suçu ikrar eder mahiyette beyanda bulundukları anlaşılmakta ise de; bilâhare sivil ve askerî adlî makamlar önünde vermiş oldukları ifadelerinde bu iddiayı red ile doğru olmadığını beyan ettikleri, bilâhare sivil ve askerî adlî makamlar taraflarından devam olunan tahkikat sırasında ve duruşmada maznunların müsnet suçu işlemiş oldukarını belirtir bir delil elde edilemediği, hakikati müvacehesinde ve TEVFİK DİLMEN'in beyanının lehte oluşu karşısında mücerret poliste vâki ikrar suçluluklarını ispata yeter görülmediği ve kanaatte getirilemediği cihetle müsnet suçtan dolayı BERAATİNE başka suçtan mevkuf değillerse TAHLİYELERİNE;

MERİH DEMİRKAN:

25 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilen, 25 Şubat 1954 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun gizli komünist cemiyete (Partisine) girmek suçunu işlediği iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş; hakkında T.C.K.nın 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesine göre ceza tayini talep edilmiş ise de, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında suçun son tadilin şümulüne girmediğini belirterek 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddenin 3. ve 5. fıkralarına göre cezalandırılmasını istemiştir.

Maznun gerek ilk tahkikatta ve gerekse duruşmada müsnet suçu reddetmiştir. TEVHİDE GÖLOĞLU'nu, YUSUF ATİLGAN vasıtasiyle tanıdığını, SEVİM TARI'yı bir tiren yolculuğu esnasında, VELİ GEMİCİ'yi millî Eğitim Müdürlüğü'nde işini takip ederken görerek, SELMA ERTEKİN'i daha evvel Samsun'dan tanıdığı, ASAF ERTEKİN vasıtasiyle tanımış olduğunu, DİLMEN'i tanımadığını, Ankara'ya malî imkânsızlık yüzünden gidemediğini, ABDÜLKADİR'in müddetsiz olarak bir yerden borç bulabildiğini söylemesi üzerine gitmeğe karar verdiğini, ABDÜLKADİR'in kendisine bir mektup vermiş, Ankara'da bu mektubu bir şahsın kendisinden almış ve cevabını da getirmiş olduğunu, mektubu kendisinden evden gelip aldıklarını, ABDÜLKADİR'in tevkifinden sonra TEVHİDE'nin 50 lira gönderdiğini, ÖMER'den para almadığını söylemiş, sonraki ifadesinde mektup hâdisesini de reddetmiş (Ek ifade dosyası sahife 1 ilâ 4). SELMA ERTEKİN, NACİYE BUĞAY ile olan buluşmalarından haberdar olmadığını, Yenimahalle buluşmasını hayalmeyal hatırladığını, kocasının mezkûr mahalde SEVİM TARI ve ZEKİ BAŞTİMAR ile buluşmuş olduğunu, o tarihte kendisinin hâmile bulunduğunu söylemiş, duruşmada da (Sahife 434) kocası tarafından kendisine bir mektup götürdün mü diye sorarlarsa kabul et denildiği için tahkikatta bu hâdiseyi kabul ettiğini, hakikatta ise, mektup götürmediğini, SELMA ERTEKİN'in evlerine gelip gittiğini, kocasının SELMA'dan bir arkadaşı evleneceği için kızı bir kere görmesini rica SELMA'nın da kabul ettiğini, Emirgan'daki buluşmadan malûmatı olmadığını söylemiş ve isnatları reddetmiştir.

Maznunun bu ifadelerinde hakikatleri söylemekten devamlı surette kaçındığı anlaşılmıştır. Mektup hâdisesini evvelâ, kabul sonra reddetmiştir. Yenimahalle buluşmasının doğru olduğunu söylediği ve kabul ettiği tahkikatta alınmış olan ifadesinden anlaşılmış ve sonraki ifadesinde ise, bundan da bahsetmemiştir. SELMA ERTEKİN'le, NACİYE BUĞAY'ın buluşmaları kız görme hikâyesini teyit eder yollu beyanda bulunmuştur. Bu hal maznunun ifadelerinin samimi olmadığını göstermiş ve heyetimizde de bu yolda kanaat hâsıl olmuştur.

Duruşma sırasında TEVHİDE GÖLOĞLU'na yazmış olduğu mektupla bu ifadeleri karşılaştırıldığı takdirde ifadelerinin hakikate uymadığı daha vazıh şekilde anlaşılmaktadır. Mektup (Dosya 1/4, sıra 145) te mevcuttur. Mektupta TEVHİDE GÖLOĞLU'nun ilk celselerde gazete fotoğrafçılarının resim almaları sırasında yüzünü kapamağa çalışmasını tenkid ederek (Bu gün gazetelerde senin resmini boş yere aradım, senin yerinde yüzünü saklamağa çalışan bir kızcağız vardı. Eminim ki, bundan sonraki gazetede başını dimdik tutan, kendisine ve dâvasına güvenen TEVHİDE'yi göreceğim, ceza görmek, hapis yatmak hiç bir şey değil, mühim olanı namuslu yaşamak, namuslu kalmak, insanların yüzüne alnı açık çıkmak, çocuklarımıza örnek olmaktır) diye yazmış ve alt kısmında da verdiği ifadeyi kastederek "bizi karşılaştırmaları mümkün, tabii senin zırvaları ben toptan reddettim, sen de kendini ayarla artık" demek suretiyle hem dâvaya olan sadakatini ifade ve hem de TEVHİDE GÖLOĞLU'nu ifadelerinden döndürmeğe ve kendisi gibi beyanda bulunmağa gayret göster-

miştir. Maznunun bu mektubun suçla ilgisi olmadığını, hususi olduğunu, dâva kelimesiyle içinde bulundukları dâvayı kastettiğini ifade etmesi, yazının kaleme alınış şekli karşısında kanaat verici mahiyette görülmemiştir.

MERİH DEMİRKAN'ın, ABDÜLKADİR'e bağlı olduğu ve onun sekreterliğinde SELMA ERTEKİN ile bir hücre teşkil ettikleri iddiasına gelince:

ABDÜLKADİR DEMİRKAN duruşmada parti faaliyeti iddiasını ve buna MERİH DEMİRKAN'ın katıldığını reddettiği gibi, tahkikattaki ifadelerinde de iddiaya uygun bir parti bağlılığı mevcut olmadığını, MERİH'in kendi işini takip etmek için Ankara'ya gitmesinin mevzubahis olduğu sırada TEVFİK DİLMEN'den, Üsküdar-Doğancılar parkı civarında aldığı mektubu MERİH'e vermiş ve getirdiği cevabı da yine kendisinin DİLMEN'e ulaştırmış olduğunu, bu sebeple MERİH'in yol parasının parti parasından temin edildiğini, Ankara'da mektubu verdiği şahsı, MERİH'in tarif etmiş olabileceğini, fakat aradan iki sene geçtiği için hatırlamadığını ve mektubu verdiği şahsın adını bilmediğini, MERİH'in döndüğü zaman kendisine bir miktar para iade ettiğini hatırlamadığını (Dosya 16, sahife 748, 751, 752) de mevcut ifadelerinde belirtmiştir.

TEVFİK DİLMEN, mektup hâdisesini duruşmada (Sahife 460) 1950 yılı sonlarında ve aralık ayı başlarında Doğancılarda ZEKİ BAŞTİMAR'dan alarak biraz ileride bulunan ABDÜLKADİR DEMİRKAN'a verdiğini, ABDÜLKADİR, mektubu alırken karısından ayrılarak yanına gelmiş olduğunu söylemiş, müvacche yapıldığında; bu beyanını tekrarlamış, BAŞTİMAR, ABDÜLKADİR DEMİRKAN, MERİH DEMİRKAN ise, mektup hâdisesini külliyen inkâr etmişlerdir.

SELMA ERTEKİN'in tahkikatta vermiş olduğu ifadesinde (Ek ifade dosyası, sahife 33) ABDÜLKADİR DEMİRKAN'a tek olarak bağlı olduğunu, bir hücre çalışması yapmadıklarını söylemiş ve ifadeleri arasında MERİH DEMİRKAN'la birlikte hücre faaliyeti gösterdiklerini anlatır bir hususa rastlanılamamıştır.

MERİH DEMİRKAN'ın evinde ve üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Ek arama dosyası, sıra 15, 15/1) de mevcut 25 Eylül 1953 taihli zabıt varakalarından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında, duruşmada olduğu gibi parti faaliyeti iddiasını reddederek partiye girmiş bulunduğunun delili olmadığını, Ankara'ya mektup götürmediğini, bunun polis tarafından uydurulduğunu, TEVHİDE GÖLOĞLU'na yazdığı mektubun suçla alâkası olmadığını, DİLMEN'in ve BEHÇET'in ifadelerinden kendisinin konuşmalar sırasında yanlarında bulunmadığının meydana çıktığını, suçsuz olduğundan beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerden maznun MERİH DEMİRKAN'ın, ZEKİ BAŞTİMAR'ın mektubunu Ankara'ya götürdüğüne kanaat getirilmişse de; mektup muhtevası hakkında bilgi sahibi olduğu anlaşılamadığı, mevcut ifadeler arasında partiye ve faaliyetine katıldığını gösterir beyan bulunmadığı, duruşmada TEVHİDE GÖLOĞLU'na yazdığı mektup temayülleri hakkında mahkemeye kanaat vermişse de kocasını siyanet gayretiyle hareket etmiş olması da mümkün görüldüğü ve müceret bu mektubu yazmış, Ankara'ya da bir mektup götürmüş bulunması, gizli komünist cemiyete girdiğini ispata yeter görülmediği ve kendisinden, ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın karısı olmak itibariyle emin bir el olarak faydalanmanın düşünülmesi her zaman mümkün görüldüğü cihetle ve delil kifayetsizliği karşısında suçluluğuna tam olarak kanaat getirilemediğinden tecziyesi hususundaki talebin reddi ile müsnet suçtan dolayı BERAATİNE;

ARSLAN KAYNARDAĞ:

25 Şubat 1954 tarihinde tevkif ve adlî âmirlikçe 28 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen ARSLAN KAYNARDAĞ, gizli K.P. (Cemiyete) girmek iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında 5844 sayılı kanunla yapılan tadile göre ceza tâyini talep edilmiş ise de; bilâhare iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında fiilin mezkûr kanunun şümulüne girmediğini belirterek T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre cezalandırılmasını istemiştir. Maznun gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada (Dosya 19 sahife 57) iddiayı külliyen reddederek partiye katılmadığını kendisi ile parti temasında bulunduğu ileri sürülen şahıslarla bu arada ACLAN SAYILGAN, SEVİM TARI ile aralarında siyasi münasebet olmadığını, iddiaların YAŞAR ÇÖL'ün beyanlarına dayandığını onun ise, aklî muvazenesi bulunmadığının tahakkuk ettiğini, MAKSBİR'in kaleme aldığı (İşçi hareketinin rolü ve işçi sınıfı diktatörlüğü) başlıklı yazıyı tercüme etmiş ise de; bir başkasına vermediğini tahsili ile meşgul bulunduğunu siyasetle alâkası olmadığını söylemiştir (Sahife 436). Maznunla ilgili gösterilen şahıslardan ACLAN SAYILGAN, ARSLAN KAYNARDAĞ'ın partili olduğunu kendisine cezaevinde KENAN TOKSAL'ın söylediğini (Dosya 24 sahife 1267) ifade etmiş ve KAYNARDAĞ hakkındaki bütün bilgilerini hep işitmeğe müstenit

olarak belirtmiştir. KENAN TOKSAL'ın ifadesinde ise; ARSLAN KAYNARDAĞ hakkında bir beyana rastlanılamamıştır. KAYNARDAĞ hakkında açıklamalarda bulunmuş olan YAŞAR ÇÖL'ün aklî muvazenesinin bozuk olduğu ve ifade verdiği tarihlerde de adı geçende bu halin bulunduğu Adlî Tıb İşleri Md.nün raporundan anlaşılmıştır. Bu raporda YAŞAR ÇÖL'ün şuur ve hareketlerine sahip olmıyan bir akıl hastası olduğu ve cezai ehliyeti haiz bulunmadığı ifade tarihlerinde de aynı surette hasta bulunduğu belirtildiğinden adı geçen, Adlî Amirlikçe 20 Nisan 1951 tarihinde ittihaz edilen kararla salâhı tebeyyün edene kadar muhafaza ve tedavi altında bulundurulmak üzere Bakırköy Akıl Hastanesine sevkedilmiştir. Bu duruma göre YAŞAR ÇÖL'ün ifadelerine itibar imkânı kalmamıştır. Yine maznunla ilgili gösterilen YILDIZ BAŞTİMAR, SEVİM TARI'nın ifadeleri arasında KAYNARDAĞ'ı suçlandıracak mahiyette bir beyana rastlanılamamıştır.

Maznunun iş yerinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususun mevcut olmadığı ek arama dosyası (Sıra 8) de mevcut 25 Eylül 1935 tarihli zabıt varakasından ve tetkik edilmek üzere bazı yazılı belgelerin alındığı (Sıra 8/1) de mevcut aynı tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır. Dernek tahkikatı sırasında yapılan aramada el konulan yazılı belgeler arasında ise; 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporunda tesbit edilen ve İçişleri Vekâletinden gönderilen yasak kitaplar listesinden de anlaşılan Haziran 1953 tarih ve 1044 sayılı kararname ile yasak edilen VOICI, CONGRE'S DES AMIS, TEMPS NOUVEAUX ile raporda belirtilen diğer I.U.R.S.S. Neşriyatı 14 Eylül 1938 gün ve 2/9596, 22 Şubat 1938 gün 2/8257 sayılı kararnameler ile yasak edilen (İnkılâpçı münevver nedir), ehli vukuf raporunun beşinci sahifesinin son paragrafında 38 numara altında belirtilen Sovyet menşeli olan ve ehlivukuf raporuna göre ve 1044 sayılı kararnameye nazaran resmen yasak oldukalrı anlaşılan kitaplar, 14 Eylül 1938 gün ve 2/9596, 22 Şubat 1938 gün 2/8257 sayılı kararnameler ile yasak edilen (İnkilapçı Münevverler Nedir), ehli vukuf raporunun beşinci sahifesinin son paragrafında 38 numara altında belirtilen Sovyet menşeli olan ve ehlivukuf raporuna göre ve 1044 sayılı kararnameye nazaran yasak oldukları anlaşılan kitahlar, 14 Eylül 1938 gün, 22 Şubat 1938 gün ve 2/9596, 2/8253 sayılı kararnamelerle yasak ediln HİKMET KIVILCIM'ın (Marks Engels hayatları), 14 Eylül 1938 gün ve 2/9598 sayılı kararname ile yasak edilen (Benerci kendini ne için öldürdü), 14 Eylül 1936 gün 2/5320 sayılı kararname ile yasak edilen (Stalin diyor ki), 27 Eylül 1951 gün, 3/13687 sayılı kararname ile yasak edilen VİVRE, 27 Mayıs 1949 gün 3/9420 sayılı kararname ile yasak edilen LA ROMANİE NOUVELLE, 29 Haziran 1950 gün 1044 sayılı kararname ile yasak edilen LA FEMME SOVİETİQUE aynı tarihli ve sayılı kararname ile yasak edilen OTOHEK 18 Nisan 1950 tarih 3/11116 sıyılı kararname ile yasak edilen LES PARTİSANS, 16 Eylül 1950 gün ve 3 /11819 sayılı kararname ile yasak edilen ACTİON, 3 Mayıs 1943 gün ve 2/20018 sayılı kararname ile yasak edilen J. STALİN 29 Haziran 1953 gün 1044 sayılı kararname ile yasak edilen LA QUESTİON FEMİNİNE EN TCHEÇOSLOVA QUİE, 31 Ocak 1950 gün 3/1242 sıyılı kararname ile yasak edilen PARALLELES 50, (Elhi vukuf raporunun 8. ve 4. sahifelerinde numaraları yazılıdır. (17 Aralık 1949 tarih 8822, 8823 ve 14 Nisan 1949 tarih 814, 3/9149 sayılı kararnamelere yasak edilen Marko Paşa (1, 2, 6, 8, 9 ilâ 13, 16 ilâ 19, 21 ilâ 24 ve 26. sayıları) 16 Ocak 1953 tarih 2/1876 sayılı kararname ile yasak edilen SES, 15 temmuz 1948 gün 3/7833 sayılı kararname ile yasak edilen LES LETTRES FRANÇAİSES, ehli vukuf raporunun 4. sahifesinde numaraları yazılı olanlar. 14 Nisan 1949 tarih 3/9153 sayılı kararname ile yasak edilen L'HUMANİTE, 16 Ağustos 1949 tarih 3/9724 sayılı kararname ile yasak edilen LA TRİBUNE DES NATİONES, sayıları bilirkişi raporu 4. sahifesinde belirtilmiştir. 3 Ağustos 1950 tarih 3/11666 sayılı kararname ile yasak edilen ve ortaşark komünistlerinin organı olan MOYENORİENT (Sayı 12, 14, 15) yine ehlivukuf raporuna göre sol temayüllü neşriyat cümlesinden oldukları anlaşılan Fransız komünist partisi organı olan FRANCE NUVELLE, DECLARATİON, STRANCE FOR THEN DETH, adlı ve ETUDE SOVİETİQUE (Sayı 5) adlı komünist karakterli ve yasak neşriyatın mevcut olduğu anlaşılmıştır. Maznun yazılı müdafaasında; duruşmadaki beyanını teyit ederek partiye girmediğini, faaliyet göstermediğini, ACLAN'ın ifadeleri arasında suçluluğunu gösterir bir beyan bulunmadığını, YILDIZ BAŞTİMAR ile ve KEMAL DAYAN ile parti teması yapmıştır şeklindeki iddianın delili bulunmadığını, YILDIZ BAŞTİMAR hakkında beraat talep edilmesinin de bunu gösterdiğini, YAŞAR ÇÖL'ün aklî muvazenesi olmadığını, AZİZ ÇÖL hakkında takibat yapılmadığını ve bu şahsın kendisiyle teması olmadığını, kütüphanesinde 1000 cilde yakın kitap bulunduğunu, bu sebeple onlar arasında seçilen kitapların aleyhte delil olarak mütalâa edilmemesini ve beraatine kaar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Bu duruma göre maznun ARSLAN KAYNARDAĞ'ın gizli komünist partisine girdiği hususunda ACLAN SAYİLGAN'ın, KENAN TOKSAL'dan işitmiye müstenit beyanından başka bir beyan ve delil mevcut olmaması, KENAN TOKSAL'ın ifadesinde ACLAN'ın beyanını teyit eden bir hususa rastlanılamaması, maznun ile parti teması yaptığı ileri sürülen KEMAL DAYAN'ın yurtdışında bu-

lunması sebebiyle ifadesinin temin edilememesi, YILDIZ BAŞTİMAR'ın suçunun sabit görülmemiş ve beraatine karar verilmiş olması ve heyetimizce de suçluluğuna kanaat getirilememesine binaen mücerret ACLAN SAYILGAN'ın beyanı maznunun suçluluğunu ispata yeter görülmemiştir. Partiye girdiği, aidat verdiği hususları da sabit olmamıştır. Maznunun evinde bulunduğu belirtilen sol neşriyat temayülleri hakkında fikir verecek mahiyette ise de; bu hal, gizli komünist cemiyete girdiğinin delilini teşkil edemiyeceği cihetle ve suçu sabit görülmemekle müsnet suçtan dolayı BERAATİNE, ancak kararın yukarı kısmında tadat edilen yasak ve komünizmle ilgili kitapların ve diğer matbuaların T.C.K.nın 36. maddesi gereğince müsaderesine.

YILDIZ BAŞTİMAR:

2 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilen 28 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun gizli komünist cemiyete girdiği ve neşriyat sahasında faaliyet gösterdiği iddiasiyle mahkemey sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nın 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesine göre ceza tayini talep edilmiş ise de; iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında suçu sabit görmiyerek maznunun beraatine karar verilmesini istemiştir. Maznun gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada vermiş olduğu ifadelerinde isnadı külliyen reddederek, gizli komünist partisine girmediğini ve partide faaliyet göstermediğini, arama sırasında kendisinde bulunarak el konulan (LÜBNAN DEMOKRATİK HALK GENÇLİĞİNE) başlıklı yazıları da mezuniyet tezini hazırladığı sırada alınış, okumuş ve kitapları arasında kalmış bulunduğunu beyan ve müdafaa etmiştir (Sahife 435). Maznun aleyhinde diğer maznunların veya şahitlerin beyanları arasında başkaca YILDIZ BAŞTİMAR'ı ilzam edecek bir beyan ve şehadete rastlanılamamış ve maznunun tevkifi sırasında üzerinde ve evinde misafir bulunduğu yerde yapılan aramalarda suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı 25 Eylül 1953 tarihli (Ek arama dosyası sıra 16, 16/1) zabıtlardan anlaşılmıştır. Bu durum karşısında maznunun gizli komünist cemiyete girdiği sabit olmadığı ve mahkemece de suçluluğuna kanaat getirilemediği ve maznunun müdafaasının yerinde olduğu neticesine varıldığı cihetle iddia makamının esas hakkındaki mütalâası vechile müsnet suçtan dolayı BERAATİNE ancak (Dosya 11, sıra 55) de, mevcut olan LÜBNAN DEMOKRATİK HALK GENÇLİĞİNE başlıklı yazının komünist partisi faaliyetiyle ilgili görülmesine binaen (İŞÇİ HAREKETLERİNİN ROLÜ ve İŞÇİ SINIFI DİKTATÖRLÜĞÜ), ile birlikte T.C.K.nun 36. maddesine göre müsaderesine.

CAVİT ŞAR:

25 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilip 28 Aralık 1953 tarihinde Adlî Amirlikçe tahliye edilen CAVİT ŞAR, gizli komünist (Partisine) cemiyete girmek ve parti içerisinde VECDİ ÖZGÜNER, ASIM AKŞAR, NİHAT TUNALI ile parti temasında bulunmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesine göre cezalandırılması istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında fiilin son tadilin şümulüne girmediğini belirterek 5435 sayılı kanunla muaddel 11. maddenin 5. fıkrasına göre tecziyesini istemiştir.

Maznunun ilk tahkikat sırasında (Dosya 19. sahife 62) ve duruşmada (Sahife 433) vermiş olduğu ifadelerinde müsnet suçu külliyet reddetmiş VECDİ ÖZGÜNER ve NİHAT TUNALI'yı tanımadığını, ASIM AKŞAR'ı ise, hemşehrisi olmak itibariyle tanıdığını söylemiştir. VECDİ ÖZGÜNER, ASİM AKŞAR ve NİHAT TUNALI'nın ifadeleri arasında CAVİT ŞAR'ı ilzam eden bir beyana rastlanılamamıştır. CAVİT ŞAR ile NİHAT TUNALI arasında vâki olduğu ek iddianamede ileri sürülen parti münasebeti iddiasının da bir deliline rastlanılmadığı gibi duruşmada (Sahife 551) 25 Şubat 1954 tarihli celsede iddia makamı tarafından da bu husus açık olarak belirtilmiş ve ek iddianameye yazılmış olan bu hususun mesnedi bulunmadığı kabul ve ifade edilmiştir. Maznunun durumu hakkındaki soruyu cevaplandıran TEVFİK DİLMEN ise (Dosya 17, sahife 1193) te mevcut ifadesinde "CAVİT ŞAR, VECDİ ÖZGÜNER'e bağlı idi. VECDİ ÖZGÜNER dernek meselesinden dolayı tevkif edildiğinde irtibatı kesildi ve bu hal VECDİ ÖZGÜNER'in tahliyesine kadar devam etti. VECDİ ÖZGÜNER tahliye edildikten sonra tekrar CAVİT ŞAR ile münasebet tesis etti ve CAVİT ŞAR irtibatının kesildiği sırada birikmiş aidatını ödedi" şeklinde izah etmiştir. Maznunun iş yerinde, ikametgâhında ve üzerinde yapılan aramada elde edildiği anlaşılan belgeler üzerinde yapılan inceleme ve yasak kitaplar listesiyle yapılan karşılaştırmada suçla ilgili bir şey bulunamadığı anlaşılmıştır (Ek arama dosya sıra 4 ve 4/1). Bu durum maznun CAVİT ŞAR aleyhinde TEVFİK DİLMEN'in yukarda belirtilen şekildeki beyanından gayri bir delilin ve beyanın mevcut olmadığını göstermiştir. Her ne kadar TEVFİK DİLMEN'in beyanlarının doğruluklarına mahkemece kanaat hâsıl edilmişse de; TEVFİK DİLMEN'in bu beyanı diğer ilgili maznunlar taraflarından tahkikata veya duruşmada teyit edilmediği gibi arama sırasında da suçla ilgili bir belgeye rastlanılamaması ve NİHAT TUNALI ile

olan münasebeti iddiasının mesnetsiz olduğunun iddia makamı tarafından da kabul edilmesi ve nihayet mücerret TEVFİK DİLMEN'in beyanı suçluluğunu ispata yeter mahiyette görülmemesine binaen ve gizli komünist cemiyete girdiğine de mahkememizce kanaat getirilemediğinden BERAATİNE, arama sırasında alınan yazılı belgelerin maznuna iadesine.

İSMET MERİÇ:

21 Nisan 1952 tarihinde tevkif edilen ve mahkemece yaşının küçüklüğü de nazara alınarak 26 Ekim 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun İSMET MERİÇ'in, HÜSNÜ ÖZDEMİR'in evinde BİLAL ŞEN tarafından partiden bahis ve girmesi teklif edilmesi üzerine, gizli komünist cemiyete katıldığı ve ARİF ÇALIŞKANI da partilediği iddia edilmiş ise de; iddia makamı esas hakkındaki mütalaasında maznunun gizli komünist cemiyete katıldığı sabit olmadığından BERAATİNE karar verilmesini istemiştir.

Maznun> duruşmadaki ifadesinde ilk tahkikattaki beyanlarını reddetmiştir. Tahkikatta (Ek dosya sahife 19 ilâ 34, 39/1-3) ve BİLAL ŞEN ile olan muvaceheleri sırasında BİLAL ŞENİN partiden bahis ve girme teklifine şaşkınlıkla (Peki) cevabını verdiğini ifade etmişse de, partiye alındığına dair bunun dışında tamamlayıcı hiç bir delil mevcut olmadığı gibi, İSMET MERİÇ'in partili olduğunu anlatacak şekilde herhangi bir harekette bulunduğunu gösterir hiç bir delil mevcut olmadığı cihetle, BİLAL ŞEN tarafından vâkı teklife karşı vermiş olduğu cevapla mütaakıp hareket tarzı arasında mevcut tezat, maznunun; BİLAL ŞEN'in teklifine muhatap olduğu ve o an için müspet cevap vermekle beraber mütaakıp zamanlarda hiç bir suretle parti temas ve faaliyetine katıldığı ve bu suretle vâkı tarzı hareketi kendisini BİLAL ŞEN'in iğfaline kaptırmadığını gösterdiği gibi TEVFİK DİLMEN tarafından da BİLAL ŞEN'e bağlı olmadığı ve partilenmediği (Duruşma sahife 55) açıkça belirtilmesi de yukarda izhar olunan kanaatı teyit ettiğinden, (HÜSNÜ ÖZDEMİR hakkında da evrakının duruşmada 15-10-1953 tarihli celsede Adlî Amirliğe iadesini takiben suçla ilgisi olmadığı belirtilerek 28 Kasım 1953 tarihinde son tahkikatın geri alınmasına karar verilmiştir) ve hiç bir delil ile teeyyüt etmiyen tahkikattaki beyanı suçluluğunu ispatı yeter görülmediğinden ve cürmi kastinin mevcudiyetine de kanaat getirilemediğinden müdafaası yerinde görülerek iddia makamının esas hakkındaki mütalaası veçhile müsnet suçtan dolayı BERAATİNE.

SAİM ALTINEŞ:

22 Kasım 1951 tarihinde tevkif edilen ve 24 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen SAİM ALTINEŞ; gizli komünist cemiyete (Partisine) girmek ve parti içerisinde hücre faaliyeti gösterip sekreterlik yaptığı iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesnin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalaası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun; ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 14, sahife 249, dosya 16,. sahife 822) evvelâ suçu inkâr etmiş, ZEKİ BAŞTİMAR ile Kumkapı'da buluşmasındaki maksadın BAŞTİMAR'ın hazırlamakta olduğu bir eser için malûmat vermesi olduğunu, BAŞTİMAR'ın gideceği yerlerde de faydalı olacak bir şeyler bulursa göndermesini rica ettiğini, DOĞAN ÇETİNER, MUSTAFA AYGÖLÜ'nün mektep arkadaşı olduklarını, MACİT BİLGE ve ERDOĞAN BERKTAY'ı tanımadığını söylemiştir. ERDOĞAN'a yazdığı mektuplar gösterilince; liseden tanıdığını, İstanbul'dan kendisine Hür Gençlik mecmualarını satılmak üzere gönderdiğini, bir kısmını arkadaşlarına satmış ise de, geri kalanının iade etmiş ve mektuplarında bir daha göndermemesini belirtmiş olduğunu söylemiş, MACİT BİLGE ile KEMAL DAYAN'ı İzmir'den tanıdığını, 1951 yılında İstanbul'da iken ziyaretine geldiklerini, DİLMEN'i de KEMAL DAYAN vasıtasiyle 1951 ağustosunda tanıdığını, MACİT BİLGEN'in kendisine grev kanununun tasarısı hakkında bir yazı hazırlamasını tekli ettiğini, fakat bu yazıyı yazmadığını, 20 Ağustos 1951 tarihinde de DİLMEN'in kendisini ZEKİ BAŞTİMAR ile buluşturduğunu ve ayrıldığını, 3 Ağustos 1951 de tekrar buluştuklarını, BAŞTİMAR'ın yukarda belirtildiği şekilde malûmat istediğini söylemiştir. Maznun İzmir'de bulunduğu sıradaki faaliyetini de izah ederek; 1947 yılında terhis edilerek İzmir'e gelince DOĞAN ÇETİNER ile arkadaş olduklarını, her ikisi de sol fikirli oldukları için anlaştıklarını ve AHMET BİLGE ile DOĞANI'da tanıştırdığını, AHMET BİLGE'nin 1947 eylülünde yaptığı teklif üzerine partiye girdiklerini, MUSTAFA AYGÖLÜ ile de AHMET BİLGE'yi tanıştırdığını, onun da AHMET'e bağlandığını, ERDOĞAN'a parti teklifi yapmadıklarını, 1948 senesinde AHMET BİLGE ile geçinemediklerinden ayrıldığını, alâkası kesildikten sonra da tevkifine kadar parti ile teması olmadığını söylemiş, duruşmada ise (Sahife 144) parti faaliyetine külliyen red ile kendisiyle temasta bulunduğu ileri sürülen şahıslarla arasında siyasi bir münasebetin mevcut olmadığını, 1951 yılında teftiş için İstanbul'a gittiği zaman KEMAL DAYAN'ın

kendisine kendisi gibi iş hukukuna meraklı bir arkadaşı olduğundan bahsiyle TEVFİK DİLMEN'i tanıttığını; bu konu üzerinde görüştüklerini, DİLMEN'in kendisinden İstanbul'da mevcut sendikalar hakkında malûmat, sendika ve iş hukuku mevzuu ile ilgili kitap istediğini; fakat yanında kitabı olmadığından veremediğini; 1951 yılı ağustosu içerisinde İstanbul'da bulunan KEMAL DAYAN'ın kendisine sendikacı MACİT BİLGE'yi de getirip getiremiyeceğini sorduğunu, meslek icabı sendikacılarla temas ettiğinden muvafakat ettiğini, MACİT ile de sendika mevzuunda görüştüklerini, DİLMEN, KEMAL DAYAN ve ZEKİ BAŞTİMAR'ın da kendisiyle görüşmek istediğini söylediklerinden eserleri sebebiyle ZEKİ BAŞTİMAR'a karşı teveccühü olduğundan bu teklifi kabul etmiş ve DİLMEN ile Beyazıt'ta karşılaştıkları zaman Kumkapıya gitmekte olduğunu, ZEKİ BAŞTİMAR'ın da oraya geleceğini DİLMEN'den öğrenmesi üzerine, birlikte gittiklerini, DİLMEN'in biraz sonra yanlarından ayrıldığını, BAŞTİMAR'ın cemiyet şekilleri hakkında bir eser yazdığını, o eser için ekonomik ve teknik bilgilere ihtiyacı olduğunu söyliyerek kendisinden yardım talep ettiğni ve aynı ay içerisinde yaptıkları ikinci buluşmada da gezdiği yerlerin ekonomik bakımdan tarihi bir seyir ile vâki kalkınmalarını tesbit etmesini istediğini, fakat gayret edeceğini bildirmiş olduğunu, başkaca siyasi bir münasebeti olmadığını, ERDOĞAN'ın İstanbul'dan gönderdiği Hür Gençlik dergilerinin posta ile gelmediğini, dergileri satmağa mevkii müsait olmadığından ERDOĞAN'a bunu yazdığını, mektupların mahiyetinin bundan ibaret bulunduğunu söylemiştir.

Maznunun gizli komünist partisine AHMET BİLGE tarfından vâki teklif üzerine girdiği, AHMET BİLGE'nin ve DOĞAN ÇETİNER'in tahkikat sırasında vermiş oldukları ifadelerinden anlaşılmıştır. DOĞAN YETİNER (Dosya 1, sahife 35) de mevcut ifadesinde 1947 yılında SAİM ALTINEŞ'le İzmir'de buluştuktan sonra SAİM'in kendisine AHMET BİLGE'yi takdim ettiğini, AHMET, İstanbul'da kurulan komünist partisinin İzmir vilâyet idare heyetinin bir kaç gün evvel teşekkül ettiğini söyleyip hücre çalışması yapmalarını teklif edince kabul ettiklerini (Sahife 470) AHMET'in teklifi ile partiye girdiklerini, AHMET BİLGE'nin sekreter olduğunu, bu hücrenin SAİM ALTINEŞ'in İzmirden ayrılmasına kadar devam ettiğini (1948 yılı mart ayı) bu tarihten sonra SAİM'le kendisinin parti teması olmadığını belirtmesi, AHMET BİLGE'nin de 1948 yılında kendi sekreterliğinde DOĞAN ÇETİNER ve SAİM ALTINEŞ'ten müteşekkil hücrenin kurulduğunu SAİM'den 5-10, DOĞAN'dan 5 lira aidat aldığını (Dosya II. sahife 327) söylemesi ve hücrenin SAİM ALTINEŞ'in ayrılmasına kadar devam etmiş olduğunu belirtmesi (Sahife 463) de İzmir'den ayrılmasından sonra SAİM 'in kendisine aidat göndermediğini (Sahife 464), SAİM'den aidatından başka yardım parası almadığını söylemesi MACİT BİLGEN'in (Dosya II. sahife 414) AHMET BİLGE'nin, DOĞAN ÇETİNER ve SAİM ALTINEŞ'ten müteşekkil hücre kurduğunu öğrenmiş olduğunu beyan etmesi, gerek DOĞAN ÇETİNER ve gerekse AHMET BİLGE ve MACİT BİLGE'nin kendilerine ait karar kısımlarında belirtildiği üzere ifadelerinin doğruluklarının harici delillerle sabit olması karşısında SAİM ALTINEŞ'in gizli komünist cemiyete girdiğine kanaat getirilmiştir. Diğer taraftan temmuz 1950 tarihinde T.K.P. izmir vilâyet komitesi imzasiyle Türkiye komünist parti merkez komitesine hitaben yazılı olup (Deliller dosya A, sıra 19) da mevcut olan raporda İzmir'de tütün işçilerinin yaptıkları yıllık kongreden bahsedilirken (Ve yine Çalışma Bakanlığı nezdindeki arkadaşımızın kullandığı iyi bir taktikle işçilerin lehine neticelenmiştir) diye yazılmakla kastedilen şahsın SAİM ALTINEŞ olduğu, duruşma sırasında ithaz edilen ara kararı üzerine Çalışma Bakanlığından sorulması neticesi anlaşılmıştır. Mezkûr Bakanlıktan 1950 yılı yazında İzmir Tütün İşçileri Sendikası umumî heyeti içtimaında yolsuzluk yapıldığına dair şikayet vâki olduğu zaman bu işi tahkik için İzmir'e kimin gönderilmiş olduğu hususu sorulmuş ve mezkûr vekâlet 7 Mayıs 1954 gün ve 283 sayılı yazıları ile bu işi tahkike vekâletçe verilen 29 Haziran 1950 tarih ve 350 sayılı emirle SAİM ALTINEŞ'in memur edildiği bildirilmiş ve telakki sonunda verdiği raporda gönderilmiştir. 14 Mayıs 1954 tarihli celsede okunan bu raporda (Sahife 680) hulâsaten;

(İzmir tütün işletmesinde işçi mümessili şeklindeki adresle) NECATİ KAYNAK tarafından vâki şikâyetin 29 Haziran 1950 tarihinde teftiş kurulüna havale edildiği ve tetkike memur edilmesi üzerine yaptığı incelemede şikâyetin, Tütün İşçileri Sendikası umumî heyeti içtimaında şef, usta ve eksperlerden müteşekkil bir grupun tertibi neticesi idari heyetine işçileri temsile hakları olmıyan şef, usta ve eksperlerin getirildiklerinden ve yapılan seçimin gayri kanuni olduğundan şikâyet edildiği ve bu şikâyetin doğru olup olmadığının tahkiki sonunda netice ve kanaat olarak;

1. Yeni idare heyetini teşkil eden 12 kişiden dokuzunun usta, ikisinin usta muavini, birinin tongacı olduğunun görüldüğü, bu şahısların işçiyi temsil edemiyecekleri yolundaki şikayetin, Çalışma Bakanlığının 13 Temmmuz 1948 tarih ve 1045/2776 sayılı emirleriyle ve 50088 sayılı kanun muvacchesinde sendikaya üye olmalarına mâni bir halin bulunmadığının belirtildiği ve fakat mütaakıp kısımda tahkim tüzüğünün 8. maddesinin E.G.E. fıkralarında yazılı mümessil işçi ödevini yapmağa

ehliyetli olarak seçilebilmek için konulmuş olan şartların kıyasen sendika idare heyetine seçilecek üyelere de teşmilinin mümkün olduğu taktirde, işveren vekili durumunda bulunan sendika üyesi işçilerin kefillerinin, kısımlarının idare heyetine seçilmelerine mâni olunabileceği ve ustaların işçilerin müşterek menfaatlerini korumak ve temsil etmek hususunda âzami gayret sarfetmelerine ve ustaların mübayaaya gönderilmek ve ücretleri devamlı olarak ödenmek suretiyle himaye edilmeleri karşısında imkân görülmediği;

2. Umumî heyet içtimaının ve seçimin gayri kanuni olduğu, başkanın mevcut üyelerin üye cüzdanlarının kontrolu talebini reddettiği ve takiben seçime geçtiği, yoklama yapılamadığı, bu suretle sendika tüzüğünün 11. maddesinin ihlâl edildiği, seçimin açık oyla yapıldığı ancak; iştirak edenlerin 200'nün salonu terketmeleri neticesinde 150 üye ile seçim yapılmasının doğru olmıyacağı ve fakat idari bakımdan yapılacak bir muamelenin mevcut olmadığı belirtildiği ve müştekiye adlî mercilere başvurabileceğinin veya umumî heyeti içtimaa davet edebileceğinin duyurulması temennisinde bulunulduğu ve fiilen bu işe NECATİ KAYNAK ve arkadaşlarının tevessül etmiş bulunduklarının yazılı olduğu görülmüştür ki, bu husus ve yazının kaleme alınış tarzı T.K.P. İzmir vilâyet komitesi imzalı raporda bahsedilen hususun doğruluğunu göstermiştir. O tarihte bu işi tahkike başka bir müfettiş gönderilmiş olmadığına göre, raporda bahsedilen (Müfettiş arkadaşın) SAİM ALTINEŞ olduğuna kanaat getirilmiştir. Bu da maznunun parti ile olan alakasının diğer bir delilini vermiştir.

Maznunun gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada kendileriyle 1951 yılı ağustosunda temas ettiğini söylediği TEVFİK DİLMEN, ZEKİ BAŞTİMAR duruşmada bu temasların vukuunu kabul etmişlerdir. TEVFİK DİLMEN'in bu hususu (Biz işçi ve sendika mevzuunda okumuş, bilgili bir şahsa ihtiyaç hissediyorduk. SAİM ALTINEŞ'te iş müfettişi olduğundan kendisini ZEKİ BAŞTİMAR'a tanıttım. Bir daha da ayrıca şahsen temas ettim. Kendisinden sendika tarihi hakkında kitap istedim. Tatminkâr bir kitap olmadığını söyledi) şeklinde ifade etmiş, SAİM ALTINEŞ'in partili olup olmadığını bilmediğini söylemiştir. ZEKİ BAŞTİMAR (Sahife 399) durumu aynen SAİM ALTINEŞ'in ifade ettiği şekilde anlatmıştır. MACİT BİLGE de (Sahife 61) SAİM ALTINEŞ ile sendika toplantılarına iştirak etmesi sebebiyle tanıştıklarını, ancak siyasi teması olmadığını söylemiştir.

Maznun SAİM ALTINEŞ'in partiye katıldığına kanaat getirildiği cihetle MACİT BİLGE ve ZEKİ BAŞTİMAR'ın parti içerisindeki mevkileri ve TEVFİK DİLMEN'in durumu gözönüne alınınca, SAİM ALTINEŞ'in İstanbul'da yaptığı bu temasların da birer parti temas ve faaliyeti cümlesinden olduklarına ve duruşmada tevile çalıştıklarına kanaat getirilmiştir.

Gizli komünist partisi faaliyetinin devamlı surette işçi mevzuu ve işçi ile ilgili kanunlar üzerinde çalışma yaptığı ise, tahkikatta ve duruşmada bir çok vesilelerle meydana çıkan hakikatler cümlesinden oluşu da SAİM ALTINEŞ'le yapılan temasların mahiyetini göstermiştir.

Maznunun ERDOĞAN BERKTAY tarafından gönderilen ve sol temayüllü olan (HÜR GENÇLİK) mecmualarını satması, o tarihte bu dergilerin satılması yasak olmadığına göre, doğrudan doğruya müsnet suçun işlenildiğinin delili olarak kabul edilmemiş ise de; İzmir'de bir hayli bayi mevcut iken bir iş müfettişine satılmak üzere HÜR GENÇLİK mecmualarının gönderilmesi heyetimizde bu işin daha ziyade partililer arasında okunması gayesine mâtuf bulunduğu kanaatini hâsıl etmiştir. Bu hususdaki mektuplar 53 No.lu paket içerisinde mevcuttur.

Maznunun 10 Kasım 1951 tarihinde evinde yapılan aramada (Dosya V, sıra 4'te mevcut) suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı mezkûr tarihli arama zaptından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında; duruşmadaki beyanını aynen tekrar ederek partiye ve faaliyetine katılmadığını, tahkikat ifadesini kabul etmediğini, kendisi aleyhinde ifade vermiş olan şahısların beyanlarını reddettiğini, tahkikatta tazyik gördüğünü, DİLMEN, BAŞTİMAR, ERDOĞAN ve KEMAL DAYAN ile olan temaslarının parti faaliyeti ile ilgili bulunmadığını, suçsuz olduğundan beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerden edinildiği izhar olunan kanaat muvacehesinde maznunun bu müdafaası yerinde görülmemiş, gizli komünist cemiyete (partisine) girdiğine ve partinin âmâline hizmet ettiğine, hücre faaliyeti gösterdiğine kanaat getirilmiştir. Hakkında hücre sekreterliği de yapması sebebiyle T.C.K.nun 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tâyini talep edilmiş ise de, sekreterlik ettiği hususu sabit görülmediği cihetle iddia makamının bu talebinin reddi ile mezkûr K.nun 5435 sayılı kanunla tadile uğrıyan 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına tevfikan İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine; aynı kanunun 173. maddesi gereğince SEKİZ AY müddetle KEMAH'ta emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. C.M.U.K.nın 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına;

MACİT BİLGE:

3 Mayıs 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam edilmiş bulunan MACİT BİLGE; gizli komünist partisine girmek ve parti içerisinde faliyet göstermek, İzmir vilâyet komitesi sekreterliğine kadar yükselmiş olmak ve muhtelif suretlerle parti lehine faaliyette bulunmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin birinci fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiştir.

AHMET BİLGE'nin ilk tahkikattaki beyanına nazaran kendi tavassutu ile kendi beyanına nazaran Emekçi Köylü Partinin kapatılmasından sonra tanıdığı CAZİM AKTİMUR'la temasa başlamıştır. (Duruşma sahife 60). Tanışmanın şu veya bu yolda oluşu dâvanın esasına müessir değilse de bu temasın mezkûr partinin kapatılmasından daha evvelki tarihlere rastladığı gerek AHMET BİLGE'nin ve gerekse MACİT BİLGE'nin yekdiğerini teyit eden ilk tahkikat ifadelerinden anlaşılmıştır. Duruşmada ise maznunlar bu ifadelerini reddetmiş, hakikate uymadığını tazyike müstenit bulunduğunu beyan etmişlerdir.

MACİT BİLGE'nin ne suretle olursa olsun CAZIM AKTİMUR'a temasa başladıktan sonra CAZİM'ın iktisadi düzensizlikten, adaletsizlikten ve mücadele lüzumundan ve bunun içinde daha derli toplu çalışmak gerektiğinden bahseden konuşmalarının tesiri altında kalmış ve esasen daha mektep sıralarında iken sol temayüllü olduğu kendisine (MACİT YOLDAŞ) ismini takması ve bu şekilde imza kullanmasından anlaşılan MACİT BİLGE'nin komünist faliyete katılmış ve CAZİM AKTİMUR, SALAMON ile birlikte buluşup görüşmelerde bulunduğu ve bu tarihten itibaren CAZIM AKTİMUR'a iki buçuk lira aidat vermeğe başladığı anlaşılmıştır. Kardeşi AHMET BİLGE de CAZIM AKTİMUR'la temasta olup ona bağlı olarak faaliyet göstermiş ve direktiflerini MACİT BİLGE kanalı ile almıştır. Bir müddet sonra SALAMON'un Filistin'e gitmesi üzerine AHMET BİLGE'de MAÇİT BİLGE'ye bağlanmıştır ki, bu hal kısmen CAZIM AKTİMUR'un kendisini gizlemek hususundaki tedbirlerinin bir neticesidir. CAZIM AKTİMUR'un polisçe tanınmış bir kimse olmak itibariyle kendisini devamlı surette gizlediği ve perde arkasından idareyi uygun gördüğü gerek maznun MACİT BİLGE'nin ilk tahkikat ifadesinden ve gerekse şahitlerin şahadetlerinden anlaşılmıştır.

AHMET BİLGE'nin de MACİT BİLGE'ye bağlanmasından sonra ve Emekçi Köylü ve Sosyalist Partisinin kapatılması sebebiyle kanunî sahaya velevki başka nam altında da olsa ortaya çıkmış olan komünist faaliyetin teşkilâtlı bir şekilde devam ettirilmesi ve Emekçin Köylü Partisinin eski mensuplarının parti kapanmış olsa dahi yine partili imiş gibi hareketleri lüzumu ön plânda tutulmuş, nihayet CAZİM AKTİMUR tarafından MACİT BİLGE'ye tanıştırılan eski ve sabıkalı komünistlerden MEHMET BOZIŞIK'ın da müşavir şeklinde iştirakiyle İnciraltı'nda bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıya MACİT BİLGE, AHMET BİLGE, FADİL BARKAN ve hâlen şahit olarak dinlenilmiş bulunan ajan YUSUF ETİK, ŞÜKRÜ DİNSEL iştirak etmişler ve bu toplantıda teşkilâtlanmanın ilk adımı atılarak MACİT BİLGE İzmir vilâyet komitesi sekreterliğine seçilmiş, diğer adları geçenler de (yine şahitlerin beyanlarından anlaşıldığı üzere MEHMET BOZIŞIK tarafından yapılan komünist-vari rey tasnifinden sonra) vilâyet komitesi üyeliklerine seçilmişlerdir. Ancak, MACİT BİLGE'nin İzmir vilâyet komitesi sekreteri seçilmesine rağmen yine CAZIM AKTİMUR'un direktifiyle hareket ettiği de kararların onun tasvibinden geçirildiği şahit beyanlarından anlaşılmıştır. Kurulan vilâyet komitesi içerisinde üyelere ayrı ayrı vazifeler verilmek suretiyle iş bölümü yapılmış ve bu cümleden olmak üzere FADIL BARKAN ESHOT (Elektrik, havagazı) işçileri AHMET BİLGE Karşıyaka'daki gençlerle meşgul olup teşkilâtlanma işiyle vazifelendirilmişlerdir.

Bu sıralarda YUSUF ETİK'in partiden çıkarılması verilen aidatları yediği ileri sürülerek kararlaştırılmış ve bilâhare de bu karar mevkii tatbika konulmuştur.

Bilahare YUSUF ETİK'in tekrar partiye alınması hususunda tavassutta bulunulması CAZIM'in de tezkiye etmesi üzerine MACİT BİLGE durumu FAZIL BARKAN ve ŞÜKRÜ DİNSEL ile görüşmüş, neticede CAZIM AKTİMUR ile müştereken hazırladıkları bir mektubu merkeze yazarak fikir sormuşlar ve paraları ödediği taktirde alınabileceği şeklindeki cevabı almışlar ve bu suretle YUSUF ETİK tekrar partililer arasına katılmışsa da üzerindeki şüpheler devam ettiğinden yeniden partiden atılmıştır.

MEHMET BOZIŞIK'ın iştirakiyle yapılan 1-2 toplantı BİLGE kardeşlerin evlerinde cereyan etmiştir.

Bu sıralarda ŞÜKRÜ DİNSEL'in de parti disiplinine riayet etmediği, YUSUF ETİK'i parti parasiyle İstanbul'a gönderdiği, bilinmiyen şahıslarla temas edip Türkiye komünist partisinin lâğvedildiği yolunda haber getirttiği görüldüğünden partiden ihracı kararlaştırılmış ve bu hususta bir tamim kaleme alınarak partililere bildirilmiş ve bu kararda C. AKTİMUR'un geçirilmiştir ki, bu tamim halen dosyada mecuttur. Bu suretle ayrılan şahıslarla bidayette beş kişiden müteşekkil olan

vilâyet komitesi yine MACİT BİLGE sekreterliğinde FAZIL BARKAN ile AHMET BİLGE'den müteşekkil olarak kalmıştır. Bu tarih 1949 yılına rastlamaktadır. Diğre taraftan; Macit bilge kardeşi vasıtasiyle DOĞAN ÇETİNER'i, ŞÜKRÜ DİNSEL'in tavassutu ile 1948 haziranında BEHÇET ŞENER'i, FAZIL BARKAN vasıtasiyle KAMİL AKAR'ı tanımış ve 13 Şubat 1950 tarihinde Bornova'da bir içkili lokantada çıkan hâdise (Komünizm lehinde propaganda yapmak) sebebiyle AHMET BİLGE'nin tevkif edilmesi ve bu hâdiseye FAZIL BARKAN'ın da isminin karışması sebebiyle (Durşma dosya V, sıra D. 92'de mevcut 21 Temmuz 1952 tarihli karar) her ikisinin de polisçe takip altına alındıkları gözetilerek bu şahıslar vilâyet komitesinden çıkarılmışlar ve yerlerine KAMİL AKAR ve BEHÇET ŞENER getirilmişler, MACİT BİLGE yine vilâyet komitesi sekreteri olarak kalmıştır. Bu husus KEMAL ERGİN ile MACİT BİLGEN'in ilk tahkikat ifadelerini teyit eden ve KEMAL ERGİN tarafından kaleme alındığı istiktap raporu ile sabit olan (2) numaralı zarf içerisinde mevcut MEHMET SUNGUR imzalı (1) numaralı mektupta yapılan tevkiften bahsetmiyerek (İkametgahının uzaklığı dolayısıyle ortaklığa giremiyenin yerine diğerinin yani odun ve kömür tüccarının alınması zaruridir) diye parolalı bir şekilde ifade edilmesiyle de sabittir ki; bu tarihte 1950 yılı bidayetine rastlamaktadır. Vilâyet komitesi bu şekli ile BEHÇET ŞENER'in Ankara'ya Maliye Meslek Okulu'na gidişi tarihi olan 23 Ekim 1950 tarihine kadar devam etmiş, bundan sonra BEHÇET ŞENER'in yerine tekrar FAZIL BARKAN alınmıştır.

Vilâyet komitesi MACİT BİLGE sekreterliğinde AHMET BİLGE ve FAZIL BARKAN'dan müteşekkil bulunduğu sırada toplantılarına MEHMET BOZIŞIK da iştirak etmiş, Üçkuyular'da ve BİLGE kardeşlerin evlerinde toplanmış ve kendi tâbirleriyle günlük siyasi mesleleri görüşmüşlerdir.

Vilâyet komitesi yine MACİT BİLGE sekreterliğinde BEHÇET ŞENER (Ajan) ve KAMİL AKAR'dan müteşekkil bulunduğu sırada da ilk toplantılarını Kızılçullu'da yapmışlar, MACİT BİLGE burada bir tevkifat vukuunda nasıl hareket edileceği hususunu izah etmiş ve buluşmaların parolasını vermiş ve bir buluşmalarında da BEHÇET ŞENER'den merkez komitesi ile yapılacak muhaberede kullanılmak üzere emin adres istemiş ve BEHÇET ŞENER, MUHARREM ŞANGAR adresini temin etmiştir ki, bilâhare bu adrese istanbul'dan (MUHARREM ŞANGAR eliyle MEHMET GÜLER) adına gönderilen mektupları BEHÇET ŞENER evvelâ emniyete gösterip fotokopyelerini aldırdıktan sonra MACİT BİLGE'ye vermiştir. MACİT BİLGE sekreterlik yaptığı müddetçe komiteye dahil üyelerden ayda, BEHÇET ŞENER'den 10 lira, ŞÜKRÜ DİNSEL'den ona bağlı şahısların aidatları ile birlikte ceman 10 lira, KAMİL AKAR'dan, AHMET BİLGE'den 5-10 lira aidat almış, kendisi de bidayette aidatını CAZİM'a iki buçuk lira olarak vermiş, bilâhare kendisi aidatları toplamağa başlamıştır.

MACİT BİLGE İzmir vilâyet komitesi sekreteri bulunduğu müddet içerisinde merkez teşkilâtı ile haberleşmeyi sağlamak ve fakat bununla iktifa etmiyerek İstanbul'a muhtelif tarihlerde giderek partinin ileri gelenleri ile temas etmiş ve nihayet ZEKİ BAŞTİMAR ile de temas imkânını bulmuştur.

MACİT BİLGE bu gidişlerinin birinci, ikinci ve üçüncüsünü KEMAL ERGİN henüz İstanbul'da bulunduğu tarihlerde (1950 temmuzundan evvel) yapmıştır. ilk gidişi İstanbul'dan yazılan bir mektupla çağırılması üzerine olmuş ve bu gidişinde İzmir'deki parti durumu hakkında KEMAL ERGİN'e malûmat vermiş (1949 yılı sonbaharı) ve buluşmaları mektupta bildirilen şekilde Viyana kıraathanesinde parolalı şekide vâki olmuştur. Konuşmaları sonunda yakında neşriyat yapılacağını ve o zaman tekrar çağırılacağını öğrenerek geri dönmüş, ikinci dâvet üzerine gittiğinde de (ki bu dâvet MEHMET SUNGUR imzalı mektupla yapılmıştır). KEMAL ERGİN'le buluşmuşlar, KEMAL ERGİN MACİT BİLGE'ye parti neşriyatını vermiş ve MACİT'ten Arap YUSUFU'un durumunu öğrenerek ZEKİ BAŞTİMAR'a bildirmiş, cevabı almış ve neticede yukarda belirtildiği şekilde yediği paraları ödediği takdirde tekrar partiye alınmasını belirten mektubu MACİT BİLGE'ye muayyen adresle göndermiştir. Bu müddet zarfında MACİT BİLGE İstanbul ile yapılan temasta kullanılan Berber AHMET HOŞBAY ve İSMAİL SAPA SİNDİR adreslerine parti aidatını yollamıştır, MACİT BİLGE, ZEKİ BAŞTİMAR'ın direktifi ile 1950 yılı baharında (Mart) tekrar İstanbula çağırılmış ise de, gidememiş ve yerine FAZIL BARKAN'ı göndenmiş ise de, bu şahısta polis takibinden korkarak temas temin edemeyince MACİT BİLGE tekrar İstanbul'a giderek KEMAL ERGİN'den parti neşriyatı olan bültenleri almış ve bu arada KEMAL ERGİN kendisini (SAİM) adı ile TEVFİK DİLMEN'le tanıştırmış ve MACİT BİLGE'yi de TEVFİK DİLMEN'e (AYDIN) diye takdim etmiştir.

Bu tanıştırmalardan sonra MACİT BİLGE yine merkez ile temas temini için BEHÇET ŞENER'i İstanbul'a göndermiş ve onun gitmesinden evvel de gönderileceğini bir mektupla İstanbul'a bildirmiştir. Bu mektubun gönderilmesinden onra İstanbul'a gönderilen BEHÇET ŞENER parolalı şekilde TEVFİK DİLMEN (SAİM) ile buluşmuş ve DİLMEN'e İzmir faliyeti hakkında malûmat vererek de-

ğişik bir şey olmadığını söylemiştir. Bundan sonra MACİT BİLGE tekrar yazdığı bir mektupla kendisinin geleceğini bildirmiştir. Bu mektupta gelecek şahsın adı MACİT BİLGE'nin parti faaliyeti içersinde kullandığı takma ad olan (AYDİN) diye gösterilmiştir. Buluşma sırasında MACİT BİLGE İzmir hakkında bilgi vermiş, ESHOT işçileri arasındaki faaliyetlerini, kunduracılardan adamları olduğunu, münevverler arasında da eleman temin ettiklerini ve fakat fazla faaliyet gösteremediklerini, neşriyata ihtiyaçları olduğunu söylemiş ve TEVFİK DİLMEN'in verdiği felsefe notlarını almıştır. TEVFİK DİLMEN de MACİT BİLGE'nin sözlerini ve isteklerini ZEKİ BAŞTİMAR'a aksettirmiş ve ondan aldığı cevabı MACİT BİLGE'ye bildirmiş, bu arada ZEKİ BAŞTİMAR'ın (Yakında neşriyat yapılacağını) söylediğini anlatmıştır. T. DİLMEN İstanbul vilâyet komitesi sekreteri bulunduğu zamanda yapılan bu temasları hazırlayıcı mektuplar AYDİN imzasıyle ve İSMAİL SAFA SİNDİR adresine gönderilmiştir ki, bu adresin tesbiti şekli KEMAL ERGİN ve TEVFİK DİLMEN haklarındaki kısımda izah edilmiştir. MACİT BİLGE'nin İstanbul'a yaptığı bu seyahat 1951 yılı içersine rastlamaktadır. Yine bu yıl içersinde MACİT BİLGE ikinci bir defa İstanbul'a gelmiş ve yine TEVFİK DİLMEN'le buluşmuş, TEVFİK DİLMEN'den üst kademeden birisi ile görüşmek istediği için bir randevu temin etmesini istemesi üzerine durumu ZEKİ BAŞTİMAR'a anlatan DİLMEN ZEKİ BAŞTİMAR'ın muvafakati üzerine kendisini Filorya'da Havuzlu Gazino'da ZEKİ BAŞTİMAR ile buluşturmuş ve yanlarından ayrılmıştır.

Bu suretle ZEKİ BAŞTİMAR ile de şahsen temas temin eden MACİT BİLGE yine kendi tâbirleri ile memleket meselelerini görüşmüş ve sonra Küçük Pİâja giderek orada kendisini beklemekte olan TEVFİK DİLMEN ile buluşmuş ve mütaakiben de İzmir'e dönmüştür. Bu temas tarihi de 1951 yılı eylül sonudur ki, bu husus maznunun duruşmadaki açık beyanından da anlaşılmıştır. MACİT BİLGE İzmir'e döndükten sonra yaptığı temaslardan edindiği kanaati KAMİL AKAR ve FAZIL BARKAN'a anlatmıştır. Bunun dışında yine parti faaliyeti cümlesinden olmak üzere MACİT BİLGE, neşriyat hususunda da faaliyet göstermiş (Kapitalist memleketlerde buhran, son devalüasyon "Kıymetten düşme hareketi") adlı yazıyı kaleme almış ve bu, teksir edilmek üzere BEHÇET ŞENER'e verilmiştir ki, maznun da bu yazının kendine ait olduğunu kabul etmiştir. Yazı fotokopyesi dosyada mevcuttur. Aynı zamanda neşriyata ait olup BEHÇET ŞENER'e daktilo ettirilen ve suça mevzu teşkil eden (Deliller dosyası E sıra V) te "3 numaralı zarf içerisinde" mevcut yazıların üzerine el yazıları ile ilâveler yaptığı ve yine kendi el yazısıyle Yüksek Tahsil Gençliği, tütün işçileri, mensucat işçileri, terzi işçileri arasında yapılan faaliyeti merkeze bildiren raporu kaleme aldığı, ayrıca Rus gazeteci RURADZE'nin Türkiye içerisindeki seyahatine dair notları ihtiva eden daktilo yazısı üzerine (Okunacak) diye el yazısı ile yazdığı, Yakın Doğunun bu arada Türkiye'nin Amerikan sömürgesi haline getirildiğini anlatan altı sahifelik yazı üzerine (Yazılacak) diye el yazısıyle yazdığı, yine parti neşriyatı olan ve (TİTO ile arkadaşları) diye başlıyan üç sahifelik yazı üzerine el yazısı ile ilâveler yaptığı ve bu suretle hemen bütün neşriyatın tetkikinden geçtiği ve cümlesine vâkıf olduğu duruşmadaki mücerret inkârına rağmen, gerek ilk tahkikattaki ifadesinde bu hususları kabul ve ikrar etmiş olmasından ve gerekse BEHÇET ŞENER'in açık şahadetiyle yaptırılan istiktap neticesinde verilen rapordan anlaşılmıştır. Diğer taraftan MACİT BİLGE'nin el yazısı olduğu sabit olan ve Yüksek Tahsil Gençliği, ile tütün, mensucat, terzi işçileri arasındaki faaliyetlerini anlatan yazının merkeze yazılmış olan ve halen elde bulunan (Türkiye komünist partisi merkez komitesine) başlıklı YOLDAŞLAR diye başlıyan ve imza yerinde (İzmir vilâyet komitesi) ibaresi bulunan temmuz 1950 tarihli rapora aynen geçmiş olması da maznunun bu yoldaki faaliyetinin ve parti içerisindeki mevkiinin en açık delilidir.

Yukarda belirtildiği üzere İzmir ile İstanbul teşkilâtlarının haberleşmelerini sağlıyan adreslerin tesbitinden sonra ayrıca MACİT BİLGE bir tehlike vukuunda ancak kullanmak üzere 401. sokak 10 numara adresi TEVFİK DİLMEN ve KEMAL ERGİN'e vermiştir ki, bu adres MACİT BİLGE'nin teyzesinin oturduğu ev adresidir. Bu da maznunun ilerde melhus hâdiseler için aldığı tedbirin ifadesidir. Diğer taraftan bazı partililerin Rusya'da tahsil ettirilmesi konusunu da gözetmiş ve bu hususu merkezden sormuş ve kese kâğıdı ticareti şeklinde kaleme alınan ve MEHMET SUNGUR (KEMAL ERGİN) takma adı altında imzalanan mektuplardan TEVFİK DİLMEN (SAİM) ile müştereken yazılmış olanın da (Ortakların dışarda okutulması işi eskiden söylediğim gibi, gözönünde tutuluyor) şeklinde cevaplandırılmıştır ki, cevabın şekli bu konuyu daha evvel de münakaşa ettiklerini göstermiştir. Bu mektubun fotokopyesi de (2) numaralı zarf içerisinde mevcut olup yazının KEMAL ERGİN'e ait olduğu da istiktap sonunda sabit olmuştur.

Maznun gerek duruşmada verdiği ifadesinde ve gerekse müdafaasında müsnet suçu külliyen reddetmiş ise de; bu mücerret inkârı yukarda belirtilen şekilde gizli komünist partisi faaliyetine katıldığı ve parti içerisinde daha bidayetten itibaren vilâyet komitesi sekreterliği gibi mühim bir kade-

meye getirildiği maznunun ilk tahkikat sırasında vâki açık ikrarından, kendisiyle ilgili olarak ifadelerine müracaat edilmiş bulunan şahit BEHÇET ŞENER (Sahife 644), YUSUF ETİK'in (Sahife 652), ŞÜKRÜ DİNSEL (Sahife 657) açık şahadetlerinden, İHSAN KONAŞ'ın duruşmada ve tahkikatta vermiş olduğu ifadelerden (Sahife 180) ve bilhassa duruşmada MACİT BİLGE'nin sualini cevaben (Sahife 183) "MACİT BİLGE'nin vilâyet komitesi sekreteri ve komünist olduğunu biliyordum. Ayrıca bu mevzu ile ilgili bir şey sormağa lüzum yoktu. MACİT BİLGE o gelişinde komünizmden ve parti faaliyetinden bahsetmişti. Ancak bizim gösterdiğimiz faaliyet bir parti faaliyeti idi" diye ve kanaat verir şekilde cevap vermesinden kendisine ait olduğunu kabul etmediği parti faaliyeti ile ilgili neşriyat üzerindeki el yazıları ile merkez komitesine hitaben yazılı raporun kendi elinin mahsulü olduğunu gösteren Adlî Tıp İşleri, Fizik Tetkikler Müdürlüğünün 16 Nisan 1954 gün ve 539 sayılı istiktap raporundan İstanbul merkez teşkilâtı ile İstabul vilâyet komitesi sekreterliği yapmış olan KEMAL ERGİN ve TEVFİK DİLMEN kanalı ile temas ettiğini gösteren ve adı geçenlerin el yazıları mahsulü olduğu TEVFİK DİLMEN'in ikrarı ile mezkûr tarih ve sayılı istiktap raporundan anlaşılan dokuzu MEHMET SUNGUR, birisi müştereken MEHMET ve SÂİM imzalı mektuplar muhtevasından anlaşıldığı cihetle vârit ve kabule değer görülmüştür. Maznun aynı zamanda ilk tahkikat ifadesinin doğru olmadığını, cebre müstenit bulunduğunu iddia ve müdafaa etmişse de; ilk tahkikat ifadesinde belirttiği hususların şahit beyanları ile ve bilhassa parti neşriyatının kimler tarafından kaleme alınmış olduğunu ve bu arada kendine ait olanlarını gösteren kısımlarının Adlî Tıpta yaptırılan istiktap sonunda elde edilen raporla doğruluklarının sabit olması karşısında yerinde olmadığı ve ilk tahkikatta söylediklerinin hakikatin ifadesi olduğu anlaşılmıştır. Yine ilk tahkikatta ve duruşmada suçunu ikrar etmiş olan maznun TEVFİK DİLMEN ve İHSAN KONAŞ'ın ifadelerinin de MACİT BİLGE'nin ilk tahkikat beyanlarını teyit etmiş olması bu hususiaki kanaati kâmil hale getirmiştir.

Maznun yine müdafaasında İzmir'den gönderilen paraların kendisi tarafından gönderilmemiş olduğunu iddia etmiş ise de; İzmir'den İstanbul muhabere adresi olan İSMAİL SAFA SİNDİR adına 1950 ve 1951 yılları içerisinde KEMAL ERGİN ve ondan sonra vilâyet komitesi sekreteri olan TEVFİK DİLMEN zamanlarında, beş defa 50'şer lira olmak üzere para gönderildiği (Dosya 1/1 sıra 59/1) bu paraların 10 Temmuz 1950 tarihinde gönderilenini KEMAL ERGİN'in diğerlerini TEVFİK DİLMEN'in İSMAİL SAFA SİNDİR'dan aldıkları, şahit olarak dinlenilen İSMAİL SAFA SİNDİR'ın açık şahadetinden (Sahife 618) TEVFİK DİLMEN'in açık ikrarından ve maznunun ilk tahkikattaki beyanlarından anlaşılmıştır. Maznunun parayı gönderenlerin başka hüviyet sahibi kimseler olduklarını iddia etmesi, para yatıranların hüviyetlerinin tesbiti usulü postahanelerde kabul edilmiş olmaması, başka namlar altında para gönderilmesinin her zaman mümkün olması ve müstear isimler kullanılmasını gizli faaliyetlerini polis takibinden saklıyabilmek için usul ittihaz ettiklerinin duruşma sırasında sabit olması ve nihayet MACİT BİLGE'nin 1949 yılında göndermiş olduğu paraları (50, 50, 200 lira) alınmış olduğunu KEMAL ERGİN'in 26 Ekim 1949, 14 Kasım 1949, 31 Teşrin 1949 tarihli olup İzmir muhabere adresi olan MUHARREM ŞANGAR adresine gönderdiği MEHMET SUNGUR imzalı mektuplarda (Deliller dosya E sıra 3'de "2" numaralı zarfta mevcut) bildirmesiyle ve bu paraları postahaneden alarak KEMAL ERGİN'e verdiğini berber AHMET HOŞBAY'ın duruşmada yeminle belirtmiş (Sahife 677) olması ile sabit olmuştur. Her ne kadar berber AHMET HOŞBAY adresine gönderilen paraların kaydına postahanede rastlanılamamış ise de; şahide bu hususun ehemmiyeti belirtilmiş olmasına rağmen (KEMAL ERGİN'e karşı hiç bir husumeti olmadığını, onun ricası üzerine namına izmir'den gelen paraları almış ve KEMAL ERGİN'e vermiş bulunduğunu, şahadetinin ehemmiyetini müdrik olduğunu hakikati ifade ettiğini) söylemesi karşısında mezkûr paraların gönderilmiş olduğuna ve paraların İzmir teşkilâtından gönderildiğine, müstear isimler kullanıldığına gönderenin MACİT BİLGE olduğuna kanaat getirilmiştir.

Maznun müdafaasında merkez komitesi üyeliğinden kendisinin haberdar edilmediğini ve bu sebeple de giyabında verilmiş bir karar mevcut olsa dahi kendisini ilzam edemiyeceğini ileri sürmüştür. TEVFİK DİLMEN'in (duruşma sahife 48, 49) ifadesinden ise; merkez komitesi üyesi olduğu kanaatında bulunduğu ZEKİ BAŞTİMAR'ın kendisi ile yapmış olduğu bir konuşmada "Herhangi bir tevkifat vukuunda MACİT BİLGE ve KEMAL ERGİN ile birlikte idareyi ele almalarını ve kendilerinden terekküp edecek olan bu teşekkülün bir yedek merkez komitesi olacağını" söylemiş bu yüzden de MACİT BİLGE ve kendisi tanınan kimseler olduklarından böyle bir hâl vukuunda KEMAL ERGİN'i bulmaları için, aralarında o tarihte polis tarafından bilinmiyen KEMAL ERGİN'in adresini kararlaştırmış oldukları ve bu hususu kendisinin MACİT BİLGE'ye de anlattığı ancak; MACİT BİLGE, ZEKİ BAŞTİMAR ile doğrudan doğruya temasta olduğundan onun söylemiş olacağını düşünerek MACİT BİLGE'ye açıkça yedek merkez komitesi üyesi olduğunu söylemediği anlaşılmış-

tır. HALİL YALÇINKAYA da bu duruşmadaki inkârına rağmen ilk tahkikatta vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 14 sahife 467) bir tevkifat vukuunda KEMAL ERGİN ve TEVFİK DİLMEN'in otomatikman işi ele alacaklarını, üçüncü şahsın MACİT olduğunu hatırladığını, ancak, bu şahsı hiç görmemiş olduğunu söylemiştir ki bu ifadelerden MACİT BİLGE'ye merkez komitesi yedek üyesi olduğu hususunun tebliğ edilmiş olmadığı anlaşılmakta ise de; aynı ifadeler MACİT BİLGE'nin parti içerisindeki mevkiini ve kendisine olan güveni gösteren açık bir delilidir.

Maznun kendisinin vilâyet komitesine katılmış sekreterlik etmiş dahi olsa bunun bir hücre faaliyetinden başka bir şekilde mütalâa edilmesine imkân olmadığı yolundaki müdafaası ise yukarda sıralanan faaliyet şekli karşısında vârit görülmemiş ve kendisinin sevk ve idare edenler arasında bulunduğuna mevcut deliller muvacehesinde vicdanen kanaat getirilmiştir. Birinci kısımda 141. maddenin unsurlarının tahlili yapılmış olduğundan burada ayrıca cevaplandırılmamıştır.

Bu suretle MACİT BİLGE'nin Emekçi ve Köylü Sosyalist Partisi'nin kapatılmasından sonra komünist faaliyete katıldığı; CAZIM AKTİMUR ve MEHMET BOZIŞIK ile yaptığı temaslar sonunda gizli K.P.nin İzmir vilâyet komitesi sekreterliğine seçildiği ve bu mevkii devamlı olarak muhafaza ettiği, aidat verip aldığı, neşriyat sahasında faaliyet gösterdiği ve vilâyet komitesi sekreteri sıfatı ile merkez teşkilâtı ile şahsen temas sağladığı gibi faaliyeti belirtir raporda yazdığı ve yine temas maksadiyle partili olan şahısları da İstanbul'a gönderdiği sabit olmuş ve heyetimize de tam bir kanaat gelmiş ve fiili T.C.K.nun 141. maddesi şümulüne uygun görülmüştür.

Maznunun suçun işlendiği kabul edilse dahi 5844 sayılı kanunun meriyetinden sonra parti temas ve faaliyeti göstermediği, Ankara'ya giderek temas imkânları aramadığı yolundaki müdafaasına gelince;

Bu hususu Ankara vilâyet komitesi sekreteri Ö. L. TUNÇAY duruşmada (Sahife 71, 72) "KEMAL ERGİN'in tevkifinden sonra İzmir'den SÜLEYMAN SALTER adresine bir iki mektup geldi, bunlar da tevkifatın İzmir'e sirayet edip etmiyeceği, tevkif edilmesi istenilmiyen kimseler varsa kaçırılmalarına tevessül edileceği, gelmek istediği, gelemediği taktirde Ankara'dan birisinin gönderilmesi isteniliyordu; cevap vermedim. Mektuplarda imza yoktu. Bu şahsın geleceğini düşünerek SÜLEYMAN SALTER'e böyle bir şahıs gelirse temas etmemesini söyledim. BEKİR KARAYEL vasıtasiyle de KEMAL ERGİN'in oğlu TEOMAN'a temas etmemesi haberini gönderdim" şeklinde anlatmış ve bilahare İzmir'den birisinin gelmiş olduğunu SÜLEYMAN SALTER'den, TEOMAN'ı görerek temas imkânı aradığını BEKİR KARAYEL'den duymuşsa da kim olduğunu bilmediğini, isminin söylenilmediğini, söylenilmiş olsa dahi müstear isim olacağını ve bu şahsı görmediğini ifade etmiştir.

NAHİT TEOMAN ERGİN ve SÜLEYMAN SALTER duruşmada bu hususu reddetmiş ve İzmir'den hiç kimse gelmediğini söylemiş olmalarına mukabil; ilk tahkikatta Ö. L. TUNÇAY'ın duruşmadaki beyanına uygun şekilde hâdisayi izah etmişler ve gösterilen fotoğraflar arasında MACİT BİLGE'yi teşhis etmişlerdir (TEOMAN dosya 23 sahife 808, S. SALTER dosya 20 sahife 198) ifadelerin telifi maksadiyle maznunlar 1 Şubat 1954 tarihli celsede BEKİR KARAYEL'den de sorulmak suretiyle muvacehe edilmiş iseler de; her üçü de duruşmadaki beyanlarında ısrar ettiklerinden, duruşmada verdikleri ifadelerin telifi mümkün olamamıştır (Sahife 448).

BEKİR KARAYEL'in ifadeleri arasında bu noktayı aydınlatmağa yarar bir beyana rastlanılamamıştır.

ACLAN SAYILGAN (Dosya 17, sahife 1100) ilk tahkikatta Ö. L. TUNÇAY'ın kendisine daha tevkif edilmeden evvel İzmir'den MACİT BİLGE'nin temas için geldiğini bunun tedbirsizlik olduğunu randevuya gitmediğini söylemiş olduğunu beyan etmiştir.

Bu durum karşısında MACİT BİLGE'nin KEMAL ERGİN'in tevkifinden sonra (3 Ocak 1952) parti teması temin etmek üzere Ankara'ya geldiği maznun MACİT BİLGE, N. T. ERGİN, SÜLEYMAN SALTER'in lik tahkikattaki açık ikrarlarından ve MACİT BİLGE'yi teşhis etmiş olmalarından, Ö. L. TUNÇAY'ın gerek tahkikatta ve gerekse duruşmadaki açık beyanından ve nihayet ACLAN SAYILGAN'ın velevki Ö. L. TUNÇAY'dan bilâhare işitmeğe müstenit olsa dahi bu beyanları teyit eder şekilde ifade vermiş olmasından anlaşılmış ve bu temasın vukuuna vicdanî kanaat hâsıl edilmiştir.

Yukardanberi belirtilen ifadelerden ve diğer delillerden maznun MACİT BİLGE'nin gizli komünist cemiyete (Partisine) katıldığına ve parti içerisinde daha bidayetten itibaren İzmir vilâyet komitesi sekreteri olarak vazife gördüğüne ve binnetice partinin sevk ve idare ve faaliyetinin tanzim ve müşterek gayeye yöneltilmesinde rol oynadığına, suçluluğuna tam ve vicdani kanaat tahassül etmekle hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. fıkrası gereğince, parti içerisinde işgal ettiği mevki ve gösterdiği faaliyetin derecesi nazara alınarak takdiren ve teşdi-

den ON SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi gereğince ÜÇ SENE DÖRT AY Sivas'ta emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. madde uyarınca âmme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. madesine göre 200 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına ve mevkufiyet halinin devamına;

AHMET BİLGE:

3 Mayıs 1952 tarihinde tevkif edilen ve 19 Nisan 1954 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun gizli komünist partisi faaliyetine katılmak ve İzmir vilâyet komitesi üyeliğini yapmış olmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. fıkrası gereğince ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun AHMET BİLGE duruşmada vermiş olduğu ifadesinde isnadı külliyen reddederek (Sahife 96) tahkikattaki ifadelerinin tazyike müstenit bulunduğunu söylemiştir. İlk tahkikatta ise gizli komünist partisine girmek ve parti içerisinde faaliyet göstermek iddialarını kabul ederek İzmir vilâyet komitesi üyeliğine seçildiğini, hücre teşkil ettiğini ikrar etmiştir. Gerek maznunun ilk tahkikattaki ifadelerinden ve gerekse kendisi ile ilgili gösterilen maznunların yine ilk tahkikat ifadelerinden ve şahit olarak ifadelerine müracaat edilen BEHÇET ŞENER, YUSUF ETİK, ŞÜKRÜ DİNSEL'in şahadetlerinden AHMET BİLGE'nin KERİM SOYKA vasıtasiyle CAZIM AKTİMUR ile tanıştıktan sonra ona bağlandığı, CAZIM AKTİMUR tarafından partilendiği ve CAZIM'ın polisçe tanınması sebebiyle ortadan fazla görünmek ve temas yapmak istememesinden CAZIM'la olan temaslarını daha ziyade MACİT BİLGE vasıtasiyle yaptığı ve CAZIM'ın direktiflerinin bu kanaldan kendisine ulaştığı, bu arada MEHMET BOZIŞİK'la da tanışıp temas ettiği ve Karşıyaka'daki gençlerle temasa başlıyarak sol temayüllü olanlar arasında faaliyet gösterdiği ve FAZIL BARKAN'nın da aralarına katılmasını sağlayıp onun da gizli komünist partisi faaliyetine iştirakini temin ettiği, nihayet MACİT BİLGE kısmında da izah olunduğu üzere MEHMET BOZIŞİK'ın da iştiraki ile İnciraltı'nda yapılan toplantıya katıldığı ve bu toplantı sonunda yapılan seçimle kendisinin de ilk olarak teşkil olunan ve beş kişiden terekküp eden İzmir vilâyet komitesi üyeliğine seçildiğini ve Karşıyaka'daki gençlerin teşkilâtlandırılmasına memur edildiği, bu suretle daha İzmir'de komünist faaliyetin teşkilâtlandırılmasının ilk adımı olan vilâyet komitesine girdiği anlaşılmıştır. AHMET BİLGE, MEHMET BOZIŞIK'ın da iştiraki ile yapılan toplantılara katılmış ve ilk vilâyet komitesine dahil bulunan ŞÜKRÜ DİNSEL, YUSUF ETİK'in çıkarılmaları üzerine (ki bu hususiaki kararlara maznun da iştirak etmiştir) üç kişiden mürekkep olarak devam eden MACİT BİLGE sekreterliğindeki vilâyet komitesinde FAZIL BARKAN ile beraber yine üye olarak kalmıştır. Bu tarih 1949 yılına rastlamaktadır. Bu şekildeki vilâyet komitesinin devamı sıralarında AHMET BİLGE ile FAZİL BARKAN'ın 13 Şubat 1950 tarihinde Bornova'da bir içkili lokantada cereyan eden hâdiseye (Komünizm lehinde propaganda) isimlerinin karışması ve polis tarafından tanınmaları üzerine vilâyet komitesinden çıkarılmaları uygun görülmüş ve bu tarihten sonra AHMET BİLGE vilâyet komitesinden ayrılmıştır.

AHMET BİLGE ilk vilâyet komitesine katıldıktan sonraya rastlayan zaman içerisinde DOĞAN ÇETİNER'i de MACİT BİLGE'ye tanıştırmış ve parti faaliyetine katıldıktan sonra aidatını ikibuçuk, 5, 10, 15 olmak üzere değişen miktarlarla CAZIM AKTİMUR ve MACİT BİLGE'ye vermiştir.

AHMET BİLGE ilk vilâyet komitesine katılmakla beraber kendisi de ayrıca faaliet göstererek partinin teşkilâtlanmasına gayret etmiş ve bu arada 1948 yılında kendi sekreterliğinde DOĞAN ÇETİNER ile SAİM ALTINEŞ'ten müteşekkil olmak üzere bir hücre kurmuş ve bu hücre SAİM ALTINEŞ İzmir'den ayrılıncaya kadar devam etmiştir AHMET BİLGE hücresine dahil bulunan SAİM ALTINEŞ ve DOĞAN ÇETİNER'i; komünistlerin kanunen parti kurmaya hakları olmadığına göre gizli olarak çalışmaları lüzumundan ve böyle bir teşkilâtın istanbul'da kurulmuş olduğundan İzmir'de de vilâyet komitesinin teşekkül ettiğinden bahis ile faaliyete iştirake ikna etmiştir. Bu hücrenin devamı sırasında AHMET BİLGE ile hücreliler arasında da bazı ihtilâflar olmuş ve 1948 yılı martında SAİM ALTINEŞ fiilen İzmir'den ayrılınca hücrede teşekkül edemez hale gelmiştir. Bunun üzerine SAİM ALTINEŞ'ten açılan yere DOĞAN ÇETİNER'in tanıştırdığı ERDOĞAN BERKTAY'ı almak suretiyle yine kendi sekreterliğinde DOĞAN ÇETİNER ve ERDOĞAN BERKTAY'dan müteşekkil olmak üzere bir hücre kurmuştur. Ancak; AHMET BİLGE'nin çalışma şeklini beyenmiyen ve daha ziyade pasif hareket etmeyi uygun gören DOĞAN ÇETİNER ve ERDOĞAN BERKTAY ile aralarında ihtilâf çıktığı, ERDOĞAN BERKTAY da o sıralarda Salihli'ye gittiği için bu hücrede 1949 yılı başına rastlıyan tarihlerde dağılmıştır.

Bundan sonra bir sene kadar bir zaman geçtiğinde 1950 yılı içerisinde yani AHMET BİLGE'nin

İzmir vilâyet komitesinden ayrıldığı tarihten sonraki günlere kadar, aralarındaki ihtilâf sebebi ile parti bakımından bir temas yapmıyan DOĞAN ÇETİNER'i AHMET BİLGE tekrar ikna ile hücre teşkilini kabul ettirmiş ve AHMET BİLGE'nin sekreterliğinde FAZIL BARKAN'ın da iştiraki ile bir hücre kurmuşlardır. Bu hücrenin teşekkülü tarihi AHMET BİLGE ile FAZIL BARKAN'ın vilâyet komitesinden ayrılmalarından sonraya 1950 yılı ağustos veya eylülüne rastlamaktadır. Bihâhare vilâyet komitesi âzası olan BEHÇET ŞENER'in Ankara'ya (23 Ekim 1950) tarihinde gitmesi sebebiyle ve bir müddet sonra tekrar FAZIL BARKAN vilâyet komitesine alınınca; AHMET BİLGE sekreterliğindeki hücreye de FAZIL BARKAN yerine E. BERKTAY tekrar alınmıştır. Bu tarih 1951 yılı Ağustosundan sonraya, ERDOĞAN BERKTAY'ın Salihli'den dönmesine rastlamaktadır (Duruşma dosya 3 sıra B/63'te mevcut Alaşehir kaymakamlığı yazısı).

Bu hususlar SAİM ALTINEŞ, DOĞAN ÇETİNER ve AHMET BİLGE'nin ilk tahkikat ifadelerinden şahit olarak dinlenilen BEHÇET ŞENER (Duruşma sahife 644-651), YUSUF ETİK (Sahife 652-657), ŞÜKRÜ DİNSEL (Sahife 657-663) te mevcut şahadetlerinden açık olarak anlaşılmış ve maznunların ilk tahkikatta vermiş oldukları ifadelerin esas itibariyle şahit beyanlarına uygun oluşu bu beyanların iddia edildiği gibi cebir neticesi uydurtulmuş yalanlar olmadığını göstermiştir.

AHMET BİLGE parti faaliyeti sırasında neşriyat hususunda da faaliyet geöstermiştir. Moskova ve peyklerine ait radyolarda yapılan neşriyatı tesbit etmiş, teksir edilmek üzere MACİT BILGE'ye vermiş ve MACİT BİLGE de aynı maksatla BEHÇET ŞENER'e ulaştırmıştır. BEHÇET ŞENER'in emniyet makamlarına ulaştırdığı bu yazıların fotokopyeleri (Deliller dosya D sıra 1-4) te mevcuttur. Diğer taraftan AHMET BİLGE deliller dosyasında bulunan bu yazıların kendisi tarafından derlendiğini duruşmada 19 Mart 1954 tarihli celsede kabul etmiştir (Duruşma zaptı sahife 856-857).

Maznun (Sovyetler ülkesinde) başlıklı yazıları radyosu olmıyan kardeşine ulaştırmak için ve gazetelerde radyo haberlerinin alıcılarını fazla para verilmesi sebebiyle ekzersiz mahiyetinde yazdığını, 1 Ekim 1950 tarihli yazı ile başlıksız olup kapitalistlerin Üçüncü Dünya Harbini çıkarmağa gayret ettikleri ve buna karşı mücadele luzumu fikrinin müdafaasiyle başlayan yazıların hepsinin ihtiva ettiği hususlar komünizmin temsilcisi olan Sovyetlerin ve peyklerinin methiyesi mahiyetinde olması, BEHÇET ŞENER'in şahadeti, ekzersiz yapan bir şahsın bilhassa bu gibi haberler yyan istasyonları seçmesine lüzum olmaması ve bunu tesadüfe atfa imkân görülememesi; 1 Ekim 1950 tarihli yazıda görüldüğü üzere "Biz Türk komünistleri Çin Halk Cumhuriyetinin kuruluşunun yıldönümünde Çinli yoldaşlarımızı selâmlarken tez günde memleketimizin de Amerikan emperyalistlerinin ellerinden kurtulacağını, insanlığın refahına gidilen yolda Çinli yoldaşlarımıza yetişeceğimize ant içiyoruz" diye yazılı cümlenin bulunuşu maznunun tevile saptığı ve müdafasının doğru olmadığı kanaatini vermiştir. İbarenin yazılış şekli de bunun Sofya radyosu neşriyatı olmaktan uzak bulunduğunu göstermiştir. Hemen aynı fikrin maznunlar taraflarından duruşmada ve müdafaa sırasında müdafaa edilmiş olması da heyetimizin dikkatinden kaçmamıştır. Yukarda belirtilen sebeplere binaen maznunun teviline rağmen komünizm lehinde ve parti gayesine uygun şekilde hareketle mezkûr yazıları velevki radyolardan dinlemek suretiyle de olsa, derlediği kanaati hâsıl olmuştur. AHMET BİLGE İstanbul'a bir gidişinde KEMAL DAYAN'la görüşmüş ve Kurtuluşta KEMAL DAYAN'la olan randevusuna gider TEVFİK DİLMEN oraya kendisinden sonra gelen AHMET BİLGE ile temas etmiş ve AHMET BİLGE DİLMEN'e İzmir'deki parti durumundan bahisle neşriyata şiddetle ihtiyaç duyulduğunu söylemiştir. Bu husus TEVFİK DİLMEN'in duruşmadaki (Sahife 52) açık beyanından anlaşılmıştır. Her ne kadar bu buluşma DİLMEN'le evvelden tesbit edilmek suretiyle yapılmamışsa da, görüşme mevzularının parti meselesi oluşu AHMET BİLGE'nin parti ile alâkasının diğer bir delili olarak görülmüştür ki; AHMET BİLGE de bu gidişini saklamamakta ve fakat ailevi sebeplerden ileri geldiğini, DİLMEN'le buluşmadığını söylemektedir (Duruşma sahife 96). Maznun AHMET BİLGE terzi EMİN EMEK'i de partilemiştir. Bu husus AHMET BİLGE'nin ilk tahkikat ifadesinden (Dosya II, sahife 365 66) ve MACİT BİLGE'nin (Dosya III, sahife 585) te mevcut ifadesinde EMİN EMEK'i partililer arasında saymasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında suçsuz olduğunu, iddianın delili bulunmadığını ve ancak suçu sabit görüldüğü taktirde 1950 yılı martından tevkif tarihine kadar geçen zaman içerisinde idareciliğinin mevzuubahis olamıyacağının 1952 nisanında DOĞAN ÇETİNER ve ERDOĞAN BERKTAY'la toplanıp SAİM ALTINEŞ'in ailesine yardım hususunu görüşmediklerini; ŞÜKRÜ DİNSEL'in ifadesinin bunu gösterdiğini ileri sürmüş ve beraat talebinde bulunmuştur.

Yukarda izah olunan ve sabit olduğuna heyetimizce kanaat getirilen faaliyeti karşısında maznunun gizli komünist cemiyete (Partisine) ve faaliyetine katıldığına, vilâyet komitesi üyeliği ve hücre sekreterliği yaptığına, aidat aldığına, verdiğine, neşriyat sahasında faliyet gösterdiğine tam ve vicdani kanaat hâsıl edilmiş bulunduğundan, maznunun suçsuz olduğu yolundaki bu müdafaası ye-

rinde görülmemiştir. Maznun AHMET BİLGE'nin aidat verdiği gibi, hücre faaliyeti sırasında hücre mensuplarından aidat aldığı da yine yukarda belirtilen beyanlardan anlaşılmıştır.

Maznunun DOĞAN ÇETİNER ve ERDOĞAN BERKTAY'dan müteşekkil hücrenin 1952 yılında toplantı yapıp, SAİM ALTİNEŞ'in ailesine yardım yapılması hususunu görüşmedikleri yolundaki müdafaası, bu hususdaki ilk tahkikat beyanlarında ERDOĞAN BERKTAY'ın ifadesinde "ŞÜKRÜ DİNSEL'in SAİM ALTİNEŞ'in ailesine yardım yapılmasını teklif ettiği hususu" belirtildiği halde şahit tarafından duruşmada ısrarla üzerinde durulmasına rağmen katiyetle ERDOĞAN BERKTAY'la 1952 yılı içerisinde teması olmadığını (Dosya 6, sahife 661) beyan etmesi karşısında yerinde görüldüğü gibi SAİM ALTİNEŞ'in ailesine (ki bu kadının parti ile alâkasına dair bir iddia da mevcut değildir) yapılacak yardımın hakikaten görüşülmüş olduğu bir işin kabul edilse dahi bu yardımın insani bir düşünceden mi tevellüt ettiğini yoksa bir parti faaliyeti cümlesinden mi bulunduğunu anlatacak delil ve karine mevcut olmadığı gibi, yardımın yapılmış olup olmadığı da tevsik edilemediğinden yerinde görülmüştür.

3 Mayıs 1952 tarihinde yapılan aramada; maznunun evinde, iş yerinde bulunup ta tetkik edilmek üzere alınan yazılı belgeleri suçla ilgili görülmediği ve bunların iadesi hususunun tahkikatta İstanbul Emniyet Birinci Şube Müdürlüğüne yazıldığı, iade edilen eşya dosyası içerisinde mevcut belgeden anlaşılmıştır (İzmir aramaları dosyası 11-12)

Bu duruma göre AHMET BİLGE'nin son hücresi olan DOĞAN ÇETİNER ve ERDOĞAN BERKTAY hücresinin teşkilinden, 1951 yılı ağustos, eylül aylarından ve binnetice 5844 sayılı kanunun meriyete girmesinden sonra da parti faaliyetinde bulunduğu iddiası subut mertebesine varmamış ve fiilinin 5435 sayılı kanunun şümulü içerisinde kaldığı anlaşılmıştır.

Bu suretle maznunun gizli komünist cemiyete girdiği ve cemiyet içerisinde hücre ve komite faaliyeti gösterdiği, neşriyat sahasında çalıştığı, aidat verdiği sabit olduğu ve mahkemece suçluluğuna ve filinde, sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğuna tam ve vicdani kanaat hâsıl olduğu cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince ve parti içerisinde bidayetten itibaren göstermiş olduğu faaliyetin derecesine ve işgal ettiği kademe nazara alınarak takdiren ve teşdiden YEDİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı K.nun 173. maddesi gereğince İKİ SENE DÖRT AY Kayseri'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. maddeye tevfikan âmme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar kanununa tevfikan 200 lira harç ödemesine, bu dâva sebebiyle ve evvelce beraat ettiği suçtan 1 Haziran 1950 tarihinden 21 Temmuz 1950 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin 6 Mart 1940 tarih 5 esas, 68 karar sayılı tevhidi içtihat da nazara alınarak mahkumiyetinden sayılmasına (As.M.U.K.nun 277. maddesi), ve AS.M.U.K.nun 156. maddesi gereğince hükümle birlikte tevkifine.

DOĞAN ÇETİNER:

3 Mayıs 1952 tarihinde tevkif edilen ve 25 Şubat 1954 tarihli celsede tahliyesine karar verilen DOĞAN ÇETİNER bidayette sevk ve idare edenler durumunda olduğu iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve bilâhare iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında gizli komünist partisine girmek suçlusu olduğunu ileri sürerek hakkında 5844 sayılı kanunla muaddel T.C.K.nun 141. maddesinin 5. fıkrası gereğince cezalandırılmasını talep etmiştir.

Maznun duruşma sırasında (Sahife 179) vermiş olduğu ifadesinde müsnet suçu külliyen reddettiği gibi delillerin ikamesi sırasında fotokopyesi gösterilen el yazıların da inkâr etmiş ve kendisiyle temasta bulundukları ileri sürülen şahısların hepsi ile sadece arkadaşlık münasebeti mevcut olduğunu iddia etmiş, AHMET BİLGE'nin kendisine aleyhinde bir tertibin yapılmakta olduğuna şüphelendiğinden bahsetmesinden sonra (1951 yılı ekim ayı içerisinde) AHMET BİLGE ile de temas etmediğini söylemiştir.

Buna mukabil ilk tahkikat sırasında 1947 yılında terhis edilerek İzmir'e geldikten sonra SAİM ALTİNEŞ ile buluştuğunu, bu tarihte henüz sempatizan durumda olduğunu, SAİM ALTİNEŞ'in kendisine AHMET BİLGE'yi tanıştırdığını ve AHMET BİLGE'nin gizli komünist partisinden, İzmirde de vilâyet komitesinin teşekkül ettiğinden bahisle yaptığı teklif üzerine partiye girmeyi kabul ettiklerini, (Bu cemi edatı ile SAİM ALTİNEŞ'i kastettiği anlaşılıyor) ve bundan sonra parti içerisinde gösterdikleri parti faaliyetini izah ettiği (İzmir dosya I sahife 35-42) ve bilâhare bu ifadelerindeki hatalı kısımları tashihen verdiği (İzmir dosya II sahife 470-480) ifadesinde de suçu aynen kabul ve partiye girdikten sonra AHMET BİLGE'nin sekreterliğinde SAİM ALTİNEŞ ve kendisinden müteşekkil olarak bir hücre kurduklarını ve bu hücrenin SAİM ALTİNEŞ'in (1948 yılı martında) İzmir'den ayrılması üzerine hücrede AHMET BİLGE ile yalnız kaldıklarını ve bu boşluğu partiye ki-

min teklifi ile alındığını hatırlamadığını ERDOĞAN BERKTAY'ın doldurduğunu ve birlikte kısa bir müddet hücrede kaldıklarını fakat gerek kendisinin ve gerekse ERDOĞAN'ın AHMET BİLGE'nin çalışma şeklini beyenmemesi sebebiyle aralarında çıkan ihtilâf yüzünden AHMET BİLGE ile çalışamıyacaklarını söylediklerini ve bunu takiben de ERDOĞAN BERKTAY'ın Salihli'ye gittiğini, bundan sonra parti ile uzun bir zaman irtibatı kesildiğini ve fakat bilâhare yine AHMET BİLGE'nin teklifiyle yaptıkları buluşma sonunda tahminen 1950 yılı eylülünde tekrar partiye katılmış ve AHMET BİLGE sekreterliğinde FADIL BARKAN ve kendisinden müteşekkil hücrede bulunmuş olduğunu, (Ki bu hücre bu şekli ile BEHÇET ŞENER'in ayrılması sebebiyle vilâyet komitesinde tekrar açılan yere FADIL BARKAN'ın alınmasına kadar devam etmiştir) bilâhare FADIL BARKAN'ın ayrılması üzerine Alaşehir'den dönmüş olan ERDOĞAN BERKTAY'ın, 1951 yılı ağustosundan sonra hücreye katılmış bulunduğunu beyan etmiştir. Bu tarihin doğruluğu duruşma dosya 3 sahife B/63'te mevcut Alaşehir kaymakamlığının 25 Aralık 1953 tarih ve 184 sayılı yazısından anlaşılmıştır.

Maznunun bu ifadesi tazyike müstenit bulunduğu, hakikate uymadığı yolundaki müdafaası ifadelerinin doğruluğunun AHMET BİLGE, FADIL BARKAN'ın ifadeleriyle mutabakat halinde bulunması, BEHÇET ŞENER'in şahadeti ve nihayet reddettiği el yazısının (ki, bu parti neşriyatıdır). Kendisine ait olduğunun istiktap raporu ile sabit olması karşısında varit ve kabule değer görülmemiştir.

Maznunun MUSTAFA AYGÖLÜ hakkındaki beyanına ne sebeple ve ne suretle itibar olunmadığı, MUSTAFA AYGÖL'ü kısmında izah olunduğu cihetle burada ayrıca bahsedilmemiştir.

DOĞAN ÇETİNER'in partiye katıldıktan sonra AHMET BİLGE'ye aidat vermiş olduğu (Beş lira) yine ikrarı ve AHMET BİLGE'nin beyanından anlaşılmıştır.

DOĞAN ÇETİNER'in partiye katıldıktan sonra parti faaliyeti cümlesinden olan ve bilhassa partiye yeni katılanların Marksist kültüre sahip olmalarını temine matuf olarak partinin neşriyata verdiği önemi bilmemesi mümkün görülmediği gibi bu sahada kendisinin de faaliyet gösterdiği 22 Mart 1954 tarihli celsede ikame edilen ve el yazısı foto kopyasının DOĞAN ÇETİNER tarafından yazılmış olduğunun Adlî Tıp İşleri Fizikî Tetkikler Müdürlüğünde yaptırılan istiktap sonunda verilmiş olan 18 Mayıs 1954 gün ve 572/6204 sayılı raporda (Deliller dosya E sıra 9) sarih olarak belirtilmiş olması ile sabittir. Bu yazıda hûlasaten Anglo amerikan emperyalizminden bahsile Amerika'nın kendi sınırlarından uzak memleketlerle alâkadar olmasına kuvvetlerinin tezahürü olmaktan ziyade, hissetmekte oldukları isteri nöbetlerinin neticesi bulunduğu, memleketimizde de aynı sebeple halk hareketlerine karşı derebeyliği destekliyen hareketlerin mevcut olduğu ve bunun korku alâmeti bulunduğu ifade edildiği ve mütaakiben Fransa'dan ve malî vaziyetinden buna mukabil Avrupa ordusuna ayırdıkları asker miktarından bahisle İtalya'da da Barış severler aleyhine girişilen hareketlerin diğerlerinden farksız bulunduğu, memleketimizde iktidarın Arapça ezan okutmakla meseleyi halledemiyeceğini anladığından faal bir dış politikaya girişmiş ve Makartur emrine 4500 müstahsili vermiş olduğu, barışa karşı alınan bu tedbirlerin kurucular, sunucular partisinin ilk fiyaskosu olduğu ve MENDERES'in Kore kararı aleyhinde efkârı umumiyenin karşı koyması ile karşılaştığı, bu yoldaki mücadelenin devam edeceği ve barışı savunmanın hiç bir devrede tehlikesiz olmadığı fikrinin müdafaasının yapılmış olması ve burada ele alınan mevzuların ufak farklarla hemen bütün parti neşriyatında ve partililer tarafından kaleme alınan yazılarda görülen hususlar olması, hattâ maznunların bazılarının duruşmada dahi bu fikirlerin yeniden müdafaa ve propaganda yaptıklarının görülmesi karşısında DOĞAN ÇETİNER'in Gizli Komünist partisi ile alâkası olmadığı ve bu yazının kendisine ait bulunmadığı yolundaki müdafaası da yerinde görülmemiştir.

Maznunun tevkifi sırasında yapılan aramada tetkik edilmek üzere bir kısım yazılı belgeleri alındığı (İzmir arama dosyası sıra 9) da mevcut 3 Mayıs 1952 tarihli zabıttaın anlaşılmıştır.

1951 yılı Ağustosundan sonra AHMET BİLGE sekreterliğinde kurulmuş olan DOĞAN ÇETİNER ve ERDOĞAN BERKTAY'dan müteşekkil hücrenin 5844 sayılı kanunun meriyetinden sonra da toplanıp toplanmadığı hususu AHMET BİLGE kısmında etraflı olarak izah edilmiş ve ne sebeple bu toplanmanın vukuuna kanaat getirilemediği belirtilmiş bulunduğu cihetle burada ayrıca tahlilline girişilmemiştir. Maznunun bu noktaya matuf müdafaası ŞÜKRÜ DİNSEL'in şahadeti karşısında varit görülmüş ve binnetice fiilinin 5844 sayılı kanunla cevaplandırılamıyacağı 5435 sayılı kanunla tâdil edilen T.C.K.nun 141. maddesine gireceği yolundaki müdafaası yerinde ve kabule değer görülmüştür.

Maznunun yukarda belirtilen şekilde Gizli komünist (Cemiyete) partisine girdiğine ve faaliyet gösterdiğine kanaat getirildiği cihetle fiil ve hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddenin 5. fıkrası gereğince ve 3. fıkrası da nazara alınarak partiden ayrıldığı halde tekrar intisap edişi ve gösterdiği faaliyetin derecesi nazara alınarak takdiren İKİ SENE ALTI AY müddetle

ağır hapis cezası ile tecziyesine, T.C.K.nun 173. maddesine göre ON AY müddetle Uşakta Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 91 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. M.U.K.nun 277. maddesi gereğince cezasından sayılmasına.

FADIL BARKAN:

3 Mayıs 1952 tarihinde tevkif edilip mevkufen duruşmasına devam olunan FADIL BARKAN Gizli komünist partisine girmek ve parti içerisinde faaliyet göstermek, Vilâyet komitesi üyeliğini yapmak iddiası ile mahkemeye sevkedilinış ve hakkında 5844 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddenin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tâyini talep edilmiştir.

Maznun duruşmada vermiş olduğu ifadesinde ve müdafasında müsnet suçu külliyen reddetmesine mukabil ilk tahkikat sırasında alınan ifadelerinde suçunu ikrar ile izmir'de Elektrik, su, hava gazı işletmesinde (ESHOT) çalışırken AHMET BİLGE ile tanıştığını, yaptıkları konuşmalarla sol temayüllü olduğunu anlamış ve temasları sırasında AHMET BİLGE'nin, MACİT BİLGE ve nihayet 1948 yılında nisan ayı içerisinde İnciraltın'da yapılan toplantıya davet edilmiş burada merkezden geldiği söylenilen ve (KERAMETTİN) adı ile tanıtılan MEHMET BOZIŞIK'ın da iştirakiyle yapılan toplantı sonunda kendisinin de Vilâyet komitesine üye olarak katıldığını, YUSUF ETİK ve ŞÜKRÜ DİNSEL'in ayrılmalarından sonra bidayette beş kişiden müteşekkil olan Vilâyet komitesinin üç kişi olarak devam ettiğini ve komitede MACİT BİLGE'nin sekreter, AHMET BİLGE ve kendisinin üye olduklarını, 23 Şubat 1950 tarihinde AHMET BİLGE'nin tevkifi ile neticelenen hadisenin çıkması ve bu işe isminin karışması sebebiyle Vilâyet komitesinden ayrıldığını, KAMİL AKAR'ı tanışmalarından iki ay sonra partilediğini, Vilâyet komitesinden ayrıldıktan sonra bu komiteye yerlerine KAMİL AKAR ile BEHÇET ŞENER'in alındığı ve kendisininde AHMET BİLGE sekreterliğinde kurulan hücreye DOĞAN ÇETİNER ile birlikte katıldığını, aidat verdiğini ve aldığını, neşriyat okuduğunu ve foto kopyaları mevcut el yazılarının kimlere ait bulunduklarını, İstanbul'a parti temasında bulunmak üzere gelmişse de kimse ile temas etmediğini, polis takibinden korktuğunu, Darağacı hücresinin kendisine bağlandığını, parti yazılarını yazması için mevcut daktilonun B. ŞENER'e verildiğini ve KAMİL AKAR'ı partiledikten sonra K. DAYAN'ı da partiye alınış ve bir hücre teşkil etmiş bulunduğunu, parti faaliyeti sırasında partililerin müstear isimler kullandıklarını, sol temayüllü kitapların satışını temin ettiğini, AHMET BİLGE, MACİT BİLGE, CAZİM AKTİMUR'un partili olduklarını katî olarak bildiğini etraflı şekilde anlatmıştır.

Maznun ilk tahkikat ifadelerinin doğru olmadığını, dayakla söylettirildiğini ileri sürmüşse de; mevcut şahit beyanları karşısında ilk tahkikat ifadesinin doğruluğu anlaşıldığı gibi suçun maddi delilleri arasında bulunan el yazılı belgelerin kimlere ait olduklarını belirten beyanlarının sıhhati el yazıları sahipleri tarafından duruşmada ifade arasında reddedildiği halde bilâhare delillerin ikamesi sırasında kabul edilmiş olmaları ile ve nihayet bazı aykırılıklar olmakla beraber diğer maznunların ifadelerinden de beyanlarının esas itibariyle doğruluğu anlaşılması sebebiyle ilk tahkikat ifadelerinin hakikat olmadığı yolundaki müdafaası yerinde görülmemiş ve maznunun inkâra saptığı kanaatine varılmıştır.

Gerek maznunun ilk tahkikat ifadesinden ve gerekse şahit olarak dinlenilen BEHÇET ŞENER, YUSUF ETİK, ŞÜKRÜ DİNSEL'in şahadetlerinden, AHMET BİLGE, MACİT BİLGE, DOĞAN ÇETİNER'in yekdiğerini tamamlıyan ve kendi kısımlarında doğruluklarına kanaat getirildiği izah olunan ifadelerinden AHMET BİLGE tarafından yapılan telkin sonunda gizli komünist partisi faaliyetine katıldığı ve AHMET BİLGE tarafından partilendiği, İnciraltı toplantısı sonunda (YUSUF ETİK, ŞÜKRÜ DİNSEL, MACİT BİLGE, AHMET BİLGE, FADIL BARKAN) beş kişiden müteşekkil olarak kurulan Vilâyet komitesine MACİT BİLGE kısmında izah olunduğu şekilde seçildiği ve bu suretle daha 1948 yılında fiilen üst kademeye getirilmiş ve bu kademe içerisinde faaliyet göstermiş maznun KAMİL AKAR'ı ve halen yurt dışına kaçmış ve geri dönmemiş bulunan KEMAL DAYAN'ı partilediği, Vilâyet komitesi içerisinden ŞÜKRÜ DİNSEL ve YUSUF ETİK'in atılmaları üzerine de bu komitede MACİT BİLGE sekreterliğinde AHMET BİLGE ile faaliyete devam ettiği (ki, bu tarih 1949 yılına rastlamaktadır) ve 13 Şubat 1950 tarihinde AHMET BİLGE'nin ve kendisinin polise celbedilmeleri üzerine (Duruşma dosya 5 sıra D/92'de 21 Temmuz 1950 tarihli karar) polisin artık tanıdığı şahıslar durumuna girmeleri sebebiyle Vilâyet komitesinden çıkarıldığı, bundan sonra da AHMET BİLGE ve DOĞAN ÇETİNER kısımlarında da izah edildiği şekilde, DOĞAN ÇETİNER'i yeniden parti faaliyetinde bulunmağa ikna eden AHMET BİLGE sekreterliğinde DOĞAN'ın da iştirakiyle kurulan hücreye katılmış ve bu hücrede BEHÇET ŞENER'in Ankara'ya gidiş tarihi olan 23 Ekim 1950 tarihine kadar kalmış olduğu ve bu tarihten bir müddet sonra Vilâyet komitesinde BEHÇET

ŞENER'den açılan yere alındığı ve bu suretle tekrar Vilâyet komitesine katıldığı ve yine MACİT BİLGE sekreterliğinde KAMİL AKAR ve kendisinden müteşekkil olarak İzmir Vilâyet komitesini teşkil ettikleri anlaşılmıştır.

Yine FADIL BARKAN'ın İstanbul'da yapılan temaslar sırasında kurye olarak İstanbul'a gönderildiği ve beraberinde partinin gelirinden, faaliyetinden, bilhassa ESHOT işçileri arasındaki faaliyetten (Esasen ESHOT işçileri arasındaki faaliyete daha ilk Vilâyet komitesinin teşekkülünde MACİT BİLGE kısmında da belirtildiği üzere FADIL BARKAN memur edilmiştir). Bahseden bir raporu 1930 yılında istanbul'a götürdüğü şahit BEHÇET ŞENER'in açık şahadeti ve maznunun tahkikattaki ikrarı ile duruşmada (Sahife 98) vermiş olduğu, (950 yılında İstanbul sergisinde çalışabilmek için İstanbul'a gitmiştim, geldiğim gün İzmir'den tanıdığım KEMAL DAYAN'a rastladım. İstanbul'u bilmediği için kendisinden sergiye götürmesini rica ettim hatta kalacağım oteli de o gösterdi. Sergide yaptığım temas sonunda iş temini mümkün olmadı, İzmir'den ayrılmadan evvel, hem polis hem de Millî Emniyet elemanları peşimde idi, buraya geldikten sonra da üç, dört gün takip edildiğimi hissetmiştim, bunun sebebi o zaman sol temayüllü tanınan ve yukarda isimleri geçen dergileri benim satmış olmaklığımdı, bunda ŞÜKRÜ DİNSEL'in ulaştırdığı raporların da tesiri olmuştur. İzmir'den İstanbul'a gidişimde herhangi bir şahsın verdiği raporu İstanbul'a götürmedim) şeklindeki tevilli ikrarından anlaşılmıştır. Bu raporu maznun istanbul'a götürmüşse de kendi beyanından da anlaşıldığı üzere, polisin takibinden korktuğu için KEMAL ERGİN'e vermek imkânını bulamamıştır. Bu hususun doğruluğu MEHMET SUNGUR imzasıyle yazılmış olup KEMAL ERGİN tarafından kaleme alındığı istiktap raporu ile sabit olan 22 Haziran 1950 tarihli mektupta (İzmir'den gelen ortağımızın burada rakiplerle karşılaştığını, ticarete zarar gelmemesi için beni görmeden dönme zorunda kaldığını söyledi) şeklindeki yazısında da anlaşılmış ve rakipler kelimesiyle polisin kastedildiği ve mektuplardaki ticaret tâbiri ile de parti temasının anlatılmak istenildiği kanaatine varılmıştır.

Maznunun partiye ve faaliyete katılmadığı yolundaki müdafaasının hakikatin ifadesi olmayıp inkârdan ibaret bulunduğunun diğer bir delilini de cezaevinde iken yazdığı (Duruşma dosyası, 5 sıra D/72) de mevcut olup şahit İBRAHİM TURAN'a hitaben, İBRAHİM USTA (MASTORİ) başlığı altında yazılan mektupta ifadesini bulmuştur. Maznun bu mektubunda aynen "Maalesef ŞÜKRÜ ve YUSUF gibi ajanların kurbanı olduk, bununla beraber ağzınızı tutarsanız mesele yok, tahliye olursunuz. Bu ajanların iddialarına göre biz parti falan kurmuşuz, bunlar hepsi yalan ve iftiradan ibarettir. Sakın hiç bir şey kabul etme, ben hiç kimseyi tanımam ve bu gibi işlere aklım ermez, işimle, gücümle kendi dertlerimle uğraşan bir adamım, dersin. SÜRÜRİ'yi ne zaman en son gördün, derlerse; 1951 Eylül aylarından sonra hiç görmediğini, aramızda hiç bir siyasi rabıta olmadığını söyle esasen hakikat olan da bu, beni de hiç tanımadığını söylersen daha iyi olur. Ben, senin hakkında, bu şahsı 1951 senesi Haziran ayında bir defa SÜRURİ'nin kahvesinde yarım saat kadar gördüm, şimdi yüzünü görsem tanımam, dedim, esasen hakikatte bu, bana durumu izah et, acele mektup yaz, mektubu benim, sana verdiğim şekilde bana gönder, küçük bir ambalâj yap ve üzerine açılmıyacak şekilde bir pul yapıştır, paraya veya herhangi bir şeye ihtiyacın varsa bana acele bildir. Sana yardım etmeğe çalışırım, gözlerinden öperim, sabırlı ol, bu günler de geçer, selâmlar. FADIL. Mektubu okuduktan sonra derhal imha et. Bilhassa şuna dikkat et; 1951 senesi Eylül ayından sonra hiç kimseyi görmedim, de" diye yazmakla kendisi gibi tevkif edildiğini zannettiği ajan İBRAHİM TURAN'a onun Emniyetle irtibanı bilmediği için aralarındaki faaliyeti gizlemesi ve 1951 yılından sonraya ait bir şeyi söylememesi hususunda direktif vermeğe çalıştığı açıkça görülmektedir. SÜRURİ ile olan teması gizleme çalışması da bunu gösterdiği gibi bir taraftan direktif verip mektubun da derhal imha edilmesini isterken diğer taraftan "Hakikatte bu" ibaresini kullanmakla maznunun yazılarında gizli hakikatleri maskelemeğe çalıştığını göstermiş ve mahkemeye o yolda kanaat gelmiştir.

Maznun mektubu yazdığı İBRAHİM'in, İBRAHİM TURAN olmadığını iddia etmişse de; İBRAHİM TURAN'ın şahadetinde FADIL BARKAN ile SÜRURİ ile olan temaslarını izah etmiş bulunması ve mektupta kullanılan (MASTORİ) isminin kendine ait bulunduğunu ifade etmesi karşısında varit görülmemiştir.

Ve hele ilk tahkikat ifadesinde mektupta beyan ettiği şekilde ifade vermiş olması bu hususdaki bütün müdafaasının mesnetsizliğini bir kere daha göstermiştir.

Maznunun parti neşriyatını okuduğu gerek kendisinin ve gerekse ilgililerin tahkikatte hangi yazının, hangi şahsa ait olduğunu doğru olarak belirtmiş olması da bunu göstermiştir.

Her ne kadar neşirleri sırasında müsaadesi bulunan ve fakat aşikâr şekilde sol temayüllü oldukları bilirkişi raporundan anlaşılan NAZİM HİKMET, Medet, Nuhun gemisi, Barış, Hür Gençlik gibi dergilerin namına gönderilmesi ve İzmir'de asıl mesleği gazete bayiliği olmadığı halde satışlarını te-

min etmesi de maznunun temayülleri hakkında kanaat verecek mahiyette görülmüştür. Maznunun duruşmada bu dergilerin kim tarafından kendisine gönderildiğini ve parasını kime ödediğini mantıkî bir şekilde izah edememesi de bu dergilerin parti tarafından desteklendiği yolundaki iddianın yersiz olmadığı kanaatini vermiştir.

Maznun FADIL BARKAN duruşmadaki reddi hilâfına olarak ilk tahkikatta SURURİ ÖZBATUR (TAYLAN) ve IBRAHİM TURAN'ın 1951 yılında kendisine bağlandıklarını ifade etmiştir. Şahit olarak dinlenilmiş bulunan İBRAHİM TURAN'ın duruşmadaki ifadesinden ve YUSUF ETİK'le yapılan muvacehelerinden SURURİ ÖZBATUR ile olan parti temasları sırasında üçüncü şahsın gelmesi ile üçlü olarak toplanılmadığı yalnız FADIL BARKAN'ın 1951 yılı yaz aylarında İBRAHİM TURAN'ın çalıştığı yere üç defa gittiği ve kendisine, henüz çalıştığı yerde kurulmamış olan yağ sanayi sendikasının kurulmasına gayret etmesini bunun başına geçmekle çalışmasını bu suretle sendikayı görüşlerine uygun olarak yürütmenin mümkün olacağını; komünist partisi iktidara geldiği takdirde patronun işçiye eziyet edemiyeceğini söylediği ve bu suretle parti görüşüne uygun şekilde faaliyetinin geliştirilmesine çalıştığı anlaşılmıştır. Her ne kadar FADİL BARKAN'ın, İBRAHİM TURAN ve SURURİ ÖZBATUR (TAYLAN) ile üçlü olarak hücre faaliyeti göstermediği anlaşılmışsa da; yukarda belirtilen şekildeki münasebetleri FADIL BARKAN'ın, İBRAHİM TURAN ile parti teması yaptığını göstermiştir. İBRAHİM TURAN'ın aidatını SURURİ ÖZBATUR'a verdiğini ifade etmesi de FADIL BARKAN'ın tek olarak temas yaptığının diğer bir delilidir.

Maznun FADIL BARKAN, HİLMİ ERDOĞAN'ın pansiyonunda tanıdığını söylediği ve kendisi tarafından 1949 da partilendiğini kabul ettiği KAMİL AKAR ile de parti teması yaptığı ve bidayette yani KAMİL AKAR'ın vilâyet komitesine katılmasından evvel aidatını da aldığı mevcut beyanlardan anlaşılmıştır. Diğer taraftan kendisi de parti aidatını gayri muntazam şekilde AHMET BİLGE'ye ve MACİT BİLGE'ye vermiştir ki, bu intizamsızlığa işsiz bulunuşu sebep olmuştur.

3 Mayıs 1952 tarihinde maznunun evinde yapılan aramada calibi dikkat bir şey bulunamadığı (İzmir aramalar dosyası sıra 10) da mevcut zabıttan ve tetkik için alınmış olduğu bu zabıtta yazılan mektup ve diğer yazılı belgelerin suçla ilgisiz görülerek tahkikat sırasında sahibine iadesi hususunun emniyet birinci şube müdürlüğüne yazılmış bulunduğu iade edilen evraka ait dosyada mevcut listeden anlaşılmıştır.

Yukardanberi izah olunan faaliyet şekline nazaran maznun FADIL BARKAN'ın partiye katılmadığı, parti içerisinde hücre ve komite faaliyetlerine katılmadığı, neşriyat görmediği, aidat vermediği hususundaki müdafaaları vârit ve kabule şayan görülmemiştir. Ancak 1951 ekiminden sonra parti içerisinde herhangi bir faaliyet göstermediği yolundaki iddia, esas hakkındaki mütalâada bu yolda bir iddia serdedilmediği gibi şahit olarak dinlenilen İBRAHİM TURAN ve BEHÇET ŞENER'in şahadetlerinden de anlaşılamadığı cihetle vârit ve kabule değer ve binnetice fiilinin 5844 sayılı kanunun meriyetinden sonraya sirayet etmediği kanaat ve neticesine varılmıştır. T.K.P. teşkilât prensiplerini görmemiş olması sebebiyle T.C.K.nun 141. maddesinin 3. fıkrasının tatbik edilmemesi gerektiği noktasına matuf müdafaası ile şahitlerin ajan oldukları hususundaki müdafaası birinci kısımda izah edilen sebeplere binaen yerinde görülmemiştir.

Bu durum karşısında maznun FADIL BARKAN'ın gizli komünist partisine girdiği ve parti içerisinde hücre ve komite faaliyeti gösterdiği ve bu suretle partinin kısmen olsun genişlemesinde, müşterek gayeye yöneltilmesinde ve hali intizama konulmasında dahli bulunduğu anlaşıldığı ve binnetice fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğu kanaat ve neticesine varıldığından fiil ve hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. bentleri gereğince ve parti içerisinde gösterdiği faaiyet derecesi nazara alınarak takdiren ALTI SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine ve aynı kanunun 173. maddesine tevfikan İKİ SENE müddetle KONYA'DA emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, T.C.K.NUN 31. maddesi gereğince âmme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 200 lira mahkeme harcını ödemesine; mevkuf kaldığı müddetin As.M.Us.K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

CAZIM AKTİMUR:

3 Mayıs 1952 tarihinde tevkif edilmiş olup mevkufen muhakemesine devam olunan CAZIM AKTİMUR Gizli komünist partisi İzmir teşkilâtı içerisinde faaliyet göstermek ve parti faaliyetinin tanziminde alınan kararların kontrolünde rol oynamak, aynı zamanda partinin genişlemesine çalışmak, neşriyat sahasında faaaliyet göstermek iddiaları ile mahkemeye sevkedilmiş ve T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla tadil edilen 141. maddesinin 1. fıkrasına göre cezalandırılması talebedilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebini tekrarlamıştır.

Maznun gerek ilk tahkikat sırasında (İzmir dosya III, sahife 609) vermiş olduğu ifadesinde, gerekse duruşmadaki sorgusu sırasında ve müdafaasında müsned suçu külliyen reddetmiştir. (Duruşma sahife 91-94)

Buna mukabil kendi kısımlarında ifadelerinin doğruluklarına hangi sebeplere binaen kanaat getirildiği belirtilen maznun MACİT BİLGE, AHMET BİLGE'nin açık beyanlarından, YUSUF ETİĞ'in duruşmadaki şahadetinden (Sahife 652-657) Emekçi Köylü partisinin kapatılması ve suretle Legal sahaya intikal etmiş bulunan Türkiye Gizli komünist partisinin yeniden İllegal faaliyete dönmesi sırasında MACİT BİLGE kısmında izâh edildiği üzere MACİT BİLGE ile (YUSUF ETİĞ'in KERİM SOYKA vasıtasiyle bu iki maznunu tanımasından sonra) yaptığı temaslar sırasında memleketteki iktisadi düzensizlikten, adaletsizlikten ve mücadele lüzumundan ve bunun için de derli toplu çalışmak icap ettiğinden bahsederek esasen sol temayüllü olan MACİT BİLGE'yi gizli komünist partisi faaliyetine katılmıya ikna ettiği ve o tarihte İzmir'de bulunan SALAMON'un da CAZIM'ın yaptığı görüşmelerde hazır bulunduğu ve fakat kısa zaman sonra SALAMON'un Filistin'e gittiği ve MACİT BİLGE'nin tek olarak CAZIM AKTİMUR'a bağlı olarak kaldığı ve parti aidatı olan ikibuçuk lirayı CAZIM AKTİBUR'a verdiği, yine bu arada KERİM SOYKA vasıtasiyle tanıdığı AHMET BİLGE ile de temasa geçip aynı yolda telkinlerde bulunduğu ve AHMET BİLGE'yi de partileyip tek olarak kendisine bağladığı ve fakat polisçe tanınan sabıkalı şahıslardan olması sebebiyle fazla ortada görünmek istemediğinden AHMET BİLGE ile olan temasını şahsen devam ettirmiyerek bunu MACİT BİLGE kanalı ile sağladığı ve bundan sonra Emekçi ve Köylü Partisinin mevcut olduğu, sırada yapılmakta olan komünist faaliyete gizli şekilde devam amaciyle ve Emekçi Köylü partisi eski mensuplarının parti kapatılmış olsa dahi faaliyetlerine devam etmelerini sağlamak düşüncesiyle hareketle teşkilâtlı bir şekilde çalışmıya gayret gösterdiği, bu arada AHMET BİLGE'den de aidat aldığı ve kendisinin de 20 lira aidat verdiği ve nihayet BOZIŞIK'ın İstanbul'dan gelmesi ve kendisini bulması üzerine, BOZIŞIK'ı MACİT BİLGE, AHMET BİLGE, ŞÜKRÜ DİNSEL, YUSUF ETİK'e KERAMETTİN adı ile tanıştırdığı ve İnciraltı'nda yapılacak olan toplantı için direktif verdiği ve MACİT BİLGE'nin evinde de kendisi, MEHMET BOZIŞIK ve AHMET BİLGE olmak üzere toplantı yaptıkları anlaşılmıştır.

Yine bu beyan ve şahadetlerinden (ŞÜKRÜ DİNSEL ve YUSUF ETİĞ'in şahadeti) CAZIM AKTİMUR'un İnciraltı'nda yapılan toplantıya katılmadığı anlaşılmış olmakla beraber, İzmir vilâyet komitesinin seçilmesinden sonra yaptığı toplantılarda alacağı ve aldığı kararların CAZIM AKTİMUR'un tasvibinden geçirildiği, bu suretle fiilen vilâyet komitesine katılmamış olmakla beraber, vilâyet komitesi üzerinde bu komitenin kararlarını ve faaliyetini fiilen kontrol ettiği ve bunun da CAZIM AKTİMUR'un partinin İzmir teşkilâtı üzerinde nafiz bir elemanı olarak faaliyete katıldığı ve YUSUF ETİĞ'in yeniden partiye alınması sırasında, YUSUF ETİĞ'in partiden atılmasına rağmen parti faaliyetine vâkıf olmasına mâni olunamadığını görerek tezkiyede bulunduğu (Duruşma sahife 648) ve 1950 yılında YUSUF ETİĞ'in tekrar partiye alındığı ve zararsız bir halde bırakılması için YUSUF ETİK'le CAZIM AKTİMUR'un temasa devam etmiş ve YUSUF'tan aidatını almış olduğu, bilâhare YUSUF ETİĞ'in tekrar partiden ihracı mevzuubahis olunca ve vilâyet komitesinin bu yolda karar ittihaz edeceğini anlayınca da YUSUF tek olarak kendisinin idareye devam edeceğini beyanla işi hallettiği, maznunun bütün inkârına rağmen ŞÜKRÜ DİNSEL'in partiden ihracına ait tamime (Umumi kongrede müdafaa hakkı mahfuz olmak kaydiyle) ibaresini ilâve etmiş olduğu ve bihâhare ŞÜKRÜ DİNSEL'e yeniden partiye girmesini teklif ettiği anlaşılmış ve bu hususta CAZIM AKTİMUR'un vilâyet komitesi kararlarını mürakabe edecek kadar parti içerisinde nüfuz ve güvene sahip bulunduğunu göstermiştir ki, merkeze yazılan raporları MACİT BİLGE ile birlikte hazırlamış olması da bunun diğer bir delilidir.

Maznun partinin neşriyat sahasında da faaliyet göstermiş, duruşmada da kabul ettiği üzere (Halk Cumhuriyetlerine bir bakış) başlıklı (Deliller dosya D: sıra 5) de mevcut yazıyı ve reddetmesine rağmen MACİT BİLGEN'in, AHMET BİLGEN'in yekdiğerini tutan beyanlarından (Deliller dosya A: sıra 10) da mevcut olup duruşmada ikame edilen (Sahife 590) Burjuva ve Proleterya hakkındaki yazıyı Fransızca kitaplardan tercüm ederek teksir edilmek üzere MACİT BİLGE'ye verdiği, ayrıca deliller (Dosya A/22, 23) te mevcut olup duruşmada İkame edilen bu delillerden "Halk Cumhuriyetlerine bir bakış" başlıklı 18 buçuk sahifelik el yazısı fotokopyesi yazıda; İkinci Cihan Harbi sonunda Orta ve Şarkî Avrupa'da Halk Cumhuriyetlerinin teessüs ettiğinden bahisle Polonya, Romanya, Bulgaristan, Arnavutluk, Macaristan, yani peyk devletlerle bilâhare bu durumdan sıyrılan Yugoslavya da harbden evvelki durumla sonraki durumun münakaşasının yapıldığı ve Halk cumhuriyetlerinin kurulmasından sonra elde edilen başarıların ve bunları sağlamak için uğranılan güçlüklerin belirtildiği, Arnavutluğa ait kısımda; Osmanlı hakimiyeti mevcut olduğu zamanda Arna-

vutluğun cahil bir memleket olduğu, ZOGO rejiminin kültür genişleme ve ilerlemesinden âtisi için korktuğu ve Millî kurtuluş hareketinin devamında kültür hareketinin arttığı yazılı bulunduğu ve bu suretle Peyk devletlerdeki durumun methiyesinin yapıldığı anlaşılmıştır.

"Burjuva ve Proleterya) başlıklı olup yedinci sahifesinden sonra "Proleterya ve komünistler" diye devam eden yazının mahiyet itibariyle Burjuvanın Proleteryaya tahakküm etmiş olduğunu ve bunun tarihi seyrini anlatır mahiyette bulunduğu görülmüştür.

(Bülten) başlıklı yazının Amerikan Finans oligarşisinin bütün dünyada harb psikozunu devam ettirmiye ve arttırmıya gayret ettiğinden, Birmanya ve Malezya'da komünist halk hareketlerinin BEVİN'in âsabını bozduğundan, İngiliz Milletler camiasının düşüncelerinden bahsedildiği, iktisadî mevzuların da kısmen ele alındığı Fransa'da, ileri demokrasi için isteklerinden, memleketin haricî siyasetinde İstiklâl, işçi gündeliklerinin yükseltilmesi, amele ve köylü teşekkülerine istiklâl verilmesi, toprak meselesinin halli gibi konulardan bahseder olduğu (Duruşma 602) ve diğerinde de dünya milletlerinin durumlarından bahsettikten sonra Türkiye'ye temas ederek (Türkiye'deki komünist hareketin Anadolu'da vaki olan anti-Emperyalist kıyamdan çıkmış olduğu Kemalizmin memleketi Amerikan emperyalizmine sürüklediği, C.H.P., D.P., M.P.lerinin siyaset tarzlarından iktisadi görüşlerinden bahsiyle bunların hepsinin Amerikan kapitaline açık kapı bırakmış oldukları ve 1946'da teşekkül eden Legal inkilâpçı partinin âzalarının Sıkıyönetim mahkemesinden naklen ağır cezada mahkûm edildikleri, fakat T.K.P. içerisine Provakatörlerin girmesine meydan verilmemesi gerektiğini, girenlerin temizlenmeleri lüzumunu anlatır mahiyet taşıdığı ve birinci kısımda bu bültenin oldukça uzun bir tevakkuftan sonra tekrar çıkmakta olduğu, İllegal hakların doğurduğu ağır durumdan ileri gelen bu tevakkuf bütün arkadaşların mazur göreceklerine inanıldığı belirtildikten sonra aralarına karışan yeni arkadaşlara İnkilâpçı faaliyetlerinde başarılar dileğinde bulunulduğu görülmüştür ki, bu hal; yazının Türkiye komünist partisi faaliyeti ile olan alâkasının ve binnetice CAZİM AKTİMUR'un neşriyatla parti âmâline hizmet ettiğinin açık delillerinden biri olarak mutalâa edilmiş ve kanaat getirilmiştir.

İşçi sınıfı Diktatörlüğü başlıklı yazının Marksbir'in Karl Marks hayatı ve eseri adlı kitabından tercüme edilmiş bir kısım olduğu ve yazıların mahiyetleri itibariyle menfi görüşü ihtiva eder oldukları ve işçi sınıfı diktatörlüğü başlıklı yazıda (Proleter ihtilâlinde ilk adım Proleteryanın hâkim sınıf haline yükseltilmesi, Demokrasinin zaptıdır..) diye başlayıp devam eden bir fikir müdafaasının yapılmış olması ve bunun teksir edilmek için maznun tarafından verilmesi CAZİM AKTİMUR'un neşriyatla, partinin maksat ve gayelerine varması yolundaki gayretini göstermiştir.

Bir tevkifat yapıldığı ve kendisi de bunun dışında kaldığı takdirde tevkif edilmiyen diğer partililerle ne suretle buluşabileceğini daha evvelinden MACİT BİLGE ile parolalı randevularla tesbit etmiş olduğunun MACİT BİLGEN'in ifadelerinden anlaşılmış olması da maznunun parti ile olan alâkasının ve parti faaliyetinin İllegal olarak devam ettirilmesi yolundaki azim ve kararının mevcudiyetini göstermiştir.

Maznunun yapılan arama sırasında elkonulan kitapları arasında 29 Haziran 1953 tarih ve 1044 sayılı karaname ile yasak edilen (Kapital), 31 Ocak 1950 tarih 3/12428 sayılı kararname ile yasak edilen (Paralelle 50), 15 Temmuz 1948 tarih 3/7833 sayılı kararname ile yasak edilen (Les Letters Francaisse'in 238 ilâ 240, 242 ilâ 245 sayılı nüshaları ve 17 Eylül 1941 tarihli bilirkişi raporunda aşikâr solcu ve komünizmin propagandasını yapar mahiyette oldukları belirtilen (Rapor sahife 2-4, 46) Histoire Du Parti Communiste La Tribune Des Nation, Histoire De la Philosofhie adlı kitapların mevcut olduğu anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında partiye girmediğini, şahitlerin beyanlarının perde arkasında faaliyet gösterirdi şeklinde müphem isnadlardan ibaret olduğunu, T.K.P. teşkilât prensiplerinde perde arkası bir kademenin mevcut olmadığını, beyanların yekdiğeriyle mütenakıs olduklarını, duruşmada aleyhinde beyanda bulunulmamış, delil ikame edilmemiş olduğunu, merkezle İzmir arasında irtibat teminine vasıta olmadığını sevk ve idare edenler arasında mütalâa edilemiyeceğni, İzmir tevkifatını geç yapılmakla suçun devamına teşvik edildiğini, neşriyat yapılmadığını ve yapmadığını, fiilinde suç unsuru bulunmadığını beyan etmişse de;

Yukarda izah olunan ve ŞÜKRÜ DİNSEL, YUSUF ETİK, BEHÇET ŞENER'in açık şahadetlerinden ve doğrulukları haric delillerle tahakkuk eden MACİT BİLGE ve AHMET BİLGEN'in ifadeleri karşısında partiye katılmamış ve parti içerisinde faaliyet göstermemiş olduğu yolundaki müdafaası vârit ve kabule şayan görülmediği gibi, parti faaliyetine vukuf kespolunup da İstanbul'da tevkifata başlanıldığı halde İzmir'deki maznunların, tevkif edilmemiş, daha doğrusu bilâhare ve yeni kanunun mer'iyete girmesinden sonra tevkifatın yapılmış olmasiyle suça teşvik olunduğu iddiası, tevkif tarihleri muvacehesinde doğru gibi görülmekte ise de ; suçluluğu bilinen bir şahsın bidayette tevkif

olunanlarla birlikte tevkif edilmemiş bulunması, bu maznuna (Hele yeni ve daha ağır cezaları ihtiva eden bir kanun çıktığı halde) o suçu işlemiye devamına cevaz verilmiş olduğunu göstermiyeceği cihetle bu noktaya matuf iddiası da yerinde görülmemiştir. AHMET BİLGE ve MACİT BİLGE'yi partilemesi ve onlardan aidat alması ve bilâhare parti amaline velevki hücre ve komite faaliyetine katılmadan dahi olsa, partinin gayesine varmasını sağlıyacak şekilde neşriyat yapması, parti içerisinde vilâyet komitesi kararlarına müessir olacak kadar nüfuza sahip bulunması ve eğer bir komite teşkil etmemiş, teşekkül etmiş bir komiteye katılmamış veya hücre sekreterliğine devam etmemiş ise bunun hakiki sebebi gizli komünist partisi faaliyetine katılmadığından değil, polisçe tanınan bir kimse olmasından ve bu sebeple de gözebatacak herhangi bir harekette bulunmamıya gayret ve binnetice şahitlerin beyan ettikleri üzere perde arkasından işi idareye tevessül etmiş bulunmasından ileri geldiğine kanaat getirilmiştir.

Fiilinde sevk ve idare unsurlarının mevcut olmadığı iddiası da, AHMET BİLGE ve MACİT BİLGE'yi partilemesi, onlardan aidat alması, kendisi de aidat vermesi, toplantılara katılması, MEHMET BOZIŞIK'ı diğer partililerle tanıtması; parti neşriyatını kısmen olsun temin etmesi, vilâyet komitesi kararlarına nafiz olması, kollektif faaliyeti kısmen olsun hali intizama koymak, genişlemesine amil olmaktan ibaret bulunmasına, bu gayeyi istihdaf ettiğinin yukarda belirtilen bültendeki yazı mahiyetinden de anlaşılmasına binaen yerinde görmemiş ve fiili 5844 sayılı kanunla yapılan tadilin mer'iyete girmesinden sonraya sirayet etmediği ve bunu gösterir delil bulunmadığı cihetle T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre T.K.P. teşkilât prensiplerinin İzmir teşkilâtına gönderilmemiş olması ilk kısımda izâh olunan sebepler muvacehesinde cebir unsurunun tatbikine mâni olamıyacağından ve parti içerisinde gösterdiği faaliyet derecesi ve uzun senelerden beri aynı davayı, güttüğü, ceza gördüğü halde mütenebbih olmaması nazara alınarak takdiren ve teşditen SEKİZ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı K.nun 173. müddesine göre İKİ SENE SEKİZ AY Yozgat'ta Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. madde gereğince âmme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, 5887 sayılı harçlar kanununa tevfikan 200 lira harç ödemesine, 36. madde gereğince kararın yukarı kısmında tadat edilen yasak ve komünizmle ilgili kitapların müsaderesine, diğerlerinin maznuna iadesine, mevkuf kaldığı, müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesi gereğince mahkûmiyetinden sayılmasına ve mevkufiyet halinin devamına.

KAMİL AKAR:

3 Mayıs 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan KAMİL AKAR gizli komünist partisine girmek ve parti içerisinde faaliyet göstererek vilâyet komitesine katılmak iddialı ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında 5844 sayılı kanunla muaddel T.C.K.nun 141. maddesine göre ceza tayin edilmek talebiyle mahkemeye sevkedilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun duruşma sırasında (Sahife 99-102) alınan ifadesinde müsned suçu külliyen red ile kendisiyle parti temasında bulundukları iddia edilen şahıslarla arasındaki münasebetin arkadaşlıktan ibaret bulunduğunu, Karşıyaka'da evvelâ HİLMİ ERDOĞAN ile bilâhare onun yanına gelip giden FAZIL BARKAN ve KEMAL DAYAN'la tanışmış bu iki şahısla partiler, siyasi sınıflar hakkında görüşmeler yapmış olduğu, KEMAL DAYAN'a Karşıyaka'da kır kahvesinde oturduğu bir gün KEMAL DAYAN'ın çağırması üzerine yanlarına gelen SELAHATTİN SOYLU ile tanıştığını, HÜSNÜ ONAT'ı da Karşıyaka Orman fidanlığında memur iken fidanlığa gelmesi üzerine tanıdığını, bu tarihin 1949 yılına rastladığını, yine HİLMİ ERDOĞAN vasıtasiyle MACİT BİLGE'yi tanımış ve bu kendisine köylü ve sendika meselelerinden bahsetmiş ve bilâhare de görüşmelerinin tevali ettiğini, kendilerini alâkadar eden memleket ve dünya meselelerini görüştüklerini, 1950 bidayetinde BEHÇET ŞENER'i tanıdığını, bu şahsın aleyhindeki raporları veren şahıs olduğunu öğrendiğinden alâkasını kesmiye gayret ettiğini, MACİT'le olan görüşmeleri sırasında FAZIL ile de temasının devam ettiğini ve FAZIL ile de aynı mevzuları görüştüğünü, 1951 yılı Fuar zamanı MACİT BİLGE'ye rastlamış, İstanbul'a gideceğinden bahsetmiş, İstanbul'dan döndükten sonra Bahri baba parkında telefon muhaveresi sonunda yaptıkları bir buluşmalarında FAZIL BARKAN da yanlarında iken MACİT'in (İstanbul'da bazı kimselerle yaptığı temastan edindiği kanaatı ve bu kanaata göre aralarında görüşmüş oldukları meselelerin ve bu meseleleri görüşmek için yaptıkları buluşmaların başka suretle tavsifinin mümkün bulunduğunu ve bu sebeple aralarındaki arkadaşlık ve temasın devam ettirilmesinin doğru olmadığını, son vermeleri lâzımgeldiğini) söylediğini ve badema toplanmadıklarını ve esasen bu hareketlerinin suç teşkil edecek bir tarafı bulunmadığını, komünizm lehinde propaganda dahi yapmadığını beyan ve müsned suçu reddetmiştir.

İlk tahkikat sırasında alınan ifadesinde ise; FAZIL BARKAN tarafından partiye alındığını ve parti içerisinde faaliyet göstererek vilâyet komitesine girdiğini, aidat verdiğini, neşriyat okuduğunu ve parti teması yapmak üzere istanbul'a gitmiş olduğunu ve orada TEVFİK DİLMEN ile buluştuğunu, BEHÇET ŞENER, MACİT BİLGE; AHMET BİLGE, FAZIL BARKAN, SELAHATTİN SOYLU, HÜSNÜ ONAT ile aralarında mevcut parti teması ve faaliyetini etraflı olarak izah ve müsned suçu ikrar etmiş; Ankara'dan BEHÇET ŞENER tarafından gönderilen ve aidat olduğu iddia edilen paraları aldığını ifade etmiştir. Bu ifadesinin doğru olmadığını, tazyik ve işkence yapıldığı için hakikatleri tahrif zoruda kaldığını ifade ederek reddetmiş ise de; kendi ifadesiyle ilgili şahısların ifadeleri arasında mevcut ve yekdiğerini teyit eder mahiyettteki beyanlar (ki MACİT BİLGE, AHMET BİLGE, FAZIL BARKAN'ın kendi kısımlarında ilk tahkikat ifadelerinin doğruluklarına hangi sebeplere binaen kanaat getirildiği izâh edilmiştir). KAMİL AKAR'ın ilk tahkikat ifadesinin esas itibariyle doğru olduğunu ve bazı mübayin noktalar mevcut ise bunların uzun zaman içerisine rastlıyan faaliyetin hazırlanmasındaki güçlükten ileri geldiği kanaatına varılmıştır.

Maznunun ve ilgililerin beyanlarından ve şahit olarak dinlenilmiş bulunan BEHÇET ŞENER'in şahadetinden KAMİL AKAR'ın gizil komünist partisine 1948 sonu veya 1949 yılı başında FAZIL BARKAN'la olan görüşmelerinden sonra ve bu şahıs vasıtasiyle girdiği (İzmir dosyası II, sahife 291) ve FAZIL BARKAN'la tek olarak 6-7 ay kadar temas ettiği ve FAZIL BARKAN'ın KAMİL AKAR'ın durumunu vilâyet komitesinde izah ettiği, bilâhare gazete afişleri sebebiyle FAZIL BARKAN'ın tanınması yüzünden MACİT BİLGE'ye yeni bir arkadaşın taktimine lüzum gören FAZIL'ın evvelce vilâyet komitesinde kendisinden bahsettiği KAMİL AKAR'ı MACİT BİLGE'ye hatırlatarak tanıştırmayı teklif ve kabul üzerine bir randevu tesbit ederek MACİT BİLGE ile KAMİL AKAR'ı buluşturduğu ve bu suretle KAMİL AKAR'ın MACİT BİLGE ile 1950 yılı bidayetinde temasa geldiği (İzmir dosya II, sahife 291) ve MACİT BİLGE, AHMET BİLGE ve FAZIL BARKAN'ın polisçe bilinen kimseler haline girmeleri sebebiyle vilâyet komitesinden ayrılmaları üzerine KAMİL AKAR'ın MACİT BİLGE sekreterliğinde yeniden teşkil edilen vilâyet komitesine BEHÇET ŞENER ile birlikte katıldığı anlaşılmıştır ki; bu husus KEMAL ERGİN'in el yazıları ile yazılmış, parti muhaveratını gösterir, (Deliller dosya sıra 3) te 2 numaralı zarf içersinde mevcut (1) numaralı mektupta parolalı bir şekilde bahsedilmiş ve MACİT BİLGE ifadesinde KAMİL AKAR'ı anlatmak maksadı ile o şekilde yazıldığını itiraf etmiştir.

KAMİL AKAR'ın vilâyet komitesine katıldıktan sonra İstanbul parti teşkilâtına dahil olup İstanbul vilâyet komitesi sekreterliğini yapmakta bulunan TEVFİK DİLMEN ile 1951 yılı martında İstanbul'a gittiği sırada temas ettiği (Duruşma sahife 52) ve İstanbul'a gelecek olan hukuk talebesi bir arkadaş (HÜSNÜ ONAT) ile İtalya'ya gidecek bir arkadaştan (MEHMET RESSAMOĞLU) isim zikretmeksizin bahsettiği ve İzmir hakkında bilgi verdiği, kendisine neşriyat verilmediğini, MACİT BİLGEN'in ilk tahkikat ifadesinden ve DİLMEN'in tahkikat ve duruşmadaki açık beyanından ve maznunun tevilli ikrarından anlaşılmıştır.

Her ne kadar KAMİL AKAR bizzat neşriyata dahil herhangi bir yazıyı kaleme almamış ise de, mevcut neşriyatı okumuş ve MACİT BİLGE'ye ikibuçuk ilâ beş lira olmak üzere aidat vermiştir (Dosya I, sahife 158).

Vilâyet komitesi ilk toplantılarından sonra "Ki bu toplantının Kızılçullu'da yapıldığı MACİT BİLGE'nin 573. sahifedeki ifadesinden anlaşılmaktadır". Vilâyet komitesi KAMİL AKAR'ın evinde de toplanmıştır (Dosya III, sahife 574).

Maznun KAMİL AKAR (GANİ ÖZTÜRK) adresini parti faaliyeti içerisinde kullanmak üzere partililerden kimseye vermediğini ve bu adresi sadece bir defa hususi maksatla kendisinin kullandığını ifade etmesine mukabil, TEVFİK DİLMEN'in bu adrese bir defa mektup yazdığı ve adresi kendisine MACİT BİLGE'nin vermiş olduğu, TEVFIK DİLMEN'in (Duruşma sahife 52) de mevcut ifadesinden ve MACİT BİLGE'nin (Dosya II, sahife 369) deki ifadesinden anlaşılmıştır ki, bu hal GANİ ÖZTÜRK adresinin parti teması için kullanıldığını göstermekle beraber BEHÇET ŞENER ve DİLMEN'in şahadet ve beyanlarının da doğruluğunu anlatmıştır.

Yine maznun KAMİL AKAR duruşmada ve müdafaasında BEHÇET ŞENER tarafından kendisine aidat gönderilmediğini ve aidat gönderilmek maksadiyle GANİ ÖZTÜRK adresinin kullanılmadığını, BEHÇET ŞENERE 15 lira borç verdiğini, bu paranın iade edildiğini iddia etmesine mukabil, BEHÇET ŞENER'in şahadetinden (Sahife 645) BEHÇET, Ankara'ya giderken GANİ ÖZTÜRK adresinin muhavere adresi olarak tesbit edildiği ve BEHÇET ŞENER'in bu adrese MEHMET GÜLER adı ile 18 Kasım 1950 tarihinde 1497/2 numara ile 10 lira, 19 Aralık 1950 tarihinde 1379/6 sayılı posta havalesiyle 10 lira olmak üzere iki defa para gönderdiği Ankara merkez postahanesinin 3 Mayıs 1954 gün ve 4548 sayılı (Duruşma dosya VI, E/73) de mevcut yazısından anlaşılmış ve bu suretle

maznunun BEHÇET ŞENER'in aidatlarını KAMİL AKAR tarafından temin edilen GANİ ÖZTÜRK adresine göndermesi hususunu tevile kalkıştığı kanaatine varılmıştır.

KAMİL AKAR, MACİT BİLGE ve BEHÇET ŞENER'den müteşekkil olan vilâyet komitesinde memlekette işçi sınıfının hâkimiyetinin tesisi, bunun için faaliyet gösterilmesi ve memleket içindeki faaliyetin bir canlılık gösterdiği takdirde, Rusya'nın veya komünformun bu faaliyeti destekliyeceği, Legal çalışmanın lüzumlu olduğu, halbuki mevcut maznunlar bu şekildeki faaliyete yer vermediğinden illegal olarak faaliyette bulunulduğunun konuşulduğu ve bu mevzuların daima tekrarlandığı BEHÇET ŞENER'in şahadetinden anlaşılmıştır (Sahife 648).

KAMİL AKAR ile tahkikatta (Dosya II, sahife 316) HÜSNÜ ONAT'ı partiye aldığını ve onun aidat olarak 50 ilâ 100 kuruş verdiğini, fakat HÜSNÜ ONAT'ın vâki ikaz sebebiyle kendisinden kaçtığını, HÜSNÜ ONAT'ı partiye aldığı tarihin 1949 yılı içerisine rastladığını fakat HÜSNÜ ONAT'ın ticaret lisesinden kaydını sildirerek İstanbul'a gitmesiyle temaslarının kesildiğini, esasen daha İstanbul'a gitmeden dahi HÜSNÜ ONAT'ın temasını kesmiş durumda olduğunu MEHMET RESSAMOĞLU'nu, HÜSNÜ ONAT vasıtasiyle tanıdığını söylemiştir.

HÜSNÜ ONAT da bu teması duruşmada (Sahife 171) bir arkadaşlık olarak vasıflandırmış ve 1947 yılında KAMİL AKAR'ı tanıdığını, aralarında içtimai mevzuların görüşüldüğünü, partiye girmediğini, 1948 yılında Hukuk Fakültesine kaydedilmek üzere İstanbul'a gitmiş, tekrar İzmir'e dönmüş ve 1949 yılında da KAMİL AKAR ile görüştüğü olmuş ise de, pek seyrek olduğunu söylemiştir. İlk tahkikatta ise KAMİL AKAR ile sol meseleleri görüştüklerini, kendisine okumak üzere kitaplar verdiğini, KAMİL AKAR'a onun isteği üzerine ayda 50 ilâ 100 kuruş para verdiğini, fakat hücrelenmediğini, MEHMET RESSAMOĞLU'nu, KAMİL AKAR'a tanıttığını ve yukarda bahsi geçen parayı komünist mevkuflara veya ailelerine yardım için verdiğini söylemiştir. Buna rağmen İzmir vilâyet komitesi sekreteri MACİT BİLGE'nin (Dosya III, sahife 585) de HÜSNÜ ONAT'ı partililer arasında sayması karşısında KAMİL AKAR'ın, HÜSNÜ ONAT'ı partilediği neticesine varılmıştır. Keza SELAHATTİN SOYLU'yu da 1949 yılı sonlarında FAZIL BARKAN ile temasta bulunduğu sıralarda partilediği tahkikatta (419 ve 453) sahifelerde mevcut ifadelerinden ve MACİT BİLGE'nin 585. sahifedeki ifadesinden anlaşılmıştır.

Bu suretle KAMİL AKAR'ın gizli komünist partisine katıldığı ve parti içerisinde partinin genişlemesine gayret gösterdiği, Vilâyet komitesine katıldığı ve yukarda izah olunan şekildeki fiillerinde sevk ve idare, tanzim unsurlarını mevcut olduğu ve suçlu bulunduğu kanaat ve neticesine varılmış, müdafaası da yerinde görülmemiştir. Ancak maznunun gizli komünist partisi içerisindeki faaliyetinin 5844 sayılı kanunun meriyete girmesinden sonra devam ettiği sabit görülmediğinden, T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin 1. ve T.K.P. teşkilât prensiplerini görmemesi 3. fıkranın tatbik edilmemesini gerektireceği yolundaki müdafaası ile şahitler haklarındaki def'i birinci kısımda izah olunan sebeplere binaen yerinde görülmediğinden mezkûr maddenin 3. fıkrası gereğince parti içerisinde gösterdiği faaliyet derecesi nazara alınarak nakdiren ve teştiden ALTI SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre İKİ SENE Bolu'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. madde uyarınca âmme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 200 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına.

ERDOĞAN BERKTAY:

10 Temmuz 1952 tarihinde tevkif edilen ve 11 Şubat 1954 tarihinde tahliyesine karar verilen ERDOĞAN BERKTAY gizli komünist partisine (Cemiyetine) girmek suçunu işlediği iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında 5844 sayılı kanunla tadil edilen T.C.K.nun 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talebedilmiş, İddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun duruşmada vermiş olduğu ifadesinde (Sahife 177) müsnet suçu reddetmiş ve hücreye katılmadığını, SAİM ALTİNEŞ ile olan münasebetinin arkadaşlık olduğunu ve 1947 yılında göndermiş olduğu Hür Gençlik mecmualarının müsnet suçla ilgili bulunmadığını, mektuplarda da bu mecmuaların gönderilmesi şeklinden yani bayiler vasıtasiyle sattırılması yazısından gayri bir hususun mevcut olmadığını 1949 yılında Demokrat partiye girmiş olmasının aleyhinde delil teşkil edemiyeceğinin, D.P.ye girmesi için bir parti kararı mevcut olmadığını BEHÇET ŞENER'in vilâyet komitesinde mevzuubahis olduğunu ve merkezden sorulmasına karar verildiğini söylemekle tezada düştüğünün bunun parti kararı mevcut olmadığını anlattığını, KAMİL AKAR, FAZIL BARKAN, AHMET BİLGE ve MACİT BİLGE'yi ceza evinde tanıdığını, aralarında,siyasi bir münasebet bulun-

madığını, DOĞAN ÇETİNER ile arkadaş olduklarını, ifade etmiş, ZEKİ BAŞTİMAR ve KEMAL ERGİN ile de teması olmadığını söylemiştir.

Maznun ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde de müsnet suçla ilgili bulunduğu iddiasını külliyen reddetmiştir.

Maznunun reddi hilâfına olarak ilk tahkikat sırasında ifadelerine müracaat olunan ve kendilerine ait kısımlarda hangi sebeplerle ifadelerinin doğruluklarına kanaat getirildiği izah olunan MACİT BİLGE, AHMET BİLGE, FAZIL BARKAN, DOĞAN ÇETİNER'in ifadelerinden ERDOĞAN BERKTAY'ın; kim tarafından partilendiği anlaşılamamakla beraber, AHMET BİLGE sekreterliğinde DOĞAN ÇETİNER ve SAİM ALTINEŞ'ten müteşekkil olarak kurulmuş bulunan hücreye SAİM ALTINEŞ'in 1948 yılı martında ayrılması üzerine katıldığı ve kısa bir müddet AHMET BİLGE sekreterliğindeki bu hücrede kaldığı ve fakat AHMET BİLGE ile aralarında kendileri pasif çalışmayı uygun görmeleri sebebiyle çıkan ihtilâf sonunda AHMET BİLGE ile alâkalarını kestikleri ve ERDOĞAN BERKTAY'ın da Sahilli'ye gittiği ve bu suretle fiilen de parti ile alâkasının kesildiği ve uzun bir zaman bu durumda kaldıktan sonra 1 Ağustos 1951 tarihinde Alaşehir'den İzmir'e döndüğü (Duruşma dosya III, sıra B/63'te mevcut Alaşehir Kaymakamlığı'nın 25 Aralık 1953 gün ve 184 sayılı yazısı) ve bu tarihten sonra AHMET BİLGE'nin sekreterliğinde kurulmuş olup FAZIL BARKAN'ın BEHÇET ŞENER yerine vilâyet komitesine alınması sebebiyle ÜÇLÜ (AHMET BİLGE-FAZIL BARKAN-DOĞAN ÇETİNER) olmak vasfını kaybeden hücreye katıldığı ve ilk hücrede iken AHMET BİLGE'ye 10 lira ve ikinci hücrede bulunduğu sırada da 10 lira aidat, ayrıca da yardım parası verdiği anlaşılmıştır.

Şahit olarak dinlenilen ŞÜKRÜ DİNSEL'in (Duruşma sahife 661) ifadesinden AHMET BİLGE ile aralarında bidayette vâkı ihtilâf sebebiyle Ş. DİNSEL'in ayrı bir parti kurma mevzuunda görüşmüş olduğunun anlaşılması gizil komünist partisi içerisinde bulunduğunu ve çalışma şeklini beğenmemesi sebebiyle ayrı bir parti kurma mevzusunda görüşmek ihtiyacını hissetmiş olduğunu göstermiştir. Diğer şahit BEHÇET ŞENER'in (Duruşma sahife 642) de mevcut ifadesinde ERDOĞAN BERKTAY'ın partili olduğunu MACİT BİLGE'nin kendisine söylemiş bulunduğunu ifade etmesi de partili olduğunun diğer bir delilidir.

Maznun müdafaasında partiye nasıl girdiğini ve tekrar nasıl katıldığının tesbit edilemediğini bununla partili olmadığının delili bulunduğunu ileri sürmüşse de partili olmıyan bir şahsın hücre faaliyetine iştirak ettirilemiyeceği de açık bir hakikat olduğu cihetle bu müdafaası vârit görülmemiş ve gerek AHMET BİLGE, MACİT BİLGE, D. ÇETİNER'in beyanları ve gerekse şahitlerin şahadetleri maznunun hücre faaliyetine katıldığını ve binnetice partili olduğunu anlatmıştır.

Maznunun tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde SAİM ALTINEŞ ile olan temasını da saklamıya kalkışmış olması ve nihayet aralarındaki mektuplaşma sırasında yazılmış mektupların gösterilmesi üzerine SAİM ALTINEŞ'i tanıdığını söyemesi maznunun müsnet suçu işlediğinin delili olarak kabul edilmemiş ise de; maznunun bu teması açıklamaktaki kuşkusunu göstermiş ve âşikâr solcu olduğu dosyada mevcut 17 Eylül 1951 tarihli bilirkişi raporundan anlaşılan Hür Gençlik dergilerini SAİM ALTINEŞ'e gönderdiğinin mektuplar muhtevasından ve maznunun beyanından anlaşılması da açıkça fikri temayülünü göstermiştir.

Maznunun müdafaasında ileri sürdüğü noktalardan partiye girmediği hücreye katılmadığı, aidat vermediği ve bu yoldaki beyanların yekdiğeri ile tenakus arzettiği hususları ilgili maznunlara ait kısımlarda izah olunan ve burada da belirtilen sebepler ve belge karşısında maznunun suçsuzluğunu anlatır mahiyette görülmediğinden itibar olunmamıştır.

Maznun fiilin 5844 sayılı kanunla yapılan tadilin şümulüne girmiyeceği hususundaki müdafaası ise; AHMET BİLGE ve DOĞAN ÇETİNER'e ait kısımlarda da izah olunduğu üzere ve ŞÜKRÜ DİNSEL'in (Duruşma sahife 661) de mevcut tevkifata tekaddüm eden günlerde ERDOĞAN BERKTAY ile konuşmadım şeklindeki şahadetine binaen, MACİT BİLGE'nin Ankara'ya gidip gitmemesi diğer bir maznunun suç işlemeye devamına delil addedilemiyeceği ve bir başkasını ilzam edemiyeceği cihetle yerinde ve kabule değer görülmüştür.

Maznunların beyanlarının atfı cürüm olduğu iddiası ise, bu beyanların doğruluklarına kanaat getirilmiş ve iddia diğer delil ve karinelerle de sübuta ermiş bulunduğundan keza yerinde görülmemiştir. 5344 sayılı kanunla yapılan tâdil ile 5435 sayılı kanunun 3. fıkrasının kaldırıldığı ve binnetice tatbik edilmemesi gerektiği iddiası ise, ilk kısımda cebir unsurunun sureti kabulüne göre vârit olmadığı gibi, 5344 sayılı kanunla cebir unsuru kaldırılmış olmayıp bilâkis komünist cemiyetlerin değişmez vasfı mahiyetinde olduğu, cebir şiddet veya tehdidin başarı için gerekli bulunmuş olup olmadığını aramaya dahi lüzum olmadığı anlatılmış bulunduğu cihetle vârit görülmemiştir.

Maznunun Demokrat Partiye girmesi ve bunun bir parti kararı neticesi olup olmadığı noktasına

gelince; ERDOĞAN BERKTAY'ın 24 Nisan 1949 tarihinde Salihli'de D.P. ye girdiği (Duruşma dosya III, sıra B/6) da mevcut Salihli Demokrat parti idare Heyeti Reisliğinin 12 Aralık 1953 gün ve 151 sayılı yazılarından anlaşılmıştır. Ancak bu hususun bir parti karar ve neticesi olduğunu gösterir delil mevcut olmadığı gibi, mezkûr partiye girme ile müsnet suçun tekemmülü arasında bir alâka da görülememiştir. Diğer taraftan Millet vekili adayı olarak gösterilmesinin, vilâyet komitesinde görüşüldüğü hususu BEHÇET ŞENER tarafından ifade edilmiş ise de, bu husus komünist partisinin kararı ile sağlanabilecek işlerden olmadığı, doğrudan doğruya D.P.nin alacağı karara bağlı bulunduğu cihetle velevki vilayet komitesinde görüşülmüş ve karar alınmış olsa dahi suçla ilgili ve neticeye müessir görülmemiştir.

Bu durum karşısında ve yukarda izah olunan sebeplere binaen maznun ERDOĞAN BERKTAY'ın gizli komünist partisine Cemiyete girdiğini ve suçluluğuna kanat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrası gereğince ve 3. fıkra da nazara alınarak (İKİ SENE) müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi gereğince (SEKİZ AY) Adapazarı'nda Emniyeti umumiye nezareti altında buulndurulmasına, 5887 sayılı Harçlar K.nuna ekli cetvelin 48. maddesine göre 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us.K.nun 277. maddesi uyarınca mahkûmiyetinden sayılmasına;

HÜSNÜ ONAT:

3 Mayıs 1952 tarihinde tevkif edilmiş olup 26 Kasım 1953 tarihinde mahkemece tahliyesine karar verilen HÜSNÜ ONAT; Gizli komünist partisine girmek suçlusu sanığı olarak mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında ilk iddianamede 5844 sayılı kanunla yapılan tâdile göre esas hakkındaki mütalâada ise 5435 sayılı kanunla muaddel T.C.K.nun 141. maddesinin 5. fıkrasına göre cezalandırılması talep edilmiştir.

Maznun duruşmada yapılan sorgusu sırasında (Sahife 171-173) yapılan isnadı reddetmiş ve ilk tahkikat ifadesinin de tazyike müstenit bulunduğunu ileri sürmüş, kendisiyle parti temas ve faaliyetinde bulundukları ileri sürülen şahıslarla arasında siyasi bir münasebet olmadığını, KAMİL AKAR'ı 1947 yılında tanıdığını, aralarında içtimai mevzular görüştüklerini, partiye girmesini teklif ettiğini, 1948 yılında Hukuk Fakültesine girmek için İstanbul'a gitmiş, üç ay kadar kalmış, tekrar İzmir'e dönmüş ve 1949 yılında da KAMİL AKAR'la görüştüğü olmuş ise de, pek seyrek olduğunu söylemiştir.

İlk tahkikat sırasında ise; KAMİL AKAR'la tanıştıktan sonra sol meseleleri görüştüklerini, KAMİL'in okumak üzere kitaplar verdiği, KAMİL AKAR'a onun isteği üzerine ayda 50-100 kuruş para verdiğini, fakat hücrelenmediğini, MEHMET RESSAMOĞLU'nu KAMİL AKAR'a tanıttığını ve yukarda bahsi geçen parayı komünist mevkuflara ve ailelerine yardım için verdiğini söylemiştir.

Maznunun tahkikattaki kısmen tevilli ifadesiyle duruşmadaki inkârına rağmen İzmir vilâyet komitesi sekreteri MACİT BİLGE tahkikatta (İzmir dosya III, sahife 585) te HÜSNÜ ONAT'ın partili olduğunu söylediği gibi KAMİL AKAR da ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadeleri sırasında HÜSNÜ ONAT'ın durumunu etraflı olarak izah ile bidayette 1949 yılında HÜSNÜ ONAT'ın ancak bir sempatizan durumunda olduğunu, bilahare kendisi FAZIL BARKAN'la temasa geçtikten sonra tam manasiyle partilenmiş ve aidatını da almış olduğunu söylemiştir.

Her nekadar maznunun müdafaasında belirttiği üzere maznunun ve onu takip eden beyanları yeknazarda mübayin bir mahiyet arzetmekte ise de bu ifadeler bir kül olarak mütalâa edildiği ve ilk beyanlarındaki hatalı noktaları sonraki ifadelerinde tashih ettiği ve bunu da ifadesinde K. AKAR'ın belirtmiş olduğu görülürse de ortada bir mübayenetin mevcut olmadığı ve HÜSNÜ ONAT'ın KAMİL AKAR, KEMAL DAYAN'la temasta bulunduğu sıralarda henüz sempatizan durumunda olduğunu kendisinin partilenmesine ve yetiştirilmesine gayret gösterildiği ve kendisine kitaplar verilmesi sol mevzularda görüşülmesinin de bundan başka bir mâna taşımadığı ve (Sahife 316-319) lardaki ifadelerinin bunu gösterdiği ve bilâhare HÜSNÜ ONAT partiye alınacak hale gelince teklifte bulunduğu ve FAZIL BARKAN'la tekrar temasa girdikleri sırada HÜSNÜ ONAT'ın partililiğini tekemmül ettiği ve bu tarihin 1949 yılı sonlarına rastladığı, ancak HÜSNÜ ONAT'ın İstanbul'a gitmesi sebebiyle KAMİL AKAR'la olan temasının kesildiği (Sahife 453) ve vilâyet komitesine 1950 yılı Şubatında FAZIL ve AHMET'in ayrılmaları sebebiyle girdiği zaman MACİT BİLGE'ye bahsettiği ve bu sebeple de MACİT BİLGE'nin HÜSNÜ ONAT'ın partilenmesine muttali olduğu ve MACİT BİLGE'nin HÜSNÜ ONAT'ı (Sahife 585) partililer arasında göstermesinin de bunun neticesi olduğu anlaşılmıştır.

FAZIL BARKA'nın KEMAL DAYAN'ın parti durumunu bilmediğini, MACİT BİLGE'nin KEMAL DAYAN'ın parti faaliyeti olmadığını söylemiş olması (Kaldı ki bunun aksi şahadet ve DİL-

MEN'in beyanı ile sabittir) HÜSNÜ ONAT'ın KAMİL AKAR tarafından partiye tavsiye edilmesini ve partilenmesini ortadan kaldırmaz.

Maznunun tevkifi sırasında yapılan aramada elde edilen kitap ve evrak arasında bulunan (İzmir aramaları 27- 1/4) zte mevcut 4 Mayıs 1952 tarihli zabıt ve suçla ilgili görülmiyen evrakın iadesi hususunun İstanbul Emniyet Birinci Şube Müdürlüğüne yazılmış olduğu iddia edilen eşyalar için tutulmuş dosyada mevcut yazıdan anlaşılmış ve tetkik için elkonulan bu evraklar arasında bazı gazete kupürlerinin mevcut olduğu ve bunların (Millî Gençlik Komitesi Kuruiluş beyannamesi imzalandı) (Kızıllara ölüm cezası ve fikir Sanat eserleri kanunu Meclisten çıktı) (Komünistlere ait tasarı kanunlaştı) (İşçi haklarını korumak için Avrupa'ya giden Heyet) (Grev hakkında Ek tasarıya dair düşünceler) başlıklarını taşıdıkları görülmüştür. Her nekadar bu husus suça bir delil teşkil etmezse de, başka gazete kupürü bulunmaması yalnızca bunların kesilmesi dikkati çekmektedir.

Ancak maznun HÜSNÜ ONAT'ın İstanbul'a geldikten sonra parti faaliyeti yaptığını gösterecek bir delile rastlanılamamış ve KAMİL AKAR'ın isim zikretmeden TEVFİK DİLMEN'e Hukuklu bir talebeden bahsetmesi bu şahsın HÜSNÜ ONAT olduğunu ispata ve İstanbul teşkilâtına devredildiğine kati bir delil olarak mütalâa ve kabul edilmiye yeter görülmemiştir. Bu suretle maznunun fiili 1949 yılı sonlarında kesilmiş olarak kalmıştır.

Yukarda belirtilen sebeplere binaen maznunun müdafaası yerinde görülmemiş ve suçluluğuna kanaat getirilmiş olduğundan gizli komünist partisine girmek suçundan dolayı ve 5435 sayılı kanunun 10 Haziran 1949 tarihinde yürürlüğe girmesi nazara alınarak bu kanunla muaddel T.C.K.nun 141. maddesi gereğince ve 3. ve 5. fıkralarına tevfikan İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi gereğince SEKİZ AY müddetle Gönen'de Emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 73 lira harç verilmesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mu. Us. K.nun 277. maddesine göre cezasından sayılmasına ve ancak fiilen Af kanununun meriyete girmesi tarihi olan 15 Temmuz 1950 tarihinden evvele rastlaması sebebiyle 5677 sayılı kanunun 2. ve 5. maddelerine tevfikan cezasının tamamının indirilmesine.

SELAHATTİN SOYLU:

3 Mayıs 1952 tarihinde tevkif edilen ve 18 Aralık 1953 tarihinde mahkemece tahliyesine karar verilen maznun; gizli komünist partisine girmek iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre cezalandırılması talep edilmiş ve iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun duruşmada yapılan sorgusu sırasında (Sahife 173) müsnet suçu red ile KEMAL DAYAN ve onun vasıtasiyle tanıştığı KAMİL AKAR ve iş sebebi ile Karaburun'a gidip geldikçe tanıdığı HAYATİ DENİZKUŞU ile aralarında siyasi bir faaliyet ve parti faaliyeti olmadığını, ŞÜKRAN KURDAKUL'un mektep arkadaşı olduğunu HÜSNÜ ONAT'ı tanımadığını, KAMİL AKAR'ın kendisine okumak üzere bazı kitaplar vermiş olduğunu, bunlar arasında (Gazap üzümleri, Bitmiyen Kavga) ve ismini hatırlamadığı neşri yasak edilmemiş bir kitabın bulunduğunu, HAYATİ ile K. AKAR'ın çalıştığı yere gitmemiş, bunun Karşıyaka Bucak Müdürlüğü'ne Kız kardeşinin evlenme muamelesini takip için gitmeleri sırasında kendilerini görmüş olmalarından ileri geldiğini söylemiştir. İlk tahkikat ifadesinde ise; ŞÜKRAN KURDAKUL, KEMAL DAYAN ile tanıştırdığını ve KEMAL DAYAN'ın komünizm mevzuunda yetiştirici mahiyette konuştuğunu, nihayet İstanbul'a giderken KAMİL AKAR'a devretmiş onun da aynı mahiyette görüşmüş, bu arada kendisine (Bitmiyen Kavga, Gazap Üzümleri, Diyalektik Materyalizm, Kenar Mahalle) adlı kitapları vermiş olduğunu, MUSTAFA SUPHİ hakkında da bir bülten getirdiğini, KEMAL DAYAN zamanında bu şahsın HAYATİ ile konuşmasına ve KAMİL 'e de tanıtmasını söylemiş olduğunu, KAMİL AKAR aidat istemişse de vermediğini, ancak KAMİL AKAR'a HAYATİ DENİZKUŞU'nu tanıttığını söylemiştir.

Maznunun tahkikat ve duruşmadaki bu kısmen tevilli ifadesine mukabil KAMİL AKAR'ın ilk tahkikat sırasında vermiş, olduğu ifadelerinin SELAHATTİN SOYLU'ya taallûk eden kısımlarından (İzmir dosya II, sahife 318, 419-453) KAMİL AKAR'ın FAZIL BARKAN'la temasa başladıktan sonra, 1949 yılı sonlarını takip eden günlerde SELAHATTİN SOYLU'yu partilediği ve bu durumda MACİT BİLGE'ye de malûmat verdiği ve mevcut parti neşriyatından muhteva itibariyle bahsettiği anlaşıldığı gibi MACİT BİLGE'nin (Sahife 585) te mevcut ifadesinde SELAHATTİN SOYLU'yu partililer arasında saymış olması da KAMİL AKAR'ın beyanının doğruluğunu ve maznunun tevile saptığını, göstermiştir. Maznunun tevkifi sırasında yapılan aramada suçla ilgili bir şeye tesadüf edilemediği (İzmir aramaları dosyası sıra 22) de mevcut 3 Mayıs 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun SALAHATTİN SOYLU'nun, HAYATİ DENİZKUŞU ile olan temasının suç sayılamıyacağını, bu şahıs hakkında beraat talep edilmesinin de bunu gösterdiği yolundaki müdafaası yerinde görülmüş ise de; hücreye katıldığı iddiası bulunmaması, partiye aidat vermemesi, neşriyat okumadığının sabit olmamasına binaen suçlu sayılamıyacağı noktalarına mâtuf müdafaası, KAMİL AKAR'ın açık beyanı ve MACİT BİLGE'nin KAMİL AKAR'ın verdiği bilgiye müsteniden maznunun partili olduğunu ifade etmesi, partiye katıldıktan sonra aidat vermemiş olsa dahi bunun suçun teşkiline mâni olmayıp parti bakımından mütalâası gereken bir husus olması, neşriyat hususunda bilgi sahibi bulunduğunun anlaşılması karşısında vârit ve kabule değer görülmemiştir. Ancak, maznunun son tâdilin mevkii meriyete girmesinden sonra parti faaliyeti yaptığını gösterir bir fiiline tesadüf edilemediğinden suçu 5435 sayılı kanunun şümulü içerisinde kalmıştır. Bu sebeplere binaen ve suçluluğuna kanaat getirildiği cihetle maznunun gizli komünist partisine girmek suçundan hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına tevfikan İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine tevfikan SEKİZ AY müddetle Menemen'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. M.U.K.nun 277. maddesi gereğince cezasından sayılmasına.

HAYATİ DENİZKUŞU:

6 Mayıs 1952 tarihinde tevkif edilen ve adlî âmirlikçe 13 Mayıs 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun, gizli komünist cemiyete (Partisine) girdiği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında 5844 sayılı kanunla değişen T.C.K.nun 141. maddesine giren ceza tayini talep edilmiş ve fakat iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi değiştirerek ve suçun sabit olmadığından bahisle maznunun beraatini talep etmiştir.

Maznun ilk tahkikatta (Dosya 1 sıra 33-38, 66-67) ve duruşmada (Sahife 173) vermiş olduğu ifadelerinde parti faaliyetini ve gizli komünist partisine girmiş olmayı külliyen reddetmiş ve KEMAL DAYAN, HALİM SPATAR, SALAHATTİN SOYLU, KAMİL AKAR ile olan münasabetlerini arkadaşlık olarak vasıflandırmış, SALAHATTİN SOYLU'yu KEMAL DAYAN'ın, KAMİL AKAR'ı da SALAHATTİN SOYLU'nun tanıtmış olduğunu, KEMAL DAYAN ile aralarında memleketteki işsizlikten, sefaletten bahsetmiş olduklarını, KAMİL AKAR'ın okumak üzere kendisine kitaplar verdiğini ancak; bunların komünizm ile alâkası bulunmadığını, komünist olmadığını beyan ve müdafaa etmiştir. Kendisi ile ilgili gösterilen maznunlardan KAMİL AKAR ile tahkikattaki ifadelerinde, HAYATİ DENİZKUŞU'nun ifadesinde belirttiği şekilde tanıştıklarını ve fakat HAYATİ'nin partili olmadığını, SALAHATTİN SOYLU da KAMİL AKAR ile HAYATİ'nin buluşmuş ve KAMİL'in HAYATİ'ye kitap vermiş olduğunu söylemişler; bu noktanın aydınlanması için duruşmada üzerinde durulmuş, her iki maznun unda HAYATİ DENİZKUŞU'nun partili olduğunu anlatır beyanda bulunmamışlar ve H. DENİZKUŞU'nun K. AKAR'dan aldığı kitapların müsnet suç ile ilgili mahiyeti olmadığı, bu kitapların edebiyat tarihi, sanat tarihi, divan edebiyatı gibi eserler oldukları ve bunları Eğitim Enstitüsünde açılacak olan imtihanlara hazırlamak için aldığı ve tarihinin 1951 yılı ağustosundan sonraki günlere rastladığı anlaşılmıştır.

Maznunun tevkifi sırasında (İzmir aramaları sıra 26/1) 6 Mayıs 1952 tarihinde üzerinde, yatakhanedeki dolabında, dersanedeki sırasında yapılan aramalarda tetkik için alınan yazılı belgeler arasında suçla ilgili bir hususa rastlanılamamış ve tahkikatta maznuna iade edilmiştir.

Bu durum karşısında ve yukarda belirtilen ifadelerin şekil ve mahiyetine nazaran maznun HAYATİ DENİZKUŞU üzerinde durulduğu ve gizli komünist partisi faaliyetine katılmasını temin için hazırlık mahiyetinde ve daha çok KEMAL DAYAN tarafından bazı hareketlerde bulunulduğu anlaşılmakta ise de; bu hareketleri maznun aleyhine delil olarak kabul etmeğe imkân görülemediği, gizli komünist partisine girdiğini gösterir delil mevcut olmadığı ve heyetimizce suçluluğuna vicdanen kanaat getirilemediği cihetle, maznunun suçsuz olduğunu belirten müdafaası yerinde görülerek, iddia makamının esas hakkındaki mütalâası vechile müsnet suçtan dolayı BERAATİNE, suçla ilgili olmayan belgelerin iadesine;

EMİN EMEK:

3 Mayıs 1952 tarihinde tevkif edilen ve duruşmada 3 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen EMİN EMEK, gizli komünist partisine (Cemiyete) girdiği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tayini istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır

Maznun duruşma sırasında yapılan sorgusunda (Sahife 175) müsnet suçu külliyen reddiyle

AHMET BİLGE ile olan temasının, terzi olması onun da müşterisi bulunmasından ileri geldiğini ailece de görüştüklerini, MACİT BİLGE'yi de AHMET BİLGE yanında mağazada görerek tanıdığını, Atatürk'ün partisinden başka parti tanımadığını ifade etmiştir.

İlk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde de duruşmadaki beyanına uygun şekilde beyanda bulunarak münasebetlerini aynı şekilde izah etmiş ve müsnet suçu kabul etmediğini belirtmiştir.

Maznunla ilgili olarak ifade etmiş olan AHMET BİLGE ise; kendisi kısmında da izah olunduğu üzere (Dosya II sahife 365-366) da mevcut ifadesinde 1949 yılında EMİN EMEK'i partilediğini, bunun tam manasiyle partili olarak addedilemiyeceğini, gayet dar bir muhiti olduğunu, konuşmalarına umumiyetle günün siyasi mevzularının, iktisadi olaylarının konu teşkil ettiğini, neşriyatın mahdut bir kısmını EMİN EMEK'e vermiş olduğunu, iki buçuk lira aidat aldığını, fakat bunu muntazam vermediğini, 1951 senesinden itibaren hiç aidat almadığını, EMİN EMEK'e bağlı hücre var mı yok mu bilmediğini söylemiştir. AHMET BİLGE'nin bir taraftan partilediği, aidat aldığını, bir kısım neşriyat verdiğini söylerken diğer taraftan kâmil bir partili olmadığını söylemesi; maznunun partili olmadığını değil, daha ziyade kâmil bir partiliden beklenen şekilde hareket etmemiş olduğunu anlattığını göstermiştir ki, İzmir vilâyet komitesi sekreteri MACİT BİLGE'nin de EMİN EMEK'i partili şahıslar arasında saymış olması, bunun delilidir (Dosya II sahife 585).

Maznun tevkifi sırasında iş yerinde, evinde, üzerinde yapılan aramalarda tetkik edilmek üzere bâzı yazılı belgelerin alındığı 3 Mayıs 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmakta (İzmir aramalar sıra 14) ise de; bunların suçla ilgili görülmiyerek iadesi hususunun tahkikatta İstanbul Em. 1. Ş. Md.ne yazıldığı iade edilen evrak dosyasının tetkikinden anlaşılmıştır.

Bu duruma göre maznun EMİN EMEK'in gizli komünist partisine katıldığı AHMET BİLGE ve MACİT BİLGE'nin beyanlarından anlaşıldığı gibi Em. Md. de iken MACİT BİLGE'nin terziler yok diye bağırarak diğer mevkuf arkadaşlarını ikaz etmiş olması da maznunun bidayette eleverilmemesine gayret edildiğini ve fakat muvaffak olunamadığını göstermiştir. Bu suretle maznunun gizli komünist partisine girdiğine kanaat getirildiğinden müdafaasının reddi ile ve fakat suçunun 5844 sayılı kanunun meriyete girmesinden sonra da devam ettiğini gösterir delil bulunmaması ve AHMET BİLGE'ye 1951 senesinden itibaren aidat vermemesi de bunu göstermesi sebebiyle iddia makamının talebi hilâfına 5435 sayılı kanunun 5. fıkrası gereğince ve 3. fıkrada nazara alınarak İKİ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine tevfikan SEKİZ AY İzmir'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. U. K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına;

MEHMET RESSAMOĞLU:

30 Ağustos 1953 tarihinde tevkif edilen ve 26 Kasım 1953 tarihinde tahliye edilen maznun, partili olduğu iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddenin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında maznunun beraatini istemiştir.

Maznun gerek ilk tahkikatta ve gerekse duruşmada vermiş olduğu ifadelerinde (Sahife 176) KAMİL AKAR ve HÜSNÜ ONAT ile olan temaslarının arkadaşlıktan ibaret bulunduğunu, siyasi mahiyette görüşmeler yapmadıklarını, kendisine partiden bahsedilmediğini, Roma'ya gidiş ve dönüşlerinin parti faaliyeti ile alâkası olmadığını beyan ve müdafaa etmiştir.

1949 yılında tahsiline devam etmek üzere Ankara'dan İzmir'e ve oradan Romaya hareket edip 1953 yılı Haziran'ında yurda dönen maznun MEHMET RESSAMOĞLU bu tarihler arasında tatil sebebiyle yurda gelip tekrar Roma'ya dönmüş ise de; bu gelişlerinde parti faaliyetinde bulunduğunu gösterir delil bulunmadığı gibi kendisi ile teması olduğu ileri sürülen HÜSNÜ ONAT ve KAMİL AKAR'ın ifadelerinde de MEHMET RESSAMOĞLU aleyhinde ve onun partili olduğunu anlatır bir beyana (Duruşma sahife 99-102, 171-173) rastlanılmamış ve şahitler de maznun aleyhinde bir ifadede bulunmamışlardır.

HÜSNÜ ONAT'ın ilk tahkikat ifadesinden MEHMET RESSAMOĞLU'nun Roma radyosunda Türkçe spiker olarak açılmış olmasından faydalanmayı KAMİL AKAR'ın düşünmüş olduğu anlaşılmakta (Dosya I, sıra 73-74, 77-79, 104-105, 191-196) ve KAMİL AKAR'da HÜSNÜ ONAT vasıtasiyle MEHMET RESSAMOĞLU'nu tanımış olduğunu ifade etmekte ise de; bu hususlar MEHMET RESSAMOĞLU aleyhine delil olmaktan uzak görülmüştür. KAMİL AKAR ilk tahkikat ifadesinde de RESSAMOĞLU'nun partili olmadığını belirtmiştir.

Bu durum karşısında ve delil mevcut olmaması sebebiyle MEHMET RESSAMOĞLU'nun gizli

komünist cemiyete girdiğine ve bu cemiyet içerisinde faaliyet gösterdiğine kanaat getirilememiş, maznunun suçsuzluğunu anlatır müdafaası yerinde görülmüştür. Bu sebeple ve iddia makamının esas hakkındaki mütalâası uygun olarak suçluluğuna kanaat getirilemiyen maznunun müsnet suçtan dolayı BERAATİNE ve maznunun evinde yapılan aramada (İzmir aramaları sıra 29/3) tetkik için el konulduğu anlaşılan suçla ilgisiz kitapların iadesine.

İHSAN KONAŞ:

3 Mayıs 1952 tarihinde tevkif edilen ve 30 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun, Gizli komünist cemiyete (partisine) girmek suçunu işlediği iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve bidayette 5844 sayılı kanunla yapılan tâdile göre ceza tâyini talep edilmiş ise de; iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında bu talebinden rücu ederek T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasının tatbikini istemiştir.

Maznun İHSAN KONAŞ tahkikatta olduğu gibi duruşmada da gizli komünist partisine girdiğini ve yaptıkları faaliyetin komünist faaliyeti olduğunu kabul ve ikrar etmiş ve duruşmada vermiş olduğu ifadesinde hulâsaten (Sahife 180) ilk tahkikatta vermiş olduğu ifadesini de kabul ettiğini belirttikten sonra evvelce mahkûm olduğu, cezasını ikmalden sonra DARAĞACI denen semtte YUSUF ETİK ve SÜRURİ ÖZBADUR (TAYLAN) ile arkadaşlık ettiği, bir gün SURURİ'nin kendisine, haklarını koruyacak bir yere götüreceğini söyliyerek Emekçi ve Köylü Sosyalist Partisine götürdüğünü ve onun teklifi üzerine bu partiye girdiğini; partiye katılmış olanların karneli, karnesiz diye tefrika tâbi tutulduğunu, memurların karnesizleri teşkil ettiklerini, MACİT BİLGEYİ de bu partide karnesizler arasında tanıdığını, bilahare partinin kapatılması üzerine ŞÜKRÜ DİNSEL, CAZİM AKTİMUR, SURURİ ÖZBADUR'un da bulunduğu bir konuşmada partinin ne zaman açılacağı hususunun bahis mevzuu edildiğini ve YUSUF ETİK'in Emekçi ve Köylü sosyalist Partisi tüzüğünde parti hiç kapanmaz, diye bir kayıt bulunduğunu söylediğini, bunun üzerine partililerin parti kapanmasına rağmen partili imiş gibi harekete devam, aidat vermeleri lüzumuna karar verilmiş ve aralarında aidata YUSUF'u kültür ve yetiştirilme işine ŞÜKRÜ DİNSEL'i memur ettiklerini, bu şekildeki faaliyetin 1948 yılına kadar devam ettiğini, İnciraltı toplantısına dâvet edilmişse de gitmediğini, sonra seçim neticesini MACİT BİLGE'ni vilâyet komitesi sekreterliğine seçildiğini öğrendiğini, ŞÜKRÜ DİNSEL'in kendisine YUSUF ETİK'in partiden atıldığını, kendisinin de ayrıldığını söyliyerek parti ile alâkasını kesmesini tavsiye etmiş bulunduğunu, bu şekilde 1949 yılına kadar geldiğini ve NEMLİ tütün mağazasına girdiğini, o sırada bu müessesenin iş verme taahhüdüne aykırı hareketi protesto edilmiş, kendisi katılmadığından bu hareketinin işçi haklarına hıyanet ettiği şeklinde tefsir edilmiş bulunduğunu, 1950 yılında MACİT BİLGE'nin temaslarını kesmesi sebebini sormuş, bu arada YUSUF ETİK'de aralarında geçen bir hâdise sebebiyle tarziye verdiğini, bunu MACİT'e bildirince tekrar bir kere gördüğü için kim olduğunu bilemediği üçüncü bir şahsın da iştirakiyle ve YUSUF'la beraber yeniden hücre teşkil etmelerini teklif etmişlerse de, reddettiğini, bundan sonra da bir daha parti faaliyeti göstermediğini, aidat verdiğini, MACİT BİLGE'nin okumak üzere Ekmek ve Şarap, Fontomara, Bitmiyen Kavga adlı kitapları vermiş, okumuş olduğunu, CAZİM AKTİMUR'un kendisine komünizmden bahsetmemişse de, işçi davasına ihanet ettiğini (Nemli Tütün mağazasındaki hadise sebebiyle) söylemiş olduğunu, 1951 yılında da bir gün MACİT BİLGE'nin evinde YUSUF ETİK ile birlikte sendika idare heyetinin asıl işçiler tarafından seçilecek namzetlerden teşkili meselesini görüştüklerini, ARAP YUSUF'la olan sonraki temasının YUSUF'un partiye yeniden alınmasına tavassutu ifade etmiyeceğini ve MACİT BİLGE'nin sualini cevaplandırarak "Ben evde görüşülen sendika faaliyeti mevzuunu söyledim; ancak MACİT BİLGE'nin vilâyet komitesi sekreteri olduğunu biliyordum. Ayrıca bu mevzu ile ilgili bir şey sormağa lüzum yoktu. O gelişinde MACİT BİLGE partiden, komünizmden bahsetmemişti. Ancak bizim gösterdiğimiz faaliyet bir parti faaliyeti idi" demiş bidayette YUSUF ETİK, SÜRURİ ÖZBADUR ile yaptıkları ÜÇLÜ toplantıları Emekçi ve Köylü Sosyalist Partisinin devamı zannettiğini, o zaman diğerlerinin hakikati bilip bilmediklerini söyliyemiyeceğini ifade etmiştir. Maznunun bu şekilde suç ikrarının doğruluğu, şahit YUSUF ETİK, ŞÜKRÜ DİNSEL'in yeminli şahadetlerinden anlaşılmıştır.

Maznunun Gizli komünist partisine girdiğinin diğer bir delili de; (ŞÜKRÜ DİNSEL ile ilgili deliller dosyası No. II sıra 1) de mevcut ve imzasını hâvi yazıdır ki, bu yazıyı ŞÜKRÜ DİNSEL'e vermiş ve onun eliyle mezkûr yazı mahkemeye intikal etmiştir.

Şahit BEHÇET ŞENER de İHSAN KONAŞ'ı, MACİT BİLGE'nin partililer arasında saydığını (Sahife 649) söylemiştir. Bu arada İHSAN KONAŞ'ın, İBRAHİM TURAN'a, SÜRURİ ÖZBADUR tarafından tanıtıldığı ve fakat İHSAN KONAŞ'ın Halk mahkemelerinin kurulmasından bahsettiği gibi, Allaha karşı fazla sövdüğü, bu yüzden az temas ettikleri ve 1950 yılından sonra da hiç temas etme-

dikleri İBRAHİM TURAN'ın şahadetinden anlaşılmıştır (Sahife 651). Maznunun tevkifi sırasında yapılan aramada; tetkik için bazı belgelerin alındığı (İzmir aramaları dosyası sıra 3) te mevcut zabıttan, suçla ilgili görülmedikleri için maznuna iadesi hususunun daha tahkikatta iken Emniyet Birinci Şube Müdürlüğüne yazıldığı, iade edilen evrak dosyasında mevcut belgeden anlaşılmıştır.

Bu durum karşısında maznunun Gizli komünist partisine girdiğine vicdanen kanaat getirildiği ve fakat partinin sevk ve idaresinde rolü olduğuna kanaat getirilemediği ve parti faaliyetinin nihayet bulduğu tarih nazara alınarak hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına nazaran İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre SEKİZ AY Balıkesir'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, maznunun suçunun nihayet bulmasından sonra meriyete girmiş olmakla beraber lehte hükmü ihtiva etmesine binaen 5844 sayılı kanunun 7. maddesinde (bu maddede yazılı suçları işleyenlerden biri suçu ve diğer failleri son tahkikat açılıncaya kadar yetkili makamlara ihbar ettiği ve ihbarın doğruluğu tahakkuk ettiği takdirde) denildiğine göre vazi kanunun son tahkikat kararı açılmazdan evvel 141. ve 142. maddelerde yazılı suçlardan birini işlemiş olan şahsın suçu ve diğer failleri bildirmesini kastettiği ve son tahkikat kararı açılıncaya kadar demekle o suç hakkında takibata başlanılmış olduğunu peşinen kabul ettiği ve binnetice takibata başlanılmadan yapılacak bir ihbarı kastetmediği anlaşıldığı cihetle ve İ. KONAŞ'ın da tevkifini takiben sorgusunda, suçu ve diğer failleri doğru olarak bildirmiş olması nazara alınarak hakkında tatbiki ile tenzilen ve binnetice ALTI AY müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, İKİ AY Balıkesir'de emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 18 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. M. U. K.nun 277. maddesine göre cezasından sayılmasına.

SÜRURİ ÖZBADUR:

25 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilip 25 Mayıs 1954 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznunu, Gizli komünist partisine (Cemiyete) girmek ve hücre faaliyetine katılmak, (DARAĞACI HÜCRESİ) iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında 5844 sayılı kanunla yapılan tâdil ile değişen T.C.K.nun 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiştir.

Maznun gerek tahkikatta (Ek İzmir 8) ve gerekse duruşmada (Sahife 437) vermiş olduğu ifadelerinde müsnet suçu külliyen reddetmiş ve kendisiyle parti temasında bulunduğu ileri sürülen şahısları bir arkadaşlık ve komşuluk çerçevesi içerisinde tanımış olduğunu söylemiştir.

Kendisiyle parti içerisinde temas ve faaliyet gösterdiği iddia edilen maznunlardan İHSAN KONAŞ ise; ilk tahkikat sırasında (İzmir dosya 1, sıra 68-72) ve duruşmada (Sahife 180-183) Darağacı denen semtten tanıdığı SÜRURİ ÖZBADUR'un kendisini bidayette Emekçi Köylü partisini tavsiye etmiş ve binnetice Emekçi Köylü partisine girmiş olduğunu, parti kapandıktan sonra bir gün ŞÜKRÜ DİNSEL, CAZIM AKTİMUR, SÜRURİ ÖZBADUR, YUSUF ETİK ile beraber yaptıkları bir konuşmada YUSUF ETİK'in (Emekçi ve Köylü partisinin tüzüğünde, parti hiç kapanmaz, diye bir kayıt bulunduğundan bahisle eski partililerin yine partili imiş gibi hareketle aidat vermeleri lüzumundan bahsetmiş) kültür bakımından yetiştirilmeleri işine de ŞÜKRÜ DİNSEL'in memur edilmiş olduğunu bilâhare kendisini İnciraltı toplantısına davet ettiklerini, gitmediğini, bu toplantıda MACİT BİLGE'nin vilâyet komitesi sekreteri, ŞÜKRÜ DİNSEL'in âza seçildiklerini öğrendiğini ve Emekçi Köylü partisinin kapanmasından sonraki faaliyeti içersinde T. ETİK ve Ş. DİNSEL sekreterliğinde kendisiyle SÜRURİ ÖZBADUR'dan müteşekkil Darağacı hücresini 1948 yılında kurmuş olduklarını, aidatlarını YUSUF ETİK'e verdiklerini, bir müddet sonra bunlarla alâkasını kestiğini ve bunun sebebini SÜRURİ ÖZBADUR'un kendisinden sormuş olduğunu, kendisinin ayrılmasından sonra SÜRURİ ÖZBADUR, Darağacı hücresine sekreterlik etmiş mi, etmemiş mi, bunu bilmediğini ifade etmiş ve duruşmada MACİT BİLGE'nin bir sualini cevaplandırırken açık olarak "Bizim gösterdiğimiz faaliyet bir parti faaliyeti idi" demek suretiyle de iddiayı teyit etmiştir.

Duruşmadaki inkârlarına rağmen İzmir vilâyet komitesi sekreteri MACİT BİLGE ilk tahkikatta (Dosya 1, sahife 50, 170) Darağacı hücresinin dağılmasından sonra 1951 yılında SÜRURİ ÖZBADUR vasıtasiyle yeniden teşkili için FAZIL BARKAN tarafından temas temin edilmişse de, SÜRURİ iki yüzlü görüldüğünden vazgeçildiğini ifade etmiştir.

Vak'a şahidi olarak dinlenilmiş bulunan İBRAHİM TURAN (Sahife 651) SÜRURİ'nin kendisine komünizm lehinde propaganda yaptığını ve bu arada komünist partisinin iktidara gelmesi halinde işçi sınıfının refaha kavuşacağını, fakir, zengin farkı olmıyacağını söylemiş ve bilâhara İHSAN KONAŞ'ı tanıtmış, İHSAN'la 1950 yılından sonra temasları olmamış bulunduğunu, SÜRURİ ile olan teması sırasında hücreden bahsedilmiş ise de, üçüncü şahsın gelmediğini, aidatını SÜRURİ'ye verdi-

ğini, 1951 yılında FAZIL BARKAN'ın da kendisiyle temas sağlayıp komünizm lehinde konuştuğunu ifade etmiştir.

Diğer şahit YUSUF ETİK'te SÜRURİ'nin gizli komünist partisine ve faaliyetine katılmış olduğunu açık olarak ifade etmiş ve şahitlerin yapılan muvaceheleri sonunda YUSUF ETİK'in gerek SÜRURİ ile ve gerekse İBRAHİM TURAN ile tek tek temas etmiş olduğu anlaşılmış ise de, SÜRURİ'nin, İBRAHİM ile birlikte YUSUF ETİK ve FAZIL BARKAN'ın sekreterliğinde ÜÇLÜ olarak toplanmış oldukları iddiası telif edilememiştir (Sahife 652-657).

Şahit ŞÜKRÜ DİNSEL, SÜRURİ'nin parti faaliyetine katılmış ve darağacı hücresinde bulunmuş olduğunu duruşmada sarahatle belirtmiştir (Sahife 658).

Maznunun evinde, üzerinde, iş yerinde 26 Eylül 1953 tarihinde yapılan aramada tetkik için alınan belgeler arasında suçla ilgili bir hususa rastlanılamamıştır (İzmir Ek arama sıra 49/7).

Bu durum karşısında maznun SÜRURİ ÖZBADUR'un Gizli komünist partisine girdiği, parti faaliyetine katıldığı ve 1947-1948 yıllarında komünizm lehinde faaliyet göstererek İBRAHİM TURAN'ı ifsat ettiği, İHSAN KONAŞLA birlikte Darağacı hücresine katıldığı sabit olmuş ve mahkemece de kanaat getirilmiştir. Ancak; maznunun 1950 yılına kadar devam ettiği anlaşılan faaliyetinin bu yıldan sonra devam ettiği tesbit edilememiş ve bilâkis FAZIL BARKAN vasıtasiyle yapılan gayretin SÜRURİ'nin iki yüzlü bir tavır takınması sebebiyle semere vermediği, MACİT BİLGE tarafından beyan edilmiş olması karşısında maznun hakkında 5844 sayılı kanunla ceza tâyini talebi yerinde görülmemiş ve iddia makamının esas hakkındaki mütalâasına uygun olarak maznunun Gizli komünist cemiyete girmek suçundan dolayı hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine tevfikan SEKİZ AY Bergama'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. M. U. K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına ve ancak fiilinin 15 Mayıs 1950 tarihinden sonraya sirayet ettiği tesbit edilemediğinden Af kanunu şümulü içerisinde görülmekle 5677 sayılı kanunun 2. ve 5. maddelerine tevfikan cezasının tamamının indirilmesine, aramada el konulan suçla ilgisiz eşyanın maznuna iadesine.

MUSTAFA AYGÖLÜ:

26 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilip 1 Şubat 1954 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun MUSTAFA AYGÖLÜ; gizli komünist partisine girmek, DOĞAN ÇETİNER ve SAİM ALTINEŞ sekreterliğinde kurulan hücrelere E. BERKTAY ile birlikte katılmak ve parti içerisinde AHMET BİLGE ile, temasta bulunmuş olmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve 5844 sayılı kanunla yapılan tâdile göre T.C.K.nun 141. maddesinin 5. fıkrasiyle cezalandırılması talebedilmiştir. İddia makamı esas hakkındaki mütalâasında ise maznun fiilinin 3038 sayılı kanunla değişen 141. maddenin 5. fıkrasına göre tecziyesini ve 5677 sayılı kanunun nazara alınmasını istemiştir.

Maznun gerek tahkikatta (İzmir IV, 10) ve gerekse duruşmada (Sahife 436) müsnet suçu külliyen reddetmiştir.

Kendisiyle parti içersinde faaliyet göstermiş olduğu iddia edilen maznunlardan SAİM ALTINEŞ duruşmadaki mücerret inkârı hilâfına olarak ilk tahkikatta (Dosya 16, sahife 826-827) de MUSTAFA AYGÖLÜ'nün durumu Manisa Millî Emlâk Şefi olan MUSTAFA AYGÖLÜ'nün ileri fikirli olduğu, çalışmalarına katılmayı teklif ettiklerini, kabul ettiğini, AHMET BİLGE ile tanıştırdıklarını bu suretle kendisi, DOĞAN ÇETİNER ve MUSTAFA AYGÖLÜ'nün AHMET BİLGE vasıtasiyle partiye girmiş olduklarını ERDOĞAN'ın o sırada (1947) âsabı bozuk olduğundan partiye girmesini teklifi uygun görmediğini, bunu DOĞAN ÇETİNER ile MUSTAFA AYGÖLÜ'ye de söylediğini, müşterek görüşmelerinde ERDOĞAN'a (Partiden ve partiye girdiklerinden bahsettiklerini) ve fakat AHMET BİLGE ile olan münasebetleri soğuduğundan parti faaliyetinden uzaklaşmıya karar vermiş ve 1948 ocağında DOĞAN ÇETİNER, MUSTAFA AYGÖLÜ ve kendisinin AHMET BİLGE ile temaslarını kestiklerini, MUSTAFA'nın solculuktan sarfınazar ettiğini söylemiştir.

DOĞAN ÇETİNER de duruşmada inkârı hilâfına ilk tahkikatta (Dosya İzmir 1, sıra 35) S. ALTINEŞ'in teklifiyle partiye girmiş olduğunu, onun vasıtasiyle A. BİLGE'yi tanıdığını ve 1947 yılında A. BİLGE'nin İstanbul'da kurulan komünist partisinden, İzmir vilâyet idare heyetinin birkaç gün evvel kurulduğundan, M. AYGÖLÜ ile beraber bir hücre kurmadan bahsetmiş ve SAİM vasıtasiyle kendisiyle temas etmelerini söylemiş ve kendilerinin de kabul etmiş olduklarını ve MUSTAFA'nın AHMET ile olan teması bilmediğini, 1948 yılında SAİM ALTINEŞ'in İzmir'den ayrılması üzerine onun yerine hücreye ERDGAN BERKTAY'ın iltihak ettiğini ve kendisinin sekreter durumuna girdiğini ve fakat AHMET BİLGE ile anlaşamadıklarından AHMET BİLGE ile temaslarını kesmiye karar

vermiş olduklarını ve bunu AHMET BİLGE'ye söylediklerini, aynı zamanda ERDOĞAN BERKTAY da Salihli'ye (1949) gittiğinden hücrenin kendiliğinden akamete uğradığını söylemiştir. Bilâhare ve kendiliğinden yaptığı müracaat üzerine alınan ifadesinde; (İzmir dosya II. 470-480) ilk ifadesinin doğru olmadığını söyleyerek hatalı noktaları belirtmiş ve bu defa da MUSTAFA AYGÖLÜ'ye açıkça parti teklifi yapıldığını hatırlamadığını evvel ve ahir kendilerine AHMET BİLGE'nin sekreterlik ettiğini ilk ifadesinde SAİM ALTINEŞ'in ayrılması hususunu anlatırken Hâkim'in; (Öyle ise onun yerine sen sekreter oldun) şeklindeki sözünü reddedemediği hakikatte sekreterin AHMET BİLGE olduğunu, AHMET BİLGE'nin de MUSTAFA AYGÖLÜ'yü tanımadığını, MUSTAFA AYGÖLÜ ile kendisinin ikinci defa partiye katılmasından sonra bir teması olmadığı gibi MUSTAFA AYGÖLÜ'nün daha hücreleri dağılmadan kendilerinden ayrıldığını ifade etmiştir.

AHMET BİLGE de ifadelerinde: M. AYGÖLÜ'yü hiç tanımadığını evvel ve ahir söylediği gibi S. ALTINEŞ ve D. ÇETİNER'i de kendisine M. AYGÖLÜ'den bahsetmemiş bulunduklarını, DOĞAN ÇETİNER'i SAİM ALTINEŞ'in tanıtması üzerine SAİM ALTINEŞ DOĞAN ÇETİNER'le birlikte kendi sekreterliğinide 1948 yılında bir hücre teşkil etmiş ve SAİM ALTINEŞ'in ayrılması üzerine hücreye ERDOĞAN BERKTAY'ın katıldığını söylemiştir.

Bu ifadelerin karşılaştırılmasından DOĞAN ÇETİNER'in sonradan verdiği ifadesiyle hakikata rücu ettiği anlaşılmıştır. Diğer taraftan AHMET BİLGE MUSTAFA AYGÖLÜ'yü bilmediğine göre DOĞAN ÇETİNER'e bu şahısla parti teması yapmasını söylemesine imkân olamıyacağı ve bundan da DOĞAN ÇETİNER'in ilk ifadesinde teklifini kabul ettik demekle kendisini ve SAİM ALTINEŞ'i kastettiği neticesine varılmış ve AHMET BİLGE'nin ifadesi de bu kanaati teyit etmiştir. MUSTAFA AYGÖLÜ'nün; SAİM ve DOĞAN ÇETİNER'le temasta bulunduğu vârit olsa dahi, yine DOĞAN ÇETİNER MUSTAFA AYGÖLÜ'ye açıkça bir parti teklifi yapıldığını hatırlamıyorum demesi karşısında belki bir sempatizan durumunda görmüş ve ileri için faydalanmayı düşünmüş olabilecekleri mümkün görülmüştür ki, DOĞAN ÇETİNER'in daha hücre dağılmadan MUSTAFA aramızdan ayrıldı ve SAİM ALTINEŞ'in de (Mustafa solculuktan da sarfınazar etti) demesi de bu kanaati kuvvetlendirmiştir.

DOĞAN BERKTAY gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada iddiayı isnadı külliyen reddetmiştir.

ACLAN SAYILGAN, MUSTAFA AYGÖLÜ'den bahsederken (Ankara dosya 17, sıra 1267) MUSTAFA'yı tanımadığını, SAİM ALTINEŞ'in Ankara'da kendisine (MUSTAFA evlendikten sonra bozuldu) dediğini, bundan ERDOĞAN'a bahsettiğinde onun da (MUSTAFA bizim arkadaşımızdı, son zamanlarda yan çizer oldu. Tevkif edilirse iyi olur, hapisane mekteptir) demiş olduğunu, bu suretle gıyaben MUSTAFA'yı tanıdığını ifade etmiştir.

Şahit olarak dinlenilen ŞÜKRÜ DİNSEL (Sahife 662) kendisiyle MUSTAFA AYGÖLÜ'nün parti teması olmadığını, kendisinin parti ile alâkası olduğu zaman da MUSTAFA AYGÖLÜ'nün partiye giremediğini söylemiş, YUSUF ETİK'te maznunu ilzam edecek bir beyanda bulunmamıştır.

Maznunun tevkifi sırasında 26 Eylül 1953 tarihide üzerinde, iş yerinde, evinde yapılan aramada tetkik edilmek üzere alınan yazılı belgeler arısında suçla ilgili bir hususa rastlanılamamıştır (Ek arama sıra 51).

Yukarda belirtilen ifade şekli ve ŞÜKRÜ DİNSEL'in şahadeti muvacehesinde MUSTAFA AYGÖLÜ'nün gizli komünist partisine girdiğine ve suçluluğuna kanaat getirilememiş bulunduğundan BERAATİNE ve aramada elde edilmiş olup suçla ilgisi olmıyan şeylerin maznuna iadesine.

FUAT HİKMET GÜNER:

Ocak 1953 tarihinde tevkif edilen 10 Şubat 1953 tarihinde Adlî Amirlikçe tahliyesine karar verilen FUAT HİKMET GÜNER gizli komünist partisine girmek ve parti içerisinde sevk ve idare, tanzim hususlarında faaliyet göstermek iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında maznunun tecziyesini istemekle beraber suçun 1948 yılında nihayet bulduğu, Af Kanununun ve 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddenin 7. fıkrasının nazara alınmasını talep etmiştir.

Maznun gerek ilk tahkikat sırasında (Dosya 22 sıra 720-752, dosya 23 sıra 795-807) ve gerekse duruşmada (Sahife 437-442) vermiş olduğu ifadelerinde müsnet suçu ve parti içerisinde göstermiş olduğu faaliyeti ikrar etmiş ve bu ikrarı ile, ACLAN SAYILGAN, YILMAZ ÇULPAN'ın duruşmadaki beyanlarından FARUK URAL ve RACİ DİNÇER'in ilk tahkikat sırasında vermiş oldukları ifadelerinden FUAT HİKMET GÜNER'in, tahsil çağlarında iken okuduğu sosyalizmle ilgili kitapların tesiri altında kalarak evvelâ sosyalist olduğu, sonraları bu mevzudaki tetkikleri binnetice sosyalist

olmaktan komünizme döndüğü bunda içerisinde bulunduğu muhitin de tesiri olduğu, bu arada SEYAMİ ALTINÇÖL adındaki şahsın mühitte FUAT HİKMET GÜNER'i komünist olarak tanıttığı ve SEYAMİ ile yaptığı temaslar sırasında Fransızca öğrenmek maksadiyle NABİ DİNÇER ile tanıştığı, bu arada 15. yıl kahvesine devama başlamış, ŞEVKİ AKŞİT'i tanımış, onun teklifi üzerine Türkiye Gençler Derneğine, bilâhare de NABİ DİNÇER'in teklifi ile Türkiye emekçi Köylü Sosyalist Partisine girmiş, partide ZEKİ BAŞTİMAR'ı tanımış, onunla yaptığı konuşmalar sonunda hayal sukutuna uğramış olduğunu, dernek faaliyeti içerisinde de faaliyet gösterdiği ve NABİ DİNÇER ile devam eden temasları sırasında NABİ DİNÇER'in Türkiye gizli komünist partisinin mevcudiyetinden bahsiyle partiye girmesini teklif etmesiyle bu partiye girerek hücre çalışması yapmış, bu sırada NABİ'nin derneğin polis takibinde olduğundan halbuki derneğe parti görüşüne uygun veçhe vermek gerektiğinden bunun için tanınmıyan kimselere ihtiyaç olduğundan bahsettiği bu suretle hem partide hem dernekte faaliyet gösterdiği ve fakat NABİ DİNÇER ile Sovyet taraftarı olduğu için anlaşamadığı, NABİ'nin ve SİYAMİ'nin Rus istilâsını hâlâs yolu gördüklerini, bunu kabul etmediği düşüncelerindeki aykırılıklar ve bâzı tenkitlere komünizmin cevap veremediğini görmesinin sert fikirlerini yumuşattığı bu sırada (1945-1946) NABİ DİNÇER sekreterliğinde kurulan hücreye HÜSEYİN CAVİT AYDINER ile birlikte dahil olduğu HÜSEYİN CAVİT fazla konuştuğundan hücreden kısa bir müddet sonra çıkarıldığı, NABİ'nin ekonomi politik notlarını ve Moskova radyosundan alınmış bir yazıyı okumak üzre getirdiği ve okudukları, bu hücre dağılınca MÜMTAZ GÖKTÜRK, SEFER AYTEKİN, NABİ DİNÇER ile birlikte hücre çalışması yapmış, aidat vermişse de bu hücrenin evvelâ SEFER AYTEKİN sonra NABİ'nin ayrılması ile dağıldığı, bu hücrede iken HAYDAR RIFAT'ın bir iki tercümesi ile (Dün ve yarın) külliyatından bazı yazılar okudukları, bundan sonra temassız kaldığı ve bilâhare RACİ DİNÇER'in kendisini bulduğu ACLAN SAYILGAN'ın da iltihakiyle bir hücre kurdukları ve fakat ACLAN'ın devamsızlık gösterdiği, FUAT HİKMET GÜNER'in RACİ ile ekonomi poletik notlarını RİDANOF'un raporu tercümesini teksir edilmiş şekildeki diyalektik ve Historik materyalizmi okudukları, bu şekilde 1947 yılına kadar geldiği bu yılda da FARUK URAL ile YILMAZ ÇULPAN'a hücre çalışması yapmalarını teklif etmiş, kendi sekreterliğinde adı geçenlerden müteşekkil hücreyi kurmuş ve hücrede siyasi icmalleri Marksist bir görüşle yaptıkları ve fakat aidat almadığını bu tarihte fikirlerinde tahviller olduğundan evvelâ dernekten ayrıldığını (1947 sonu) bilâhare bu hareketi hoş görülmediğinden partiden ihraç edildiği ve bihâhare de parti ile temas etmediği anlaşılmıştır.

Maznunun evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Ankara aramalar dosyası sıra 95/1) mevcut 13 Ocak 1953 tarihli zabıt varakasından anlaşılmış, tetkik için alınan yazılı belgeler arasında suçla ilgili, yasak neşriyata rastlanılmamıştır.

Bu durum karşısında maznunun RACİ DİNÇER tarafından vâki teklif üzerine gizli komünist partisine girdiği, hücre faaliyeti gösterdiği, aidat verdiği, bir müdet sonra da kendi sekreterliğinde FARUK URAL ve YILMAZ ÇULPAN'dan müteşekkil bir hücre kurduğu anlaşılmış ve suçluluğuna kanaat getirilmiş bulunduğundan ve fiilinin 1948 yılında sona ermiş olması nazara alınan iddia makamının talebinin reddiyle T.C.K.nun 141. maddesnin 5435 sayılı kanunla tâdil edilmesinden evvelki şekline göre 3531 ve mezkûr 1. fıkrası gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine SEKİZ AY müddetle Kırşehir'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, son tahkikat kararı verilmezden evvel suçu ve faillerini doğru olarak bildirmiş olması sebebiyle ve lehte hükmü ihtiva etmesi sebebiyle T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değiştirilen 141. maddesinin 7. fıkrası gereğince bu cezanın dörtte bire tenzili ile ALTI AY müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine İKİ AY müddetle Kırşehir'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına. 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 18 lira mahkeme harcı ödemesine, As. Mh. Us. K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, suçla ilgisiz eşyanın maznuna iadesine ve fiili 15 Mayıs 1950 tarihinden evvele rastladığından 5677 sayılı Af Kanununun 2. ve 5. maddeleri gereğince cezasının tamamının indirilmesine;

YILMAZ ÇULPAN:

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilen ve 10 Şubat 1953 tarihinde Adlî amirlikçe tahliyesine karar verilen YILMAZ ÇULPAN gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek suçunu işlediği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla tâdile uğrayan 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun gerek tahkikatta (Dosya 21 sıra 439-456, dosya 22 sahife 649-652, dosya 23 sahife 860-862) de mevcut ifadelerinde ve gerekse duruşmada müsnet suçu ve parti faaliyetini kabul ve ikrar

etmiştir (Duruşma zaptı sahife 208-211). Gerek maznunun açık ikrarından ve gerekse NEJAT ÖZÖN'ün, FUAT HİKMET GÜNER, SELÇUK ŞENEL, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın tahkikat ve duruşmadaki açık ikrarlarından ve duruşmada inkâr etmekle beraber tahkikattaki ifadelerinin adı geçenlerin ifadelerini teyit eder mahiyette olduğu anlaşılan FARUK URAL'ın ilk tahkikattaki beyanından, YILMAZ ÇULPAN'ın Türkiye Gençler Derneğinden tanıdığı FARUK URAL ve FUAT HİKMET GÜNER ile olan temasları sonunda evvelâ FARUK URAL'ın gizli bir çalışma yapacaklarından bahsetmesi bilâhare de FUAT HİKMET GÜNER'i teklifi ile FUAT HİKMET GÜNER sekreterliğinde FARUK URAL'ın da iştirakiyle kurulan hücreye girdiği, o tarihte polisin derneğe karşı cephe alması sebebiyle hücre toplantılarında da bu mevzuların görüşüldüğü, ayrıca kendi sekterliğinde NİHAT YELMAN ve NEJAT ÖZÖN'den müteşekkil hücre kurduğu, NİHAT YELMAN'ın ayrıca FUAT HİKMET'in bildirmesi üzerine onun yerine KAMURAN BAŞTUJİ'nin katılmasiyle hücre faaliyetine devam ettiği, aidat aldığı, bu hücrlerde FUAT HİKMET GÜNER esaslı bir mevzu getirmediğinden umumi mevzuları görüştükleri ve 1947-1948 yıllarında durumun bu şekilde olduğu, bu tarihte derneğe karşı fazla baskı yapıldığından ailesi de durumu hoş görmediğinden dernekten istifa ettiği ve 1950 yılına kadar partili hiç kimse ile temas etmediği, bu tarihten sonra ASIM AKŞAR'ın kendisiyle birisinin görüşmek istediği haberini getirmesi üzerine Cebeci aile bahçesinde ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile buluştuğu ve ÖMER'in direktifi üzerine yeniden NEJAT ÖZÖN ile temasa geçtiği, NEJAT ile buluşmaları sırasında NEJAT'ın SADUN AREN ile YILMAZ'ı Bakanlıkların Ulusa giden treleybüs durağında buluşturduğu ve SADUN ile yaptığı görüşme sonunda SADUN'un polis takibinden bahsiyle tanınmamış olmanın iyiliğini bu suretle polisin kimlerden şüphe ettiğini anlamanın da mümkün olduğunu söyliyerek NEJAT ÖZÖN'le temas etmemesini söylediği bu tarihin 1951 yılına rastladığı, bu arada ÖMER LÜTFİ ile ÖMER'in hazırladığı tesadüfler neticesi görüştüğü anlaşılmıştır.

Maznun partiye katıldıktan sonra ilk hücre FUAT HİKMET'in parti kelimesinden bahsettiği ferden her biri komünist olduklarını kabul ettiklerinden parti kelimesinden komünist partisinin kastedildiğini anladığını ve esasen kanunen kurulmasına müsaade edilmiş olan memleketlerde dahi komünist partilerinin yanında bir de gizli komünist faaliyetin mevcut olduğunu bildiğini, bu ilk hücrede FUAT HİKMET'e aidat vermediğini kendi hücrelerinde de aidat almadığını, bilâhare 1950 yılında yeniden NEJAT ÖZÖN ile temasa geçince NEJAT'ın birikmiş aidatları kendisi yerine verdiğini söylemesi üzerine bu parayı NEJAT'a ödediğini, SADUN'u ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın direktifi ile NEJAT ÖZÖN'e tanıttığını, vâki sualler üzerine beyan etmiştir.

Maznunun üzerinde, iş yerinde yapılan aramda suçla ilgili bir şeye rastlyanılamadığı, Ankara aramaları dosyası sıra 69/1, 69/2'de mevcut 12 Kasım 1952 tarihli zabıt varakalarından anlaşılmıştır.

Maznunun bu suretle gizli komünist partisine girdiği ve 1950 yılında ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın direktifi ile tekrar parti temasına başladığı ve NEJAT ÖZÖN'le çalıştığı, aidat verdiği sabit olmuştur.

Fiilinin nihayet bulduğu tarihe gelince: Maznunun teması NEJAT ÖZÖN ile devam etmiş olup bu teması NEJAT ÖZÖN duruşmada da aynen söylemekle beraber ilk tahkikatta da tafsilen izahla (Dosya 22 sahife 597-599) SADUN AREN Avrupaya gidince ona verdiği adresi hâmilen evine tanımadığı bir şahsın geldiğini, bilâhare BEKİR KENAN YAŞLIÇAM olduğunu anladığı bu şahsın Kurtuluş'ta randevu kararlaştırarak gittiğini, buluştuklarında YILMAZ'ın ve kendisinin aidatlarını istediğini, ilk üç buluşmadan sonra 1951 yazında tatilini geçirmek üzere İstanbul'a gitmiş, döndüğünde BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ın tekrar kendisini bulduğunu ve daha sık buluşma teklif ettiğini, dersleri olduğu için arada bir buluşmayı atlattığını bu suretle aralık veya ocak ayına kadar geldiklerini YILMAZ'ın ve kendisinin aidatını vermediğini ve mütaakıp randevulara gitmediğini, 1952 nisanında bir gün YILMAZ ÇULPAN'a tesadüf ettiğinde kendisiyle birisinin görüşmek istediğini bildirmişse de randevuya gitmemiş ve bilâhare bu randevuyu gönderenin ÖMER LÜTFİ olduğunu, bizzat ÖMER LÜTFİ'nin ağzından duyduğunu ifade etmiştir.

ÖMER LÜTFİ ile yapılan muvaceheleri de bu randevuyu YILMAZ ÇULPAN ile ÖMER LÜTFİ'nin göndermiş olduğu anlaşılmıştır (Duruşma zaptı sahife 451) bu ifadelerden ve ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın parti teması yapmak gayesiyle verdiği randevuyu 1952 yılı nisan ayı sıralarında NEJAT ÖZÖN'e bildirdiği anlaşıldığı ve bu da o tarihte YILMAZ ÇULPAN'ın ve NEJAT ÖZÖN'ün parti ile alâkalarını kesmemiş bulunduklarını gösterdiği ve NEJAT ÖZÖN kısmında da izah edildiği üzere fiilinin 5844 sayılı kanunla yapılan tâdilin şümulü idaresine girdiğine kanaat getirilmiştir.

Maznun müdafaasında; partiye girişini ve faaliyetini kabul etmekle beraber NEJAT ÖZÖN'le yeniden temasa geçtikten sonra NEJAT'a aidat vermediğini NEJAT'ın bu aidatları ödediğini söyle-

mesi üzerine parayı NEJAT'a verdiğini NEJAT'ın 1951 temmuz, ağustos aylarından sonra BEKİR KENAN ile temasını kestiğini bilâhare ÖMER ile de temas etmediğini, bidayette bu faaliyete katılmışsa da sonradan nâdim olduğunu, ajan olmadığını, hakikati söylediğini, ceza verildiği takdirde tercihine de karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Yukardan beri izah olunan duruma ve maznunun açık ikrarına göre maznunun gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek suçunu işlediği sabit olduğu ve kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrası gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, T.C.K.nun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY müddetle İzmir'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, mezkûr maddenin 7. fıkrası gereğince cezasının dörtte bire tenzili ile BİR SENE ÜÇ AY müddetle ağır hapse mahkûmiyetine, BEŞ AY müddetle izmir'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa göre 45 lira harç ödemesine, As. Mu. Us. K.nun 277. maddesi gereğince mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, tâyin olunan cezanın mahiyetine göre tecil talebinin reddine;

NURAN ERTAN:

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilen ve mahkemece 27 Nisan 1954 tarihinde tahliyesine karar verilen N. ERTAN gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek suçunu işlemek, maznunu olarak mahkemeye sevkedilmiş, hakkında 5844 sayılı kanunla değişen T.C.K.nun 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 22 sahife 585-590, 621-624) Türkiye Gençler derneği kurucularından olduğunu, dernekten tanıdığı ŞEVKİ AKŞİT'in kendisine hücre teşkilâtında çalışmayı teklif etmişse de; kabul etmediğini, sadece yardım parası 1,5 lira vermeyi kabul ettiğini, SIDIKA UMUT'a da söylediğini onun da ayda bir lira vermeyi kabul ettiğini, bu paraları ŞEVKİ AKŞİT'e verdiğini, izmir'e gidip döndükten sonra ŞEVKİ AKŞİT'in Ankara'dan ayrıldığını görmüş ve bunu takiben SIDIKA UMUT'un kendisini bularak yardım parasını bana verecekesin demiş olduğunu, bu sebeple 1,5 lirayı ona verdiğini, SIDIKA ile eskisi kadar sık buluşamadıklarını, sebebini sormuşsa da öyle icap ediyor dediğini ve bir gün kendisini ÖMER LÜTFİ ile tanıştırmış olduğunu, bihâhare ÖMER'in randevu istemiş, buluştuklarında İstanbul'a gideceğini söyleyince, ÖMER'in de gideceğini söyliyerek İstanbul'da buluşmasını teklif etmiş, bu sebeple Kızıltoprak'da buluşmuş, alelâde mevzuları görüşmüş olduklarını, partili olmadığını, aidat vermediğini, ENVER GÖKÇE'nin ablasına, MEHALAT TÜRKSAL'ın annesine yardım için 15 ve 30 lira verdiğini söylemiş, duruşmada ise; bu ifadesini de külliyen reddederek tazyike müstenit olduğunu, hakikate uymadığını söylemiştir.

Maznunlardan ŞEVKİ AKŞİT ne tahkikatta ve ne de duruşmada NURAN ERTAN ile parti teması olduğuna dair bir beyanda bulunmamış, NURAN'ı Türkiye Gençler Derneğinden tanıdığını, arkadaş olduklarını söylemiştir (Sahife 83-87).

ENVER GÖKÇE de duruşmada NURAN ERTAN'ı dernekten tanıdığını ifade ettiği halde ilk tahkikat sırasında (Dosya 15 sahife 703) ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde kendisi MEHALAT TÜRKSAL ve NURAN ERTAN'dan müteşekkil bir hücre kurulduğunu, ŞEVKİ AKŞİT İstanbul'a gidince bu hücreye kendisinin sekreter olduğunu, MEHALAT İstanbul'a gittikten sonra NURAN ile temasının devam ettiğini söylemiş ve Ankara'dan 19 Şubat 1950 tarihinde ayrıldığını belirtmiştir.

MELAHAT TÜRKSAL (Dosya 16 sahife 903) ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde ENVER ve kendisinden müteşekkil bir hücre kurulmuşsa da; buna NURAN'ın katılmadığını, bilâhare ŞEVKİ gidince ENVER sekreterliğindeki hücreye de NURAN'ın girmediğini tahkikatta söylemiş, duruşmada da parti faaliyetini külliyen reddetmiştir.

ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ise; tahkikatta vermiş olduğu ifadesinde NURAN ERTAN'ı partililer arasında saydığı gibi duruşmada da (Sahife 64) vilâyet komitesi sekreteri bulunduğu sırada NURAN ERTAN'ın da partililer arasında bulunduğunu, NURAN'ı ismen SIDIKA UMUT vasıtasiyle tanıdığını (Sahife 68) KEMAL ERGİN'in tevkifine kadar şahsen temas etmediğini, KEMAL'in tevkifinden sonra yardım hususunda temas ettiğini, söylemiştir.

RUHİ SU da tahkikatta SIDIKA UMUT ile olan teması sebebiyle SIDIKA UMUT'un NURAN ERTAN'ın aidatını aldığını ve kendisine verdiğini, kendisinin de bu paraları ÖMER LÜTFİ'ye ulaştırdığını (Dosya 22 sıra 532) de sarahatle belirtmiş, SIDIKA UMUT'a da (Dosya 22 sahife 513-515, 516-517) de mevcut ifadelerinde NURAN ERTAN'ın ilk tahkikattaki tevilli beyanını teyit ve tasrihle 1949 yılında NURAN'ın kendisine parti çalışması yapmayı teklif etmiş, kabulü üzerine bir lira aidat vermeğe başlamış, bu halin altı ay kadar devam etmiş, sonra NURAN'ın başka arkadaş geleceğini

söylemesi üzerine NURAN ile teması kesilmiş, HİLMİ ARTAN ile temas başlamış ve HİLMİ'nin sözü üzerine NURAN'ın aidatını alıp HİLMİ'ye vermiş olduğunu, bunun bir iki defa olduğunu, 1950 baharından sonra FARUK URAL'a bağlandığı için NURAN'ın aidatını FARUK'la vermeğe başlamış, FARUK URAL'ın tevkifine tekaddüm eden günlerde KEMAL ERGİN'in evine geldiğini ve bundan sonra NURAN'ın ve kendisinin aidatını KEMAL ERGİN'e verdiğini, KEMAL ERGİN tevkif edildikten sonra da ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'a aidatları verdiğini, bu tarihin 1952 yılına rastladığını söylemiştir. SİDİKA UMUT, HİLMİ ARTAN ile teması sırasında HİLMİ ARTAN'a NURAN'dan aldığı aidatı vermekle beraber üçlü olarak hücre teşkil ettiklerini söylemiştir. Maznun NURAN ERTAN da böyle bir hücreden bahsetmemiştir. FARUK URAL ise tahkikatta (Dosya 20 sahife 133) bu hücrenin HİLMİ ARTAN sekreterliğinde kurulduğu ifade etmiş, duruşmada ise reddetmiştir. HİLMİ ARTAN ise böyle bir hücrenin teşkilinden bahsetmemiş, SİDİKA UMUT'un ve NEJAT ÖZÖN'ün iştirakiyle hücre teşkil ettiğini söylemiştir ki bu beyanlardan FARUK URAL'ın SİDİKA UMUT'un HİLMİ ARTAN'a NURAN ERTAN'ın SİDİKA UMUT'a aidatlarını vermelerinden galat olarak bunu hücre olarak ifade ettiği neticesine varılmıştır. Diğer taraftan bu ifadeler NURAN ERTAN'ın SİDİKA UMUT ile olan parti temasının devam ettiği ve aidatını 5844 sayılı kanunun meriyete giriş tarihi olan 11 Aralık 1951 tarihinden sonra da vermeğe devam ettiğini göstermiş ve kanaat getirilmiştir.

ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile NURAN ERTAN'ın İstanbul'da buluşmuş olup olmadıkları hususunun tesbiti için 1 Şubat 1954 tarihli celsede muvaceheleri yapılmışsa da; NURAN ERTAN teması külliyen reddetmiş, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY da NURAN ERTAN'ı SİDİKA UMUT vasıtasiyle tanıdığını, 1952 temmuzunda istanbul'da buluştuklarını, URAN'dan tevkifat sebebiyle muhitten bazı malûmat edinmişse de bildirilmesini istemiş, NURAN'ın bir şey söylememiş olduğunu ifade etmiştir. NURAN ERTAN'dan tekrar sorulduğunda her ne kadar 1952 yılı temmuz sonlarında istanbul'a gitmişse de bunun hususi maksatla yazı istanbul'da geçirmek düşüncesiyle olduğunu ifade etmiştir (Sahife 446). Bu durum karşısında NURAN ERTAN'ın tahkikat ifadesini tevil ile istanbul'a gidişi kabul ve fakat ÖMER LÜTFİ ile buluşmayı reddettiği neticesine varılmıştır. ÖMER LÜTFİ'nin NURAN'ın o tarihte İstanbul'da olduğunu bilmesi de bunu göstermiştir. Ancak görüştükleri mevzuun parti faaliyeti cümlesinden olup olmadığı hususu ÖMER LÜTFİ'nin beyanından başka bir delile dayanmamaktadır. ÖMER ise tevkifat sebebiyle muhitten edindiği malûmatı sorduğunu, NURAN'ın bir şey söylemediğini söylemektedir. O tarihte bu tevkifatın yapıldığı gazetelerde etraflıca yazılmış olduğu cihetle bu teması bir parti faaliyeti olarak kabul edilmemiş ise de; NURAN ERTAN'ın ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile partili olarak daha evvelce temas etmiş ve bu buluşmayı kararlaştırmış oldukları neticesine varılmıştır.

SIDIKA UMUT, duruşmada NURAN'ın ÖMER ile görüşme isteğini kendisine söylemediğini tahkikattaki beyanı hilâfına ifade ettiğinden ÖMER ise aksini belirttiğinden aynı celsede muvacehe edilmiş iseler de ikisi de beyanında ısrar ettiğinden duruşmadaki ifadelerinin telifi mümkün olmamıştır.

Maznunun evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı Ankara aramaları dosyası sıra 57'de mevcut 12 Kasım 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznunun Türkiye Gençler Derneği hakkında komünizm lehinde faaliyette bulunduğu iddiası ile 11 Ağustos 1948 tarihinde tevkif 12 Eylül 1948 tarihinde tahliye edildiği ve dâva sonunda beraatine karar verildiği, kararın 28 Nisan 1949 tarihinde katileştiği, duruşma dosya 6 E/115-6 da mevcut Ankara 1. ağır ceza mahkemesinin 196 esas 23 karar sayılı ilâmından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; ENVER GÖKÇE, ŞEVKİ AKŞİT ile parti teması olmadığını, ENVER ve MELAHAT TÜRKSAL'ın beyanları mübayin olduğunu, katıldığı iddia edilen hücre hakkında ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın ademi malûmat beyan ettiğini, SIDIKA UMUT ve ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile parti teması olmadığını, ÖMER LÜTFİ'yi tanımadığını, istanbul tevkifatından sonra parti faaliyeti olmadığı muhtelif vesilelerle belirtildiği halde 5844 sayılı kanuna göre ceza talebinin yerinde olmadığını, İstanbul'da ÖMER ile buluşmadığını, şahit SABAHATTİN ÖZBAY'ın bahsettiği kızın kendisi olduğunu anlatacak delil bulunmadığını, KEMAL ERGİN'in partili olmadığını söylediğini, 141. maddeyi ihlâl eder fiili bulunmadığını SIDIKA UMUT'a bağlılığı iddiasının da mütenakız ifadelere dayandığını belirterek beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerin mahiyetlerine göre NURAN ERTAN'ın ENVER GÖKÇE ve ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde kurulan hücrelere dahil olduğu, sabit görülmemiştir. Maznunun ŞEVKİ AKŞIT tarafından partilendiği de yalnız kendi ikrarına dayanmakta ise de; partili olduğu ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın tahkikat ve duruşmadaki ifadesinden, RUHİ SU, SIDIKA UMUT'un tahkikattaki beyanlarından ve kendisinin tevilli ikrarlarından anlaşıldığı ve partiye devamlı surette aidat verdiği de sabit görüldüğü cihetle ve partisiz olmıyan kimsenin ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ve SIDIKA

UMUT'la bu şekilde temasa devam etmesine de imkân görülemediğinden gizli komünist partisine girmek suçunu işlediğine kanaat getirilmiştir.

SIDIKA UMUT'u partilediği ise kendi tevilli ikrarı ve SIDIKA UMUT'un beyanları ile sabit olmuştur. Bilâhare komünist partisi ile olan bağlılığının devam ettiği ve partiye devamlı surette aidat verdiği ise yukarda belirtildiği üzere sabit olmuş ve kanaate getirilmiş bulunduğundan müdafaası kabule değer görülmemiş bulunmakla hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddenin 5. fıkrasına tevfikan BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasi ile tecziyesine, 173. maddeye göre BİR SENE SEKİZ AY müddetle ankara'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, T.C.K.nun 31. maddesi uyarınca mahkûmiyete musavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 182 lira harç ödemesine, bu dâva sırasında mevkuf kaldığı müddetle evvelce beraat ettiği suçu sırasında mevkuf kaldığı (11 Ağustos 1948 tarihinden 22 eylül 1948 tarihine kadar) müddetin kararın 28 Nisan 1949 tarihinde kesinleşmesi nazara alınarak As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine göre sayılmasına; aynı kanunun 156. maddesi uyarınca tevkifine;

SIDIKA UMUT:*

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilen ve mahkemece 27 nisan 1954 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun SIDIKA UMUT gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek suçunu işlemek iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş olup hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş ve iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun duruşma sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Sahife 199) müsnet suçu ve parti faaliyetini külliyen reddetmiştir. İlk tahkikatta ise (Dosya 22 sahife 513-527) suçunu ikrar ederek 1949 yılında NURAN ERTAN'ın teklifi üzerine gizli komünist partisine girdiğini ve NURAN ERTAN'a ayda bir lira aidat verdiğini, daha evvel Türkiye Gençler Derneğine de girmiş bulunduğunu, NURAN ERTAN ile altı ay kadar tek olarak temas yaptıktan sonra NURAN'ın artık kendisiyle temas etmemesini başka bir arkadaşın gelip kendisini bulacağını söylediğini ve bilâhara da HİLMİ ARTAN'ın (Fakülteden tanıdığı) gelmiş, beraber çalışacaklarını üçüncü bir arkadaşın da geleceğini söylemiş ve nihayet NEJAT ÖZÖN'ün de aralarına katılması üzerine üçlü olarak bir hücre teşkil ettiklerini fakat NEJAT ÖZÖN'ün bir daha gelmediğini, HİLMİ ARTAN ile temasta iken partiden çıkarılanlara ait tamimi okuduğunu, 1950 yılı baharında HİLMİ ARTAN'ın kendisini FARUK URAL'a devrettiğini, FARUK'un sözü üzerine NURAN'dan aldığı aidatı kendi aidatı ile beraber FARUK'a verdiğini ve FARUK'un; NURAN'ın kendisine bağlı olduğunu, sık konuşmamalarını, disipline aykırı hareket etmemesini söylemiş olduğunu, nişanlısı İLHAN BAŞGÖZ'ün de 2,5 lira aidat olarak FARUK'a verdiğini, FARUK'a verdiği adres üzerine KEMAL ERGİN'in de kendisiyle parti teması yapmış ve aidatları KEMAL ERGİN'e vermiş ve KEMAL ERGİN bir kaç buluşmaya gelmeyince kendisine KAMURAN BAŞTUJİ'nin hazırladığı randevu ile bulan ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'dan tevkif edildiğini öğrendiğini, kısa bir müddet sonra ÖMER LÜTFİ'nin bahsettiği şahsın gelerek (RUHİ SU) kendisini bulmuş (Bu tarih KEMAL ERGİN'in tevkifinden 2,4 ay sonraya rastlar) RUHİ SU ile teması sırasında ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile de görüşmelerinin devam ettiğini, ÖMER'e RUHİ SU'nun kendisinin ve NURAN'ın aidatını verdiğini, İLHAN BAŞGÖZ ile yeniden faaliyete tesisi istenilmişse de, bunu reddetmiş bulunduğunu, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın tevkifinden sonra RUHİ SU ile temasının devam ettiğini ve RUHİ'den aidat aldığını, AHMET ARİF ile ÖMER LÜTFİ'nin buluşmalarını temin etmediğini, NURAN ile eskisi kadar sık görüşemediklerini, NURAN'ın bunun sebebini sormuş ve bunun üzerine NURAN'ın buna lüzum gösterenlerle görüşmek istemiş ve kendisinin de NURAN ile ÖMER LÜTFİ'yi buluşturduğunu, görüşmeyi NURAN'ın istediğini, İLHAN BAŞGÖZ'ün nişanları bozulduktan sonra aidat vermediğini söylemiştir.

SIDIKA UMUT ile ilgili olarak ifadelerine müracaat edilen maznunlardan ÖMER LÜTFİ TUNÇAY tahkikatta (Dosya 20 sahife 7) SIDIKA UMUT'u partililer arasında gösterdiği gibi duruşma sırasında vermiş olduğu ifadesinde (sahife 64, 67-68) de SIDIKA UMUT'un partili olduğunu, kendisiyle doğruda doğruya parti teması olmadığını, FARUK URAL ile temasta olduğunu ve aidatını bilvasıta aldığını, NURAN ERTAN'ı SIDIKA UMUT vasıtasiyle tanıdığını söylemiştir.

FARUK URAL, HİLMİ ARTAN, NURAN ERTAN, İLHAN BAŞGÖZ, RUHİ SU duruşmada SIDIKA UMUT ile ilgili parti faaliyetleri olmadığını söylemekle beraber bütün iddiaları da kül olarak reddetmişlerdir. Tahkikatta ise NURAN ERTAN (Dosya 22 sahife 585) partiye girişi partinin adını

* RUHİ SU'nun Eşi (Yay. Notu.)

söylemeden izahla ŞEVKİ AKŞİT'in senin beyendiğin fikirler etrafında çalışmak ister misin şeklindeki suali üzerine ve hücre çalışması yapacaklarını kabul ettiği takdirde hücre toplantılarına muntazam gelmek, neşriyat okumak lüzumundan bahsetmesi karşısında aile durumu müsait olmadığından reddettiğini, yardım teklifini fakir arkadaşlara yardım zannı ile kabul ettiğini, SIDIKA UMUT'a aynı suretle teklif ile beraber çalışıp çalışamıyacağına, yardım parası verip veremiyeceğini sormuş, kabul etmiş olduğunu, bu suretle kendisi 1.5, SIDIKA bir olmak üzere ceman 2.5 lirayı ŞEVKİ AKŞİT'e verdiğini, İzmir'den döndüğü zaman ŞEVKİ AKŞİT'in ayrıldığını, SIDIKA UMUT'un kendisine gelerek "Artık parayı bana vereceksin" dediğini ve ondan sonra SIDIKA'ya verdiğini, SIDIKA ile eskisi kadar sık görüşemediğini, SIDIKA'dan sormuşsa da onun da böyle icap ediyor dediğini, sonra bir arkadaşı ile tanıştıracağını söylemişse de mâhâl, zaman tâyin etmediğini, bir gün yolda karşılaştıkları birisini tanıttığını, takdimi kendi ismini söylemek suretiyle yaptığını ve yanlarından ayrıldığını, bu şahısla Kurtuluş istikametine gittiklerini, ikinci defa bu şahsın telefonu üzerine aynı yerde buluştuklarını, isminin ÖMER LÜTFİ TUNÇAY olduğunu öğrendiği bu şahsın o zaman kendisini bu isimle tanıtmadığını, bu konuşmalarında istanbul'a gideceğini söylemiş, bu şahsın da kendisinin de gideceğinden bahisle buluşmayı teklif etmiş ve Kızıltoprakta bir randevu kararlaştırmış olduklarını, mezkûr mahalde buluşmalarında tevkifatla ilgili bir şey görüşmediklerini söylemiştir. NURAN ERTAN'ın bu tevile gayret gösterir ifadesinde bilhassa ÖMER LÜTFİ TUNCAY ile olan ilk buluşmalarından sonra SIDIKA UMUT'un kendisini yalnız bırakıp gitmesi ve bunun sebebini izah edememesi dikkati çekecek mahiyette olup ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın bunun NURAN ERTAN'ın daha fazla faal olan bir vazife verilmesini istediğini öğrenmesi üzerine yaptıkları buluşma olduğunu anlatması hakikate uygun ve buluşturmadan sonra vazifesi sona eren SIDIKA UMUT'un ayrılması da parti çalışması icabı olduğunu göstermektedir. Bütün bu beyanlardan SIDIKA UMUT'un gizli komünist (Cemiyete) Partisine girdiği, aidat verdiği ve parti faaliyetine katıldığı anlaşılmış ve kanaatte getirilmiştir. Duruşmada reddin inkâra sapmalarından ileri geldiği neticesine varılmıştır.

HİLMİ ARTAN da ilk tahkikatta (Dosya 22 sahife 551) kendisi sekreterliğinde SIDIKA UMUT ve NEJAT ÖZÖN'den müteşekkil bir hücre teşkil ettiğini, kendisinin de FARUK URAL'a bağlı bulunduğunu, SIDIKA UMUT'dan bir lira, NEJAT'dan 50 kuruş aidat aldığını, hürede FARUK'un verdiği Maoçetung'un nutkunu okuduğunu, hücrenin 1949 yılı nisanında dağıldığını, hücre dağılmadan NURAN ERTAN'ın SIDIKA'ya bağlı olduğunu ve SIDIKA'nın NURAN'dan aldığı aidatı kendisine verdiğini söylemiştir.

NEJAT ÖZON de gerek tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 22 sahife 596) ve gerekse duruşmada yapılan sorgusunda 1949 yılında HİLMİ ARTAN ile temasa başladıktan sonra (Sahife 228) bir gün beraberinde fakülteden tanıdığı SIDIKA'yı da getirdiğini, birlikte bir iki defa toplanmış iseler de SIDIKA'nın sonra gelmediğini, kendisinin HİLMİ ARTAN ile temasının devam ettiğini, hücrede Maoçetung'un nutkunu okuduklarını, aidatı HİLMİ ARTAN'ın aldığını söylemiştir ki bu ifadenin HİLMİ ARTAN'ın tahkikat ifadesiyle hemen hemen tamamen mutabakat arzettiği görülmüştür. Bu hal SIDIKA UMUT'un hücre faliyetine iştirak ettiğini göstermiş ve heyetimize de o yolda kanaat gelmiştir.

RUHİ SU da (Dosya 22 sıra 532) de mevcut ifadesinde SIDIKA UMUT ile ÖMER LÜTFİ'nin teklifi üzerine parti münasebeti kurduğunu, ÖMER'in gelişinin KEMAL ERGİN'in tevkifinden sonra olduğunu, SIDIKA'dan aidat alıp ÖMER'e verdiğini, NURAN'dan SIDIKA'nın aidat aldığını bildiğini söylemiş ve tarihinin 1952 başı olduğunu belirtmiştir.

İLHAN BAŞGÖZ ise (Dosya 23 sıra 923) te SIDIKA UMUT'un partili olduğunu bilmediğini, ancak Tokat'a giderken ENVER GÖKÇE'ye vermekte olduğu parayı artık kendisine göndermesini söylemesinden ENVER ile arasında mevcut parti münasebetini bildiği kanaatine vardığını ve para gönderdiğini söylemiştir.

ENVER GÖKÇE de (Dosya 17 sahife 1072) NURAN ERTAN'ın SIDIKA UMUT'u partilediğini ve bir müddet parti münasebetleri olduğunu bildiğini söylemiştir.

Duruşmada da SIDIKA UMUT'un partili olduğunu ve SIDIKA UMUT ile parti teması olduğunu ve onun vasıtasiyle ve KEMAL ERGİN'in tevkifinden sonra NURAN ERTAN ile temas ettiğini ifade eden ve ilk tahkikattaki beyanlarının doğruluklarını kabul ve teyit eden ÖMER LÜTFİ TUNÇAY bu noktayı ilk tahkikatta tafsilen beyanla (Dosya 21 sahife 365) SİDIKA ile temasının hangi tarihte başladığını, hangi tarihte sona erdiğini katî olarak hatırlamadığını, ancak; SİDİKA ile şahsen yaptığı temasın KEMAL ERGİN'in tevkifinden (3 Ocak 1952 de KEMAL ERGİN tevkif edilmiştir) sonraya rastladığını ve SIDIKA'nın kendisine bağlandığı bu tarihte İLHAN BAŞGÖZ'ün SIDIKA'ya bağlı olduğunu, KEMAL ERGİN"in tevkifinden sonra SIDIKA'dan İLHAN BAŞGÖZ'ün partili olduğunu öğrendiğini SIDIKA ile olan irtibatının dikkati çekmemesi için bu irtibatı en iyi şekilde ya-

pacağını düşündüğünü ve RUHİ SU ile de şahsen temasta olduğundan ve SIDIKA da RUHİ'yi tanıdığından ve evlerine gidip geldiğinden RUHİ'yi uygun bulduklarını, ayrıca SIDIKA'dan telefon numarasını aldığını, 1001 ira kadar da para aldığını, rakamın kafi olmadığını ifade etmiştir.

Yukardanberi belirtilen bu ifadelerden maznun SIDIKA UMUT'un 11 Aralık 1951 tarihinden sonraki günlerde de parti faaliyetinin ve parti ile olan bağlılığının devam ettiği anlaşılmış ve fiilinin mezkûr tarihte meriyete giren 5844 sayılı kanun şümulü içerisinde bulunduğu kanaat ve neticesine varılmıştır.

SIDIKA UMUT'un üzerinde ve evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı Ankara aramaları dosyası sıra 61/1 de mevcut 12 Kasım 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

İLHAN BAŞGÖZ tarafndan SIDIKA UMUT adına para gönderilmediği ise Tokat P.T.T. Müdürlüğünün (Duruşma dosyası 5 sıra D/1) de mevcut 26 Şubat 1954 gün ve 344 sayılı yazısından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; ilk tahkikat ifadelerinin cebre müstenit bulunduğunu, NEJAT ve ÖMER LÜTFİ'nin 7. fıkradan faydalanmak düşüncesiyle aleyhte beyanda bulunduklarını, aynı zamanda tevkifattan sonra parti faaliyeti olmadığını söylediğini, SABAHATTİN ÖZBAY'ın evine gitmediğini, 5844 sayılı kanunun tatbikini gerektirecek fiili bulunmadığını beraat kararı verilmesini istemiştir.

Maznunun suçsuz olduğu yolundaki müdafası kendi ikrarı, RUHİ SU'nun bu ikrarı teyit eden beyanı, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın tahkikat ve duruşmadaki beyanları ve diğer ilgililerin yukarda belirtilen ifadeleri karşısında varit ve kabule değer görülmemiştir. Maznun SIDIKA UMUT'un partiye girdiğine ve muhtelif tarihlerde partililerle temas ettiğine (İLHAN BAŞGÖZ ile olan teması bu şahsa ait karar kısmında zikredildiği üzere hariç) aidat verdiğine ve bu yoldaki partili durumunun 1952 yılında da devam ettiğine ve binnetice suçluluğuna kanaat getirildiğinden hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrası gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY müddetle ANKARA'DA emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına; T.C.K.nun 31. maddesine göre mahkûmiyetine müsavi müddetle amme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına, aynı kanunun 156. maddesi uyarınca tevkifine;

İLHAN BAŞGÖZ:

Ocak 1953 tarihinde tevkif edilen ve 3 Aralık 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun İLHAN BAŞGÖZ gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek suçunu işlediği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında 5844 sayılı kanunla muaddel T.C.K.nun 5. fıkrasına göre ceza talep edilmişse de; bilâhare iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında fiilin sona erdiği tarihin Tokat'a gidiş günü olduğunu esbabı mucibesiyle maznunun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddenin 5. fıkrasına göre cezalandırılmasını istemiştir.

Maznun ilk tahkikat sırasında alınan ifadesinde (Dosya 23 sahife 900-914, 923) 1944 yılında fakültede iken sol, sağ cereyanlar arasında solu tercih ettiği, 1946 yılında talebe cemiyeti seçimlerinde de kendilerinin hazırladıkları listenin kazandığını, komünistlerin kazandığı şeklindeki neşriyatın idareyi ürküttüğünü bu yüzden ayrıca bir talebe cemiyetinin kurulduğunu idarenin kendilerine karşı takındığı tavır yüzünden Türkiye gençler derneğini kurma fikrinin ortaya atıldığını ve ŞEVKİ AKŞİT'in teklifi üzerine bu derneğe girmiş sonra istifa etmiş olduğunu, PERTEV NAİLİ BORATAV'ın dâvasında lehte şahadet etmesi yüzünden müşkülât gördüğünü doktorasını yapmak için zorluklar çıkarıldığını ve dernekte iken bu işleri idare eden gizli bir cemiyet mevcut olduğunu anladığı için, bu cemiyete girme fikrinin kendisinde de uyandığını bu düşüncesinden ENVER GÖKÇE'ye bahsetmiş ve bunun üzerine ENVER GÖKÇE'nin gizli komünist partisinin mevcut olduğunu söylemiş, ENVER'le teması sırasında ona ayda evvel 5 sonra 2,5 lira aidat vermiş olduğunu, bir müddet sonra ENVER'in İstanbul'a gittiğini, bir müddet irtibatsız kalmış sonra SIDIKA UMUT gelerek artık ENVER'e vermiş olduğu parayı kendisine vermesini söylemiş olduğunu, Tokat'a gittikten sonra da gönderdiğini, 1950 ders yılı Tokat'a geldiğinde orada gördüğü eski talebesi CEMALETTİN ERKUL'un talebe cemiyetleri faaliyetlerine katıldığını ve iş aramakta olduğunu öğrendiği için SIDIKA UMUT'a ve dolayısıyle partiye güvenilir bir adam olarak takdim ettiğini, 1951 haziran sonlarında nişanlısı ile aralarının bozulduğunu Ankara'ya gittiğnde bu hali müşahade ettiğini, 1951 kasımında ayrıldıklarını, Tokat'taki öğretmenliğinin fikirleri üzerinde değişiklik yaptığını, ortada bir

teşkilâta girmek lafı varsa da, bu teşkilâtın tüzüğünü okuyup kabul ettiğini, gayelerini benimsediğini bildirmek olmadığı gibi parti neşriyatını takip, hücre faaliyeti göstermek gibi hususları yapmanın da mevcut olmadığını ve son iki senelik müşahedelerinin memlekette iki sosyal sınıfın mevcudunun zararlı olacağını anladığını, köylünün çektiği sıkıntının istismardan ileri gelmediğini anladığını, Kore meselesinin kendisinde büyük tesiri olduğunu, işin fikir tarafı kalmadığını ya kendisinin vatandaşı vurması yada kendisini vuracaklarını kendisinin ise, bu tetiği çekemiyeceğini, bir sürçme mevcut olduğunu bunun günahı küçük ise de, büyük ise de, yürek ferahlığı ile kabul ettiğini söylemiştir.

Duruşmada ise, bu ifadesini reddetmekle beraber ENVER GÖKÇE ve SIDIKA UMUT ile olan münasebetinin de parti faaliyeti ile ilgili tarafı bulunmadığını, SIDIKA UMUT ile 1951 yılı kasımında nişanlarının bozulmuş olduğunu 9 Ocak 1950'de de Tokat'a tâyinen Ankara'dan ayrıldığını, hakkında son tadilin tatbik edilemiyeceğini, aftan dahi faydalanmasının mevzubahis olduğunu söylemiştir (Duruşma sahife 220).

İLHAN BAŞGÖZ ile parti teması yaptığı iddia edilen maznunlardan ENVER GÖKÇE duruşmadaki beyanı hilâfına ilk tahkikatta vermiş olduğu ifadesinde İLHAN BAŞGÖZ ile olan temasını (İLHAN BAŞGÖZ'ü gayet iyi tanırım genç yaşta olmasına rağmen olgun bir ilim adamı hüviyeti almıştır. Kendini 1949 senesi içinde ben partiledim, İLHAN BAŞGÖZ'ün partilenmesi benim şahsi tesirimin katılması ile olmuştur. Kendisini partiledikten sonra bir defa aidat aldım, benim o sıralarda Ankara'dan ayrılamam mevzu bahis idi. Galiba İLHAN'ın kendisine de köye gideceğim diye söyledim. İLHAN benden evvel Tokat'a gitti ve ben İLHAN'ın partilendiğini, partiye haber verdiysem de herhangi bir kimseye bağlamadım, SIDIKA ile nişanlı olduğunu biliyordum). Bir kaç satır altında da (dernekten istifa etmişti. Benim şahsım bakımından İLHAN BAŞGÖZ partiye kabul edilmiş ve ben kendisinden bir defa aidat aldıktan sonra ayrılmışımdır. SIDIKA'nın her halde bir yerden talimat alarak İLHAN BAŞGÖZ'den aidatını istemesi varit olabilir.) şeklinde izah etmiştir (Dosya 17, sıra 1071).

SIDIKA UMUT ise İLHAN BAŞGÖZ ile olan temasını ilk tahkikatta (Dosya 22, sıra 565) anlatırken FARUK'un tevkifinden evvel kendisine İLHAN BAŞGÖZ'ün para vereceğini onu da getirmesini söylemişse de müteakip randevuda FARUK artık alâkalarının kesileceğini söylediği için İLHAN BAŞGÖZ'ün gönderdiği 2,5 lirayı hiç bir zaman FARUK URAL'a vermediğini, FARUK URAL'ın miktar söyleyip söylemediğini hatırlamadığını, FARUK URAL'dan İLHAN BAŞGÖZ'ün partili olup olmadığını sorduğunda kendisine bilmediğini söylemiş olduğunu, İLHAN BAŞGÖZ yazın Ankara'da idi sonra Tokat'a gitti. Ankara'da iken bana para verdiğini hatırlamıyorum demektedir. Müteakiben de FARUK URAL ile temasının kesilmesinden ve KEMAL ERGİN ile temasa geçmesinden sonra KEMAL ERGİN'in, NURAN ERTAN'dan alacağı aidatla beraber İLHAN BAŞGÖZ'ün aidatının da kendi aidatı ile birlikte verilmesini söylemiş ve KEMAL ERGİN'e İLHAN BAŞGÖZ'ün gönderdiği 2,5 lira ile beraber ceman 5 lirayı vermiş olduğunu söylemiş ve İLHAN BAŞGÖZ'ün partili olduğunu kimsenin söylemediğini bu para verişinden kendisinin o manayı çıkardığını anlatmıştır. (Sahife 516) ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY, İLHAN BAŞGÖZ'le yeniden temas temin etmesini söylemişse de reddettiğni belirtmiştir. (Sahife 518) aynı sahifede CEMALETTİN'i İLHAN BAŞGÖZ ile nişanlı iken tanıdığını ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'a da tanıştırdığını ifade etmiştir.

ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY, İLHAN BAŞGÖZE (Dosya 20 sahife 7) gizli komünist partisi mensupları arasında saymıştır. FARUK URAL'a ilk tahkikatta İLHAN BAŞGÖZ hakkında SIDIKA UMUT ile olan görüşmesi sorulmadığından ve duruşmada ise, FARUK URAL parti temasını külliyen reddettiğinden bu noktada beyanı elde edilememiştir. KEMAL ERGİN'in ifadesi aynı durumda olduğundan SIDIKA UMUT ile İLHAN BAŞGÖZ hakkında görüşmüş olup olmadığı ve SIDIKA UMUT'dan aidatını isteyip istemediği hususunu belirten bir beyanına ilk tahkikat ifadelerinde rastlanılamamıştır.

KEMAL ERGİN duruşmada müsnet suçu külliyen reddetmiş SIDIKA UMUT'u tanımadığını, İLHAN BAŞGÖZ'ün ismini KAMURAN BAŞTUJI'den (İleri gençlerde) diye duymuş olduğunu teması olmadığını söylemiştir (Sahife 34).

9 Ocak 1953 tarihinde maznunun evinde yapılan aramada suçla ilgili bir şeye rastlanılamamış olduğu mezkûr tarihli (Arama dosyası sıra 83) de mevcut zabıttan anlaşılmış ve bu zabıtta tetkik için üzerinde bulunarak alınan yazılarda da suçla ilgili bir belgeye tesadüf edilememiştir.

İLHAN BAŞGÖZ tarafından SIDIKA UMUT adresine para gönderilmediği Tokat P.T.T. müdürlüğünün (Duruşma dosya 5 sıra D/1) 26 Şubat 1954 gün ve 344 sayılı yazısından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında; müsnet suçu reddetmiş ve aleyhinde tahkikat ifadelerinden gayri delil bulunmadığını, kendisiyle ifadeleri alâkalı görülen diğer maznunların beyanlarının mütenakis

olduğunu, ENVER GÖKÇE'nin beyanına rağmen partili olmadığını, faaliyetine katılmadığını, Tokat P.T.T. idaresinden gelen yazı ile SIDIKA UMUT'a para göndermediğinin sabit olduğunu, tahkikatta işkence gördüğünü bu sebeple ifadesini kabul etmediğini, hücre faaliyeti veya neşriyat sahasında faaliyet gösterdiği iddialarının mevcut olmadığını, memlekete faydalı hizmetlerine devam edebilmesi için beraatine karar verilmesini mahkûmiyeti cihetine gidildiği takdirde T.C.K.nun 145., 171. maddelerinin ve af kanunun nazara alınmasını istemiştir.

Yukarda belirtilen ifadeler karşısında maznun İLHAN BAŞGÖZ'ün gizli komünist partisine ENVER GÖKÇE'nin teklifi üzerine girdiğine, aidat verdiğine kanaat getirilmiştir. Ancak; ENVER GÖKÇE'nin 1950 yılı şubatında İstanbul'a gitmesinden sonra maznun İLHAN BAŞGÖZ'ün parti temasına devam ettiğine, SIDIKA UMUT'un beyanı dolayısıyle edinilmiş bir kanaat olması ve SIDIKA UMUT adresine İLHAN BAŞGÖZ'ün para göndermediğinin subut bulması, FARUK URAL ve KEMAL ERGİN ile alâkası olarak ifade vermiş olan SIDIKA UMUT'un bu beyanlarının FARUK URAL ve KEMAL ERGİN'den tahkikatta sorulmaması ve duruşmada da cümlesi iddiaları ve vâkıaları reddettiklerinden, SIDIKA UMUT'un beyanlarının teyit edilmemiş olması, ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın SIDIKA ile temasa geçtiği zaman İLHAN'ın aidatını SIDIKA'dan almadığını İLHAN'ın ayrılmış olduğunu ifade etmesi karşısında kanaat getirilememiş ve başka bir delille de bu husus teyit edilemediğinden sabit görülmemiş ve maznunun bu noktalara matuf müdafaası yerinde olduğu neticesine varılmıştır. Ancak; maznunun T.C.K.nun 145. ve 171. maddelerinin tatbiki hususundaki müdafaası mezkûr maddelerin hâdise ve suç mevzuu ile alâkası görülmediğinden yerinde görülmediği gibi partiye (Gizli komünist cemiyete) girdiğine kanaat getirildiği ve sabit görüldüğü cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine aynı kanunun 173. maddesi gereğince SEKİZ AY müddetle ADANA'DA emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesi gereğince mahkûmiyetinden sayılmasına ve fiili 15 Mayıs 1950 tarihinden sonraya sirayet etmediği cihetle 5677 sayılı af kanunun 2. ve 5. maddelerine göre cezasının tamamının indirilmesine;

AHMET ARİF ÜNAL:

8 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilen ve mahkemece 13 Nisan 1954 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek ve parti içerisinde faaliyet göstererek partinin sevk ve idaresine katılmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında suçun mütemadi olduğundan ve sevk ve idareye giren fiilinin af kanunundan evvele rastladığından bahisle 5. fıkra ile ceza tâyinini istemiştir.

Maznun duruşmada iddiayı külliyen reddederek gizli komünist partisi ile alâkası olmadığını, tahkikatta zor kullanılarak o şekilde ifade vermeğe mecbur edilmiş olduğu söylemesine mukabil (Sahife 316) ilk tahkikat sırasında (Dosya 20 sahife 231, dosya 21 sahife 235) okuduğu kitapların tesirinde kalarak sol fikirleri benimsediğini, Uşak'tan tanıdığı FARUK URAL'ın tavsiyesi üzerine 1948 senesinde Türkiye gençler derneğine girdiğini, dernekte ENVER GÖKÇE, ŞEVKİ AKŞİT, MELAHAT TÜRKSAL, KAMURAN BAŞTUĞ, SELÇUK ŞENEL'i tanıdığını ve 1949 yılında ENVER GÖKÇE'nin teklifi üzerine gizli komünist partisine girdiğini, ENVER ile bir hücre kurmuş diyalektik materyalizmi (Daktilo ile yazılmış), Lenin meseleleri adlı yazıyı okumuş olduklarını, ENVER GÖKÇE İstanbul'a gidince BEKİR KARAYEL'in kendisini bulması ile bir müddet onunla ve sonra da KEMAL ERGİN ile temasa geçmiş ve ayda 2,5 lira aidat vermiş, bu arada KEMAL ERGİN ortadan kaybolmuş (KEMAL ERGİN mahkûm olduğundan af kanunu çıkana kadar Ankara'dan kaçmıştır) ise de; 1950 yazında tekrar kendisiyle temasa geçmiş fakat Terziler tevkifatı ile tevkif edilince yine münasebetlerinin kesilmiş olduğunu, ENVER ile temasının kesildiği sırada NECDET GÜNÇAK'ın ve MUZAFFER ARABUL'u partili olarak devraldığını, müşterek faaliyet göstermiş, MUZAFFER para mevzuunu NECDET GÜNÇAK'ın da sosyal mücadeleler tarihini incelemiş ve beraber mütaakıp buluşmalarda okuyup münakaşa etmiş olduklarını, Maoçetungu, partinin, polisin Amerikan polisi ile işbirliği yapması sebebiyle müteyakkız bulunulmasını bildiren tamimini, Stalin'in 70. yaş dönümü münasebetiyle yazılmış bir yazıyı, komünist enformasyon bürosu kararlarını okuduklarını, bu arada HİLMİ ARTAN'dan aidatını aldığını, KEMAL ERGİN tevkif edildikten sonra bir şahıs yoluna çıkarak beraber çalışma teklif etmiş ise de; reddettiğini, SIDIKA UMUT'un baltayı taşa vurdun dediğini, ÖMER LÜTFÜ'nün isteği ile NEJAT ÖZÖN'e, ÖMER'i görmesini söylediğini ifade etmiştir.

Maznunun duruşmada reddi hilâfına gerek tahkikattaki beyanından ve gerekse ENVER GÖK-

ÇE'nin (Dosya 17, sahife 1068, 1071) beyanından 1948 yılında ENVER GÖKÇE'nin teklifi üzerine gizli komünist partisine girdiği ve ENVER GÖKÇE'ye bağlandığı anlaşılmıştır. Maznunun ENVER GÖKÇE'nin ayrılmasından sonra NECDET GÜNÇAK'ın ve MUZAFFER ARABUL'dan müteşekkil hücreyi teşkil ettiği ve bu hücrede (Sokak hücresi, istihsal hücresi), tabirlerinin hangi hücreler için kullanıldığını izah ile teşkil ettikleri hücrenin sokak hücresi olduğunu, çünkü ayni yerde çalışmıyanlardan terekküp ettiğini, yüzde üç aidat verme lüzumunu, günlük gazeteleri takip ve birlikte münakaşa etmeleri gerektiğini, söylediği ve bu hücrede maznunun ilk tahkikat ifadesinde belirttiği gibi MAOÇETUNG'u okudukları MUZAFFER ARABUL'un para mevzuunu hazırladığı ve birlikte hücrede görüştükleri, ARABUL'dan 2,5 lira aidat aldığı ve bu hücredeki faaliyetinin NECDET GÜNÇAK'ın 9 Mayıs 1950 tarihinde Yd. Sb. Okuluna gitmesine kadar devam ettiği, yine bu tarihlerde memuriyetinin nakli sebebiyle MUZAFFER ARABUL Ankara'dan ayrılmak üzere bulunduğundan onunla da temasının kesildiği (ki ARABUL'un Trabzon'da vazifeye başladığı tarih duruşma dosya 2 sıra A/35'de mevcut belgeden anlaşılmıştır). Maznunun ilk tahkikattaki ikrarını teyit eden MUZAFFER ARABUL'un beyanı şahit olarak dinlenilmiş bulunan NECDET GÜNÇAKİN'ın açık şahadetinden anlaşılmıştır (Duruşma zaptı 624-626).

Yine ENVER GÖKÇEN'in Ankara'dan İstanbul'a gidişi sırasında BEKİR KARAYEL'in beyanından anlaşılmış (Dosya 20, sahife 192) ise de; Ankara'da yapılan komünizm ile ilgili tevkifat yüzünden ve geçinemediklerinden bu temas uzun sürmemiş ve KEMAL ERGİN'le bağlanılmış, o da mahkûmiyetini çekmemek için Ankara'dan kaçtığından bu temasta kesilmiştir. (KEMAL ERGİN'in tekrar Ankara'ya dönüşü 15 Temmuz 1950 tarihinden sonradır).

Ankara vilâyet komitesi sekreteri ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY ise; partililer arasında saydığı AHMET ARİF ÜNAL ile şahsen hiç bir parti teması olmadığını, Terziler tevkifatı yapıldığı zaman AHMET ARİF ÜNAL'ın da tevkif edildiğini ve bu sebeple AHMET ARİF ÜNAL ile tevkifini takiben hiç bir parti teması yapılmadığını söylemiştir (Duruşma sahife 68, 75). AHMET ARİF ÜNAL'ın Terziler tevkifatı sırasında 10 Şubat 1951 tarihinde cezaevine kapatılıp 13 Haziran 1951 tarihinde tahliye edildiği duruşma dosya 3, sıra B/38'de mevcut Ankara ceza ve tevkif evi müdürlüğünün 18 Aralık 1953 tarih ve 17462 sayılı yazısından anlaşılmıştır.

Maznunun MUSTAFA ŞUPHİ'nin partililere dağıtılan ve kısmen de para mukabili verildiği anlaşılan resmini ZEKİ BAŞTİMAR'ın sözü üzerine KEMAL ERGİN'den almış olan ENVER GÖKÇE'den aldığı adı geçenlerin ifadelerinden ve yapılan muvacchelerinden anlaşılmıştır (Duruşma sahife 443).

Maznunun ilk iddianame hilâfına NEJAT ÖZÖN ile parti teması olmadığı (Dosya 22, sahife 599) NEJAT ÖZÖN'ün beyanından anlaşılmış ve böyle bir temasın mevcudiyetini gösterir başka bir delil ve beyanada rastlanılamamıştır.

Maznunun evinde ve üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şeye rastlanılamadığı Ankara aramaları dosyası sıra 32-34 de mevcut 8 Eylül 1952 tarihli zabıttan anlaşılmıştır.

Maznunun müdafaasında: Şahit NECDET GÜNÇAKİN'ın doğruyu söylemediğini, NEJAT ÖZÖN ile ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ı parti bakımından temas ettirmediğini mevcut ifadelerin mübayin olduğunu, tahkikatta tazyitle ifade alındığını gizli komünist partisine girmediğini ve parti faaliyeti gösterdiği iddia edilen şahıslarla 1950 yılından sonra görüşmediğini, suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarıda belirtilen ifadelere ve şahadete göre maznun AHMET ARİF ÜNAL, ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY ile parti temasında bulunmadığı ve NEJAT ÖZÖN'ü parti teması bakımından ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY ile buluşturmadığı anlaşılmakta ise de yine ayni beyan ve şahadetten maznunun ENVER GÖKÇE'nin teklifi ile gizli komünit partisine girdiği, parti faaliyetini hedefine ulaştırmıya yardım edici faaliyet cümlesinden olduğu bütün mahkeme safahatı içerisinde anlaşılan neşriyatın bir kısmını bir partili olarak okuduğu, aidat verdiği, hücre sekreterliği yapıp, NECDET GÜNÇAKIN ve MUZAFFER ARABUL'un ayrılması ile (MUZAFFER ARABUL 29 Mayıs 1950 tarihinde Trabzon'da vazifeye başlamıştır) sona erdiği bundan sonra da parti ile olan temasının 10 Şubat 1951 tarihinde ceza evine kapatılmasına kadar devam ettiği anlaşılmıştır.

Bu durum karşısında maznunun NEJAT ÖZÖN ve ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY ile parti teması dışında kalan kısma ait müdafaası yerinde görülmemiş ve suçluluğuna kanaat getirilmiştir. NECDET GÜNÇAKIN ve MUZAFFER ARABUL'un fiilen ayrıldıkları tarihlere ve son hücre toplantısını ne zaman yaptıkları kesin olarak tesbit edilememesine binaen ve NECDET GÜNÇAKİN'ın 9 Mayıs 1950 tarihinde Yd. Sb. Okuluna girişi ve bu tarihte temasının kesildiğini ifade etmesi ve aynı ay içinde MUZAFFER ARABUL'un Trabzon'da vazifeye başlaması karşısında maznunun hücre sekreterliğinin af kanunundan evvele ait bulunduğu anlaşıldığı ve suç mütemadi suç vasfını taşıması ve af

kanunundan sonra tevkifine kadar geçen zaman içerisinde partide alelâde bir üye durumunda kalması nazara alınarak hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, ayni kanunun 173. maddesine göre SEKİZ AY müddetle URFA'DA Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 73 lira harç ödemesine As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine tevfikan son defa mevkuf kaldığı müddetin ve 10 Şubat 1951 tarihinde tevkif edilip 13 Haziran 1951 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin (neticede men'i muhakeme kararı alması sebebiyle ve 6 Mart 1940 gün ve 5 esas 68 karar sayılı tevhidi içtihat kararı nazara alınarak) cezasından sayılmasına, suçla ilgisiz olup arama sırasında tetkik edilmek için alınmış olan yazılı belgelerin maznuna iadesine:

MUZAFFER ARABUL:

9 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilen ve 26 Ekim 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun MUZAFFER ARABUL gizli komünist cemiyete (Partisine) girdiği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamakla beraber af kanununun da nazara alınmasını talep etmiştir.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 21, sahife 334-343) okuduğu kitapların tesiri altında kalarak sol fikirlere sahip olduğunu, Türkiye Gençler Derneğine girmiş ve bu dernekte ŞEVKİ AKŞİT, ENVER GÖKÇE, AHMET ARİF ÜNAL, MELAHAT TÜRKSAL'ı tanımış ve nihayet ŞEVKİ AKŞİT'in teklifini kabul ederek gizli komünist partisine girmiş bulunduğunu (Sene 1949) bilâhare AHMET ARİF ÜNAL ile ve ŞEVKİ AKŞİT'in göndermesi üzerine parti temasına geçmiş, NECDET GÜNÇAKIN'ın da aralarına katılması üzerine bir hücre teşkil etmiş olduklarını, bu hücreyi AHMET ARİF ÜNAL'ın aynı müessesede çalışmıyanlar arasında kurulması sebebiyle sokak hücresi diye adlandırdığını ve aynı müessesede ve iş yerinde çalışanlar arasında kurulursa (İstihsal hücresi) denildiğini, yüzde üç aidat vermeleri lüzumunu, günlük havadisleri gazetelerden takip etmelerini, müteakip toplantıda münakaşa edeceklerini söylemiş ve bilâhare yaptıkları toplantılarda MAOÇETUNK'un nutkunu, bazı şahısların provakatör olduklarını, belirten tamimi okumuş olduklarını, kendisinin de para mevzulu bir konuşma hazırladığını, AHMET ARİF ÜNAL'a iki buçuk lira aidat verdiğini, NECDET GÜNÇAKIN Yd. Sb Ok.na gidince AHMET ARİF ÜNAL ile tek olarak temas ettiğini ve Trabzon'a gitmesi ile parti temasının kesildiğini söylemesine mukabil duruşma sırasında yapılan sorgusunda müsnet suçu külliyen reddetmiş (Sahife 222) adı geçenlerle siyasi münasebeti olmadığını, 1950 mayısında Trabzona gittiğinden bir daha da bu şahısları görmediğini söylemiştir.

Maznun AHMET ARİF'de duruşmadaki reddi hilâfına olarak ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 21, sahife 325) aynen MUZAFFER ARABUL gibi hâdiseyi izah ile ENVER GÖKÇE'nin istanbul'a gitmesinden evvel MUZAFFER ARABUL'u ve NECDET GÜNÇAKIN'ı tanıdığını birlikte hücre kurduklarını MUZAFFER ARABUL'dan iki buçuk lira aidat aldığını, Trabzon'a gitmesine kadar münasebetlerinin devam ettiğini söylemiştir.

ENVER GÖKÇE'de duruşmadaki tevilli beyanına mukabil ilk tahkikatta parti faliyetini izah etmiş (Dosya 17, sahife 1071) olayı aynen ifade etmiş ve MUZAFFER ARABUL'u ŞEVKİ AKŞİT'in partilediğini AHMET ARİF ÜNAL'a NECEDET GÜNÇAKIN ile birlikte bağlanmış ve A. A. ÜNAL sekreterliğinde hücre teşkil etmiş olduklarını söylemiştir.

Şahit olarak dinlenilmiş bulunan NECDET GÜNÇAKIN da (Sahife 624) MUZAFFER ARABUL'un parti faaliyetini aynı şekilde izah etmiştir.

Maznunun 10 Eylül 1952 tarihinde evinde yapılan aramada elde edilen kitaplar arasında 26 Ekim 1949 tarih ve 57623 sayılı İçişleri Bakanlığı kararı ile yasak edilen Bitmiyen Kavga adlı kitabın bulunduğu (Ankara aramaları dosyası sıra 48/2) de mevcut 10 Eylül 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında duruşmadaki gibi beyanda bulunarak suçlu olmadığını aleyhinde delil bulunmadığını, maznunların beyanlarının atfı cürüm mahiyetinde olduğunu, şahidin doğru söylemediğini, polis ajanı olduğunu, beyan etmiş ise de; bu iddiası yukarıda belirtilen ve mutabakat halinde bulundukları görülen ifadeler ile şahit NECDET GÜNÇAKIN'ın yeminli şehadeti karşısında varit görülmemiş ve maznunun gizli komünist partisine girmek suçunu işlediğine vicdanen kanaat getirilmiştir.

Bu sebeple ve maznunun Ankara'dan ayrıldıktan sonra parti teması yaptığı veya başkaca bir faaliyet gösterdiği anlaşılamadığı gibi Trabzon'da vazifeye başladığı tarihin 29 Mayıs 1950 olduğu

(Duruşma dosya 2, sıra A/35) de mevcut belgeden anlaşıldığı cihetle fiil ve hareketine uygun görülen T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları nazara alınarak İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasi ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine tevfikan SEKİZ AY Gümüşhane'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 36. madde uyarınca Bitmiyen Kavga adlı kitabın müsaderesine, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.Mh.U.K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına, Ankara'da son parti temasında bulunduğ tarih kesin olarak tesbit edilemediği ve Trabzon'da vazifeye 29 Mayıs 1950 tarihinde başladığı anlaşıldığı cihetle bu hal maznun lehine mütalâa edilerek 5677 sayılı af kanunun 2. ve 5. maddelerine tevfikan cezasının tamamının indirilmesine;

HİLMİ ARTAN:

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif ve mahkemece 22 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen HİLMİ ARTAN, gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek ve hücre sekreterliği yapmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, bihâhare esas hakkındaki mütalâası sırasında iddia makamı, sevk ve idareye katıldığı hususunun sabit olmadığını belirterek mezkûr maddenin 5. fıkrasına göre cezalandırılmasını istemiştir.

Maznun ilk tahkikat sırasında müsnet suçu kabul ve ikrar ile (Dosya 22 sıra 550, 664) 1947 yılı sonlarında ŞEVKİ AKŞİT'in teklifi ile gizli K.P.ne girdiğini, 1948 yılı haziranına kadar ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde, CAHİT GÜÇLÜ'nün de iştirâki ile kurulan hücrede kaldığını, aynı yılın eylülünden sonra Adana'dan dönünce ENVER GÖKÇE'ye bağlandığını ve ENVER GÖKÇE sekreterliğinde kurulan hücreye A. A. ÜNAL ile birlikte katıldığını kendi sekreterliğinde de MÜMTAZ GÖKTÜRK ve ÖZER SAĞNAK'dan müteşekkil bir hücre kurduğunu, bu şahıslardan aidat aldığını ve ENVER'e kendi aidatı ile birlikte verdiğini, bilâhare FARUK URAL ile temasa geçtiğini ve onun direktifi ile SIDIKA UMUT ve NEJAT ÖZÖN'den müteşekkil hücreyi kurduğunu, bu hücrede MAOÇETUNK'u okuyup, diyalektik materyalizmi tetkik ettiklerini fakat anlaşamadıklarından ayrılmış ve bir müddet irtibatsız kalmış olduğunu, 1950 yılı mayıs sonlarında K. BAŞTUJİ'nin sekreterliğinde bir hücre kurduklarını hücrenin 1950 yılı sonuna kadar devam ettiğini, 1951 yılı ocak ayında Terziler tevkifatı sırasında kendisini de tevkif ettiklerini, tahliyeden sonra KAMURAN BAŞTUJİ kendisini bularak KEMAL ERGİN'in aradığını söylemiş ve bilâhare randevulu olarak KEMAL ERGİN ile buluşmuş ve ona bağlanmış, münasebetlerinin KEMAL ERGİN'in tevkifine kadar devam etmiş olduğunu bilâhare 1952 yılında Adana'ya gittiğini kimseye bağlanmadığını söylemesine mukabil duruşmada müsnet suçu ve faaliyetini tamamen reddetmiştir.

Maznunun gizli K.P.sine girdiği Ö.L.TUNÇAY'ın (Dosya 20, sıra 8) ve duruşma sahife 64, 74'de mevcut beyanlarından ve ENVER GÖKÇE'nin (Dosya 17, sahife 1068) AHMET ARİF ÜNAL kendisine bağlı bulunduğu sırada ve Ankara'dan ayrılmasından evvel HİLMİ ARTAN ile münasebeti olduğunu ve HİLMİ ARTAN'ın MÜMTAZ GÖKTÜRK ve ÖZER SAĞNAK'dan müteşekkil bir hücresi bulunduğunu BEKİR KARAYEL'in vilâyet komitesinde HİLMİ ARTAN'ın isminden bahis edildiğini söylemesi ile ve kendi ikrariyle sabittir.

ŞEVKİ AKŞİT'in küllî inkârı karşısında ve CAHİT GÜÇLÜ'nün de sorgusu yapılamamış olduğundan, ŞEVKİ AKŞİT sekreterliğinde CAHİT GÜÇLÜ ve maznundan müteşekkil hücrenin kurulmuş olup olmadığı anlaşılamamış ve mücerret maznunun beyanı hücrenin teşekkülünü ispata yeter görülmemiştir.

ENVER GÖKÇE sekreterliğinde A. A. ÜNAL'ın iştiraki ile kurulan hücreye katıldığı yolundaki beyanını teyit eden bir beyana ne ENVER GÖKÇE'nin ve ne de A. A. ÜNAL'ın ifadeleri arasında rastlanılamamıştır.

MÜMTAZ GÖKTÜRK ve ÖZER SAĞNAK'dan müteşekkil bir hücre kurduğu ise; gerek M. GÖKTÜRK ve gerekse ÖZER SAĞNAK kısımlarında da izâh edildiği üzere kendi ikrarı ve ikrarını teyit eden ÖZER SAĞNAK'ın (Dosya 22, sıra 674) MÜMTAZ GÖKTÜRK'ün (Dosya 24, sahife 1017) de mevcut ifadelerinden anlaşılmıştır. Maznun hücresindeki partililerden aidatlarını almış ve bu hücredeki faaliyetinden sonra FARUK URAL ile temasa geçtiği (Dosya 20, sahife 134) FARUK URAL'ın (HİLMİ ARTAN'dan bir iki ay içinde katî rakam bilmemekle beraber para aldım) şeklindeki beyanından anlaşılmıştır. Maznunun, FARUK URAL ile teması sırasında SIDIKA UMUT ve NEJAT ÖZÖN'den müteşekkil hücreyi kurduğu, bu hücrenin çok kısa bir zaman faaliyet gösterdiği ve SIDIKA'nın bir iki defa geldiği de NEJAT ÖZÖN'ün tahkikatta ve duruşmada (Dosya 22, sahife 596,

duruşma Zb. 228) mevcut açık beyanlarından ve SIDIKA UMUT'un tahkikatta (Dosya 22, sahife 514) de mevcut olup bu beyanı teyit eden ifadesinden anlaşılmıştır. Bu hücrede parti neşriyatı okumuş ve 1949 yılı sonuna kadar NEJAT ÖZÖN ile temasa devam etmiştir. Bundan sonra KAMURAN BAŞTUJİ ile ve 1950 yılı içerisinde temas temin edip etmediği hususu ise; KAMURAN BAŞTUJİ'nin ifadelerinde ne teyit ve ne de nakzeder mahiyette bir beyana rastlanılamamış ve duruşmada da faaliyeti külliyen reddetmesi karşısında yalnız maznun HİLMİ ARTAN'ın tahkikattaki beyanına münhasır kalmış ve durum şüpheli görüldüğünden temasın mevcudiyetine vicdanen kanat getirilememiştir.

HİLMİ ARTAN'ın Ankara'da komünizm lehinde faaliyet göstermekten dolayı 13 Ocak 1951 tarihinde tevkif edilmiş ve 15 Mayıs 1951 tarihinde serbest bırakılmış olduğu (Duruşma dosya III, sıra B/38) de mevcut Ankara ceza ve tevkif evi Md.nün 18 Aralık 1953 gün ve 17462 sayılı yazısından ve bilâhare hakkında men'i muhakeme kararı verildiği ilgililerin beyanlarından ve (Duruşma D. V, sıra F/35) de mevcut temyiz ilâmından anlaşılmıştır.

Ö. L. TUNÇAY duruşmada (Sahife 75) Terziler tevkifatı sırasında tevkif edilenlerle bilâhare ve tahliyelerinden sonra hiç bir parti teması yapılmadığını söylemiştir. Bu beyana rağmen maznunun tahliyesinden sonra KAMURAN BAŞTUJİ ile temasa geçip onun vasıtasi ile KEMAL ERGİN ile temas sağladığı ve KEMAL ERGİN'e bağlandığı, KEMAL ERGİN'in tevkifine kadar bu münasebetin devam ettiği iddiasına gelince;

Bu husus ne teyit eden ve ne de nakzeden bir beyana, KAMURAN BAŞTUJİ ve KEMAL ERGİN'in ifadeleri arasında tesadüf edilememesi, duruşmada da diğer hususlar gibi bu noktadaki iddiayı da reddetmeleri ve binnetice HİLMİ ARTAN'ın tahkikattaki beyanının sıhhatinin tesbiti mümkün olamaması karşısında; HİLMİ ARTAN'ın KAMURAN BAŞTUJİ kanalı ile ulaşan haber sonunda KEMAL ERGİN ile temas ettiği yolundaki ikrarı fiilin işlendiğini kabule yeter görülmemiştir.

Maznunun gizli K.P.ne girdikten sonra İstanbul'dan gelirken parti neşriyatı da getirdiği ENVER GÖKÇE'nin (Dosya 17, sahife 1066) beyanından anlaşılmıştır.

Maznunun üzerinde ve evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı Ankara aramaları dosya (Sıra 67/1) de mevcut 12 Kasım 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında, ifadelerin tazyik ile elde edildiğini muhtevaları doğru olsa bile fiilinin 5844 sayılı kanunun şümulüne giremiyeceğini KEMAL ERGİN'e bağlanmıştır denildikten sonra ne yaptığının belirtilemediğini son tâdil tarihi ile KEMAL ERGİN'in tevkif tarihi arasında kısa bir zaman mevcut olduğunu karar ittihaz edilirken bu noktanın da gözetilmesini partiye girmediğinden beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarıda belirtilen beyanlardan maznunun gizli K.P.ne girdiğine, aidat verdiğine, parti içerisinde faaliyet göstererek hücre teşkil ettiğine ve bu şekildeki parti faaliyetin tevkif tarihi olan 13 Ocak 1951 tarihine kadar devam ettiğine kanaat getirilmiş ve bu sebeple suçun sübutuna matuf müdafaası yerinde görülmemiştir. Ancak; mezkûr tarihten sonraya rastlıyan faaliyet müphemiyet arzettiği ve bu hususlara müteallik ikrarları diğer beyanlarla da teyit edilemediği ve nihayet KEMAL ERGİN ile teması kabul edilse dahi KEMAL ERGİN'in tevkifi ile 5844 sayılı kanunun meriyete girdiği tarih arasında çok az bir zaman bulunuşu karşısında suçun mezkûr kanun ile yapılan tadilin şümulü içerisinde kaldığına vicdani kanaat hâsıl edilememiş ve bu durum maznun lehine mütalâa edilerek fiili 5435 sayılı kanunla yaplan tâdilin kapsamı içerisinde kaldığı neticesine varılmış olduğundan T.C.K.nun mezkûr kanunla değişen 141. maddesine tevfikan ve mütemadi suç vasfını taşıyan fiilin sevk ve idare unsurunu içerisine alan kısmının af kanununun meriyete girmesinden evvele rastlaması nazara alınarak 3. ve 5. fıkralar gereğince parti içerisinde gösterdiği faaliyet derecesi gözetilerek takdiren ve teşdiden ÜÇ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanun 173. maddesine tevfikan BİR SENE Biga'da Enmiyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. madde uyarınca âmme hizmetlerinden (Mahkûmiyetine müsavi müddetle) memnuiyetine, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 109 lira harç ödemesine, bu suç sebebiyle mevkuf kaldığı müddetin ve 13 Ocak 1951 tarihinden 15 Mayıs 1951 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin As.Mh.U.K.nun 277. maddesi gereğince ve 6 Mart 1940 tarih 5 esas 68 karar sayılı tevhidi içtihat kararı da nazara alınarak mahkûmiyetinden sayılmasına:

FARUK URAL:

16 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam edilen maznun FARUK URAL gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek ve parti içerisinde hücre faaliyeti göstermek, sekreterlik yapmak iddiası ile mahkemeye sevk edilmiş; hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı ka-

nunla değişen 141. maddesinin 1. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun tahkikatta müsnet suçu kabul ve ikrar eder mahiyette ifade vererek 1948 yılında RACİ DİNÇER'in teklifi ile partiye girdiğini, bilâhare kendi sekreterliğinde SELÇUK ŞENEL ve ŞÜKRÜ ÜNAL'dan müteşekkil olarak bir hücre kurduğunu aidat aldığını RACİ DİNÇER'e verdiğini, RACİ DİNÇER İstanbul'a gidince Ö. L. TUNÇAY ile temas etmiş ve bu arada ŞÜKRÜ ÜNAL'a danıldığından SELÇUK ŞENEL ve İSMAİL AYYILDİZ'dan müteşekkil hücreyi kurmuş (1949 yılı yazı), 1950 yılında da SABAHATTİN DİKMEN ve SELÇUK ŞENEL'den müteşekkil kurmuş, neşriyat olarak İngiliz Amerikan tezadı, MUSTAFA SUPHİ hakkındaki yazıyı, bazı şahısların partiden ihracına dair olan tamimi, Maoçetung'un nutkunu okuduğunu, Ankara'da tevkif edilip mahkemeye verilince faaliyete nihayet verdiğini söylemiş, müteakip ifadesinde; partiye F. HİKMET GÜNER tarafından davet edildiğini, F. H. GÜNER sekreterliğinde YILMAZ ÇULPAN'ın iştirâki ile kurulan hücreye dahil olduğunu, F. H. GÜNER ayrıldıktan sonra RACİ DİNÇER sekreterliğindeki hücreye ACLAN SAYILGAN ile birlikte girdiğini, kendi sekreterliğnde S. ŞENEL ve NEJAT ÖZÖN'den müteşekkil hücreyi kurduğunu, SABAHATTİN DİKMEN'i parti teması için TURAN TAMAR'a gönderdiğini LÜTFÜ KANAK'ı partilediğini, SABAHATTİN DİKMEN vasıtasiyle KEMAL BERİK ÖZMANAV'ı partilemesi haberini TURAN TAMAR'a gönderdiğini, ayrıca yine kendi sekreterliğinde SELÇUK ŞENEL ve SABAHATTİN DİKMEN'den müteşekkil hücreyi kurduğunu, daha bidayette Ekonomi Politik notlarını teksir ettirerek KEMAL ERGİN'e vermiş olduğunu, İMADETTİN SELHEP ve AHMET ÖNHAN'dan müteşekkil bir hücre kurduğunu bilâhare İMADETTİN SELHEP'in yerine OSMAN ARI'nın girdiğini ve bu arada vukuf kesbettiği diğer parti faaliyetini izah etmiştir. Duruşmada ise; isnatları külliyen reddederek, ifadelerinin doğru olmadığını hakikatlere uymadığını, tazyikten mütevellit bulunduğunu söylemiştir.

Maznunun ilk tahkikat ifadesinde bahsi geçen hususların hemen ekserisinin doğruluğu duruşma sırasında faaliyeti izâh eden maznunların açık beyanları ile teeyyüt etmiştir. Bu beyanlardan doğan neticeye göre; FARUK URAL; RACİ DİNÇER ve F. H. GÜNER muhitinde ve Türkiye Gençler Derneğinde sol temayüllü kimselerle temas ettikten ve bu yoldaki fikri temayülleri benimsedikten sonra RACİ DİNÇER'in, F. H. GÜNER'in teklifi ile ilk hücre faaliyetine katılmıştır. F. H. GÜNER ile bu çalışmaya başlamadan evvel esasen partiye alınacak hale geldiği hatta hücre çalışması hususunda FARUK URAL tarafından bir teklifin düşünüldüğü ve fakat daha eski bir komünist durumunda olan F. H. GÜNER'in itirazı üzerine bu teklifin F. H. GÜNER tarafından yapılmasının uygun görüldüğü ve vaki olduğu, bu suretle ilk parti çalışmasına başladığı ve F. H. GÜNER sekreterliğinde kurulan hücreye 1947 yılında YILMAZ ÇULPAN ile birlikte katıldığı F. H. GÜNER'in duruşmada (Sahife 441) YILMAZ ÇULPAN'ın (sahife 208) vermiş oldukları açık ifadelerinden anlaşılmıştır. Bu hücrede aidat vermediği, hücrede siyasi hâdiselerin Marksist bir görüşle izâhlarının yapıldığı, icmallerinin hazırlandığı, bu arada FARUK URAL sekreterliğinde SELÇUK ŞENEL (SAHİFE 336), YILMAZ ÇULPAN'ın (Sahife 208) duruşmadaki açık beyanlarından ve ŞÜKRÜ ÜNAL'ın tahkikattaki ifadesinden (Dosya 22, sahife 603) ve duruşmadaki kısmen tevilli beyanından anlaşılmıştır.

Maznunun, F. H. GÜNER'in parti ile ilişiği kesildikten sonra RACİ DİNÇER sekreterliğinde kurulan hücreye ACLAN SAYILGAN ile birlikte katıldığı da ACLAN SAYILGAN'ın duruşmada (Sahife 356) mevcut açık beyanından DİNÇER'in ilk tahkikat sırasındaki açık ikrarından (Dosya 22, sahife 558) anlaşılmış ve bu beyanlarının esas itibariyle yekdiğerini teyit eder mahiyette olması ve tarihlerde bazı farklar mevcut ise de bunun aradan uzun zaman geçmesinden ileri geldiği neticesine varılmıştır.

FARUK URAL sekreterliğinde SELÇUK ŞENEL ve ŞÜKRÜ ÜNAL'dan müteşekkil olarak kurulmuş bulunan hücreden ŞÜKRÜ ÜNAL'ın ayrılmasından sonra bu hücreye NEJAT ÖZÖN'ün katıldığı ve FARUK URAL'ın yine sekreter durumunu muhafaza ettiği, SELÇUK ŞENEL ve NEJAT ÖZÖN'e ait karar kısımlarında da izah edildiği üzere FARUK URAL'ın ilk tahkikattaki beyanlarını teyit eder mahiyette ifadede bulunan ŞENEL ve ÖZÖN'ün duruşmadaki ikrar ve izahlarından anlaşılmıştır. Maznun FARUK URAL hücrelilerden aidatlarını almış, birlikte ekonomi politik notlarını veya diyalektik materyalizmi okumuş, kendi tâbirleriyle dünya meselelerinden bahsetmiş olduğu bu hücrenin 1949 yılı bidayetine kadar devam ettiği ÖZÖN'ün (Sahife 227, 230) ŞENEL'in (sahife 336) duruşmadaki açık beyanları ile sabit olmuştur.

Maznunun bu arada LÜTFİ KANAK'ı partilediği, adı geçenin (Dosya 22 sahife 640) ta mevcut olup FARUK URAL'ın beyanını teyit eder mahiyette olan ifadesinden, KAMURAN BAŞTUJİ'yi partilediği de bu maznunun (Dosya 20 sahife 211-212) deki beyanından anlaşılmıştır

Maznunun yine kendi sekreterliğinde SABAHATTİN DİKMEN ve SELÇUK ŞENEL'den müte-

şekkil bir hücre kurduğu ise; FARUK URAL'ın bu hususdaki beyanını teyit eden S. DİKMEN'in (Dosya 20 sahife 243) te mevcut olup kısmen tevile kaçan beyaniyle ŞENEL'in tahkikatta (Dosya 20 sahife 102) ve gerekse duruşmada (sahife 337-340) ta mevcut açık ikrarlarından anlaşılmıştır. Maznun hücrelerden aidatlarını aldığı gibi kendisine bağlı olan SELÇUK ŞENEL'den, ŞENEL'e bağlı olan ALİ CİHAN ERKAYA, İSMAİL AYYILDIZ, NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın ve yine NEVZAT'a bağlı oldukları için NEVZAT kanalı ile ŞENEL'e intikal eden SALİH ÇAKIR, TURGUT AKALIN, BALKAN YEKEBAŞ'ın aidatlarını almış ve bunları üst kademeye Ö. L. TUNÇAY'a vermiştir. HİLMİ ARTAN, SABAHATTİN DİKMEN'den aldığı aidatı da aynı şahsa ulaştırmıştır. Bu hususlar da Ö. L. TUNÇAY'ın (Sahife 69), ŞENEL'in (Sahife 340) duruşmadaki sarih beyanlarından anlaşılmıştır. Bu hücre 1951 yılı birinci ayına kadar faaliyet göstermiştir. Hücrenin bilâhare talebe komitesine inkılâp ettiği iddiası ise, SABAHATTİN DİKMEN ve SELÇUK ŞENEL'e ait karar kısımlarında izah edildiği üzere yeter derecede tebarüz etmemiş olduğundan vârit görülmemiştir.

SABAHATTİN DIKMEN'i parti teması için TURAN TAMAR'a gönderdiği ve yine SABAHATTİN DİKMEN'le KEMAL BEKİR ÖZMANAV'la temasa geçmesi hususunu TURAN TAMAR'a duyurttuğu duruşmadaki (Sahife 330, 252) beyanlarından ve SABAHATTİN DIKMEN ile maznunun tahkikattaki beyanlarından anlaşılmış ve iddiaların doğruluğuna maznunun tahkikattaki ifadelerinin hakikate uyduğuna kanat getirilmiştir.

Maznunun parti faaliyeti içerisinde, SIDIKA UMUT (Dosya 22 sahife 515) HİLMİ ARTAN (Dosya 22, sahife 551) CEMİL TOYGAR (Dosya 21, sahife 255) TEOMAN ERGİN (Dosya 23, sahife 754) ile parti teması yaptığı bu şahısların duruşmadaki inkârlarına rağmen, yekdiğeriyle aynı mahiyeti taşımaları sebebiyle doğruluklarına kanaat getirilen ilk tahkikat ifadelerinden anlaşılmıştır.

KEMAL ERGİN'in de duruşmadaki inkârına rağmen tahkikatta (Dosya 14, sıra 472) İstanbul'dan Ankara'ya geldikten sonra vilâyet komitesinde olmak itibariyle pardililer haklarında aldığı izahatı belirtirken FARUK URAL'ın durumunu da açık olarak belirtmesi, ENVER GÖKÇE'nin (Dosya 19, sahife 1072) de FARUK URAL ile siyasi münasebeti olmadığını, onunla ve grubu ile Ö. L. TUNÇAY'ın meşgul bulunduğunu söylemesi, Ö. L. TUNÇAY'ın maznunun durumuna vâkıf olduğunu belirten beyanlarının mesnetsiz olmadığını göstermiştir.

Maznunun İMADETTİN SELİHEP, OSMAN ARI, AHMET ÖNHAN haklarındaki beyanlarının doğru olmadığı bu şahıslardan OSMAN ARI ve AHMET ÖNHAN haklarında son tahkikat kararı açılmasını icap ettirecek bir delil elde edilememiş olmasiyle, İMADETTİN SELHEP ile parte teması kurduğuna dair duruşmada bir beyan ve delile rastlanılamamış bulunmasiyle sabittir. Maznunun duruşmada (Sahife 309) "Alınan ifadelerin isabetsizliğini göstermek için 17 Ekim 1952 tarihli ifadesinde yeniden bir hücre uydurmuş, o arada İMADETTİN SELHEP, ÖNHAN, ARI'nın kendisiyle olan münasebetlerini izah etmiş ve bu suretle düşüncelerinden beklediği gayeye varmak istemişse de, ifadelerine itibar edildiğini" söylemesi de bu beyanının uydurma olduğunu ve sırf tahkikat yapanları yanıltmak ve dolayısıyle kendisine ilerde tahkikat ifadesinin doğru olmadığını iddiaya elverişli zemini hazırlamak gayesiyle yapıldığını göstermiş ve bu kanaate varıldığından ifadelerinin Adlî Tıpta tetkik ettirilmesi talebi de 14 Mayıs 1954 tarihli dava kararında da belirtildiği üzere reddedilmiştir.

Maznun; Terziler tevkifatı sırasında 13 Ocak 1951 tarihinde tevkif edilmiş ve 6 Eylül 1951 tarihine kadar mevkuf kalmıştır. Bu husus duruşma (Dosya 3, sıra B/38) de mevcut belgeden, bu tatbikat sonunda komünizm lehinde propaganda yapmaktan dolayı iki sene dört ay ağır hapis cezasiyle tecziyesine, komünist cemiyet veya hücre kurmak suçundan beraatine karar verilmiş, bu kararın ilk kısmının tasdik, ikinci kısmının iş askerî mahkemede olduğuna göre oradaki evrak tetkik edilmeden beraat kararı verilmesinin yolsuz olduğu noktasından bozulmasına karar verildiği ve bu karar üzerine henüz yeni bir karar ittihaz edilmediği (Dosya 7, sıra F/35) te mevcut Temyiz Mahkemesinin 14 Mayıs 1954 tarihli ilâmından anlaşılmıştır.

Maznun 6 Eylül 1951 tarihinde tahliyesinden sonra İMADETTİN SELHEP'ten imzalı kartını istediği için fülinin 5844 sayılı kanundan sonraya sirayet ettiği iddia edilmiş ise de; FARUK URAL'ın İMADETTİN SELHEP'ten kartını aldığı ve bu kartla bilâhare İMADETTİN'in mevkuf ve gayri mevkuf maznunlar arasında bulunmadığını, o tarihte de ilk defa gördüğünü belirttiği bir şahsın İMADETTİN'i bulduğu (Sahife 240) anlaşılmakta ve bu tarihin İMADETTİN'in terhisinden bir ay kadar sonraya rastlamakta olması yani 11 Aralık 1951 tarihinden evvele ait bulunması ve duruşmada Ö. L. TUNÇAY'ın (Sahife 75) Terziler tevkifatına dahil olanlarla tahliyelerinden sonra parti teması yapılmadığını belirtmesi ve FARUK URAL'ın 1951 yılı eylülünde tahliye edildikten sonra parti faaliyeti gösterdiğini anlatır beyana rastlanılamaması karşısında maznunun bu noktaya mâtuf müdafaası yerinde görülmüş ve İMADETTİN SELHEP'ten kartını alması hâdisesi 1952 yılında parti

temasının ve faaliyetinin devam ettiğinin delili olarak kabul edilememiştir. 11 Eylül 1952 tarihinde maznunun üzerinde ve evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Ankara aramalar dosyası sıra 41) de mevcut zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında bütün faaliyeti red ile partiye intisap etmemiş ve faaliyet göstermemiş olduğunu, tahkikattaki beyanlarının tazyike müstenit bulunduğunu ve kendisi gibi diğer maznunların da bu ifadelerini reddettiklerini, aleyhte olan beyanlar adi cürüm mahiyetinde olduğundan, itibar olunamıyacağını, aleyhinde başka delil bulunmadığını, 5844 sayılı kanuna göre ceza talep edilmiş ise de bunun delili olmadığını, TUNÇAY'ın ifadesinin lehine olduğunu, SELHEP hakkında beraat kararı istenilmesi, aralarında bir temas vâki olsa da suç mahiyetini taşımadığının delilini teşkil ettiğini, hücre sekreterliği yapmadığını, yaptığı kabul edilse dahi partiye âza almak, partililerin yerlerini değiştirmek, aidatları üzerinde bir tasarrufta bulunmak gibi hareketlere tevessül etmemesi sebebiyle sevk ve idare, tanzim unsurlarının fiilinde mevcut olmadığını, evvelce de mevkuf kaldığını, bu müddetin nazara alınmasını ve 1950 yılındanberi mahkemede süründüğünden verilecek kararla üzüntülerine son verileceğini umduğunu beyan etmiştir.

Maznunun bu müdafaası yukarda izah olunan sebeplere binaen yerinde görülmemiş, sadece fiilinin 5844 sayılı kanunla yapılan tâdilin şümulüne girmediği noktasındaki müdafaasında haklı olduğu kanaatine varılmıştır.

Maznun partiye girdiği, aidat verdiği, hücre sekreterliği yaptığı, hücrelilerden ve kendisiden alt kademelerden gelen aidatları alarak yukarıya ulaştırdığı, partiye yeni eleman temin ettiği ve bu yoldaki fiillerine en az 1951 yılı birinci ayında vâki tevkifine kadar devam ettiği sabit görüldüğü ve bu suretle fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğuna kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre ve parti içerisinde gösterdiği faaliyet derecesi nazara alınarak takdiren ve teşdiden ALTI SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı K.nun 173. maddesi gereğince İKİ SENE ERBAA'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. maddeye tevfikan âmme hizmetlerinden müebbeden mahrumiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa tevfikan 200 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.Mu.Us.K.nun 277. maddesi gereğince cezasından sayılmasına (Komünizm lehinde propaganda yapmak suçundan verilen mahkûmiyet kararı ilerde içtimaa esas tutulmak gerekeceği cihetle o dâva sebebiyle mevkuf kaldığı müddetin şimdiden mahsubu cihetine gidilmemiştir), tahliye talebinin reddine ve mevkufiyet halinin devamına.

SABAHATTİN DİKMEN:

11 Ekim 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan maznun; gizli komünist partisine (Cemiyte) girmek ve parti içerisinde faaliyet göstererek sevk ve idareye katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin birinci fıkrasına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun; ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 20. sahife 241, dosya 21, sahife 298) de mevcut ifadelerinde isnadı kabul ederek parti faaliyetini izahla BEKİR KARAYEL'in dâveti üzerine gizli komünist partisine girdiğini, bilâhare FARUK URAL ile temas etmiş ve SELÇUK ŞENEL'in iştirakiyle hücre faaliyeti göstermiş ve bu hücrede URAL'ın disipline riayet, gizlilik, aidat, hücre, sekreter gibi hususlardan bahsiyle izahta bulunmuş ve bazı kitapları bu arada Devlet ve İhtilâl, İşçi Sınıfı İhtilâli adlı kitapları da okumuş olduklarını, AYDEMİR KANDEMİR'i partilediğini, FARUK ve SELÇUK'un tevkifleri ile onlarla olan temasının 1951 yılında kesildiğini, BEKİR KENAN YAŞLIÇAM vasıtasiyle KEMAL ERGİN'i tanımış ve bilâhare AYDEMİR, BEKİR KENAN'la geçinemediğinden kendisine şikâyette bulunmuş, bunu KEMAL ERGİN'e anlatınca AYDEMİR'le görüşmek istediğini söylemiş ve kendisinin de buluşmayı temin edip yanlarından ayrılmış olduğunu, partiye girdikten sonra ayda 5 lira aidat verdiğini, AYDEMİR'den de 5 lira aidat aldığını, TURAN TAMAR ile temas temin etmiş, aidatını almış olduğunu, bu şahsın o tarihte partili bulunduğunu, TUNÇAY'ın direktifi üzerine AYDEMİR'in ŞÜKRÜ BAŞAR, MUSTAFA KARAYOL, mürettip HASAN ile buluşmalarını sağlamış, FARUK URAL'ın direktifi ile TURAN TAMAR'ı KEMAL BEKİR ÖZMANAV'ın evine gönderdiğini, TURAN'la ayda 1-2 defa buluştuğunu, KEMAL BEKİR'in TURHAN TUNA ile olan temasını bildiğini etraflı olarak anlattığı halde duruşmada iddiayı külliyen red ile ilk tahkikat ifadesinin tazyike müstenit bulunduğunu, hakikate uymadığını, bu sebeple muhtevasını kabul etmediğini söylemiştir (Sahife 316).

Maznunun partiye girdiği duruşmadaki inkârına rağmen tahkikattaki ikrarı, Ankara vilâyet ko-

mitesi sekreteri Ö. L. TUNÇAY'ın tahkikat ve duruşmadaki beyanı ile TURAN TAMAR ve AYDEMİR KANDEMİR'in yine duruşmadaki sarih beyanlarından anlaşılmıştır.

Partiye intisaptan sonra FARUK URAL'ın sekreterliğinde SELÇUK ŞENEL'in iştirakiyle kurulan hücreye 1950 yılı ikinci yarısında dahil olduğu ve bu hücrede 15 günde bir toplantı yaptıkları, ayrıca kendisinin SELÇUK ŞENEL ile haftada bir buluştuğu, bu buluşmaların kâfi derecede yetişmiş görülmemesinden ileri geldiği, FARUK URAL'ın (Dosya 20, sahife 85) te mevcut ifadesiyle SELÇUK ŞENEL'in tahkikatta (Dosya 20, sahife 103) duruşmada (Sahife 337) de mevcut ifadelerinden anlaşılmıştır. Bu hücrenin nihayet bulduğu tarih 1951 yılı bidayetinde Terziler tevkifatı ile URAL ve ŞENEL'in tevkifleri sıralarıdır ki, bu tevkifatta FARUK URAL 13 Ocak 1951, SELÇUK ŞENEL 11 Ocak 1951 tarihlerinde ceza evine kapatılmışlardır (Duruşma dosya 3, sıra B/38).

SABAHATTİN DİKMEN'in AYDEMİR KANDEMİR'i partilediği ve aidat aldığı kendi ikrarı, KANDEMİR'in duruşmada bu hususu belirten sarih beyanı ile sabittir (Sahife 322, 326).

FARUK URAL hücresinin dağılması üzerine maznun, BEKİR KENAN YAŞLIÇAM vasıtasiyle KEMAL ERGİN'i tanıdığını ifade etmesine mukabil, BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ın tahkikat ifadesinde bu hususta hiç bir kayda rastlanılamadığından ve duruşmada da parti faaliyetini reddettiğinden bu beyanın sıhhat derecesini tâyin için KEMAL ERGİN'in ifadeleri tetkik edildikte, KEMAL ERGİN'in; kaçamaklı ifade vererek durumu aynen (Hâfızamda yanılmış olabilirim. BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ın Tarih Coğrafya Fakültesinin arkasında bana SABAHATTİN DİKMEN'i tanıştırması SABAHATTİN DİKMEN'in de AYDEMİR KANDEMİR'i tanıtması kabildir. SABAHATTİN'in resmini tanımamam geceleri buluşmamızdan dolayıdır. SABAHATTİN ile benim parti münasebetim olmamıştır. Buluşmalarımız konuşmak içindir ve 2-3 defayı geçmez. Kendisini partili olarak bilmediğim gibi aidat ta almadım) şeklinde anlattığı görülmüştür (Dosya 17 sahife 1017). Duruşmada ise KEMAL ERGİN, SABAHATTİN DİKMEN'i hiç tanımadığını söylemiştir. Halbuki ifadelerinin doğruluğuna hangi sebeplere binaen kanaat getirildiği kendisine ait karar kısmında izah edilen KANDEMİR'in duruşmadaki ifadesinden (Sahife 323) 1951 yılı sonbaharında BEKİR KENAN YAŞLIÇAM ile KANDEMİR'in geçinememeleri sebebiyle ve bu hususu KANDEMİR SABAHATTİN DİKMEN'e söyledikten sonra, SABAHATTİN DİKMEN'in KANDEMİR'i Kız Lisesi arkasında (MEHMET) adı altında KEMAL ERGİN'e tanıttığı ve birlikte Kurtuluş istikametine doğru gittikleri, burada KEMAL ERGİN'in KANDEMİR'den, BEKİR KENAN YAŞLIÇAM ile geçinememeleri sebebini sorduğu ve bundan sonra KEMAL ERGİN'in tanıştırmak üzere ORHAN SUDA'yı getirdiği anlaşılmaktadır. Bu duruma göre SABAHATTİN DİKMEN'in KEMAL ERGİN'le teması olmasa ve ona KANDEMİR'in BEKİR KENAN'dan şikâyetini söylememiş bulunsa, hem bu buluşmayı temin etmemiş olması ve hem de KEMAL ERGİN'in KANDEMİR'e bu mevzudan bahsetmemesi gerekirdi. Bu hal maznunun teması gizlemeğe çalıştığı kanaatini vermiştir. KEMAL ERGİN'in tahkikattaki ifadesi de tahlil edilirse, bir keşmekeş içerisinde olduğu görülmektedir, insicam yoktur. Bir taraftan tanımadığını, diğer taraftan buluşmuş olabileceğini ve buluşmalarının konuşmak için olduğunu söylemektedir ki, bir insanın tanımadığı kimse ile konuşmak için buluştuğunu ve bunun 2-3 defa hem de gece olduğunu söylemesi, doğrudan doğruya teması ifade etmemek için gösterilen gayretten başka bir şey olarak mütalâa edilememiştir. KANDEMİR'in sârih beyanından ve bilâhare SABAHATTİN ÖZBAY ve ORHAN SUDA'nın iştiraki ile kurulan hücreye ait SABAHATTİN ÖZBAY'ın şahadetiyle KANDEMİR'in beyanlarının doğruluğu tahakkuk etmesine binaen bu temasın yani KEMAL ERGİN ile SABAHATTİN DİKMEN'in temaslarının mevcut olduğuna diğer hâdiselerin bu temasın neticeleri bulunduğuna kanaat getirilmiştir.

TURAN TAMAR ile de parti teması yaptığı ve TURAN TAMAR'dan aidatını aldığı, bilâhare TAMAR'a FARUK URAL'dan aldığı direktif üzerine KEMAL BEKİR ÖZMANAV ile temas etmesini ve Konservatuvardaki talebelerin hangilerinin ne gibi temayüller taşıdıklarını tesbit etmesi lüzumunu söylemesini bildirdiği ilk tahkikatta vermiş olduğu ifadesini teyit eden TAMAR'ın (Duruşma sahife 252) açık beyanı ile sabit olmuştur. SABAHATTİN DİKMEN bu hususu da duruşmada reddettiğinden 15 Mart 1954 tarihli celsede muvacheleri yapıldığında KEMAL BEKİR ve TURAN TAMAR hâdisenin vâki olduğunu, TAMAR'ın KEMAL BEKİR ÖZMANAV'la onun imzalı kâğıdını (SABAHATTİN DİKMEN'den aldığı) götürmek suretiyle bulmuş ve bu suretle parti temasını sağlamış olduğunu ifade etmişlerdir. TAMAR; solcu talebelerin tesbiti hususunu da SABAHATTİN DİKMEN'in söylemiş olduğunu, bunu KEMAL BEKİR'e bildirdiğini ve fakat SABAHATTİN DİKMEN'e cevabı götürmediğini söylemiş, KEMAL BEKİR ise hatırlamadığını ifade etmiştir. Bu da SABAHATTİN DİKMEN'in ilk tahkikattaki ikrarı hilâfına duruşmada külliyen inkâra saptığını göstermiştir.

KANDEMİR ile olan parti teması içerisinde ve 1952 yılı baharında KANDEMİR'e ŞÜKRÜ BAŞAR, MUSTAFA KARAYOL, HASAN YILMAZ ile parti teması yapması lüzumunu bildirdiği ŞÜK-

RÜ BAŞAR'ın imzalı kâğıdını KANDEMİR'e verdiği ve onun da bu şahıslarla alâkadar olup onlarla randevularla buluştuğu ve Marxsist kültürlerinin ilerlemesine yardım etmekle beraber H. YILMAZ'dan beş lira, ŞÜKRÜ BAŞAR'dan ikibuçuk lira, MUSTAFA KARAYOL'dan iki defa beşer lira aldığı, SABAHATTİN DİKMEN'in HASAN YILMAZ ile ŞÜKRÜ BAŞAR'ı partili olarak tanıdığı, KANDEMİR'in MUSTAFA KARAYOL'un umumi kültüre dahi sahip olmadığını görerek "Bu ne biçim partili" demesi üzerine KANDEMİR'e (Seni alâkadar etmez, vazifeni yapmakla mükellefsin) dediği, bu suretle disipline dâvet ettiği, adı geçenlerin ilk tahkikattaki sarih beyanları ve KANDEMİR'in tahkikat ve duruşmadaki açık ifadeleri ile sabittir.

Maznunun, Ö. L. TUNÇAY ile olan teması sırasında ve TUNÇAY'ın teklifi ile TEVHİDE GÖLOĞLU'nun evine giderek TEVHİDE'nin verdiği mektupla bir miktar parayı alıp TUNÇAY'a verdiği ve bu para alma hâdisesinin 2-3 kere tekrarlandığı gerek TUNÇAY'ın ve gerekse TEVHİDE GÖLOĞLU'nun duruşmadaki açık beyanlarından anlaşılmıştır. SABAHATTİN DİKMEN bu hususu duruşmada reddettiğinden 15 Mart 1954 tarihli celsede muvacehe edilmişlerse de GÖLOĞLU ve TUNÇAY hâdisesinin vukuunu teyit etmelerine mukabil maznun aksini ifadede ısrar etmiştir. Bu halde maznunun mücerret inkâra devamını göstermiştir. FARUK URAL sekreterliğinde ŞENEL ve maznundan müteşekkil olarak kurulan hücrenin bilâhare Talebe komitesine inkılâp edip etmediği hususuna gelince bu noktayı TUNÇAY ve ŞENEL, FARUK URAL ve maznunun mücerret inkârları hilâfına olarak duruşmada izahla SELÇUK ŞENEL (Sahife 341) FARUK URAL'ın bu hücrenin talebe komitesi haline getirilmesinin düşünüldüğünü, partiden emir beklenildiğini söylemiş ise de, bilâhare bunun tahakkuk ettiğine dair bir söz söylemediğini ve bu hücrenin tevkifleri sebebiyle dağıldığını, TUNÇAY da bu noktadaki beyanlar arasındaki mübayenetin telifi sırasında (Sahife 468-469) bu hücreye talebe komitesi adının verildiğini, hücreye dahil şahısların talebeleri içine alan hücrelerinin de mevcut olduğunu, SABAHATTİN DİKMENin bu hücredeki durumunun hususiyet arzettiğini, bu hücreye DİKMEN'in bidayette yetiştirilmek üzere verilmiş ve bu arada talebe faaliyeti hakkında da bilgi sahibi olmasının düşünülmüş bulunduğunu, kendisini yalnız FARUK URAL ile temas ettiğini ve FARUK'A hücrenin komite olduğunu söylediğini ifade etmiştir. FARUK URAL ise bunu reddetmiş, SELÇUK ŞENEL'e de bahsetmediğini söylemiştir. Bu durum karşısında adı geçenlerin beyanları arasında bir insicam olmamasına ve duruşmada da telifi mümkün olmamasına binaen ve durum şüpheli görülmekle hücrenin komite haline inkılâbına vicdanen kanaat getirilmemiştir.

Maznunun TUNÇAY ile müştereken çalıştıkları mahalde yapılan aramada suçla ilgili bir şeyin bulunamadığını (Ankara aramaları dosyası sıra 4 ilâ 6) da mevcut zabıttan anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında, isnadı red ile tahkikat ifadelerini kabul etmediğini, ifadelerin cebirle elde edildiklerini, partiye girdiğinin sabit olmadığını, B. KARAYEL'in ifadesinde de bu hususta bir kayıt bulunmadığı, TUNÇAY'ın da aynı mahiyette ifade verdiğini, T.K.P. teşkilât prensiplerini görmediği aşikâr olduğuna göre ve parti programını bilmediği anlaşıldığı cihetle ve mücerret bir beyan ile partiye girmek suçunun teşekkülü de mümkün bulunmadığının nazara alınmasını istediğini, aleyhte ifade veren maznunların tesir altında kaldıklarını, iddialar arasında tezatların mevcut olduğunu, partiye adam kazandırmış olmanın T.C.K.nun 141. maddesine girmiyeceğini 3038 sayılı kanunun esbabı mucibesinin de bunu gösterdiğini, komite faaliyeti iddiasının da sabit olmadığını, İstanbul tevkifatından sonra Ankara'da parti faaliyeti yapılmadığı, duruşmada bazı maznunlar taraflarından ifade edildiğine ve sırf yardım faaliyti gösterildiğine göre 5844 sayılı kanunun şümulüne giren fiilin mevzuubahis olamıyacağını, 1951 yılı Eylülünden sonra faaliyet iddiası olmadığını, 28 Haziran 1952'ye kadar faaliyette bulunduğu iddiasının mesnedi bulunmadığını, vaktinde tevkif edilmemekle suça teşvik edildiğini, hakikatte ise suçsuz bulunduğundan beratine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Maznunun partiye girmediği iddiası yukarda belirtilen faaliyeti karşısında vârit olamıyacağı gibi, partili olmıyan bir şahsın gizli olarak faaliyet gösterdiği anlaşılan komünist partisi içerisinde bu derece faaliyet göstermesine de imkân görülemediği cihetle bu iddiası, partiye girmek suçunun tekemmülü ise parti içersine fiilen katılmak ile sona erecek, partiye girdikten ve bunu belirtir beyanı rıza tahtında yaptıktan sonra bazı vecibeleri yerine getirmiş veya parti içersindeki faaliyetin tam bir gizlilik içersinde yürütülmek istenilmesi neticesi olarak kanuni partilerde olduğu gibi partinin her hususuna vâkıf olamamış ve henüz Ankara'ya sevkedilmemiş olması itibariyle T.K.P. teşkilât prensilerini görmemiş olması, maznunun suçunu ortadan kaldırmıyacağı, komünist faaliyetin memleketimizde yasak edilmiş olduğu bilmediğini kabule ise imkân olmadığı cihetle bilerek ve netayicini müdrik olarak gizli komünist partisi faaliyetine katıldığına kanaat getirildiğinden, bu noktalara mâtuf müdafası yerinde görülmemiştir. Maznunun İstanbul tevkifatı yapılırken tevkif edilmemesiyle suç işlemiye teşvik edildiği iddiası ise tamamen gayri vârit olup geç tevkif edilmiş olma suçu teşvik

şöyle dursun mazuna suç işlemeye devama en ufak şekilde dahi cevaz verilmemiş olduğunu ifade etmiyeceği ve hukuken böyle bir tefsire imkân görülmediği cihetle kabule değer görülmemiştir.

Maznunun parti içersinde gösterdiği faaliyet cümlesinden olarak aidat verdiği, aldığı, partiye yeni eleman temin ettiği, hücre faaliyeti gösterdiği ve nihayet yeni kanunun meriyete girmesinden sonra da partiye müfit olma yolundaki gayretten geri durmayarak KANDEMİR'e, HASAN YILMAZ, ŞÜKRÜ BAŞAR, MUSTAFA KARAYOL ile parti teması için direktif verdiği ve teması sağladığı gibi KANDEMİR'in aidatını ve adı geçenlerin birer partili olarak aidat veya yardım her ne nam altında olursa olsun vermiş oldukları paraları AYDEMİR KANDEMİR kanalı ile aldığı sabit görüldüğünden (MUSTAFA KARAYOL'un ne sebeple suçunun sabit görülmediği kendisine ait karar kısmında izah edilmiştir) bu hareketleri ile partinin yani cemiyetin müşterek gayeye yönelmesine kısmen olsun cemiyetin hali intizama konulmasına ve genişlemesine gayret gösterdiği ve bu suretle fiilinin T.C.K.nun 141. maddesinin sevk ve idare, tanzim unsurlarını ihtiva eder mahiyette olduğuna kanaat getirildiğinden buna mütaallik müdafaası da yerinde görülmemiş ve 5844 sayılı kanun meriyete girdikten sonra hareketleri de parti faaliyeti cümlesinden olduğu cihetle mezkûr kanunla muaddel 141. madde gereğince tecziyesi uygun görülmüştür. Bu sebeple hareketine uyan mezkûr kanunla muaddel 141. maddenin birinci fıkrası gereğince SEKİZ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, T.C.K.nun 173. maddesine göre İKI SENE Karaman'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. madde uyarınca âmme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar kanununa tevfikan 200 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına ve mevkufiyet halinin devamına.

AYDEMİR KANDEMİR:

8 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilmiş olup 2 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun, gizli komünist cemiyete (Partisine) girmek ve parti içerisinde faaliyet göstererek hücre sekreterliği yapmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin birinci fıkrasına göre ceza tâyini istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında bu talebi tekrarlamakla beraber 7. fıkranın tatbikini de istemiştir.

Maznun; gerek tahkikatta (Dosya 20, sahife 120, 135) ve gerekse duruşmada (Sahife 322) de mevcut ifadelerinde suçu işlediğini kabul ve ikrar etmiştir. Maznun bu ifadelerinde hulâsaten 1950 yılında terhisinden sonra Ankara'ya gelmiş, bir otele inmişse de dayısının oğlu SABAHATTİN DİKMEN'i bulduktan sonra onun teklifi ile SABAHATTİN DİKMEN'lere misafir olmuş ve kısa bir müddet sonra da Sümerbank muhasebe servisinde vazife bulduğunu, SABAHATTİN'in alâka göstermiş, okuduğu kitapları beğenmediğini söyliyerek ileri fikirli (Maznunların tabiri ile Sol) olan kitapları okumasını teklif etmiş, bir kısmını birlikte, bir kısmını yalnız okuması sonunda kendisinde de sol fikirlerin şuurlu bir şekil aldığını, 1945-1946 yıllarında mevcut geçim darlığını görerek cemiyetteki aksaklığın düzelmesi için bir hal çaresi bulunması lüzumunu düşünmüş ise de, bunun hangi yol olacağını, komünizm mi, anarşizm mi, yoksa sosyalizm mi olması lâzım geldiğini kestiremediğini, bu şekildeki fikirlere sahip iken DİKMEN ile yaptığı temas sonunda kendisinde sol fikirlerin şuurlu bir hal aldığını, 1951 yılı bidayetinde DİKMEN'in bir gün kendisini yalnız bulduğunu bürosuna çağırarak gizli komünist partisinden bahsetmiş ve bu arada işin sonunda hapishane, açlık, işkence var, fedakârlık ister, mahkemeye verilebilirsin, iyi düşün dediğini, teklifi 15 gün kadar düşündükten sonra kabul ettiğini bildirmiş ve SABAHATTİN'in de artık ona bağlandığını söylemiş olduğunu, aralarında 5 lira aidat kararlaştırdıklarını ve bu miktar aidatı tevkifata kadar devamlı şekilde verdiğini, bu arada İHSAN'la buluşma hususunda DİKMEN'in kendisinden imzalı kâğıt alarak bir randevu tesbit edilmiş ve neticede İHSAN bir kere gelmişse de bir daha gelmediğini, DİKMEN'e de söylediğini ve aynı suretle imzalı kâğıdı alınarak yapılan bir tertip sonunda DİKMEN'in direktifi ile Kurtuluş'ta KENAN YAŞLIÇAM ile YUSUF adı altında tanıştığını ve YAŞLIÇAM'ın kendisine de asıl ismini kullanmıyarak (AHMET) adını kullanmasını ve yanlarına gelecek üçüncü arkadaşlarına böyle tanıtacağını söylemiş ve üçüncü şahıs olarak yanlarına gelen SABAHATTİN ÖZBAY'ı da (HASAN) adı ile kendisine tanıtmışsa da görüşme esnasında bu isimleri unuttuklarından birbirlerine hakiki isimleri ile hitap ettiklerini, bu suretle ilk hücre faaliyeti başlamış, BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ın partinin en küçük teşekkülünün hücre olduğunu, disipline, gizliliğe riayet lüzumunu anlatmış ve kendisine okumak üzere Karl Marks'ın Das Kapital adlı kitabının bir hulâsasını vermiş bunu okuyup mütaakıp toplantıda anlatmış olduğunu, bu şekildde devam eden hücre faaliyetinin 1951 yılı sonbaharına kadar devam ettiğini ve fakat YAŞLIÇAM ile karakterleri uyuşamadığından bunu DİKMEN'e söylemiş ve onun artık temasını kesmesi hücrenin dağaldığı cavabını getirmiş olduğunu, bilahare yine SABAHATTİN DİKMEN'e bağlı olarak kalmış ve birgün beraberinde randevuya

götürerek Kız lisesi arkasında KEMAL ERGİN'e (MEHMET) adı altında tanıştırmış olduğunu, bu şahsın YAŞLIÇAM ile anlaşamamaları sebepleri üzerinde durmuş ve sonra da SABAHATTİN ÖZBAY'ı getirip tanıştırmasını, kendisinin de bir başkasını getireceğini söylemiş bulunduğunu, randevu yerinde buluştukları zaman KEMAL ERGİN'in, ORHAN SUDA'yı beraberinde getirmiş ve kendilerine, birbirinizi tanıdınız, aranızda hücre sekreterini seçersiniz, dediğini ve bu seçime kadar KEMAL ERGİN ile ORHAN SUDA ve kendisinin temasının karalaştırıldığını ve bir, iki defa KEMAL ERGİN'le buluştuklarını, tekrar bir randevu tesbit edildiğinde KEMAL ERGİN'in gelmediğini, randevuyu takip eden günde beklemişlerse de yine gelmediğini, bilâhare DİKMEN'den randevuya gelmemiş olan KEMAL ERGİN'in tevkif edildiğini öğrendiğini, 1951 yılı aralık ayı başlarında da ORHAN SUDA'nın ayrılmasına takaddüm eden günlerde SABAHATTİN ÖZBAY ve ORHAN SUDA ile yaptıkları bir buluşma sonunda kendisini hücre sekreterliğine seçilmiş ve ULUS sineması önünde yaptıkları bir buluşmaya evvelâ gelmiş olan ORHAN SUDA'nın polise ifadeye çağırıldığını, teması kesmelerini söylemesi üzerine bu hususu bilâhare gelmiş olan ÖZBAY'a da söylemiş ve ÖZBAY tek olarak kendisine bağlı kalmış, kendisinin de SABAHATTİN DİKMEN'e bağlılığı devam etmiş olduğunu, bu sıralarda İstanbul tevkifatı yapılmış olduğundan SABAHATTİN DİKMEN bu hâdiseden bahsederek faaliyetin durma devresine girdiğini, kendisi için bir tehlike olmadığını, ÖZBAY'la seyrek olarak buluşmağa devam etmelerini, aidatını almasını, hapiste olanlara yardım için paraya ihtiyaç bulunduğunu söylediğini, 1952 yılı baharına kadar bu durumda bir değişiklik olmadığını, bu tarihte DİKMEN'in 3 arkadaş tanıştıracağını, bunlarla meşgul olarak Marksist kültürlerinin artmasına çalışmalarını söylemiş ve ilk olarak HASAN YILMAZ ile tanışmış, kendisini de bu şahsa (HASAN) adı ile tanıtmış ve bu şahsın umumi kültüre dahi sahip olmadığını görmüş, malî durumu da iyi olmadığından bir defa 5 lira almış olduğunu ve bu durumlarının tevkifine kadar değişmediğini, ikinci şahsın ŞÜKRÜ BAŞAR olduğunu, yine imzalı kâğıt usulü ile bu şahsı Kömür Tevzi ve Satış müessesesi Anafartalar servisinde bulduğunu, fakat ŞÜKRÜ BAŞAR'ın kendisinden hoşlanmadığını ihsas ettiği gibi vermekte olduğu ikibuçuk lira aidatın azlığını söylediği zaman bunu dahi vermek istemediğini söylemiş, bu şahısla da kültürünün takviyesi için uğraşmış ve münasebetlerinin tevkife kadar devam etmiş bulunduğunu, üçüncü şahsın MUSTAFA KARAYOL olduğunu, parolalı şekilde ve eşkâl tarifi ile Demirlibahçe'de buluştuklarını, bu şahsın çok cahil olduğunu görmüş, bankadaki işi de fazla olduğundan SABAHATTİN DİKMEN'e, bu ne biçim partili diye anlattığında (seni alâkadar etmez, vazifeni yapmakla mükellefsin) demiş olduğunu, bu şahısla 1952 yılı haziranında da münasebetinin kesildiğini, SABAHATTİN DİKMEN'in, HASAN YILMAZ ve ŞÜKRÜ BAŞAR'ı partili olarak tanıdığını, fakat MUSTAFA KARAYOL'un partili olup olmadığını söylemediğini, bu şahıstan da iki defa hapishanedeki arkadaşlara yardım edileceğini söyleyerek beşer lira aldığını ve kendi aidatını vermekle beraber topladığı paraları bağlı olduğu zamana göre YAŞLIÇAM, KEMAL ERGİN ve SABAHATTİN DİKMEN'e vermiş olduğu söylemiş ve 1951 yılı sonbaharında KEMAL ERGİN ile teması sırasında KEMAL ERGİN'in kendisine YAŞLIÇAM'ın partiden ihraç edildiğini, ancak bu şahsa hissettirmemesi lüzumunu, sadece temasını kesmesini söylemiş ve kendisi de buna göre hareket etmiş ve YAŞLIÇAM'a söylediği takdirde hâsıl olacak reaksiyonun ihbara kadar varabileceğini düşünmüş olduğunu anlatmıştır.

Duruşma sırasında FARUK URAL tarafından maznunun suçu ikrarı kastedilerek ileri sürülen ahlâk telâkkisi ile ilgili suali de maznun; "FARUK URAL'ın suali ile neyi kastettiğini anlıyorum. Burada Nazi almanya'da kullanılan bir cümleyi belirtmek isterim. Onlar; (bizden olmıyanlar, bize karşıdır) diyorlardı ve bu şekilde rejimlerde de ahlâk anlayışı başka türlüdür. Bu anlayışın nisbîliğinin de suistimale ne kadar yol açacağı aşikârdır. Fakat ben FARUK URAL'ın dediği gibi ispiyonlardan, ACLAN ile ikinci koğuşa nakledilirken cezaevi müdürünün talimat verdiğinden haberdar değilim, böyle bir şey olmamıştır" demek suretiyle suçu ikrarının ahlâki olup olmıyacağını nisbî olan telâkkilere göre ayrı ayrı kıymetlendirmenin mümkün bulunduğunu anlatmak istediği anlaşılmıştır.

Yine maznunun beyanından SABAHATTİN ÖZBAY'ın İncesu'daki evine gelip gittiği ve bir gece evden çıkarken uzaklaşan ayak sesleri duyarak polisten şüphelendiği ve bunu TUNÇAY ile DİKMEN'in temasını bildiği için DİKMEN'e söyleyerek dikkat tavsiye ettiğini söylemiştir ki, TUNÇAY'ın bu hâdiseyi bilmesi DİKMEN'le olan temasının ve DİKMEN'in inkârına rağmen aralarında parti münasebeti mevcut olduğunun delilidir.

Maznunun bu yoldaki beyanı duruşma sırasında dinlenilen şahit SABAHATTİN ÖZBAY'ın şahadeti (Sahife 626-631) ile TUNÇAY'ın tahkikat ve duruşmadaki beyanı ve diğer ilgili maznunların ilk tahkikat sırasında vermiş oldukları ifadeleri ile de teeyyüt etmiş bulunduğundan doğruluğuna mahkemece vicdanen kanaat getirilmiş ve maznunun mahkemedeki tavrı da bunu göstermiştir.

Maznunun tevkifi sırasında yapılan aramada tetkik edilmek üzere bazı yazılı belgelerin alındığı

(Ankara aramları dosyası sıra 11-13) de mevcut zabıt varakalarından anlaşılmıştır. Maznun bunlar arasında mevcut olan ve KERİM SADİ tarafından tercüme edilmiş bulunan Kapital adlı kitaptan hulâsalar ile (Devlet ve İhtilâl) adlı kitabın partiye ait olduğuun ifade etmiştir.

Bu durum karşısında maznunun gizli komünist partisine katıldığına ve parti içerisinde yukarda belirtilen şekilde faaliyet gösterdiğine, suçluluğuna kanaat getirilmiştir.

Maznun her ne kadar müdafaasında sekreter seçildiği hücrenin ORHAN SUDA'nın polise çağırılması yüzünden bir daha toplanmadığını, bu sebeple de sevk ve idare unsurunun fiilinde mevcut olmadığını iddia ve müdafaa etmişse de; bu müdafaası partiye katıldıktan sonra ŞÜKRÜ BAŞAR; HASAN YILMAZ, MUSTAFA KARAYOL ile olan temasları sırasında onların Marksist kültürlerinin artması yolunda gayret göstermesi; onlardan parti menfaatine para alması ve nihayet velevki pois takibi yüzünden ORHAN SUDA'nın gelmesi neticesi olarak hücre faaliyeti gösterememiş olsa dahi bu hücreye sekreter seçildiğini kabul etmesine ve ORHAN'la temasının kesilmesinden sonra SABAHATTİN ÖZBAY'ın kendisine bağlı kaldığını belirtmesine nazaran fiilinde kısmen dahi olsa parti üyelerinin, partinin müşterek gayesine yönelmesi için ve faaliyeti kısmen olsun hali intizama koyma yolunda gayret gösterdiği anlaşıldığından sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğu anlaşılmamış ve müdafaası varit görülmemiştir.

Bu sebeple ve talep veçhile maznunun fiil ve hareketine uygun görülen T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin birinci fıkrası gereğince SEKİZ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre İKİ SENE SEKİZ AY Geyve'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, ancak; bidayetten itibaren suçu ve diğer failleri açıklaması ve ifadelerinin doğruluğuna kanaat getirilmesi sebebiyle mezkûr maddenin 7. fıkrası gereğince cezası dörtte bire indirilerek İKİ SENE ağır hapse mahkûmiyetine, SEKİZ AY Geyve'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar kanununa tevfikan 73 lira harç ödemesine, mevkur kaldığı müddetin As. M. U. K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına ve T.C.K.nun 36. maddesi uyarınca 22 Şubat 1938 gün ve 2/8235 sayılı kararname ile yasak edilmiş olan Kapital adlı kitabın hulâsaları ile Devlet ve İhtilâl adlı kitabın müsaderesine.

ORHAN SUDA:

8 Eylül 1952 tarihide tevkif edilmiş olup duruşmasına mevkufen devam edilmiş olan ORHAN SUDA, gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek suçunu işlediği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında açık olarak parti temas ve faaliyetini kabul ettiği halde, duruşmada külliyen reddetmiş ve ilk tahkikat ifadesinin cebre müstenit olduğunu, hakikati ifade etmediğini söylemiştir (Sahife 189).

İlk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde, 1951 Ağustosunda KAMURAN BAŞTUJİ'nin kendisini gizli bir teşkilâta girmiye ikna ettiğini ve fakat Gizli K.P.den bahsetmediğini K. BAŞTUJİ'ye imzalı kâğıdını vermiş ve bu kâğıtla gelerek kendisini KEMAL BEKİR ÖZMANAV'ı bulmuş ve onunla yaptığı konuşmada K. B. ÖZMANAV'ın kendisine gizlilikten, aidattan, parti disiplinine riayetten bahsettikten sonra bu teşkilâtın Gizli K. P.si olduğunu söylediğini, bu suretle beş lira aidat verdiğini 1951 yılı sonbaharında K. BAŞTUJİ'nin kendisini KEMAL ERGİN ile tanıştırdığını ve oraya gelen SABAHATTİN ÖZBAY, KANDEMİR ile birlikte çalışmaların aralarında sekreteri seçmelerini söylediğini ve binnetice KANDEMİR'i sekreter seçtiklerini, ancak; bu hücrede iken polise çağırılması sebebiyle alâkasının kesildiğini ve bilâhare tekrar TURNA TUNA ve K. B. ÖZMANAV ile hücre faaliyeti gösterdiğini sekreterin K. B. ÖZMANAV olduğu bu hücrenin teşkili sırasında İstanbul tevkifatı yapıldığından aralarında pek az buluşabildiklerini bu hücrenin 1952 yılı Mart veya Nisanında kurulduğunu söylemiştir.

Maznun bu ifadesinin doğru olmadığını hakikate uymadığını ifade etmişse de; ifadesinin doğru olduğu, KANDEMİR'in (sahife 324) T. TUNA'nın (sahife 185-187) K. B. ÖZMANAV'ın sahife 329-331) ACLAN SAYILGAN'IN (Sahife 361) Ö. L. TUNCAY'ın (Dosya 20, sıra 8) de mevcut ifadelerinden anlaşılmış ve yine duruşma sırasında şahit olarak dinlenilmiş olan SABAHATTİN ÖZBAY'ın yeminli şahadeti de bu beyanların doğruluklarını teyit etmiştir (Sahife 627).

K. B. ÖZMANAV ve T. TUNA kısımlarında izah olunduğu üzere maznunun gizli K. P.sine intisap ve K. B. ÖZMANAV ile temas temin ettikten sonra partiye aidat verdiği ve K. B. ÖZMANAV sekreterliğinde T. TUNA'nın da iştirakiyle kurulan hücreye katıldığı, bilâhare K. BAŞTUJİ vasıtasiyle KEMAL ERGİN'i tanıdıktan, ÖZBAY ve KANDEMİR ile buluştuktan sonra KANDEMİR'i sekre-

ter seçtikleri, hücreye katıldığı ve fakat bu hücrenin kendisini polise dâveti sebebiyle mütaakıp toplantıyı yapmadığı ve bu suretle bir müddet temassız kaldığı ve bunu takiben ikinci defa olarak K. B. ÖZMANAV ve T. TUNA hücresine katıldığı, tevkifatın yapılmasından ve yeni kanunun meriyete girmesinden sonra da buluşmalara seyrekte olsa devam ettikleri yine aidat ve yardım parası verdiği şahadet ve yukarda yerleri belirtilen beyanlar ile sabit olmuştur.

Her ne kadar bilâhare SABAHATTİN ÖZBAY'ın şahit olarak dinlenilmesi ile KANDEMİR, ÖZBAY, SUDA hücresini KEMAL ERGİN'in hazırladığı anlaşılmakta ise de; daha evvelki celselerde KEMAL ERGİN ilk tahkikat ifadesinde rücu ettiği ve SUDA'da inkâra saptığından 15 Mart 1954 tarihli celsede (Sahife 556) muvacehe edilmiş iseler de; cümlesi de duruşmadaki ifadelerinde ısrar etmişlerdir.

ORHAN SUDA aidat ve yardım parası da vermediğini ifade ettiğinden 15 Mart 1954 tarihli celsede (Sahife 561) K. B.ÖZMANAV ve T. TUNA ile muvacehe edildiğinden ifadesinde ısrar etmiş ÖZMANAV, TUNA ise aidatta yardım parası da almış ve vermiş olduklarını ifade etmişlerdir. Bu suretle maznunun duruşmada tahkikattaki ifadelerini inkârda ısrar ettiği anlaşılmıştır.

Yine A. SAYILGAN, Ö. L. TUNÇAY, K. B. ÖZMANAV'ın ifadelerinden ORHAN SUDA üzerinde miktarı katî olarak anlaşılamamakla beraber aidat veya yardım parası olan bir miktar paranın mevcut olduğu Ö. L. TUNÇAY tarafından ACLAN'a bildirilmiş, o da K. B. ÖZMANAV vasıtasi ile ORHAN SUDA'yı çağırtmış olduğu anlaşılmasına rağmen ORHAN SUDA bu hadiseyi inkâr ettiğinden aynı tarihli celsede muvaceheleri yapılmış ise de; yine inkârla böyle bir hâdiseden haberi olmadığını söylemekte ısrar etmiştir. Bu halde diğer ifadeler muvacehesinde maznunun mücerret inkârda devam ettiğini göstermiş ve heyetimize de o yolda kanaat gelmiştir.

Maznunun evinde, üzerinde, iş yerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şeye tesadüf edilemediği (Ankara aramaları dosyası sıra 14) te mevcut 8 eylül 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında isnadı yine red ile 5844 sayılı kanunun meriyete girmesinden sonra faaliyeti olmadığını, bir kısım maznunlar haklarında eski, bir kısmı haklarında da yeni kanuna göre ceza tâyin edilmesinin adaletsizliği doğuracağını, tevkiflerin geciktirilmesiyle suça teşvikte bulunulduğunu, Ö. L. TUNÇAY'ın ifadesiyle de yeni kanun meriyete girdikten sonra parti faaliyeti yapılmadığının sabit olduğunu, 141. maddedeki suç unsurlarını cami bir fiili o kasti cürmi içerisinde işlemediğini, müesses nizamları yıkmağa düşünmediğini, beraatine ve tahliyesine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Maznunun bu müdafaasının suçun subutuna ait kısımları yukarıda belirtilen beyanlar ve şahadet muvacehesinde yerinde görülmemiştir. Cürmî kastin mevcut olup olmadığı ise, harici tezahürlerle ancak belli olacağı ve bu ise, maznunun fiilen partiye katılması ve parti içerisinde faaliyet göstermesiyle tezahür etmiş bulunduğu cihetle bu noktaya matuf müdafaası da varit görülmediği gibi tevkifatın geç yapılmış olması maznunun bu suça devamına cevaz verildiği mânasını tazammun edemiyeceği ve binnetice suça teşvikin mevzubahis olamıyacağı neticesine varılmış bulunduğundan bu noktalara matuf müdafaası da kabule değer görülmemiştir. 5844 sayılı kanunun meriyete girmesinden sonra parti temas ve faaliyetine devam ettiği sabit olduğu ve kanaatta getirildiği cihetle müdafaasının reddi ile hareketine uyan T.C.K.nun mezkûr kanunla muaddel 141. maddesinin 5. fıkrasına tevfikan (BEŞ SENE) müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre (BİR SENE SEKİZ AY) Ankara'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. maddeye göre mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı harçlar kanunu gereğince 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. M. U. K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına, takdir olunan ceza miktarına göre tahliye isteğinin reddi ile mevkufiyet halinin devamına,

TURHAN TUNA:

8 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilen ve 30 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun TURHAN TUNA; gizli komünist cemiyete (partisine) girmek suçundan dolayı mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. ve 7. fıkralarına göre ceza tayini istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun gerek ilk tahkikatta (Dosya 21, sahife 275, 315) ve gerekse duruşmada vermiş olduğu ifadelerinde (Sahife 185) müsnet suçu ikrar ederek kendisinin KAMURAN BAŞTUJİ ile iyi arkadaş olduklarını, KAMURAN'ın konuşmaları arasında kendisine memlekette çok partili rejime gidildiğini, fakat bu partililerin hepsinin sağ temayüllü olduklarını, sol bir partiye de ihtiyaç bulunduğunu anlatmış, kendisinin de bu fikre iştirak etmiş bulunduğunu ve nihayet 1950 yılı kasımında yaptıkla-

rı bir konuşmada KAMURAN'ın Legal olarak sol bir partinin ilerde kurulacağından bahsederek şimdiden girmesini teklif etmiş ve kendisi bir müddet düşünmüş ise de; bir dahaki buluşmalarında emrivâki ile karşılaşmış ve partiye kabul edildiğini anlamış ve istiği üzerine KAMURAN'a imzalı kâğıdını vermiş ve bu kâğıtla kendisini bulan K. B. ÖZMANAV ile partili olarak tanışmış olduğunu, parti hakkında bazı malûmat almak istemişse de, KAMURAN'ın ÖZMANAV'ı kastederek gelecek arkadaştan sorarsın dediğini, ondan sormuşsa da KEMAL BEKİR'in de (Öğrensek iyi olur) demekle iktifa etmiş, kendisine aidattan bahsetmiş ve aralarında 5 ira vermesini kararlaştırmış ve bu parayı ÖZMANAV'a vermiş olduğunu, gerek KAMURAN'ın ve gerekse ÖZMANAV'ın yaptıkları konuşmalarında kendisine gizli komünist partisinin mevcudiyetinden bahsetmiş olduklarını, ancak ÖZMANAV'ın kendisinin sekreteri olduğunu söylememiş bulunduğunu, ÖZMANAV'a iki defa aidat vermiş ve temaslarının Ankara'da yapılan terziler tevkifatı sırasında ÖZMANAV'ın (Artık temas etmiyeceğiz) demesiyle kesildiğini, sekiz ay kadar temassız kaldığını, bilâhare bir gün ve 1952 yılı içerisinde K. B. ÖZMANAV'ın sekreterliğinde ORHAN SUDA ile hücre teşkil etmediklerini, ORHANLA siyasi münasebeti olmadığını beyan etmiştir.

KAMURAN BAŞTUJİ duruşmada TURHAN TUNA ile olan parti temasını inkâr etmiş, tahkikatta ise, TURHAN TUNA'nın ifadesine uygun beyanda bulunarak (Dosya 20, sıra 212, dosya 21, sıra 296) TURHAN TUNA'yı partilediğini, bilâhare tek olarak K. B. ÖZMANAV'a bağlandığını, ORHAN SUDA'nın da tek olarak yine KEMAL BEKİR'e bağlı olduğunu söylemiştir.

O. SUDA da tahkikatta ÖZMANAV vasıtasiyle T. TUNA'yı partili olarak tanıdığını, evvelce mektepten de tanıdığını ve K. B. ÖZMANAV'ın mütaakıp randevularda kendilerine gizlilikten, disipline riayetten bahsettiğini, beşer lira aidat verdiklerini, fakat bu hücrenin kendisinin alınması sebebiyle 1951 yılı sonbaharında dağıldığını (Dosya 20, sahife 290) bilahare ve SABAHATTİN ÖZBAY, KANDEMİR ile olan hücreden polise çağrılması sebebiyle ayrıldıktan ve parti temasını kestikten dört ay kadar sonra ve 1952 yılı baharında ÖZMANAV ve TURHAN TUNA ile tekrar hücrelenmiş olduğunu, sekreterin K. B. ÖZMANAV bulunduğunu söylemiştir.

K.B. ÖZMANAV ise, bu ikinci hücreyi ve TURHAN TUNA ile olan temasını ilk tahkikatta belirterek TURHAN TUNA ile olan ilk temasının terziler tevkifatı sırasında evinin aranması üzerine ve 1951 yılı başında kesildiğini, aynı il eylül ayında tekrar temasa geçtikten sonra TURHAN TUNA ve ORHAN SUDA ile hücre teşkil ettiğini, İstanbul tevkifatı yapılınca korktuklarından ve evlendiğinden toplanmalarının aksadığını, buluşmalarının kısa sürdüğünü (Dosya 21, sahife 284-286) söylemiş, KAMURAN BAŞTUJİ ile 1952 yılı mart veya nisanında temasa geçtiğini, ORHAN SUDA ve TURHAN TUNA'dan temasları sırasında aidatlarını aldığını söylemiştir.

Bu suretle ÖZMANAV ve SUDA'nın yukarda belirtilen ifadelerinden ve TURHAN TUNA'nın (Dosya 21, sahife 278) tahkikatta (Son tevkifime kadar yukarda söylediğim hücrede çalıştım) şeklindeki beyanından ÖZMANAV sekreterliğinde SUDA ve TUNA'dan müteşekkil olarak kurulan hücrenin İstanbul tevkifatı yapıldıktan sonra da buluşmalar yaptığı ve fakat tevkifat sebebiyle daha ihtiyatlı hareket etmek lüzumunu duyduklarını göstermiştir. Toplantıların veya buluşmaların az bir zamana inhisar etmesi fiilin devam etmediğini göstermiyeceği gibi bu buluşmalar sırasında ÖZMANAV'a velevki yardım adı altında dahi olsa para vermesi bu fiil başlı başına bir parti faaliyeti olarak kabul edilmese dahi TURHAN TUNA'nın ÖZMANAV ile olan temasının devamını gösterdiği ve yine bu ifadesinde (Aidatımdan ayrı olarak benden yardım parası istedi) dediği cihetle İstanbul tevkifatından sonra da parti ile irtibatının devam ettiğine kanaat getirilmiştir.

Bu hal TURHAN TUNA'nın tahkikatta hakikati söyledikten sonra duruşmada hiç olmazsa son tadilin şümulünden kurtulabilmek için ifadesini (İlk tahkikat ifadesini esas itibariyle kabul ettiğini) belirterek kısmen tevile saptığını göstermiştir. Maznunun konservatuvardaki eşyası arasında yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılmadığı ve evindeki aramada alınan yazılı belgeler arasında yasak ve suçla ilgili neşriyatın mevcut olmadığı, 8 Eylül 1952 tarihli zabıtlardan anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; hakikati duruşmada söylediğini, fiilinden dolayı bir zarar doğmadığını, nedamet getirdiğini ve mahkemenin beraatine karar vermesini istediğini ifade etmiştir.

Maznun TURHAN TUNA'nın yukarda belirtilen ifadeler muvacehesinde müdafaası yerinde görülmemiş, ikrarı vechile gizli komünist partisine girdiğine, hücreye katıldığına, aidat ve yardım parası verdiğine ve fiilinin 5844 sayılı kanunla yapılan tadilden sonraya sirayet ettiğine ve suçluluğuna kanaat getirilmiştir. Bu sebeple hareketine uyan T.C.K.nun mezkûr kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrası gereğince (BEŞ SENE) ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre (BİR SENE SEKİZ AY) Ankara'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, her ne kadar duruşma sırasında mezkûr tadilden kurtulmak gayretiyle parti temas ve faaliyetini kısmen tevile kalkışmış ise de bu maznunun müdafaa hakkında taallûk etmesi ve 141. maddenin 7.

fıkrasında ise son tahkikat kararına kadar hakikati söyleyenlerin cezaların indirilmesinden faydalandırabileceklerinin yazılı olması ve nihayet duruşmada da suçu ve faillerini ana hatları ile belirtmiş olması karşısında mezkûr fıkradan faydalandırılması uygun mütalâa edildiğinden mezkûr fıkra gereğince cezasının dörtte bire tenzili ile neticeten (BİR SENE ÜÇ AY) ağır hapsine, (BEŞ AY) Ankara'da Emniyeti umumiyeti nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa göre 45 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mu. U. K.nun 277. maddesi uyarınca mahkûmiyetinden sayılmasına, suçla ilgisiz belgelerin maznuna iadesine.

TURGUT AKALIN:

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilen TURGUT AKALIN gizli komünist partisine girmek suçundan dolayı mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında 5844 sayılı kanunla tâdil edilen T.C.K.nun 141. maddesi 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş ve iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu iddiayı tekrarlamıştır.

Maznun duruşmada vermiş olduğu ifadesinde (Sahife 196-197) müsnet suçu ve parti faaliyeti iddiasını külliyen reddetmiş ve ilk tahkikat ifadesinin gayri insanî yollardan alındığını, doğru olmadığını kendisiyle parti faaliyet ve temasında bulunduğu iddia edilen şahıslardan NEVZAT YAVUZYILDIRIM, ŞÜKRÜ BAŞAR, SALİH ÇAKIR ile aralarında mevcut münasebetin arkadaşlıktan ibaret bulunduğunu her ne kadar birbirlerine bâzı kitaplar vermişlerse de bunların gizil komünist faaliyetle ilgileri bulunmadığını, ifade etmesine mukabil ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 22 sahife 643-648) ise 1950 yılı ekim ayı içerisinde P.C.N.de iken kendisi ile siyasi mevzuları münakaşa ettiği, NEVZAT YAVUZYILIDIRIM'ın gizli komünist partisinin mevcudiyetinden bahsiyle bu partiye girmesini teklif etmiş ve kendisinin de teklifi kabul etmiş ve aidatlarını 100 kuruş üzerinden NEVZAT YAVUZYILDIRIM'a vermiş olduğunu bu şekilde başlıyan parti teması sırasında NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın tertiplediği bir randevu ile kendisini SALİH ÇAKIR ile tanıştırmış ve bu suretle üçlü olarak buluşmağa başlamış olduklarını, kendisinin yine YAVUZYILDIRIM'ın direktifi üzerine ŞÜKRÜ BAŞAR'ı bularak ondan imzalı kâğıdını alıp NEVZAT'a getirmiş olduğunu, Ankara'da tevkifat yapılması üzerine partiden ayrılmayı düşünmüş ve bu düşüncesini ve istifasını 1952 yılı mart ayı içerisinde NEVZAT'a bildirmiş ve bu suretle parti ile temas ve alâkasını kesmiş olduğunu, hücrede bulunduğu sırada neşriyat görmediğini ifade etmiştir.

Gerek NEVZAT YAVUZYILDIRIM, gerekse SELÇUK ŞENEL'in duruşma sırasında vermiş oldukları ifadeler ve yine bu ifadelerin doğruluklarını kendi kısımlarında izah edilen sebeplerle tahakkuku karşısında maznunun duruşmadaki beyanının inkârdan ibaret olduğu anlaşılmıştır. Yine NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın sekreterliğinde kurulan ve SALİH ÇAKIR ile TURGUT AKALIN'dan teşekkül eden hücrede (bu hücrenin teşekkül tarihi 1950 yılı ekim ayıdır) iken aidattan hariç olarak yardım parası da verdiği anlaşılmıştır. Bu hücrede neşriyat üzerinde faaliyet gösterilmediğinin NEVZAT YAVUZYILDIRIM tarafından ifade edilmesi ve TURGUT AKALIN'ın tahkikat ifadesinde bu noktayı ve diğer hususları aynı şekilde ifade etmesi tahkikat beyanlarının doğruluğunun diğer bir delilini vermiştir. Maznunun tevkifi sırasında yapılan aramada tetkik edilmek üzere bazı yazılı belgeler alınmışsa da; bunların müsnet suçla ilgili olmadıkları Ankara aramaları dosyası sıra 60/1'de mevcut 12 Kasım 1952 tarihli zabıt varaksından anlaşılmıştır.

Maznunun duruşmadaki ifadesiyle kendisiyle ilgili diğer maznunların duruşma sırasında vermiş oldukları ifadeler arasında mübayin noktaların mevcut olduğu görülerek telifi maksadiyle 25 Şubat 1954 tarihli celsede (Sahife 538, 539) muvacceheleri yapılmışsa da ; NEVZAT YAVUZYILDIRIM, SELÇUK ŞENEL, SALİH ÇAKIR ve TURGUT AKALIN duruşmada verdikleri ifadelerinde müş'ir olduklarını beyan ettiklerinden telif imkânı hâsıl olamamış ve fakat ilk son ifadeleri arasında mübayenet mevcut olmıyan ve suçlarını ikrar etmiş bulunan NEVZAT YAVUZYILDIRIM ile SELÇUK ŞENEL'in ifadeleriyle SALİH ÇAKIR ve TURGUT AKALIN'ın tahkikat ifadeleri arasında mutabakat bulunması, maznunların duruşmada inkâra kalkıştıkları kanaatini vermiştir.

Maznun müdafaasında ifadeler arasında mübayenet mevcut olduğunu fiilinde 141. maddenin suç unsurları bulunmadığını, T.K.P. teşkilât prensiplerini okumanış olduğuna göre 3. fıkranın tatbik edilmemesi gerektiğini ve ÖMER LÜTFİ TUNÇAY, KEMAL BEKİR ÖZMANAV, TURAN TUNA ifadelerinde parti faaliyetinin tevkifattan sonra durduğunu ifade etmelerine göre hakkında 5435 sayılı kanunla yapılan tâdile göre ceza tâyin edilebileceğini ve partiden istifası hususunun lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilmesini ve ancak suçlu olmadığından beraatine karar verilmesini istemiştir. Maznunun ifadeler arasında mübayenet mevcut olduğu iddiası NEVZAT ve SELÇUK'un esas itibariyle ifadeleri arasında bir mübayenet mevcut olmaması ve kendi ifadesiyle dahi bu ifadelerin mutabakat halinde bulunduğu, yukarda belirtilmiş olmasına binaen, T.C.K.nun 141. maddesi-

nin suç unsurları mevcut olmadığı ve T.K.P. teşkilât prensiplerini görmemesi sebebiyle 3. fıkranın tatbik edilmemesi gerektiği iddiası birinci kısımda bu maddelerin nasıl anlaşıldığının izah ediliş şekline göre vârit olmadığı gibi, fiilen 5844 sayılı kanunla yapılan tâdilin meriyete girmesinden sonra gizli komünist partisi faaliyetine katıldığı ve suçunun 1952 yılı martında istifası suretiyle nihayet bulduğu anlaşıldığına göre ve ÖMER LÜTFİ ve diğer bazı maznunların tevkifattan sonra parti faaliyeti yoktu demeleri fiilen suça devamı sabit olduğundan kendi faaliyeti bakımından bir kıymet ifade etmiyeceği cihetle son şekle göre ceza tâyin edilmemesi hususundaki talebi de yerinde ve kabule değer görülmemiştir. Ancak maznunun partiden ve faaliyetinden istifa suretiyle vazgeçtiğinin NEVZAT YAVUZYILDIRIM kanalı ile üst kademeye bildirildiği sabit görüldüğünden bu hal lehine olarak mütalâa edilmiştir.

Bu durum karşısında ve gerek suçlarını ikrar eden ve gerekse duruşmada inkâra sapan maznunların ilk tahkikattaki beyanlarından TURGUT AKAL'ın NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın teklifi ile gizli komünist partisine girdiğine, hücre faaliyeti gösterdiğine, aidat ve yardım parası verdiğine ve suçunun 1952 yılı martında istifa suretiyle sona erdiği sabit görüldüğüne göre hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 5. fıkrası gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, ayni kanunun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY müddet ile ANKARA'DA Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, istifa suretiyle ayrılışı lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilerek T.C.K.nun 59. maddesine göre cezasının altıda birinin tenzili ile DÖRT SENE İKİ AY müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, BİR SENE DÖRT AY YİRMİ GÜN müddetle ANKARA'DA Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi gereğince 152 lira harç ödemesine, T.C.K.nun 31. maddesine göre mahkumiyetine müsavi müddetle amme hizmetlerinden memnuiyetine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

SALİH ÇAKIR:

13 eylül 1952 tarihinde tevkif edilen SALİH ÇAKIR gizli komünist partisine girmek suçundan dolayı mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla tadil edilen 141 maddesinin 5. fıkrasına göre cezalandırılması talep edilmiş ve iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun duruşma sırasında (Sahife 195, 196) vermiş olduğu ifadesinde gizli komünist partisine katılmak iddiasını külliyen reddiyle kendisi ile parti faaliyeti yaptığı iddia edilen şahıslarla arasıda mevcut münasebetin arkadaşlık mahiyetinde olduğunu, okudukları kitapların neşri yasak olanlardan bulunmadığını, Ankara'da Hür Gençlik mecmualarını satmadığını beyan etmiştir.

Buna mukabil ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 20 sahife 178-188) NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın SELÇUK ŞENEL'in duruşmada ve tahkikat sırasında vermiş oldukları ifadelerini ve duruşmada reddettikleri halde ilk tahkikatta parti faaliyetini anlatmış olan TURGUT AKALIN, BALKAR YEKEBAŞ ve ŞÜKRÜ BAŞAR'ın ifadelerini teyit eder mahiyette beyanda bulunarak NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın teklifi üzerine gizli komünist partisine girdiğini ve BALKAR YEKEBAŞ'ı da NEVZAT'ın tanıtması üzerine birlikte ve NEVZAT YAVUZYILDIRIM sekreterliğinde hücre teşkil ettiklerini, bu hücrede NEVZAT'ın getirdiği kitapları bu meyanda hatırında kaldığına göre İlmî Sosyalizm, Hayali Sosyalizm, Devlet ve İhtilâl, Kapital gibi eserleri okuduklarını, NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın kendisini tatmin edemediğini ve hücrede ayda 1,5 lira olmak üzere aidat verdiğini, NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın tatillerde izinle ayrıldığı zamanlarda BALKAR YEKEBAŞ ile temasta bulunduğunu ve nihayet SELÇUK ŞENEL'in de dahil bulunduğu terziler tevkifatının yapılması üzerine komünizmin Türkiye'de bir Rus malı olduğuna kanaat getirmiş NEVZAT ile de bu hususta münakaşa yapılmış ve nihayet NEVZAT YAVUZYILDIRIM'a istifasını bildirmiş olduğunu söylemiştir.

Maznunun gizli komünist partisine 1950 yılı içerisinde NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın gizli komünist partisinde yapılan faaliyetle varılması istenilen gayeden bahis ve partiye girmesini teklif ile katıldığı ve ilk defa NEVZAT YAVUZYILDIRIM sekreterliğinde BALKAR YEKEBAŞ ve kendisinin iştiraki ile kurulan hücre ile 1950 yılı yazı başlarında hücre faaliyeti gösterdiği, bu hücrede iken siyasi mevzular üzerinde görüşmeler yaptığı, hücrede disiplinden parti direktiflerine riayetten bahseden NEVZAT'ın görüşmelerini dinlediği, getirdiği neşriyatı okuduğu ve ayda 1,5 lira aidat verdiği, bilâhare BALKAR'ın bu hücreden alınması ve NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın SELÇUK ŞENEL'den aldığı direktif üzerine partilemiş olduğu TURGUT AKALIN'ın iştirakiyle ve 1950 yılı ekim ayı sıra-

larında yine NEVZAT sekreterliğinde kurulan hücreye TURGUT AKALİN ile birlikte katıldığı ve kendisinin daha birinci hücrede iken TURGUT AKALİN'ın yetiştirilmesi işi ile meşgul olduğu ve ayrıca ŞÜKÜR BAŞAR ile de yine yetiştirilmesi için temasta bulunup gayret gösterdiği ve nihayet 1951 yılı eylül ayında partiye karşı bir soğukluk duymağa başladığı ve bunun neticesi olarakta 1952 yılı ocak ayı sonlarına veya şubat ayı başlarına rastlıyan günlerde partiden istifa ettiği ve bu hususu sekreteri NEVZAT YAVUZYILDIRIM'a bildirdiği, duruşma sırasında parti faaliyetini izah etmiş bulunan NEVZAT YAVUZYILDIRIM ve SELÇUK ŞENEL'in beyanlarından maznunun kısmen açık, kısmen tevilli ve tahkikatta vâki ikrarından ve kendisi ile ilgili diğer maznunların ilk tahkikat sırasında vâki beyanlarından anlaşılmıştır.

Maznunların duruşma sırasında vermiş oldukları ifadeler arasında mevcut olduğu görülen mübayin noktaların telifi için 25 Şubat 1954 tarihli celsede (Sahife 538-539) muvaceheleri yapılmışsa da; NEVZAT YAVUZYILDIRIM, SELÇUK ŞENEL, SALİH ÇAKIR ve TURGUT AKALİN duruşmada vermiş oldukları ifadelerinde muş'ir olduklarını beyan ettiklerinden telif imkânı elde edilememiş ve ancak duruşmadaki ifadelerinde israr eden maznunlardan SELÇUK ŞENEL ve NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın ilk tahkikatta da aynı şekilde ifade vermiş olmaları ve duruşmada isnadı reddeden SALİH ÇAKIR ve TURGUT AKALİN'ın tahkikat ifadelerinin YAVUZYILDIRIM ve ŞENEL'in ifadelerine uygun olduğunun müşahede edilmesi SALİH ÇAKIR ve TURGUT'un duruşmada inkâra saptıklarını göstermiştir.

Maznunun mevkuf bulunduğu sırada (Dosya 1/7 sıra 141/4) te mevcut olup BALKAR YEKEBAŞ ile olan haberleşmelerine ait yazıdan anlaşılacağı üzere birbirlerine verdikleri ifadelerden ve bir şey söylememiş olduklarından bahsetmeleri de bunun diğer bir delilidir. SALİH ÇAKIR'ın (BALKAR'ı şahsen tanırım) dedim diye BALKAR'a haber vermesi onun da buna mütenazır ifade vermesini sağlamaktan başka bir gayeye mâtuf olarak kabul edilememiştir. Maznun bu hususu; delilin ikamesi sırasında 15 Mart 1954 tarihli celsede (Sahife 568) (Bunu yazmakla BALKAR'a sorgusu sırasında şahsen tanıdığını söylemiş olduğunu duyurmak istediğini) bu gaye ile yazdığını söylemiştir ki, bu da yukarda belirtilen kanaatin yerinde olduğunu göstermiştir.

Maznunun tevkifi sırasında 13 Eylül 1954 tarihinde evinde yapılan aramada mevcut olduğu görülüp tetkik edilmek üzere alındığı Ankara aramalar dosyası sıra 46/2'de mevcut 13 Eylül 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılan kitaplar arasında 24 Kasım 1944 tarihli ve 10175 sayılı kararname ile yasak edilmiş bulunan Din Rehberi adlı kitabın elde edilmiş olduğu görülmüştür.

Maznun müdafaasında; NEVZAT YAVUZYILDIRIM ile ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın ifadeleri arasında mübayenet mevcut olduğunu cürmi kastının mevcut olmadığını, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın tevkifattan sonra Ankara'da faaliyet olmadığını söylediğini, neşriyat görmediğini, 5844 sayılı kanun şümulüne girecek fiili bulunmadığını, 1951 eylülünde istifa ettiğini, NEVZAT'ın bu hususun 1952 ocak ayında katileştiğini söylediğini, 1951 son ayı ile 1952 ilk ayı arasındaki faaliyetine dair delil bulunmadığını, suçu sabit görülürse 5435 sayılı kanunun ve ayrılışı hususunun T.C.K.nun 59. maddesinin tatbikini gerektireceğinin nazara alınmasını, T.C.K.nun 171. maddesinin de nazara alınmasını, teşkilât prensip veya tüzüğünü görmediğini söylemiştir.

Maznunun NEVZAT ile ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın ifadelerinin mübayin olduğu iddiası ÖMER LÜTFİ'nin (Duruşma 64) (O tarihlerde hatırımda kaldığına göre) kaydı ile partililer arasında SALİH ÇAKIR'ı da sayması ve asıl faaliyeti yaşıyan NEVZAT olduğuna göre dolayısıyle intikal etmiş bilgiler ile tamamen mutabakat bulunamıyacağı âşikâr olduğuna ve ÖMER LÜTFİ'nin de hatırında kaldığına göre kaydiyle konuşmasının da bunu göstermesine binaen ve suçun tekemmülüne de müessir görülmediğinden yerinde görülmediği gibi, kasit tezahürleriyle meydana çıkacağı ve fiili hareketleriyle maznunun gizli komünist partisine katıldığı sabit olduğu cihetle 141. maddede yazılı suçu işlemeyi kastetmediğini beyan ve müdafaa etmesi vârit görülmemiştir. 1952 yılında istifa etmiş olduğu ise; gerek duruşmada ve gerekse muvaceheleri sırasında (Duruşma zaptı sahife 369, 539) tebarüz ettiğinden 5844 sayılı kanun şümulüne giren fiili bulunmadığı yolundaki müdafaası da vârit görülmemiş, gizli komünist partisine girdiğine ve parti içerisinde yukarda kısımlarda belirtilen şekilde faaliyet göstermiş, aidat vermiş olduğuna kanaat getirilmiştir. Ancak maznunun istifa suretiyle ayrılması lehine mütalâa edilmiş ve talebi haklı görülmüştür. ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın tevkifattan sonra parti faaliyeti yapılmadığını söylemesi de fülen vâki olduğu sabit görülen parti faaliyeti karşısında suçunun son tatilin şümulü dışında görülmesi için kâfi bir sebep olarak görülememiştir. ÖMER LÜTFİ'nin ifadesi daha ziyade bu yoldaki şahsî gayretlerini belirtmeğe mâtuftur.

Bu durum karşısında ve belirtilen sebeplere binaen maznunun suçluluğuna kanaat getirildiğinden hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla tadil edilen 141. maddesinin 5. fıkrası gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre BİR SENE

SEKİZ AY müddetle Ankara'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına istifa etmesi lehine takdiri tahfif sebebi kabul edildiğinden T.C.K.nun 59. maddesi gereğince altıda birinin tenzili ile DÖRT SENE İKİ AY müddetle ağır hapsine ve BİR SENE DÖRT AY YİRMİ GÜN müddetle Ankara'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, T.C.K.nun 31. maddesine göre mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 152 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına, T.C.K.nun 36. maddesi gereğince Din Rehberi adlı kitabın müsaderesine, diğerlerinin maznuna iadesine, mevkufiyet halinin devamına;

BALKAR YEKEBAŞ:

9 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilen ve 9 Eylül 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen BALKAR YEKEBAŞ gizli komünist partisine girmek iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre cezalandırılması talep edilmiş ve iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun duruşma sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Sahife 197-198) müsnet suçu ve parti faaliyetine katılmayı külliyen reddetmiş, ilk tahkikat ifadelerinin doğru olmadığını, NEVZAT YAVUZYILDIRIM, SELÇUK ŞENEL, SALİH ÇAKIR ile aralarında siyasi bir münasebetin mevcut olmadığını, Türkiye Gençler derneğine girmişse de bu dernek hakkında takibata tevessül edildiğini, istifa etmiş olduğunu ifade etmesine mukabil ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde suçunu ikrar ederek gizli komünist partisine NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın teklifini kabul ederek girdiğini ve SALİH ÇAKIR'ın da iştirakiyle NEVZAT YAVUZYILDIRIM sekreterliğinde bir hücre teşkil ettiklerini, bu hücrede NEVZAT'ın partiden, disiplinden, gizlilikten bahsettiğini, bir lira aidat verdiğini, NEVZAT ayrıldığı zamanlar SALİH ÇAKIR ile temas ettiğini ve bilâhare SALİH ÇAKIR'ın da istifa etmesi üzerine yalnız kaldığını, yardım parası vermediğini, neşriyat okumadığını söylemiş ve ceza evindeki haberleşmeyi kabul etmiştir.

Diğer maznun NEVZAT YAVUZYILDIRIM ve SELÇUK ŞENEL'in duruşmada vermiş oldukları ifadelerinden ve bu ifadeleri teyit eden maznun BALKAR YEKEBAŞ ve SALİH ÇAKIR'ın ilk tahkikat beyanlarından maznun BALKAR YEKEBAŞ'ın, SELÇUK ŞENEL tarafından NEVZAT YAVUZYILDIRIM'a verilen direktif üzerine 1950 yılı yazı bidayetinde NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın gizli komünist partisinden ve bu parti çalışması ile varılması istenilen gayeden bahis ve partiye girmesini teklif etmesi üzerine partiye girdiği ve NEVZAT YAVUZYILDIRIM sekreterliğinde kurulan hücreye SALİH ÇAKIR ile birlikte katıldığı bu hücrede siyasi mevzular üzerinde görüşüldüğü ve NEVZAT'ın getirdiği sol neşriyatı bu cümleden olmak üzere SALİH ÇAKIR kısmında da belirtildiği şekilde Kapital, Devlet ve İhtilâl, İlmî Sosyalizm, Diyalektik Materyalizm gibi kitapları okuduğu ve ayda bir lira aidat verdiği, bu hücrede bir müddet çalıştıktan sonra NEVZAT YAVUZYILDIRIM direktif üzerine TURGUT AKALIN ile meşgul olmağa başlayınca NEVZAT ile alâkasının kesildiği ve SALİH ÇAKIR ile tek olarak parti temasına devam ettiği NEVZAT'ın Ankara'dan ayrıldığı zamanlarda da yine SALİH ÇAKIR ile teması devam ettiği ve bu tarihin 1950 yılı yaz aylarına rastladığı anlaşılmıştır.

Maznunun evinde yapılan aramada tetkik için alınan kitaplar ve yazılı belgeler (Arama zabıtları dosyası sıra 2/1 ve eki cetvel) arasında müsnet suçla ilgili bir şey bulunmadığı adı geçen zabıttan anlaşılmıştır.

SALİH ÇAKIR kısmında da belirtildiği üzere ceza evinde iken SALİH ÇAKIR'ın yazdığı mektuba cevap vererek (Dosya 1/7 sıra 141/4) "NEVZAT benim bitişiğimde hiç bir şey söylemedi, SELÇUK'u da gördüm, o da söylememiş" diye cevap vermiş ve tahkikatta bu bilgilere SELÇUK ŞENEL'in yaptığı işaret ve NEVZAT ile yaptığı konuşma ile izah etmiş, duruşmada da bu yazı ikame edildiği zaman (Sahife 568) dernek meselesi kendisinin mühimsemiş olduğunu, sorguda da dernekten bahsedildiğini, bu sebeple SALİH'e NEVZAT'ın ve SELÇUK'un bir şey söylememiş olduklarını anlatmak istediğini söylemiştir. Bu yazının yazılması sebebinin SALİH ÇAKIR'ın BALKAR'ın ifadede bazı şeyleri söylemiş olması endişesinden ileri geldiği ve kendi ifadesine uygun ifade vermelerini temin gayesine yazılmış olduğu ve binnetice aralarında müşterek bir faaliyetin mevcut olduğunun bir karinesi olarak görülmüş ve SALİH ÇAKIR'ın izah tarzı da bunu göstermiştir.

Maznun ilk tahkikat ifadesinin hakikate uymadığını beyan ve müdafaa etmişse de bu müdafaası ifadeler arasındaki mutabakat karşısında vârit görülmemiştir.

Maznun vekili avukat HİLMİ KIRELLİ müdafaasında; müvekkilinin aile durumu ve terbiye şeklinin komünizmle bağdaşmasına imkân vermiyeceğini, ilk tahkikat ifadelerinin samimi olmadı-

ğını, duruşmada da reddedildiğini, ikrarın serbest irade ile yapılması gerektiğini, NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın aynı teessürle ve kendi menfaatini gözeterek ifade verdiğini, atfı cürümde bulunduğunu, delil olamıyacağını, 7 Ocak 1954 tarihli celsede, ibraz edilen vesikanın NEVZAT'ın karakterini ortaya koyduğunu, müvekkilinin kanuni bir teşekkül olan dernek hakkında takibat yapıldığını görünce istifa etmesinin de bu gibi hareketlere hele gizli cemiyetlere katılacak karakterde olmadığını gösterdiğini, müvekkili hakkında 5844 sayılı kanuna göre ceza talep edildiğini halbuki fiilinin bu kanunun meriyete girdiği tarihten sonraya sirayet ettiğinin belirtilmediğini, çünkü böyle bir fiilin mevcut olmadığını, beraat talep ettiğini, buna rağmen ceza verilirse kanunun eski şeklinin tatbiki gerekeceğinin ve fakat 141. maddeyi ihlâl etmemiş, böyle bir kasitle hareketle gizli cemiyete girmemiş bulunduğunu beyan ve müdafaa etmiştir.

Maznun vekilinin müdafaasının müvekkilinin bu suçu işliyecek karaktere sahip olmadığı, ilk tahkikat ifadesinin samimi ikrar addedilemiyeceği noktalarına mâtuf kısımları sübjektif hallere binaen ne lehte ne aleyhte hüküm ittihazına mesnet tutulması mümkün görülmediği gibi BALKAR YEKEBAŞ'ın tahkikattaki ifadesi velevki kendi tâbirleri dairesinde tevahhüşle verilmiş olsa dahi tahkikatta ve duruşmada suçun ika şeklini açıklamış olan SELÇUK ŞENEL (339) NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın açık beyanları ve 15 Mart 1954 tarihli celsede yapılan muvacehe sırasında SELÇUK ŞENEL ve NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın maznunun partiye kabıldığını belirtmiş olmaları (sahife 562) ve ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın (Sahife 69) BALKAR YEKEBAŞ'ı yine duruşmada ve tahkikatta gizli komünist partisi mensupları arasında sayması aidatını FARUK ÜRAL kanalı ile aldığını söylemesi ve nihayet tahkikattaki ikrarının tahkikatta ve duruşmada partiye girdiğini belirten şahısların beyanlarına uyması, ikrarın hukuki değer taşıdığını göstermiş bulunduğundan kabule şayan görülmemiştir. Dernek hakkında takibata tevessül edildiği zaman istifa etmiş ve bunu belirtir yazıyı postalamış olduğu hususu hakikat ise de, takibata tevessülden sonra dernekle alâkasını kesmiş olması, gizli komünist partisine girmek suçunu ortadan kaldıramıyacağı gibi bu hal leh ve aleyhte tefsiri her zaman mümkün olan bir husus olması bakımlarından müsnet suçun subutu ile ilgili görülmemiştir. 7 Ocak 1954 tarihli celsede ibraz edilen mektup ise bu dâva ile ilgili olmayıp ceza evinde cereyan eden bir kavga ile ilgili bulunması ve duymadığı şeyleri söyleyeceğini ifade eden maznunun bilâhare sorgusu sırasında yalan beyanlara sapmadığını söylemesi ve aksinin de iddia edilmemesi karşısında tehevvüren ve o şekilde mektup yazmış olduğu yolundaki beyanı kanaat bahş görülmüş ve NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın yazdığı, mektupta yapılan tazyike rağmen kendi hareket tarzlarından dönmiyeceğini belirtmesi bu suçu ikrarından döndürülmek yolundaki gayreti ifade ettiği de heyetimizin nazarından kaçmamış ve mücerret bu mektup maznun NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın beyanlarının iftira mahiyetinde olduğunu tevsika yeter görülmemiştir.

Müdafaa vekilinin suçun 5844 sayılı kanunun şümulü dışında kaldığı noktasına mâtuf beyanı ise; NEVZAT YAVUZYILDIRIM 1950 yaz aylarında BALKAR YEKEBAŞ ile temasının kesildiğini, bilâhare 1951 yılı nisan ayı içerisinde KAMURAN BAŞTUJİ ile tekrar temasa geçtiği zaman BALKAR YEKEBAŞ'ın tekrar kendisine bağlanacağını KABURAN BAŞTUJİ'nin söylemiş olduğunu, bu tarihte kendisinin SALİH ÇAKIR ile tek olarak temasta bulunduğunu ve BALKAR YEKEBAŞ'ın da SALİH ÇAKIR'a bağlandığını, SALİH ÇAKIR'ın istifa etmesi üzerine BALKAR'ın irtibatsız kaldığını ve kendisinin BALKAR ile bir kaç defa görüşmüş olduğunu, KAMURAN'ın üçüncü şahıs olarak CEMİL TOYGAR'ı tanıttığını, CEMİL'e bağlandığı için BALKAR'ın durumu CEMİL TOYGAR'a bildirdiğini beyan etmesine ve CEMİL TOYGAR ile teması SALİH ÇAKIR'ın 1952'de vâki istifasından sonraya rastlamasına nazaran vârit görülmemiştir.

Aynı zamanda KAMURAN BAŞTUJİ (Dosya 20 sahife 239) da mevcut ifadesinde CEMİL TOYGAR ile tanışmasından (YUSUF adı ile Yıldırım Beyazıt meydanında ÖMER LÜTFİ'nin tertiplediği randevu ile) sonra BALKAR YEKEBAŞ'ın NEVZAT'ın getirdiği aidatını CEMİL TOYGAR'a verdiğini, CEMİL TOYGAR da tanışmayı aynı suretle anlatarak (Dosya 21 sahife 256) KAMURAN'ın bahsettiği partililer arasında BALKAR YEKEBAŞ'ın da bulunduğunu, diğerleriyle beraber aidatını da getirdiğini söylemiş olmaları da maznunun parti faaliyetine katıldığını göstermiştir.

Bu duruma ve yukarda belirtilen sureti kabule göre BALKAR YEKEBAŞ'ın gizli komünist partisine girmek suçunu işlediğine kanaat getirildiği cihetle faaliyetinin sona erdiği tarih nazara alınarak T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 5. fıkrası gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, T.C.K.nun 173. maddesine göre BİR SENE SEKİZ AY müddetle Ankara'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, T.C.K.nun 31. maddesine göre mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa göre 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesi gereğince cezasından sayılmasına, aynı kanunun 156. maddesi uyarınca tevkifine;

ŞÜKRÜ BAŞAR:

9 Ocak 1951 tarihinde tevkif edilen maznun ŞÜKRÜ BAŞAR, gizli komünist partisine girmek suçundan mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı da esas hakkındaki mütalâasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ŞÜKRÜ BAŞAR duruşmada vermiş olduğu ifadesinde müsnet suçu külliyen reddetmiş (Sahife 221) siyasi faaliyetle alâkası olmadığını, düşüncelerini memlekette demokratik hayatın teessüsü, memleketin huzur ve sükûn içerisinde bulunmak etrafında toplandığını, AYDEMİR KANDEMİR'i tanımadığını, diğer maznun NEVZAT YAVUZYILDIRIM, SALİH ÇAKIR, TURGUT AKALIN ile de siyasi münasebeti olmadığını söylemiş, ilk tahkikat ifadelerini mâneviyatı bozuk olarak verdiği için kabul etmediğini ifade etmiştir.

İlk tahkikatta alınmış ifadesinde ise: (Dosya 22, sahife 710-717) müsnet suçu kısmen tevilli izah ederek NEVZAT YAVUZYILDIRIM ile aynı dairede çalışmaları sebebiyle tanıştığını kendisine kitaplar verdiğini, bu şahısla komünizm mevzuunda görüştüklerini, bir müddet sonra NEVZAT'ın kendisinin başka bir yere gideceğini söyleyerek kitap verecek bir arkadaşı olduğunu söyleyip SALİH ÇAKIR'ı tanıttığını, bu şahsa kitap parası olarak 2,5 lira vermeyi kabul ettiğini, SALİH ÇAKIR gizli bir parti olduğundan bahsiyle kendisini de almak istediklerini söylemiş ise de kabul etmediğini, bir müddet sonra da yine kitap yardımında bulunacak bir arkadaş olarak TURGUT AKALIN'ı SALİH ÇAKIR'ın tanıttığını, TURGUT'la da bir müddet görüştüklerini ve aynı maksatla tanıştırmak üzere kendisinden TURGUT AKALIN'ın imzalı bir kâğıt istediğini, bu kâğıtla kendisini AYDEMİR KANDEMİR'in bulduğunu, AYDEMİR'den partiler ve ideolojileri, Diyalektik Felsefe adlı kitaplar ve bir kaç roman aldığını 3-4 ay kadar teması olduğunu, sonra kaybettiğini bu temasların kitap okuma merakından ileri geldiğini, TURGUT AKALIN'a bir defa 2,5 lira aidat verdiğini, AYDEMİR'e de iki defa 2,5 lira aidat verdiğini, AYDEMİR'in iç, dış kalbur üstü meselelerden, halkın dertlerinin ancak sosyalist bir idare ile önlenebileceğinden bahsettiğini ifade etmiştir.

TURGUT AKALIN, SALİH ÇAKIR, duruşmada (Sahife 195, 196) da mevcut ifadelerinde maznunla parti temasları olduğuna dair bir söz sarfetmedikleri gibi müsnet suçu da külliyen reddetmişlerdir.

AYDEMİR KANDEMİR ise kendi kısmında izah olunduğu üzere ŞÜKRÜ BAŞAR ile olan parti temasını duruşmada izah ederek, (Sahife 325, 326, 324) 1952 yılında SABAHATTİN DİKMEN'in ŞÜKRÜ BAŞAR'ın imzalı kâğıdını getirmesi üzerine bu şahsı Kömür Satış ve Tevzi Müessesesinin Anafartalardaki servisinde bulmuş ve teması sağlamış olduğunu, temasları müddetince ŞÜKRÜ BAŞAR da gördüğü randevulara gelmeme, aidatını muntazam vermeme gibi kusurlu hareketlerini izaleye ve kültürünün takviyesine çalıştığını, 2,5 lira aidat verdiğini, SABAHATTİN DİKMEN'in ŞÜKRÜ BAŞAR'ı partili olarak takdim ettiğini ve ŞÜKRÜ BAŞAR'a aidat olarak verdiği 2,5 liranın az olduğunu söylediği zaman da bunu dahi vermek istemediğini söylemiş olduğunu belirtmiştir.

NEVZAT YAVUZYILDIRIM ise, (Sahife 369) 1951 yılı eylülünde Düzce'den Ankara'ya göndüğü zaman ŞÜKRÜ BAYAR'ı partilenmiş olarak gördüğünü, ŞÜKRÜ ile SALİH ÇAKIR'ın alâkadar olduğunu 1952 yılı şubatında SALİH ÇAKIR'ın kendisine istifa ettiğini bildirmesi üzerine ŞÜKRÜ BAŞAR'ın irtibatsız kaldığını, KAMURAN BAŞTUJI'nin TURGUT AKALIN'ı ŞÜKRÜ BAŞAR'a göndererek ondan imzalı kâğıdını almasını söylemesini bildirmesi üzerine o yolda hareket etmiş ve binnetice TURGUT AKALIN'ın ŞÜKRÜ BAŞAR'ın imzalı kâğıdını getirmiş olduğunu ve ŞÜKRÜ BAŞAR'ın bilinmiyenler grubuna verileceğini KAMURAN'ın söylediğini ŞÜKRÜ BAŞAR'ın AYDEMİR ile olan bağlılığını bilmediğini söylemiştir.

AYDEMİR KANDEMİR ile NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın ifadelerinin birlikte mütalâası halinde ŞÜKRÜ BAŞAR'ın, SALİH ÇAKIR'ın 1952 yılında şubat ayında istifa etmesi üzerine irtibatsız kalması sebebiyle o tarihe kadar bilinmeyen AYDEMİR KANDEMİR'e ifadesinde belirttiği şekilde 1952 yılı baharında bağlandığı anlaşılmıştır. İmzalı kâğıt gönderilmesi keyfiyetinin Ankara parti çalışmaları sırasında muhatabın itimatla karşılanmasını sağlamak için ilk tanışmalarında kullanılan bir usul olduğu da duruşma sırasında tezahür eden muhtelif hâdiselerden anlaşılmıştır.

ŞÜKRÜ BAŞAR'ın yerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şey bulunmadığı Ankara arama dosyası-sıra 88/2'de mevcut 9 Ocak 1953 tarihli zabıttan, üzerinde yapılan aramada ve evinin aranması sırasında da bazı yazılı belgelerin tetkik için alındığı 88/1 sırada mevcut aynı tarihli zabıttan anlaşılmış ise de bunlar arasında suçla ilgili ve yasak neşriyata rastlanılamamıştır.

Ankara vilâyet komitesi sekreteri ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY da maznunu partililer arasında saymıştır.

Bu duruma göre maznunun müdafaası yerinde görülmemiş ve gizli komünist partisine girmek

suçunu işlediğine kanaat getirilmiştir. Bu sebeple hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 5. fıkrasına tevfikan BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, T.C.K.nun 173. maddesi gereğince BİR SENE SEKİZ AY müddetle Beypazarı'nda emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa göre 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. U. K.nun 277. maddesi gereğince mahkûmiyetinden sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına; T.C.K.nun 31. maddesine göre mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine;

HASAN YILMAZ;

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilen HASAN YILMAZ gizli komünist partisine girmek iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında 5844 sayılı kanunla tâdil edilen T.C.K.nun 191. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde, BEKİR KARAYEL'in Ziraat Fakültesi matbaasında makinist iken kendisine açlık, sefaletten, işçi haklarının korunmadığından, hükümetin idaresizliğinden, ahlâk, Allah, peygamberin boş şeyler olduklarından bahsettiği ve bu yoldaki konuşmalar iki sene kadar devam etmiş ve bunların tesiri altında kalmış, 1947'de BEKİR KARAYEL fabrikadan ayrıldıktan sonra da temasları devam etmiş ve nihayet 1948 yılında BEKİR KARAYEL'in gizli komünist partisinin mevcudiyetinden, âzası ne kadar çok olursa iktidarı o kadar çabuk ele geçirmek mümkün olduğundan bahis ve girmesini teklif edince kabul etmiş, 2,5 lira aidat vermiş ve 1952 yılına kadar durumu böyle devam etmiş, bilâhare Demirli Bahçe'de buluştuğu (HASAN) AYDEMİR KANDEMİR ile temasa başlamış ve ona da aidat vermiş, verdiği kitapları okumuş ise de anlamamış olduğunu ve BEKİR KARAYEL'in de (Hayatta Siyasi Mücadele) adlı kitabı vermiş olduğunu (Dosya 22, sahife 634-637) söylemiş ve duruşmada ise bu ifadesinin tazyike müstenit olduğunu, kabul etmediğini, parti ile ilgili hiç bir faaliyeti olmadığını (Sahife 204) BEKİR KARAYEL'i iş münasebeti sebebiyle tanıdığını söylemiştir.

Buna mukabil duruşmadaki inkârı hilâfına ilk tahkikatta BEKİR KARAYEL (Dosya 20 sahife 192) HASAN YILMAZ'a kendisinin açılmış, partiden ve nihayet girmesini temin etmiş olduğunu, kendisine bağlandığını kabul ve ikrar etmiştir.

AYDEMİR KANDEMİR de gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada kendi kısmında da etraflı olarak izah olunduğu şekilde SABAHATTİN DİKMEN'in teklifi üzerine HASAN YILMAZ'ı partili olarak tanımış ve kendisiyle 1952 yılı baharında temas etmiş ve HASAN YILMAZ'ın Marksist kültürünün gelişmesine çalışmış ve HASAN YILMAZ'dan malî durumu iyi olmadığı için bir kere beş lira aldığını, umumi kültürünün mevcut olmadığını gördüğünü söylemiştir ki AYDEMİR KANDEMİR'in verdiği kitabı okumuşsa da anlamadığını, maznunun tahkikatta söylemiş olması da bunu göstermiş ve bu ifadeler arasında mutabakat maznunun ilk tahkikat ifadesinde hakikatleri söylemediği tazyikten dolayı o yolda ifade verdiği yolundaki müdafaasının yerinde olmadığını göstermiştir.

SABAHATTİN DİKMEN de (Dosya 21, sahife 298) de AYDEMİR'e Demirli Bahçe'deki randevuyu bildirdiğini, fakat bunu ÖMER'in söylemiş olduğunu ifade etmek suretiyle parti temasını anlatmış, şahsi teması olmadığını söylemiş ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'da (Dosya 20 sahife 9) da HASAN YILMAZ'ı partililer arasında saymıştır.

Maznunun tevkifi sırasında 12 Kasım 1952 tarihinde yapılan aramada tetkik için elde edilen kitaplar arasında (Siyasi Mücadele ve Marksizm) adlı kitabın bulunduğu suçla ilgili bir şeye tesadüf edilemediği, ankara aramaları dosyası sıra 66/1'de mevcut zabıttan anlaşılmış ve yukarda adı yazılı kitabın BEKİR KARAYEL'den aldığını söylediği kitap olduğu anlaşılmıştır.

Bu durum karşısında maznunun suçluluğuna kanaat getirildiğinden müdafaasının reddiyle ve AYDEMİR KANDEMİR ile yapmış olduğu temas, Marksist kültürün artırılmasına çalışma, parti faaliyeti cümlesinden olarak yapılan hareketler olduğu ve daha eski tarihlerde partiye katıldığı anlaşıldığı cihetle ve AYDEMİR'le olan temasının 1952 yılı baharına rastlaması nazara alınarak, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın tevkifattan sonra parti faaliyeti yoktu sözü tahakkuk eden fiili durumu ortadan kaldıracak mahiyette görülmediğinden 5844 sayılı kanunla muaddel T.C.K.nun 141. maddesinin 5. fıkrası gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cesazı ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi gereğince BİR SENE SEKİZ AY müddetle Polatlı'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, T.C.K.nun 31. maddesi uyarınca mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa göre 182 lira mahkeme harcını ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına ve mevkufiyet halinin devamına;

AHMET GAYRETLİ:

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilen maznun AHMET GAYRETLİ, gizli komünist cemiyete (partisine) girmek suçunu işlediği iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında da bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında alınan ifadesinde (Dosya 21, sahife 462-466) 1951 yılında Ankara'ya geldikten sonra MUSTAFA KOLKIR ile tanıştığını, MUSTAFA KOLKIR ile komünizmle ilgili mevzuları görüştüklerini, 1951 yılı yaz aylarında akrabası AHMET TÜRK dükkânına gelen birisinin kendisini aramış olduğunu söyleyince, bu şahsı beklemiş ve BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ın gelmesi üzerine bu şahısla temasa başlamış ve mütakip buluşmalarından birinde YAŞLIÇAM'ın kendisine gizli komünist partisinin mevcudiyetinden, gayderi için partiye girmek lüzumundan, kazancın yüzde üçünün aidat olarak verilmesi gerektiğinden bahsetmiş olduğunu söylemiş ve kendisinin de kabul etmiş olduğunu, YAŞLIÇAM'a o zaman 20 lira gibi az bir para aldığından aidat verdiğni, bir defa iki buçuk; bir defa da bir lira yardım parası verdiğini, YAŞLIÇAM'la bulşmaları devam ederken 1952 yılında bir gün kendisine randevu temin ederek BEKİR KARAYELile buluşturduğunu, buluşmanın Kurtuluş tren istasyonunda parolalı bir şekilde vâki olduğunu ve BEKİR KARAYEL ile bir kaç buluşma yaptıktan sonra 1952 yılı 7. ayında Kayseri'ye gittiğini, bir daha da teması olmadığını söylemiş olmasına mukabil duruşmada (Sahife 205) bu ifadesini reddederek müsnet suçu kabul etmediğini, tahkikatta tazyik yapıldığını söylemiştir.

Ö. L. TUNÇAY Maznunu tahkikatta gizli komünist partisi mensupları arasında (Dosya 20, sahife 9) belirtmiş ve duruşmada, ifadeler arasında mevcut mübayenetler sebebiyle 1 Şubat 1954 tarihli celsede yapılan muvacehe sırasında MUSTAFA KOLKIRIN Ankara'dan ayrılmasına kadar AHMET GAYRETLİ'yi, YAŞLIÇAM'ı tanımadığını, kendisine MUSTAFA KOLKIR'ın bahsettiğini, bunun üzerine YAŞLIÇAM'ın evine gitmiş ve yaptığı temas sonunda adı geçeni partilemiş, bilâhare YAŞLIÇAM vasıtasiyle AHMET GAYRETLİ'yi tanıdığını söylemiştir. Diğer maznunlar duruşmada vermiş oldukları ifadelerinde, ısrar ve ilk tahkikattaki ikrarlarına rücu etmediklerinden duruşmada mevcut beyanları arasında tahassul eden mübayenet telif edilmemiştir.

MUSTAFA KOLKIR duruşmadaki inkârına rağmen tahkikatta (Dosya 23, sahife 918) Ö. L. TUNÇAY'ın ifadesine uygun beyanda bulunarak B. K. YAŞLIÇAM ile AHMET GAYRETLİ'nin adreslerini Ankara'dan ayrılırken Ö. L. TUNÇAY'a verdiğini söylemiştir.

BEKİR KENAN YAŞLIÇAM da tahkikatta Ö. L. TUNÇAY tarafından 1950 yılı ortalarında partilendikten sonra ve TUNÇAY'ın direktifi üzerine AHMET GAYRETLİ ile temasa geçerek onu partilemiş ve iki buçuk lira aidat alınış TUNÇAY'a vermiş olduğunu, AHMET GAYRETLİ ile 6-8 ay kadar temas ettiğini, bundan sonra temasının kesildiğini, kendisinin KANDEMİR, SABAHATTİN ÖZBAR hücresine gittiğini söylemiştir (Dosya 20, sahife 139).

BEKİR KARAYEL de ilk tahkikatta (Dosya 20, sahife 193) AHMET GAYRETLİ ile parti teması olduğunu ve AHMET GAYRETLİ'nin 11 Ekim 1952 tarihinde tevkif edilmesinden 2-3 ay kadar evvel kendisine bağlandığını, AHMET GAYRETİL ile 2-3 defa buluşabildiklerini, son olarak Cebeci sinemasında verdikleri randevuya AHMET GAYRETLİ'nin gelmemesi sebebiyle temaslarının kesildiğini söylemiştir.

VELİ GEMİCİ ise, ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 21, sahife 430) TUNÇAY'ın bir arkadaşından bahsederek atelyede iş verilip verilemiyeceğini sormuş sonradan kendi haberi olmadan AHMET adındaki bu şahsın atelyeye girmiş olduğunu (1950 yazı) TUNÇAY'ın bu şahıstan her ay iki buçuk lira almasını haftalığından keserek bu parayı kendisine vermesini söylemiş, AHMET'e (sen ÖMER'e para verecek mişsin) demesi üzerine AHMET'in bu parayı çıkarıp vermiş olduğunu ve kendisinin vermekte olduğu 10 lira ile TUNÇAY'a verdiğini söylediği ve AHMET GAYRETLİ'yi fotografından teşhis ettiği halde duruşmada ifadesini reddetmiş ve TUNÇAY ile 15 Mart 1954 tarihli celsede yapılan muvacehelerinde (Sahife 558) TUNÇAY hadiseyi VELİ GEMİCİ'nin anlattığı şekilde ifade etmesine rağmen VELİ GEMİCİ duruşmada verdiği ifadesinin doğruluğunu söylemekte ısrar ettiğinden ilk tahkikatta mübayin olmıyan ve fakat duruşmada VELİ'nin ifadesinden rucu etmesiyle tahassül olan mübayenet telif edilememiştir.

Maznunun tevkifi sırasında iş yerinde, evinde ve üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şeye tesadüf edilemediği (Ankara aramaları dosyası sıra 62/1-3) de mevcut 12 Kasım 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında, ifadelerde bahsedilen AHMET'in kendisi olmadığını, 5844 sayılı kanunun meriyete girmesinden sonra Ankara'da parti faaliyeti yapılmadığının Ö. L. TUNÇAY tarafından belirtildiğini, partiye girmemiş olduğunu, suçsuz bulunduğunu ileri sürmüş ise de; yukarda

hulâsaları yazılmış bulunan ve AHMET GAYRETLİ ile parti teması yaptıkları anlaşılan maznunların ilk tahkikattaki beyanlarından ve bu beyanların TUNÇAY'ın tahkikat ve duruşmadaki beyanlarına uygun olmasından ve aynı zamanda maznunun tahkikat sırasındaki ikrarı ile de esas itibariyle mutabakat arzetmesinden, AHMET GAYRETLİ'ye teşhis etmiş olmalarından maznunun müdafaası yerinde görülmemiş ve gizli komünist cemiyete TUNÇAY'ın direktifi, B. K. YAŞLIÇAM'ın teklifi ile girdiğine ve yukarda adları geçen şahıslarla randevulu buluşmalar yaptığına, aidat verdiğine ve bu temasının BEKİR KARAYEL ile (Kayseri'ye gitmesine kadar) 1952 yılı temmuz ayına kadar devam ettiğine kanaat getirilmiştir.

Ö. L. TUNÇAY'ın parti faaliyeti yapılmadığını ve yapılmaması için gayret gösterdiğini ifade etmesi ise, fiilen tahakkuk eden durumu ortadan kaldıracak mahiyette olmadığından maznunun hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına tevfikan (BEŞ SENE) müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre (BİR SENE SEKİZ AY) Malatya'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, mezkûr kanunun 31. maddesine tevfikan mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden mahrumiyetine, 5887 sayılı harçlar kanununa göre 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. M. U. K.nun 277. maddesi uyarınca mahkûmiyetinden sayılmasına ve mevkufiyet halinin devamına;

MUSTAFA KARAYOL:

15 Ocak 1953 tarihinde tevkif edilmiş, 18 Mart 1954 tarihinde tahliyesine karar verilmiş olan MUSTAFA KARAYOL gizli komünist cemiyete (partisine) girmek iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun duruşmada müsnet suçu ve parti faaliyetine katılmayı red ile (Sahife 219) KANDEMİR'i, TUNÇAY'ı tanımadığını, İSMAİL TÜMER'in köylüsü BEKİR KARAYEL'in de kalfası olduklarını, aralarında siyasi münasebet mevcut olmadığını, tahkikat ifadesini kabul etmediğini söylemesine mukabil, ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda 1951 yılında terhisten sonra İSMAİL TÜMER'in telkinlerine kapıldığını, işçi haklarının korunmadığından bahseden İ. TÜMER'in evvelâ Hür Müslümanlar cemiyeti mevcut olduğunu, girmesi, yetişmesi lâzım geldiğini ve bihâhare de bu cemiyetin gizli komünist partisi olduğunu söylemiş, 1952 yılı baharına kadar devamlı surette kendisine komünizm lehinde telkinde bulunmuş ve nihayet BERİK KARAYEL ile Cıncın bağlarında tertiplenen bir randevuda tanıştırmış olduğunu, badema onunla çalışacağını söyleyerek İSMALİ TÜMER'in ayrıldığını, buluşmanın sonraları devam ettiğini, BEKİR KARAYEL'in kendisine geçimli, ketum, dürüst olması lâzım geldiğini, partiye alınacağını söylemiş, Aktaşta yaptıkları bir buluşmada da bir başkasının geleceğini, onunla temasa geçeceğini söyleyerek Demirlibahçe'de bir randevu vermiş, burada KANDEMİR ile (HASAN) adı altında tanışmış olduğunu ve bundan sonra 4-5 randevu yaptıklarını, AYDEMİR'in kendisiyle yetiştirici mahiyette buluşmalar yaptığını ve ona 5 lira aidat verdiğini, kendisini partiye davet edenin AYDEMİR olduğunu ve fakat sonraları buluşmaya gelmemesi sebebiyle temaslarının kesildiğini söylemiştir.

KANDEMİR ise, MUSTAFA KARAYOL'u, SABAHATTİN DİKMEN'in bildirmesi üzerine Demirlibahçe'de bulmuş, onunla yetişmesi için meşgul olmuş, kültürsüzlüğünü görerek SABAHATTİN DİKMEN'e "Bu ne biçim partili" demişse de, DİKMEN'in "Seni alâkadar etmez, vazifeni yapmakla mükellefsin" demiş olduğunu, o sıralarda işinin çokluğu ve çocuğunun olması yüzünden MUSTAFA KARAYOL ile pek meşgul olamadığını ve hazirandan sonra da tamamen alâkasını kestiğini, KARAYOL'dan iki defa beşer lira olmak üzere ve hapishanede bulunan arkadaşlara yardım edileceğini söyleyerek para aldığını, DİKMEN'e, MUSTAFA KARAYOL'dan bahsettiği zaman partili olup olmadığı hususunda katî birşey söylemediğini belirtmiştir. Ancak, AYDEMİR KANDEMİR'in, MUSTAFA KARAYOL'u partilediğine dair ifadeleri arasında bir kayda rastlanılamamıştır.

SABAHATTİN DİKMEN durşmadaki inkârına rağmen tahkikatta (Dosya 21, sahife 298) MUSTAFA hakkındaki randevuyu KANDEMİR'e bildirdiğini, ancak bunu kendisine söyliyenin Ö. L. TUNÇAY olduğunu ifade etmiştir.

Ö. L. TUNÇAY'da (Dosya 20, sahife 9) MUSTAFA KARAYOL'u partililer arasında saymış ve duruşmada (Sahife 69) MUSTAFA KARAYOL'dan, BEKİR KARAYEL vasıtasiyle malûmat almak istemişse de, bu şahsın hususiyetleri hakkında BEKİR KARAYEL'in verdiği bilgileri şahsen de araştırmak isteğiyle bir gece buluştuğunu, yetiştirilmesini temin maksadiyle KANDEMİR'le temasını sağladığını, ancak bunun bir parti faliyeti olmadığını ve kendisinin bu şahsı henüz sempatizan durumuna dahi girmemiş gördüğünden, partiden de bahsetmemiş olduğunu söylemiştir.

Maznunlar muvacehelerinde; duruşmada vermiş oldukları ifadelerinde ısrar ettiklerinden bu beyanlar arasındaki mübayin noktaların telifi mümkün olamamıştır.

Maznunun üzerinde ve eşyası arasında yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 93/2) de mevcut 15 Ocak 1953 tarihli zabıttan ve evinde yapılan aramada (Yağmur ve toprak, 100 adet Hortlıyan irtica ve Sebilülreşatçılara cevap) adlı dergilerin mevcut olduğu görülerek tetkik için alındığı, 93/3'te mevcut aynı tarihli zabıttan anlaşılmıştır.

Maznun hakkındaki delâilin ikâmesinden sonra As. M. U. K.nun 158. maddesine göre ve talebi üzerine duruşmadan vareste tutulmuş ve yapılan tebligata rağmen mahkemeye yazılı müdafaa göndermemiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerden MUSTAFA KARAYOL'un sola olan temayülü sebebiyle üzerinde durulduğu ve partiye alınmasına, Marksist kültürünün ilerlemesine gayret gösterildiği ve bu sebeple Ö. L. TUNÇAY tarafından henüz partilenecek durumda olmadığı da anlaşılınca, KANDEMİR'le temasının SABAHATTİN DİKMEN ve BEKİR KARAYEL vasıtasiyle ulaştırılan randevu ile ve Ö. L. TUNÇAY'ın direktifi üzerine temin edildiği anlaşılmıştır. Ancak; KANDEMİR muznunu partilemediğini, kültürünün mevcut olmadığını gördüğünü ve işi sebebiyle fazla meşgul olamadığını ifade ettiği ve ilgililerin beyanları arasında da partiye girdiğini belirten bir beyana rastlanılamadığı ve Ö. L. TUNÇAY duruşmada MUSTAFA KARAYOL'un henüz sempatizan durumuna dahi gelmediğini müşahade ettiğini ifade ettiğinden ve binnetice gizli komünist partisin girdiğine tam olarak kanaat getirilemediğinden MUSTAFA KARAYOL'un müsnet suçtan dolayı (BERAATİNE);

BEKİR KARAYEL:

11 Ekim 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan BEKİR KARAYEL gizli komünist partisine (Cemiyete) girmek, parti içerisinde faaliyete göstererek vilâyet komitesine katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin birinci fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinin tazyikten mütevellit olduğunu, hakikati ifade etmediğini beyanla duruşmada parti faaliyeti iddiasını külliyen reddetmesine (Sahife 87) mukabil ilk tahkikat sırasında verdiği ifadesinde suçu ikrar ederek daha Bulgaristan'da iken komünizm ile ilgili yazıları okuyarak komünizmi benimsediğini, 1948 yılında beden terbiyesi genel müdürlüğünde lisans işleri ile çalışan HAYATİ TÖZÜN'le tanıştığını, onun vasıtasiyle Türkiye Gençler Derneğine gelip gittiğini, dernek kapatıldıktan sonra derneğin komünist bir müessese olduğunu öğrendiğini, Ö. L. TUNÇAY ile tanıştıktan sonra münasebetleri ilerlemiş ve TUNÇAY'ın kendisine gizli komünist partisinden bahsile girmesini teklif etmiş olması üzerine bu teklifi kabul ile partiye girdiğini, 1949 yılı sonbaharında su deposunun bulunduğu yerde ENVER GÖKÇE, ZEKİ BAŞTIMAR, Ö. L. TUNÇAY ile buluştuğunu, orada TUNÇAY sekreterliğinde ankara vilâyet komitesini GÖKÇE ve kendisinin katılmasiyle teşkil ettiklerini, GÖKÇE'nin neşriyata, kendisinin irtibat işlerine verildiklerini, komitede partili bazı şahısların isimlerinden ve bunların ne suretle hücreleneceklerinden bahsedildiğini, bu isimler arasında FARUK, HAYATİ, HİLMİ'yi hatırladığını, ENVER GÖKÇE İstanbul'a gidince Ö. L. TUNÇAY ile komitede yalnız kaldığını, HAYATİ TÖZÜN, NECATİ ANIT, AHMET ARİF ÜNAL'ın ayrı ayrı zamanlarda kendisine bağlandıklarını, HASAN YILMAZ'ı partilediğini, 1950 yılı yazı sonlarında TUNÇAY vasıtasiyle KEMAL ERGİN'i tanıdığını bu suretle ÜÇLÜ olarak bir kaç kere buluşmuşlarsa da kendisine vilâyet komitesinden çıkarıldığının tebliğ edildiğini, HAYATİ TÖZÜN'den aidat aldığını, KEMAL ERGİN tevkif edildikten sonra ve kendisinin tevkifinden evvel AHMET GAYRETLİ'nin kendisine bağlandığını, parti tamimi ile MUSTAFA SUPİ-İl'nin resmini gördüğünü, KEMAL ERGİN'e verilmek üzere Ö. L. TUNÇAY'dan aldığı yardım parasını oğlu TEOMAN ERGİN'e verdiğini söylemiştir.

Maznunun vilâyet komitesine kendisinin beyan ettiği şekilde katıldığı, Ö. L. TUNÇAY'ın duruşmada (Sahife 63) ve ENVER GÖKÇE'nin (Dosya 15, sahife 702) tahkikatta olayı aynı suretle izahla TUNÇAY sekreterliğinde kendisi ve BEKİR KARAYEL'den müteşekkil olmak üzere 1949 yılı ikinci yarısından sonra Ankara vilâyet komitesini teşkil ettiklerini, 19 Şubat 1950 tarihine kadar bu komitede kalmış ve bu tarihte İstanbul'a gitmiş olduğunu ifade etmesiyle sabittir. Duruşmada ise GÖKÇE, BAŞTİMAR ve maznun ilk ifadelerini reddettiklerinden, TUNÇAY ise faaliyeti yine tahkikattaki gibi anlattığından, muvaceheleri yapıldıkta (Sahife 444-445) BAŞTİMAR bu toplantının hususi bir buluşma olduğunu, BEKİR KARAYEL'in bulunup bulunmadığını hatırlamadığını, GÖKÇE, BEKİR KARAYEL gelmişse de beraber gezmeyip ayrıldığını, BEKİR KARAYEL su deposuna geldiğini ve ayrılıp gittiğini söyliyerek buluşmanın vukuunu kabul ve fakat mahiyetini telife çalışmışlardır.

ENVER GÖKÇE'nin ayrılmasından sonra bir müddet komitede TUNÇAY'a bağlı kalıp KEMAL ERGİN'in 1950 temmuzundan sonra Ankara'ya gelmesi üzerine yine ÜÇLÜ olarak bu komitede faaliyet gösterdiği ise, TUNÇAY'ın (Sahife 66) duruşmada mevcut sarih beyanından anlaşılmıştır. Ancak, KEMAL ERGİN'in gelmesinden sonra BEKİR KARAYEL'in vilâyet komitesinde kısa bir zaman kaldığı ve yerine BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ın alındığı ve maznunun TUNÇAY ile temasa devam ettiği TUNÇAY tarafından sarahatle beyan edilmesinden anlaşılmakta ise de; KEMAL ERGİN bu noktayı (Dosya 16, sahife 853) de mevcut ifadesinde BEKİR KARAYEL'in kendisinin gelmesinden evvel vilayet komitesinde olduğunu, ÖMER'in ifadesiyle bildiğini ve fakat Ö. L. TUNÇAY'ın, BEKİR KARAYEL'i tasfiye etmiş olduğunu, bundan sonra BEKİR KARAYEL'in parti ile alakasının kesildiğini ve dolayısıyle birlikte vilâyet komitesinde çalışmadıklarını söylemiştir. Duruşmada BEKİR KARAYEL ile olan temasını izah ederken (Sahife 33) "BEKİR KARAYEL ile olan temasımız fikir teatisinde bulunmamız benim tevkifime kadar devam etmiş ve bazı şahısların tevkifi sebebiyle veya her hangi diğer bir sebeple bu temas kesilmemiştir" demekle de aralarındaki fikir birliğini ifade etmekten kendisini alamamıştır ki, bu da maznunun hakikati gizlemeğe çalıştığı kanaatini vermiştir. Mevcut mübayenetin te'lifi için muvacceheleri yapılmışsa da, BEKİR KARAYEL ve KEMAL ERGİN iddiaları külliyen reddettiklerinden telif imkânı hâsıl olamamıştır (Sahife 444).

Maznunun HAYATİ TÖZÜN'le parti teması yaptığı adı geçenin (Dosya 22, sahife 654) te mevcut olup 1946 senesindenberi tanıdığı BEKİR KARAYEL'in 1950 yılında kendisine işçi sınıfı olan her memlekette bir komünist partisinin mevcut olduğundan, kanunen yasak olan memleketlerde partinin gizli olarak faaliyet gösterdiğinden kendisinin de partili olduğundan bahsettikten sonra girmesini teklif etmesi üzerine kabul ettiğini, 1950 temmuzunda da partiye kabul olunduğunu söylediğini BEKİR KARAYEL ile temasının 1950 yılı aralık ayında kesildiğini söylemesiyle, NECATİ ANIK ile parti teması yaptığı adı geçenin (Dosya 22, sahife 612-613) de mevcut ifadesinde BEKİR KARAYEL'e bağlandığını, HAYATİ TÖZÜN ile geçinememeleri sebebiyle ve HAYATİ'nin, BEKİR KARAYEL'e bahsetmesi üzerine BEKİR KARAYEL'in kendisini bulmuş ve ondan sonra bu şahısla 1-2 defa buluşmuş ise de, BEKİR KARAYEL'e aidat vermediğini söylemiş olmasiyle sabittir ki, bu da HAYATİ TÖZÜN'le olan temasını göstermiştir.

AHMET ARİF ÜNAL ile de ENVER GÖKÇE'nin Ankara'dan ayrılmasından sonra temasa geçtiği ve fakat kısa bir zaman sonra ve AHMET ARİF ÜNAL'ın kendisiyle çalışmak istememesi yüzünden temasının kesildiği bu noktadaki beyanını teyit eden AHMET ARİF ÜNAL'ın (Dosya 20, sahife 233) de mevcuti ifadesinden anlaşılmıştır.

SABAHATTİN DİKMEN ile parti temasında bulunduğu ve ona gizli komünist partisinden bahsettiği ve imzalı kâğıdını istediği DİKMEN'in (Dosya 20, sıra 242) de mevcut beyanından ve tahkikattaki ikrarından anlaşılmıştır. Ö. L. TUNÇAY'ın SABAHATTİN DİKMEN'in partili olduğunu BEKİR KARAYEL'den duyduğunu söylemesi sebebiyle muvacceheleri yapılmışsa da BEKİR KARAYEL duruşmadaki beyanında ısrar etmiştir.

Maznun, HASAN YILMAZ'a ait kısımda da izah edildiği üzere HASAN YILMAZ'ı ikna ederek partilemiş ve iki buçuk lira aidat almış ve adı geçenle 1952 yılına kadar temasının devam etmiş olduğu da HASAN YILMAZ'ın tahkikattaki açık ikrarından (Dosya 22, sahife 635) anlaşılmıştır. HASAN YILMAZ'ın bu tarihten sonra Ö. L. TUNÇAY'ın direktifi ve SABAHATTİN DİKMEN'in bunu KANDEMİR'e bildirmesiyle KANDEMİR'e bağlanması da bunu göstermiştir.

BEKİR KARAYEL'in 1952 yılı ilkbaharında İSMAİL TÜMER vasıtasi ile MUSTAFA KARAYOL'u tanıdığı (Dosya 23, sahife 790) ve ona KANDEMİR'le buluşmalarını temin edecek olan randevuyu, kararlaştırılan parolayı anlattığı (Sahife 791) ve bu suretle de SABAHATTİN DİKMEN kanaliyle aynı randevuya muttali olan KANDEMİR'in MUSTAFA KARAYOL ile temasının temin edildiği, bu hususu teyit eder mahiyette olan KANDEMİR'in ifadesiyle sabittir ki parola şeklini aynı suretle anlatmış olmaları da ifadelerin hakikati uygun olduğunu zordan mütevellit bulunmadığını, BEKİR KARAYEL'in irtibat işlerinde çalışmıya devam ettiğini göstermiştir. BEKİR KARAYEL'in İSMAİL TÜMER vasıtasi ile MUSTAFA KARAYOL'u tanıdığı İSMALİ TÜMER'in (Dosya 24, sahife 1232) de mevcut ifadesinden anlaşılmıştır. Diğer taraftan AHMET GAYRETLİ ile temas temin ettiği, randevuyu B. K. YAŞLIÇAM'ın tertipliediği, tarihinin 1952 yılı başlarına rastladığı AHMET GAYRETLİ'nin (Dosya 21, sahife 465) de mevcut ifadesinden anlaşılmıştır. AHMET GAYRETLİ'nin bu ifadesinde BEKİR KARAYEL ile parolalı şekilde tanışmalarından sonra KARAYEL ile 2-3 buluşma yaptıklarını ve kendisinin ondan sonra 1952 yılı temmuzunda Kayseri'ye gittiğini söylemesi ve kendisinin de (Dosya 20, sahife 193) te mevcut ifadesinde aynen "İşçi AHMET bana, tevkifimden iki üç ay evvel bağlandı kendisi ile 2-3 defa konuşabildik" demesi de 5844 sayılı K.nun meriyet tarihi olan 11 Aralık 1951 tarihinden sonrada faaliyete devam ettiğini göstermiştir.

Maznunun ifadesi arasında Ö. L. TUNÇAY'ın İzmir'den gelecek şahısla temas edilmemesi hususunda TEOMAN ERGİN'e haber götürmesini söylemiş olup olmadığı hakkında bir kayda tesadüf edilememiş ise de; gerek Ö. L. TUNÇAY'ın duruşmadaki (Sahife 71, 72) açık beyanından ve gerekse, TEOMAN ERGİN'in (Dosya 23, sahife 808) SÜLEYMAN SALTER'in (Dosya 20, sahife 198) de mevcut olup Ö. L. TUNÇAY'ın beyanlarını teyit eden ifadelerinden, ACLAN SAYILGAN'ın beyanından MACİT BİLGE kısmında da izah edildiği üzere İzmir'den bir şahsın gelmiş olduğuna kanaat getirilmiş ise de; TEOMAN ERGİN'in ifadesi arasında BEKİR AKARAYEL vasıtasi ile bu şahsın geleceği haberinin gönderildiğini belirtir bir beyana rastlanılamamış ve tahkikatta da bu husus maznuna sorulmamış, duruşmada da iddiayı reddetmiş olması karşısında bu haberi TEOMAN ERGİN'e ulaştırdığı noktasında tereddüde düşülmüş ve kanaat getirilememiştir.

KEMAL ERGİN'in tevkifinden sonra yardım parasını Ö. L. TUNÇAY'dan alarak TEOMAN ERGİN'e verdiği ise tahkikattaki ikrarı Ö. L. TUNÇAY'ın beyanı ile sabittir. Maznun duruşmada bu hususu (Sahife 88) "KEMAL ERGİN mevkuf bulunduğu sırada Ö. L. TUNÇAY tarafından borcu olduğundan bahisle ve oğlu NAHİT ERGİN'e verilmek üzere bir para verilmişti. Miktarı hatırımda kaldığına göre birinde 100 diğerinde 75 lira kadardı" diye izah etmiştir. NAHİT ERGİN ise duruşmada bu noktayı evvelâ "BEKİR KARAYEL bu parayı işçilerin babasına olan borçlarını vermediklerinden bahsile kendisine verdiğini" söylemiş ve (Sahife 233) arkasından tashihle ifadesini BEKİR KARAYEL'in beyanına uydurarak Ö. L. TUNÇAY'ın borcu olarak verdiğini söylemiştir ki bununla maznunların yardım parasını borç gibi göstermeye çalıştıkları tevil yollu beyanda bulundukları neticesine varılmıştır.

Yapılan aramada suçla ilgili bir belgeye rastlanılamadığı anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında müsned suçu külliyen red ile parti ismini Emniyet Müdürlüğünde duyduğunu, kim tarafından partilenmiş, kime aidat vermiş olduğunun ispat edilemediğini, Ö. L. TUNÇAY'ın ifadesinin kavlimücerrete kaldığını, parti faaliyeti yaptığı ileri sürülen şahıslarla olan münasebetlerinin arkadaşlık mahiyetinde olduğunu, siyasi bir cephesi bulunmadığını, kimseden aidat almadığını, K. ERGİN'e yardım parası vermesi hâdisesinin ise, TUNÇAY'ın verdiği parayı KEMAL ERGİN'e intikal ettirmesinden ibaret bulunduğunu, T.C.K.nun 141. maddesini ihlâl etmediğini, KEMAL ERGİN Ankara'ya geldikten sonra Vilâyet komitesinden ayrıldığına göre bu tarihten sonraki durumunun parti üyesi olmaktan ileri gidemiyeceğini, tevkifattan sonra parti teması yapılmadığı duruşmada belirdiğinden, 5844 sayılı kanunun da tatbik edilmemesi gerektiğini, suçsuz olduğundan beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiştir.

Yukarda belirtilen ifadelere ve bunlardan edinilen kanaate göre maznunun gizli komünist partisine girdiği ve parti içerisinde idareci organ olan vilâyet komitesine katıldığı, bu komitedene KEMAL ERGİN'in Ankara'ya gelmesi üzerine ayrıldığı ve bundan sonra da parti ile temasının devam ettiği ve HASAN YILMAZ'ı partilediği ve temasının 1952 yılına kadar devam ettiği HASAN YILMAZ'dan aidatını aldığı. 1951 yılı içerisinde MUSTAFA KARAYOL ile parti temasında bulunduğu ve onun KANDEMİR'le buluşmalarını sağladığı, AHMET GAYRETLİ ile de randevulu şekilde buluştuğu ve bu tarihin de 1952 YILI içerisine rastladığı ve AHMET GAYRETLİ'nin kendisine bağlandığı anlaşıldığı ve sabit görüldüğü ve partisiz bir şahsın gizlilik esasları dairesinde hareket eden komünist partisi içerisinde bu temasları yapmasına da imkân görülemediği cihetle ve vilâyet komitesi içerisindeki faaliyetinin 5435 sayılı kanunla yapılan tâdilin meriyette olduğu zamana rastlaması ve ondan sonra hücre faaliyeti göstermemesi, sekreterlik yapmaması, daha çok partililerin buluşmalarına mâtuf hareketlerde bulunması ve suçun mütemadi oluşu nazara alınarak ve partinin sevk ve idare ve faaliyetinin tanziminde rol oynadığına katiyetle kanaat getirilemediğinden ve fakat parti ile alâkasının devam ettiğine inanıldığından ve sabit görüldüğünden hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrası gereğince ve parti içerisinde gösterdiği faaliyet derecesi nazara alınarak takdiren ve teşdiden ALTI SENE ağır hapis cezasiyle tecziyesine; aynı kanunun 173. maddesine göre İKİ SENE Develi'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. madde uyarınca âmme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 200 lira harç ödemesine mevkuf kaldığı müddetin As. Mu. Us. K.nun 277. maddesine göre cezasından sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına.

KAMURAN BAŞTUĞ:

8 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan maznun; gizli komünist cemiyete (Partisine) girmek ve partinin sevk ve idaresine katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında; T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 14.1 maddesinin birinci fıkrasına göre ceza tâyini istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun; ilk tahkikat sırasında parti faaliyetini kabul ve suçu ikrar ettiği halde (Dosya 20, sahife 211, 239) duruşmada külliyen reddetmiş ve ikrarının tazyikten mütevellit olduğunu söylemiştir (Sahife 300).

Maznun ikrarı içerisinde FARUK URAL'ın teklifi üzerine gizli komünist partisine girdiğini, FARUK URAL, bilâhare ACLAN SAYILGAN'a bağlandığını, NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ı partilediğini, kendi sekreterliğinde SELÇUK ŞENEL ve YAVUZ YILDIRIM'dan müteşekkil bir hücre kurduğunu, bu şahıslardan aidatlarını aldığını, kendisinin de aidat verdiğini, KEMAL BEKİR ÖZMANAV'ın TURHAN TUNA ve ORHAN SUDA'dan müteşekkil hücresi olduğunu bildiğini, daha sonraları SALİH ÇAKIR ile ŞÜKRÜ BAŞAR ile parti teması yaptığını, tevkifattan sonra (Terziler tevkifatı) KEMAL ERGİN'e bağlandığını, MÜMTAZ GÖKTÜRK, SALİH ÇAKIR ve YAVUZ YILDIRIM'ın da teker teker kendisine bağlandıklarını, YILMAZ ÇULPAN ve NEJAT ÖZÖN'den müteşekkil hücreyi kurduğunu, yine kendi sekreterliğinde ACLAN SAYILGAN ve K. B. ÖZMANAV'dan müteşekkil bir hücre kurduğunu, KEMAL ERGİN'in direktifi üzerine KANDEMİR'le kurulacak hücre üyesi ORHAN SUDA'ya ÖZMANAV'la haber gönderdiğini, KEMAL ERGİN 3 Ocak 1952 tarihinde tevkif edilince TUNÇAY ile ve 1952 yılı şubatı içinde temasa geçtiğini, sonra CEMİL TOYGAR'a bağlandığını ve CEMİL'in arzusu üzerine onu YAVUZ YILDIRIM'la buluşturduğunu, TUNÇAY'a bağlı kaldığı etraflı olarak anlatmıştır.

Maznunun gizli komünist partisine girdiği açık ikrarı ile duruşma sırasında parti faaliyetini açıklıyan Ö. L. TUNÇAY'ın (Dosya 20, sahife 7) de mevcut ifadesinden ve duruşmada KEMAL ERGİN'in tevkifinden sonra yardım faaliyeti sebebiyle temasları olduğunu söylemesinden, FARUK URAL'ın (Dosya 20, sahife 133) te mevcut ifadesinden ŞENEL, SAYILGAN, YAVUZ YILDIRIM, F. H. GÜNER, NEJAT ÖZÖN, TURHAN TUNA ve ÖZMANAV'ın duruşma sırasında parti faaliyetini izah ederken KAMURAN BAŞTUJI ile olan temaslarını da etraflı olarak belirtmiş bulunmaları ile sabit olmuştur.

Maznunun partiye girdikten sonra ve FARUK URAL'ı takiben ACLAN SAYILGAN'a bağlandığı ve fakat ACLAN'ın sıhhati müsait olmadığından ACLAN'ın kendine bağlanmasiyle temaslarının devam ettiği ACLAN'ın (Dosya 20, sahife 225) ve (Duruşma sahife 357) de mevcut ifadelerinden anlaşılmıştır.

YAVUZ YILDIRIM'ı partilediği bu şahsın duruşmada (Sahife 367) de mevcut açık beyanından anlaşıldığı gibi mütaakip faaliyetlerine ait olan açıklamaları da bunu göstermiştir.

Maznunun daha evvel YILMAZ ÇULPAN sekreterliğinde NEJAT ÖZÖN'ün de iştirakiyle kurulan hücreye katıldığı, adı geçenlerin duruşmadaki açık beyanları ile tahkikat sırasında (Dosya 21, sahife 443, dosya 22, sahife 595) de mevcut ifadelerinden anlaşılmıştır. Maznun muvacehede de bu hücreye katılmadığını beyanda ısrar etmiştir (Sahife 451, 453).

Maznunun sekreterliğinde SELÇUK ŞENEL ve NEJAT ÖZÖN'ün iştiraki ile hücre teşkil edildiği hususundaki iddiayı; ne NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın ve ne de ŞENEL'in ifadeleri arasında teyit eden bir hususa rastlanılamadığı gibi duruşmada da (Sahife 335) ŞENEL bu hücrenin kurulmadığını, sarahatle beyan ettiğinden teşekkülüne kanaat getirilememiştir.

Maznunun YAVUZYILDIRIM'ı partiledikten sonra kendi sekreterliğinde ve YAVUZYILDIRIM'a da partili olarak tanıttığı ŞENEL'in iştirakiyle tahminen 1949 yılı ortalarında hücre teşkil ettiği, bu hücreye vilâyet komitesinin gizliliğe riayeti bildiren bir tamimini, bazı provakatörlerin partiden ihracını belirten parti yazısını, MAOÇETUNG'a ait yazıyı, STALİN'in yaş günü manasebetiyle yazılmış olan yazıyı ve MUSTAFA SUPHİ'nin resmini getirdiği ve hücrede partiye adam kazanma mevzuu ile yapılan faaliyetle varılması istenilen gayenin *"Memlekette bu düşüncelere sahip bir idarenin gerçekleşmesi"* olduğu yolunda konuşma yaptığı, maznunun ilk tahkikattaki beyanını teyit eden YAVUZYILDIRIM'ın ve ŞENEL'in açık ikrarlarından anlaşılmıştır. Bu hücrenin nihayet bulduğu tarih ifadelere nazaran 1950 yılı mart ayına rastlamaktadır.

Maznunun TURHAN TUNA'yı partilediği ve ondan parti teması için imzalı kâğıdını aldığı ve bihâhare bu kâğıt ile KEMAL BEKİR ÖZMANAV'ın TURHAN TUNA'yı bulduğu, adı geçenlerin duruşmadaki açık beyanlarından anlaşılmıştır. Maznun bu hususu da duruşmada reddettiğinden 15 Mart 1954 tarihli celsede muvaceheleri yapılmışsa da ifadesinde ısrar etmiştir. Maznunun aynı suretle hareketle ORHAN SUDA'dan da imzalı kâğıdını aldığı ve bu kâğıdın parti temasının sağlanması için kullanıldığı da ORHAN SUDA'nın duruşmadaki inkârına rağmen tahkikattaki (Dosya 21, sahife 290) açık beyanından anlaşılmıştır.

Yine maznun sekreterliğinde MÜMTAZ GÖKTÜRK ve HİLMİ ARTAN'dan müteşekkil bir hücrenin teşekkül ettiği iddiasına gelince; maznunun ilk tahkikattaki ifadesinde iddiayı teyit eden beyanına rastlanılamamış, HİLMİ ARTAN ise (Dosya 22, sahife 552) de mevcu tifadesinde bu hücre-

nin teşekkül ettiğini ifade etmesine mukabil MÜMTAZ GÖKTÜRK, KAMURAN BAŞTUJİ'ye bağlandığını söylemekle beraber HİLMİ ARTAN'ın iştirakiyle hücre teşkil ettiklerinden bahsetmemiş ve bu sebeple ifadeler arasındaki mübayenet telif edilemediğinden durum şüpheli kalmış ve heyetimizce de hücrenin teşekkülüne kanaat getirilememiştir. Bu husus HİLMİ ARTAN ve MÜMTAZ GÖKTÜRK'e ait karar kısımlarında da izah edilmiştir.

KAMURAN BAŞTUJİ sekreterliğinde YILMAZ ÇULPAN ve NEJAT ÖZÖN'ün katılmasiyle hücre teşkil edildiği iddiası da YILMAZ ÇULPAN'ın ve NEJAT ÖZÖN'ün duruşmadaki açık beyanları sırasında böyle bir hücrenin teşekkülünden bahsetmemeleri karşısında ve maznunun da duruşmadaki reddi muvacehesinde mesnetsiz görülmüş ve teşekkülüne kanaat getirilememiştir.

KAMURAN BAŞTUJİ sektereliğinde son olarak teşekkül ettiği ve tevkifine kadar devam ettiği iddia edilen ACLAN SAYILGAN ve K. B. ÖZMANAV'dan müteşekkil hücreye gelince:

KAMURAN BAŞTUJİ ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde bu hücrenin teşekkül ettiğini kabul ve ikrar etmiş ve tevkiflerine kadar hücrenin dağılmadığını (Dosya 21, sahife 319) söylemiştir. K. B. ÖZMANAV kendi evinde hücre toplantısı yapmadıklarını, kendisinin ACLAN'a tek olarak bağlı bulunduğunu, ACLAN'ın da BAŞTUJİ'ye bağlı olduğunu, KAMURAN BAŞTUJİ sekreterliğinde hücre teşkil ettikten sonra bunun tevkiflerine kadar devam ettiğini (Dosya 21, sahife 286) ifade etmiş, duruşmada ise bu hücrenin teşekkül etmediğini; kendisinin ACLAN'a, ACLAN'ın da BAŞTUJİ'ye bağlı olduklarını kendisinin BAŞTUJİ ile olan temasının tevkifattan çok sonra ve tahminen 1952 yılı mart veya nisan ayında olduğunu (Duruşma zaptı sahife 331) söylemiştir.

ACLAN SAYILGAN ise bu hücrenin maznun sekreterliğinde kurulduğunu gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada etraflı olarak belirtmiş (Sahife 361) ancak, diğer hücrelerde olduğu gibi bu hücrede neşriyat okumadığını ve hücrenin mevcut olduğu sırada ve 1952 yılı içerisinde K. B. ÖZMANAV'a da ORHAN SUDA ve TURHAN TUNA'nın bağlı olduklarını bildiğini, aidatını KAMURAN BAŞTUJİ'ye verdiğini, K. B. ÖZMANAV'ın topladığı aidatları da bazan kendisine, bazan BAŞTUJİ'ye verdiğini fakat o sırada BAŞTUJİ'nin kime bağlı olduğunu bilmediğini söylemiştir.

Bu durum karşısında K. B. ÖZMANAV'a ait karar kısmında da izah edildiği üzere bu son hücrenin teşekkül ettiğine ve ÖZMANAV'ın ifadesindeki tevil yollu gizlemelerin yeni kanunun şümulünden kurtulmak gayretinden ileri geldiğine kanaat getirilmiştir.

Maznun 15 Mart 1954 tarihli celsede SAYILGAN ve ÖZMANAV ile muvacehe edilerek yardım ve aidat paralarının kendisine verilmiş olup olmadığı hususu araştırıldıkta, KAMURAN BAŞTUJİ, ÖZMANAV'dan aidat ve yardım parası almadığını, ÖZMANAV ise yardım paralarını verdiğini, bu hususu ACLAN'ın söylemiş olduğunu, A. SAYILGAN da ÖZMANAV'a hem yardım hem de aidat paralarını KAMURAN BAŞTUJİ'ye vermesini söylediğini beyan etmişlerdir. Bu suretle velevki yardım parası dahi olsa KAMURAN BAŞTUJİ'ye verildiğinin anlaşılması maznunun ÖZMANAV ve SAYİLGAN ile olan parti temasının diğer bir delilini vermiştir.

Maznun CEMİL TOYGAR ile de temas ettiği ilk tahkikat ifadesini teyit eden CEMİL TOYGAR'ın (Dosya 21, sahife 255, 265) te mevcut açık ifadesinden anlaşılmıştır. Bu husus CEMİL TOYGAR kısmında etraflı olarak izah edilmiştir ki, mütaakıp zamanlarda KAMURAN BAŞTUJİ'nin topladığı aidatları CEMİL TOYGAR'a verdiği ve YAVUZYILDIRIM'la CEMİL TOYGAR'ın buluşmalarını temin ettiği de sabittir. KEMAL ERGİN'in (Dosya 14, sahife 471) de mevcut ifadesi de KAMURAN BAŞTUJİ ile parti temasında bulunduğunu anlatmıştır.

Maznunun 8 Eylül 1952 tarihinde evinde ve üzerinde yapılan arama sonunda (Ankara aramalar dosyası sıra 30-31) de mevcut zabıtla elde edildiği yazılı olan belgeler arasında 28 Ekim 1944 tarih ve 3/1732 sayılı kararname ile yasak edilen (KEL), 10 Temmuz 1948 tarih 3/7792 sayılı kararname ile yasak edilen (SIRÇA KÖŞK), ile matbuat kanununun 51. maddesine tevfikan toplattırılmasına karar verilen (UNUTULAN ADAM) adlı yasak kitapların mevcut olduğu görülmüştür.

Maznun müdafaasında aleyhinde beyanda bulunan maznunların 7. fıkradan faydalanmak düşüncesiyle hareket ettiklerini, diğer maznunların tahkikattaki ifadelerini duruşmada reddettiklerini; kendisinin de tahkikatta tazyik gördüğünü, 5844 sayılı kanunun meriyete girmesinde sonra parti faaliyeti gösterilmediği suçu kabul eden maznunlar tarafından beyan edildiğine ve ifadelerinin doğrulukları ileri sürüldüğüne göre, mezkûr kanunun tatbik edilmemesi gerektiğini, fiilinde 141. maddeyi ihlâl eden bir hal bulunmadığını, cemiyetin bir kısmını idare bu fiili teşkil edemiyeceğini, teşekkül iddia edilen hücreleri anlatır beyan mevcut olmadığını, delili de olmadığını, T.K.P. teşkilât prensiplerinin partili olmak için aradığı şartları haiz olduğunu gösterir delilin de bulunmadığını, T.K.P. teşklât prensiplerini okumadığına göre cebir unsurunun tatbik edilmemesi gerektiğini ve suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznunun partiye girmediğine, suçsuz olduğuna dair olan savunması yerinde görülmediği gi-

bi, mevcut ifadelerden tahkikatta ve huzurda suçu ikrar edenlerin beyanları ile ilk tahkikat ifadeleri arasında mutabakat mevcut olması karşısında ve suçsuz olan bir kimsenin suçsuzluğunu ispata çalışması normal bir hareket tarzı iken işlemediği bir suçu cezam inecek gibi bir düşünce ile kabul ettiğini düşünmek muhal görüldüğü cihetle tahkikattaki beyanlarının yalan şeyler olmadıklarına kanaat getirilmiştir.

Sevk ve idare, tanzim unsurları ile vazıı kanunun neyi kasdettiği birinci kısımda izah edildiği gibi 5844 sayılı kanunun mucip sebepler mazbatasındaki sarahate ve metnin yazılış şekline göre fiilde cebir ve şiddet unsurunun mevcut olup olmadığını aramağa lüzum bulunmamasına binaen bu noktaya mâtuf iddiası da yerinde görülmemiştir.

Maznunun gizli komünist cemiyete girdiği, aidat verdiği, aldığı hücre sekreterliği yaptığı sabit olduğu ve kanaat getirildiği cihetle fiilinde T.C.K.nun 141. maddesinin sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğu ve yukarda belirtilen ve sabit olduğu kabul edilen fiilleri ile komünist cemiyetin kısmen olsun hali intizama konulmasına, müşterek gayeye yönelmesine, genişlemesine gayret gösterdiği anlaşıldığı ve fiilinin 1952 yılına da sirayet ettiği sabit olduğu neticesine varıldığından hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. fıkrasına tevfikan SEKİZ SENE ağır hapis cezasiyle tecziyesine ve aynı kanunun 173. maddesine tevfikan İKİ SENE SEKİZ AY Nevşehir'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. maddeye göre âmme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, yukarda tadat edilen yasak kitapların T.C.K.nun 36. maddesine göre müsaderesine, diğerlerinin maznuna iadesine, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 200 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mu. Us. K.nun 277. maddesi gereğince mahkûmiyetinden sayılmasına, tahliye talebinin reddine, mevkufiyet halinin devamına.

KEMAL BEKİR ÖZMANAV:

8 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilen ve 22 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun, gizli komünist cemiyete (Partisine) girmek ve parti içerisinde faaliyet göstererek sevk ve idareye katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında; T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin birinci fıkrasına göre ceza tâyini istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamakla beraber 7. fıkranın tatbikini de istemiştir.

Maznun gerek ilk tahkikatta ve gerekse duruşmada müsnet suçu ve parti içerisinde faaliyet gösterdiğini (Sahife 329-331) kabul ve ikrar etmiştir. Maznun bu meyanda ACLAN SAYILGAN ile arkadaş olduklarını, ACLAN'ın komünist olduğunu, kendisinden saklamadığını ve onun tarafından yapılan teklif üzerine 1950 yılı kasım veya aralık aylarına rastlıyan günlerde partiye girmeyi kabul ettiğini, o günlerde FARUK URAL'dan da aynı mahiyette teklif aldığını ve FARUK'a "Düşüneyim" şeklinde cevap vererek durumu ACLAN'a anlattığında ACLAN'ın da bir müddet sonra"Sana teklifi FARUK URAL yapmış olacak ve sana gelecek" dediğini, bunun neticesi olarak FARUK URAL'ın kendisini bulmuş, gizlilik ve aidat gibi hususlardan bahis ile kendisinden imzalı kâğıdını almış, sonradan da bu kâğıtla TURAN TAMAR'ın gelerek kendisini bulmuş ve TURAN TAMAR ile bir ay kadar temas etmiş, onun da kendisine aynı mevzulardan bahsetmiş ve aidatını almış olduğunu, 1950 yılı sonunda TERZİLER tevkifatı yapılınca TURAN TAMAR ile münasebetinin kesildiğini, 1951 yılı eylülünde kendisini tekrar ACLAN SAYİLGAN'ın bulmuş ve ORHAN SUDA, TURHAN TUNA ile aynı suretle buluşup faaliyet göstermesini söylemiş, bu şahıslarla temas temin etmişse de, ÜÇLÜ olarak toplanmak imkânını elde edemediğini, buna nişanlı oluşunun ve ACLAN'ın İstanbul'da tevkifat yapılması üzerine kendisine TURHAN TUNA ve ORHAN SUDA ile münasebetini kesmesini, bir müddet sonra da yardım parası almasını söylemiş ve bu şekilde hareketle bir kaç defa ORHAN SUDA ve TURHAN TUNA'dan para almış olduğunu ve ACLAN'ın bana verdiği bu paraları KAMURAN BAŞTUJİ'ye de verebilirsin demesi üzerine, KAMURAN'a da para verdiğini, aidat olarak TURAN TAMAR'a 5 lira verdiğini, bilâhare ACLAN'a bağlanınca aidatını ona verdiği, TUNA ve SUDA'dan yardım parası haricinde aidatlarını da aldığını, KAMURAN ile istanbul tevkifatından çok sonra temas ettiğini, KAMURAN sekreterliğinde ACLAN ve kendisinden müteşekkil bir hücre kurulmadığını çünkü o tarihlerde parti faaliyetinin durmuş bulunduğunu söylemiştir.

Maznunun bu ifadesi ile TURAN TAMAR'ın ifadesi arasında hiç bir mübayenet olmadığı görülmüştür.

ACLAN SAYILGAN ifadesinde K. B. ÖZMANAV'ın yaptığı teklifi dediği gibi uzun zaman düşündükten sonra kabul etmiş olmadığını, hemen kabul ettiğini söylemişse de bu nokta esasa müessir görülmemiştir.

FARUK URAL duruşmada K. B. ÖZMANAV'la müsnet suçla ilgili bir münasebetinin mevcut olmadığını ifade etmiş olmasına mukabil ilk tahkikatta (Dosya 20, sahife 13) SABAHATTİN DİKMEN'i ÖZMANAV'ın partiye alınması için TURAN TAMAR'a kendisinin gönderdiğini söylemiştir.

TURHAN TUNA da K. B. ÖZMANAV'la olan parti temasını tahkikatta ve duruşmada etraflı olarak belirtmiş ve kendi kısmında izah edildiği üzere duruşmada suçla ilgili bütün faaliyeti tahkikattaki gibi ifade etmekle beraber son kanunun şümulüne girmekten kurtulmak gayesiyle K. B. ÖZMANAV'la olan temasının İstanbul tevkifatının yapılmasından sonraya ait olan kısmını yardım faaliyetine inhisar etmiş gibi göstermiş ve bu bu suretle tahkikattaki "Aidatımdan ayrı olarak benden yardım parası da istedi" şeklindeki beyanını kısmen tevile çalıştığı anlaşılmıştır.

ORHAN SUDA duruşmadaki inkârına rağmen ilk tahkikatta (Dosya 20, sahife 290) K. B. ÖZMANAV ve TURHAN TUNA'nın ifadelerini teyit eder mahiyette beyanda bulunmuş ve son faaliyetlerinin 1952 yılı baharında da devam ettiğini K. B. ÖZMANAV'ın sekreter durumunda olduğunu söylemiştir.

KAMURAN BAŞTUJİ ile ilk tahkikatta (Dosya 20, sıra 212) kendisinin sekreterliğinde ACLAN SAYILGAN ve K. B. ÖZMANAV'ın iştirakiyle hücre teşkil edildiği sırada TURHAN TUNA ve ORHAN SUDA'nın K. B. ÖZMANAV'a bağlı bulunduklarını, aidatlarını K. B. ÖZMANAV'ın aldığını bu toplanan paraları kendisinin de FARUK URAL'a verdiğini söylemiştir ki, bu ifadenin ÖZMANAV'ın beyanına uygun olması da doğruluğunu göstermiştir.

Ankara vilâyet komitesi sekreteri Ö. L. TUNÇAY da duruşmada (Sahife 69) K. B. ÖZMANAV'ın aidatını ACLAN SAYILGAN vasıtasiyle aldığını söylemiştir.

Bu ifadelerden ve K. B. ÖZMANAV'ın ikrarlarından 1950 yılı kasım ayı sıralarında gizli komünist partisine girdiği ve parti içerisinde faaliyet göstererek hücre teşkil ettiği, aidat verdiği ve aldığı anlaşılmıştır. Maznunun TURHAN TUNA ve ORHAN SUDA ile yaptığı parti temasının tevkifata kadar devam ettiği TURHAN TUNA'nın tahkikatta ve duruşmada vermiş olduğu ifadesiyle ve bu ifadeyi teyit eden ORHAN SUDA'nın tahkikattaki beyanından ve nihayet KEMAL BEKİR'in ikrarlarından ve bu ikrarın KAMURAN BAŞTUJİ ve ACLAN SAYILGAN'ın beyanları ile teyit edilmiş olmasından anlaşılmıştır.

Maznun her ne kadar duruşmada KAMURAN BAŞTUJİ sekreterliğinde kendisi ve ACLAN SAYILGAN'dan müteşekkil hücre kurulmadığını söyemekte, kendisinin ACLAN'a, ACLAN'ın da KAMURAN BAŞTUJİ'ye bağlı olduklarını ifade etmekte ise de; bu halin doğruluğu kabul edilse dahi maznunun gizli komünist partisine girmek ve hücre sekreterliği yapmak fiillerini işlemediğini göstermiyeceği cihetle maznunun suçluluğuna ve ORHAN SUDA, TURHAN TUNA'ya sekreterlik yapmak, aidatlarını alıp kendi aidatı ile beraber zamanına göre ACLAN SAYILGAN ve KAMURAN BAŞTUJİ'ye vermek suretiyle partinin sevk ve idare ve tanzim işlerine kısmen olsun katıldığı gibi KAMURAN BAŞTUJİ kısmında izah edildiği üzere BAŞTUJİ sekreterliğindeki hücreye de katıldığı ve bu hücrenin tevkiflerine kadar devam ettiği ACLAN SAYİLGAN'ın ilk tahkikatta (Dosya 20, sahife 226) duruşmada (Sahife 361) mevcut ifadelerinden ve KAMURAN BAŞTUJİ'nin tahkikattaki (Dosya 20, sahife 212) ifadesinden anlaşılmıştır.

Bu noktanın tesbiti için duruşmada muvaceheleri yapılmış ise de ACLAN SAYILGAN tahkikat ve duruşmadaki ifadelerini teyit eder mahiyette beyanda bulunmasına mukabil, maznun; KAMURAN BAŞTUJİ hücresine katılmadığını ifade etmiş ve bu şekildeki beyanının 5844 sayılı kanunun şümulünden kurtulmak gayesiyle yapılmağa çalışılan bir tevil olduğu kanaatına varılmıştır.

Maznunun tevkifi sırasında evinde ve üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 21) de mevcut 8 Eylül 1952 tarihli zabıttan anlaşılmıştır.

Maznunu müdafaasında sevk ve idare, tanzim unsurlarını ihtiva eeden fiili bulunmadığını, mecut ifadelerden de bunun tebarüz ettiğini fiilinden bir zarar doğmadığını, mahkemece mâzur görülerek beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukardanberi sıralanan beyanlara ve bu beyanlardan edinilen kanaate göre maznun KEMAL BEKİR ÖZMANAV'ın müdafaası yerinde görülmemiş ve gizli komünist cemiyete girdiğine, faaliyet göstererek hücre teşkil ve sekreterlik yaptığına, aidat alıp verdiğine ve bu suretle fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğuna inanılmış ve sabit görülmüştür.

Bu sebeple hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin birinci fıkrası gereğince SEKİZ SENE ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre İKİ SENE SEKİZ AY Akhisar'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, son tahkikat kararı açılmadan evvel suçu ve faillerini doğru olarak belirtmiş olduğu ve duruşmada ve müdafaasında yaptığı tevilin son tâdilin şümulünden kurtulmak gayretiyle olduğuna kanaat getirildiğinden mezkûr maddenin 7. fıkrasından faydalandırılması uygun görülmekle cezasının dörtte bire tenzili

ile neticeten İKİ SENE ağır hapis cezasiyle tecziyesine SEKİZ AY Akhisar'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mu. Us. K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına, suçla ilgisiz belgelerin maznuna iadesine.

TURAN TAMAR:

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif ve 13 Mayıs 1953 tarihinde Adli Amirlikçe tahliye edilen TURAN TAMAR, gizli komünist partisine girmek suçundan dolayı mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K. nun 5844 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin 5. ve 7. fıkralarına göre cezalandırılması talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada müsnet suçu kabul ve ikrar ederek (Sahife 251, 253) FARUK URAL'ı Türkiye Gençler Derneğinden tanıdığını, bilâhare görüşmeleri devam etmiş ve nihayet 1950 yılı sonlarında FARUK URAL'ın kendisinden kartını almış ve bir gün bu kartla yazıhanesine gelen SABAHATTİN DİKMEN'in kendisinden bir randevu istemiş, buluştuklarında SABAHATTİN DİKMEN'le yaptığı konuşmada SABAHATTİN DİKMEN'in gizlilikten aidattan bahsetmesinden, partinin mevcudiyetini anlamış ve SABAHATTİN'in kendisine o andan itibaren partili olduğunu söylemiş bulunduğunu, SABAHATTİN DİKMEN şartlara riayet etmiyenin tevkif ettirilmesinin mümkün olduğunu söyleyip tehdit savurduğunu ve onu ihbarla kendisini de ihbar etmiş olacağını düşündüğü için menfi cevap veremediğini, SABAHATTİN DİKMEN ile bu şekilde başlıyan münasebetinin devamı sırasında SABAHATTİN DİKMEN'in tertiplediği bir randevu ile KEMAL BEKİR ÖZMANAV ile tanışmış ve görüşmelerinde kendisinin de (Aidat, gizlilik randevulara muntazam gelme) gibi hususlarra riayet lüzumu olduğunu ve yine SABAHATTİN DİKMEN'in sözlerinden TURHAN TUNA'nın KEMAL BEKİR'e bağlı olduğunu anlamış olduğunu, SABAHATTİN DİKMEN'in direktifi üzerine KEMAL BEKİR ÖZMANAV'a Konservatuvardaki talebelerin hangilerinin sol temayüllü, hangilerinin nötr, hangilerinin faşist olduklarını tesbit etmesini söylemiş, KEMAL BEKİR ÖZMANAV neticeyi getirmiş ise de SABAHATTİN DİKMEN'e bildirmemiş olduğunu, kendi aidatı olan beş lira ile KEMAL BEKİR ÖZMANAV'dan aldığı 2,5 lira aidatı SABAHATTİN DİKMEN'e verdiğini, FARUK URAL'ın, yukarda belirttiği hareket tarzını beyenmediğinden kendisini tehdit ettiği ve bu sıralarda 11 Nisan 1951 tarihinde İstanbul Gençler Derneği içinde geçen bir hâdise sebebiyle tevkif edilmiş 18 Mayıs 1951 tarihinde tahliye edilmiş bulunduğunu, Ankara'ya dönünce yine SABAHATTİN DİKMEN ile temasa devam etmiş ve ona tevkif hâdisesini anlatmış ve fakat ondan sonraki temaslarının seyrekleşmiş ve tevkifinden çok evvel kesilmiş olduğunu (Son tevkif) FARUK URAL ile görüşmelerinde kendisine gizli komünist partisinden bahsetmemiş ise de; konuşmalarının birbirlerinin temayüllerini anlatacak mahiyette olduğunu, KEMAL BEKİR ÖZMANAV ile teması tarihinin 1950 yılı sonlarına rastladığını, Terziler tevkifatı yapılınca temasının tamamen kesildiğini söylemiştir.

SABAHATTİN DİKMEN (Sahife 316) ve FARUK URAL (Sahife 307) duruşmada TURAN TAMAR ile parti teması yapmadıklarını ifade etmişlerdir.

İlk tahkikatta ise; SABAHATTİN DİKMEN (Dosya 20, sahife 248) TURAN TAMAR ile FARUK URAL'ın tevkifinden evvel temas ettiğini, randevunun kendi partiye girişinde olduğu gibi kâğıt götürmek suretiyle vukua geldiğini TAMAR'dan beş lira aidat aldığını, İstanbul'dan tahliye edilip gelmesinden sonra bir kere görüştüklerini T. TAMAR'ın müthiş takip altında bulunduğundan buluşmamalarını söylediğini, TURAN TAMAR'dan kendisine bahsedenin FARUK URAL olduğunu söylemiştir.

FARUK URAL da (Dosya 20, sahife 133) TURAN TAMAR'a SABAHATTİN DİKMEN'i kendisinin gönderdiğini söylemiştir.

Diğer maznun KEMAL BEKİR ÖZMANAV tahkikatta (Dosya 21 sıra 283) TURAN TAMAR'ın kendisinin imzalı kâğıdı ile evine geldiğini, görüşmelerinde aidattan, gizliliğe riayetten bahsettiğini, TURAN TAMAR ile münasebetinin bir ay sürdüğünü, bu müddet içinde bir kere aidat verdiğini, evinin aranması ile temasının kesildiğini söylemiş, duruşmada (Sahife 330) FARUK URAL'a verdiği kâğıt ile TURAN TAMAR'ın kendisine geldiğini, gizlilik ve aidattan bahsettiğini, TAMAR ile bir ay kadar temasının devam ettiğini, TURAN TAMAR'a aidat verdiğini, Terziler tevkifatı sırasında temaslarının kesildiğini söylemiştir.

ÖMER LÜTFİ TUNÇAY da TURAN TAMAR'ın aidatını FARUK URAL eliyle aldığını, ifade etmiştir (Duruşma sahife 69).

Maznunun yazıhanesinde ve evinde yapılan aramada müsnet suçla ilgili bir belgeye (Ankara

arama zabıtları sıra 59/2, 3) rastlanılamadığı 12 Kasım 1952 tarihli zabıt varakalarından anlaşılmış ve tetkik için el konulan yazıların suçla ilgileri bulunmadığı görülmüştür.

Yukarda belirtilen tahkikat ifadeleri arasında esasa müteallik mübayenet görülmemiş ise de; maznunların duruşmadaki beyanları yekdiğerine aykırı bulunduğundan 15 Mart 1954 tarihli celsede muvacehleri yapılmışsa da FARUK URAL ve SABAHATTİN DİKMEN duruşmadaki beyanlarında ısrar ettiklerinden telif imkânı hâsıl olamamıştır. TURAN TAMAR'ın KEMAL BEKİR'e Konservatuvardaki talebeler haklarında bilgi temin etmesini söyleyip söylemediği hususunun tesbiti için yapılan muvacehede de KEMAL BEKİR bu noktayı hatırlıyamadığını, TURAN TAMAR ise söylediğini beyan etmişler ve her iki maznun da birbirlerini tanıma ve bulma şeklinde yekdiğerine uygun beyanda bulunmuşlardır.

Maznun müdafaasında; komünizmi ve komünistleri muhtelif vesilelerle tanıdığını, bu isnat altında mahkemeye çıkmaktan hicap duyduğunu, komünistlerin yalancı, mugalâtacı, şantajcı olduklarını, FARUK URAL'ın kendisiyle muhtelif yerlerde görüşüp polisin dikkatini üzerine çekmiş ve nihayet parti faaliyetine katıldığını, kendisini SABAHATTİN ve FARUK'un tehdit ettiklerini, parti içerisinde faaliyet göstermediğini, yalnız nakten yardım ettiğini, suçsuz bulunduğunu, suçu sabit görülse dahi 5435 sayılı kanun çerçevesinde kaldığını ve 7. fıkranın tatbikini istediğini, ancak mahkûmiyeti telâfisi imkânsız neticeler doğuracağından beraat kararı verilmesini istediğini ifade ettiği anlaşılmıştır.

Yukarda belirtilen beyanlar karşısında maznunun gizli komünist partisine girdiğine ve suçluluğuna kanaat getirildiği cihetle maznunun bunun aksini ifade eden müdafaası yerinde görülmemiş ve ancak gerek kendi ikrarından ve gerekse bu ikrarı teyit eden beyanlardan 1951 yılı ortalarından sonraki tarihlerde faaliyet göstermediği anlaşıldığı ve bu yoldaki müdafaası yeride görüldüğü cihetle iddianın reddi ile T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasi ile tecziyesine, SEKİZ AY müddetle Eskişehirde emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, son tahkikat kararı açılmazdan evvel suçu ve failleri doğru olarak belirtmiş olması nazara alınarak ve lehe hükmü ihtiva etmesi sebebiyle T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 7. fıkrası gereğince bu cezanın dörtte bire tenzili ile ALTI AY müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine İKİ AY Eskişehir'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 18 lira harç ödemesine, As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine göre bu dava sebebiyle mevkuf kaldığı müddetin ve dernek tahkikatı sırasında 11 Nisan 1951 tarihinden 18 Mayıs 1951 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, suçla ilgisiz yazılı belgelerin maznuna iadesine;

ACLAN SAYILGAN:

8 Eylül 1952 tarihinde tevkif ve Adli amirlikçe 24 Haziran 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun ACLAN SAYILGAN gizli komünist partisine girmek ve sevk ve idare, tanzim unsurlarını cami şekilde faaliyet göstermek iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. fıkrasına göre cezalandırılması talep edilmiş, esas hakkındaki mütalâası sırasında iddia makamı ve bu talebinden sarfınazar ile maznunun mezkûr maddenin 5. fıkrasına göre cezalandırılmasını talep etmiştir.

Maznun gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada vermiş olduğu ifadelerinde ve müdafaasında suçu inkâr etmekle beraber bütün parti faaliyetini açıklamıştır. ACLAN SAYILGAN'ın ilk tahkikatta (Dosya 20, sahife 222-230; Dosya 21 sahife 305-311, 320-322) duruşmada (Sahife 347-364) te mevcut ifadelerinden ve yine duruşmada parti faaliyetini izah ve bu arada ACLAN SAYILGAN ile olan temaslarını açıklayan FUAT HİKMET GÜNER (Sahife 437-442), KEMAL BEKİR ÖZMANAV (SAHİFE 329-331), ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın (Sahife 62-76) beyanlarından ve yapılan muvacehelerden ve nihayet maznunun duruşmada ve tahkikatta vermiş olduğu ifadelerinin esas itibariyle teyit eder mahiyette olan FARUK URAL'ın (Dosya 20 sahife 133), RUHİ SU'nun (Dosya 22 sahife 531), RACİ DİNÇER'in (Dosya 22, sahife 57), ULVİ URAZ'ın (Dosya 21 sahife 469), KAMURAN BAŞTUJİ'nin (Dosya 20, sahife 212), CEMİL TOYGAR'ın (Dosya 21, sahife 256), KEMAL ERGİN'in (Dosya 14, sahife 471) de mevcut ifadelerinden ACLAN SAYILGAN'ın gizli komünist partisine girdiğine, partiye girmesi hususunu kendisine RACİ DİNÇER'in teklif ettiğine, 1947 yılında gizli komünist partisine girdikten sonra RACİ DİNÇER sekreterliğinde de FUAT HİKMET'in de iştiraki ile kurulan hücreye girdiği, fakat devamsızlık gösterdiği, 50 kuruş aidat vermesini kararlaştırdığı ve hücrede ekonomi politik notlarını okudukları, ACLAN'in RACİ'nin de muvafakatiyle KAMURAN BAŞTUJİ'ye partiye girmesini teklif ve onun da kabulü üzerine partilediği ve bu tarihin 1947 yılı aralık ayına rastladı-

ğı, aynı tarihte İHSAN TAPKIN'a da aynı şekilde teklifte bulunmuş bu suretle bir hücre teşkil etmiş ve bu hücrede diyalektik materyalizmi veya devlet ve ihtilâli okudukları, İHSAN TAPKIN'ın kısa zamanda vazgeçip bir daha da gelmemesi üzerine ve FUAT HİKMET GÜNER ile de teması kesildiğinde yine RACİ DİNÇER'in bildirmesi üzerine FARUK URAL ve kendisinin iştiraki ile RACİ DİNÇER sekreterliğindeki hücreyi teşkil ettikleri, 1948 yılında bu hücrede dernekten ayrılan FUAT ve YILMAZ ÇULPAN'ın durumları ve haklarında verilmesi gereken kararı görüştükleri, bundan sonra maznunun evlenme ve hastalık gibi sebeplerle bir müddet irtibatsız kaldığı ve RACİ ile tek buluşmalar yaptığı ve RACİ İstanbul'a gidince (1949) aldığı direktif dairesinde FARUK URAL'a bağlı kalmakla beraber KAMURAN BAŞTUJİ'nin evine giderek münasebetlerini tekrarlamayı teklif etmiş ve KAMURAN kabul etmişse de; fiilen mütaakıp zamanlarda buluşmadıkları. RACİ DİNÇER Ankara'dan ayrılmadan evvel kendisine ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile randevu tesbit etmişse de; bu randevuya gitmediğinden ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın tiyatroya gelerek maznun ACLAN'ı bulduğu, bundan sonra ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'a bağlandığı, bu arada RUHİ SU, ULVİ URAZ ve kendisinden müteşekkil hücrenin teşekkül ettiği, hücrede bir müddet kaldıktan sonra ayrıldığı (RUHİ SU kısmında etraflı olarak izah edildiği üzere her ne kadar maznun bu hücrenin hakikatte sekreteri kendisi olduğunu, RUHİ'nin zâhiren sekreterlik yaptığını ifade etmişse de; ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın RUHİ'nin sekreter olduğunu ifadede ısrar edişi, diğer hücre âzası ULVİ URAZ'ın duruşmada inkâra sapması ve yine ÖMER'in ULVİ'nin aidatını hem ACLAN SAYILGAN ve hem de RUHİ SU eliyle aldım demesi ve nihayet muvacehede de bu noktanın telif edilmemesi karşısında hücre sekreterinin kim olduğu hususunda tam bir kanaata varılamadığından ne ACLAN'ı ne de RUHİ'yi sekreter olarak kabul ve cezalarını da ona göre tâyine imkân görülememiştir). ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile tek olarak münasebeti devam ettiği, 1950 yılının sonlarına kadar ÖMER'in ekseri ACLAN'ın evine giderek görüştüğü, 1951 yılı bidayetinde ÖMER'in direktifi üzerine KAMURAN BAŞTUJİ'ye başlandığı aynı yıl içerisinde KEMAL BEKİR ÖZMANAV'a partiye girmesini teklif ve onun kabulü üzerine partilediği ve fakat aynı teklif FARUK URAL tarafından da yapıldığından KEMAL BEKİR'e teklifi FARUK yapmış olacak dediği ve ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın tensibi ile kendisi KAMURAN BAŞTUJİ'ye, KEMAL BEKİR ÖZMANAV da kendisine bağlandığını, bu arada KEMAL BEKİR'in polise çağrıldığı (Sene 1951), aidatını KAMURAN'a verdiği ve nihayet 1952 yılı içerisinde KAMURAN BAŞTUJİ sekreterliğindeki hücreye KEMAL BEKİR ÖZMANAV ile girdiği ve bu hücrenin tevkifine kadar devam ettiği, aidatını KAMURAN'a verdiği, bu hücrenin toplantılarına katıldığı, parti içerisinde bulunduğu müddetçe neşriyatı bağlı bulunduğu ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'dan aldığı bu arada Stalin'in yaş günü sebebiyle yazılmış bir teksir yazısını, MUSTAFA SUPHİ'nin hayatına ait yazıyı, Maoçetung'un nutkunu, Ankara vilâyet komitesinin partililere tebliğini, HASAN ALİ EDİS, TORNACI EMİN, TABELACI ZİYA'nın partiden ihracına dair tamimi gördüğü, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'dan 2,5 lira mukabilinde MUSTAFA SUPHİ'nin resmini aldığını, Ö. LÜTFİ'nin evinde de partinin yeni partililere gizliliğe riayetlerini bildiren bir tamimin okuduğu anlaşılmış ve suçluluğuna da kanaat getirilmiştir.

Maznunun evinde yapılan aramada tetkik edilmek üzere el konulduğu anlaşılan yazılı belgeler arasında (Ankara aramaları sıra 40'da 8 Eylül 1952 tarihli zabıt) suçla ilgili bir hususun ve yasak kitapların bulunmadığı anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; artık komünist olmadığını, Rusya'nın menfaatleri için normal bir insanın mücadelesine imkân görmediğini, kendisini kurtarmak için ifade vermediğini, ajan da olmadığını, iftira etmediğini, onlara ihanetinin mevzu bahis olamıyacağını, komünizmden artık nefret ettiği için parti içindeki faaliyeti, yaptıklarını gördüklerini anlattığını, mahkemeden şefaat beklemediğini, hatalarını anladığını ve memlekette komünizmle mücadele zaruretine inandığını, RUHİ SU'nun ilk tahkikattaki ikrarı hilâfına ULVİ'den aidat almadığını söylediğini, halbuki ULVİ'nin de tahkikatta aidatını RUHİ'ye verdiğini ikrar etmiş olduğunu, kendisinin ULVİ'den aidat almadığını, ULVİ'ye parti teklifini yapmış, ULVİ'nin de bunu tahkikatta söylemiş ve partiye girdiğini ifade etmiş sonra dönmüş olduğunu, KEMAL BEKİR'in duruşmadaki ifadesiyle KAMURAN BAŞTUJİ'yi siyanete çalıştığını, artık komünizmle alâkasını kesmiş olduğunu, memlekete faydalı olmaktan başka bir şey düşünmediğini beyan ettiği ve partinin çalışma şeklini teferruatı ile izaha çalıştığı görülmüştür.

Maznun açık ikrarı ve yukarda tadat edilen, tahkikatta ve duruşmada faaliyeti açıklayan şahısların beyanlariyle ve diğer beyanlarla ACLAN SAYILGAN'ın RACİ DİNÇER'in teklifi ile gizli komünist partisine girdikten sonra, parti içerisinde faaliyet göstererek, aidat verdiği, neşriyat okuduğu, hücre faaliyeti gösterdiği, FARUK URAL, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY, KEMAL BEKİR ÖZMANAV, RUHİ SU, ULVİ URAZ, KAMURAN BAŞTUJİ ile parti temasında bulunduğu ve nihayet son olarak KAMURAN BAŞTUJİ sekreterliğinde kurulan hücreye dahil bulunduğu ve bu hücre-

nin 1952 yılında kurulduğu, bu suretle 5844 sayılı kanunla yapılan tâdilden sonra da faaliyete katıldığı sabit olduğu ve fakat hücre sekreterliği yaptığına kanaat getirilemediği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrası gereğince parti içerisinde gösterdiği faaliyet derecesi şiddet sebebi kabul edilerek ALTI SENE müddetle ağır hapis cezasi ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre İKİ SENE müddetle Bursa'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, son soruşturma kararı verilmezden evvel suçu ve failleri bildirmiş olması sebebiyle mezkûr maddenin 7. fıkrası gereğince bu cezanın dörtte bire tenziliyle BİR SENE ALTI AY müddetle ağır hapsine, ALTI AY müddetle Bursa'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, nedamet getirdiğine, artık komünizme hizmet etmiyeceğine bu yoldaki beyanlarında samimi olduğuna mahkemece kanaat getirildiği cihetle bu hal lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilerek T.C.K.nun 59. maddesi gereğince bu cezanın altıda birinin tenzili ile BİR SENE ÜÇ AY müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine BEŞ AY müddetle Bursa'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına 5887 sayılı Harçlar Kanununa göre 45 lira harç ödemesine, As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine tevfikan mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, suçla ilgisiz belgelerin maznuna iadesine;

NEVZAT YAVUZYILDIRIM:

26 Eylül 1952 tarihinde tevkif, 28 Aralık 1953 tarihinde tahliye edilen maznun NEVZAT YAVUZYILDIRIM gizli komünist partisine girmek ve parti içerisinde faaliyet göstererek idarecilik etmek iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında 5844 sayılı kanunla tâdil edilen T.C.K.nun 141. maddesinin 1. ve 7. fıkralarına göre ceza tâyini talep edilmiş, esas hakkındaki mütalâasında iddia makamı bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun gerek ilk tahkikat sırasında (Dosya 20, sahife 147-159, 170-173) ve gerekse duruşmada (Sahife 366-373) vermiş olduğu ifadelerinde müsnet suçu işlediği ikrar ve parti içerisinde bulunduğu müddet zarfında göstermiş olduğu faaliyeti açıklamış ve bu ifadelerinin ALİ CİHAN ERKAYA'nın (Duruşma 373-375) ve SELÇUK ŞENEL'in (Duruşma 335-345) keza duruşmada beyanı karşısında doğruluğuna kanaat getirilmiş ve duruşmadaki inkârlarına rağmen SALİH ÇAKIR, TURGUT AKALIN, BALKAR YEKEBAŞ, KAMURAN BAŞTUJİ, CEMİL TOYGAR'ın ilk tahkikat sırasında da aynı mahiyette ifade vermiş olmaları da bu kanaatin yerinde olduğunu göstermiştir.

Yukarda adı geçen maznunların açık beyanlarından ve NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın ikrarından daha Haydarpaşa Lisesinde iken SELÇUK ŞENEL'i ve diğer bazı sol temayüllü bazı arkadaşları tanımış bilâhare kendisinde de bu sol temayülün uyanmış olduğu, tatilde Ankara'ya gittiği zaman SELÇUK ŞENEL ile yine münasebetinin devam etmiş olduğunu ve 1947-1948 ders yılında Tıp Fakültesine girdiği, Fakülte'de TURGUT AKALIN'ı tanımış, SALİH ÇAKIR ile de tanıştırdığı bu iki şahsın da sol temayüllü sanatsever olduklarını gördüğünü, o tarihte henüz gizli komünist partisinden bahsedilmediği 1949 yılı yaz aylarında KAMURAN BAŞTUJİ'den samimiyet gördüğü ve NECMİ EREN'in tavsiyesi ile tanıdığı MUSTAFA KOLKIR ile beraber Gençlik parkında otururlarken yanlarına ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın geldiği ve bu temasın partiye alınacak hale gelmiş olup olmadığını tâyin için olduğu ve bu temastan sonra yine 1949 yılı ağustosunda KAMURAN BAŞTUJİ tarafından gizli komünist partisinin mevcudiyetinden bahisle yapılan teklifi kabul ve partiye girdiği, KAMURAN'ın kendisine gizlilikten, aidattan, hücre çalışmasından bahsiyle üçüncü bir şahsı tanıtacağını söylemiş ve bunun neticesi olarak esasen evvelden tanıdığı SELÇUK ŞENEL'in bir randevu ile partili olarak tanımış ve ilk hücreyi KAMURAN BAŞTUJİ'nin sekreterliğinde SELÇUK ŞENEL ve NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın kurdukları, bu hücre içerisinde faaliyet gösterdikleri, bihassa yine neşriyatın okutulması ile sol temayüllü kimselerin partiye kazanılmaları mevzuunun görüşüldüğü, bu arada KAMURAN BAŞTUJİ'nin vilâyet komitesinin gizliliğe riayet edilmesi lüzumunu belirten bir tamimi, Maoçetung'un nutkunu, bazı provokatörlerin partiden ihraç edildiklerine dair olan tamimi, MUSTAFA SUPHİ'nin resmini, Stalin'in yaş günü sebebiyle yazılmış bir yazıyı getirmesi üzerine hücrede okudukları ve bu şekildeki çalışmalarının 1950 yılı mart ayına kadar devam ettiği ve bu çalışmalar sırasında KAMURAN BAŞTUJİ'nin (Hücre toplantılarındaki maksat ve gayenin sol fikirlerin yayılması ve bunun neticesi partiye fazla adam kazanmayı temin ve nihayet bu düşünceye sahip bir idarenin memlekette gerçekleşmesi) olduğunu anlattığı, yine KAMURAN ile olan teması sırasında FİKRET ERGÖNÜL'ün şahsiyeti hakkında bilgi toplamak, sol temayüllü olup olmadığını anlamak için soruşturma yaparken SELÇUK ŞENEL'in teklifi üzerine İSMAİL TÜMER'in dükkânına gittiği ve İSMAİL TÜMER'den SELÇUK'un sorması ve KAMURAN BOZKIR'ı bulup soramadıklarını mazeret olarak beyan etmesi üzerine İSMAİL TÜMER'in ertesi günü bildireceğini söylediği ve

gittiğinde müspet cevap almuşsa da; İSMALİ TÜMER'in "Sen T.K.P'den değil misin, başıboş musun, bir daha bu hususları arkadaşından sor" demiş olduğu ve yukarda belirtilen 1950 yılı mart ayından sonra tek olarak SELÇUK ŞENEL'e bağlandığı, SELÇUK'un BALKAR YEKEBAŞ'ı ve SALİH ÇAKIR'ı partilemesini söylemesi üzerine kendilerini tanıdığı bu iki şahsa ayrı ayrı partiden ve yapılan faaliyetle varılması istenilen gayeden bahis ve girmelerini teklif ve onların da kabul etmeleri üzerine kendi sekreterliğinde BALKAR YEKEBAŞ ve SALİH ÇAKIR'dan müteşekkil bir hücre kurduğu, bu hücrenin teşekkül tarihinin 1950 yılı yaz ayları başlangıcı olduğu, hücrede siyasi mevzular üzerinde görüştükleri ve bu hücrede kendisine bahsedildiği şekilde partiden, disiplinden, direktiflere riayetten bahsetmiş ve BALKAR YEKEBAŞ'tan bir lira SALİH ÇAKIR'dan da 1,5 lira aidat aldığı, büyük ekonomistler, diyalektik materyalizmi ve sol mecmuaları okudukları, SALİH ÇAKIR'ın TURGUT AKALIN'ın yetiştirilmesi ile de meşgul olduğu, BALKAR'ın böyle bir vazifesi olmadığı ve fakat SELÇUK ŞENEL'in direktif vererek TURGUT AKALIN'ı da partilemesini söylemesi üzerine bu tarihte BALKAR YEKEBAŞ ile olan temasının kesildiği ve TURGUT AKALIN tarafından yaptığı teklifin kabul edilmesi üzerine bu defa yine kendi sekreter olmak üzere TURGUT AKALIN ve SALİH ÇAKIR'dan müteşekkil hücreyi 1950 yılı ekim ayı sıralarında kurduğu anlaşılmıştır.

NEVZAT YAVUZYILDIRIM hücresine dahil bulunan SALİH ÇAKIR'dan 1,5 lira, TURGUT AKALIN'dan bir lira aidat almış ve SALİH ÇAKIR'ın bu hücrede iken ŞÜKRÜ BAŞAR'ın yetiştirilmesiyle meşgul olmuş, hücrede neşriyat okumamış, kendisinin de bir lira aidat vermiş, yardım parası olarak da ayrıca TURGUT AKALIN'dan 2,5 lira almış olduğu ve fakat bu tarihte yine SELÇUK ŞENEL'in direktif vererek ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ı da partilemesini bildirmesi üzerine aynı suretle teklifte bulunması ve onun da muvafakat etmesi neticesi olarak 1950 yılı kasım ayı sıralarında ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ı da partilediği ve SELÇUK'tan aldığı direktif üzerine ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ı yine partili olan NAHİT TEOMAN ERGİN'e gönderdiği (SELÇUK'un getirdiği NAHİT'in evinin yerini gösterir krokiyi vererek) ve ADNAN'ın getirdiği bir lirayı aldığı ve ancak ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ın devamsızlık gösterdiği ve bilahare de buluşmalarına devam edemiyeceğini söyliyerek aralarından ayrılması sebebiyle ADNAN SALİH YÜCEBAŞ ile olan temasının 1950 yılı aralık ayı içerisinde kesilmiş olduğu, bu sırada Ankara'da yapılan terziler tevkifatı sebebiyle SELÇUK ŞENEL'in de tevkif edilmesi üzerine SELÇUK ile temas kesilmiş, yalnız TURGUT AKALIN ve SALİH ÇAKIR ile parti bakımından bağlılıklarının devam etmiş ve fakat hücre faaliyeti göstermemiş bu şahıslarla tek olarak temas etmiş ve tevkifat sebebiyle durgun geçen bir müddetten sonra KAMURAN BAŞTUJİ'nin kendisini bulması ile tekrar onunla parti teması yapmış ve bu suretle yukarı ile irtibatını temin etmiş olduğu anlaşılmıştır.

NEVZAT YAVUZYILDIRIM; ALİ CİHAN ERKAYA'ya rastladığı zaman SELÇUK'un tevkifi sebebiyle irtibatsız kaldığını bildiğinden görüşmüş, KAMURAN'a da bildirmiş ve ALİ CİHAN ERKAYA'nın birikmiş aidatlarını almış, ALİ CİHAN'dan kendisini Yd. Sb. da bulabileceklerini öğrenmiş ve fakat 1951 yılı baharından sonra bir daha temas etmemiş olduğu, 1951 yazında maznunun Düzce'ye gideceği sırada KAMURAN vasıtasiyle KEMAL ERGİN ile tanıştığı ve KEMAL'in kendisine orada sol temayüllü kimselerden bahsiyle uygun bulursa partilemesini söylediği ve ALİ CİHAN'ı sorduğu, NEVZAT'ın da KAMURAN gibi ona da Yd. Sb. da olduğunu söylediği, Düzce'ye hareketinden evvel KAMURAN BAŞTUJİ ile SALİH ÇAKIR'ı buluşturduğu, Düzce'den döndükten sonra SALİH ÇAKIR ile ve TURGUT AKALIN ile olan teması sırasında bu iki şahısta partiye karşı bir alâkasızlık görerek KAMURAN'a bildirdiğini ve bu halin 1951 yılı eylül aylarına rastladığı ve fakat 1952 yılı şubat ayında veya ocağında SALİH ÇAKIR'ın istifa ettiğini söylemesi üzerine bu hususu KAMURAN BAŞTUJİ'ye bildirdiği, KAMURAN'ın direktifi üzerine TURGUT AKALIN'ı (SALİH'in ayrılması ile irtibatsız kaldıklarından) ŞÜKRÜ BAŞAR'a imzalı kâğıt almak üzere gönderdiği ve gelen kâğıdı KAMURAN BAŞTUJİ'ye verdiği (bu kâğıt ile AYDEMİR ile ŞÜKRÜ BAŞAR'ın teması sağlanmıştır) bundan sonra KAMURAN BAŞTUJİ'nin verdiği randevu ile (YUSUF) adı altında CEMİL TOPGAR'ı tanımış ona kendi parti faaliyeti hakkında bilgi vermiş olduğu ve bu tarihte yani CEMİL TOPGAR ile parti teması yapmasından sonra TURGUT AKALIN da (1952 yılı martı) istifa ettiğini bildirmesi üzerine bu haberi CEMİL TOYGAR'a ulaştırdığı, Hür Gençlik mecmuasının fakültede satıldığını sağladığı ve topladığı aidatları bağlı bulunduğu SELÇUK ŞENEL, KAMURAN BAŞTUJİ ve CEMİL TOYGAR'a kendi aidatı ile birlikte vermiş olduğu anlaşılmıştır.

Maznunun tevkifi sırasında yapılan aramada elde edildiği (Ankara aramalar dosyası 52/1'de mevcut) 26 Eylül 1952 tarihli zabıttan anlaşılan yazılı belgeler arasında suçla ilgili bir hususa ve yasak neşriyata rastlanılamamıştır.

Maznunun yukarda izah olunan ve ikrarı ile de sabit olan faaliyet şekline göre gizli komünist partisine girdiğine ve parti içerisinde partinin genişlemesine, gayelerine varmasına, matuf hareket-

lerde bulunduğuna hücre sekreterliği yaptığı anlaşıldığına ve bu sebeple filinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut bulunduğuna ve suçluluğuna kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. fıkrası gereğince SEKİZ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, T.C.K.nun 173. maddesine göre İKİ SENE SEKİZ AY müddetle Ankara'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, ancak son tahkikatın açılmasından evvel suçu ve faillerini açıklamış olması sebebiyle mezkûr maddenin 7. fıkrası gereğince tenzilen İKİ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, SEKİZ AY müddetle ANKARA'DA emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, Ankara'da (Eylül 1952) tevkifat yapılmasından beş ay evvel istifa ettiği, ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın (Duruşma zaptı 75) de mevcut ifadesinden ve kendi beyanından anlaşıldığı cihetle bu hal lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilerek T.C.K.nun 59. maddesine tevfikan altıda birinin tenzili ile BİR SENE SEKİZ AY müddetle ağır hapsine ve ALTI AY YİRMİ GÜN müddetle ANKARA'DA emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 1930 doğumlu olmasına ve bu yılın son günü doğduğu kabul edilse dahi 1952 yılında da parti faaliyeti gösterdiği sabit olduğundan 21 yaşını ikmal etmiş bulunmakla T.C.K.nun 56. maddesinin tatbiki hususunda iddia makamı tarafından vâki talebin reddine, 5887 sayılı harçlar kanuna ekli cetvelin 48. maddesi gereğince 60 lira harç ödemesine ve mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesi gereğince mahkûmiyetinden sayılmasına;

NAHİT TEOMAN ERGİN:

8 Ocak 1953 tarihinde tevkif edilen ve adli âmirlikçe 27 Temmuz 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen NAHİT TEOMAN ERGİN gizli komünist partisine girmek suçunu işlemek iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, esas hakkındaki mütalâası sırasında iddia makamı parti ile münasebeti Ankara tevkifatı sırasında kesildiğine dayanarak 5435 sayılı kanunla değişen T.C.K.nun 141 maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tâyinini ve yaşı sebebiyle aynı kanunun 56. maddesinin nazara alınmasını istemiştir.

Maznun duruşma sırasında müsnet suçu külliyen reddetmiş ve ilk tahkikattaki beyanlarının korkudan mütevellik olduğu (Sahife 232) söylemiş, ilk tahkikatta ise; kendisi FARUK URAL'ın verdiği bir randevu üzerine 1950 yılı kışında ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ın kendisiyle buluşmuş olduğunu, partiye girmeyi teklif ettiğini, teklifi kabul ettiğini, ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ın hücreden, sekreterden, aidattan bahsiyle Gazap Üzümleri adlı kitabı verdiğini ertesi günü buluşmak üzere ayrılmış ve buluştuklarında okuduğu kitabı 50 kuruş ile beraber vermiş olduğunu, babası tevkif olunduktan sonra BEKİR KARAYEL'in üç defa (150 lira) vermiş olduğunu, NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ı tanıdığını, resimlerde teşhis ettiği MACİT BİLGE'nin Ankara'da babasının arkadaşlarından konuşulacak kimse yok mu diye sormuş olduğunu, bilmiyorum cevabını verdiğini ve fakat böyle cevap vermesi hususunda kimsenin bir şey söylemediğini beyan etmiştir.

Duruşmada bu hâdiselerin izahını yaparken ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ın ders çalışmak üzere geldiğini bunun babasının FARUK URAL'dan rica etmesi ile temin edildiğini, ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ın kendisinden İngilizce kitap almak için bir lira almış ve bir daha gelmemiş olduğunu, BEKİR KARAYEL'in getirdiği paranın babasının işçilerden olan alacağı olduğunu, BEKİR KARAYEL'in kendisine ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın KEMAL ERGİN'e olan borcudur diye para verdiğini söylemiştir.

FARUK URAL duruşmada parti temasını külliyen reddetmiş, bu noktayı (Sahife 310) (NAHİT ERGİN'i, KEMAL ERGİN'in oğlu olarak tanırım. NAHİT'in İngilizce öğrenmek istediğinden SELÇUK'a bahsederek İngilizce bilen bir arkadaşı varsa yardımını temin etmesini istemiş olduğu) şeklinde izah etmiştir. Tahkikatta ise (Dosya 20 sahife 160) (ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY, NAHİT ERGİN ile meşgul olunmasını, muvafık görüldüğü takdirde partilenmesini söylemişti, NAHİT ERGİN ile meşgul olması için, NEVZAT YILDIRIM'a söylendi, ben partilenip partilenmediğini bilmiyorum) şeklinde anlatmışhr.

SELÇUK ŞENEL tahkikatta (Dosya 24 sahife 1220) ADNAN SALİH YÜCEBAŞ partiye alındıktan sonra FARUK URAL'ın dış kapı civarında bir evin planını çizerek orada oturan NAHİT adındaki birisiyle ADNAN'ın temasa geçmesini, NAHİT'in ADNAN'a bağlı olacağını, ADNAN'ın, NAHİT'i yetiştirmesini kitap okutmasını söylediğini, kendisininde bunu NEVZAT'a naklettiğini, NEVZAT'tan da, ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ın, NAHİT'le temasa geçirildiğini öğrenmiş ve FARUK'a bildirmiş olduğunu, NAHİT'i kimin partilediğini bilmediğini FARUK URAL'ın, partili olarak NAHİT'le, ADNAN'ın temasa geçirilmesini söylediğini cezaevine gelince NAHİT'i partiye alanın FARUK URAL olduğunu öğrendiğini söylemiş, duruşma sırasında bu noktayı (Sahife 337) aynı

şekilde anlatmış, N. T. ERGİN'in partili olduğunu, ADNAN'ın getirdiği bir lirayı NEVZAT kanalı ile almış, FARUK URAL'a vermiş olduğunu, söylemiştir.

NEVZAT YAVUZ YILDIRIM bu teması tahkikatta (Dosya 20 sahife 154) ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ın partiye alınmasını bana söylediler (SELÇUK söyledi) ve bu teklif kabul edildiği takdirde ADNAN'a bağlı olmak üzere NAHİT ERGİN isimli yine bir lise talebesinin bağlanacağını söylediler, ADNAN'a teklif yaptığım zaman kabul etti, fakat mütaakıp günlerde buluşmalara gelmedi, kendisini aradım. NAHİD'i bulmuş ve konuşmuş, beraber aynı evde kaldıkları arkadaşı YAŞAR KÖKSAL hakkında takibat açılmış ve evleri aranmış olduğundan o arada kendisinin de sorguya çekildiğini, bizimle münasebetini kestiğini söyledi. Böylece Nahit ile de ilişiğimiz kesildi, NAHİT'in durumunun sonra ne olduğunu bilmiyorum, şeklinde anlatmış, duruşmada ise (sahife 368) temas şeklini aynen anlatmış ve ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ı partiledikten sonra SELÇUK ŞENEL'in anlattığı şekilde daha evvel partili olan NAHİT'e gönderdiğini ve NAHİT'in verdiği bir lira aidatı ADNAN'dan alıp SELÇUK'a verdiğini söylemiştir.

ANDAN SALIH YÜCEBAŞ ise tahkikatta (Dosya 22 sahife 693) 1950 Kasımında NEVZAT'ın sözü üzerine Dışkapı'da bir ev gitmiş, beraberinde de bir kitap götürmüş, kapıyı açan kadına kitabını vermiş, o sırada gelen bir şahsın beni mi aradınız demesi üzerine adını sormuş kitap getirdiğini söylemiş, bu şahsın biliyorum diye cevap verdikten sonra kendisine bir lira vermiş ve bunu NEVZAT'ı görünce verirsiniz demiş olduğunu ve parayı NEVZAT'a verdiğini söylemiştir. Duruşmada ise, (Sahife 238) NEVZAT YAVUZ YILDIRIM'ın kendisine Gazap Üzümleri adlı kitabı vererek NAHİT adındaki şahsın adresini verip Dışkapı'daki evine gönderdiğini, NAHİT'in istemeden kendisine bir lira verdiğini, bu temas bir parti teması ise de, kendisinin bunu yaparken malûmattar olmadığını, bir lirayı NEVZAT'a verdiğini söylemiştir. ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ise, bu noktayı tahkikatta (Dosya 21 sahife 408) lise talebesi olan ADNAN SALİH YÜCEBAŞ vasıtasiyle bir deneme yapılmasını KEMAL ERGİN ile görüştüklerini, denemenin ADNAN'a NAHİT'i başlamak suretiyle yapılacağını ve fakat ADNAN'ın ortadan kaybolduğunu, ADNAN'ı FARUK URAL'ın tanıdığını ve partiye sempatizan olarak bildirdiğini söylemiştir.

SELÇUK ŞENEL ile FARUK URAL'ın ifadeleri arasında mübayenet sebebiyle muvacehleri yapıldığında (Sahife 539) FARUK URAL SELÇUK'a kroki verdiğini hatırlamadığını, yalnız SELÇUK'a TEOMAN'ın evinde İngilizce dersi için birisinin gönderilmesini söylediğine göre SELÇUK'a TEOMAN'ın evini tarif etmesi gerektiğini ve tarif etmiş olabileceğini söylemiş, SELÇUK ifadesinde ısrar ve NEVZAT da aynı suretle beyanda bulunmuşlardır. Bu suretle kroki vermiş veya tarif etmiş ne olursa olsun TEOMAN'ın ev adresini SELÇUK'a verenin FARUK URAL olduğu anlaşılmıştır.

Maznunun iş yerinde, evinde yapılan aramalarda suçla ilgili bir şeye rastlanılamadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 89, 89/1) de mevcut 9 Ocak 1953 tarihli zabıttan anlaşılmıştır.

Maznun müdafasında; suçu kabul etmediğini, ilk tahkikatta korktuğu için o şekilde ifade verdiğini, NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın; tevkifine babası KEMAL ERGİN sebep oldu zannı ile kendisine iftira ettiğini, 1950 yılından evvel partili olduğu söylendiği halde, delilinin gösterilmediğini, ADNAN YÜCEBAŞ 20 gün kadar partide kaldığına göre bu kadar az parti içinde kalan kimseye kendisini partileme vazifesinin de verilemiyeceğini, ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'tan sonra ayrılmak arzusu göstermediğine göre neden kendisinin de terkedildiğinin izah olunamadığını, GAZAP ÜZÜMLERİ adlı kitabın serbestçe satıldığını, ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ı ifadesinde ADNAN vasıtasiyle bir deneme yapıldığı yazılı olduğuna göre de bunun suç sayılamıyacağını, suç bile olsa deneyenlere raci olacağını, suçsuz olduğunu beraatine karar verilmesini istediğini belirtmiştir.

Yukarda belirtilen ifadeler her nekadar TEOMAN ERGİN'in parti faaliyetine iştirakini sağlamak üzere ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ın gönderildiğini, ADNAN SALİH'in de giderek NAHİT'i bulduğu ve NAHİT'in vermiş olduğu parayı NEVZAT'a getirdiği anlaşılmakta ise de; bu hareketlerin hakiki mahiyeti yani NAHİT TEOMAN ERGİN'in partiye alınmasını temin gayesiyle mi? yoksa evvelden partilenmiş olduğu bilinerek mi yapıldığı husus kati olarak anlaşılamamıştır. Ortada bir kitap gönderilme ve bir para alınma hâdisesi mevcut ve yeknazarda bu hal bir parti teması ve aidat gönderme gibi görülmekte ise de; ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın bir deneme yapılması hususunu KEMAL ERGİN ile görüşmüş olduklarını bu denemenin ADNAN vasıtasiyle yapılacak olduğunu ve fakat ADNAN savuşup gittiğinden neticesinin alınamadığını söylemesi ve ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ın parti hayatının nihayet 20 gün sürmemesi ve partiye alınmayı temin gibi bir hareketi neticelendirecek kadar bir zaman partide kalmadığı gibi henüz müptedi iken böyle bir vazifeye de verilmesi muhtemel görülmediğinden ve FARUK URAL'ın ifadelerinden maznunun evvelden partili olduğuna dair bir kayda rastlanılamadığından, maznunun müdafaası yerinde görülmüş ve suçluluğuna kanaat getirilememiş olduğundan müsnet suçtan dolayı BERAATİNE;

ADNAN SALİH YÜCEBAŞ:

12 Ocak 1953 tarihinde tevkif edilen ve 24 mayıs 1953 tarihinde tahliye edilen ADNAN SALİH YÜCEBAŞ gizli komünist partisine girmek suçunu işlemekten maznun olarak mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında 5435 sayılı kanunla tâdil edilen T.C.K.nun 3. ve 5. fıkraları gereğince ceza tâyini talep edilmiş, esas hakkındaki mütalâası sırasında iddia makamı bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ADNAN SALİH YÜCEBAŞ duruşma sırasında vermiş olduğu ifadesinde (sahife 237) 1949 yılında NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ı tanıdığını, arkadaş olduklarını, 1950 yılı içerisinde bir gün tıp fakültesi bahçesinde kendisine partiden bahis ve bilâhare sosyalizm adlı kitabı verdiğini, NEVZAT'ın partiye girme teklifini kabul etmişse de, bir kaç gün sonra vaz geçtiğini ve NEVZAT'ı atlatmaya gayret ettiğini, NEVZAT'ın kendisine Gazap Üzümleri kitabını vererek NAHİDE göndermiş olduğunu, NAHİD'in de bir lira verdiğini bunu NEVZAT'a götürdüğünü, 1950 yılı Kasım ayına rastlıyan bu temastan sonra bir daha parti ile alâkalanmadığını söylemiş ve vâki sual üzerine:

Denizli'de bulunduğu sırada hakkında komünizm lehinde faaliyetten dolayı takibat yapılması sebebiyle komünist olarak tanındığını, NEVZAT'ın kendisine NAZIM'ın şiirlerini okumuş ve bir sene kadar arkadaşlıktan sonra 1950 kasımında partiden bahisle kurucularının İstanbul'da olduğunu, ayda bir neşriyatlarının geldiğini, söylemiş ve girmesini teklif edince kabul etmiş bulunduğunu. NAHİT ile yaptığı temasın parti teması olduğunu, NAHİT'in istemeden parayı verdiğini, NAHİT'in evine giderken böyle bir şeyden haberdar olmadığını, ceza evinde NAHİT'in NEVZAD'ı tanımadığını, kendisine söylediğini, FARUK URAL'ın tevkifi üzerine temayüllerini öğrendiğini, SELÇUK ile temasları olmadığını söylemiştir. Maznun bu ifadesiyle partiye girdiğini kabul etmiş ve ilk tahkikat sırasındaki sorgusunda aynı suretle suçunu ikrar ettiği (Dosya 22 sahife 688-709, 782-785) de mevcut ifadelerinden anlaşılmıştır. Ancak maznun bu ifadesinde NAHİT TEOMAN ERGİN'in bir lirayı NEVZAT YAVUZYILDIRIM'a verilmek üzere verdiğini ifade etmiştir.

Maznunun gizli komünist partisine bu suretle dahil olmuş ve alâkasını da hemen kısa bir zaman sonra kesmiş olduğu NEVZAT YAVUZYILDIRIM'ın (duruşma sahife 368) de mevcut ifadesinden anlaşılmıştır.

Maznunun üzerinde ve evinde yapılan arama sırasında suçla ilgili bir şeye rastlanılamamış ve bazı yazılar alınmış ise de; bunlar arasında da suçla ilgili hususa ve yasak neşriyata rastlanılamamıştır (Ankara arama dosyası sıra 90/2'de mevcut 12 Ocak 1953 tarihli zabıt).

Bu suretle maznunun gizli komünist (Cemiyete) partisine girdiği sabit olduğu ve kanaat getirildiği cihetle ve 1950 kasımında fiilinin sona ermesi nazara alınarak talep veçhile hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, T.C.K.nun 173. maddesine göre SEKİZ AY müddetle İstanbul'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, suçu işlemiye devamdan vazgeçmiş ve komünist partisi ile temasını kesmiş bulunması lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilerek T.C.K.nun 59. maddesi gereğince cezasının altıda birinin tenzili ile BİR SENE SEKİZ AY müddetle ağır hapis cezasi ile tecziyesine ALTI AY YİRMİ GÜN İstanbul'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, maznun hakkında 5844 sayılı kanunula yapılan tâdil ile değişen T.C.K.nun 141. maddesinin 7. fıkrasının tatbiki talep edilmemişse de; maznunun tahkikatta ve duruşmada vermiş olduğu ifadeleri arasında, davanın esasına mücssir olacak mahiyette bir aykırılığı mevcut olmadığı görüldüğü cihetle ve beyanları ile suçu ve suçluları belirtmiş olmasına ve doğruluklarına kanaat getirilmesine binaen fıkranın lehe olan bu hükmünün tatbiki ile cezasının dörtte biri tenzili ile neticeten BEŞ AY müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, BİR AY YİRMİ GÜN müddetle İSTANBUL'DA emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 15 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mu. Us. K.nun 277. maddesine göre cezasından sayılmasına;

BEKİR KENAN YAŞLIÇAM:

10 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen mahkemesine devam olunan BEKİR KENAN YAŞLIÇAM gizli komünist partisine girmek ve parti içerisinde hücre ve komite faaliyetlerine katılmak iddiaları ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun tahkikatta (Dosya 20 sahife 138-146, 209-210) vermiş olduğu ifadesinde müsnet suçu ve parti faaliyetini ikrar ederek ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY ile arkadaş olduktan sonra ÖMER'in tesiri altında kalmış ve aralarında randevulu olarak yaptıkları görüşmelerde dünya meselelerinden, işsiz-

likten bahsetmiş ve ÖMER'in fikren yetiştirilmesine gayret ettikten sonra 1950 yılı ortalarına doğru, gizli komünist partisine girmesini teklif etmiş ve bu suretle partiye katılmış yüzde üç üzerinden ayda üç lira aidat verdiğini, bir kaç ay sonra ÖMER'in bildirdiği randevu üzerine AHMET GAYRETLİ ile buluşmuş, 6-8 ay kadar temas etmiş, AHMET GAYRETLİ'den aidatını almış ve ÖMER LÜTFÜ'ye vermiş olduğunu, AHMET GAYRETLİ ile alâkası kesildikten sonra yine ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın verdiği randevu ile SABAHATTİN ÖZBAY ve AYDEMİR KANDEMİR ile buluşmuş (Kurtuluş'ta) kendi sekreterliğinde hücre teşkil etmiş, adı geçenlerden aidatlarını almış ve Ö. L. TUNÇAY'a vermiş olduğunu bu hücrenin 1951 yılı eylülüne kadar devam ettiğini, bu hücre ile teması kesildikten sonra yine ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın verdiği bir randevu ile eşkâl de tarifi suretiyle K. ERGİN ile buluşmuş ona bağlanmış, aidatını KEMAL ERGİN'e vermiye başlamış (Üç lira) olduğunu, istanbul tevkifatı yapıldıktan sonra ÖMER'in sözü üzerine AYDEMİR'den aidatları alıp getirmesini SABAHATTİN ÖZBAY'a söylediğini ifade etmiş, bazı hücrelerdeki faaliyetini vilâyet komitesine katıldığını söylememiştir. Duruşmada ise; bu ifadesinden rücu ile suçu red ve tahkikattaki ikrarının cebre müstenit bulunduğunu söylemiştir.

Maznunun gizli komünist partisine girmiş ve parti içerisinde muhtelif tarihlerde muhtelif şahıslarla faaliyet gösterdiği ikrarlarını teyit eden diğer maznunların beyanlarından ve şahit SABAHATTİN ÖZBAY'ın şahadetinden anlaşılmıştır.

ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY tahkikatta ve duruşmada maznunun partili olduğunu (Sahife 64-65) kendisinin partilediğini, teması bizzat evine gitmek suretiyle yaptığını, aidatını aldığını, BEKİR KARAYEL'in ayrılmasından sonra vilâyet komitesine alındığını, KEMAL ERGİN'in tevkifine kadar komitede kaldığını (Sahife 67) söylemiştir ki, bu suretle maznunun ÖMER LÜTFÜ ile teması sonunda partilendiği yolundaki beyanı teeyyüt etmiştir.

AHMET GAYRETLİ ile parti teması yaptığı ve AHMET GAYRETLİ'yi 1951 yılı yazında partilediği ise; AHMET GAYRETLİ'nin duruşmadaki inkârına rağmen (Dosya 21, sahife 464) deki açık beyanından ve ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın (sahife 65) deki ifadesinden ve MUSTAFA KOLKIR'ın (Dosya 23 sahife 919) daki açık beyanından anlaşılmıştır.

Maznun SABAHATTİN DİKMEN ile de parti teması yapmıştır. Bu hususta kendi ifadesinde hiç bir şey bahsetmemiş olmasına rağmen SABAHATTİN DİKMEN'in (Dosya 20 sahife 244) de mevcut ifadesi maznunun SABAHATTİN DİKMEN ile 1951 yılı ilkbaharında temas etmiş ve SABAHATTİN DİKMEN'e de KEMAL ERGİN'i (MEHMET) tanıtmış olduğunu göstermiştir. Maznun BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ın kendi sekreterliğinde SABAHATTİN ÖZBAY, AYDEMİR KANDEMİR'den müteşekkil hücreyi teşkil ettiği ise ilk tahkikattaki ikrarını teyit eden AYDEMİR KANDEMİR'in (Duruşma sahife 323) açık beyanı, SABAHATTİN ÖZBAY'ın şahadeti (sahife 627) ve KEMAL ERGİN'in ilk tahkikattaki (Dosya 16 sahife 852) saih beyanı ile sabittir. Yine bu ifadelerden hücrenin 1951 yılı baharından sonra teşekkül ettiği ve bu yılın sonbaharına kadar devam ettiğ bu hücrede hücrelilere, hücreden, disiplinden, gizliliğe riayetten bahsettiği, hücreye okumak üzere Karl Marx'ın Das Kapital adlı eserinin tercümesinden hulâsa edilmiş bir yazıyı getirdiği, aidat aldığı anlaşılmıştır. BEKİR KENAN YAŞLIÇAM AYDEMİR KANDEMİR ile geçinemedikleri sıralarda NEJAT ÖZÖN'le de temasa devam etmiştir. Daha 1950 yılı sonlarında başlamış olan bu temas NEJAT ÖZÖN kısmında etraflı olarak izah edildiği üzere 1952 yılında da devam etmiş ve 1950 yılı temmuzundan sonra NEJAT ÖZÖN'ün İstanbul'dan dönmesini takiben seyrek surette olmuş NEJAT'tan onun ve YILMAZ ÇOLPAN'ın biriken aidatlarını istemiş ve NEJAT'ın vermemesi üzerine tekrar 1952 yılı başında NEJAT ile temas ettiği ve fakat NEJAT'ın kendisiyle temastan çekinmesi sebebiyle temasa devam olunamadığı, NEJAT ÖZÖN'ün duruşmadaki açık (Sahife 227-231) beyanından anlaşılmıştır. NEJAT ÖZÖN kısmında izah edildiği üzere BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ın NEJAT ÖZÖN ile temas etmediğini randevuları aksattığını öğrenen ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın YILMAZ ÇOLPAN ile randevu bildirerek NEJAT'ı, ÇEMİL TOYGAR ile temas ettirmek üzere beraberine alarak randevu mahalline getirmiş olduğunu, ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın, YILMAZ ÇOLPAN'ın ifadelerinden (sahife 451) ve maznunların muvacehelerinden anlaşılmış olması da maznun BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ın reddi hilâfına NEJAT ÖZÖN ile parti teması olduğunu ve 1952 yılında dahi teması devam ettirmek gayesiyle NEJAT ÖZÖN'e tekliflerde bulunduğunu göstermiştir.

Maznun iş yerinde ve üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 47/3) de mevcut 10 Eylül 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır. 10 Eylül 1952 tarihinde evinde yapılan aramada ise 15 Temmuz 1944 gün ve 3/1200 sayılı kararname ile yasak edilen (Değirmen, Dağlar ve Rüzgâr), 16 Mayıs 1944 gün ve 3/824 sayılı kararname ile yasak edilen (Adımlar) fikir ve kültür dergisinin 2. ve 11. sayılarının bulunduğu Ankara aramaları dosyası sıra 47/1'de mevcut zabıttan ve yasak kitaplar listesinin tetkikinden anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; suçu külliyen reddetmiş, aleyhinde beyanda bulunan şahısların 7. fıkradan faydalanmak kasti ile hareket ettiklerini, atfı cürümde bulunduklarını, tahkikatta verdikleri ifadeleri duruşmada teyit zorunda kaldıklarını, SABAHATTİN ÖZBAY'ın ajan olduğunu, şahadet edemiyeceğini, ifadelerin mübayin olduğunu, aleyhindeki iddiaların delili bulunmadığını, AYDEMİR KANDEMİR'in 18 Aralık 1953 tarihli celsede partiden ihraç edildiğini söylediğini belirttiği tarihin KEMAL ERGİN'in tevkifi sıralarına rastlaması ve KEMAL ERGİN hakkında 5844 sayılı kanunla ceza tâyini istenilmemiş olması karşısında kendisi hakkında da 5844 sayılı kanunun tatbik edilmemesi gerektiği, partiden çıkarılması halinin lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilmesini istemiştir.

Maznunun suçlu olmadığı yolundaki müdafaası yukarda belirtilen ifadeler muvacehesinde yerinde görülmemiş ve müsnet suçu işlediğine, partiye girmiş, aidat vermiş almış, hücre faaliyeti göstermiş, sekreterlik yapmış, komiteye katılmış olduğuna ve bu suretle parti faaliyetinin sevk ve idare, tanziminde dahil bulunduğuna kanaat getirilmiştir.

Maznunun partiden ihraç edildiğinin nazara alınması ve takdiri tahfif sebebi kabul edilmesi noktalarına matuf müdafaasına gelince:

AYDEMİR KANDEMİR (Sahife 326) maznunun partiden ihraç edildiğini (KEMAL ERGİN BEKİR KENAN'ın partiden çıkarıldığını söylediği zaman bunu KENAN'a duyurmadık haber vermeyin sadece alâkanızı kesin demiş ve BEKİR KENAN'a duyurmanın mahzurlu olabileceğini söylemiş ve kendisinin mahzur gelmesinden KEMAL ERGİN'in belki bu haberin duyulması ile BEKİR KENAN da bir reaksiyon hâsıl olacağı ve belki de ihbara kalkışacağı hususunu düşündüğü kanaatının hâsıl olduğunu ve BEKİR KENAN'a bundan bahsetmediğini, alâkasını kestiğini, bunun 1951 yılı sonbaharına rastladığı) şeklinde anlatmış, bu bilgisinin KEMAL ERGİN'den müntekil olduğu anlaşılmıştır.

ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY ise; BEKİR KENAN'ı vilâyet komitesinde 5-6 ay kadar kaldığını, komiteden çıkarılması diye bir şeyin mevzubahis olmadığını, bu müddetin sonunda da KEMAL ERGİN'in tevkif edildiğini (Sahife 67) söylemiştir. Bu beyan BEKİR KENAN'ın partiden atılması şöyle dursun vilâyet komitesinde KEMAL ERGİN'in tevkifine kadar kaldığını göstermiştir.

Yukarda belirtilen ve NEJAT ÖZÖN ile olan 1952 yılına kadar sirayet eden parti teması da partiden atılmadığını anlatır vâkıalardır. Yine maznunun 1952 yılında kendisi tarafından partilenmiş olan AHMET GAYRETLİ'yi, BEKİR KARAYEL'e devretmesi de (Dosya 21, sahife 465) parti faaliyetine devamını göstermektedir.

KEMAL ERGİN duruşmada bütün parti temas ve faaliyetini reddettiği cihetle bu beyanını tavzih ettirmek imkânı elde edilmemiş ise de, AYDEMİR KANDEMİR'in; BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ın partiden ihraç edildiği haberini KEMAL ERGİN'den duyduğunu belirttiği tarihten sonraya rastlıyan zamanlarda BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ın fiilen parti faaliyetine devam ettiğinin sabit olması ve bu nokta diğer maznunlardan hiçbiri tarafından beyan edilmemesi bilâkis parti faaliyetine devam ettiğinin ifade edilmesi ve nihayet böyle bir karar alınmış olsa ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın da bundan haberdar olmamasına imkân görülmemesi karşısında maznunun parti faaliyetine devam ettiğine kanaat getirilmiş ve KEMAL ERGİN'in böyle bir sözü sarfetmesinin o zaman öyle konuşması icap etmiş olmasından ileri gelmiş olabileceği neticesine varılmıştır. Esasen ihraç keyfiyeti vâkı olsa dahi bu hal maznunun kendi arzusu ile partiden çıkmış olmayı ifade etmiyeceği cihetle takdiri tahfif sebebi kabulüne de imkân görülememiştir.

Bu suretle maznunun suçluluğuna kanaat getirildiği ve fiilinin 5844 sayılı kanun zamanında da devam ettiği sabit görüldüğünden hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. fıkrası gereğince SEKİZ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, İKİ SENE SEKİZ AY müddetle TOKAT'ta emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına T.C.K.nun 31 maddesi uyarınca amme hizmetlerinden müebbeden mahrumiyetine, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 200 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına, yukarda tadar edilen yasak kitapların T.C.K.nun 36. maddesine tevfikan müsaderesine, mevkufiyet halinin devamına;

CEMİL TOYGAR:

8 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen mahkemesine devam olunan maznun, gizli komünist partisine (Cemiyete) girmek ve partinin sevk ve idare ve tanzim işlerine katılmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında; T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. fıkrasına göre ceza tâyini istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda; (Dosya 21, sahife 250-274, 301-304) mekteptenberi okuduğu kitapların tesiri ile komünizme meylettiğini, Ö. L. TUNÇAY ile muallim mektebinden sınıf arkadaşı olduklarını, 1950 yılında ankara'ya geldikten sonra Ö. L. TUNÇAY'ın teklifi üzerine gizli komünist partisine girdiğini, ÖMER vasıtasiyle FARUK URAL'ı tanıdığını ve kendi evinde yaptıkları buluşmada bir tevkifat vâkı olursa; FARUK URAL yerine kendisinin SELÇUK ŞENEL ile buluşmasının kararlaştırılmış olduğunu Ankara'da tevkifatı yapılınca irtibatsız kaldığını bilahare Ö. L. TUNÇAY'ın tekrar kendisini bularak KAMURAN BAŞTUJİ ile temasını sağlamış, bunun neticesi olarak 5-6 defa KAMURAN BAŞTUJİ ile buluşmuş olduğunu, KAMURAN'ın topladığı aidatları kendisine verdiğini ve kendisinin de bunları kendi aidatı ile birlikte ÖMER'e verdiğini, bu şekilde aidat toplamak güç olduğundan Yıldırım Beyazıt meydanında tertip edilen bir randevu ile NEVZAT YAVUZ YILDIRIM ile buluşmuş ve tıbbiyelilerin aidatını NEVZAT almış bu şahıslarla olan temasın da başka isim altında (YUSUF) kendini tanıtmış, NEVZAT'ın tıbbiyelilerden TURGUT AKALIN'ın istifasını bildirmiş, bunu Ö. L. TUNÇAY'a duyurmuş ve bilâhare de kabul edildiğini NEVZAT'a söylemiş olduğunu, LÜTFÜ KANAK'tan aidat aldığını, neşriyat okumadığını söylemiş, duruşmada ise (Sahife 303) iddiayı ve ifadesini külliyen reddederek tazyik neticesi elde edildiğini söylemiştir.

Maznunun gizli komünist cemiyete girdiği Ö. L. TUNÇAY'ın duruşmada (sahife 67, 69, 75) vermiş olduğu ifadesinden anlaşılmıştır. Ö. L. TUNÇAY bu ifadesinde CEMİL TOYGAR'ın tahkikattaki beyanını teyit ederek CEMİL TOYGAR ile parti teması yaptığını, FARUK URAL ile tanıştırdığını, o tarihte polis takibinin fazla olduğunu, bunu FARUK'a da söylediğini ve FARUK URAL'ın tevkifi halinde FARUK URAL'a bağlı olanları CEMİL TOYGAR ile temas ettirmeyi düşündüğünü, tanıştırmanın bundan ileri geldiğini, fakat bu mevzu ile ilgili bir faaliyetete bulunmağa imkân olmadığını, LÜTFÜ KANAK'ın aidatını CEMİL TOYGAR eliyle aldığını, tevkifatın Ankara'da başlamasından beş ay evvel tıbbiyelilerin istifa ettiklerini, CEMİL TOYGAR'ın kendisine bildirdiğini, CEMİL TOYGAR'a parti tüzüğünü vermediğini söylemiştir.

FARUK URAL CEMİL TOYGAR ile tanışmasını tahkikatta (Dosya 20, sahife 134) kabul ettiği halde duruşmada reddetmiştir.

CEMİL TOYGAR'ın duruşmadaki reddi karşısında Ö. L. TUNÇAY ile muvacehe edildiğinde; duruşmadaki gibi tahkikattaki beyanına inkâr etmiş, Ö. L. TUNÇAY ise, CEMİL TOYGAR'ı partiledığini, aidatını aldığını söylemiştir (Sahife 446). CEMİL TOYGAR ve FARUK URAL duruşmada Ö. L. TUNÇAY'ın tavassutu ile tanıştıklarını (Parti bakımından) reddettiklerinden muvacehleri yapılmış ise de her üçü de duruşmadaki beyanlarında ısrar etmişlerdir (Sahife 446).

KAMURAN BAŞTUJİ de duruşmada CEMİL TOYGAR'la olan parti temasını reddetmiştir. Tahkikatta ise tamamen CEMİL TOYGAR'ın ifadesini teyit ederek ÖMER'in sözü üzerine Yıldırım Beyazıt meydanında randevulu şekilde CEMİL TOYGAR ile (YUSUF) adı altında tanışmış ve badema YAVUZ YILDIRIM, ORHAN SUDA, TURHAN TUNA, ÖZMANAV, ACLAN SAYILGAN ve BALKAR YEKEBAŞTAN aldığı aidatları bu şahsa verdiğini, iki ay kadar temas ettiğini söylemiştir (Dosya 20, sahife 239).

Gerek CEMİL TOYGAR ve gerekse KAMURAN BAŞTUJİ duruşmada bu ikrarlarını reddettiklerinden muvacehleri yapılmış ise de (Sahife 454) her üç maznun da duruşmadaki beyanlarında ısrar etmişlerdir. Tahkikatta tamamen yekdiğerini teyit eder mahiyette olan bu üç şahsın beyanları duruşmada CEMİL TOYGAR ve KAMURAN BAŞTUJİ buluşmanın olmadığını, ÖMER ise, tahkikatta belirttiği şekilde vâki olduğunu ifade ettiklerinden te'lif edilememiştir.

NEVZAT YAVUZ YILDIRIM da gerek tahkikatta (Dosya 20, sahife 149) ve gerese duruşmada kendine ait karar kısmında da etraflı olarak izah edildiği üzere CEMİL TOYGARLA Dışkapı'da randevulu olarak buluşmuş (Sahife 369, 370, 371) CEMİL'in kendisini (YUSUF) adı ile tanıtmış, sorusu üzerine partili arkadaşları haklarında bilgi vermiş ve 1952 yılı mart ayı bidayetinde TURGUT AKAL'ın partiden istifa ettiğini, kendisine söyleyince, bunu CEMİL TOYGAR'a duyurmuş ve aidatları CEMİL TOYGAR'a da KAMURAN BAŞTUJİ'ye de vermiş olduğunu söylemiştir. Gerek Ö. L. TUNÇAY'ın ve gerekse YAVUZ YILDIRIM'ın tahkikatta ve duruşmada ve muvacehede vermiş oldukları ifadeleri ile CEMİL TOYGAR'ın ilk tahkikattaki ifadesinin esas itibariyle yekdiğerine uygun bulunması CEMİL TOYGAR'ın diğer bazı maznunlar gibi duruşmada suçu inkâra saptığını göstermiştir.

LÜTFÜ KANAK'ta ilk tahkikatta (Dosya 22, sahife 640) CEMİL TOYGAR'a 1951 yılı başında bağlandığını ve aidatını beş lira olarak verdiğini, temaslarını ankara'ya geldikçe yaptığını, aidat vermeğe inhisar ettiğini söylemiştir.

KEMAL ERGİN de duruşmadaki inkârına rağmen Ankara'ya döndüğü zaman CEMİL TOY-

GAR'ı vilâyet komitesine almayı düşündüklerini, CEMİL'in Ö. L. TUNÇAY ile temasta olduğunu, partili bulunduğunu ve meclis matbaasında çalıştığını (Dosya 14, sahife 474) söylemiştir.

Ö. L. TUNÇAY, NEJAT ÖZÖN'ü, B. K. YAŞLIÇAM'la geçinemediklerini, bu yüzden NEJATIN randevuları aksattığını öğrenerek CEMİL TAYGAR ile parti temasında bulunmalarını temin için YILMAZ ÇULPAN vasıtasiyle randevu bildirmek suretiyle Kurtuluş durağında yaptığı davete NEJAT'ın gelmemesi sebebiyle CEMİL'i, NEJAT'a tanıştıramadığı, bu tarihin 1952 yılı ocağından sonraya rastladığı, NEJAT ÖZÖN'ün beyanından (Sahife 229) ve bu hususun aydınlanması için (Sahife 451) yapılan muvacehelerinde Ö. L. TUNÇAY'ın ve NEJAT ÖZÖN'ün CEMİL'in reddi hilâfına bu temas teşebbüsüne geçildiğini ifade etmelerinden anlaşılmıştır. YILMAZ ÇULPAN'ın ifadesi de bunu göstermiştir.

Maznunun 8 Eylü 1952 tarihinde evinde, üzerinde, iş yerinde yapılan aramada tetkik için alınan yazılı belgeler arasında suçla ilgili bir hususun mevcut olmadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 9-10) da mevcut zabıt varakaları muhtevasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; suçu red ile istanbul tevkifatından sonra Ankara ve izmir tevkifatının yapılması ile adaletsizlik yaratıldığı, bir kısım maznunlar haklarında 5435, bir kısım maznunlar haklarında 5844 sayılı kanunla yapılan tadillere göre ceza talebinin yerinde olmadığı, tahkikat ifadelerini reddettiğini, kabul edenlerin yedinci fıkradan faydalanma gayreti ile hareket ettiklerini, ifadeleri doğru kabul edilse bile bunlar da T.C.K.nun 141. maddesini ihlâl ettiğini gösterir bir mahiyet bulunmadığını, iki sene partide kaldığı iddia edildiği halde sadece 4-5 buluşma yaptığının iddia edildiğini buna rağmen idareci olduğu ileri sürülerek o şekilde cezalandırılmasının istenilmesinin doğru olmadığını, fiilinde suç unsuru bulunmadığını, aleyhinde delil ve şahadet bulunmadığını, giyabinda kendisinin vilâyet komitesine alınmasının düşünülmesinin kendisini ilzam edemiyeceğini, sevk ve idarecilik etmediği, yardım faaliyetinin parti faaliyeti olmadığını, LÜTFÜ KANAK'la olan münasebetinin parti teması olmadığını, suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukardanberi belirtilen ifadeler ve maznunun ilk tahkikattaki ikrarı ve duruşmada muvacehelerden edinilen kanaat karşısında maznunun suçsuz olduğu, parti faaliyetine katılmadığı yolundaki müdafaası yerinde görülmemiştir.

5844 sayılı kanun meriyete girmesinden sonra suç işlemekte devam eden maznunlar haklarında bu kanun hükümlerine göre ceza tâyini tabii olduğu gibi suçuna velevki İstanbul tevkifatı yapıldığı sırada vâkıf olunduğu bir an için kabul edilse dahi; adlî makamların o anda tevkifine karar vermiş olmaları suç işlemeğe devam etmesi için bir hak doğuramıyacağı cihetle bu noktaya matuf müdafaası da yerinde görülmemiştir.

Maznunun gizli komünist partisine girdiği, FARUK URAL, KAMURAN BAŞTUJİ, NEVZAT YAVUZ YILDIRIM, ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY, LÜTFÜ KANAK ile parti teması yaptığı ve kendisi aidat vermekle beraber NEVZAT YAVUZ YILDIRIM ve KAMURAN BAŞTUJİ'den toplamış oldukları aidatları aldığı, ayrıca LÜTFÜ KANAK'ın da aidatını, aldığı bu aidatlar üst kademe olarak kendisine verildiği gibi kendisinin de üst kademeye ulaştırdığı, NEJAT ÖZÖN'le parti teması temini için Kurtuluş durağındaki randevuya ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY ile gittiği anlaşıldığı ve kanaat getirildiği cihetle fiilinde T.C.K.nun 141. maddesini ihlâl eder mahiyeti olmadığı yolundaki müdafaası da yerinde görülmemiştir.

Sevk ve idare eden durumunda bulunan NEVZAT YAVUZ YILDIRIM ve KAMURAN BAŞTUJİ kanalı ile daha alt kademelerdeki partililerin kendisine intikal ettiğine, yine aynı kanal ile TURGUT AKALIN'ın istifası haberi kendisine ulaştığına ve yukarıya ulaştırdığına göre onlar üstünde bir kademede bulunduğu aşikâr olduğu gibi, bu fiileri yapmakla partinin hedefine ulaşması için kollektif faaliyetin kısmen veya tamamen intizamla yürümesine, partinin gelir kaynağı olan aidatları yerine ulaştırmakla hayatiyeti muhafazasına gayret gösterdiği anlaşıldığı ve fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğuna kanaat getirildiği cihetle ve müdafaasının reddiyle Ö. L. TUNÇAY ile 1952 yılında NEJAT ÖZÖN'le buluşmak üzere Kurtuluş'taki randevuya gitmesi suça devamını gösterdiğinden hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanula değişen 141. maddesinin birinci fıkrası gereğince (SEKİZ SENE) müddetle ağır hapis cezasiyle aynı kanunun 173. maddesine tevfikan (İKİ SENE SEKİZ AY) müddetle İskilip'te emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 200 ira harç ödemesine, T.C.K.nun 31. maddesine tevfikan amme hizmetlerinden mahrumiyetine, mevkuf kaldığı müddetin As. M.U.K.nun 277. maddesine göre cezasından sayılmasına, mevkufiyet halinin devamına;

ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY:

8 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilmiş olup mevkufen muhakemesine devam olunan maznun ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY; gizli komünist partisine girmek ve vilâyet komitesi sekreterliğini yapmış olmak iddiaları ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında; T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 14. maddesinin birinci fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakıkndaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamış ve 7. fıkranın nazara alınmasını istemiştir.

Maznun gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada müsnet suçu kabul ve ikrar ederek pati içerisindeki faaliyetini açıklamıştır. Maznunun bu beyanlarının doğruluklarına yine müsnet suçu ikrar eden SELÇUK ŞENEL, NEVZAT YAVUZ YILDIRIM, ACLAN SAYILGAN, NEJAT ÖZÖN, ADNAN SALİH YÜCEBAŞ, F. H. GÜNER, TURHAN TUNA, TURAN TAMAR, K. B. ÖZMANAV'ın beyanları ile, SABAHATTİN ÖZBAY ve NECDET GÜNÇAKIN'ın şahadetleri karşısında kanaat getirilmiş ve ZEKİ BAŞTİMAR, ENVER GÖKÇE, KEMAL ERGİN'in duruşmadaki tevilli beyanları da bunu göstermiştir.

Bu ifadeler ve ikrarlardan ve ilk tahkikattaki beyanlardan maznun Ö. L. TUNÇAY'ın evvelâ MUZAFFER ŞERİF BAŞOL'un muhitinde görüp tanıdığı Emekçi ve Köylü sosyalist partisinin kurulması sırasında da temasının devam ettiği ZEKİ BAŞTİMAR'ın teklifi üzerine gizli komünist partisine girdiği ve 1949 yılında ZEKİ BAŞTİMAR'ın; BEKİR KARAYEL ile birlikte randevusuna gittiği zaman orada ENVER GÖKÇE'nin ZEKİ BAŞTİMAR ile gelmiş olduğunu gördüğü ve burada yaptıkları görüşme sonunda Ankara vilayet komitesini teşkile karar verdikleri ve bu karar icabı olarak Ö. L. TUNÇAY'ın sekreterliğinde BEKİR KARAYEL ve ENVER GÖKÇE'den müteşekkil Ankara vilâyet komitesinin teşkil edildiği ENVER GÖKÇE'nin neşriyata, BEKİR KARAYEL'in daha ziyade irtibatla ilgili işlere memur edildikleri; ayrıca ve evvelâ TUNÇAY'ın, RACİ DİNÇER ile temasa geçmiş olduğu ve onun vasıtasiyle SÜLEYMAN SALTER ve FARUK URAL ve ZEKİ BAŞTİMAR ile teması kararlaştırdıkları RUHİ SU, MUSTAFA KOLKIR ve SADUN AREN'le de temas ettiği, 1949 yılında yine RACİ DİNÇER vasıtasiyle ACLAN SAYILGAN ile doğrudan doğruya parti teması sağladığı, o tarihlerde RACİ DİNÇER Ankara'dan ayrılırken kimlerin partili oldukları hakkında FARUK URAL'ın malûmat verebileceğini söylemesi ve FARUK, ENVER GÖKÇE ile temasları neticesi durumu kavradığı ve vilâyet komitesinin çalışma şeklini değiştirerek sol fikirleri yaymak ve yayılmayı daha dolay sağlamak için herkesin en iyi şekilde çalışabileceği yerde faaliyet göstermesi esasını kabul ve tamim ettiği, ZEKİ BAŞTİMAR'ın Ankara'dan ayrılmasından evvel ZEKİ'den partiye ait olan bir yazı makinesiyle bir kaç yazıyı devraldığı, ayrıca ENVER GÖKÇE eliyle yine ZEKİ BAŞTİMAR'dan, HİLMİ ARTAN vasıtasiyle İstanbul'dan getirilen MUSTAFA SUPHİ hakkındaki bir yazıyı, Stalin'in 70. yaş dönümü İngiliz-Amerikan tezadı, komünist enformasyon bürosu kararları ile Maoçetung'a ait parti neşriyatı mahiyetindeki yazıları aldığı anlaşılmıştır.

ZEKİ BAŞTİMAR İstanbul'a gittikten sonra ve Ö. L. TUNÇAY vilâyet komitesinde iken parti faaliyeti cümlesinden olarak kendi sekreterliğinde MUSTAFA KOLKIR ve SÜLEYMAN SALTER'den müteşekkil bir hücre kurmuş, MUSTAFA KOLKIR'ın ayrılması sırasında da MUSTAFA KOLKIR vasıtasiyle sol temayüllü olduklarını öğrendiği BEKİR KENAN YAŞLIÇAM ve AHMET GAYRETLİ ile ve evvelâ BEKİR KENAN'ı partilemek, bilâhare de onun vasıtasiyleAHMET GAYRETLİ ile buluşmak suretiyle parti temasını sağlamış, SABAHATTİN ÖZBAY'ı partiye girmeğe ikna etmiştir.

1949 yılı sonunda ENVER GÖKÇE'nin İstanbul'a gitmesi üzerine vilâyet komitesinde BEKİR KARAYEL ile iki kişi olarak kalmış, bu arada VELİ GEMİCİ'yi partilemiş, TEVHİDE GÖLOĞLU'nu partilemeğe gayret göstermiş ve muvaffak olamayınca nakdi yardımını sağlamakla iktifa etmiş, şahsen olduğu gibi VELİ GEMİCİ ve SABAHATTİN DİKMEN eliyle de TEVHİDE GÖLOĞLU'nun verdiği parayı almış ve BEKİR KARAYEL, FARUK URAL eliyle alt kademelerden toplanan aidatları aldığı gibi, RUHİ SU, ACLAN SAYILGAN, ULVİ URAZ hücresinin aidatını da almış ve ACLAN SAYILGAN kendisine bağlı olduğu müddetçe onun da aidatını almıştır.

KEMAL ERGİN İstanbul'dan dönene kadar (1950 yılı temmuzu) Ankara'daki faaliyeti idare etmiş ve KEMAL ERGİN Ankara'ya gelince vilâyet komitesine iltihakı ile ÜÇLÜ olarak çalışmışlar ve bir müddet sonra da sekreterliğe KEMAL ERGİN geçmiştir. Bu arada Ö. L. TUNÇAY CEMİL TOYGAR'ı da partilemiş ve CEMİL TOYGAR eliyle de alt kademelerden ona ulaşan aidatları, bu meyanda LÜTFÜ KANAK'ın aidatını almıştır. Ayrıca SELÇUK ŞENEL, SALİH ÇAKIR, TURGUT AKALIN, BALKAR YEKEBAŞ, HİLMİ ARTAN, TURAN TAMAR'ın aidatını FARUK URAL eliyle, KEMAL BEKİR ÖZMANAV'ın aidatını ACLAN SAYILGAN eliyle almıştır.

KEMAL ERGİN'in vilâyet komitesine iltihakından sonra BEKİR KARAYEL'in faaliyeti semereli görülmediğinden yerine B. K. YAŞLIÇAM alınmış ve fiilen KEMAL ERGİN sekreter olmuş, Ö. L. TUNÇAY vilâyet komitesinde üye olarak faaliyete devam etmiştir.

KEMAL ERGİN'in tevkifine kadar geçen zaman içerisinde Ö. L. TUNÇAY muhtelif tariflerde ve mütaaddit defalar ticaret sebebiyle Ankara'dan ayrılmış tekrar dönmüş isede; parti faaliyetine de devam etmiş ve YILMAZ ÇULPA'nın tekrar NEJAT ÖZÖN'le parti faaliyetine geçmesini sağlamış, SÜLEYMAN SALTER ve RUHİ SU ile olan temasına devam etmiş, SIDIKA UMUT'la temas etmiş, NECDET GÜNÇAKIN, SABAHATTİN ÖZBAY'la da teması olmuş ve bu sıralarda B. K. YAŞLI-ÇAM da vilâyet komitesinden çıkarıldığından komitede KEMAL ERGİN ile beraber kalmıştır. Ö. L. TUNÇAY parti teması yapmamakla beraber ABDÜLKADİR DEMİRKAN'ın ailesiyle de İstanbul'da ve Ankara'da görüşmüş, ABDÜLKADİR'in tevkifinden sonra MERİH DEMİRKAN'a yardım parası vermiş, yine yardım faaliyeti cümlesinden olarak KEMAL ERGİN'e de oğlu kanalı ile para göndermiştir. Ö. L. TUNÇAY parti faaliyeti içerisinde İSMALİ SAFA SINDIR adresi ile merkeze mektup, 100 lira aidat göndermiş olduğu gibi kendisi de şahsen İstanbul'a giderek ZEKİ BAŞTİMAR ile, TEVFİK DİLMEN'le temas etmiş ve Ankara'daki durumu görüşmüştür. Dosya (6, sıra E/70-1) de mevcut Türkiye Büyük Millet Meclisi P.T.T. Müdürlüğü'nün 30 Nisan 1954 tarih ve 137 sayılı yazısı bu paranın İSMAİL SAFA SINDIR adresine Ö. L. TUNÇAY tarafından gönderildiğini göstermiş, İSMAİL SAFA SINDIR'ın şahadeti de bunu teyit etmiştir. Bu hal Ö. L. TUNÇAY'ın ifadelerinin doğruluğunun diğer bir delilini vermiştir. KEMAL ERGİN 1952 yılı ocak ayı başında tevkif edilince Ö. L. TUNÇAY vilâyet komitesinde yalnız olarak kalmış ve sekreter sıfatıyle faaliyeti idare etmiştir. Parti faaliyetine devamı sırasında NEJAT ÖZÖN ile CEMİL TOYGAR'ı buluşturmak için Kurtuluş durağında randevu vermiş ve bu davete NEJAT ÖZÖN'ün gelmemesi üzerine buluşturmayı yapamamıştır ki, bu hususu muvacehede de (Sahife 451) kabul ve ikrar etmiş ve bu tarihin 1952 yılına rastladığı NEJAT ÖZÖN'ün açık beyanından da anlaşılmıştır. Diğer taraftan duruşmada sorgusu yapılırken (sahife 67) "CEMİL TOYGAR'dan aidatını aldım, kendisiyle olan bu temasımız benim ve kendisinin tevkif tarihi olan 1952 eylül ayından 3-4 ay evveline kadar devam etmiştir. CEMİL TOYGAR'ı, FARUK URAL ile de tanıştırdım. Çünkü o tarihte Ankara'da polis faaliyeti fazlaydı. FARUK URAL'ın üzerinde durduklarını da biliyordum. Bunu kendisine söylemiştim. FARUK URAL'ın tevkifi halinde onunla parti temasında bulunan şahısları tanıyabilmesi için CEMİL TOYGAR'ı FARUK URAL ile temas ettirmeyi uygun görmüş ve teması temin etmiştim. Ancak bu mevzuda bir faaliyette bulunma imkanını elde edemeden tevkif edilmişti" demekle de tevkifinden evvel ve fakat 1952 yılı içerisinde parti teması yaptığını ve tevkifattan sonraki durumu dahi düşündüğünü kabul ve ikrar etmiştir ki, bu da 5844 sayılı kanunun neşrinden sonra faaliyetin sadece yardım parası toplamağa inhisar ettirilmediğini göstermiştir. Bu ifadesinde bahsettiği tarihin kendisinin ve CEMİL TOYGAR'ın tevkif tarihi 8 Eylül 1952 olduğuna göre, 1952 yılından evvel olarak kabulüne de imk ân görülememiştir. Diğer taraftan YAVUZ YILDIRIM, KANDEMİR ve ACLAN SAYILGAN'ın sarih beyanları da faaliyetin mevcudiyetini göstermiştir. Ö. L. TUNÇAY'ın bütün bu beyanlarına rağmen duruşmada ve müdafaasında İstanbul tevkifatı yapıldıktan sonra parti faaliyeti olmadığını, bunu önlemeğe gayret ettiğini söylemesi ve fakat yukardaki beyanı ile tezada düşmesinin sebebinin son tadile göre ceza görmek endişesinden doğduğu ve maznunun bu noktada tevile gayret gösterdiğini anlatmaktadır. SABAHATTİN DİKMEN'in ve KANDEMİR'in ifadelerinden MUSTAFA KARAYOL, HASAN YILMAZ, ŞÜKRÜ BAŞAR'ın 952 yılı içerisinde KANDEMİR'le parti teması yapmaları ve marksist kültürlerinin geliştirilmesinin sağlanması hususunda SABAHATTİN DİKMEN'e direktif verdiğinin anlaşılması da bunun diğer bir delilidir. Bu hal aynı zamanda o tarihe kadar polisçe tanınmamış kimselerle faaliyete devama çalışıldığını açık olarak göstermiştir: Maznun partiye ait arşivi SABAHATTİN ÖZBAY'da bırakmış ve halen de el konulmuş olup deliller meyanında bulunmaktadır. Maznunun tevkifi sırasında yapılan aramada suçla ilgili bir belgeye rastlanılamadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 5-6) da mevcut 8 Eylül 1952 tarihli zabıt varakalarından anlaşılmıştır. Maznun müdafaası sırasında ifadelerinin müdafaası olduğunu, hakikati söylediğini, ancak 5844 sayılı kanunun meriyetinden sonra faaliyeti olmadığını, daima böyle bir temastan kaçındığını, bu halin lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilmesini, 7. fıkradan faydalandırılmasını ve uzun zaman mevkuf kalmış olduğu için tahliyesine de karar verilmesini istemiştir. Maznunun MACİT BİLGE kısmında etraflı olarak izah edildiği üzere İzmir'den gelecek şahısla temasa geçilmemesini temine çalıştığı ne kadar sabit ise, yukarıda belirtilen hareketlere tevessül ettiği de o derecede sabit olduğundan ve 5844 sayılı kanunun meriyete girmesinden sonra tanınmamış partililerin faaliyete devamına gayret ettiğine kanaat getirildiğinden, mezkûr kanunla yapılan tadile göre cezalandırılması hususundaki talebi yerinde görülmemiştir. Maznunun gizli komünist partisine girdiği ve belirtilen şekilde faaliyet gösterdiği sabit görüldüğü ve suçluluğuna tamamen kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin birinci fıkrası gereğince ve parti içerisinde işgal ettiği mevki ve gösterdiği faaliyetin ileri derecede oluşu nazara alınarak takdiren ve teşdiden

(ON SENE) ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi gereğince (ÜÇ SENE DÖRT AY) Balıkesir'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, son tahkikat kararı açılmazdan evvel suçu ve suçluları doğru olarak belirttiği anlaşıldığından, cezasının mezkûr 141. 7. fıkrası gereğince dörtte bire tenzili ile (İKİ SENE ALTI AY) müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine, (ON AY) Balıkesir'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 91 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. M. Us. K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına, tahliye talebinin reddi ile mevkufiyet halinin devamına, suçla ilgisiz belgelerin maznuna iadesine.

SÜLEYMAN SALTER:

8 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilen ve 27 Nisan 1954 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun SÜLEYMAN SALTER; gizli komünist partisine (Cemiyete) girmek ve parti içerisinde faaliyet göstererek partinin sevk ve idare ve tanzimi hususlarına karışmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin birinci fıkrasına göre ceza tâyini istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki müdalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 209 sahife 196) müsnet suçu ikrar ederek bazı neşriyatı okuyup ve Ö. L. TUNÇAY ile temasa geçtikten ve arkadaşlıkları ilerledikten sonra onun tesiri altında kalarak sol fikirleri benimsediğini ve nihayet 1949 yılı sonunda Ö. L. TUNÇAY'ın teklifi ile gizli komünist partisine katıldığını, evvelâ 3,5 bilâhare 5 lira aidat verdiğini, adresine gönderilen mektupları da TUNÇAY'a ulaştırdığını, aynı şekilde KEMAL ERGİN vilâyet komitesi sekreteri iken ona da mektupları verdiğini, Ö. L. TUNÇAY ile teması sırasında HÜSEYİN CAVİT AYDINER ve onun vasıtası ile de ALİ TUNACAN'ı tanıdığını, HÜSEYİN CAVİT ve ALİ TUNACANDAN 5 ve 2,5 lira alarak Ö. L. TUNÇAY'a verdiğini ve fakat birlikte hücre kurmadıklarını, Emekçi ve Köylü sosyalist partisine de girdiğini, neşriyat olarak Maoçetung ve Mustafa Suphi olayına ait bir yazıyı ve bazı partililerin ihracına ait bir yazıyı (Tamimi) okuduğunu, Mustafa Suphinin resmini gördüğünü, KEMAL ERGİN tevkif edilince TUNÇAY ile temas ettiğini İzmir'den iki defa mektup geldiğini bunun üzerine (1951 yıl sonbaharında) TUNÇAY'ın İzmir'den temas için gelen olursa ademi malûmat beyan et dediğini bir müddet sonra AYDIN adında birisinin geldiğini, yukarıdan birisi ile temas temin etmesini istemiş ise de; ademi malûmat beyan ettiğini söylemiş duruşmada ise bu ifadenin tazyika müstenit bulunduğunu hakikata uymadığını beyan etmiştir (Sahife 183). Ö. L. TUNÇAY maznunun tahkikatta da belirttiği üzere SÜLEYMAN SALTERİ RACİ DİNÇER vasıtasiyle tanıdığını, 1949 yılında partiye katıldıktan sonra kendi sekreterliğinde MUSTAFA KOLKIR ve SÜLEYMAN SALTER'den müteşekkil bir hücre faaliyeti gösterdiklerini, KEMAL ERGİN'in tevkifinden sonra İzmir'den SÜLEYMAN SALTER adresine (Ki bu adresin parti muharebesi için kullanıldığı ikrarı, TEVFİK DİLMEN'in duruşmadaki (Sahife 53) beyanı ile de sabittir) gelen mektupları SÜLEYMAN SALTER'den almış ve İzmir'den temas temin edileceğini anlıyarak böyle bir şahıs gelirse temas etmemesini SÜLEYMAN SALTER'e söylediğini (Sahife 64, 72, 73) ifade etmiştir. MUSTAFA KOLKIR ilk tahkikatta Ö. L. TUNÇAY'a sekreterliğindeki bu hücreyi tevil ederek SÜLEYMAN SALTER'i bir kere Ö. L. TUNÇAY'ın evinde gördüğünü, beraber gazete okuduklarını (Sahife 918) söylemiştir. Duruşmada muvacehleri yapılmış ise de (Sahife 445) maznunlar duruşmadaki beyanlarında ısrar etmiş olduklarından telifi mümkün olamamıştır. Maznun HÜSEYİN CAVİT AYDINER ve ALİ TUNACAN ile münasebeti mevcut ise de; bu iki şahıs haklarındaki karar kısmında (Beraatlerine karar verilmiştir) izah edildiği üzere bu münasebetin bir parti faaliyeti olarak kabulüne imkân görülemediği ve SÜLEYMAN SALTER'in adı geçenlerle hücre teşkil ettiği sabit olmadığından temasın sadece parti dışı mahiyet taşıdığı neticesine varılmıştır. Ö. L. TUNÇAYIN duruşmadaki beyanı da bunu teyit etmiştir. SÜLEYMAN SALTER parti faaliyetine katıldıktan sonra KEMAL ERGİN'in İstanbul'dan dönüşü zamanına kadar Ö. L. TUNÇAY'a bağlı kalmış, bu tarihten sonra KEMAL ERGİN'e bağlanmış ve KEMAL ERGİN'in 3 Ocak 1952 tarihinde tevkifi üzerine tekrar Ö. L. TUNÇAY'a bağlanmıştır. Bu husus KEMAL ERGİN'in (Dosya 14, sahife 471) Ankara'ya döndükten sonra Ö. L. TUNÇAY'ın (mektuplarımıza vasıta olan) diye SÜLEYMAN SALTER'i tanıttığını söylemesinden de anlaşılmaktadır. İzmir'den gelen mektup hâdisesine gelince: Tahkikattaki beyanları yekdiğerinin aynı olmasına rağmen duruşmada SÜLEYMAN SALTER ifadesinde rücu ettiğinden (sahife 447) duruşmada muvacehleri yapılmış ise de; SÜLEYMAN SALTER duruşmadaki ifadesinde ısrar ettiğinden te'lifi mümkün olamamıştır.

BEKİR KARAYEL ve NAHİT TEOMAN ERGİN'e de İzmir'den gelen mektup üzerine ve onu takiben cereyan eden hâdise ve İzmir'den bir şahsın gelip gelmediği hususu sorulmuş ve muvacehleri de yapılmış ise de; Ö. L. TUNÇAY'ın hâdisenin vâki olduğunu beyan etmesi hilâfına adı ge-

çenler duruşmadaki inkâr yollu ifadelerinde ısrar etmişlerdir. Bu yüzden duruşmadaki beyanlar telif edilmemiştir. ACLAN SAYILGAN ise (Dosya 17, sıra 1100) de Ö. L. TUNÇAY'dan daha tevkifinden bir hafta kadar evvel MACİT BİLGE'nin Ankara'ya geldiğini, bunun tedbirsizlik olduğunu duyduğunu ifade etmiştir. Tahkikatta mevcut beyanlarla yapılan muvacehelerden maznunların duruşmada ağız birliği ederek inkâra saptıklarına ve tek kurtuluş çaresi olarak isnadları tazyik iddiası ile redde bulunduklarına vicdanen kanaat getirilmiştir. Maznunun evinin ve iş yerinin aranmasında suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 23-26) da mevcut 8 Eylül 1952 tarihli zabıt varakalarından anlaşılmıştır. Maznun müdafaasında duruşmada olduğu gibi parti faaliiyetini reddetmiş, HÜSEYİN CAVİT AYDINER veALİ TUNACAN ile parti teması olmadığını mevcut beyanların mübayin olduklarını, mektupların gelişine vasıtalık ettiği kabul edilse dahi bunun parti faaliyeti olamıyacağını, İzmir'den mektup gelmediğini; ne KEMAL ERGİN'e ve ne de TUNÇAY'a vermediğini, esasen mektup muhtevalarını da bilmediğini, TUNÇAY'ın İzmir'den gelecek şahıs hakkında kendisine bir şey söylemediğini, 5844 sayılı kanunla yapılan tadile giren faaliyeti olmadığını, hele faaliyeti varid olsa bile sevk ve idare, tanzim unsurlarını ihtiva edemiyeceğini, suçsuz bulunduğu gözetilerek beraatine karar verilmesini istediği anlaşılmıştır.

Yukarıda sıralanan ifadelerden maznunun gizli komünist partisine girdiğine ve tanınmamış bir kimse olduğu için İstanbul ve İzmirle muhabere hususunda adresinin kullanıldığına ve zamanına göre Ö. L. TUNÇAY ve KEMAL ERGİN'e bağlandığına, TUNÇAY'ın duruşmadaki açık beyanı keza TEVFİK DİLMEN'in duruşmadaki beyan ile maznunun tahkikattaki ikrarı ve duruşmadaki tevilli beyanı ve keza KEMAL ERGİN'in tahkikatta açık ve duruşmada tevilli beyanı karşısında kanaat getirilmiş ve bu noktalara matuf müdafaası yerinde görülmemiştir.

Diğer taraftan maznunun KEMAL ERGİN'in tevkif tarihi olan 3 Ocak 1952 tarihinden sonra da parti ile alâkasının devam ettiği ve yine adresinin muhabere vasıtası olarak kullanıldığı İzmir'den 1952 yılında gönderilen mektupları alıp Ö. L. TUNÇAY'a ulaştırdığı sabit olduğundan fiili 5844 sayılı kanunla yapılan tâdilin şumulüne girmiştir. Maznunun mektupların muhtevalarını bilmemesi mümkün ise de; bir partili olarak adresine gelen mektupları yine kendisi gibi partili olan şahıslara bu meyanda son mektupları Ö. L. TUNÇAY'a ulaştırması maznun SÜLEYMAN SALTER'in faaliyet içerisinde bulunduğu kanaat ve neticesini tevlid etmiştir. Bu sebeple müdafaasının reddiyle hareketine uyan T. C. K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin beşinci fıkrası gereğince (mezkûr kanunun meriyetinden sonra sevk ve idare ve tazim unsurlarını ihtiva eden bir fiilinin mevcudiyeti anlaşılamadığı cihetle ve iddia makamının talebinin reddi ile) (BEŞ SENE AĞIR HAPİS) cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine tevfikan (BİR SENE SEKİZ AY Merzifon'da emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. madde uyarınca mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. M. U. K.nun 277. maddesine tevfikan mevkufiyetinden sayılmasına, aynı kanunun 156. maddesine göre tevkifine:

RUHİ SU:

14 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilen ve mevkufen muhakemesine devam olunan RUHİ SU; gizli komünist partisine girmek, hücre sekreterliği yapmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında; T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin birinci fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, esas hakkındaki mütalâası sırasında iddia makamı bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikatta yapılan sorgusu sırasında (Dosya 22, sahife 528-549, 615, 662) vermiş olduğu ifadelerinde Ankara'da tanıdığı insanlar arasında ZEKİ BAŞTİMAR'ın da bulunduğu ve ZEKİ ayrılacağı zaman çalışmak istersen ben TUNÇAY'ı görüp söylerim, o seni bulur demiş olduğunu ve bir kaç ay sonra TUNÇAY'ın kendisini bulduğunu ve Tiyatro muhitinde ileri fikirli gençler var onlarla çalış demesi üzerine ACLAN SAYILGAN ve ULVİ URAZ ile hücre teşkil etmiş URAZ'ın evinde toplanmış, diyalektik materyalizmi okumuş, ACLAN SAYILGAN'dan bir defa 5 lira, ULVİ URAZ'dan da 5 veya 6 lira aidat aldığını, bir müddet sonra ACLAN ayrılınca yalnız kalmış ve onu takiben de Ö. L. TUNÇAY'ın KEMAL ERGİN'i tanıtmış ve KEMAL ERGİN tevkif edilene kadar KEMAL ERGİN'e bağlı kalmış, aidatını da ona vermiş olduğunu; KEMAL ERGİN'in tevkifinden sonre tekrar TUNÇAY ile ve onun kendisini bulması üzerine temas ettiğini, aidatını da verdiğini, yine TUNÇAY'ın direktifi neticesi olarak SIDIKA UMUT ile tahminen 1952 yılı kışında temas sağladığı, SIDIKA UMUT'un evine giderek beraber çalışacaklarını söylediğini, aidatını alıp kendisininki ile beraber TUNÇAY'a verdiğini, ULVİ URAZ'ın Paris'e gideceği sıralarda MÜBECCEL KIRAY ile birlikte ULVİ URAZ'ın evine gittiklerini, MÜBECCEL KİRAY'ın ULVİ URAZ'a, Paris'te SEVİM TARI ile konuşmasını, Paris'in karışık olduğunu, herkese iftira edildiğini söylediğini ve başka bir gün de

ULVİ URAZ ile MÜBECCEL KIRAY'ın (BELİĞ) evine gittiklerini, SEVİM TARIYI AHMET ZİYA TEMİZKAL'ın evinde görmüş tanımış olduğunu, beraberinde TEVHİDE GÖLOĞLU'nun bulunduğunu orada saz çaldığını, ULVİ URAZ döndükten sonra ziyaretine gitmiş ise de; ULVİ URAZ'ın kendisine artık çalışamıyacağını söylemiş olduğunu SIDIKA UMUT'tan aidatını aldığı gibi bir müddet sonra kendi aidatını SIDIKA'ya vermeye başladığını, 10 ilâ 20 lira verdiğini söylemiştir. Duruşmada ise, bu hâdiseleri hemen aynen ifade etmekle beraber gizli komünist partisinden haberi olmadığını, hücre çalışması yapmadığını, aidat vermediğini, almadığını, sekreterlik etmediğini söylemiştir. (Duruşma sahife 317).

Maznunla ilgili şahıslardan Ö. L. TUNÇAY duruşmada RUHİ SU ile olan temasını izah ederken, bunun mebdeini ZEKİ BAŞTİMAR'ın ayrılması teşkil ettiğini, RUHİ SU'yu daha evvelden tanımakta ise de ZEKİ BAŞTİMAR'ın İstanbul'a giderken RUHİ SU ve SADUN AREN'i parti teması için tavsiye ettiğini (Sahife 65) ve ACLAN SAYILGAN'ın kendisine bağlı olduğu tarihte ACLAN SAYILGAN, ULVİ URAZ, RUHİ SU'dan müteşekkil br hücre kurulduğunu, hücre sekreterinin RUHİ SU olduğunu, RUHİ'nin de kendisine bağlı bulunduğunu ve bu bilgilere RUHİ SU'nun beyanı neticesi sahip olduğunu (Sahife 73) ULVİ URAZ'ın aidatını hem RUHİ SU ve hem de ACLAN SAYILGAN vasıtasiyle aldığını (Sahife 75) bu hücrenin ULVİ URAZ'ın Avrupa'ya gitmesinden evvel kurulduğunu söylemiştir.

ACLAN SAYILGAN da duruşmada Ö. L. TUNÇAY'ın kendisini tiyatroda bulmasından ve temasa başlamalarından sonra ve ULVİ URAZ'ın teklif vâki olursa kabul edeceğini söylemesi üzerine ULVİ URAZ'a kendisinin gizli komünist partisi âzası olduğunu açıklıyarak onun da girmesini teklif ve ULVİ URAZ'ın ne yapacağız, sualine karşı yetişmek için okumak lüzumundan, aidattan, disipline riayetten bahsetmiş, ULVİ'nin de 6 lira aidat vermeyi kabul etmiş olduğunu, o sıralarda TUNÇAY'ın kendisine RUHİ SU'dan da bahsettiğini ve bir gün ULUS'ta RUHİ SU ile karşılaştıklarında, ULVİ URAZ'ın teklifi kabul ettiğini söyleyerek beraber çalışacaklarını bildirdiğini, ULVİ URAZ'ın ürkeklik göstermesi sebebiyle ona, Tiyatro ile ilgili şeyler okuyacaklarını söylemiş, RUHİ SU'ya da Ekonomi Politiği okumasını ve buluşmada anlatmasını bildirmiş olduğunu, bu hücrenin hakikâtte sekreteri kendisi olduğunu fakat TUNÇAY tiyatro içerisindeki kıdemi sebebiyle RUHİ SU'yun sekreter görünmesini istediğini ve bu sebeple RUHİ SU'nun zâhiren sekreterlik ettiğini ve bir müddet sonra RUHİ'nin Ekonomi Politik notlarını getirmesini bahane ederek adı geçenlerden ayrıldığını (Sahife 358) söylemiştir.

ULVİ URAZ ise duruşmada (Sahife 213) ACLAN SAYILGAN'ın tiyatroya karşı takınılan tavırdan bahsiyle müşterek çalışma teklif etmiş ve sanat mecmualarını okumak üzere ACLAN'ın evine gittiğinde orada RUHİ SU'yu görmüş, bir kaç toplanmadan sonra ACLAN'ın gelmemiş ve kendisinin RUHİ SU ile Diyalektik Materyalizmi okuyup bitirmiş olduklarını, 4-5 toplantı yapmış ve ondan sonra 1950 Ekiminde Paris'e gitmiş olduğunu, ACLAN'ın yaptığı konuşmada partiden bahsetmemiş ve girmesini de teklif etmemiş olduğunu, RUHİ SU ile olan çalışmasının iki buçuk ay kadar sürdüğünü söylemiştir. Tahkikatta ise tamamen ACLAN'ın beyanını teyit eder şekilde ifade vermiş ve parti teklifini kabul ettiğini, aidat verdiğini, RUHİ SU'nun sekreter olduğunu söylemiş, diğer noktaları da duruşmadaki gibi anlatmıştır.

Bu beyanlar karşısında RUHİ SU'nun parti faaliyetine ZEKİ BAŞTİMAR'ın tavsiyesi üzerine ve TUNÇAY'ın kendisini bulmasiyle başladığı ve ACLAN ile ULVİ'den müteşekkil hücreye katıldığı, kendi aidatını ve ULVİ'den aldığı aidatı Ö. L. TUNÇAY'a verdiği anlaşılmakta ise de; hücrenin sekreterinin zâhiren RUHİ olduğu, hakikatte ise ACLAN'ın sekreter bulunduğu adı geçen tarafından beyan edildiğinden ve RUHİ SU duruşmada hücre sekreteri olmadığını ifade ettiğinden muvacehleri yapılmışsa da, Ö. L. TUNÇAY; kendisinin bu hücrede sekreter olarak RUHİ SU'yu bildiğini, bunu RUHİ SU ile bizzat görüşerek kararlaştırdığını, onların tiyatro kıdemlerinin partiyi alâkadar edemiyeceğini söylemesine mukabil ACLAN SAYILGAN, ifadesinde ısrar ederek kendisinin sekreter olması lâzım geldiğini ve fakat Ö. L. TUNÇAY'ın, RUHİ SU'nun meslekteki eskiliğini gözeterek hakikatte kendisi sekreter olmakla beraber zâhiren RUHİ SU'nun sekreter olmasının uygun olacağını söylediğini, bu durumdan RUHİ SU'nun malûmatı olmadığını, 1-2 defa yaptıkları toplantıda RUHİ'nin fiilen sekreterlik ettiğini söylemiş, RUHİ SU ise; her ikisiyle parti teması yapmadığını ifade etmiştir (Sahife 557).

Bu durum karşısında teşekkülüne tamamen kanaat getirilen bu hücreye ACLAN SAYILGAN ile RUHİ SU'dan birisinin sekreterlik ettikleri muhakkak ise de; bunun hangisi olduğu hususunda tam bir kanaat hâsıl edilemediği ve birinin sekreter kabulü halinde hataya düşülmüş olacağından endişe duyulduğu cihetle şüpheli görülen bu hal karşısında RUHİ SU'nun da hücrenin bir üyesi olarak kabulüne zaruret hâsıl olmuştur.

Maznunun ULVİ URAZ'ın Paris'e gidişi sırasında MÜBECCEL KIRAY'la, ULVİ URAZ'ı görüştürdüğü ve MÜBECCEL'in, SEVİM TARI'dan bahsettiği, gerek ULVİ'nin ve gerekse, RUHİ SU ile MÜBECCEL KIRAY'ın duruşma sırasında vermiş oldukları ifadelerinden anlaşılmış ise de; bunun bir parti faaliyeti cümlesinden mi olduğu yoksa maznunların belirttikleri gibi bir tesadüften mi ibaret bulunduğu katiyetle anlaşılamadığından aleyhinde bir delil olarak kabul edilememiştir. Keza AHMET ZİYA TEMİZKAL'larda SEVİM TARI'yı görmüş ve görüşmüş olmasının da randevulu bir parti buluşması olduğunu gösterir delil mevcut olmadığından SEVİM'le olan temasının bir parti teması olmadığı kanaatine varılmıştır ki, TEVHİDE GÖLOĞLU'nun orada parti görüşmesi yapılmadığı yolundaki beyanı da bunu göstermiştir. ULVİ URAZ'ın Paris'e gidişi sırasında bunu TUNÇAY'a bildirip bildirmediği hususunda TUNÇAY ile ifadeleri arasında mübayenet mevcut olduğundan duruşmada muvacehelerı yapılmış, RUHİ SU; duruşmadaki beyanında ısrarla TUNÇAY ile bu hususta bir şey görüşmediğini, Ö. L. TUNÇAY ise; bu gidişi haber vermiş olduğunu ve kendisinin de ULVİ URAZ'a Paris'te Jön Türklerle temas etmemesi haberini gönderdiğini söylemekte ısrar etmişlerdir (Sahife 472).

Maznunu ULVİ URAZ ve ACLAN SAYILGAN ile teması kesildikten sonar TUNÇAY'ın direktifi üzerine SIDIKA UMUT ile parti teması yapıp SIDIKA UMUT'tan aidatını almış ve bu halin TUNÇAY'ın tevkifine kadar devam etmiş olduğu ilk tahkikatta bu hususu anlatan ifadesini SIDIKA UMUT'un tahkikattaki ifadesiyle de ve TUNÇAY'ın beyanı ile (RUHİ SU'nun doğrudan doğruya kendisine bağlı bulunduğunu bilgilerinin bundan mütevellit olduğunu söylemesiyle) sabittir.

RUHİ SU'nun, SIDIKA UMUT ile parti teması yaptığı tarihin KEMAL ERGİN'in tevkifinden iki buçuk ay kadar sonra olduğu SIDIKA UMUT'un (Dosya 22, sahife 517) de mevcut ifadesinden ve Ö. L. TUNÇAY'ın tevkifinden sonra da RUHİ SU ile temas ettiği yine SIDIKA UMUT'un, RUHİ'nin tahkikattaki beyanını teyit eden (Sahife 519) sarih beyanından anlaşılmıştır. RUHİ'nin bir ara aidatını SIDIKA'ya verdiği hususunu SIDIKA UMUT, RUHİ'nin üzerinde para kalmasından korkmasına atfetmiş, RUHİ SU ise; bu noktayı "Ö. L. TUNÇAY bana muntazam gelemiyordu, bundan sonra aidatını SIDIKA'ya vereceksin dedi, bu suretle SIDIKA'ya vermeğe başladım" şeklinde izah etmiştir (Dosya 22, sahife 543). RUHİ SU'nun kendisine bağlı olduğunu ifade eden ve şahsen temasta bulunduğunu ve ilk tahkikattaki ifadelerinin de doğruluğunu kabul ve teyit eden TUNÇAY'ın (Dosya 21 sahife 365) de mevcut ifadesine RUHİ SU ile şahsen temasta olduğundan ve SIDIKA UMUT ile olan temasının dikkati çekmemesi düşüncesiyle SIDIKA UMUT'un RUHİ SU'nun tanınmasından da faydalanarak bu temasta RUHİ SU'yu irtibat için uygun bulduklarını ifade etmesi karşısında, RUHİ SU'yu partili durumunun 11 Aralık 1951 tarihinden sonra da devam etmiş olduğuna Ö. L. TUNÇAY ve SIDIKA UMUT ile parti teması yaptığına, aidat verdiğine ve SIDIKA UMUT'la aidatlarını Ö. L. TUNÇAY'a ulaştırılması maksadiyle birbirlerine verdiklerine kanaat getirilmiştir. Ancak bu hâl maznunun sevk ve idare, tanzim hususlarında faaliyet göstermiş olduğunu kabule yeter görülmemiş, partili olmak durumunun devamı olarak kabul edilmiştir.

Ö. L. TUNÇAY ile teması sırasında KEMAL ERGİN ile tanışmış ve KEMAL ERGİN'in tevkifine kadar ona aidat vermiş olduğu hususu ise; ilk tahkikatta mevcut beyanlarından anlaşılmıştır.

Maznunun evinde, üzerinde yapılan aramada el konulan yazılı belgeler arasında doğrudan doğruya suçla ilgili görülebilecek bir hususa rastlanılamadığı ve tetkik için bazı yazılara el konulduğu (Ankara aramaları dosyası sıra 73/3) te mevcut 13 Kasım 1952 tarihli zabıttan anlaşılmış ve aramada alınmış olup duruşmada ikame edilen şiirlerin parti faaliyeti ile ilgisi anlaşılamamıştır.

Maznun müdafaasında suçsuz olduğunu, ACLAN SAYILGAN ve ULVİ URAZ ile olan temasının suç mahiyetinde olmadığını, TUNÇAY'ın ifadelerinin mübayin olduğunu, teşekkülü iddia edilen hücrenin sekreterinin tesbit edilemediğini, TUNÇAY'ın bunu bir hücre denemesi olarak ifade ettiğini, duruşmada ACLAN SAYILGAN'ın "Sekreter benim" dediğini, mübayenetin telif edilemediğini, SIDIKA UMUT ile olan münasebetinin izah şeklinin sakat olduğunu, bir taraftan kendisine bağlı olduğu ileri sürülürken diğer taraftan kendisinin SIDIKA'ya aidatını verdiğinin iddia edildiğini, aleyhinde delil bulunmaması sebebiyle beraatine karar verilmesini istediğini, ancak suçlu görülürse ACLAN SAYILGAN sekreterliğinde kurulan hücrenin sekreteri, kendisi kabul edilse dahi yine bu hücrenin aftan evvel teşekkül ettiğinin, 5844 sayılı kanunun meriyetinden sonra Ankara'da parti faaliyeti olmadığının subuta erdiğinin nazara alınmasını ve tahliyesine karar verilmesini istemiştir.

Maznunun bu müdafaası yukarıda belirtilen ifadelere ve sureti kabule göre yerinde görülmemiş, gizli komünist partisine (Cemiyete) girdiğine, parti içerisinde faaliyet gösterdiğine, hücreye katıldığına, aidat verdiğine ve fiilinin 11 Aralık 1951 tarihinden sonraya da sirayet ettiğine kanaat getirildiğinden ve ancak 5844 sayılı kanunun meriyete girmesinden sonra sevk ve idare, tanzim

unsurlarının şumülüne girecek bir harekette bulunduğuna kanaat getirilemediğinden, hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin beşinci fıkrasına tevfikan (BEŞ SENE) ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre (BİR SENE SEKİZ AY) Çumra'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 31. maddeye göre mahkûmiyetine müsavi müddetle âmme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı Harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. M. U. K.nun 277. maddesi gereğince mahkûmiyetinden sayılmasına, tahliye talebinin reddi ile mevkufiyet halinin devamına:

NECATİ ANIK:

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilen ve 22 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun NECATİ ANIK, gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek suçunu işlediği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 14. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş ve iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun duruşma sırasında yapılan sorgusunda müsnet suçu ve parti faaliyeti iddiasını küliyen reddetmiş MÜMTAZ GÖKTÜRK'ü dernekten, HAYATİ TÖZÜN'ü ilk mektepten beri tanıdığını ve 1949 yılı haziranına kadar Ankara'da bir evde oturduklarını (Duruşma sahife 201) CELAL GÜROL'u da 15. yıl kahvesinden tanıdığını, bu şahsın 1949 yılı ekiminde Ankara'dan ayrıldığını, Ö. L. TUNÇAY tevkifattan sonra yardım parası istemişse de vermediğini söylemiş olmasına mukabil ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 22, sahife 610, 611) HAYATİ TÖZÜN ve onun vasıtasi ile tanıdığı ŞEVKİ AKŞİT'in delâletiyle Türkiye Gençler Derneğine girdiğini H. TÖZÜN'ün dâveti üzerine gizli komünist partisine girmeyi kabul ettiğini, HAYATİ'nin kendisine parti disiplininden, aidatın muntazam verilmesinden bahsettiğini, aidat istemişse de vermediğini bir müddet sonra BEKİR KARAYEL'in gelerek kendisini bulmuş, Cebeci taraflarında randevu vermiş buluştuklarında HAYATİ TÖZÜN ile aralarındaki geçimsizliğe dair konuşmuş olduğunu ve bundan HAYATİ TÖZÜN'ün aidat yüzünden kendisinden şikâyet ettiğini anladığını, üçlü olarak toplanmadıklarını, 1950 yılı ağustosunda BEKİR KARAYEL ile temasının kesildiğini davet etmişse de gitmediğini, 1952 yılı nisanında telefonla çağırmış ise de yine gitmediğini, Ö. L. TUNÇAY'ın evine gelerek aidat istediğini ve fakat vermediğini, ilk Ankara tevkifatı sırasında BEKİR KARAYEL'e iki defa beş lira verdiğini söylemiştir.

HAYATİ TÖZÜN'ün ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde ise; BEKİR KARAYEL'in teklifi üzerine NECATİ ANIK ile meşgul olmuş, yetişmesi için okuma tavsiyesinde bulunmuş ve Sınıf Mücadelesi, İşçi Sınıfı İhtilâli isimli kitapları vermiş olduğunu, nihayet BEKİR KARAYEL NECATİ'nin de partiye alındığı haberini verince NECATİ'ye duyurmuş olduğunu, NECATİ'nin aidat vermediğini, ayrıca aralarında ailevi bâzı ihtilaflar mevcut olduğundan NECATİ ile çalışamıyacağını BEKİR KARAYEL'e söylemiş ve onun kabul etmesi üzerine 1950 yılı aralık ayı içerisinde herikii ile de temasını kesmiş olduğunu BEKİR KARAYEL'e iki buçuk lira aidat vermiş olduğunu söylemiştir.

Ankara vilâyet komitesi sekreteri Ö. L. TUNÇAY da duruşmada (Sahife 72) NECATİ ANIK'ın partili olduğunu ve partiden 1950 yılı bidayetinde ayrılmış bulunduğunu, bu şahsı evvelce de parti içerisinde ismen tanıdığını yardım faaliyeti içerisinde şahsen de tanımış ise de kendisinden para almadığını söylemiştir.

ENVER GÖKÇE'de duruşmadaki tevilli beyanına rağmen ilk tahkikatta partinin Ankara faaliyetini açıklarken (Dosya 17, sahife 1073) HAYATİ TÖZÜN sekreterliğinde NECATİ ANIK ve CELAL GÜROL'dan müteşekkil bir hücrenin 1949 yılında kurulduğunu söylemiştir.

Maznunun tevkifi sırasında evinde yapılan aramada suçla ilgili bir belgeye rastlanılamadığı (Ankara aramları dosyası sıra 63/2) de mevcut 12 Kasım 1952 tarihli zabıt varakasından, üzerinde ve iş yerinde yapılan aramada tetkik için alınan belgeler arasında suçla ilgili yasak neşriyatın mevcut olmadığı yasak neşriyata ait listelerle yapılan karşılaştırmadan anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında duruşmada olduğu gibi beyanda bulunarak parti faaliyeti iddiasını küliyen reddetmiş ancak; mahkûmiyetine karar verildiği takdirde Ö. L. TUNÇAY'ın partiden ayrılmış olduğunu söylemiş olmasının nazara alınmasını, 5844 sayılı kanunun tatbik edilmemesini ve hakikatte suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini talep etmiş ise de; maznunun partiye girmediği noktasına matuf müdafaası, tahkikattaki ikrarı ve Ö. L. TUNÇAY'ın duruşmadaki beyanı, ENVER GÖKÇE ve HAYATİ TÖZÜN'ün tahkikattaki beyanları ve BEKİR KARAYEL'in de NECATİ ANIK'ın kendisine bağlandığını ifade etmesi karşısında partiye girdiğine kanaat getirilmiş ve mü-

dafaasının bu kısmı yerinde görülmemiştir. Ancak; Ö. L. TUNÇAY'ın beyanından 5844 sayılı kanunun meriyete girmesinden çok evvel ve nihayet 1950 yılı baharında CELAL GÜROL'dan üç dört ay evvel partiden ayrıldığı anlaşıldığı cihetle mezkûr kanunla tâdil edilen 141. maddenin tatbik edilmemesi hususundaki müdafaası yerinde ve kabule değer görülmüştür. Bu sebeple maznunun gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek suçundan hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince İKİ SENE müddetle ağır hapis cezasi ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre SEKİZ AY Nallıhan'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına partiden rızası ile ayrılması lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilerek aynı kanunun 59. maddesi uyarınca cezasının altıda birinin tenzili ile BİR SENE SEKİZ AY ağır hapis cezası ile tecziyesine ALTI AY 20 GÜN Nallıhan'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine nazaran 60 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. U. K.nun 277. maddesi gereğince mahkumiyetinden sayılmasına, BEKİR KARAYEL'in ve HAYATİ TÖZÜN'ün ifadeleri içerisinde NECATİ ANIK'ın parti faaliyeti ile ilgisini kestiği veya kendileri ile parti temasının kesildiği tarihleri kesin olarak belirtemedikleri ve mübayin olan bu beyanlar maznunların duruşmada inkara sapmaları sebebiyle telif edilemediği, vilâyet komitesi sekreteri Ö. L. TUNÇAY ise maznunun nihayet 1950 yılı bidayetinde partiden ayrıldığını ifade etmesi karşısında bu durum maznunun lehine mütalâa edilerek 5677 sayılı af kanununun 2. ve 5. maddelerine tevfikan cezasının tamamının indirilmesine;

CELAL GÜROL:

8 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilen ve 30 Kasım 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun CELAL GÜROL, gizli komünist partisine (Cemiyete) girmek suçunu işlediği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun duruşma sırasında vermiş olduğu ifadesinde isnadı külliyen reddetmiş (sahife 210) kendisinin HAYATİ TÖZÜN ile teması olmadığını 1948-1949 yılları içerisinde kısa müddetlerle Edirne'ye gittiğini, 1949 yılında Edirne'den Ankara'ya döndüğünü ve fakat çok kalmıyarak tekrar ekim ayında Afyon'a gitmiş, 1951 yılı birinci ayında Ankara'ya dönmüş olduğunu, derneklilere karşı muhitte takınılan tavrı görerek kimse ile temas etmediğini, NECATİ ANIK ile 15. yıl kahvesinde, ŞEVKİ AKŞİT ile Devlet Ziraat İşletmesi Kurumunda memur olduğu sırada tanıştığını, suçsuz olduğunu ifade etmesine mukabil ilk tahkikatta vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 23, sahife 772, 810) 1944 yılında mali muzayakada bulunmasından faydalanarak ŞEVKİ EKŞİT'in kendisine komünizm mevzuunda telkinde bulunmuş ve sosyalizm ve sosyal mücadele tarihi, sınıf kavgaları gibi kitaplar verdiğini, askere gidince teması kesilmiş 1949 yılında terhis edilip Ankara'ya gelince tanıştığı HAYATİ TÖZÜN'ün kendisine memleketteki sefaletten bahisle bu aksaklıkları ancak komünist partisinin önliyebileceğini söyleyerek girmesini teklif etmiş olduğunu, kabulü üzerine HAYATİ TÖZÜN'ün sekreterliğinde kendisi ve NECATİ ANIK'tan müteşekkil bir hücre kurduklarını, bir lira aidat verdiğini, hücre faaliyetinin esaslarını, parti disiplini ile sekreterlerin üst kademe ile temas edebileceği hususlarını görüştüklerini, hücrede yaptıkları muhtelif toplantılar sırasında HAYATİ TÖZÜN'ün Maoçetung'un nutkunu, Lenin'in bir kitabını okumuş siyasi meseleler üzerinde görüşmüş olduklarını, 1950 yılı ekiminde Afyon'a gittiğini, 1951 yılında döndüğü zaman bunun hoş karşılanmadığını öğrendiğini ve HAYATİ TÖZÜN'ün artık kendileri ile buluşmadığını ve onun, bilmediği bir hâdise sebebiyle mahkemeye sevkedildiğini öğrenmiş 1951 yılı yazında refaha kavuşmuş olduğundan partililer ile ve adı geçenlerle temasını kesmiş bulunduğunu söylemiştir.

Kendisi ile parti teması yaptığı iddia edilen NECATİ ANIK, CELAL GÜROL'u aralarına almka istemiş iseler de CELAL GÜROL'un buna yanaşmamış olduğunu söylemiş ve duruşmada da tahkikattaki bu ifadesini tekrarlıyarak müşterek parti faaliyeti iddiasını reddetmiştir. Diğer maznun HAYATİ TÖZÜN de tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde CELAL GÜROL'u ilzam edecek bir şey söylemediği anlaşılmıştır (Dosya 22, sahife 607-609, 654-661) duruşmada ise, isnadı külliyyen reddetmiştir.

Ö.L. TUNÇAY ise; tahkikatta ve duruşmada CEAL GÜROL'un partili olduğunu ancak, CELAL'in 1949 yılı içerisinde partiden ayrıldığını (duruşma sahife 72) söylemiş ve bu şahsı yardım faaliyeti sırasında tanıdığını, evvelce ismen bildiğini kendisine tanıtanın BEKİR KARAYEL olduğunu fakat CELAL'den yardım parası almadığını belirtmiştir.

ENVER GÖKÇE'de ilk tahkikatta CELAL GÜROL'un ifadesine uygun şekilde beyanda bulunmuş ve CELAL GÜROL'un partiye alınmasından sonra HAYATİ TÖZÜN sekreterliğinde NECATİ ANIK ve CELAL GÜROL'dan müteşekkil bir hücrenin kurulduğunu (Dosya 17 sahife 1073) bunun

19494 yılına rastladığını ifade etmiştir. Maznunun tevkifi sırasında 9 Ocak 1953 tarihinde üzerinde, iş yerinde, evinde yapılan aramada müsnet suçla ilgili bir belgeye rastlanılamadığı Ankara aramaları dosyası (Sıra 81, 81/1) de mevcut mezkûr tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında, HAYATİ TÖZÜN'ün iddiayı teyit eden beyanı olmadığını, Ö. L. TUNÇAY ile arkadaşlık dahi etmediğini, tahkikatta telkin neticesi insani bazı zaaflara kapılarak mânasız arkadaşlıkların felâketine sebep olduğu düşüncesiyle ve bu hissiyatla ifade verdiğinden muhtevasını kabul etmediğini, 1949 yılında Afyon'a gittiğini 1951'de döndüğünü, kendisi ile ilgili gösterilen nakisalarla dolu şahısların sevk ve idaresine girmiş olmak zilletinden kurtarılarak hakkında beraat kararı verilmesini talep etmiştir.

Maznunun müdafaasında HAYATİ TÖZÜN'ün ifadesinde kendsiini ilzam edecek beyanı mevcut olmadığını ileri sürmesi hakikatin ifadesidir. Çünkü HAYATİ TÖZÜN'e ilk tahkikat sırasında CELAL GÜROL ile olan parti teması sorulmamış ve duruşmada ise HAYATİ TÖZÜN isnadı külliyen reddetmiştir. Ancak, CELAL GÜROL ile olan temasını, CELAL GÜROL'u 1948 yılında 15. yıl kahvesinde tanıdığını CELAL'in bilâhare Afyon'a gittiğini ve temaslarının kesildiğini ve hatta o tarihte emniyete çağırılması sebebiyle bu şahsın ve NECATİ'nin kendisine karşı (bizimde başımızı belâya sokacaktın) gibi bir tavır takındıklarını söylemiştir ki îma ettiği hususun CELAL GÜROL'un ifadesinde bahsettiği mahkeme hâdisesi olduğu anlaşılmaktadır.

Maznun CELAL GÜROL'un tahkikattaki ikrarı ile Ankara vilâyet komitesi sekreteri Ö. L. TUNÇAY'ın duruşmadaki beyanı ve ENVER GÖKÇE'nin tahkikatta açık, duruşmada ise parti faaliyeti olmadığını belirten ve fakat temasları izah eden tevilli beyanı karşısında maznunun gizli komünist cemiyete girdiğine kanaat getirildiğinden ve Ö. L. TUNÇAY'ın 72. sahifede mevcut ifadesinde NECATİ ANİK, CELAL GÜROL'un ayrılmasından 3-4 ay sonra 1950 yılı bidayetinde partiden ayrıldı CELAL GÜROL da 1949 yılı içerisinde ayrılmıştı dediğine göre CELAL GÜROL'un 10 Haziran 1949 tarihinde meriyete giren 5435 sayılı kanunla yapılan tâdilden sonra ayrıldığı anlaşılmakla T.C.K.nun mezkûr kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre (İKİ SENE) müddetle ağır hapis cezasi ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi uyarınca (SEKİZ AY) Çubuk'ta Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, Partiden rızası ile ayrılışı lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilerek T.C.K.nun 59. maddesine göre bu cezanın altıda biri tenzil edilerek binnetice (BİR SENE SEKİZ AY) ağır hapse mahkûmiyetine, (ALTI AY YİRMİ GÜN) Çubuk'ta Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi gereğince 60 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. U. K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına, suçun nihayet bulduğu tarih 15 Mayıs 1950 tarihinden evvele rastlaması sebebiyle 5677 sayılı kanunun 2. ve 5. maddelerine göre cezasının tamamının indirilmesine;

HAYATİ TÖZÜN:

12 Kasım 1953 tarihinde tevkif edilen ve 23 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun HAYATİ TÖZÜN, gizli komünist (Cemiyete) partisine girmek ve hücre sekreterliği yapmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasıda bu talebi değiştirerek maznunun 5. fıkraya göre cezalandırılmasını istemiştir.

Maznun ilk tahkikat sırasında (Dosya 22, sahife 607, 654) vermiş olduğu ifadesinde BEKİR KARAYEL ile tanıştıktan sonra 1950 yılına kadar yaptıkları arkadaşlık sırasında kendisine memleketteki açlıktan sefaletten bahsettiğini ve kendisinin de BEKİR KARAYEL ile aynı fikirde olduğunu anlamış ve NECATİ ANİK ile Sınıf Mücadelesi ve İŞÇİ Sınıfı İhtilâli isimli kitapları okumak üzere ondan almış ve nihayet BEKİR KARAYEL'in teklifi ile gizli K. P.sine girmiş olduğunu bir müddet sonra NECATİ'nin de partiye girdiğini BEKİR KARAYEL'den öğrenerek NECATİ ANİK'a söylemiş ve bu suretle NECATİ ANİK ile temasa geçmiş ise de; anlaşamadıklarını aralarının açıldığını ve bu durumu BEKİR KARAYEL'e söylemiş, kabul etmesi üzerine 1950 yılı aralık ayında alâkasını kesmiş olduğunu, BEKİR KARAYEL'e 2,5 lira aidat verdiğini, NECATİ ANİK'ın kendisini aidat vermemek için atlattığını söylemesine mukabil duruşmada iddiayı külliyen reddetmiştir (Sahife 304).

Ö. L. TUNÇAY tahkikatta HAYATİ TÖZÜN'ü partililer arasında saydığı gibi duruşma sırasında da bu beyanını kabul ve teyit etmemiştir.

İddianameye göre HAYATİ TÖZÜN'ün partiye intisaptan sonra gösterdiği faaliyet içerisinde MÜMTAZ GÖKTÜRK sekreterliğinde ve MEHALAT TÜRKSAL'ın getirdiği direktifle kurulan (NECATİ ANIK-MÜMTAZ GÖKTÜRK-HAYATİ TÖZÜN) hücresine dahil olduğu ileri sürülmüş ve bu hususta maznun tahkikatta hiç bahis etmediği gibi duruşmada da parti faaliyetini ve bu noktayı

reddetmiş. MÜMTAZ GÖKTÜRK ise; bu hücrenin kendi sekreterliğinde kurulduğunu, (Dosya 34 sahife 1016) aldığı aidatı MELAHAT TÜRKSAL'a verdiğini beyan etmiş ve bilâhare kendisinin ve HAYATİ TÖZÜN'ün NACİ sekreterliğindeki hücreye girdiklerini (Sahife 1017) bu tarihin ŞEVKİ AKŞİT'in Ankara'dan ayrılmasından sonraya rastladığını söylemiş, MELAHAT TÜRKSAL'ın ifadesinde bu hususu teyit eden bir beyana rastlanılamadığı ve duruşmada da iddiayı reddettiği görülmüştür. NACİ adındaki şahsın ise; tesbit ve ifadesine müracaat edilemediği gibi yukarıda belirtilen beyanlar yekdiğerini teyit eder mahiyette olmadıkları ve başka bir beyan ve delille de bu hücrelerin teşekkül etmiş olduğu hususu teyit edilmemiş bulunduğu cihetle bu iki hücreye HAYATİ TÖZÜN'ün katıldığına kanaat getirilememiştir.

Duruşma sırasında tahkikat ifadelerinin doğru olmadığını beyanla reddeden NECATİ ANIK'ta ilk tahkikatta (Dosya 22 sahife 612) HAYATİ TÖZÜN ile arkadaşlıkları ilerledikten ve bir evde beraber oturmaya başladıktan sonra HAYATİ TÖZÜN kendisine; Türkiye'de bir gizli komünist partisinin faaliyette bulunmakta olduğunu, partinin henüz hazırlıklarını tamamlamamış bulunduğunu, en yakın bir zamanda legal olarak faaliyete geçeceğini söyleyip kendisinin de partiye alındığını emrivaki şeklinde bildirdiğini, aidat vermediğini, HAYATİ'nin muhitinde gizliliğe riayet, hücre, sekreter, disipline riayet gibi hususları öğrendiğini aidat vermemiş olmasının ihtilâfa sebep olduğunu, BEKİR KARAYEL'e bağlandıktan sonra da aidat vermediğini söylemiş CELAL GÜROL ise; (Dosya 23 sahife 774) 1949 yılında HAYATİ TÖZÜN ve NECATİ ANIK'ın kendisine çok yakınlık gösterdiklerini ve bir gün Sergen kahvesinde HAYATİ TÖZÜN'ün memleket ve insanlık dâvasına hizmet lüzumundan bahisle gizli komünist partisine girmeyi teklif etmiş, kabul etmek gafletini göstermiş olduğunu, HAYATİ TÖZÖN'ün aidattan, hücre ve sekreterden bahsetmiş bulunduğunu ve sonra da partiye kabulünü bildirdiğini, NECATİ'yi de aralarına alarak hücre halinde çalıştıklarını ve ilk toplanmalarında yukarda belirtilen hususlardan ve sekreterin yukarı kademe ile temas edeceğinden HAYATİ TÖZÜN'ün bahsetmiş olduğunu, toplanmaların Aralık ayına kadar (1949 yılı) devam ettiğini, hücrede Maoçetung'un nutkunu okuduklarını söylemiştir. Bu beyanlardan HAYATİ TÖZÜN'ün adı geçenlerden müteşekkil hücreyi teşkil ettiği anlaşılmıştır. ENEVER GÖKÇE'nin (Dosya 17 sahife 1068) da mevcut ifadesiyle HAYATİ TÖZÜN'ün NECATİ ANIK ve CELAL GÜROL'dan müteşekkil bir hücre kurduğu teeyyüt etmiştir.

Ö. L. TUNÇAY'ın duruşmadaki beyanından bu hücrenin 1949 yılı sonu ve nihayet 1950 yılı bidayetinde CELAL GÜROL ve NECATİ ANIK'ın ayrılmaları ile sona erdiği anlaşılmıştır ki bu husus adı geçen maznunlara ait karar kısımlarında etraflı olarak izah edilmiştir.

HAYATİ TÖZÜN'ün hücredeki arkadaşlarının ayrılmaları üzerine BEKİR KARAYEL'e olan bağlılığının devamı iddiasına gelince;

Bu hususu BEKİR KARAYEL duruşmada reddetmiş ve fakat ilk tahkikatta (Dosya 20, sahife 192-193) HAYATİ TÖZÜN'ün kendisine bağlılığının devam ettiğini, iki üç defa yedi buçuk liradan olmak üzere aidat aldığını, ancak geçinemediklerini, bunu Ö. L. TUNÇAY'a söylediğini belirtmiş bu tarihin ifade seyrine göre KEMAL ERGİN'in Ankara'ya gelmesinden evvele rastladığı anlaşılmıştır. HAYATİ TÖZÜN'ün BEKİR KARAYEL ile irtibatı kesildikten sonra kime bağlandığı hususu da anlaşılamamıştır. KEMAL ERGİN'in Ankara'ya geliş tarihi Af Kanununun çıkmasından sonradır. Bu duruma ve HAYATİ TÖZÜN'ün tahkikattaki beyanına göre maznunun parti faaliyetinin 15 Mayıs 1950 tarihinden sonraya sirayet ettiği ve Af Kanununun şümulü dışında kaldığı anlaşılmıştır.

Maznunun 12 Kasım 1952 tarihinde iş yerinde ve evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 64/1-2) de mevcut zabıt varakalarından anlaşılmıştır.

Maznun yazılı müdafaasında hulâsaten duruşmada olduğu gibi müsnet suçu külliyen reddederek ilk tahkikat ifadesini kabul etmediğini, kendisinin ve diğer maznunların ifadelerinin hangi şartlar altında alındığının meydanda olduğunu, CELAL GÜROL; NECATİ ANIK, MÜMTAZ GÖKTÜRK'ün isnatlarını kabul etmediğini, Ö. L. TUNÇAY'ın atfı cürümde bulunduğunu, MELAHAT TÜRKSAL ile parti faaliyeti gösterdiğinin ileri sürülmesi parti faaliyetinin başladığı zaman bakımından tezada düşüldüğünü, 5844 sayılı kanuna giren fiili olmadığını, suçsuz bulunduğundan beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerden edinilen kanaata ve sureti kabule göre HAYATİ TÖZÜN'ün gizli komünist cemiyete girdiği, aidat verdiği, hücre sekreterliği yaptığı ve bu suretle cemiyetin gayesine varmasına hizmet ettiği ve fiillerinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğu anlaşıldığı ve fakat fiilinin 11 Aralık 1951 tarihinden sonraya sirayeti anlaşılamadığı cihetle son tâdile göre tecziyesi hususundaki talebin reddi ile hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre (BEŞ SENE) müddetle ağır hapis cezasiyle tecziyesine aynı ka-

nunun 173. maddesine göre (BİR SENE SEKİZ AY) Niğde'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulündurulmasına, 31. madde uyarınca mahkûmiyetine müsavi müddetle Amme hizmetlerinden memnuiyetine, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 182 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına, aynı kanunun 156. maddesi gereğince tevkifine.

RECEP EGEMEN - ZİYA KİRMAN:

13 Mart 1953 tarihinde tevkif edilip 30 Kasım 1953 tarihinde tahliyelerine karar verilen ZİYA KİRMAN ve RECEP EGEMEN'in YAŞAR ÇÖL'ün sekreterliğinde kurulan hücreye dahil oldukları, aidat vermiş, neşriyat okumuş, sol fikirli münevverlerin toplantılarına katılmış oldukları ileri sürülerek T.C.K.nun 141. maddesine göre cezalandırılmaları talep edilmiş, ise de iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında suçu sabit görmiyerek maznunların beraatlerine karar verilmesini istemiştir.

Maznunlara bu isnadın yapılmasında başlıca âmil ve mesnet olarak gösterilen YAŞAR ÇÖL'ün beyanlarının itibara şayan sıhhatli bir ifade mahsulü olmadığı YAŞAR ÇÖL hakkındaki evrakın 15 Ekim 1953 tarihli celsede Adlî Amirliğe iadesine karar verilmesinde sonra, YAŞAR ÇÖL'ün Adlî Tıp Meclisinde sevk ve müşahade altına aldırılması neticesinde bu şahsın 9 Ocak 1953 tarihinden evvelki tarihlerdenberi akıl hastası olduğu ve 5 Şubat 1953, 21 Şubat 1953 tarihinde vermiş olduğu ifadelere itibar olunamıyacağı, aklî malûliyetinin T.C.K.nun 46. maddesinden istifade etmesini icap ettirir mahiyette bulunduğu, cezaî ehliyeti haiz olmadığı (Deliller dosya E sıra 13) 8 Nisan 1954 tarihli Adlî Tıp Meclisi raporu ile sabit edilmesine binaen (Bu şahıs Adlî Amirliğin 20 Nisan 1954 günlü kararına istinaden salâhı tebeyyün edene kadar muhafaza ve tedavi altında tutulmak üzere Bakırköy akıl hastahanesine yatırılmıştır. ZİYA KİRMAN ve RECEP EGEMEN haklarındaki isnat mesnetsiz kalmıştır.

Ankara vilâyet komitesi sekreteri olup parti faaliyetini açıklamış bulunan Ö. L. TUNÇAY de ifadesinde (Duruşma sahife 68) her iki maznunla da parti faaliyeti ve münasebeti olmadığını, bu hususta kendisine intikal etmiş bir bilginin de mevcut olmadığını beyan etmiştir.

ŞAHİT SABAHATTİN ÖZBAY ifadesinde (Duruşma zaptı 629) Ö. L. TUNÇAY'dan "ZİYA KİRMAN ve RECEP EGEMEN partilidir, bizdendir" diye duymuş olduğunu ve fakat parti faaliyetlerini bilmediğini, kendileriyle teması olmadığını söylemiş ise de; bu beyan başka hiç bir delil ile teyit edilmediği ve maznunların partili olarak herhangi bir faaliyette bulundukları da tesbit olunamadığı cihetle ve yapılan aramalarla da suçla ilgili bir şeye rastlanılamadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 97, 97/1) ZİYA KİRMAN'ın evinde, üzerinde, iş yerinde yapılan arama sonunda düzenlenen 9 Mart 1953 tarihli zabıttan, RECEP EGEMEN'in üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şey bulunamadığı 15 Mart 1953 tarihli zabıttan (Ankara aramaları dosyası sıra 108/1) anlaşılmış bulunduğu ve RECEP EGEMEN'in evinde ve iş yerinde 9 Mart 1953 tarihinde yapılan aramalarda da tetkik edilmek üzere alınan yazılı belgeler arasında suçla ilgili bir hususa rastlanılamamış olduğu cihetle ve YAKACIK'ta MİHRİ BELLİ ile görüşmüş olduğu, MİHRİ BELLİ ve RECEP EGEMEN'in ifadelerinden sarahatle anlaşılmakta ise de; bunun parti faaliyeti cümlesinden olarak yapılmış bir temas olduğunu gösterecek bir delil mevcut olmamasına binaen her iki maznunun da müdafaaları yerinde görülmüş ve suçluluklarına kanaat getirilememiş bulunduğundan iddia makamının esas hakkındaki mütalâasına uygun olarak müsnet suçtan dolayı BERAATLERİNE;

HÜSEYİN CAVİT AYDINER:

9 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilip 22 Aralık 1953 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun partli olduğu bidayette NABİ DİNÇER, FUAT HİKMET GÜNER ve kendisinden müteşekkil hücrede bulunmak bilâhare de ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ve SÜLEYMAN SALTER ile parti teması yapmak, aidat vermek iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiştir. Esas hakkındaki mütalâasında ise iddia makamı maznunun beraatine karar verilmesini istemiştir.

Marzun gerek ilk tahkikatta (Dosya 21, sahife 350-355) ve gerekse duruşmada (Sahife 185) vermiş olduğu ifadelerinde müsnet suçu külliyen reddetmiş, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY, NABİ DİNÇER, FUAT HİKMET GÜNER, SÜLEYMAN SALTER, ALİ TUNACAN'ı tanıdığını, parti teması olmadığını, yalnız SÜLEYMAN SALTER'e ÖMER LÜTFİ'nin şahsına yardım ediyor düşüncesiyle bir iki kere 2,5 veya 5 lira vermiş olduğunu söylemiştir.

SÜLEYMAN SALTER, ALİ TUNACAN da (ALİ TUNACAN kısmında izah edildiği üzere) aralarındaki münasebeti arkadaşlık olarak izah etmişler ve Ankara teşkilâtı içerisinde vilâyet sekreterli-

ği yapmış olan KEMAL ERGİN, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY da HÜSEYİN CAVİT AYDINER'in partisiz olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca ÖMER LÜTFİ TUNÇAY, HÜSEYİN CAVİT AYDINER'in evvelce partili olsa dahi daha evvelki tevkifat sırasında yaptığı hatalar kendisine intikal etmiş bulunduğundan tekrar parti faaliyeti içerisine alınmasına imkân olmadığını (Duruşma sahife 74) ancak birbirlerinin temayüllerini bildiklerini, bu sebeple kendisinden yardım parası istediğini bunun nereye sarfedileceğini, ne o sormuş ve ne de kendisinin söylemiş bulunduğunu, buna da lüzum olmadığını söylemiştir.

FUAT HİKMET GÜNER ise parti faaliyetini açıklamış ve 1946 yılı içerisinde hücre faaliyetine başladıklarını NABİ DİNÇER kendisi ve HÜSEYİN CAVİT AYDINER'in üçlü olarak toplandıklarını, toplantıları HÜSEYİN CAVİT AYDINER'in evinde yaptıklarını, ancak HÜSEYİN CAVİT AYDINER fazla konuştuğu (Gizliliğe riayetsizlik) için bir müddet sonra alâkalarının kesildiğini NABİ DİNÇER'in söylediğini (Sahife 440) ifade etmiştir.

Maznunun tevkifi sırasında 9 Eylül 1952 tarihinde evinde yapılan aramada suçla ilgliil bir hususa rastlanılamadığı, üzerinde bir şiir görülerek alındığı ve bu şiirin aruz vezni ile yazılmış alelâde bir şiir olduğu (Ankara aramaları dosyası sıra 49/2) de mevcut zabıttan anlaşılmıştır.

Yukarda belirtilen ifadelerden FUAT HİKMET GÜNER'e ait olanı maznun HÜSEYİN CAVİT AYDINER'in bidayette 1946 yılında komünist faaliyete katıldığını göstermekte ise de; bu beyan başka delillerle ve beyanlarla tevsik edilemediği gibi tahakkuku bir an için kabul edilse dahi 1946 yılından sonra da bu faaliyetine devam ettiğini gösterir delil mevcut olmadığından ve adı geçen hakkında bigûna takibata tevessül de edilmemiş olduğundan zaman aşımına kesen hallerde mevcut olmamakla T.C.K.nun 102. maddesinin 3. fıkrası muvacehesinde takibata imkân görülmediği ve iddia makamınca bidayette sarahatle olmamakla beraber bu hücreden bahsedildiği halde esas hakkındaki mütalâası sırasında maznunun beratini talep etmesi bu durumu gözden uzak tutmadığı kanaatini vermiş ve HÜSEYİN CAVİT AYDINER'in 1946 yılında partiye intisap etmiş olsa dahi onu takip eden yıllarda parti içerisinde faaliyet gösterdiğini anlatır delil bulunmaması bilâkis lehine olarak partiye alınmasına imkân görülemediğini belirtilmesi karşısında suçlu oluşuna kanaat getirememiş ve ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'a para vermiş olmasını, sola olan temayülünün bir delil olarak kabulü mümkün ise de; bu T.C.K.nun 141. maddesi ile maznunun teziye edilmesine yeter bir delil olarak görülemediğinden müsnet suçtan dolayı BERAATİNE;

ALİ TUNACAN:

9 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilip 10 Şubat 1953 tarihinde Adlî Amirlikçe tahliyesine karar verilen maznun HÜSEYİN CAVİT AYDİNER ve SÜLEYMAN SALTER ile parti temasında bulunduğu ve aidatını SÜLEYMAN SALTER'e verdiği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyinini istemiştir. İddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında suçu sabit görmiyerek maznunun beraatine karar verilmesini talep etmiştir.

Maznun gerek ilk tahkikat sırasında ve gerekse duruşmada vermiş olduğu ifadelerinde (sahife 184) müsnet suçu reddederek HÜSEYİN CAVİT AYDINER ve SÜLEYMAN SALTER ile olan münasebetlerinin arkadaşlıktan mütevellit olduğunu, siyasi bir mahiyet taşımadığını ve sadece Türkiye Gençler Derneğine girmiş ve makbuz mukabili bu derneğe para vermiş olduğunu beyan ve müdafaa etmiştir.

Kendisiyle ilgili gösterilen şahıslardan HÜSEYİN CAVİT AYDINER, ALİ TUNACAN'ı şahsen tanımış olduğunu, başkaca bir siyasi temasları olmadığını (İlk tahkikat dosya 21, sıra 350-355) söylemiş ve duruşmada da (Sahife 185) bu beyanını teyit etmiştir.

SÜLEYMAN SALTER ise ilk tahkikatta ALİ TUNACAN'ın (Dosya 20, sıra 196-202) partili olduğunu ve kendisinin HÜSEYİN CAVİT AYDINER vasıtasiyle ALİ TUNACAN'ı tanıdığını, kendisine gayri muntazam zamanlarda 2,5 lira para verdiğini, ancak hücre kurmadıklarını, bu tarihin 1949 yılından sonraya rastladığını söylemiş bu arada (Dosya 20 sıra 202) KEMAL ERGİN ile muvaceheleri yapıldığında, ALİ TUNACAN'ın SÜLEYMAN SALTER sekreterliğindeki hücreye dahil olmadığı ve partili de olmadığı KEMAL ERGİN tarafından söylenmesi üzerine bu noktayı SÜLEYMAN SALTER de kabul etmiş ve KEMAL ERGİN, SÜLEYMAN'ın ALİ TUNACAN ile HÜSEYİN CAVİT AYDINER'den aldığını söyliyerek gayri muntazam zamanlarda para getirdiğini ifade etmesi karşısında SÜLEYMAN SALTER bu noktayı da kabul etmiştir. KEMAL ERGİN SÜLEYMAN SALTER'in sekreterliğinde HÜSEYİN CAVİT AYDINER ile ALİ TUNACAN'dan müteşekkil olarak bir hücre kurulmadığını ve bu şahısların partili olmadıklarını bidayette yanıldığını belirtmiştir. ÖMER LÜTFİ TUNCAY da duruşmada (Sahife 76) "ALİ TUNACAN'ın partili olmadığını katiyetle söyliyebilirim,

kendisinden yardım faaliyeti sırasında SÜLEYMAN SALTER vasıtasiyle bir miktar para temin edilmiştir" demek suretiyle ALİ TUNACAN'ın durumunu izah etmiştir.

Bu durum karşısında ve ALİ TUNACAN'ın gizli komünist partisine girdiğini ve parti içerisinde faaliyet gösterdiğini ve SÜLEYMAN SALTER sekreterliğindeki hücreye katıldığını gösterir katî bir beyan ve delil mevcut olmadığı cihetle ALİ TUNACAN'ın suçluluğuna kanaat getirilememiş, SÜLEYMAN SALTER ile KEMAL ERGİN'in bidayetteki beyanlarından bilâhare muvacehede rücu etmiş olmaları karşısında bu ilk beyanlara dayanılarak maznunun cezalandırılması cihetine gidilmesi de mümkün görülmemiştir. Bu sebeple ve ALİ TUNACAN'ın gizli komünist partisine girmediğini belirten müdafaası yerinde görüldüğü, ALİ TUNACAN'ın bir an için SÜLEYMAN SALTER'e para verdiği kabul edilse dahi bu paranın ne suretle alındığı ve mahalli sarfının maznuna anlatılmış olup olmadığı hususunun müphem kalması da maznunun lehine mütalâa edildiği cihetle iddia makamının esas hakkındaki mütalâasına uygun olarak müsnet suçtan dolayı beraatine,

ASIM AKŞAR:

8 Ocak 1953 tarihinde tevkif edilen 22 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznunun partili olduğu ve RACİ DİNÇER ile NABİ DİNÇER'den müteşekkil olan hücreyi kurmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre cezalandırılması talep edilmiştir. İddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında zaman aşımı sebebiyle âmme dâvasının sukutuna karar verilmesini istemiştir.

Maznun gerek ilk tahkikatta (Ankara dosya 24, sahife 1243-1253) ve gerekse duruşmada vermiş olduğu ifadelerinde (Sahife 243) parti faaliyetini ve hücre teşkili iddiasını reddetmiş bir hücrede bulundukları ileri sürülen şahıslardan NABİ DİNÇER ile 1946 yılından beri görüşmediğini, bu şahıs hakkında takibat yapılmamış olmasının da teşkili iddia edilen hücrenin kurulmamamış olduğunu gösterdiğini, 1949 yılında YILMAZ ÇULPAN'ın kendisine arkadaşsızlıktan bahsetmesi üzerine ona ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ı tanıtmış olduğunu, fakat bu tanışmaya vasıta olmasının parti faaliyeti ile alâkası olmadığını, TİTOCU olduğu iddiasını kimin ortaya attığını bilmediğini, bu iddiayı cevaplandırabilmek için KEMAL ERGİN'in evinde kendi teklifi üzerine ÖMER LÜTFİ TUNÇAY, RACİ DİNÇER, KEMAR ERGİN ve kendisi olmak üzere buluşmuş ve bu mevzuu görüşmüş olduklarını bunun hususi bir görüşme olduğunu, 1950 yılı içerisinde ZEKİ BAŞTİMAR'a İstanbul'da rastladığı zaman bu mevzudan bahsetmiş bulunduğunu ve fakat gizli komünist partisi faaliyetine katılmadığını söylemiştir.

Ankara vilâyet komitesi sekreteri olduğunu itiraf eden ve faaliyeti açıklıyan ÖMER LÜTFİ TUNÇAY (Duruşma zaptı, sahife 70) ASIM AKŞAR'ın partili olduğu hususunda kendisine başkası kanalı ile de intikal etmiş bir bilgi olmadığını, 1948 yılında ASİM'ın TİTOCU olduğu sözünün ortaya atılması üzerine bu mevzuu (KEMAL ERGİN, ASIM AKŞAR, RACİ DİNÇER) aralarında hususi olarak görüşmüş olduklarını söylemiştir.

ACLAN SAYILGAN da 1948 yılında ASIM'ın TİTOCU olması sebebiyle teması kesmesi lüzumunu RACİ DİNÇER'in söylemiş olduğunu ve fakat adları geçenlerle beraber ve RACİ'nin bu sözü kendisine söylemesinden evvel Ankara'da Posta caddesinde bir lokantada oturup yemek yemiş, o günün akşamını da RACİ'lerde geçirmiş olduklarını ve fakat bu mevzuun orada da görüşülmediğini bilâhare de FARUK URAL ile ASIM AKŞAR'ı Hergele meydanında bir lokantada otururlarken görmüş, ASİM'ın çağırması üzerine yanına gitmiş ve onun teklifi üzerine "ASIM bana ne Tito'dan ne Stalin'den bahsetmemiştir" diye bir yazı yazmış ve imzalayıp vermiş olduğunu bundan o günlerde bu mevzuun görüşüldüğünü anladığını söylemiştir (Duruşma sahife 362).

KEMAL ERGİN de ASİM AKŞAR'ın parti faaliyeti hakkında bir şey söylememiş olmakla beraber (Duruşma sahife 34) bu mevzuu ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın ifadesine uygun şekilde anlatmıştır.

Maznunla bir hücrede bulunduğu iddia edilen maznun RACİ DİNÇER de parti faaliyetini red (duruşma sahife 346) ve 6 Nisan 1949 tarihinde İstanbul'a gitmiş olduğunu beyan etmiş ve ASIM AKŞAR'ı ilzam edecek bir ifadede bulunmamıştır. İlk tahkikatta vermiş olduğu ifadesinde ise 1945 yılından sonraki tarihlerde ASIM AKŞAR ile beraber parti faaliyeti yapmış, bir hücrede bulunmuş ve hattâ ASIM AKŞAR'ın sekreterliğinde kendisi ve NABİ DİNÇER'den müteşekkil bir hücre kurmuş olduklarını ve fakat ASIM İstanbul'a gittiğinden irtibatsız kaldıklarını, kendisini partiye dâvet edenin ASIM AKŞAR olduğunu söylemiştir (Dosya 23, sahife 556-557).

Her ne kadar ASİM AKŞAR'dan bahsetmemiş olmakla beraber FUAT HİKMET GÜNER de RACİ DİNÇER ve NABİ DİNÇER ile olan parti temas ve faaliyetini açık olarak izah etmiş (Duruşma sahife 439) ve NABİ DİNÇER'in kendisini gizli komünist partisine dâvet ettiğini, bu tarihin 1945-1946 yıllarına rastladığını ve NABİ'nin selâmeti Rus istilâsında gördüğünü, bu sebeple anlaşamadıklarını

söylemiştir. Bu ifadeden hakkında takibat yapılmamış olsa bile NABİ DİNÇER'in RACİ DİNÇER'in ilk tahkikat ifadesinde belirttiği gibi komünist partisi üyesi olduğu anlaşılmış ve RACİ DİNÇER'in duruşmadaki inkârına rağmen ilk tahkikat ifadesinin doğruluğu meydana çıkmış ve kanaat getirilmiştir.

ZEKİ BAŞTİMAR da duruşmada (Sahife 406) ASIM AKŞAR'ın 1950 yılında İstanbul'da Tepebaşı civarında kendisine rastladığı zaman, Titocu olduğu yolunda Ankara'da bazı söylentiler çıktığını, aslı olmadığını söylemiş ve kendisinin de (Aslı olmadığına göre üzerinde durmağa deymez) demiş olduğunu ve fakat TUNÇAY'ın İstanbul'a gelişinde kendisiyle yaptığı görüşmelerde bundan bahsetmiş olup olmadığını hatırlıyamadığını söylemiştir.

Bu durum maznun ASIM AKŞAR'ın bidayette 1945-1946 yıllarında gizli komünist cemiyete girmiş ve faaliyet göstermiş, hücre kurmuş olduğunu ve fakat 1948 yılında RACİ DİNÇER'in, ASIM AKŞAR'ın Titocu olduğu yani o zamana kadar bağlı olduğu akidesinden uzaklaştığı fikrini partililer arasına yaymasından sonra ASIM AKŞAR'a parti içerisinde hiç bir vazife verilmediği ve bu yüzden de ASİM AKŞAR'ın gizli komünist partisi nef'ine faaliyette bulunamadığı ve fakat kendisinin Titocu olmadığını ispata ve bu suretle eski âkidesine bağlılığını belirtmeğe gayret ettiğini göstermiş ve buna tam ve vicdanî bir kanaat hâsıl edilmiştir. ASIM AKŞAR'ın Titocu olduğu sözünün ortaya atıldığı 1948 yılından sonra gizli komünist partisi içerisinde faaliyet göstermiş olduğunu anlatır delile rastlanılamadığı cihetle bu tarihten evvele tesadüf eden faaliyeti ise, hakkında, takibata 1953 yılı ocak ayında tevessül edildiğine ve hücre faaliyeti gösterdiği tarih ise 1945-1947 yıllarına rastladığına nazaran ve arada zaman aşımını kesen hallerde bulunmadığına göre ve fiili T.C.K.nun 3531 sayılı kanunla muaddel 141. maddenin 1. fıkrası çerçevesi içerisinde kaldığından tehdidi altında bulunduğu ceza miktarının beş seneye kadar ağır hapis oluşu da nazara alınarak ve iddia makamının esas hakkındaki mütalâasına uygun olarak T.C.K.nun 102. maddesinin 3. fıkrasına tevfikan hakkındaki hukuku âmme dâvasının zaman aşımı noktasından SUKUTUNA.

MUSTAFA KOLKIR:

13 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilen ve 3 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun MUSTAFA KOLKIR gizli komünist partisine girmek suçunu işlediği iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına göre cezalandırılması talep edilmişse de; bilâhare iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında maznunun sevk ve idareye iştirakini sabit görmiyerek mezkûr maddenin 3. ve 5. fıkralarına göre cezalandırılmasını istemiş ve af kanunun nazara alınmasını talep etmiştir.

Maznun tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (dosya 23, sahife 915-922, 931) de mevcut ifadelerinde sanat okulunda iken sol fikirlere kapıldığını, Ankara'da Emekçi Söylü Sosyalist Partisine girdiğini, burada RACİ DİNÇER'i tanıdığını onun da ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ı tanıtmış olduğunu, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile olan temasları sonunda ÖMER tarafından gizli komünist partisine girmesi teklif edilince kabul ettiğini, BEKİR KENAN YAŞLIÇAM, AHMET GAYRETLİ'nin ev adreslerini ÖMER'e verdiğini, FARUK URAL'ı da Emekçi Köylü Partisi'nden tanıdığını, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın kendisine Maoçetung'un nutkunu, MUSTAFA SUPHİ'nin ölümü sebebiyle yazılmış bir yazıyı, komünist enformasyon bürosu kararlarını vermiş olduğunu, Ankara'dan ayrılırken BEKİR KENAN YAŞLIÇAM ve AHMET GAYRETLİ'nin ev adreslerini ÖMER'e vermek suretiyle tanıttığını ve 1949 yılında ÖMER'in rızası hilâfına Ankara'dan ayrıldığını, bir daha da partililerle temas etmediğini söylemesine mukabil duruşmada (sahife 222) suçu külliyen reddetmiş SÜLEYMAN SALTER, BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ı hiç tanımadığını, AHMET GAYRETLİ, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ı emekçi Köylü Sosyalist Partisinden tanıdığını, suçla ilgili olmadığını 1949'da mart ayında Gediz'e gittiğini söylemiştir.

Ankara vilâyet komitesi sekreteri ÖMER LÜTFİ TUNÇAY tahkikatta (Dosya 20, sahife 8) vermiş olduğu ifadesinde MUSTAFA KOLKIR'ı gizli komünist partisi mensupları arasında gösterdiği gibi duruşma sırasında da (sahife 64-65, 72-73) kendi sekreterliğinde SÜLEYMAN SALTER'in de iştiraki ile kurulan hücreye MUSTAFA KOLKIR'ın dahil bulunduğunu, fakat ayını hatırlamamakla beraber katî olarak 1949 yılında partiden ayrıldığını söylemiştir.

SÜLEYMAN SALTER ilk tahkikat sırasında bu noktanın sorulmaması ve duruşmada ise maznunun müsnet suçu külliyen reddetmesi sebeplerine binaen bu noktada beyanı elde edilememiş, sadece MUSTAFA KOLKIR'ı tanımadığını söylemiştir.

AHMET GAYRETLİ de ilk tahkikat ifadesinde (Dosya 21, sahife 464-466) kendi kısmında da belirtildiği üzere MUSTAFA KOLKIR ile komünizmle ilgili mevzuları görüştüğünü, duruşmada ise MUSTAFA KOLKIR'ı tanıdığını, fakat siyasi münasebetleri olmadığını söylemiştir. AHMET GAY-

RETLİ'nin adresini verip vermediği noktasında görülen mübayenet sebebiyle 1 Şubat 1954 tarihli celsede MUSTAFA KOLKIR, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY, BEKİR KENAN YAŞLIÇAM muvacehe edilmişlerse de; MUSTAFA KOLKIR Ankara'dan ayrılırken ÖMER'e BEKİR KENAN ve AHMET GAYRETLİ'yi birer sempatizan olarak tanıtmadığını, söylemesine mukabil ÖMER LÜTFİ TUNÇAY, o tarihe kadar BEKİR KENAN ve AHMET GAYRETLİ'den malûmatı olmadığını, MUSTAFA KOLKIR Ankara'dan ayrılırken bahsetmesi üzerine malûmat sahibi olmuş ve BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ın evine giderek şahsen temas ve neticede de partilenmesini temin etmiş olduğunu, bilâhare BEKİR KENAN vasıtasiyle AHMET GAYRETLİ'yi tanımış olduğunu söylemiştir. BEKİR KENAN bunun doğru olmadığını söylemiştir. Bu noktada mübayenetin telifi mümkün olmamıştır.

Aynı celsede SÜLEYMAN SALTER ile de muvacehe yapılmışsa da maznunlar ifadelerinde ısrar ettiklerinden ÖMER LÜTFİ TUNÇAY sekreterliğinde SÜLEYMAN SALTER'in de iştirakiyle hücre teşkil edilip edilmediği noktasında mübayenette teklif edilememiştir.

Davanın bütün seyri sırasında suçu ikrar eden maznunların ifadeleriyle suçu reddedenlerin ifadeleri arasındaki mübayenetlerin hemen hepsinin ifadelerindeki ısrarları sebebiyle telifi mümkün olamamıştır.

ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın ifadesi diğer beyanlarla teyit ettiği ve MUSTAFA KOLKIR'ın da tahkikat ifadesinin ÖMER'in ifadesine uygun olduğunun görülmesi ve ÖMER LÜTFİ'nin duruşmada ENVER GÖKÇE kanalı ile ZEKİ BAŞTİMAR'dan aldığını söylediği parti neşriyatı içerisinde tadat ettiği yazılarla MUSTAFA KOLKIR'ın ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın kendisine okumak üzere verdiğini beyan ettiği ve yukarda adları yazılmış bulunan yazıların aynı oluşu da MUSTAFA KOLKIR'ın tahkikattaki beyanının doğruluğunu göstermiş ve maznunun bilâhare diğerleri gibi inkâra sapmak suretiyle işi bir çıkmaza sokmağa çalıştığını göstermiş ve suçluluğuna, gizli komünist partisine girdiğine ve ancak kendi rızası ile 1949 yılında ayrılmış ve bir daha da partililerle temasa geçmemiş olduğuna kanaat getirilmiştir.

Bu sebeple ve maznunun 1949 yılının hangi ayında ayrıldığı kesin olarak tesbit edilemediği, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY katî olarak 1949 yılıdır dediği ve maznun da bu tarihi 1949 yılı martı olarak gösterdiği cihetle lehine mütalâa edilerek T.C.K.nun 141. maddesinin 10 Haziran 1949 tarihinde yapılan tâdilden evvel mer'i olan şekline göre ve gizli komünist partisine iştirak etmek suçundan dolayı mezkûr maddenin 3. fıkrası gereğince ALTI AY müddetle hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi gereğince İKİ AY müddetle Ermenak'ta emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, partiden ayrılması lehine takdiri tahfif sebebi kabul edildiğinden T.C.K.nun 59. maddesine tevfikan bu cezanın altıda birinin tenzili ile BEŞ AY müddetle hapis cezası ile tecziyesine BİR AY YİRMİ GÜN müddetle Ermenak'ta emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı Harçlar Kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 15 lira mahkeme harcını ödemesine, As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine göre mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına ve fiili 15 mayıs 1950 tarihinden evvele rastladığından 5677 sayılı kanunun 2. ve 5. maddelerine tevfikan cezasının tamamının indirilmesine.

NEJAT ÖZÖN:

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilip adlî âmirlikçe 24 Haziran 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen NEJAT ÖZÖN'ün gizli komünist partisine girmek iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamakla beraber 7. fıkranın nazara alınmasını istemiştir.

Maznun ilk tahkikatta yapılan sorgusu sırasında (Dosya 22 sahife 594-601, 653) ve duruşmada vermiş olduğu ifadelerinde (227-231) müsnet suçu külliyen ikrar etmiş ve duruşmada ve tahkikatta parti faaliyetini açıklıyan SELÇUK ŞENEL, ACLAN SAYILGAN, Y. ÇULPAN'ın ifadeleriyle de gizli komünist partisine girdiği anlaşıldığı gibi duruşmada ifadelerinden rücu eden FARUK URAL'ın tahkikatta (Dosya 20, sahife 133), İHİLMİ ARTAN'ın (Dosya 22 sahife 551), SİDİKA UMUT'un (Dosya 22, sahife 514), RACİ DİNÇER'in (Dosya 22 sahife 568) de mevcut olup NEJAT ÖZÖN'ün ifadelerini teyit eder mahiyetteki beyanlarından anlaşılmış ve ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın açıklamaları da bunu göstermiştir.

Yukarda belirtilen ifadelerden ve maznunun ikrarından 1946-1947 yıllarında YILMAZ ÇULPAN ile arkadaş olduktan sonra aralarında sanat, edebiyat, memleket meselelerini görüştükleri ve YILMAZ'ın evvelâ "Bizim gibi düşünen daha bazı arkadaşlar var" dedikten sonra faşizm ile ve irtica ile mücadele lüzumundan ve bu maksatla kurulmuş gizli bir teşkilâtın mevcudiyetinden bahsetmesi ve girmesini de teklif etmesi üzerine kabul ettiği, bilâhare YILMAZ'ın açıkça ifade etmesiyle bu

gizli teşkilâtın komünist partisi olduğunu anladığını, 1948 yılı ortalarına kadar aidatını YILMAZ ÇULPAN'a verdiği, bir müddet sonra YILMAZ'ın evine götürmeiile tanıdığı KAMURAN BAŞTUJİ'nin katılması ile bir hücre teşkil ettikleri, KAMURAN BAŞTUJİ'nin de aidatını YILMAZ ÇULPAN'a verdiği, YILMAZ'ın hücreye okutmak üzere bir şey getirmediği o zamanın mevzuu olan Türkiye Gençler Derneği meselelerini görüştükleri ve bu şekilde 1948 yılı ortalarına geldikleri zaman YILMAZ ÇULPAN'ın dernekten çekildiği, bir müdet böyle geçtikten ve Dil Tarih Fakültesine naklettikten sonra bir gün FARUK URAL'ın kendisine YILMAZ ile olan temasını bildiğini söyleyip artık beraber çalışacaklarını bildirmiş ve SELÇUK ŞENEL'in de iştirakiyle FARUK URAL sekreterliğinde yeni bir hücreye iltihak etmiş olduğu, bu hücrede FARUK URAL'ın getirdiği diyalektik materyalizmden bazı parçalar okuyup dünya meselelerinden ve bunlar karşısında memleket durumundan bahsettikleri, aidatını FARUK URAL'a verdiği, bu hücre faaliyetinin 1949 yılı başına kadar devam ettiği, bilâhare HİLMİ ARTAN'ın NEJAT'ı bularak beraber çalışacaklarını söylemesi üzerine HİLMİ ARTAN, SİDİKA UMUT ile birlikte hücre faaliyeti gösterdiği ve HİLMİ ARTAN'ın getirdiği, Büyük Ekonomistler ile Maoçetung'un nutkunu okudukları, SİDİKA'nın bir iki kereden sonra gelmemesi üzerine NEJAT'ın HİLMİ ARTAN ile yalnız olarak temas ettiği ve 1949 yılı sonlarına kadar bu durumun değişmediği, bilahare tekrar FARUK URAL'a rastlaması ve bir adres vermesi üzerine SADUN AREN'in evine gittiği ve SADUN'a bağlandığı, aidat verdiği, SADUN'un YILMAZ'ın de kendisine bağlandığını tanımak istediğini söylemesi üzerine YILMAZ ile SADUN'u Bakanlıklar treleybüs durağında buluşturduğunu ve SADUN AREN'in ayrılması üzerine 1950 sonlarında BEKİR KENAN YAŞLIÇAM ile ve BEKİR KENAN'ın evine gelmesiyle temasa başladığı YILMAZ'ın da BEKİR KENAN'a bağlandığı ve 1951 yılı temmuzunda İstanbul'dan döndükten sonra BEKİR KENAN YAŞLIÇAM'ın tekrar kendisini bulduğu ve kendisinin ve YLIMAZ'ın birikmiş aidatlarını vermesini YILMAZ'ın da aidatını artırmasını söylediği zaman YILMAZ'a karışamıyacağını kendi aidatlarını birden veremiyeceğini söylediği BEKİR KENAN YAŞLIÇAM ile tekrar 1952 yılı ocağında temas ettiği ve bu tarihlerde YILMAZ ÇULPAN'ın kendisiyle birisinin görüşmek istediğini söylediği, fakat bu randevuya gitmediği (Ki bu randevuyu hazırlıyan görüşmek istiyen ÖMER LÜTFİ TUNÇAY olup beraberinde; BEKİR KENAN YAŞLIÇAM ile NEJAT ÖZÖN'ün anlaşamadıklarını görerek CEMİL TOGAR'ı getirmiştir) ve bilahare ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile karşılaşmalarında da teklifine menfi cevap verdiği anlaşılmıştır. Bu noktanın meydana çıkarılması için ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ile NEJAT ÖZÖN'ün ve CEMİL TOYGAR muvacehe edildiklerinde (Sahife 451) ÖMER LÜTFİ TUNÇAY ve NEJAT ÖZÖN Kurtuluş'ta ÖMER LÜTFİ ile CEMİL TOYGAR'ın geldikleri fakat NEJAT'ın gelmediği noktasında yekdiğerine uygun beyanda bulunmuşlar CEMİL TOYGAR ise ÖMER ile kurtuluş durağına gittiğini söylemiştir.

Maznun NEJAT ÖZÖN'ün üzerinde ve evinde yapılan aramada Maksim Gorki'ye ait olup maznunun babasına ait olduğunu beyan ettiği 17 adet fotoğraf bulunduğu (Ankara aramaları dosyası sıra 68/1) de mevcut 12 kasım 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; duruşmadaki beyanları ve suça iştirakini, şeklini anlatmış olduğunu, gizli komünist partisine dünyanın sola kaydığı düşüncesiyle girdiğini, iktidarda bulundukları müddetçe hürriyetin, haksızlığa uğrıyanların, azınlıkların tek müdafii görünmeye çalışan, komünizmin tesirine kapıldığını, fakat partiye katıldıktan, FARUK URAL, SELÇUK ŞENEL, HİLMİ ARTAN, SİDİKA UMUT hücrelerinde tecrübe aldıktan sonra Marksist kültürü ilerletmek için böyle bir partiye girmeğe lüzum olmadığını anladığını, BEKİR KENAN YAŞLIÇAM ile çalıştırılmasının ve bu şahsın esrarlı şekilde çok işler yaptığı hissini verecek tavırlar takınmasının kararını tesri ettiğini ve 1951 yalında İstanbul'a gittikten sonra Ankara'ya dönünce kararı cümlesinde olarak aidatları vermemeğe, randevulara gitmemeğe başladığını, BEKİR KENAN'ın 1952 martında yaptığı teklifleri bilâhare de ÖMER'in teklifini reddettiğini, iddia edildiği gibi ajan olmadığını, ceza evinde bazı maznunların *siyasi istikbal ve ihtilâl günü* tehdidi ile ifadelerinden dönmeğe zorlandığını, hakikati söylediğini, 5435 sayılı kanuna göre ceza tâyinini, 7. fıkradan faydalandırılmasını talep etmiştir.

Bu durum karşısında maznunun gizli komünist partisine YILMAZ ÇULPAN'ın teklifi ile girdiği ve muhtelif hücrelere katıldığı ve 1952 yılına kadar parti temasının devam ettiği anlaşıldığından hareketine uyan T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrası gereğince BEŞ SENE müddetle ağır hapis cezasi ile tecziyesine aynı kanunun 173. maddesi gereğince BİR SENE SEKİZ AY müddetle Kastamonu'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, bidayetten itibaren doğruyu söylemiş, suçu ve failleri belirtmiş olması nazara alınarak T.C.K.nun 5844 saylı kanunla değişen 141. maddesinin 7. fıkrası gereğince cezasının dörtte bire tenzili ile BİR SENE ÜÇ AY müddetle ağır hapis cezasi ile tecziyesine, BEŞ AY müddetle Kastamonu'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, parti ile alâkasını kendi ihtiyari ile kesmesi lehine takdiri tahfif se-

bebi kabul edilerek aynı kanunun 59. madesi gereğince bu cezanın da altıda birinin tenzili ile BİR SENE ON BEŞ GÜN müddetle ağır hapis cezasi ile tecziyesine, DÖRT AY BEŞ GÜN müddetle Kastamonu'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 12 lira harç ödemesine, As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine tevfikan mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, aramada alınan suçla ilgisiz belgelerin maznunana idesine;

SELÇUK ŞENEL:

8 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilip adlî âmirlikçe 24 Haziran 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen SELÇUK ŞENEL gizli komünist partisine girmek ve parti içerisinde idareci faaliyet göstermek iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, esas hakkındaki mütalâası sırasında iddia makamı fiilin son tatilden sonraya sirayet etmemesi sebebiyle T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla tâdil edilen 141. madesine göre ceza tâyini ve 7. fıkranın nazara alınmasını istemiştir.

Maznun tahkikatta ve duruşmada vermiş olduğu ifadelerinde isnadı kabul ve suçunu ikrarla parti içerisindeki faaliyeti ve yaptığı temasları etraflı olarak anlatmış (duruşma zaptı sahife 335-345) ve bu ifadelerinin doğruluğuna ve binnetice maznunun gizli komünist partisine girmiş ve parti içerisinde faaliyet göstermiş olduğuna, NEJAT ÖZÖN, NEVZAT YAVUZYİLDIRIM, ALİ CİHAN ERKAYA, ÖMER LÜTFİ TUNÇAY'ın duruşmadaki açık beyanları ile bu beyanları teyit eder mahiyette oldukları görülen KAMURAN BAŞTUJİ, FARUK URAL, SABAHATTİN DİKMEN, KEMAL ERGİN'in tahkikatta vermiş oldukları ifadeleri muvacehesinde kanaat getirilmiştir.

Maznunun ve alâkalıların bu ifadelerinde SELÇUK ŞENEL'in sol temayüle kapıldığı ve bilâhare Ankara'ya gelince bu temayülünü geliştirmek imkânını dernek içerisinde bulduğu 1947-1948 ders yılında dernekten ayrıldıktan sonra FARUK URAL'ın tekilfi ile Ekonomi Poletik Notlarının teksirine yardım ettiği (Ki bilâhare hücrelerde bu notlar okunmuştur) ve bilâhare 1949 yılı içerisinde FARUK URAL'ın birlikte okumayı bu suretle bir kaç kişi aynı şey üzerinde fikir yürütür ve münakaşa ederse daha faydalı olacağını teklif etmesi neticesi ilk defa YILMAZ ÇULPAN tarafından vâki teklifi reddettiği halde bu defa kabul ederek gizli komünist partisine girmiş ve FARUK URAL sekreterliğinde ŞÜKRÜ ÖNAL'ın da iştiraki ile kurulan hücreye girmişse de kısa bir zaman sonra ŞÜKRÜ ÜNAL ayrıldığından bu hücre dağılmış ve fakat NEJAT ÖZÖN'ün aralarına katılması ile tekrar hücre faaliyeti göstermiş, bu hücrede Ekonomi Poletik veya Diyalektik Materyalizm notlarını okumuş olduğu, bu hücrede iken aidat verdiği, bir müddet sonra FARUK URAL'ın artık beraber çalışamıyacaklarını icap ederse haber göndereceğini söylemesi üzerine 5-6 ay kadar irtibatsız kaldığı anlaşılmıştır. Maznun bundan sonra KAMURAN BAŞTUJİ ile temasa geçmiş ve onun direktifi üzerine de Kömür Satış ve Tevzi Müessesesinde çalışan NEVZAT YAVUZYİLDIRIM'ın KAMURAN BAŞTUJİ tarafından 1949 yılı yazında partilenmesi üzerine KAMURAN BAŞTUJİ sekreterliğindeki hücreye NEVZAT ile birlikte girmiş ve bu hücrede birikmiş aidatları ile birlikte aidatını KAMURAN BAŞTUJİ'ye vermiş, bu hücrede daha ziyade sol temayüllü kimselerin partiye alınmaları mevzuunun görüşülmüş ve kendisinin ve NEVZAT'ın hazırladıkları mevzular üzerinde münakaşa yapmış (Aynı mevzuları bilahare hücresinde de anlatmıştır) ve bu faaliyet devam ederken KAMURAN BAŞTUJİ ayrılmış ve tekrar FARUK BAŞTUJİ ayrılmış ve tekrar FARUK URAL gelerek teması sağlamıştır.

FARUK URALLA ikinci defa vaki olan bu parti teması sonunda SABAHATTİN DİKMEN'in de iştirakiyle FARUK URAL sekreterliğindeki hücreye katılmış, toplantılara iştirak etmiş, ayrıca SABAHATTİN DİKMEN'in yetişmesine gayret göstermiş, FARUK URAL'dan aldığı direktif üzerine ALİ CİHAN ERKAYA'yı partilemiş, NEVZAT YAVUZYILDIRIM da kendisine bağlanmış, FARUK'dan aldığı direktif üzerine NEVZAT YAVUZYILDIRIM'a SALİH ÇAKIR, TURGUT AKALIN, ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ı partilemesi hususunu duyurmuş (neticede NEVZAT bu şahısları partiye almıştır). Keza NAHİT TEOMAN ERGİN'in adresini FARUK'un bildirmesi üzerine NEVZAT'a bildirerek ADNAN SALİH YÜCEBAŞ'ın TEOMAN'a gönderilmesini tebliğ etmiştir. Maznun parti içerisinde bulunduğu müddet içerisinde parti neşriyatı olarak KAMURAN BAŞTUJİ'nin getirdiği Maoçetunk'un nutkunu okumuş ve MUSTAFA SUPHİ'nin resmini görmüş, Ankara vilâyet komitesinin partilileri teyekkuza davet eden tamim ile, partiden ihraç olunanları belirten T.K.P. Merkez komitesi imzalı tamimi okumuştur.

Kendisine bağlı olan partililerin aidatını ve NEVZAT eliyle intikal edenleri almış zamanına göre FARUK URAL ve KAMURAN BAŞTİJİ'ye vermiştir.

Maznunun bu yoldaki faaliyeti sırasında FARUK URAL, SABAHATTİN DİKMEN ve kendisi-

nin iştirakiyle kurulan hücrenin talebe komitesi haline intilâp etmesi ile komite faaliyetine iştiraki de iddia edilmişse de SABAHATTİN DİKMEN kısmında da etraflı olarak izâh edildiği üzere bu hususdaki beyanlar telif edilmediği ilk tahkikatta da mütabakat mevcut olmadığı muvacehede de bir netice alınamadığı cihetle komitesinin teşekkülüne ve binnetice bu faaliyete maznunun katıldığına kanaat getirilememiştir.

Maznunun tevkifi sırasında yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı Ankara aramaları dosyası sıra 36'da mevcut 8 Eylül 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun Ankara'da Terziler tevkifatı yapılması üzerine 11 Ocak 1951 tarihinde tevkif edilmiş 6 Eylül 1951 tarihine kadar mevkuf kalmıştır. Bu husus (duruşma dosya 3 B/38) de mevcut 18 Aralık 1953 tarih ve 17462 sayılı yazıdan anlaşılmıştır. Tahliyesinden sonra da parti teması yaptığını gösterir bir delile rastlanılamamış ve ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın (Sahife 75) bu tevkifata dahil olan şahıslarla tahliyelerinden sonra parti teması yapılmadığı yolundaki beyanıda bunu teyit etmiş olduğundan maznunun bu noktaya ve binnnetice 5844 sayılı kanunla yapılan tadile göre ceza tâyin edilmemesi hususuna müteallik beyan ve müdafaası yerinde görülmüştür.

Maznun duruşmada bu dava ile ilgili mevzuların Ankara ağır ceza mahkemesinde rüyet edildiğini beyan etmişse de Ankara ağır ceza mahkemesinde komünizm lehinde propaganda suçundan mahkûmiyetine karar verildiği ve bu kararın temyiz mahkemesince bozulduğu, o zamanda parti kurmak iddiası ileri sürülmüş ise de beraatine karar verildiği bu kararın ise, temyiz mahkemesinin 14 Mayıs 1954 tarihli ilâmı ile iş askeri mahkemede olduğuna göre tetkik edilmeden beraat kararı verilmesi yolsuz olduğu esbabı mucibesiyle bozulduğu ve bozma üzerine henüz bir karar verilmediği (Duruşma dosya 7 sıra F/35) de mevcut mezkur tarih ve sayılı ilâmdan anlaşılmıştır. Bu suretle Ankara ağır ceza mahkemesindeki dâva henüz katiyet kesbetmiş bir karara bağlanmamış olduğundan içtima hükmü tatbik veya o sıradaki mevkufiyetinin bu hüküm içerisinde şimdiden nazara alınmasına imkân görülmemiştir.

Bu suretle maznunun gizli komünist partisine girdiği, aidat verdiği, neşriyat okuduğu, aidat aldığı, partiye adam kazanmak suretiyle partinin genişlemesine yardım ettiği ikrarı ile sabit olduğu mahkemece de kanaat getirildiği cihetle ve fiilinde sevk ve idare, tanzim unsurlarının mevcut olduğu görüldüğünden hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 1. ve 3. fıkraları gereğince parti içerisinde göstermiş olduğu faaliyet derecesi nazara alınarak takdiren ve teşdiden ALTI SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesi gereğince İKİ SENE müddetle ANKARA'DA Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, suçu ve suçluları son tahkikat kararı açılmasından evvel doğru olarak bildirmesi sebebiyle ve muahhar kanun olmakla beraber lehe hükmü ihtiva etmesi sebebiyle 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddenin 7. fıkrası gereğince bu cezanın dörtte bire tenzili ile BİR SENE ALTI AY müddetle ağır hapse mahkûmiyetine, ALTI AY müddetle ANKARA'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine göre 54 lira harç ödemesine, As. Mu. Us. K.nun 277. maddesine tevfikan mevkuf kaldığı müddetin cezasından sayılmasına, suçla ilgisiz belgelerin maznuna iadesine;

LÜTFÜ KANAK:

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilen ve adli amirlikçe 12 Mayıs 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen LÜTFÜ KANAK gizli komünist partisine girmek suçunu işlemekten dolayı mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun LÜTFÜ KANAK ilk tahkikat sırasında alınan ifadesinde (Dosya 22, sıra 638-642) Altındağ mahallesinde tanıdığı FARUK URAL ile arkadaşlıkları sırasında babasını ve kızkardeşini kaybettiğini, iş bulamadığı için bedbinliğe düştüğünü ve bu yüzden FARUK ile cemiyeti tenkit mevzuunda görüşmüş ve bir ara FARUK URAL kitap sergisi açarak çalışmış bilâhare de kendisi ayni mevzuda gayret göstermişse de netice alamadığını ve bir gün FARUK URAL'ın fakir arkadaşlara yardım için ayda üç lira yardım parası vermesini istemiş, vermiş ve bilâhare kendisine bu yardımın kurulmuş gizli teşkilâtları için olduğunu söyleyerek emrivaki ile karşı karşıya bırakmış ve partilemiş olduğunu, kendisine, parti disiplininden, hücre sekreterinden bahsetmiş ve Çubuk'ta olması sebebiyle buluşmalarını ayda bir yaptıklarını 1951 yılı başında FARUK URAL'ın tevkif edildiğini, (Bu tarih 31 Ocak 1951'dir ve 6 Eylül 1951'e kadar FARUK URAL ceza evinde kapalı kalmıştır) (duruşma dosya 3 sıra B/38) bundan sonra CEMİL TOYGAR'ın kendisini bularak beraber çalışacaklarını söylemiş ve CEMİL TOYGAR'a beş lira aidat vermiş olduğunu söylemesine mukabil duruşmada vermiş olduğu ifadesinde bu beyanlarının doğru olmadığını kendisine tazyik yapılmamışsa da hüc-

rede kalmasının müptela olduğu verem hastalığını tahrik ettiğini (sahife 231) ve bu haleti ruhiye ile ifade verdiğini, FARUK ve CEMİL ile parti teması olmadığını, 1950 yılı haziranında arazi tapu kadastro teknisyeni olarak Çubuğa gittiğini, vazifesinin ekseriya arazi üzerinde geçtiğini, tevkif edildiği zamanda Yayalar Köyü'nde olduğunu, faaliyeti mevzuubahis olsa bile bunun 1950 yılı haziranından sonraya sirayet etmediğini iddia makamının da bunu kabul ettiğini, terziler tevkifatı sırasında da mahkemeye sevkedilmiş ise de beraat ettiğini söylemiştir.

Ömer LÜTFİ TUNÇAY tahkikatta (Dosya 20, sahife 8) LÜTFÜ KANAK'ı partililer arasında saymış duruşmada da (Sahif 64-69) bu beyanını teyit etmiştir.

LÜTFÜ KANAK ile parti teması yaptığı iddia edilen FARUK URAL da maznunun ilk tahkikattaki beyanını teyit ederek LÜTFÜ KANAK'ı kendisinin partilediğini (Dosya 20, sıra 134-135) de mevcut ifadesinde söylemiştir. Duruşmada ise bu ifadesini red etmiştir. Yine duruşmada ifadesini red eden ve LÜTFÜ KANAK'ın sadece akrabası olduğunu söyliyen CEMİL TOYGAR tahkikatta LÜTFÜ KANAK ile parti teması olduğunu, ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY'ın direktifi ile LÜTFÜ KANAK'dan aidatını istediğini evvelâ itimat etmek istememiş ise de sonra kabul ettiğini, LÜTFÜ KANAK'ın aydan aya geldiğini ve kendisine aidatını verdiğini başka bir teması olmadığını (Dosya 20, sıra 258) söylemiştir. (sahife 301) de de LÜTFÜ KANAK ile olan temasının tevkifinden iki buçuk ay evvel kesildiğini belirtmiştir.

Maznunun iş yerinde ve üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir şeye rastlanılamadığı (Ankara aramalar dosyası sıra 75/6 da mevcut 12 kasım 1952 tarihli zabıt varakasından) anlaşılmış tetkik için alınan yazılı belgeler arasında da suçla ilgili bir hususa rastlanılamamıştır.

Maznunun yazılı müdafaasında; iddiaya ilk tahkikat ifadelerinin mesnet teşkil ettiğini, bu ifadeleri kabul etmediğini, ÖMER LÜTFÜ TUNÇAY ile FARUK URAL'ın ifadelerinin mübayin olduğunu, FARUK URAL tevkif edildikten sonra CEMİL TOYGAR'a bağlanmadığını, partili olmadığını, parti programını görmediğini, 5844 sayılı kanunla tecziyesini icap ettirir bir fiili bulunmadığını, suçsuz bulunduğunu, sekiz aydan beri vazifeye başlamış olduğunu, hakkında beraat kararı ittihazını istediğini ifade etmiştir.

Maznunun bu müdafaası yukarıda belirtilen ifadelerden edinilen kanaat göre yerinde görülmemiş ve maznun LÜTFÜ KANAK'ın FARUK URAL'ın teklifi üzerine gizli komünist partisine girdiğine, aidat verdiğine kanaat getirilmiştir. Her ne kadar CEMİL TOYGAR'ın ifadesinde CEMİL TOYGAR'a bağlanmasından sonra 1952 yılında da aidat verdiği belirtilmekte ise de, maznunun bu hususda bir ikrarı mevcut olmadığı gibi, başka bir beyanla da teyit etmemiş bulunduğundan son tadilden yani 11 Aralık 1951 tarihinden sonra da aidat vermiye devam ettiğine kanaat getirilemediğinden fiilinin 5844 sayılı kanunla yapılan tâdile girmediği yolundaki müdafaası kabule değer görülmüştür. Bu sebeple ve maznunun gizli komünist cemiyete girmek suçunu işlediğine kanaat getirildiği cihetle hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre İKİ SENE müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine, 173. maddeye göre SEKİZ AY müddetle ORHANELİ'nde Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As. Mh. Us. K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına;

İSMAİL AYYILDIZ:

8 Eylül 1952 tarihinde tevkif edilen ve 3 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun İSMALİ AYYILDIZ; gizli komünist partisine girmek suçundan dolayı mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında 5844 sayılı kanunla değişen T.C.K.nun 141. maddesi gereğince ceza tâyini talebedilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun gerek ilk tahkikatta vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 21, sahife 348, 349) ve gerekse, duruşmada (Sahife 205, 206) suçsuz olduğunu, Emniyette tazyik gördüğünü, SELÇUK ŞENEL ve FARUK URAL ile aralarında müsned suçla ilgili bir faaliyeti olmadığını, Ankara'da da aynı idia ile mahkemeye sevkedilmiş ise de; Ağır Ceza Mahkemesince suçunun komünizm lehinde propoganda mahiyetinde görüldüğü ve 11 ay 20 gün hapse mahkûm olduğu, SELÇUK ŞENEL'in yalan söylediğini beyan etmiştir.

Maznun SELÇUK ŞENEL ise tahkikatta (Dosya 20, sıra 104) İSMAİL AYYILDIZ'ın kendisine bağlandığını, bu bağlanmanın tek olduğunu, hücre şeklinde olmadığını, ALİ CİHAN ERKAYA'nın bağlandığı tarihe rastlamadığını duruşmada da (Sahife 337, 341, 343) parti teklifinin kendisinin yapıp yapmadığını kati olarak söyliyememekle beraber FARUK URAL'ın bildirilmesi üzerine ve o sırada kendisi FARUK URAL'a bağlı olduğundan direktifine riayetle İSMAİL AYYILDIZ'dan aldığı aidatı FARUK URAL'a verdiğini, 1951 yılı ocak ayının 11. gününe kadar bu durumun devam ettiği-

ni bu tarihte Ankara'da Terziler tevkifatı ile tevkif edildiğini (İSMAİL AYYILDIZ'ın mahkemeye sevkedildiği, işte yine Terziler dâvasıdır) beyan etmiştir.

Diğer maznun FARUK URAL duruşmada parti faaliyetini reddetmiş, tahkikatta ise (Dosya 20, sahife 86) İSMAİL AYYILDIZ'ın tek olarak SELÇUK ŞENEL'e bağlı bulunduğunu söylemiştir.

Ankara vilâyet komitesi sekreteri Ö. L. TUNÇAY da İSMAİL AYYILDIZ'ın tahkikatta partililer arasında saydığı gibi duruşmada da (Sahife 64) İSMALİ AYYILDIZ'ın partili olduğunu söylemiştir.

Maznunun tevkifi sırasında yapılan aramada komünizmle ilgili bir belgeye rastlanılamadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 38) de mevcut 8 Eylül 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır. Maznunun üzerinde bulunan yazılar arasında da suçla ilgili ve yasak neşriyata rastlanmamıştır.

Maznun hakkında komünizm lehinde propaganda yapmak suçundan dolayı Ankara İkinci Ağır Ceza Mahkemesince verilmiş olan kararın komünizm lehinde propaganda yapmaktan dolayı mahkûmiyetine dair olan kısmının tasdik edildiği ve 141. maddeye girdiği iddia olunan fiileri hakkında Askerî Mahkemedeki evrak görülmeden beraat kararı verilmesinin doğru olmadığı noktasından bozulduğu (Duruşma dosya 7, sıra E/35) te mevcut temyiz Mahkemesi ilâmından anlaşılmıştır. Ancak Ağır Ceza Mahkemesince bozma ilâmı üzerine henüz bir karar verilmemiştir. Bu dâva sebebiyle İSMAİL AYYILDIZ Ankara ceza evinde 13 Ocak 1951 tarihinden 6 Eylül 1951 tarihine kadar mevkuf kalmıştır ki, bu husus (Duruşma dosya 3, sıra B/38) de mevcut belgeden, neticede ise komünizm lehinde propagandadan mahkûm olduğu (Duruşma dosya 7) de mevcut ilâmdan anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; FARUK URAL'ın ilk tahkikat ifadesine itibar olunmamasını, normal şartlarda ifade vermediğini, SELÇUK ŞENEL ve Ö. L. TUNÇAY'ın 7. fıkradan faydalanmak için kendisine suç isnad ettiklerini, Ankara'da tevkif edilmesinden sonra parti faaliyeti gösterdiği iddia edilmediği halde 5844 sayılı kanunla ceza talep edilmesinin yersiz olduğunu beyan ve müdafaa etmiştir.

Maznunun mevcut ifadeler muvacehesinde kim tarafından partilendiği tesbit edilememekle beraber gizli komünist cemiyete girerek SELÇUK ŞENEL'e bağlandığı, duruşmada Ö. L. TUNÇAY ve SELÇUK ŞENEL tarafından verilmiş olan ifadelerden anlaşılmasına, partiye girmemiş bir şahsın suçsuzluğunu ispata çalışması en normal bir hareket iken, bu iddia ile karşılaşan şahsın müsned suçu işlemediği halde 7. fıkra cezayı indiriyor gibi bir düşünce ile kendisini suçlu göstermesi mümkün görülmediğinden maznunun iddiasına da itibar olunamamıştır. FARUK URAL'ın ifadesinin adı geçenlerin beyanlarına uyması karşısında da adı geçenin tahkikat ifadelerini reddetmesi yerinde görülmemiş ve o ifadenin de doğruluğuna kanaat getirilmiştir.

Ancak maznunun 13 Ocak 1951 tarihinde tevkifinden sonra parti ile ilgili bir faaliyet gösterdiği iddia edilmemesine rağmen, 5844 sayılı kanunla cezalandırılmasının talebedilmesi yerinde görülmemiş ve maznunun müdafaasında haklı olduğu anlaşılmıştır. Bu duruma göre maznunun gizli komünist partisine (Cemiyete) girdiğine, SELÇUK ŞENEL'e bağlandığına, aidatını SELÇUK'a verdiğine kanaat getirildiğinden, hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla tâdil edilen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkraları gereğince (İKİ SENE) ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre (SEKİZ AY) Kırşehirde Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, ancak maznunun ayı, günü belli olmamakla beraber 1930 doğumlu olduğu (Duruşma dosya, sıra B/18) de mevcut Nüfus Müdürlüğü yazısından anlaşıldığı ve suçun hitam tarihi 13 Ocak 1951 olarak kabul edildiğine göre bu tarihte 21 yaşını bitirmediğinden cezasının T.C.K.nun 56. maddesi uyarınca altıda birinin tenzili ile (BİR SENE SEKİZ AY) ağır hapse mahkûmiyetine, (ALTI AY YİRMİ GÜN) Kırşehir'de Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 60 lira harç ödemesine, mevkuf kadığı müddetin As. M. U. K. nun 277. maddesine tevfikan mahkûmiyetinden sayılmasına; suçla ilgisiz belgelerin maznuna iadesine;

İSMAİL TÜMER:

9 Mart 1953 tarihinde tevkif ve bilâhare 14 Mayıs 1953 tarihinde tahliye edilen maznun İSMAİL TÜMER; BEKİR KARAYEL tarafından partiye alınmış MUSTAFA KARAYOL'u, BEKİR KARAYEL'e tanıştırmış, FİKRET ERGÖNÜL hakkında SELÇUK ŞENEL ve NEVZAT YAVUZ YILDIRIM'a malûmat vermiş olmak iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında maznunun suçunu sabit görmiyerek beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznun duruşmada vermiş olduğu ifadesinde (Sahife 237) müsnet suçu reddederek BEKİR KA-

RAYEL'i askerlik arkadaşı olarak tanıdığını, MUSTAFA KARAYOL'un akrabası olduğunu, NEVZAT YAVUZ YILDIRIM'ı tanımadığını söylemiş ve ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinin de esas itibariyle duruşmadaki ifadesine uygun bulunduğu görülmüştür.

Kendisiyle ilgili gösterilen BEKİR KARAYEL ise; gerek ilk tahkikatta (Dosya 20, sahife 189-195) ve gerekse duruşmada (Sahife 88) maznunu ilzam edecek bir beyande bulunmamış, İSMAİL TÜMER'i arkadaş olarak tanıdığını, MUSTAFA KARAYOL'u da BEKİR KARAYEL'in akrabası olması sebebiyle tanımış ve fakat arkadaşlık dahi etmemiş olduklarını söylemiştir.

MUSTAFA KARAYOL ise ilk tahkikatta (Dosya 23, sahife 787-794) kendisine İSMAİL TÜMER'in komünizm lehinde sözler söylediğini, bu meyanda işçi haklarının korunmadığından bahsetmiş ve 1952 yılı ilkbaharına kadar bu durumun devam ettiğini bilâhare kendisi BEKİR KARAYEL'e tanıtmış, onu da ilk buluşmalardan sonra gizli komünist partisine alınacağını, ancak ketum, geçimli, dürüst olması lâzım geldiğini söylemiş ve bilâhare KANDEMİR'le parolalı bir randevu ile tanıştırmış olduğunu ifade etmiştir. Duruşmada da İSMAİL TÜMER'i köylüsü olarak tanıdığını, parti münasebetleri olmadığını söylemiştir.

Ö. L. TUNÇAY duruşmada (Sahife 69) İSMAİL TÜMER'in partiye girmediğini "İSMAİL TÜMER partili değildir, kendisini terzi olmak itibariyle ve temayülleri ile tanırım, ancak partili olarak bana kendisinden bahsedilmemiştir. Eğer faaliyeti olsaydı intikal ederdi" şeklindeki ifadesiyle belirtmiştir.

Maznunun üzerinde, iş yerinde ve evinde 9 Mart 1953 tarhinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 99, 99/1) de mevcut 9 Mart 1953 tarihli zabıtlardan anlaşılmıştır.

Bu durum karşısında maznunun sol temayüllü olduğu ve fırsat bulursa propagandasını yapmaktan çekinmiyecek bir karaktere sahip bulunduğu anlaşılmış ise de; gizli komünist cemiyete girdiği; bu hususu belirtir hiç bir delil mevcut olmaması sebebiyle subuta ermemiş ve mahkemece de kanaat getirilememiş olduğu cihetle maznun İSMAİL TÜMER'in müdafaası yerinde görülerek müsnet suçtan dolayı ve iddia makamının esas hakkındaki mütalâasına uygun olarak (BERAATİNE);

ÖZER SAĞNAK:

8 Ocak 1953 tarihinde tevkif edilen ve 10 Şubat 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun ÖZER SAĞNAK; gizli komünist cemiyete (Partisine) girmek suçunu işlediği iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamakla beraber maznunun suç tarihinde 21 yaşını doldurmadığının ve fiilin af kanunu çerçevesi içerisinde bulunduğunun nazara alınmasını istemiştir.

Maznun ilk tahkikat sırasında vermiş olduğu ifadesinde (Dosya 22, sıra 673-676) Atatürk lisesinde bulunduğu zamandanberi okumağa meraklı olduğunu, NAİL DİNÇER'in teklifi üzerine Türkiye Gençler Derneğine girmeğe teşebbüs etmiş ise de; yaşı küçük olduğundan almadıklarını ve fakat derneğin kitaplarından ve lisan hususunda da dernekte tanıdığı HİLMİ ARTAN'dan faydalandığını, bilâhare HİLMİ ARTAN'ın 1949 yılında kendisine memleketteki açlık ve sefaletten ve bu yüzden kendisinin gizli komünist partisine girmiş bulunduğundan, güvendiği için kendisini de (ÖZER SAĞNAK'ı) partiye tavsiye ettiğinden bahis ve bir müddet sonra da partiden müspet cevap geldiğini söyliyerek kendisini komünist partisine davet ettiğini, kabul ettiğini, HİLMİ ARTAN'ın üçüncü arkadaşlarının MÜMTAZ GÖKTÜRK olacağını söylemiş ve bilâhare bu şahıs ile buluşmuş ve ÜÇLÜ olan bu buluşmada HİLMİ ARTAN'ın, MUSTAFA SUPHİ'den bahsederek bu şahsın Türkiye'nin LENİN'i olduğunu söylemiş, NAZIM HİKMET'in (Bağrıma saplandı 15 yıl bıçak) şiirini okumuş bulunduğunu, tekrar kararlaştırılan randevuya bu iş hoşuna gitmediği için gitmediğini ve 1949 yılı aralık ayından itibaren münasebetini kestiğini söylemesine mukabil, duruşmada (sahife 232) isnadı külliyen reddetmiş, HİLMİ ARTAN ve MÜMTAZ GÖKTÜRK ile arkadaş olduklarını söylemiştir.

Maznun ile parti teması yaptığı ileri sürülen şahıslardan HİLMİ ARTAN Tahkikatta (Dosya 22, sahife 551 ENVER GÖKÇE'ye bağlı bulunduğu sırada kendi sekreterliğinde ÖZER SAĞNAK ve MÜMTAZ GÖKTÜRK'ten müteşekkil bir hücrenin kurulduğunu, ÖZER SAĞNAK'a teklifi kendisinin yaptığını, hücrede neşriyat okunmadığını, 1949 yılı haziranında bu hücrenin faaliyetine son verildiğini söylemesine mukabil duruşmada bu ifadesini reddetmiş, tazyikle elde edildiğini söylemiştir.

ENVER GÖKÇE de tahkikatta aynı hücreyi (Dosya 17, sahife 1069) de mevcut ifadesinde belirtmişse de, duruşmada bu ifadesinden rücu etmiştir. Diğer hücre üyesi MÜMTAZ GÖKTÜRK tahkikatta (Dosya 24, sahife 1017-1021) de mevcut ifadesinde hücrenin teşekkülünü aynen ifade etmiş ve 1-2 buluşmadan sonra toplantı yapmamış olduklarını ve fakat kendisinin HİLMİ ARTAN'a tek olarak bağlı kaldığını anlatmıştır. Duruşmada ise iddiayı ve ifadesini reddetmiştir.

Maznun 9 Ocak 1953 tarihinde üzerinde ve evinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılmadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 85) de mevcut mezkûr tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; müsnet suçu red ile tahkikat ifadelerinin cebre dayandığını, aleyhinde beyanda bulunanların bu ifadelerini reddettiklerini, aleyhinde başka delil olmadığını, suçsuz bulunduğunu, beraatine karar verilmesini istediğini ifade etmiş ise de; bu müdafaası ilk tahkikat ifadeleri arasında tam bir mutabakatın mevcut olması karşısında maznunun HİLMİ ARTAN'ın teklifi üzerine gizli konümist partisine girdiğine, hücreye katıldığına ve fakat kendiliğinden faaliyete devamdan vazgeçtiğine, duruşmadaki ifadesiyle ilk tahkikat ifadelerinin cebre müstenit ve hakikate aykırı oldukları yolundaki beyanlarının hâdiselerin izahından kaçınmak ve bu suretle işi inkâr ile halletmek yolunda başvurmasından ileri geldiğine kanaat getirilmiş olmakla beraber, HİLMİ ARTAN; hücrenin 1949 yılı haziranında dağıldığını, ÖZER SAĞNAK ise 1949 yılı aralığında parti ile temasının kesildiğini söylediğine göre ve T.C.K.nun 141. maddesinin 5435 sayılı kanunla yapılan tadili 10 Haziran 1949 tarihine rastlaması karşısında ve mevcut ifadelerde zikredilen tarihlerden hangisinin daha doğru olması gerektiğini anlatır bir başka delile rastlanılamamasına binaen, maznun lehine mütalâa edilerek gizil komünist cemiyete girmek suçundan dolayı T.C.K.nun 141. maddesinin 3531 sayılı kanunla değişen şekline göre ve mezkûr maddenin 3. fıkrası gereğince (ALTI AY) hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre (İKİ AY) Geyvede emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, partide kısa bir zaman kaldıktan sonra ayrılması, lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilerek aynı kanunun 59. maddesi gereğince bu cezanın altıda birinin tenzili ile (BEŞ AY) hapsine, (BİR AY YİRMİ GÜN) Geyve'de emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa göre 15 lira harç ödemesine, mevkuf kadığı müddetin As.M.U.K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına ve fiili 15 Mayıs 1950 tarihinden evvel sona erdiğinden 5677 sayılı af kanununun 2. ve 5. maddelerine göre cezasının tamamının indirilmesine;

ALİ CİHAN ERKAYA:

13 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilen ve 23 Haziran 1953 tarihinde adlî âmirlikçe tahliyesine kara verilen maznun ALİ CİHAN ERKAYA gizli komünist cemiyete (partisine) girmek ve parti içerisinde faaliyet göstermek iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin birinci fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş ve iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamakla beraber 7. fıkranın tatbikini de istemiştir.

ALİ CİHAN ERKAYA gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada (Dosya 22, sahife 625-629, duruşma zaptı sahife 373-375) vermiş olduğu ifadelerinde müsnet suçu işlediğini ikrar ile 1946 yılında İsparta'da bulunduğu sırada sol temayüllü kimselerin tesirine kapılmış ve 1947 yılında Ankara'dan geldiğinde NEVZAT YAVUZ YILDIRIM'ın, YAŞAR KÖKSAL'dan duyarak sol fikirli olduğunu öğrenmesi üzerine SELÇUK ŞENEL'e yazarak tanışmayı tavsiye etmiş ve SELÇUK'un da buna uyarak ve beraberinde ALEV ALYANAK olduğu halde gelip kendisini bulmuş, bu suretle başlıyan ve devam eden arkadaşlıkları sırasında SELÇUK ŞENEL'den çok yardım görmüş, minnettarlık duymuş bulunduğunu, bu arada SELÇUK ŞENEL'in kendisine fikirlerini kabul ettirmeğe gayret ettiğini, 1950 yılı ocak ayı iptidasından sonraya rastlıyan bir tarihte SELÇUK ŞENEL'in gizli komünist partisinden bahis ve girmesini de teklif etmiş bulunduğunu, belirttiği sebeplere binaen SELÇUK'un teklifini reddedemediğini ve kabul ederek ilk aidatını SELÇUK ŞENEL'e 50 kuruş olmak üzere verdiğini, bilâhare de altı ay kadar randevulu bir şekilde SELÇUK ile buluşması, aidat vermiş olduğunu 28 Haziran 1950 tarihinde Beypazarına tapu ve kadastro teknisyeni olarak tâyin edilmiş, Ankara'dan ayrılmış ve fakat Beypazarı'ndan da 1-2 defa aidat göndermiş olduğunu, bunun yüzde 3 hesabiyle üçbuçuk lira olduğunu, SELÇUK ŞENEL'in yaptıkları konuşmalar sırasında partiye lâyık görülenlerin alındıklarını söylemiş, dahili ve harici siyasi hâdiselerin icmalini yapmış olduğunu ve SELÇUK ŞENEL'in bu çalışmalardan beklenen gayenin memlekette komünist idarenin tahakkuku olduğunu söylemiş bulunduğunu, 25 Nisan 1951 tarihinde yedeksubay okuluna geldiğini ve bir gün NEVZAT YAVUZ YILDIRIM'a rastlamış, onun partili olduğunu bildiği ve kendisinden SELÇUK ŞENEL'e

bağlı olup olmadığını sorması üzerine müspet cevap vererek birikmiş aidatları olan 15 lirayı NEVZAT'a vermiş olduğunu, NEVZAT'a bir de imzalı kâğıt vermiş ise de; bilâhare kimse ile parti teması yapmamış olduğunu, onlardan ayrılmak için Ceyhan'a tâyinini yaptırdığını belirtmiş ve müdafaasında da nedamet duyduğunu, 5844 sayılı kanuna giren fiili bulunmadığını, doğruyu söylediği için hakkında 7. fıkranın tatbikini istediğini ve ancak mahkemece nedameti gözetilerek beraatine karar verilmesini beklediğini ifade etmiştir.

Maznunun beyanlarının doğruluğu NEVZAT YAVUZ YILDIRIM, SELÇUK ŞENEL'in ifadeleri ile de teeyyüt etmiş (Duruşma sahife 337, 368-369) bulunduğundan mahkemece de kanaat getirilmiştir.

Maznunun tevkifi sırasında yapılan aramada elde edilen yazılı belgeler arasında suçla ilgili bir şeye tesadüf edilemediği ve yasak neşriyatın bulunmadığı (Ankara aramaları dosyası 77/6) da mevcut 12 Kasım 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Maznun tahliyesini takiben yine komünizm lehinde propaganda yapmak suçundan 30 ekim 1953 tarihinde tevkif edilmişse de; 24 Aralık 1953 tarihinde bihakkın tahliyesine karar verildiği (Duruşma dosya 3, sıra B/39) da mevcut Kırıkkale C.M.U.nin 24 Aralık 2953 gün ve 3522 sayılı yazısından anlaşılmıştır.

Yukarda belirtilen beyanlara göre maznunun gizli komünist cemiyete girmek suçunu işlemiş olduğuna kanaat getirilmiş ise de; 141. maddenin birinci fıkrasına giren ve sevk ve idare, tanzim, tesis,. teşkil unsurlarını ihtiva eden bir fiiline rastlanılamadığı gibi, fiilinin 5844 sayılı kanunla yapılan tadilden sonraya sirayet ettiği de anlaşılamadığından, fiil ve harcketine uygun görülen T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 3. ve .5. fıkraları gereğince (İKİ SENE) ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre (SEKİZ AY) Ayaş'ta emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, bidayetten itibaren suçu ve failleri doğru olarak açıklanmış olması nazara alınarak ve 5844 sayılı kanun ile tadil edilen 141. maddenin 7. fıkrası gereğince tenzilen (ALTI AY) ağır hapse mahkumiyetine (İKİ AY) Ayaş'ta emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesine tevfikan 18 lira harç ödemesine, 13 Kasım 1952'de 23 Haziran 1953 ve 30 Ekim 1953'ten 24 Aralık 1953 tarihine kadar mevkuf kaldığı müddetin As. M.U.K.nun 277. maddesine tevfikan ve 6 Mart 1940 gün 5 esas, 68 karar sayılı tevhidi içtihat ta nazara alınarak mahkûmiyetinden sayılmasına;

MÜMTAZ GÖKTÜRK:

7 Mart 1952 tarihinde tevkif edilen ve 22 Aralık 1953 tarihinde tahliyesine karar verilen maznun MÜMTAZ GÖKTÜRK, gizli komünist (cemiyete) partisine girmek ve faaliyet göstererek hücre sekreterliği yapmak iddiası ile mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamıştır.

Maznun ilk tahkikat sırasında yapılan sorgusunda (Dosya 24 sahife 1014-1022, 1035, 1058) müsnet suçu kabul ve ikrar ederek 1944 senesinde hukuk fakültesine girdikten sonra ŞEVKİ AKŞİT'in teklifi üzerine gizli komünist partisine girdiğini, bir müddet MELAHAT TÜRKSAL ve KÖYLÜ İBRAHİM ile birlikte hücre faaliyeti gösterdiklerini, bu hücrede aidat olarak bir lira vermiş ve parti tamimini okumuş bulunduğunu, MELAHAT TÜRKSAL'ın direktifi üzerine HAYATİ TÖZÜN ve NECATİ ANIK ile temas etmiş onların aidatını almış bir müddet sonra yine MEHALAT'in direktifi ile bu temasını kesmiş bilâhare NACİ sekreterliğinde HAYATİ TÖZÜN ile hücre teşkil etmiş olduklarını, o sıralarda Türkiye Gençler Derneği basılmış olduğundan dernekten çekildiğini, hukuk fakültesi 4. sınıfa geçtiği sıralarda (Sene 1947-1948) HİLMİ ARTAN'ın kendisini bulup teklif etmesi üzerine ve ÖMER SAĞNAK ile birlikte bir hücre kurduklarını yine bir lira aidat verdiğini bu hücrenin de MELAHAT TÜRKSAL, ENVER GÖKÇE ve ŞEVKİ AKŞİT'in 1948 yılı içerisinde tevkif edilmeleri üzerine faaliyetine son verildiğini fakat HİLMİ ARTAN ile temaslarının devam ettiğini ve bir gün imzalı kâğıdını istemesi neticesi o kâğıtla kendisini KAMURAN BAŞTUJİ'nin bulmuş ve ona bağlanmış ve fakat askere gideceğinden onunla da temasının kesilmiş olduğunu (Fakülteyi 1949 yılında bitirmiş ve 1950 yılında askerlik hizmetini ifa için Yd. Sb. Ok.na girmiş 30 Eylül 1951 tarihinde terhis edilmiştir) terhisinden sonra KAMURAN BAŞTUJİ'nin tekrar kendisini bulmuş ve imzalı kâğıdını almış bu kâğıtla Ö. L. TUNÇAY'ın kendisini bulmuş ve aidatını Ö. L. TUNÇAY'a vermiş olduğunu, HİLMİ ARTAN hücresinde bu şahsın MUSTAFA SUPHİ hakkında bir konuşma yaptığını; Maoçetungu okuduğunu söylemesine mukabil duruşmada; isnadı külliyen reddetmiş ve ilk tahkikattaki bu ifadesinin hilâfı hakikat olduğunu cebre müstenit bulunduğunu söylemiştir.

Maznunun partiye katılma iddiasını ve ilk tahkikattaki ifadelerini reddeden, hakikate uymadığını belirten beyanlarının doğru olmadığı ve binnetice partiye girdiğini, F. H. GÜNER'in tahkikatta (Dosya 22, sahife 736-737) ve duruşmada (sahife 440) ankara vilâyet komitsi sekreteri Ö. L. TUNÇAY'ın tahkikatta (Dosya 20, sahife 8) ve duruşmada (Sahife 64-68) de mevcut ifadelerinden anlaşılmıştır. ŞEVKİ AKŞİT parti faaliyeti isnadını bidayetten itibaren reddetmiş ise de, MÜMTAZ GÖKTÜRK'ün beyanlarını teyit eden ve yukarda adları geçen maznunların ifadeleri karşısında maznunun tahkikattaki ifadelerinin hakikate uymadığı yolundaki beyanının doğruluğuna kanaat getirilememiştir.

Köylü İBRAHİM ve MELAHAT TÜRKSAL ile de parti ve hücre faaliyeti gösterdiği tahkikattaki beyanını teyit eden MELAHAT TÜRKSAL'ın açık ikrarları ile sabittir (Dosya 14, sahife 435-440).

Maznunun HİLMİ ARTAN sekreterliğindeki hücreye ÖZER SAĞNAK ile birlikte girmiş olduğu da HİLMİ ARTAN'ın (Dosya 22, sahife 551) de mevcut ifadesinde "Kendi sekreterliğinde adı geçenlerden müteşekkil hücre kurduğunu MÜMTAZ GÖKTÜRK'ün muntazaman bir lira aidat verdiğini, hücrenin 1949 yılı haziranına kadar faaliyet gösterdiğini" söylemesi ve ÖZER SAĞNAK'ın da (Dosya 22, sahife 674) hücrenin teşekkül ettiğini, MÜMTAZ'ın da katıldığını "MÜMTAZ zaten evvelden bu işleri bildiğinden bahisle kabul etti" şeklindeki ifadesi ile teeyyüt etmesi karşısında bu noktadaki reddin de mücerret inkârdan ibaret bulunduğu ve tahkikattaki ikrarlarının tazyikten mütevellit olduğunu, hakikate uymadığını ileri sürmekle isnadı red yolunu tuttuğu kanaatına varılmıştır. Yekdiğerini tamamlıyan bu ifadelerin ise, atıcürüm mahiyetinde kabulüne imkân görülememiştir. ENVER GÖKÇE'nin (Dosya 17, sahife 1069) da mevcut ifadesi de bu hücrenin mevcudiyetini anlatmıştır.

Bu hücrenin dağılmasından sonra maznunun tek olarak HİLMİ ARTAN'a bağlı kaldığı da yine ikrarını teyit eden FARUK URAL'ın (Dosya 20, sahife 161) deki ifadesinden anlaşılmıştır. HİLMİ ARTAN'ın kendisinden imzalı kâğıdını aldığı KAMURAN BAŞTUJİ'nin de bu kâğıtla kendisiyle temasa geçtiğini belirten ifadesini ne teyit ve ne de nakseden bir beyana KAMURAN BAŞTUJİ'nin ifadeleri arasında rastlanılamamış ve HİLMİ ARTAN'ın da böyle bir hâdiseden bahsetmediği görülmüştür. Tarihisinden yani 30 Eylül 1951 tarihinden sonra da KAMURAN BAŞTUJİ'nin, MÜMTAZ GÖKTÜRK'le temasını anlatır bir beyanına tesadüf edilememiştir. Ö. L. TUNÇAY'ın, MÜMTAZ GÖKTÜRK ile parti temasının olmadığını söylemesi, KAMURAN BAŞTUJİ'nin; MÜMTAZ GÖKTÜRK'ü, Ö. L. TUNÇAY ile buluşturmadığını göstermiş ve maznunun bu noktalara matuf beyanları diğer beyanlarla teyit edilmediğinden vukuuna kanaat getirilememiştir.

Maznunun ifadeleri içerisinde HAYATİ TÖZÜN ve NECATİ ANIK'tan müteşekkil bir hücre kurduğunu anlatan beyanına da rastlanılamamıştır.

Maznun iş yerinde, ikâmetgâhında, üzerinde yapılan aramada suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 98, 98/1) de mevcut 9 Mart 1953 tarihli zabıt varakalarından anlaşılmıştır.

Maznun müdafaasında; Ö. L. TUNÇAY'ın ifadelerinde tezada düştüğünü, ÖZER SAĞNAK'ın hakikati söylemediğini, HİLMİ ARTAN'ın ifadesinde ENVER GÖKÇE'ye bağlı gösterilmiş ise de; ENVER'in ifadesinde, böyle bir kayda rastlanılamadığını, tahkikatta alınmış ifadelere itibar edilmemesini istediğini ve suçu varit görülse dahi 5844 sayılı kanunla yapılan tadilin şümulüne giremiyeceğni, FARUK URAL'a bağlılığından da adı geçenin ifadesinde bahsedilmediğini, hulâsa suçsuz olduğundan beraatine karar verilmesini istemiştir.

Yukarıdanberi belirtilen durum karşısında MÜMTAZ GÖKTÜRK'ün gizli komünist cemiyete (Partisine) girmediği yolundaki müdafaası yerinde görülmemiş ve partiye katıldığına, aidat verdiğine, hücre faaliyeti gösterdiğine, neşriyat okuduğuna kanaat getirilmiştir. Ancak; maznunun HİLMİ ARTAN'a bağlı iken KAMURAN BAŞTUJİ ile temasa geçtiği anlaşılmadığı gibi, ondan sonraki faaliyeti iddiası da teeyyüt etmediğinden ve HİLMİ ARTAN'la temasının ne kadar devam ettiği ve hangi tarihte sona erdiği anlaşılamadığı ve HİLMİ ARTAN'ın mütaakıp ifadelerinde bu temasın 1950 yılına kadar devam ettiğini söylemesine, ÖZER SAĞNAK'ın 1 Şubat 1950 tarihinde hazırlık kıtasına gitmesine ve hücrenin 1949 yılı aralık ayında faaliyet gösterdiğini belirtmesine (Dosya 22, sahife 674-675) nazaran ve bu hücreden sonra da HİLMİ ARTAN'a bağlılığının devamını kabul ettiğine göre, fiilin 1950 yılı bidayetine kadar sirayet ettiği ve fakat af kanununun meriyete girmesinden sonraya sirayet etmediği neticesine varılmış bulunduğundan, maznunun; gizli komünist cemiyete girmek suçundan hareketine uyan T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değişen 14. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına tevfikan (İKİ SENE) ağır hapis cezasiyle tecziyesine, aynı kanunun 173. maddesine göre (SEKİZ AY) Sapanca'da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 5887 sayılı harçlar kanuna ekli cetvelin 48. maddesine göre 73 lira harç ödemesine, mevkuf kaldığı müddetin As.

M.U.K.nun 277. maddesi uyarınca mahkûmiyetinden sayılmasına ve fiili 15 Mayıs 1950 tarihinden evvel sona erdiği cihetle 5677 sayılı af kanununun 2. ve 5. maddelerine göre cezasının tamamının indirilmesine;

ŞÜKRÜ ÜNAL:

12 Kasım 1952 tarihinde tevkif edilip 10 Şubat 1953 tarihinde Adlî âmirlikçe tahliyesine karar verilen maznun ŞÜKRÜ ÜNAL, gizli komünist cemiyete (Partisine) girmek suçunu işlediği iddiasiyle mahkemeye sevkedilmiş, hakkında T.C.K.nun 5435 sayılı kanunla değiştirilen 141. maddesinin 3. ve 5. fıkralarına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında bu talebi tekrarlamakla berber Af Kanunu'nun da nazara alınmasını istemiştir.

Maznun ilk tahkikat sırasında verdiği ifadesinde, Türkiye Gençler derneğinden tanıdığı FARUK URAL'ın kendisine cemiyetteki sefalet, açlıktan bahisle, bunu önlemek için gizli komünist partisine girmek lüzumunu belirtip bu partiye girmesini teklif etmesi üzerine kabul ederek partiye katıldığını, FARUK URAL'ın hücre sekreterinden, parti teşkilâtından, ketum olmak, disipline riayet etmek lüzumundan bahsetmiş ve SELÇUK ŞENEL ile birlikte FARUK URAL'ın sekreterliğinde bir hücre teşkil etmiş olduklarını, bu tarihin 1947 yılına rastladığını ve FARUK URAL'ın evinde toplanmış, orada FARUK URAL'ın kendilerine Ekonomi Politik notlarını okuyarak izah etmiş ve fakat mütaakıp toplantıya gitmemiş olduğu gibi bir daha da adı geçenlerle temas etmemiş ve evlenerek yuva kurmuş olduğunu söylemiştir (Dosya 22, sahife 602).

Duruşmada ise bu ifadesini kabul etmediğini beyan ile 1947 yılında Türkiye Gençler derneğinde FARUK URAL'ı tanıdığını, bir gün FARUK URAL'a rastlıyarak birlikte FARUK'un evine gittiklerini, orda kendisinden evvel mi, yoksa sonra mı geldiğini hatırlamadığını SELÇUK ŞENEL ile karşılaştığını, aralarında görüşürlerken memleketin istisadi durumundan, işlerin iyi gitmediğinden bahsettiklerini, FARUK URAL'ın o sırada insanlık hayatının inkişâfından bahseden bir kitabı okuduğunu gördüğünü, bu tarihin 1947 yılı Ağustosuna rastladığını, badema FARUK URAL ile buluşmadığını, bu yüzden FARUK URAL'ın kendisine "sen adam olamazsın" demiş olduğunu, buluşmalarında FARUK URAL'ın gizli komünist partisinden bahsettiğini hatırlamakla beraber bunu FARUK'un eve giderken yolda mı, yoksa evde bulundukları sırada mı söylemiş olduğunu hatırlamadığını, bir kere buluşmuş ve bir daha da gitmemiş olduğunu söylemiştir (Sahife 250).

ŞÜKRÜ ÜNAL ile ilgili gösterilen maznunlardan SELÇUK ŞENEL gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada (Sahife 336) ŞÜKRÜ ÜNAL'ın ve kendisinin FARUK URAL sekreterliğindeki hücreye katıldıklarını, ancak ŞÜKRÜ ÜNAL'ın devamsızlık gösterip mütaakıp randevulara gelmediğini ve bu yüzden FARUK URAL'ın, ŞÜKRÜ ÜNAL'ın partiden atıldığını söylemiş olduğunu, hücrenin teşekkülü tarihinin 1949 yılı içerisine rastladığını söylemiş, 342. sahifede ifadesini tashihle partiye 1948 yılında girdiğini, NEJAT ÖZÖNÜN katılışının ŞÜKRÜ ÜNAL'ın ayrılmasından sonraya rastladığına göre, bu tarihin 1948 olması lâzım geldiğini, ŞÜKRÜ ÜNAL'n hücrede iken aidat verip vermediğini bilmediğini söylemiştir (İlk tahkikat dosya 20, sahife 103) te mevcut ifadesinde de buna uygun beyanda bulunduğu anlaşılmıştır.

FARUK URAL duruşmadaki inkârına rağmen ilk tahkikatta (Dosya 20, sahife 84) kendi sekreterliğinde ŞENEL ve ÜNAL'dan müteşekkil hücrenin 1948 yılında kurulduğunu, ŞÜKRÜ'nün 50 kuruş aidat verdiğini ve RACİ DİNÇER'in İstanbul'a gitmesinden evvel partiden ayrıldığını söylemiştir.

YILMAZ ÇULPAN da duruşmada (Sahife 208) F. H. GÜNER, FARUK URAL ve kendisinden müteşekkil hücrede; FARUK URALIN, ŞÜKRÜ ÜNAL ve SELÇUK ŞENEL ile hücre teşkil edip adı geçenlere sekreterlik yapması hususunun görüşüldüğünü ve bunun tahakkuk ettirildiğini, tarihin 1947-1948 yıllarına rastladığını söylemiş ve bu suretle maznunun ifadelerinde tevilli hâdiseleri ikrar ettiği anlaşılmıştır.

Maznun tevkifi sırasında yapılan aramada bulunup tetkik edilmek üzere elkonulan kitaplar arasında suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Ankara aramalar dosyası sıra 65/1) de mevcut 12 Kasım 1952 tarihli zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Bu durum karşısında maznun ŞÜKRÜ ÜNAL'ın gizli komünist cemiyete girdiği ve FARUK URAL sekreterliğinde kurulan hücreye katıldığı ve fakat kısa bir zaman sonra toplantılara iştirak etmemek suretiyle parti ile alâkasını kestiği ve o tarihten beri bir daha da parti faaliyeti göstermediği anlaşılmış bulunduğundan ve mevcut ifadeler de bunu gösterdiğinden ve fiilin 1949 yılına intikal etmediği sabit olduğundan maznunun 5435 sayılı kanun ile muaddel 141. maddeye göre cezalandırılması hususundaki talebin reddiyle mezkûr maddenin 3531 sayılı kanunla değişen şekline göre ve bu maddenin 3. fıkrası gereğince ALTI AY hapis cezasiyle tecziyesine, 173. maddeye tevfikan İKİ

AY Sapanca'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, kendiliğinden parti ile alâkasını kesmesi lehine takdri tahfif sebebi kabul edilerek T.C.K.nun 59. maddesine göre cezasının altıda birinin tenzili ile BEŞ AY hapsine ve BİR AY YİRMİ GÜN Sapanca'da Emniyeti Umumiye nezareti altında bulundurulmasına, mevkuf kaldığı müddetin As. M.U.K.nun 277. maddesine göre mahkûmiyetinden sayılmasına, 5887 sayılı Harçlar kanununa ekli cetvelin 48. maddesi uyarınca 15 lira harç ödemesine ve fiilin Af kanununun meriyete girmesinden evvel sona ermesi nazara alınarak 5677 sayılı kanunun 2. ve 5. maddeleri gereğince cezasının tamamının indirilmesi.

İMADETTİN SELHEP:

12 Mart 1953 tarihinde tevkif ve Adlî âmirlikçe 7 Nisan 1953 tarihinde tahliye edilen maznun partili olduğu, FARUK URAL ile temasta bulunduğu iddiasiyle sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla değişen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tâyini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâası sırasında maznunun suçunu sabit görmiyerek beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznun ilk tahkikatta (Dosya 24, sahife 999, 1064) mevcut ifadelerinde hulâsaten 1946 senesinde daire arkadaşı olan NURİYE AKŞİT vasıtasiyle ŞEVKİ AKŞİT'i tanıdığını, onun vasıtasiyle de Türkiye Gençler Derneğine girmiş ve o muhitte MELAHAT TÜRKSAL, NURAN ERTAN, HAYATİ TÖZÜN, ENVER GÖKÇE; FARUK URAL, MÜMTAZ GÖKTÜRK, RACİ DİNÇER, KAMURAN BAŞTUJİ ve diğer bazı şahısları tanımış olduğunu, derneğin kapatılmasından sonra FARUK URAL'ın kendisine gelerek Mamak yolunda randevu vermiş ve orada artık toplanamıyacaklarını, durumun tehlikeli olduğunu, Türkiye'de kuvvetli bir komünist grubunun mevcut bulunduğunu, ancak eksik tarafın teşkilâtsızlık olduğunu söylediğini, askerde iken elbise değiştirmek gayesiyle FARUK URAL'ın evine gitmiş ise de; kendisine gizli komünist partisinden bahsedilmediğini, iktisadi bakımdan komünizm kabul ettiğini FARUK URAL'a söylemiş, fakat anlaşamamış olduklarını, bir gün de bilardo oynadığı sırada FARUK URAL'ın kendisinden kartını istemiş, bilâhare bu kartla bir şahsın evine gelmiş olduğunu, fakat ağabeysinin bu şahsı kovduğunu, bir daha da FARUK'la veya bir başkasiyle teması olmadığını, komünizm lehinde propaganda yapmaktan mahkûm olup cezasını çektikten sonra bu ideolojinin sakatlıklarını anlıyarak komünist olarak tanıdıklarına karşı cephe aldığını söylemiş, duruşmada da, tamamen bu ifadesine uygun beyanda bulunmuş ve parti faaliyetine katıldığı yolundaki isnadı külliyen reddetmiştir (Sahife 240-241).

FARUK URAL ilk tahkikat ifadesinde; İMADETTİN SELHEP ile olan temasını bir parti faaliyeti olarak göstermiş ise de; bunu ifadelerini cerhetmek ve alınan ifadelerin isabetsizliğini ispat için uydurmuş olduğunu (Sahife 309) ve fakat beyanına itibar edilerek İMADETTİN'in de tevkif edildiğini; 1947 yılında Türkiye Gençler Derneği'nin tertiplediği Ankara-İstanbul yürüyüşünden sonra ve tahliye tarihi olan 1951 yılı Eylülüne kadar görmediğini İMADETTİN SELHEP'ten kartını almışsa da bunu iş temini hususunda bir fayda temin eder düşüncesiyle yaptığını söylemiştir (Sahife 311). Bu noktayı İMADETTİN SELHEP kabul etmiyerek FARUK URAL'ın kendisini himaye eder tavır takındığını, bunun da tahkikatta ifade veriş tarzının başka bir şekli olduğunu söylemiştir.

Maznunun üzerinde, iş yerinde, ikâmetgâhında 12 Mart 1953 tarihinde yapılan aramada da suçla ilgili bir hususa rastlanılamadığı (Ankara aramaları dosyası sıra 105/3) de mevcut zabıt varakasından anlaşılmıştır.

Ankara vilâyet komitesi sekreteri Ö. L. TUNÇAY ifadesinde sarahatle İMADETTİN SELHEP'in gizli komünist partisine katılmadığını söylemiştir.

Maznun aleyhinde FARUK URAL'ın ilk tahkikat ifadesinden gayri bir beyan ve delile rastlanılamamıştır. Her ne kadar FARUK URAL'ın İMADETTİN SELHEP'ten kartını aldığı ve bu kartla (Diğer Ankara parti tanışmalarında da bu usulün kullanıldığı anlaşılmıştır) parti temasında bulunmak üzere bir şahsın maznunun evine gittiği anlaşılmakta ise de; bu şahısla İMADETTİN SELHEP'in parti teması yaptığını gösterir delil mevcut olmadığı cihetle İMADETTİN SELHEP'in bu şahsı evlerinden kovmuş oldukları yolundaki beyanının da aksi ispat edilemediğine göre bu hal, maznun aleyhine ve partiye girdiğinin delili olarak kabule de imkân görülmemiş ve FARUK URAL'ın mualleq beyanı mahkûmiyet kararı verilmesi için kâfi görülmemiştir.

Maznunun her ne kadar komünizme mütemayil olduğu kendi ikrarından da anlaşılmışsa da yukarda sıralanan ifadelerden ve duruşmada bu şahısların yekdiğerlerine sual tevcih ediş ve cevap veriş tarzlarından, eski mahkûmiyeti bulunan İMADETTİN SELHEP'in, FARUK URAL tarafından partiye faydalı hale getirilmesine gayret edildiği ve fakat muvaffak olunamadığı kanaat ve neticesine varılmış ve fakat partiye girdiği mertebei sübuta varmamıştır.

Maznunlardan SELÇUK ŞENEL de FARUK URAL'ın teklifi ile ve daha henüz partiye katılma-

dan evvel tahminen 1947 yılında İMADETTİN SELHEP'in evine giderek Ekonomi Politik notlarının yazılmasına yardım ettiğini söylemişse de mücerret bu notları daktilo etmiş olmak ta gizli komünist partisine girmiş olmasının delili olarak kabul edilemiyeceği gibi, İMADETTİN SELHEP'in, SELÇUK ŞENEL tarafından bu hâdisenin cereyan ettiği mahal olarak zikredilen yerde oturmadığının ve 1945-1947 yıllarında Nâzımbey Mahallesi Sergi Sokak 4 sayılı evde ebeveyniyle birlikte kiracı olarak oturduğunun Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün 9 Ocak 1954 gün ve 1470/90012 sayılı yazısından (Duruşma dosya 3, sıra B/88) anlaşılması karşısında tereddüdü mucip görülmüştür.

Bu durum karşısında maznun İMADETTİN SELHEP'in Gizli komünist cemiyete girdiği sübuta ermediği ve heyetimize de kanaat gelmediği cihetle müdafaası yerinde görülerek ve iddia makamının esas hakkındaki mütalâasına uygun olarak müsnet suçtan dolayı BERAATİNE.

BAYRAM ÇOKGEÇİM:

25 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilen ve 12 Şubat 1954 tarihli celsede mahkemece tahliyesine karar verilen BAYRAM ÇOKGEÇİM'in gizli komünist cemiyete (Partisine) katılmak ve hücre teşkil etmek iddiasiyle ve teczıyesi talebi ile mahkemeye sevkedilmiş ve hakkında T.C.K.nun 5844 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin tatbiki istenilmiş, iddia makamı esas hakkındaki mütalâsı sırasında maznunun suçu sabit olmadığından beraatine karar verilmesini istemiştir.

Maznun gerek tahkikatta ve gerekse duruşmada kendisinin komünist partisiyle alâkası olmadığını (Sahife 432), aranan BAYRAMIN başkası olduğunu, hata edildiğini ifade etmiştir. Bu durum nazara alınarak 1 Şubat 1954 tarihli celsede BAYRAM ÇOKGEÇİM'in KADRİ ÇOKUĞURLU'nun ifadesinde adı geçen ve eşkâli tarif edilen BAYRAM olup olmadığının emniyet kanalı ile tahkik ettirilmesine karar verilmiş ve yapılan inceleme sonunda İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden gönderilen 11 Şubat 1954 tarih ve 2223/700 sayılı yazıdan (Duruşma dosya 4, sıra C/42) aranan BAYRAM'ın, BAYRAM ÇOKGEÇİM olmadığı anlaşıldığından bu yazının ikâme edildiği 12 Şubat 1954 tarihli celsede tahliyesine karar verilmiştir. Maznunun bu suretle bir Adlî hata neticesi olarak mahkemeye sevkedildiği ve gizli komünist partisi faaliyeti ile hiç bir alâkası bulunmadığı anlaşıldığı ve heyetimize de bu yolda kanaat geldiği cihetle maznun BAYRAM ÇOKGEÇİM'in müsnet suçtan dolayı ve iddia makamının talebi veçhile BERAATİNE ve suç delili olarak dâva dosyası içerisinde bulunan bilcümle parti neşriyatının müsaderesine, söz birliği ile kabli temyiz olmak üzere karar verilerek işbu hüküm duruşmadan vareste tutulan maznunların ve SELÇUK ŞENEL, NEVZAT YAVUZ YILDIRIM, ADNAN SALİH YÜCEBAŞ, SÜRURİ ÖZBADUR, İBRAHİM KIRAY, SEVİNÇ TANIK, BEHİCE HATKO, ERDOĞAN BERKTAY, İSMAİL ÖZTÜRK, TEVFİK DİLMEN'in ve BALKAR YEKEBAŞ vekili HİLMİ KIRELLİ, TURHAN SACİT BAYKARA vekili İHSAN TÜZEL, MUSTAFA AYGÖLÜ, vekili KAZIM ALÖÇ, TURHAN TUNA vekili SAİM GÜRKOL, SELMA ERTEKİN vekili TUĞRUL VİDİN'in gıyaplarında, DÜNDAR BAŞTİMAR, HALİM SPATAR, İLHAN BAŞGÖZ, MUSTAFA AYGÖLÜ, NURAN ERTAN ve avukat HAKKI DEYMERİN ve mevkuf maznunların vicahlarında müddeiumumi ve zabıt kâtibi hüzurları ile açık olarak tefhim edildi. 7 Ekim 1954.

Reis	Duruşma Hâkimi	Aza
Sv. Alb.	As. Ad. Hâkim	P. Kur. Alb.
Yusuf Özsan	**İzzettin Cebe**	**Muharrem Savtekin**

ZEKİ BAŞTIMAR'IN (YAKUP DEMİR) SAVUNMASI*

Yayınladığımız bu belge, 1951 TKP Tevkifatından sonra Askeri Mahkemeye 1 numaralı sanık olarak çıkarılan Zeki Baştımar'ın (Yakup Demir) 1954 yılında, Ankara Garnizon Kumandanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi önünde yaptığı savunmadır.

Belgenin Mahkeme tutanaklarına geçen tam metni yerine, davanın ayrıntılarını bilmeyenleri ilgilendirmeyen kısımların bizzat Zeki Baştımar'ın kendisi tarafından çıkarılarak, yalnızca TKP ana davası ve onun savunulmasıyla ilgili kısımların yayınlandığı broşürdeki metin kullanılmıştır.

TBKP'nin iki önderinin yargılandığı günümüzde, böylesi bir belgenin ilginç ve önemli olabileceğini düşünüyoruz. Bu belge, yerimizin sınırlı olmasından ötürü, iki bölüm halinde yayınlarken, bu belgenin sağlanmasında bizlere yardımcı olan Sayın Rasih Nuri İleri'ye teşekkür etmeyi de bir borç kabul etmekteyiz.

Sayın Hâkimler,

Üç yıldan beri zaman zaman geneloya (kamuoyuna) büyük bir siyasi komplo gibi sunulmak istenen olağan siyasi bir olay, bütün açıklığıyla önünüze serilmiş bulunuyor. İktidarın ve gerici basının, bu olay sanıklarının şahsında yaratmaya çalıştığı "umacı"yı burada asıl çehresiyle görmüş bulunuyorsunuz. Bulandırılan su durulmuştur. Örtülmek istenen gerçek bütün çıplaklığıyla meydandadır.

Adalet mekanizmasının nispeten normal işlediği bir memlekette, işlendiği iddia olunan fiil bir dâva konusu bile olamazdı ve ilk soruşturmada böyle çapraşık gibi görünen bir hale sokulamazdı. Yeryüzünde benzeri olayları suç diye ele alacak kanunların hüküm sürdüğü memleketler belki hâlâ vardır. Fakat kanunların, uyarına göre ve adamına göre uygulandığına bu kadar parlak bir örnek olabilecek birtek medeni memleket daha göstermek zordur. Bu dâvaya konu teşkil eden olay, memleketimizde bugün yürürlükte olan kanunlar karşısında bile, olsa olsa, ancak basit bir kovuşturma konusu olabilirdi. Fakat bütün ilk soruşturma safhalariyle ve şimdiki şekliyle bu dâva basit bir dâva olmaktan çıkmış bulunuyor. Müdafi avukatlardan biri, haklı olarak, bu dâvayı memleketin adli tarihinde özel bir yer tutacak tarihi bir dâva olarak vasıflandırmıştır. Bu özellik, ne sadece buradaki sanık sayısının çokluğunda, ne binlerce sayfa tutan ilk soruşturma evrakının hacminde, ne ilk soruşturmanın sanıklar için tahammül edilmez şartlar altında iki yıl gibi uzun bir müddet devam etmiş olmasında, ne de ilk soruşturma sırasında eski Asyai ve ortaçağ metotlarına paralel olarak uygulanan yeni Amerikan metotlarının kanun dışı, insanlık dışı, ahlâk dışı şekillerinin ve çeşitlerinin hepsinin birden uygulanmış bulunmasındadır. Gerçi bu olayların herbiri tek başına bu dâvayı basit bir dâva olmaktan çıkaracak önemdedir. Kaldı ki, burada hepsi bir araya gelmiş bulunuyor. Böyle ol-

* Bu belge YENİ AÇILIM dergisinin 8. ve 9. sayılarından, hiçbir değişiklik yapılmadan olduğu gibi aktarılmıştır.

duğu halde, onu tarihi bir dâva yapan asıl özellik başkadır. Bu özellik, hiçbir medeni memleketin adliyesini meşgul etmeyecek kadar önemsiz bir nitelik taşıyan olağan siyasi bir olayın, kanun temsilcileri elinde, facia diyebileceğimiz bir sıra kanunsuz harekete bahane tescil etmesinde, belli siyasi maksatlar için yüzlerce vatandaşın felâketi bahasına sömürülmesindedir. Bu dâva, yalnız Türk adli tarihinde değil, son devrin milletlerarası adli tarihinde kanun namına işlenen kanunsuzlukların türlü örnekleriyle dolu ibret verici bir sayfa teşkil edecektir.

Hukuk rejimi, hukuk devleti deyimleri son yıllarda basında en çok rastlanan deyimlerdir. Bizde bu deyim, hükümetin sözcülüğünü yapan bazı siyaset adamlarının ağızlarının pelesengi olmuştur. Hukuk devleti, hukuk rejimi ne demektir? Hukuksuz devlet, hukuksuz rejim olabilir mi? Gerçek ilim böyle bir şey kabul edebilir mi? Bu ayrı bir meseledir. Fakat hukuk devleti ve hukuk rejimi deyimi, devlet idarecilerinin kurulu hukuk kaidelerine ve İnsan Hakları Beyannamesinin ruhuna uygun kanunlara riayet etmesi mânasına geliyorsa, iş biraz değişiyor. Bu takdirde, sadece bu dâva bu anlayışın ışığında bizdeki "Hukuk Rejiminin" mahiyetini açıkça ortaya koymaya kâfi gelir. Halka yabancı bir rejimde, kanunların, belli menfaatlara uygun bir şekilde hazırlanan, bu menfaatlara göre tefsir, tevil ve tatbik edilen ve icabında açıktan açığa ihlâl edilen birtakım iğreti hüküm ve kaidelerden ibaret olduğunun en parlak örneklerini bu dâvada bulmak mümkündür. Hükümet sarih olması gereken kanunların bazan tefsire ihtiyaç göstermeleri, tefsire tâbi tutulmaları, nedense olağan bir şeydir. Fakat bu ancak tefsire elverişli kanunlar için böyledir. Hükmü sarih olan bir kanunu zoraki bir tefsire tâbi tutmak, yahut tevil etmek, onu bilerek ihlâl etmekten farksızdır.

Memleketimizde ileri fikir akımlarına ve özellikle komünistlere karşı uygulanan kanunlar üzerinde, iç ve dış politika icaplarına uygun olarak, zaman zaman nasıl oynandığı mâlumdur. Fakat çeşitli zamanlarda üzerlerinde bu kadar çok değişiklikler yapılan bu kanunların, yine de ihtiyacı tatmine kafi görülmeyerek, sırf siyasi düşüncelerle, açık bir şekilde ve sık sık ihlâl edildikleri de bir gerçektir.

Saf ve mutlak adalete inanmam. Adaletin sınıfî bir karakter taşıdığını biliyorum fakat, sınıfların üstünde kalmak iddiasında olan bir adaletin görünüşte usun tarafsız olması, ifade ettiği mânaya şeklen olsun uyması gerektir. İcra kuvvetleri elinde istenildiği gibi tefsir, tevil ve tatbik edilen bir kanun düpedüz bir cebir vasıtasıdır. Kanun zaten cebir vasıtası demektir, ama belli bir maksatla meydana getirildikten sonra ve yürürlükte kaldıkça, menfaatlerini koruduğu sosyal sınıfın elinde, ilk önce bu sınıfın kendisinden hürmet görmesi gereken bir vasıtadır. Hukuk rejimi deyiminden kastedilen mâna da, bugün insan haklarının istediği şey de budur. Aksi halde, kanun, meşruluğunu kaybeden barbarca bir âlet kertesine düşer, hukuki mânada bir kanun olmaktan çıkar.

Bugün yürürlükte olan kanunlar karşısında bu dâvanın yeri nedir? Bunun bir hukukçu gözüye incelemek yetkimin dışında bir iştir. Ben burada ancak her vatandaşın görebileceği kadar meydanda olan birkaç gerçeğe kısaca dokunacağım.

1. Savcı, Türk Ceza Kanununun 141. maddesinin 1. ve 3. fıkralarına ve Askerî Ceza Kanununun 148. maddesinin B fıkrasına göre cezalandırılmamı istemektedir. TCK'nın 141. maddesi Askerî Ceza Kanununda yazılı bir suç değildir. Askerî Muhakeme Usulü Kanununun ikinci maddesine göre ise, asker ve siviller tarafından müştereken işlenen fiil TCK'nda yazılı bir suç ise, bunların toptan muhakemesi umumi kaza merciine aittir. Bu dâvada, askeri şahıslarla müştereken işlendiği iddia olunan suç, Askerî Czea Kanununda yazılı bir suç olmadığına göre, bu madde gereğince dâva ancak umumî (sivil) mahkemelerde görülebilir.

Fakat bu dâvanın askerî mahkemeye devrinde, iktidarın emri kanunun emrine galebe çalmıştır.

2. Hükümetin, siyasi mülâhazalarla kanunları istediği gibi ve işine geldiği şekilde, fakat bu defa sanıkların lehinde olarak, nasıl kullandığını gösterir bir başka örneği Nabolant Dâvasında görüyoruz.* Bilindiği gibi, bu olayda bir denizaltı gemisi batmış ve 81 Türk askeri ölmüştür. Burada suç, askerî bir müessese olan bir denizaltı gemisi içinde askerî şahıslara ve savunma vasıtalarına karşı askeri ve sivil şahıslar tarafından işlenmiştir. Askerî Muhakeme Usulü Kanununa göre tamamiyle askeri kazayı ilgilendiren bir suçtur. Bizim dâvamızda hiç nazara alınmayan Askeri Ceza usulünün 2. maddesi burada açıktan açığa ve yersiz olarak yelhe çevrilerek uygulanmış ve dâva sivil mahkemeye verilmiştir. Çünkü, iki gemiyi idare edenlerin fiil ve hareketlerinde iştirak mevcut farzedilmiştir. Evvelce birbirini hiç tanımayan ve belki de birbirini hiç görmemiş olan bu sanıkların 81 kişinin hayatına son vermek ve denizaltı gemisini batırmakla müşterek hareket ettiklerini kabul etmek

** Bayar ve Menderes Türkiye'yi NATO'ya sokmaya hazırlandıkları sıralarda, bu Pakt üyesi İskandinavya memleketlerinden birine ait olan bir ticaret gemisi Çanakkale Boğazı'nda bir Türk denizaltı gemisine bindirmiş, denizaltının batmasına ve 81 Türk deniz er ve subayının ölümüne sebep olmuştur.*

akıl ve mantığın çerçevesine sığmaz. Bu fiilin tesadüfi bir fiil olduğu açıktır. İştirak ancak kasıtla işlenen fiillerde mevcut olabilir. İştirak olmayınca da fiil ancak askeri kazanın konusu olabilir. Durum böyle iken, sırf siyasi düşüncelerle dâva sivil mahkemeye verilmiştir. Böylece Nabolant Dâvası, Askerî Ceza Kanununda yazılı bir suç olduğu halde sivil mahkemece; bu dâva yani bizim dâvamız ise, askerî kanunda yazılı bir suç olmadığı halde askerî mahkemeye verilmiştir.

İşte iki olay ki, kanunların icra kuvvetlerin elinde istenildiği gibi tevil ve tatbik edilen birer âlet olduklarının parlak iki örneğidirler. Nabolant Dâvası, eldeki ve yürürlükteki kanunlar karşısında ortada su katılmamış askeri bir suç bulunduğu ve dâva su götürmez şekilde askerî kazaya ait olduğu halde, sivil mahkemede görüldü. Çünkü, kanuna göre, değil, kendi siyasî endişelerine göre hareket eden iktidar böyle istiyordu. Çünkü, dış memleketler geneloyunu ve dolayısıyle yabancı hükümetleri ilgilendiren bu dâvayı fırsat bilerek dışarıya hoş görünmek, demokrat ve medeni görünmek arzusu ve prestij sağlamak ihtirası, iktidarı kanunları hiçe saymaya götürdü. Çanakkale sularına gömülü 81 Türk çocuğunun aziz hâtıralarına hürmeten olsun, memlekette yürürlükteki kanunlara riayet etmek mertliği gösterilemedi. Önümüzde görülen bu dâva ise, doğrudan doğruya siyasî maksatlarla açılmış ve kanunun açıklığına rağmen, yine siyasî maksatlarla askerî mahkemeye verilmiştir. Çünkü tevkifler sırasında Atlantik Paktına girmek için her çareye başvurmakla meşgul olan Hükümet, memleketi komünizmin tehdidi altında göstermek ihtiyacında idi. Çünkü, emperyalistlerin ve başta Amerikalıların gözüne girmek ve memleketi onlara cazip göstermek peşindeydi. Çünkü, barışın en ateşli savunucularına karşı, dünya gericiliğine bir mücadele örneği vermek, hükümetin siyasî ihtiraslarına uygun düşüyordu. Çünkü, soruşturmayı istenildiği kadar uzatmak, tevkifleri istenildiği kadar genişletmek ve soruşturmada en vahşice metotları kullanabilmek için bu işte mutahassıs olan sivil zabıtayı askerî kanunların himayesi altına almak lâzımdı. Kanunsuzluğu kanunların himayesi altına almak; bu, kendine güvenen, kendinde kuvvet tahayyül eden bir otoritenin tenezzül edeceği bir hareket midir? Hayır, bu sadece bir zaaf ifade eder. Bizim karşımızda değil. Bizim karşımıza onun maddeten kuvvetli olduğunu itiraf etmeye lüzum yok. Fakat dâvasını güttüğümüz milletin karşısında zayıftır. Çünkü, haksızdır, kendi hazırladığı kanunları hiçe sayan bir iktidar ne haklı olabilir, ne de kuvvetli sayılır. Kanunu, bazı vatandaşların aleyhinde, bazılarının lehinde olarak ihlâl etmek bir hukuk rejiminin işi değildir. Anayasa kanun nazarında bütün vatandaşların eşit olduğunu söyler. Ama ne çare ki bunu sadece Anayasa söyler.

Mesele yalnız umumî mahkemeyi ilgilendiren bir dâvanın kanunsuz olarak askerî mahkemeye devrinde değildir. Ortada daha acı bir gerçek var: Askeri mahkemeler Anayasanın emrettiği bağımsızlığa sahip değillerdir. Şu gerçeği ifade etmek zorundayım: Emir ve kumanda altında bulunan bir hâkim, fikir ve kanaatlarını serbestçe ortaya koymaz. Amirine bağlı bir hâkimden tarafsızlık beklenemez. İcra organının nüfuz ve otoritesi askeri kazanın serbestçe ve tarafsız olarak hareket etmesine engeldir. Bir müddet önce Askerî Ceza Kanunu üzerinde çalışmalar yapan ilim komisyonu hazırladığı tasarıda bu gerçeği şu cümlelerle ifade etmiştir:

"Anayasaya göre, yargıçlar, genel veya özel bir görev alamazlar. Keyfiyet böyle olduğu halde, asıl vazifeleri askerlik ve komutanlık olan subaylara askerî kazada adli âmirlik ve mahkeme başkan ve üyeliği yaptırılması Anayasa aykırı ve adliyenin istiklâli ile gayri kabili telif bulunmaktadır."

Adi dâvalarda mahkemenin bağımsızlığı meselesi o kadar önemli olmayabilir. Çünkü bu dâvalarda adli âmirin tarafsızlığını tehdit edecek sebepler nispeten azdır. Fakat siyasi bir dâvada böyle bir tarafsızlık nazarî olarak bile kabul edilemez. Kanunun askerî şahıslara ve bu arada askerî hâkime yasakladığı siyaseti askerî bir mahkemeye rüyet konusu olarak tanıması ne kadar garipse, böyle bir mahkemeden siyaset yapmamasını, yani tarafsız kalmasını beklemek de o kadar garip olur.

Fakat iş bu kadarla da bitmiyor. Burada bahis konusu olan, sadece Anayasanın emrettiği bağımsızlığa sahip bulunmayan askeri bir mahkemenin âdi bir dâvaya bakması değildir. Burada başka bir kanunsuzluk örneği daha var: Bu dâva siyasî bir dâvadır. Mahkeme adli âmirinin emrinde bir mahkemedir. En büyük adlî amir ise, icra vekilleri heyeti üyelerinden biri olan savunma bakanıdır. Yani siyasi bir şahsiyettir. Buradaki sanıkların siyasi hasmı mevkiindedir. Biz burada kendi siyasi hasımlarımızın emri altındaki bir mahkeme tarafından muhakeme edilmekteyiz. Böyle bir mahkemenin hükmü, kendi Anayasamız ve diğer kanunlar karşısında bile bâtıl sayılmaz mı? Abdülhamit istibdadının en karanlık devirlerini yaşamış olan Şair Ziya Paşa'nın meşhur beytini hatırlamamak elden gelmiyor. Adalet mefhumunun yüceliğine ve burada Mahkeme Heyetini teşkil eden kişilerin, memleket müdafaasının sembolü olan üniformalarına hürmeten bu beyti tekrar etmiyeceğim.*

** Kadı ola dâvacı ve muhzir (mübaşir) dahi şahit,*
Ol mahkemenin hükmüne derler mi adalet?

Anayasanın 105. maddesi hiçbir kanunun Anayasaya aykırı olamayacağını söyler. Buna rağmen, bu çeşit kanunların var olduğu da bir vakıadır. Bu durum karşısında hâkim ne yapsın? Memleketin en yetkili hukuk bilginlerinin bu suale verdikleri cevap şudur:

"İki kanun hükmünün tearuzu halinde mahkemelerin mer'i olan hükmü bulup tatbik etmek vazifeleri ne kadar tabi ise, bir kanunla Anayasanın karşılaşması halinde de aynı şekilde mahkemelerin üstün olan kanun hükmünü bulup tatbik etmeleri o kadar tabii sayılmak gerektir."

Bir asker için âmirin emri mi, kanunun emri mi üstündür, bilmiyorum. Fakat askerî hâkimler arasında, âmirin emirlerine rağmen, yalnız kanunu ve vicdanının sesini dinleyen fedâilerin var olduğuna inanmak istiyorum.

İnsan Hakları Beyannamesine ve Anayasa'ya aykırı anti-demokratik kanunlara karşı gerici basında bile birkaç yıldan beri devamlı bir yayın yapılmaktadır. Bu yayınların, bilhassa İkinci Dünya Harbinden sonra yeryüzünün gittikçe gelişen demokratik havası dışına bırakılmakta ısrar edilen Türk halkını oyalamak gibi bir hedefi bulunabilir. Fakat arada yurtsever Türk aydınlarının da zaman zaman memleketin öz ihtiyaçlarını samimi olarak ifade etmek fırsatını buldukları görülüyor. İstanbul'un en gerici günlük gazetelerinden birinde çıkan "Askerî Kaza Dâvası" adlı bir makaleden aşağıdaki satırları naklediyorum:

"Nürenberg Askerî Mahkemesinin esbabı mucibesine göre, hâkim kendi vicdanının emrine aykırı ve insaniyetin zararına olmak (mevzuata uyup da) hüküm vermiş olsa bile, bu kendisi için bir mücraa sebebi sayılmamıştır. Bu itibarla, İkinci Dünya Harbinin sonundan bu yana hızla gelişen İnsan Hakları telâkkisi muvacehesinde gizli askerî mahkemelerin ifade ettikleri mâna, siyasî bir zümre menfaatı uğrunda zulüm ve haksızlık vasıtası olmaktan gayri bir şey değildir."

Ben bu satırlara birşey ilave etmeyeceğim.

Demokrasi ve hukuk rejimi lâflarının bolluğu, nasıl kanunsuzluğu ve sınıf dikkatatörlüğünü gürültüye getirmek gayretinin bir belirtisi ise, ağızlardan hiç düşmeyen inkılâpçılık, ilerilik sözleri de görülen gerici politikayı perdelemek arzusunun bir ifadesidir. Sınıf diktatörlüğü, bir taraftan, memlekette bir komünizm tehlikesi vehmi uyandırmaya çalışarak gericilikle bağdaşamayan bütün ileri fikir akımlarına ve demokratik hareketlere karşı harp açmış bulunuyor. Diğer taraftan da, halkta ve ileri aydınlardaki gericilik düşmanlığı karşısında kendi asıl çehresini örtmek için sözde gericilikle de mücadele ediyor. Gericilik, siyasi lûgattaki mânasıyla, inkılâp ve sosyal reform hareketlerine yüz çevirme ve bunlara karşı aktif mücadeleye geçme demekse, bugün memleketimizde gericinin kim olduğu bellidir. Milli Mücadelenin memlekette sağladığı siyasi ve ekonomik bağımsızlık bugün ne haldedir? Kapitülasyonları süngüsünün ucuyla kaldıran bir milletin Lozan'da temsilciliğini yapmış eski bir devlet adamı kendisinin açtığı bir yoldan kapitilâsyonların yeniden geri geldiği hakikatini son seçimler münasebetiyle ve rey toplamak amacıyla itiraf etmek zorunda kalmadı mı?

"Yabancıdan para almak için vermediğimiz memleket hazinesi yoktur." "...Bugün Afrika kabileleri kendi topraklarını işleyen yabancılara karşı ayaklanmışlardır. İktidar gül gibi toprağımıza Afrika kabilelerinin kovduğu yabancı sermayeyi getirmek istiyor."

Bu sözleri ben söylemiyorum, yukarda sözü geçen eski devlet adamı söylüyor.

Gericilik demek harp demek, barış düşmanlığı demektir. Bugün memlekette barışı savunmak, barışı istemek bir suç sayılmıyor mu? Barışseverler birer câni gibi hapishanelere tıkılmıyor mu? bizler niçin buradayız ve niçin hiçbir siyasi ve sosyal harekete karşı hiçbir devirde, bu derecesi görülmemiş vahşice davranışlara maruz kaldık? Evet, bu memlekette barışı istemek ve hattâ yabancı menfaatlar uğrunda yabancı memleketlerde milletin kanının dökülmesini istememek bir suçtur.

Yok, eğer gericilik, dilimize yerleşen mânasıyla, sadece dini siyasete alet etmek, dini taassubu körüklemek demekse iktidar bu yolda da kimseden geri kalmıyor. Mekteplere din derslerini mecburi kılan, din mektepleri açan kimdir? Taassubu alabildiğine körükleyen, hattâ padişahlığı, halifeliği öven dergi ve broşürleri maddi olarak da, manevi olarak da besliyenin iktidarın kendisi olduğu Malatya Dâvası münasebetiyle ortaya çıkmış değil midir?

Gericiliğin komünizmle işbirliği yaptığı yolundaki propaganda bir siyaset hokkabazlığı, şaşkın bir siyasetin şaşkınca bir iftirasıdır. İspat ettiği şey, iftiracıların hakikatleri örtbas etmek işinde çaresizlik ve acizlik içinde bulunduklarıdır.

Halkın bütün sınıf ve tabakalarında emperyalistlere, harp tahrikçilerine karşı uyanan nefretin gittikçe artan fiili belirtileri iktidar çevrelerini düşündürüyor. Siyasî ve dini inançları ne olursa olsun, memleketini seven bütün vatandaşların millî bağımsızlığımıza kastedenlere ve barış düşmanlarına karşı birleşmeleri zorunluğu karşısında şaşıranlar, bu zorunluğun gerçekleşmesi içinde öncü bir rol oynayan Türk komünistlerini gericilikle işbirliği halinde göstermek gibi gülünç bir iftira yolu

tutmuşlardır. Fakat bu yolun bir çıkmaza gittiğinin farkında değillerdir. Memleketin bugünkü haline, ufukları tehdit eden tehlike bulutlarına rağmen, onun geleceğine inanıyoruz. Çünkü bu memleketin bağımsızlığı ve hürriyeti için hertürlü ukubeti, hertürlü azabı ve ıstırabı çekmeye hazır insanların, milletin sinesinde bol bol mevcut bulunduğunun canlı delillerini kendi öz varlığımızda görüyoruz.

Memleketi bugünkü çıkmazdan kurtaracak yolun Komünist Partisinin gösterdiği yol olduğuna inanıyorum. Komünist Partisinin teşkilât prensiplerini ve siyasi görüşlerini açıklayan yazıları yaymanın sorumluluğunu kabul ediyorum. Savcının bu bültenlere dayanarak yaptığı suçlamaları cevaplandırmak zorundayım. Savcı, Sevk İddianamesinde ve Esas Hakkındaki Mütalâasında, TKP Teşkilât prensiplerinin ilk satırındaki (Partimiz Marksçı-Leninci bir partidir) cümlesini ele alıyor ve bundan, "Türkiye Komünist Partisinin gayesinin, cebir ve şiddet yolu ile iktidarı ele alarak amele diktatörlüğü tesis etmek" olduğu yolunda bir hüküm çıkarıyor. Teşkilât prensiplerini benimsemiş Marksçı-Leninci bir komünist olarak, bu cümlenin gerçek mânası üzerinde durmak isterim. Bir partinin veya kişinin Marksçı-Leninci olması ne demektir? Müsaadenizle evvelâ bunu kısaca izah etmeye çalışacağım.

Marksizm, genel bir tarifle, tarihi ve sosyal olayları materyalist bir görüşle ve diyalektik bir metotla inceleyen, çözümleyen ve açıklayan bir ilimdir. Leninizm, Marksizmin yaşadığımız yeni tarihi devreye, çağımızın şartlarına uygulanmasıdır; devrimizin Marksizmdir.

Hayatı ve sosyal hâdiseleri materyalist bir görüşle izah etmek demek, onları doğuran ve idare eden şeyi, maddi varlığın dışındaki mutlak bir kuvvetin iradesinde değil, bu maddî varlığın kendinde saklı ezeli ve ebedî kanunların yarattığı zaruretlerde aramak demektir. Bu görüş tarzına göre, belli bir sosyal ortamda, bir memlekette belli fikirler ve prensipler, ancak o memleketin maddî şartlarından ve zaruretlerinden doğabilir. Bir fikir, maddi şartların elverişli olmadığı bir yerde doğamaz; dışardan gelemez; gelse de tutunamaz. Kökü dışarda bir ideoloji, kökleri havada bir ağaç gibi, ergeç kurumaya mahkûmdur. İşte materyalist görüş bu demektir.

Diyalektik metot, sosyal hayatı ve hâdiseleri daimi bir akış, daimi bir değişme ve gelişme halinde görür ve konusunu zamanın, zeminin ve durmadan değişen hayat şartlarının ışığında inceler.

Böylece, Marksizm-Leninizm ilmi ve felsefi bir doktrindir, bir cihanı görüş tarzıdır. Marksçı-Leninci parti bu görüş tarzını kendine kılavuz edinen parti demektir. Böyle bir partinin kendi programını, prensiplerini, siyasi amaçlarını, bulunduğu memleketin maddî şartlarına göre çizmesi şarttır. Maddî-ekonomik şartları birbirinden ayrı olan memleketlerde Marksçı-Leninci partilerin uzak idealleri aynı olsa da, programları, siyasi hedefleri, faaliyet şekilleri değişiktir. Çünkü Marksizm-Leninizm, memleketlerin ve milletlerin sosyal ve siyasî gelişme imkânlarını her memleketin kendi sosyal ve ekonomik bünyesinin, objektif şartlarının tâyin ettiği yolda arar.

Teşkilât prensiplerinin ilk cümlesinin anlatmak istediği işte budur.

Komünizmin, gayesine ulaşmak için cebir ve şiddet kullanmayı her yerde, her zaman için mutlak bir zaruret olarak kabul ettiği iddiası yersizdir. Marksizm-Leninizm soyut konular hakkında genel ve mutlak hükümler vermez; bu veya şu meselede, bu veya şu tarihi devrede, bu veya şu memleketin mevcut sosyal ve ekonomik şartlarını gözönünde tutarak bu veya şu hükmü verir. Belli bir zamanda belli bir memleket için doğru olan bir hüküm, başka bir zamanda, maddî hayat şartları başka olan bir memlekette doğru olamaz. Hattâ zamanla şartları değişen bir memleketin sosyal meseleleri hakkında Marksizm-Leninizmin hükümleri değişir. Marksizm-Leninizm hakkındaki yanlış telkimler ve yanlış bilgiler komünistlerin siyasi amaçları ve faaliyet şekilleri hakkında yanlış hükümlere yol açmaktadır. Komünistlerin her zaman için her memlekette hep aynı gayeler peşinde koştuklarını, hep aynı yoldan, aynı doğrultuda yürüdüklerini iddia etmek yersizdir. Bu çeşit faaliyet Marksizm-Leninizmin ruhuna aykırı düşer. Komünist partilerinin Marksçı-Leninci partiler olduklarını teşkilât prensiplerinin başına koymaları, bu noktaya verdikleri önemi belirtmek lüzumunu duymalarındandır. Savcı, Esas Hakkındaki Mütalâasında "Bugünkü şartlar altında memleketimizde illegal faaliyette bulunan Gizli Komünist Partisinin kanun dışı bulunması dolayısıyle hiçbir zaman meşru yollarla iktidara gelmesi kabil olmadığını..." söylüyor ve "cebir unsuru komünizmin hususi bir maksadı olduğu" yolunda bir hükme varıyor. Bu hüküm sağlam bir mantığa dayanmıyor. Gizli ve illegal çalışmak komünistler için ne bir gayedir, ne de arzu edilir bir şeydir. Fakat bu memlekette komünistler buna mecbur edilmişlerdir. Tahkikat dosyasında mevcut "Görüşler" adlı bültenin (Parti Meseleleri) kısmında şu cümleler var:

"Gizli faaliyet, partimizin mutlak bir prensibi değildir. Bilâkis, faaliyetini kanunileştirmek için elinde olan herşeyi her zaman için yapmaya hazırdır. Bu uğurda mücadeleden hiçbir zaman dönmemiştir ve dönmeyecektir."

Siyasî bir grubu veya teşekkülü, sırf gizli faaliyette bulunmaya mecbur bırakıldığı için, cebir ve şiddet kullanmakla suçlamak garip olur. "Kanun dışında bırakılanlar kanunun dışında hak ararlar" sözü büyük bir gerçeğin ifadesidir. Kanun dışında hak aramak cebir ve şiddet kullanmayı zorunlu kılmaz. Savcının iddia ettiği gibi, komünizmin kanun dışı edilmesi onun cebir ve şiddet kullanmasını gerektiriyorsa, bu takdirde sorumlu, kanunun kendisi olmak lâzım gelir. Çünkü burada fiili tahrik eden kanundur.

Savcı iddiasını ispat etmek için her çareye başvurmuştur Deliller dosyasındaki yayınlardan iktibas ettiği cümleleri kabaca kasten bozmak yolunu bile denemiş, kelimelerin mânalarını değiştirmeye kalkışmıştır. Hele, tamamiyle ilmi ve öğretici bir yazı olan TKP Teşkilât Prensiplerinin (Teşkilât, Sevk ve İdare) kısmında, konuyu geliştirmek ve fikri belirtmek, aydınlatmak maksadiyle iktibas edilmiş olan, Rus Sosyal Demokrat Partisi hakkındaki Lenin'in bir cümlesini tahrif ederek Türkiye Komünist Partisine mal etmesine ve iddiasını bununla ispata kalkışmasına hayret etmemek zordur.

Sevk İddianamesinde de mevhum bir vesikada geçen ihtilâlci kelimesini ele alarak, "Komünist Partisinin faaliyet metodunun cebir ve şiddet kullanmayı icap ettirdiği, cebir ve şiddetin komünist partilerinin esasında mevcut olduğu" iddiasına bir dayanak aramaktadır.

Evvelâ, İddianamede sözü geçen belgenin hayali ve uydurma olmadığını ispat edecek bir delil ileri sürülmüş değildir. Sonra, Sevim Tan'ya böyle bir belge verildiği farz ve kabul edilse bile. İddianamedeki uydurma örnekte geçen Fransızca revolüsyoner kelimesinin karşılığı olarak alınan ihtilâlci deyiminin yerinde bir karşılık olup olmadığı bir meseledir. Gerçi bu kelimeyi ihtilâlci diye çevirenler de vardır. Fakat en çok kullanılan karşılığı bu değildir. İnkılâpçı kelimesi revolüsyonerin daha çok kullanılan asıl karşılığıdır. Kaldı ki, Marksist edebiyatta ve Marksistler tarafından yapılan tercüme yayınlarında ihtilâl ve ihtilâlci kelimelerine pek rastlanmaz. Fakat, bütün bunları bir tarafa bırakarak, revolüsyoner kelimesine ihtilâlci karşılığını doğru ve yerinde kabul etsek bile, bahis konusu olan faaliyetin cebir ve şiddet kullanmayı hedef edindiği ispat edilmiş olamaz. İktidar partisi liderlerinin, özellikle Başvekil Adnan Menderes'in nutuklarında, partisinin bir ihtilâl partisi olduğunu belirten sözlerine gazetelerde sık sık rastlamak mümkündür.

Otuz küsür yıldan beri Türk komünistleri zulmün ve terörün her türlüsünü gördüler. İçlerinde ideallerinin bedelini hayatlarıyle ödeyenler oldu. Fakat, buna karşılık olarak, bu cinayetlerin âleti olmuş hiçbir kimsenin, hiçbir provokatörün, ajanın komünistlerden bir fiske yediği işitilmemiştir. Cebir ve şiddet nerededir? 30 küsür yıllık faaliyetleri sırasında komünistlerin, cebir ve şiddet telkin eden hareketlerine, tahriklerine bir misal gösterilebileceğini sanmıyorum. Savcı, bu gerçeği bildiği için olmalıdır ki, başka bir dayanak aramıştır. Ona göre, cebir ve şiddet komünizmin mahiyetinde saklı bir unsurdur. Yani komünistler bugün cebir ve şiddet kullanmasalar bile, bir gün buna başvurabilecekleri için, onları cebir ve şiddet kullanmış kabul etmek gerekiyor. Bu ne garip bir hukuk anlayışıdır? Her asker bir asker kaçağı olabilir diye bütün orduyu peşinen cezalandırmak aklın kabul edeceği bir iş midir? Bizler Nasrettin Hocanın torunlarıyız, malûm. Bu efsanevi Hocamız, Türk halkının alaycı dehasını aksettiren nükteleri ve tuhaflıklarıyle, mustarip halkımızı arasıra biraz olsun güldürmek istemiştir. Çocuğunu testiyi kırmadan önce doğması, gelecek nesilere, bizlere örnek olmak için değil, bazı mantıksız hareketlerle alay etmek içindi. Asırlardan beri halkı güldüren bir tuhaflığın, bir gün bir kanun müeyyidesi haline getirilebileceğini merhum Hoca bile aklına getiremezdi. Bir kanunun amacı halkı güldürmek olamaz. Ama onu ağlatması, kan ağlatması mümkündür.

Bugün bazı memleketlerde milli bağımsızlıklarını, hürriyetlerini elde etmek için emperyalist istilâcılara karşı açılan savaşlarda komünistlerin ön saflarda yer aldıkları doğrudur. Fakat bu böyledir diye komünistlerin bugün her yerde cebir ve şiddet kullanmayı tasarladıkları vehmine kapılmak yersizdir. Sırf bir vehme dayanarak vatandaşlara ceza tertibini istemek ise, akıl ve mantık işi değildir.

Sevk İddianamesinde ve Esas Hakkındaki Mütalâada, komünizmin "mevcut mülkiyet esasını tanımadığı, memlekette mevcut ahlâk telâkkilerini kabul etmediği, aile mefhumuna kıymet vermediği, cemiyet içerisinde amele diktatörlüğünü cebir yoluyla tesis etmeyi gaye edindiği ve bu suretle zümre tahakkümünü kurarak, memleket içerisinde müesses iktisadi ve içtimai nizamları devirip yerine kendilerine uygun iktisadî ve içtimaî bir nizam kurmayı hedef tuttuğu" zikredilerek, amele diktatörlüğünü cebir ve şiddet yoluyla tesis etmenin komünizmin hiç değişmeyen ana vasfı olduğu iddia ve tekrar edilmektedir. Bu iddia hiçbir vakıaya, delile, kanuni mesnede dayanmayan, profesyonel komünizm düşmanlarının basmakalıp iddialarının tekrarından ibarettir. Ayrı ayrı memleketlerin komünistlerinde müşterek olan şey, nihai gayeler, uzak idealleridir. Aynı dünya görüşünü taşıdıklarına, aynı doktrine bağlı bulunduklarına göre, dünya olayları hakkındaki görüşlerinde beraberlik bulunması tabiidir. Olaylar, Marksizmin ışığı altında her yerde daima aynı gerçek

nitelikleriyle ortaya çıkar. Fakat, Marksizmin değişmez metodu gereği olarak, her komünistin amacını kendi memleketinin özel şartları tâyin eder. Dünya olaylarının başka başka memleketler üzerindeki akisleri ve tesirleri, bu memleketlerin kendi sosyal bünyelerine göre belirir. Bu ayrı ayrı memleketlerdeki komünist partilerinin müşterek ve uzak ideallerini ve dünya meselelerindeki görüş beraberliğini gözönünde tutarak, kendi özel şartları içinde yakın amaçlarını gerçekleştirme yolundaki çalışmalarını yanlış olarak mânalandırılıp değerlendirmek ve bu yanlış görüşün mahsulü olan kanunlarla cezalandırmak adalet prensiplerinin ruhuna aykırı düşer. Bugün gerek Türkiye Komünist Partisinin, gerek gerçekten Marksist-Leninist ayrı ayrı Tük komünistlerinin hiçbir faaliyeti, Türkiye'de komünizmin veya komünizme doğrudan doğruya geçiş devri olacak bir düzenin kurulması hedefini gütmemektedir. Savcı, dayanıksız bir idda ile, faaliyetlerimizin, mevcut nizamı devirmek ve Türkiye'de bir proletarya diktatörlüğü kurmak hedefi taşıdığını ileri sürüyor. Proletarya diktatörlüğü şiarı, Türk komünistlerinin çalışma programlarında hiçbir zaman yer almamış ve hiçbir zaman faaliyetlerinin doğrudan doğruya hedefini teşkil etmemiştir. Memleketimizin bugünkü sosyal bünyesi, şartları, proletarya diktatörlüğünü zorunlu ve gerekli kılacak bir durum göstermiyor. İşçi sınıfının tahakkümünü sağlamak veya bir sınıfın diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü kurmak şöyle dursun, tersine, emperyalizme, gericiliğe ve harbe karşı bütün sınıfları birleştirmek peşinde olduğumuzun en büyük delili Savcının aleyhimizde kullanmak istediği yayınlardır. Milletin müşterek dâvası ancak onun bütün sınıf ve tabakalarının birliğiyle, müşterek hareketiyle kazanılabilir. Bu gerçeği kavrayan Türk komünistlerinin, bir sınıfın tahakkümünü sağlamak gibi aykırı yönde bir faaliyete yer vermelerine imkân var mıdır? Halkın müşterek dâvasında memleketin bütün sınıflarının, bütün halkın birleşmesi zorunluluğunu kabul etmiyenler, buna engel olmaya çalışanlar, barış hareketini küçümseyenler, bu hareketi içinden yıkmak ve ona öncü olan kuvvetleri dağıtmak için her çareye başvuranlar ancak emperyalizme ve gericiliğe ajanlık etmekten başka hiçbir rolleri kalmayan Troçkist kalıntılarıdır.

Biz komünistler, memleketin bağımsızlığı ve demokrasinin gelişmesi uğrunda, emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadelede işçi sınıfının başlıca rolü oynaması gerektiğine inanıyoruz. İşçi sınıfının öncü rol oynamadığı milli bağımsızlık hareketinin ergeç soysuzlaşmaya mahkûm bulunduğunu tarih bize göstermiş bulunuyor. Fakat bu, işçi sınıfının diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü sağlamak istediğimiz mânasına gelmez. Tersine, bu vazifeyi yerine getirmek için işçi sınıfının memleketin bütün sınıfları ve bütün ileri kuvvetleriyle işbirliği yapmasının zaruri olduğuna inanıyoruz. Dosyadaki* yayınlarımızda bu fikrin örneklerine bol bol rastlamak mümkündür. Üç Aylık Bülten'den şu parçayı alıyorum:

"Türkiye'de ithalât ve ihracak tüccarlarının, toprak ağalarının, karaborsacıların, spekülatörlerin işine yarayan bugünkü, Amerikalılar hesabına harp ve soygun politikası karşısında, işçi sınıfının, küçük ve orta toprak sahiplerinin, orta sınıfların, millî sanayicilerin, ileri burjuvazinin, millî menfaatlerin gerektirdiği barışçı, hürriyetçi, bağımsız bir millî politika etrafında birleşmesi zarureti son ayların olaylarıyle iyiden iyiye ortaya çıkmıştır."

Bu açık ifade karşısında, işçi sınıfının diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü sağlamak hedefini güttüğümüz iddiasının yeri olabilir mi?

Hiçbir Marksçı-Leninci parti, hiçbir Marksçı-Leninci faaliyet ve yayım Türkiye'de komünizmin şimdiden gerçekleştirilmesi amacına yöneltilmiş olamaz. Hiçbir Türk komünisti faaliyetinin memlekette komünizmi bugünden kurmak gibi bir hedef taşıdığını söylemez. Türkiye'de bu çeşit bir faaliyet varsa, provokasyona eşit antimarksist bir faaliyettir.

Yukarda belirttiğim sebeplerle, Savcının bu dâvada uygulanmasını istediği TCK'nun 141. maddesini Türk Komünistlerinin fiil ve hareketlerine uymamaktadır. Bu maddenin 1. fıkrası aynen şöyledir: "Memleket içindeki içtimai bir sınıfın diğerleri üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya içtimai bir sınıfı ortadan kaldırmak veya memleket içinde kurulmuş iktisadi veya içtimai temel nizamları devirmek amaciyle cemiyet tesis, teşkil, tanzim veya idare eden kimse üç yıldan on yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır."

Ortada yukarıdaki maddenin kapsamına girecek bir fiil var mıdır? Böyle bir fiil yoktur. Bunun içindir ki, aksini iddia eden Savcı bu iddiasını ispat edecek hiçbir kanunî delil ileri sürememiştir.

1. Memlekette bütün sınıfların eşit şekilde faydalanacakları gerçek bir demokrasinin kurulmasını isteyen Türk komünistlerinin amacı, bir sınıfın diğerleri üzerinde tahakkümünü kurmak değil, tersine bir sınıfın diğerleri üzerindeki tahakkümüne son vermek olabilir.

* *Mahkeme dosyası*

"Görüşler" adlı bültende Komünist Partisinin gerçekleşmesine çalıştığı amaç, hiçbir yoruma yol vermeyecek kadar açık bir şekilde belirtilmiştir. Bültenin (önümüzde duran vazifeler) başlığı altındaki son kısmında Türk komünistlerinin hedefleri bütün açıklığıyla çizilmiştir. Buradan aşağıdaki cümleleri aynen alıyorum: "Memleketin bütün yurtsever unsurları anti-emperyalist ve demokratik bir plâtform etrafında birleştirilmeli, millî bağımsızlığı savunma, kurtarma yolundaki bütün hareketler, faaliyetler desteklenmelidir."

Daha aşağıda Türk komünistleri Amerikan emperyalistlerinin hizmetindeki harp kundakçılarına karşı ve barış için mücadeleye davet olunmakta, faaliyetlerinin hedefini teşkil eden hususlar belirtilmektedir. Savcının iddia ettiği yıkıcı telkinlerle, yukarıdaki cümlelerin bir yazıda bulunması mümkün müdür? "Görüşler", Savcının bütün iddialarını çürütecek, Türkiye Komünist Partisine ve Türk komünistlerine yüklemeğe çalıştığı amaçların bir vehim eseri olduğunu ispata yetecek açıklıktadır. Savcının hedefi komünistleri bu amaçlarından ötürü mahkûm ettirmekse, bunun için başka bir kanun maddesi bulması gerekiyor. 141. madde bu "fiile" uymuyor.

2. Memleketimizin bugünkü objektif şartları sosyal bir sınıfı veya sınıfları ortadan kaldırmak gibi yakın bir gaye taşımamıza engeldir. Sınıflar, bu veya şu partinin veya şahsın arzusu ile ortadan kalkmaz. İlmi sosyalizmin, yani Marksizmin ütopik sosyalizmden farklı olarak, ortaya koyduğu en büyük gerçeklerden biri de budur. Sınıfları, onların sosyal karakterlerini ve münasebet şekillerini bir memleketin maddi-ekonomik bünyesi tâyin eder. Bu bünyeyi insanlar keyifleri istediği zaman değiştiremezler. Komünistlerin son amaçlarını, uzak ideallerini teşkil eden komünizm, ancak, işçi ve emekçi sınıflar da dahil olmak üzere, bütün sınıfların ortadan kalkmasıyla mümkündür, bir tek sınıfın ortadan kalkması veya kaldırılmasıyla değil. Bir memlekette bütün sınıfların ortadan kalkması için, sosyal ve ekonomik gelişme seviyesinin, bütün ileri Batı memleketlerini hatta bugünkü Sosyalist Sovyetler Birliği'nin seviyesinden çok daha üstün olması gerekir. Bu seviyeye erişmiş bir memlekette ise, sınıfları bu veya şu siyasi teşkilât değil, hayatın kendisi ortadan kaldırır. Sınıfların varlığı nazariyecilerin düşüncelerine, siyasi liderlerin arzularına, partilerin programlarına bağlı değildir. Sınıflar ancak maddi ve sosyal hayat şartlarının zaruri kıldığı anda ortadan kalkacaktır. Marksizm-Leninizm bize böyle söylüyor. Ve biz Marksizmin-leninizmin prensiplerine bağlıyız.

3. Türkiye Komünist Partisinin "memleket içinde kurulmuş iktisadi veya içtimai temel nizamları devirmek" amacını taşıdığını ispat eder ne fiili bir hareket, ne de bu partiye ait gizli yayınlarda böyle bir hareketi kışkırtır, veya doğru bulur bir cümle, bir kelime gösterilemez. İşlendiği iddia olunan fiili 141. maddeye uygun düşürebilmek için Savcının dosyada mevcut yayınları bir hayli didiklediği anlaşılıyor. Fakat, gerçek mânasını anladığı satırlar içinde ve özünü değiştirdiği, tahrif ettiği birtek cümle dışında, iddiasını ispata yarar bir destek bulamamıştır. Başka birçok memleketlerde, ön saflarında komünistlerin bulunduğu millî kuruluş hareketleri hızla gelişmekte olabilir, buralarda emperyalistleri veya onların kukla hükümetlerini hedef tutan silâhlı mücadeleler de hüküm sürebilir. Bu yüzden komünistler yeryüzünün her yerinde emperyalistler ve onların yerli ajanları için tehlikeli bir düşman sayılabilir. Emperyalistler ve sömürgeciler için tehlikeli bir düşman sayılmak biz komünistlere ancak şeref verir.

Teşkilât prensiplerinin "mevcut iktisadî ve içtimî nizamı devirerek komünist bir nizam kurulmak istenildiğini açıkça gösterdiği" iddia ediliyor. Bu fikri veren, teşkilât prensiplerinin hangi paragrafı, hangi cümlesidir? Bültenin tümü bu fikri veriyorsa, nasıl veriyor? Savcı bunu açıklamak lüzumunu hissetmemiştir. Teşkilât prensipleri bir parti programı veya onun izahı mahiyetinde bir yazı değildir. Komünist Partisinin yakın ve uzak amaçlarından bahsetmemekte, bu konulara ne doğrudan doğruya, ne dolayısıyle dokunmamaktadır. Taşıdığı başlıktan da anlaşılacağı gibi sadece parti teşkilâtının yapısından ve bu yapının faaliyetiyle ilgili prensiplerden bahsetmektedir. Türk komünistlerinin şimdiden "bir komünist nizam" kurmak istediklerini Savcı nereden çıkarıyor? Bunu anlamak zordur.

Komünizm bir komünistin idealidir. Fakat bu idealin gerçekleşmesi, yukarıda da izah ettiğim gibi, maddi şartların ve imkânların varlığına bağlıdır. Sosyal ve ekonomik şartları gelişmemiş bir memlekette komünizmin gerçekleşmesini faaliyetine doğrudan doğruya hedef olarak gösteren, komünist değil, maskeli bir sahtekârdır. Gizli Komünist Partisinin üyesi olduklarını söyleyip de, bu partinin programını okumadıkalarını, bilmediklerini itiraf edenler arasında, faaliyetlerinin mevcut şartlar içinde komünizmi kurmak gayesine yöneltilmiş olduğunu iddia eden, fakat bunu ispat edecek hiçbir fiili ve maddi delil gösteremeyen bu çeşit sahtekârlardan birkaçını huzurunuzda dinlemiş bulunuyorsunuz. Biz hakiki Türk komünistleri Marksizmin Leninizmin ışığı altında yürümekteyiz. İmkânların dışında değil, peşinde koşmak bizim şiarımızdır. İstihsal vasıtalarında müşterek mülkiyet esasına dayanan sınıfsız, istismarsız, zulümsüz, tahakkümsüz toplumu, yani komünizmi şimdi-

ki şartlar içinde, uzak bir ideal olarak kafamızda taşımaya mahkûmuz. Bugünkü vazifelerimiz, bugünkü gayelerimiz başkadır. Onların, komünizm idealiyle doğrudan doğruya ilgisi pek yoktur.

Bugün peşinde koştuğumuz amaçlar nelerdir? Ne istiyoruz?

1. Yalnız büyük toprak sahiplerine, yalnızca büyük sermayedarlara değil, memleketin bütün sınıf ve tabakalarına, özellikle emekçi sınıflara eşit hak tanıyan hakiki bir demokrasinin gerçekleşmesini istiyoruz. Türk işçisi ekonomik ve politik haklarını lâfla değil, fiili olarak elde etmeli, sosyal ve politik teşkilâtlarını serbestçe kurabilmeli, her türlü baskıdan, tecavüzden uzak olarak yaşatabilmeli, geliştirebilmelidir. Fakir Türk köylüsü lâfta değil, fiili olarak toprağa kavuşmalıdır. Türk aydını düşüncelerini açıkça söyleyebilmeli, yazabilmelidir. Bunlar, gerçekleşmesi uğrunda mücadele ettiğimiz amaçlardır. Bu amaçları taşımak ve bunlar uğrunda mücadele etmek bir suç mudur?

2. Memleketimizin bağımsızlığını tehdit eden yabancı nüfusunu kırmak, emperyalizmin siyasi ve ekonomik tahakkümüne engel olmak, amaçlarımızın belkemiğini teşkil eder. Mütareke yıllarında Türkiye'yi bir Amerikan sömürgesi haline sokmaya yeltenenler ve bunu sağlamak için türlü entrikalar çevirenler (mandacılar) 35 yıl evvelki rüyalarının nihayet gerçekleştiğini hiçbir utanç hissi duymadan açıkca ve övünerek ilan etmektedirler. Bağımsızlık Savaşında evlatlarının kanları ve canları pahasına kazandığı siyasi ve ekonomik bağımsızlık, milletin elinden, bugün dünyanın dehşet ve hayret dolu bakışları önünde gaspediliyor. Sözde muhalefetin liderleri hakikati ancak seçim kampanyalarında ve rey avına çıktıkları zaman haykırıyor veya haykırır görünmek lüzumunu hissediyorlar. Bunu her zaman ve her yerde haykırmak bizim için bir suç mudur?

3. Yeni bir harp heyulası dünyamızın üzerinde dolaşıyor ve memleketimizin ufuklarını tehdit ediyor. Bu felaketi önlemek, milletlerin müşterek ve kutsal bir davası haline geldi. Milletlerarası hiçbir dava insanlık tarihinde hiçbir zaman bu kadar geniş ve muazzam bir ölçüye ulaşmamış, milletleri birbirine bu kadar sıkı yaklaştırmamıştır. Milletler, başlarındaki hükümetlerin politikalarına uysun uymasın, elele vererek harbe karşı mücadeleye girişmişlerdir.

Ama emperyalistler durmuyor. Onlar için bir harbe, bir harp hazırlığına ihtiyaç vardır. İkinci Dünya Harbinin sonu Birleşik Amerika için yeni bir ekonomik buhranın başlangıcı olmak istidadını gösterince, sanayii yeniden askerleştirmek ve faaliyete geçirmek için yeni bir dünya harbi hazırlamak, başka memleketleri silahlandırmak, Kore ve Hindiçin harplerini körüklemek yoluna başvurdu; yardım bahanesiyle ve yardım adı altında hazırlanan birtakım planlarla bazı memleketleri kendine bağladı. Bu memleketlerin askeri bütçeleri Amerikan harp sanayiini beslemek için kabardıkça kabardı, milletleri takatını aşan bir seviyeye yükseldi. Buhranı önlemek için harp sanayiini beslemek, milletlerin kendine bağlı tutmak, dünya pazarlarını hakimiyeti altına almak emperyalistlerin başlıca emelleridir. İşte, harp, Amerikan fabrikatörlerine bunun için lazımdır. Amerikalı bankerler harbe bunun için susamışlardır. Nüfuzları altına aldıkları memeleketleri bunun için silahlandırıyorlar. Askeri bütçeler bunun için kabarıyor. Vergiler bunun için artıyor. Halkın satınalma kabiliyeti bunun için azalıyor, hayat pahalılığı durmadan yükseliyor ve tahammül edilmez bir seviyeye ulaşmış bulunuyor. Silahlanma yarışı milletler için bir sefalet kaynağı oldu; sırf Amerikan milyarderlerinin kazanç kaynaklarını geliştirmek için.

Barış korkusu silah fabrikatörlerinin ve soyguncu spekülatörlerinin uykularını kaçırıyor. Bu gerçeği kendileri de gizlemiyorlar. İşin gizlenemiyecek kadar açık ve meydanda olduğunu biliyorlar.

Le Monde adlı sağcı bir Fransız gazetesinin, Londra Muhabirinden naklen sütunlarına geçirdiği şu satırları Vatan Gazetesi'nden alıyorum:

"Kremlin'in üzerinde ilk sulh güvercinlerinin görünmesi üzerine, spekülatörler tehlike işaretini verdiler. İptidai madde fiatları önemli derecede düşmüştür. Silahlanma programı ile doğrudan doğruya alakalı sanayi müesseselerinin eshamı keza. Mamafih borsa mehafilindeki kötümserliği fazla izam etmemelidir. Doğu ile Batı arasında kat'i bir anlaşma olacağına henüz hiç kimse kat'i surette ihtimal vermiyor. Binaenaleyh, askeri bütçelerin bugün yarın indirileceği tahmin edilmiyor. Mütehassıslara göre, en iyi ihtimallerde bile, harp malzemesi imali tahsisatı azaltılmıyacaktır."

Emperyalistlerin dilini konuşan bu gazeteler bazan nedense böyle açık sözlü oluyorlar. Görülüyor ki, silah fabrikatörlerinin ve spekülatörlerin başlıca korkusu, askeri bütçelerin indirilmesi, harp malzemesi imali ödeneklerinin kısılmasıdır. En büyük tehlike onlar için barış tehlikesidir, en amansız düşmanları barışseverlerdir. İtiraf etmeli ki, emperyalistler asıl düşmanlarını tanımakta yanılmamışlardır. Onlar, barışsever hareketini, adeta, bir vatan ihaneti gibi, tecavüzü maskeleyici bir hareket gibi ilan ederek, suni bir duman perdesi arkasında harp hazırlığını kolayca yürütmek, meşru

göstermek peşindedirler. Emperyalistler, hazırladıkları bu yeni harpte en büyük ümitlerini barışsever Türk halkının kutsal topraklarına bağlamışlardır. Emperyalistler ve onların yerli ajanları Türkiye'yi harpçı politikalarının en güvenilir dayanağı saymakta ve onu topun ağzına sürmek için fırsat aramaktadırlar.

Telgraf ajanslarının, Newyork Times Gazetesinin 21.11.1954 tarihli sayısından naklen verdikleri bir yazıda şu satırları okuyoruz:

"Türkiye tamamiyle bir savunma kalesi durumundan çıkarılıp, gerek Avrupa, gerek Asya'da bir düşman tecavüzü halinde girişilecek taarruz hareketi için bir atlama tahtası haline getirilmektedir. Bu taarruz hareketi, Türkiye'nin kendi silahlı kuvvetleriyle bu memlekette üslendirilmiş Kuzey Atlantik Paktı Teşkilatına ait hava ve kara kuvvetleri tarafından deruhte edilecektir."

Memleketimizin bir atlama tahtası haline getirildiğini hiç çekinmeden ilan eden bu adamalar kimin hesabına konuşuyorlar? Bu suali sormak bu memleketin evlatlarının hakkı değil midir?

Basının ve resmi çevrelerin, bir savunma antlaşması olduğunu daima tekrar ettikleri Türkiye-Pakistan Paktını, daha bu pakt imza edilmeden çok evvel, bayağı keşfeden aynı Amerikan gazetesi yazısına şunları da ekliyor:

"Öte yandan, Pakistan-Türkiye mihverinin Batı ucu olarak kendilerine düşen yeni rol, Türkleri, doğrudan taarruz kabiliyetlerini artırmaya mecbur bırakmaktadır."

Görülüyor ki, onlar açık konuşuyorlar. Hem neden çekinecekler? Taarruza hazırlandıkları memleketlerden onları okyanuslar ayırmaktadır. Topun ağzında bizleriz. Fakat bu uğursuz sesler keşke yalnız Amerikadan ve yabancı memleketlerden gelseydi! Vatan Gazetesinin 1.11.1954 tarihli sayısında çıkan "Türk Ordusuna taarruz yakışır!" başlıklı makaleden şu parçaları alıyorum:

" Türk silahlı kuvvetlerini savunucu bir kuvvet olarak kabul etmeyip, onların taarruz kabiliyetlerini artırmak daha yerinde olacaktır. Ancak, bu sadece planları değiştirmekle olmaz; silahlı kuvvetlerimizin, belkemiğini zırhlı kuvvetlerin ve tepkili destek uçaklarının teşkil edeceği bir şekilde techizi gerekmektedir."

"Türk Ordusunu bir taarruz kuvveti haline getirebilmek için hem bu tugayları (makalenin üst kısmında sözü geçen zırhlı tugayları) daha ağır tanklarla ve toplarda techiz etmek, hem tugayları tümen kuvvetine çıkarmak, hem de zırhlı birliklerin sayısını artırmak şarttır. Bütün bunları yapmak için de Amerikanın yardım tahsisatını artırmak gerekmektedir."

"Türk ordusu sadece bir piyade tugayı ile bile, bir taarruz ordusudur. Ve Nato planları çerçevesi içinde, bir taarruz ordusu olarak teçhizi ve kullanılması da şüphesiz en iyi neticeleri verecektir."

Bu yazı bir asker tarafından yazılmış değildir. Türk ordusu, sorumluluk duygusundan bu kadar yoksun ve bu kadar bedbaht bir insana saflarında yer veremez. Yazı Amerikanın sesini aksettirmeyi vazife edinmiş bir siyasi yazarın kaleminden çıkmıştır. Bu en tehlikeli millet ve memleket düşmanlarına karşı savaşmak, onların maskelerini düşürmek kutsal bir vazife değil midir? Barış, bu memleketin, ekmek kadar, su kadar ihtiyacı olduğu bir nimettir. Barış davası Türk halkının varlığı ile, bağımsızlığı ile doğrudan doğruya ilgilidir. Barışı savunmak, yalnız komünistlerin değil, fikirleri, kanaatları ne olursa olsun, halkın bütün sınıf ve tabakalarının müşterek amacı ve davasıdır. Fakat ne çare ki, emperyalizm ajanlarının serbestçe at koşturduğu, harp kundakçılarının teşvik ve himaye gördüğü bu memlekette barışın lafını bile etmek neredeyse suç sayılacak. Barış için mücadele etmek bir suç ise, bu suçu işlemek vazifedir; hiçbir işkence, hiçbir tehlike ve tehdid, vatanını milletini seven bir insanı bu vazifeyi yerine getirmekten alakoyamaz. Barış istiyoruz, fakat memleketi ve onun bağımsızlığını korumak için harplerin en felaketlisine bile hazır bulunduğumuzu tekrar etmeye lüzum yoktur. İkinci Dünya Harbinde Avrupa ve Asya memleketlerinde uyanan milli mukavemet hareketlerinin ruhunu teşkil edenler, bu savaşlarda vatanseverliğin efsanevi örneklerini verenler komünistler değil miydi? Bunu unutturmaya çalışmak ve komünistleri yabancı emellere hizmet etmekle suçlamaya kalkışmak boşunadır.

İlk soruşturma sırasında bir gün, Hakim, hiç yeri değilken, birdenbire bana şöyle hitabetmişti:

"Bu memleket siz komünistlerin eline geçmektense batsın, daha iyi!"

Ne cevap verdiğimizi şimdi hatırlıyamıyorum. Bu söz, gelişigüzel söylenmiş bir söz değildi. Bu söz, memleketi felakete doğru sürükleyen zihniyetin tam bir ifadesidir. Bir rejimi bir memlekete tercih etmek bir vatanseverin işi değildir. Ben, vatansever bir komünist olarak, bugün memleketin zararına çalıştıklarına inandığım ve şahsen gadrine uğradığım, zulmünü gördüğüm siyasi hasımlarımın tahakkümü altında bile, bu memleketin yaşaması için hayatımı vermekten çekinmem. Hasımlarımı sevmiyebilirim, ama vatan başka şeydir. Memleketlerinin felaketini kendi siyasi hasımlarının zaferine tercih eden sözde vatanseverlere, gerçekten komünist olan kimseler arasında rastlanamaz. Haklı bir dava nasıl olsa birgün zafer kazanacaktır. Fakat batmış bir vatan bir daha di-

rilemez. Bizce vatan sadece maddi nimetlerle dolu bir çiftlik değildir; maddi ve manevi nimetlerin bileşkesidir. Biz bu memlekete, sadece tapu senetleriyle hisse senetleriyle değil, akçaya çevrilmesine ve memleket dışına çıkarılmasına imkan olmayan bütün maddi ve manevi varlıklarımızla, hayatımızın manasını teşkil eden herşeyimizle bağlıyız. Kökleri dışarda, yabancı bankalarda olanlar bizler değiliz.

Komünistlerin "memlekette mevcut ahlâk telakkilerini kabul etmedikleri, aile mefhumuna kıymet vermedikleri" fikri, Savcıda herhalde, içyüzü çoktan açığa vurulmuş eski bir iftiranın izi olarak kalmış olacaktır.

Kapitalist alemde eşine rastlanmadık bir ahlâk telakkilerinden bahsediliyor? Nerde bu ahlâkilik? Açlığı ve ölümü sömüren spekülasyonların başıboş hüküm sürdüğü yerlerde mi? Bir yanda milyonlarca aç dururken, öbür yanda, piyasalara tesir etmek ve kazanç şanslarını attırmak için yüzbinlerce ton yiyeceğin imha edildiği ülkelerde mi? Beyaz kadın ticaretinin gizli ve açık, özel ve resmi, her türlüsünün alabildiğine yayıldığı beldelerde mi? Salgın bir illet halini alan uyuşturucu madde iptilasının aile ocaklarını söndürdüğü memleketlerde mi? Cinsi sapıklıkların için için işlediği çevrelerde mi? Nerede? Bütün bunlara göz yuman bir ahlâk telakkisini komünistlerin kabul etmediği doğrudur. Fakat halkın maddi ve manevi yükselişine engel olmayan, halkın aziz tuttuğu herşey komünistler için muhteremdir. Bunlara bağlı olmak bir komünist için halka bağlı olmaktır.

Ahlâk sukutunu önlemek için kesin tedbirler istemek, ahlâk telakkilerini tanımamak demek değildir. Kesin tedbirlerin nasıl alındığının en parlak örneklerini, bugün komünist partilerinin önderliği altında yürüyen milletler vermektedir. Bu gerçeği komünizmin düşmanları bile bugün teslim etmek zorunda kalmışlardır. 20.VII.1954 tarihli Vatan gazetesinde çıkan Rangon kaynaklı bir telgraf haberinde, komünizme karşı olduğu herkesçe bilinen Birmanya Başvekilinin yeni Çin hakkındaki sözlerinden bahsedilirken şöyle deniyor:

"Başbakan Çin'deki kızıl rejimin memleketi birleştirmek ve hükümet dairelerinde rüşvet ve yolsuzlukları ortadan kaldırmak hususunda kaydettiği muvaffakiyetleri övmüş ve şunları söylemiştir: Asyalı sıfatiyle, bu yeni ahlaki havayı alkışlarız. Fakat komünizmi sevmiyoruz. Bu siyasi umdenin millî topraklarımıza sirayetini istemiyoruz."

Bu sözler Çin komünistlerinin ve genel olarak komünistlerin ahlâki düşüklüklere karşı açtıkları mücadele ve ahlâk anlayışları hakkında az çok fikir verebilir sanıyorum.

Ahlâkî durumu yukarıda anlattığım şekilde olan bir toplumda aile müessesesinin ne halde bulunacağını kestirmek zor değildir. Komünistlerin aile tanımadıkları düpedüz iftiradır. Ailenin bugünkü bozuk şeklinden şikayetçi olmak ve bozulmanın etkenlerini görmek ve göstermek başka şeydir.

Savcı ilk soruşturmada başvurulan kanunsuz usullerin sonuç vermemesi yüzünden elde edemediği delillerin yokluğunu çok yavan bir mantık oyunu ile örtbas etmeye çalışmıştır. Bütün işlerin benim emir ve direktifimle yapıldığına biricik delili olarak ileri sürülen şey, ilk soruşturma ifadelerim arasında mevcudiyeti iddia olunan tezatlardır. Fakat nedense Savcı bu tezatlardan bir tek örnek vermedi. Bununla beraber, aylarca, hatta yıllarca kapalı bir kutu içinde tutulduktan sonra birdenbire çıkarılarak sual yağmuruna tutulan bir insanın ifadeleri arasında tezat bulmak da bir marifet değildir. Kanun, sanığa şaşırtıcı sualler sormaktan bile hakimi menediyor. Halbuki, Sorgu Hakimi, tutukluluğumun ondokuzuncu ayında, karşıma, Emniyet Müdürlüğü uzmanlarına hazırlatılmış şaşırtıcı suallerle dolu 100 daktilo sahifesine yakın bir liste ile çıktı. Evvelce sorulmuş ve cevabı zapta geçirilmiş bir sualin bir müddet sonra, hatta aynı gün içinde birkaç defa tekrarlandığı, ilk soruşturma ifadelerimde sık sık görülebilir.*

İnandığı dava uğrundaki mücadelede talihsizliğe uğramış bir dava adamının şerefini hiçbir işkence, hiçbir ceza azaltamaz. Fakat medeni bir kanun böyle bir kimseyi teslim ettiği ellere, temiz ve şerefli kalmayı emreder; çünkü kirlenebileceklerini bilir. Bir kanun temsilcisi için adalet namına zulüm ve işkence yapmaktan, kanunun arkasında saklanıp zorbalığa başvurmaktan daha büyük bir şerefsizlik olamaz. Yaşadığımız çağda, siyasi mücadelelerin en sert, en amansız geçtiği mahkemelerde bile bu şerefsizliğe yol verecek kanunların ve buna tenezzül edecek kanun temsilcilerinin varlığına inanmak zordur. Fakat bizde iş öyle değil. Başvekil Adnan Menderes, iktidarı lehinde yaptığı propaganda konuşmalarında Halk Partisi iktidarı zamanında tabutluklardan, işkence odalarından söz ederek siyasi hasımlarını millete jurnal ettiği günlerde, eski Sansaryan Han'ının üst katı bir sal-

** Ondokuz aylık tutukluluk sonunda başlayan ve her gün sabahtan akşama kadar aralıksız onbeş gün süren bu son hazır listeli soruşturma, Emniyet Müdürlüğü'nde geçen iki yıl içinde zaman zaman ve daha çok gece yarılarında ve gizli işkence odalarında yapılan soruşturmaların dışındadır.*

hane halini almış bulunuyordu.* Barış ve milli bağımsızlık uğrunda savaşanlar, Halk Partisi diktatörlüğünün en koyu devirlerine rahmet okutacak bir vahşilikle işkenceye çekiliyorlardı. Bu işkence sahnelerini tasvire kalkışmayacağım. Burada, o feci hayatı hayalen olsun tekrar yaşamaya tahammül edemeyecek olanlar ve belki de yüzü kızaracaklar bulunur.** Yalnız şunu söyleyeceğim ki, uğradığım ve aylarca devam eden maddi ve bedeni işkenceler, ancak işkence konusu olmak kabiliyetini bedenen tamamiyle kaybettikten sonra, doktorun müdahalesiyle sona erdi ve doktor işkencelerin ağır sonuçlarını ve izlerini dokuz aylık bir tedaviden sonra ancak giderebildi. Manevi işkencelerden bahsetmeyeceğim. Çaldıranların, intihara teşebbüs edenlerin sayısı malûmunuzdur. Onbir ay gazete okumaktan, kaleme, kağıda dokunmaktan mahrum edilmiş siyasi bir tutuklu ve iki sene çığlıklar, feryatlar, iniltiler ortasında, her an işkence odasına çağrılmayı bekleyen bir insan tasavvur ediniz. Ve sonra kanunen kimsenin yirmidört saatten fazla tutulamayacağı bir yerde ve yirmidört saatten fazla kalınamayacak şekilde yapılmış bir hücrede, iki sene havadan, sudan, ışıktan mahrum nasıl yaşanabileceğini düşünürseniz, işkencenin ölçüsü hakkında az çok bir fikir edinebilirsiniz. Bizi bedenen ve manen işe yaramaz bir hale getirmek için herşeyi yaptılar ve itiraf etmek lazım ki, kısmen de başarı elde ettiler. Savcı suçu inkar ettiğimi söylüyor. Doğru değil. Yeryüzünde yüzmilyonlarca insanın kutsal bildiği ve peşinde koştuğu bir idealin adamı olmak bir suçsa, ben bu "suçu" kabul ediyorum. Fakat yeryüzünde bütün insanların ve bütün kanunların menfur saydığı işkence gibi bir fiil işlemiş veya işletmiş bir kimsenin aynı mertliği göstererek suçunu kabul edebileceğini sanmıyorum.

Savcıda kuvvetli bir inkar meyli ve kabiliyeti sezmemiş olsaydım, duruşma sırasında kendisine soracağım müdafaamla ilgili pek çok sualler olacaktı.

Bundan bir müddet önce BM, "İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetlerinin Koruma Sözleşmesi" adında bir antlaşma ile buna ek bir protokolü tasdik etmiştir. 10 Mart 1954 tarihli ve 8662 sayılı Resmi Gazete'de neşredilen bu sözleşme aynı gün yürürlüğe girmiş bulunuyor. Bu sözleşme bugün memleketimizde yürürlükte bulunan birçok kanunlarla tezat halindedir. Bu arada Ceza Kanununun 141. ve 142. maddeleri bu sözleşmenin hükümlerine açıktan açığa aykırıdır.

Birbirine aykırı bu iki hukuk kaidesinden bu davada hangisinin uygulanacağı üzerinde tereddüt edilemez. Sözü geçen antlaşmanın TCK'ndan sonra yürürlüğe girdiği, antlaşmaların kanuna nazaran üstün kuvvette olduğu, bunun için, kanunla antlaşma arasında aykırılık bulunduğu takdirde, anlaşmanın uygulanacağı gözönünde bulundurulursa, "İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesi"nin kendisine aykırı bütün kanunları ve bu arada bilhassa TCK'nun 141. ve 142. maddelerini bertaraf edeceği açıktır. Aksi şekilde hareket, devletin milletlerarası sorumluluğunu gerektirir. Profesör Cemil Bilsel bu mesele hakkında şöyle diyor: "Devletler hukuku ile dahili hukuk arasında aykırılık ve ikilik yoktur. Mesela Türkiye'nin muahedeleri de kanunları da aynı BM'nin kabulünden geçmiştir. Devletler hukuku dahili hukuka resen işler. Mahkemelerin ve devlet memurlarının devletler hukukunu itibara almaları ve tatbik etmeleri lazımdır. Prensip itibariyle iki hukuktan devletler hukukunu daha üstün sayıyorum. Devletler hukukuna aykırı bir kanuna dayanarak verilen bir hüküm devletin mesuliyetini icap ettirmesi üstünlüğün en kuvvetli ifadesidir."

Antlaşma hükümlerinin tatbik edilmemesinden devletin sorumlu olacağı keyfiyeti esasen İnsan Hakları Sözleşmesinin 25, 26, 28 ve bilhassa 51 ve 52. maddelerinde açıkca ifade edilmiştir. 25. maddede şöyle deniliyor: "İşbu sözleşmede tanınan hakların yüksek akitlerden biri tarafından ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her hakiki şahıs, hükümet dışı her teşekkül veya her insan topluluğu, hakkında şikayet vaki yüksek akit tarafın bu işde komisyonun selahiyetini tanıdığını beyan eylemiş olması halinde, Avrupa Konseyi Sekreterine sunulacak bir dilekçe ile komisyona müracaat edebilir." 32. maddenin 3. fıkrasında da şöyle denilmektedir: "İlgili yüksek akit taraf (yani sözleşmeye aykırı hareket eden devlet) tayin olunan mühlet zarfında tatmin edici tedbirleri almadıysa, bakanlar komitesi (Avrupa dışişleri bakanları komitesi) 1. fıkrada derpiş edilen çoğunlukla, ilk kararına göre varılacak sonucu kararlaştırır ve raporu yayınlar."

Mahkemenin, gerek iç hukukumuzun, muahedelerin kanun gibi uygulanması hususundaki amir hükümlerini, TCK'nun aykırı hükümlü 141. ve 142. maddelerini bertaraf etmesi ve bu davada İnsan Hakları Sözleşmesini uygulaması gerektir.

Ceza Kanununun 141. ve 142. maddelerinin İnsan Hakları Sözleşmesine hangi noktadan aykırı olduğunu izah edelim:

** Eski Sansaryan Hanı: İstanbul Emniyet Müdürlüğü*

*** Emniyet Müdürlüğü'nde işkenceleri yaptıran askeri sorgu hakimi mahkemede savcılık yerini işgal ediyordu.*

Sözleşmenin 9, 10 ve 11. maddeleri her ferde istediği kanaata sahip olmak hürriyetini, kanaatlarını ifade ve izhar etmek hürriyetini ve aynı kanaatte olanlarla bir araya gelerek cemiyet kurmak ve başkalarıyla birlikte topluca kanaatlarını izhar ve ifade etmek hürriyetlerini ve nihayet resmi makamların müdahalesi ve memleket sınırları mevzuu bahis olmaksızın, haber veya fikir almak ve fikir vermek hürriyetini tanımaktadır. Sözü geçen İnsan Hakları Sözleşmesi fikir ve kanaatlar arasında bir fark gözetmemiş, bazı düşünce ve kanaatları kanun dışı saymamıştır. Bu sözleşme hükümlerine göre, her fert, felsefi, siyasi, iktisadi sosyal görüş ve inançlarından dilediğine sahip olmak ve bunları serbestçe izhar ve ifade etmek hürriyetine maliktir. Bugün yeryüzünde bir milyar insanın maddi ve manevi hayatı üzerindeki tesirleri herkesçe malûm bulunan komünist dünya görüşünün çağımız irfan ve kültür dünyasında çok büyük bir mevkii bulunduğu, komünizmin, marksizmin felsefi, iktisadi, sosyal ve siyasi bir doktrin, yani bir fikir manzumesi, bir kanaat konusu olduğu hakikati ise inkarı imkansız bir vakıadır. Komünizme, marksizme-leninizme taraftar oluruz veya olmayız. Bu fikri benimseriz yahut tenkit ederiz; fakat onun bir doktrin olarak, bir inanç konusu olarak, bir ilim sistemi olarak varlığını, gerçeklere düpedüz sırt çevirmedikçe, red ve inkar edemeyiz. Komünizm çağımızın fikir ve hareket cereyanlarının başında gelir.

Halbuki, Ceza Kanununun 141. ve 142. maddelerinin, komünizm fikir ve kanaatlarının izhar ve ifadesini, komünist düşünceli kimselerin cemiyet kurmasını yasakladığı ileri sürülerek ve bu yasaklığı bozmuş olmakla suçlandırılarak huzurunuza getirilmiş ve bu suretle İnsan Hakları Sözleşmesinin her ferde sağladığı düşünce ve inanç hürriyetlerinden yoksun edilmiş bulunuyoruz.

İnsan Hakları Sözleşmesinin, 9. 10. ve 11. maddelerinin 2. fıkrasında, yüksek akit tarafları bahis konusu olan hürriyetleri kanunla sınırlandırmaya yetkili kıldığı, bunun için kanaat ve düşünce hürriyetlerine TCK'nun 141. ve 142. maddeleriyle konan tahditlerin İnsan Hakları Sözleşmesine aykırı bir tarafı bulunmadığı ileri sürülemez. Zira İnsan Hakları Sözleşmesinin yukarıda sayılan maddelerinin 2. numaralı fıkralarında bahis konusu olan kanuni takyitler iki şarta bağlıdır. 2 numaralı fıkralara göre, sözü geçen hürriyetlere konacak takyitler, hem demokratik bir toplumda caiz görülen bir neviden takyitler olacaktır, hem de bunlar sözü geçen maddelerde birer birer sayılan maksatlarla konmuş ve bu maksatların hududunu aşmayan muvakkat tahditler nevinden bulunacaktır. Mesela, sözleşmenin 9. maddesinin 2 numaralı fıkrasında aynen şöyle denilmektedir: "Din ve kanaatları izhar etmek hürriyeti demokratik bir cemiyette ancak amme güvenliğinin, amme nizamının, genel sağlığın veya umumi ahlâkın yahut başkalarının hak ve hürriyetlerini korunması için zaruri olan tedbirlerle ve kanunlarla tahdit edilebilir."

Burada demokratik denilen cemiyetler her türlü düşünce ve kanaatın, bilhassa her türlü siyasi, iktisadi ve sosyal düşünce ve kanaatların ayırdetmeden serbestçe ifade ve izharı esasına dayanan cemiyetlerdir. İfade ve izhar hürriyetlerinin hiçbir kayda tabi tutulmaksızın mevcudiyeti, bahsi geçen demokratik cemiyetlerin ayırdedici vasfını teşkil eder. Demokratik cemiyet demek, bütün düşünce ve kanaat sistemlerinin izhar ve ifadesini kanunun himayesi altında bulundurun cemiyet demektir. İnsan Hakları Sözleşmesinde yeralan "Demokratik Cemiyet" terimi ile, yukarıda tarif ettiğimiz neviden, yani her türlü kanaat ve düşüncenin izhar ve ifadesinde, sağ ve sol bütün siyasi partilerin kurulmasına ve yaşamasına cevaz veren rejimlerin kastedildiğine şephe yoktur. Bundan başka, Ceza Kanununun 141. ve 142. maddelerinin, İnsan Hakları Sözleşmesince cevaz verilen ikinci şıkkın kapsamına girdiği, yani komünist düşünce kanaatların izhar ve ifadesinin amme güvenliği, amme nizamı, genel sağlık veya genel ahlâk, yahut başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması düşüncesiyle yasaklandığı da ciddiyetli iddia olunamaz. Komünist düşünce ve kanaatların izhar ve ifadesi, yüksek akit taraflardan hiçbirinin ülkesinde amme güvenliğini, amme nizamını yahut genel sağlığı tehdit etmediği halde, bunun yalnız Türkiye'de sosyal bir afet olabileceğini, Türkiye'yi çağdaş milletler seviyesine henüz ulaşmamış, henüz siyasi rüşdünü ispat etmemiş milletler kertesine indirmeden tasavvur etmeye imkân yoktur. Kaldı ki, bu ikinci şart birinciye bağlıdır. Yani amme nizamı, amme güvenliği, genel sağlık düşüncesiyle yapılacak sınırlamaların mutlaka demokratik dopium anlayışı çerçevesi içinde yapılması gerekmektedir. Bir sözleşmenin terimlerinden biri üzerinde tereddüt belirirse, akit tarafların bu terime verdiği manaya bakılır. Çok taraflı antlaşmalarda ise, çoğunluğun birleştiği mana muteber sayılır. Meğer ki, taraftardan biri önceden ihtirazi kayıt ileri sürmüş olsun. İnsan Hakları Sözleşmesini imzalayan yüksek akit tarafların, "demokratik cemiyet" terimini, komünist düşünce ve fikirlere yer veren bir cemiyet manasında kullandıkları muhakkaktır. Türkiye ve Yunanistan müstesna, yüksek akit tarafların herbirinin memleketinde, komünist partileri kanuni partilerdir. Komünist fikir ve kanaatları kanunun himayesi altında serbestçe izhar ve ifade olunur. Esasen, İnsan Hakları Sözleşmesinin dibacesinde yüksek akit taraflar: "Aynı telakkiyi taşıyan ve ideal ve siyasi ananeler, hürriyete saygı ve hukukun üstünlüğü hususlarında müşterek

bir mirasa sahip bulunan Avrupa devletleri hükümetleri sıfatıyla, Evrensel Beyannamede (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 10 Aralık 1948'de ilan edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi) yazılı bazı hakları müştereken sağlanmasını temine yarayacak tedbirleri almayı kararlaştırarak aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır" demek suretiyle, müşterek aynı medeniyet platformu üzerinde bulunduklarını kabul etmişlerdir.

Sözleşmenin 18. maddesi: "Bu sözleşmenin hükümleri gereğince, mezkur hak ve hürriyetlere yapılacak takyitler ancak derpiş edildikleri gaye için tatbik edilebilirler" demek suretiyle, bahis konusu olan takyitlerin hürriyet prensibine halel getirmeksizin belli sahalara inhisar edeceğini ve geçici maksatlarla yapılabileceğini ifade etmiştir. 17. madde ise, sözü geçen hak ve hürriyetlerin bir bütün teşkil ettiğini ve sözleşmenin, bunların yok edilmesine yol açacak şekilde tatbik ve tefsir olunamıyacağını söylüyor. Gerçekten de, düşünce ve kanaatların izhar ve ifadesi yasaklanacak olursa, düşünce hürriyeti müessesesi temelinden zedelenir ve neticede adı geçen sözleşmenin tanıdığı hak ve hürriyetlerin hepsi yok edilmiş olur.

Kaldı ki, İnsan Hakları Sözleşmesinin 64. maddesinin açıklığı karşısında, adı geçen sözleşmenin ne imzası, ne de tasdiki sırasında hükümetimizce ihtirazi bir kayıt ileri sürülerek memleketimizde İnsan Hakları Sözleşmesinin TCK'nun 141. ve 142. maddelerinin yasaklayıcı hükümleri dışında yürürlükte bulunacağı ifade edilmiş olmadığına ve 6366 sayılı tasdik kanunun 2. ve 3. maddelerinde beyan edildiği üzere münhasıran 3 Mart 1924 tarih ve 430 sayılı Tevhidi tedrisat Kanununun hükümleri mahfuz tutulmuş bulunduğuna göre, komünist düşünce ve kanaatların İnsan Hakları Sözleşmesinin tanıdığı hürriyetler kapsamına girmediği, bunların istisna edildiği hakkındaki mütalaa da iltifata şayan olamaz. Sözleşmenin 64. maddesi aynen şöyledir: "Bu sözleşmenin imzası veya tasdik belgesinin tevdii anında, her devlet, sözleşmenin muayyen bir hükmü hakkında, o zaman kendi ülkesinde yürürlükte olan bir kanunun bu hükme uygun bulunmaması nisbetinde ihtirazi kayıt koyabilir. İşbu madde umumi mahiyette ihtirazi kayıtlar konulması selahiyetini bahşetmez."

BMM'nin, tasdik sırasında Tevhidi Tedrisat Kanunu hakkındakinden başka herhangi bir ihtirazi kayıt ileri sürmeden İnsan Hakları Sözleşmesini tasdik etmiş olması keyfiyeti, kanun yapanın, bugüne kadar memleketimizde yürürlükte bulunup da bahsi geçen sözleşmeye aykırı hükümler ihtiva eden bütün antidemokratik kanunları ve bu arada TCK'nun 141. ve 142. maddelerini bu vesile ile ilga etmeyi arzu etmiş olmasından başka türlü izah edilemez.

Üzerinde durulan fiil, ne İnsan Hakları Sözleşmesi, ne Anayasa, ne de Anayasaya aykırı kanunlar karşısında bir suç sayılamaz. Ortada cezayı gerektiren bir fiil yoktur. Davanın sukutuna karar verilmesini istiyorum.

BU KİTAP
2000 YILININ HAZİRAN AYINDA
BERDAN MATBAASI'NDA
BASILMIŞTIR.

31 Temmuz 1953 / HARBİYE CEZAEVİ BAHÇESİ • YALÇIN YAYINLARI Arşivinden Alınmıştır.

ALTTAKİLER / (Soldan Sağa):
Vecdi Özgüner (İst. Ün. Öğrencisi, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Mustafa Arhavi (Tütün İşçisi, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Turgut (Hukuk Öğrencisi, Avukat, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Ressam Sarı Ahmet (Tabelacı, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Tonga Salih (Tütün İşçisi, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Şevki Akşit (Ank. Dil Tarih Coğrafya Öğr., Hücre Sek., 5 yıl)

ORTADAKİLER / (Soldan Sağa):
Patriyot Hayati (Ank. Beden Terbiyesi Memur, Hücre Sek., 5 yıl)
Reşat Fuat Baraner (Makine Mühendisi, M.K., 7 yıl)
İbrahim Atılal (Tütün İşçisi, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Vedat Türkali (Kuleli Lisesi Edebiyat Öğrt., Hücre Sek., 7 yıl)
Şefik Hüsnü Değmer (Doktor, M.K., 7 yıl)
Halil Yalçınkaya (İşçi, M.K., 7 yıl)
Arif Nanak (Tütün İşçisi, Hücre Sekreteri, 5 yıl)

AYAKTAKİLER / (Soldan Sağa):
Fadıl Barkan (Serigraf Ustası, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Faik Şekeroğlu (Saz yapıp satar, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Kemal Engin (Zafer Gazetesi İdare Müd., İstanbul-Ankara Sekreteri, 10 yıl)
İbrahim (Tütün İşçisi, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Recep Yelkenkaya (Hasır işleri yapar, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Conga Mustafa (Tütün İşçisi, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
İbrahim (Tütün İşçisi, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Sabahattin (Muhasebeci, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Tranvaycı Halil (Biletçi-Tütün İşçisi, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Mehmet Emin (Tütün İşçisi, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Ormancı Kamil (Orman Müh., Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Mihri Belli (Doç., M.K., 7 yıl)
Seyit Atılal (Tütün İşçisi, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Cazım Aktimur (Tüccar, Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Şoför İdris (Hücre Sekreteri, 5 yıl)
Celal Zühtü Benneci (M.K.)
Dede Ahmet (Fırıncı, M.K.)
Tevfik Dilmen (Polis, İstanbul İl Sekreteri)
Macit Bilge (İzmir Sekreteri, 10 yıl)
Zeki Baştımar (M.K. 10 yıl)

NKM NÜVE KÜLTÜR MERKEZİ
LT LİTERATÜRAK
TEL: 0332 352 23 03 TELE FAKS: 0332 342 42 96
nuve@nuvekultur.com romantikkitap@gmail.com

00. 34. Y. 0175. 109